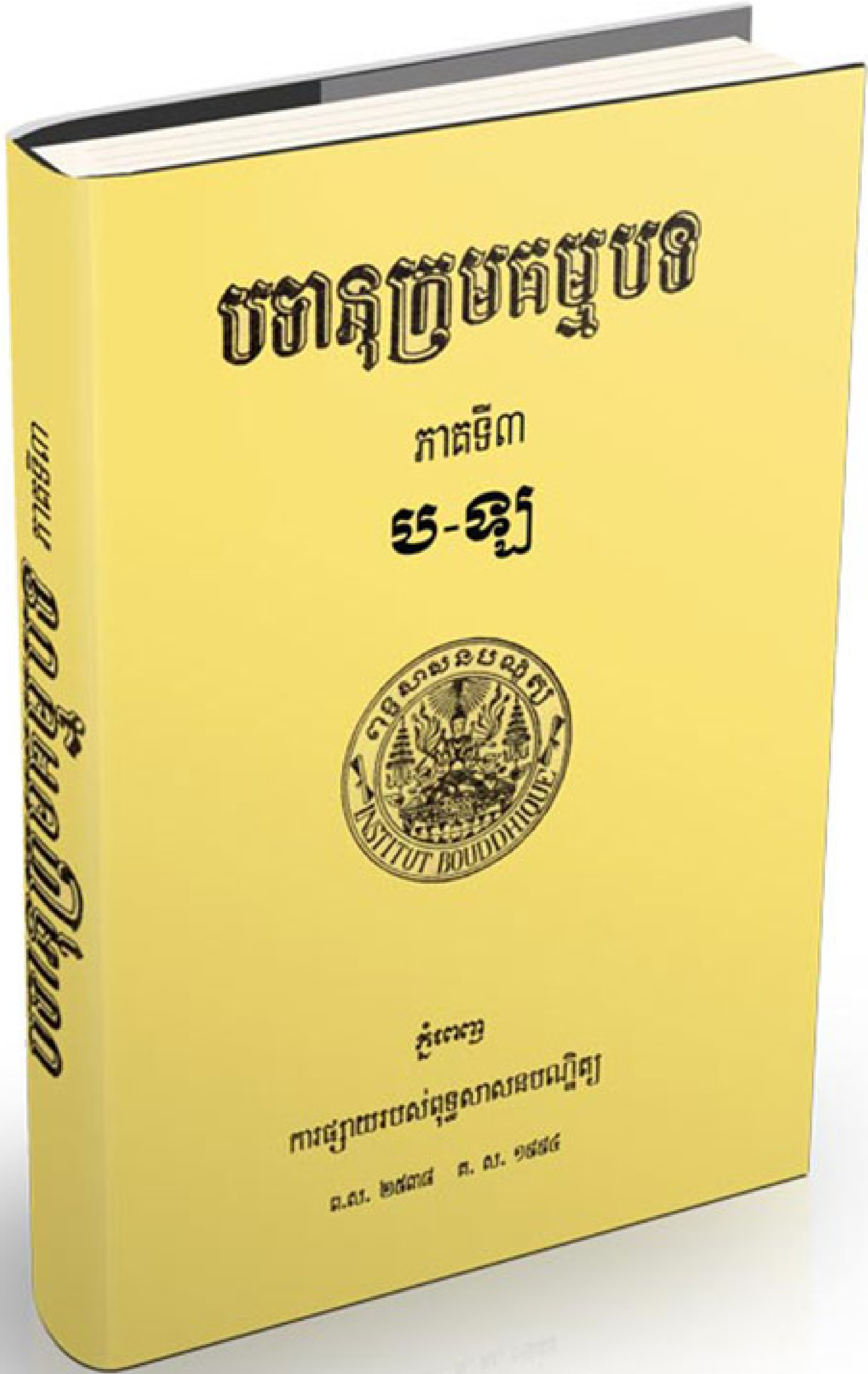

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បទានុក្រមធម្មបទ

ភាគទី ៣

ប-ហ

ព្រះសាសនមុនី កិម-ត្នូរ ចន្ទមង្គលោ

ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក នៅពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ក្រុងភ្នំពេញ

រៀបរៀង

បោះពុម្ពលើកទី ៤

ចំនួន ១០០០ ច្បាប់

ភ្នំពេញ

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

ព.ស.២៥៤៥ គ.ស.២០០១

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

PADĀNUKRAM DHAMMAPADA

Volume III

by

Phreah Tepsathā KIM TŪ
Member of the Tripitaka Committee
of the Buddhist Institute

4th Edition 1000 Copies

PHNOM PENH

Published by Buddhist Institute

2001

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សេចក្តីបញ្ជាក់

ចំពោះការបោះពុម្ពឡើងវិញ

សៀវភៅ " បទានុក្រមធម្មបទ " នេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ក្នុងឆ្នាំ ២០០១ ដោយមានការឧបត្ថម្ភពីអង្គការ Tathagatha Followers, Taiwan ។

គោលបំណងនៃការបោះពុម្ពឡើងវិញ ហើយចែកផ្សាយទូលាយទៅដល់មូលដ្ឋាន គឺសំដៅ ៖

- ផ្តល់អោយសិស្ស និងគ្រូ មានឧបករណ៍សំរាប់ស្រាវជ្រាវយ៉ាងល្អប្រសើរ ដើម្បីរៀន និងបង្រៀន ពោលគឺ មានមធ្យោបាយបកប្រែបាលីមកជាខ្មែរដោយខ្លួនឯងបានត្រឹមត្រូវ និងឆាប់រហ័ស ។

- រក្សាមរតិកវប្បធម៌ អក្សរសាស្ត្រសាសនា អក្សរសាស្ត្រជាតិ អោយគង់វង្សឡើងវិញ និងរីកចំរើន ។

- ពង្រីកចំណេះចេះដឹងទូទៅខាងភាសាបាលី ដែលជាចំណែកមួយជួយទ្រទ្រង់ភាសា អក្សរសាស្ត្រ និងការប្រតិបត្តិពុទ្ធសាសនា ក្នុងភាពបរិសុទ្ធត្រឹមត្រូវ ក្នុងចំណោមពុទ្ធមាមកជន ទាំងនៅទីក្រុង ទាំងនៅជនបទ ។

ការបោះពុម្ពក្នុងគ្រាទី ២ នេះ ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ រក្សាអត្ថន័យ ខ្លឹមសារ ព្រមទាំងអារម្ភកថារបស់អ្នករៀបរៀងទាំងស្រុង ហើយបោះពុម្ពផ្សាយតាមភាគនិមួយៗ ជាបន្តបន្ទាប់ ។

សូមឧទ្ទិសសៀវភៅ " បទានុក្រមធម្មបទ " នេះ ចំពោះការរីកចំរើនស្មារតីសិក្សា, ស្មារតីស្រឡាញ់ និង លើកស្ទួយអក្សរសាស្ត្រជាតិ ហើយជា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ពិសេស ស្មារតីបង្រួបបង្រួមជាតិ ដើម្បីសុខសន្តិភាពដ៏ស្ថិតស្ថេរ នៅកម្ពុជា ។

សូមព្រះពុទ្ធសាសនា បានចំរើនរុងរឿងស្ថិតស្ថេរ ជាស្ថាពរ !

សូមជនានុជនក្នុងកម្ពុជរដ្ឋ បានចំរើនលូតលាស់ដុះដាលដោយវិជ្ជា និងវិបុលសុខគ្រប់ប្រការ ហើយរួបរួមគ្នាកសាងប្រទេសជាតិ និងលើកស្ទួយព្រះពុទ្ធសាសនា អោយបានរីកចំរើនជាភិយ្យោភាព តរៀងទៅ !

ដោយអានុភាពនៃកុសលកម្មនេះ សូមអោយវិញ្ញ ាណក្ខន្ធរបស់ព្រះគ្រូ សិរីសោភ័ណ កិម ទូរ បានសំរេចឥដ្ឋមនុញ្ញផលគ្រប់ប្រការ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ ។

សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ចំពោះអង្គការ Tathagatha Followers, Taiwan ដែលបានជួយឧបត្ថម្ភយ៉ាងឧត្តុង្គឧត្តម ដល់ការបោះពុម្ពសៀវភៅនេះ ។

ភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ១២ ខែ កុម្ភៈ ព.ស ២៥៤៥ គ.ស ២០០១

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អារម្ភកថា

សៀវភៅ **បទានុក្រមធម្មបទ** ភាគទី៣នេះ ខ្ញុំរៀបរៀងបាន ចំនួន ៨០ ទំព័រសរសេរដៃ តាំងពី ព.ស២៤៩៨ គ.ស ១៩៥៤ម្ល៉េះ ហើយក៏ផ្អាកទុកចោលអស់កាលជាច្រើនឆ្នាំ ដោយនឹកឃើញថា សៀវភៅនេះ មានទំហំក្រាស់ផង បើទុកជាធ្វើចប់ទៅ ក៏មិនងាយនឹងមានអ្នកណាមួយ អាចទទួលយក ទៅចាត់ការបោះពុម្ពបានឆាប់ៗដែរ ស្រាប់តែដល់មកខែមេសា គ.ស ១៩៦២ **ប៉ោ-ហ៊ាត់** ផ្ទះលេខ ១៤០ វិថីព្រះបាទអង្គអេង ក្រុងភ្នំពេញ ដែលធ្លាប់បាន ទទួលយកបទានុក្រមធម្មបទភាគទី ១ ទៅបោះពុម្ពពីឆ្នាំមុននោះ, បានចូលមកនិយាយ សុំយកបទានុក្រមធម្មបទភាគទី៣នេះទៅបោះទៀត ខ្ញុំក៏មានអំណរជាច្រើន ដោយគិតឃើញថា គោលបំណងរបស់ខ្លួន នឹងបានសំរេចនៅពេលនេះ

១ . បំណងថា នឹងធ្វើបទានុក្រមធម្មបទ រំលែកជា ៣ ភាគឱ្យចប់ក្នុងធម្មបទដ្ឋកថាទាំង ៨ ភាគ កាលបើចប់វិធីនេះហើយ, តទៅបើមានឱកាស នឹងចាប់ធ្វើវិធីផ្សេងៗ មាន **អភិធានប្បទីបិកា** និង **ធាតុប្បទីបិកា** ជាដើមទៀត ឱ្យជាបែបផែនមានសម្បូរក្នុងប្រទេស សម្រាប់សិក្ខាកាម កុលបុត្រទាំងឡាយ ត្រូវការសិក្សាផ្នែកខាងបាលីភាសា ឱ្យមានការចេះដឹងទូទៅទូលំទូលាយ ទាំងកុំឱ្យចាញ់ប្រៀបប្រទេសដទៃទៀតផង,

២ . ចំណែកខាងសិក្ខាកាមកុលបុត្រគឺ ភិក្ខុ-សាមណេរទាំងឡាយ ដែលបានទទួលយកបទានុក្រមធម្មបទភាគទី ១ និងភាគទី ២ ទៅសិក្សាហើយ ក៏មានសេចក្ដីពេញអធ្យាស្រ័យនឹងវិធីនេះណាស់ ម្ល៉ោះហើយក៏មានលោកជាច្រើនរូប ចេះតែមកសួរខ្ញុំជាញឹកញាប់ដើម្បីរកភាគទី៣ នេះ, លោកខ្លះនិយាយទទូចបង្ខំឱ្យខ្ញុំចាប់បន្តធ្វើភាគទី៣នេះ បន្តទៅទៀត ព្រោះសៀវភៅនេះលោកអ្នកសិក្សាបាលី ទន្ទឹងចង់បានស្មើរតែគ្រប់គ្នា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អាស្រ័យហេតុដូចខាងលើនេះឯង ដែលចូលមកជំរុញទឹកចិត្តខ្ញុំឱ្យផ្គងវិរិយភាពជាថ្មីឡើងទៀត ។ ខ្ញុំក៏បានប្រគល់សំណៅសរសេរដៃ ចំនួន ៨០ ទំព័រឱ្យ ប៉ោ-ហិត់ យកទៅបោះពុម្ពបណ្ដើរ ខ្លួនឯងក៏តាំងចាប់ផ្ដើមសរសេររៀបរៀងបណ្ដើរទៅមុខជាមួយគ្នា អស់រយៈកាលជាង៣ខែ ទើបចប់ ។

ក្នុងការរៀបរៀងសៀវភៅនេះ ខ្ញុំមិនមែនមានមានះប្រកាន់ថាឥតភ្លាត់ ឥតភ្លាំងនោះទេ គង់មានខ្លះ ព្រោះការធ្វើបែបនេះមានទម្ងន់ស្មើរតែហួសកម្លាំងរបស់ខ្លួនទៅហើយ, ហេតុនេះ ខ្ញុំសូមធ្វើសេចក្ដីភ្លាំងភ្លាត់ចំពោះត្រង់បទណានីមួយ លើលោកវេយ្យាករណបណ្ឌិតទូទៅ សូមមេត្តាជួយកែតម្រង់ដោយសុទ្ធចិត្តផង តែសុំកុំឱ្យមើលរិះគន់ដោយអសុទ្ធចិត្ត ដែលជាហេតុនាំឱ្យវិនាសប្រយោជន៍ ព្រោះថា ក្នុងលោកទាំងមូលតាមតែកិច្ចការអ្វីក៏ដោយអ្នកធ្វើ រមែងតែមានការភ្លាំងភ្លាត់ខុសខ្លះជាធម្មតា ឯការដែលគ្មានភ្លាត់ខុសសោះនោះ ចំពោះតែអ្នកដែលគ្មានធ្វើអ្វីប៉ុណ្ណោះ ។

ឯយោបល់ និងគោលបំណងរបស់ខ្ញុំ ក្នុងការរៀបរៀងសៀវភៅនេះ ប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងណាៗនោះ ខ្ញុំបានពណ៌នាទុកក្នុងអារម្ភកថា នៅភាគទី ១ និងភាគទី ២ ឯណោះ រួចសព្វគ្រប់ហើយ ។ ក្នុងទីនេះ គ្រាន់តែប្រាប់ថា មេពាក្យដែលប្រែក្នុងភាគទី ៣ នេះ គឺកំណត់ពីអក្សរ ប ដល់ ហ ។

អ្នកសិក្សា កាលបើបានមើលបាលីក្នុងធម្មបទដ្ឋកថាទាំង ៨ ភាគ ៗ ណាមួយ ឃើញបាលីណាដែលទើសទាក់និងគំនិតរបស់ខ្លួន មិនយល់ពាក្យប្រែ និងធាតុ, បច្ច័យ ឬ វិគ្គហៈ . ល . ចូរបើករកតាមលំដាប់បទ អក្សរទៅគង់នឹងប្រទះឃើញភ្លាមៗ ទាន់បំណងរបស់ខ្លួន ពុំខាន ។

ដោយអំណាចកម្លាំងព្យាយម ក្នុងការរៀបរៀងសៀវភៅនេះ ខ្ញុំសូមឧទ្ទិសកុសលនេះ ជូនចំពោះបុព្វការីបុគ្គលទាំងឡាយ មានមាតាបិតារបស់ខ្ញុំជាដើម សូមឱ្យអស់លោកទាំងអម្បាលនោះ បានសម្រេចនូវឥដ្ឋមនុញ្ញផលគ្រប់ប្រការ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាត ! ទាំងសូមឱ្យប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ក្នុងកម្ពុជរដ្ឋទាំងមូល បានសន្តិភាព ហើយបានចំរើនល្អតលាស់ផុះដាលដោយវិជ្ជា និងវិបុលសុខគ្រប់ប្រការ កុំបីឃ្លាតឃ្លាយទៅជាប្រការដទៃឡើយ !

ធ្វើនៅថ្ងៃទី ៥ សីហា ព.ស. ២៥០៥ គ.ស. ១៩៦២

ព្រះសាសនមុនី កិម-ត្រូវ
វត្តឧណ្ណាលោម, ភ្នំពេញ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អក្សរសង្ខេប

ប្រើក្នុងបទានុក្រមធម្មបទនេះ

អ.	គឺ	អព្យយកិរិយា ឬអព្យយសព្ទ
អ.ន	-	អសាធារណនាម
អា.ន	-	អាលបននាម
អា.និ	-	អាលបននិបាត
អា.ឥ	-	អា.ការន្តឥត្ថីលិង្គ
ឥ.	-	ឥត្ថីលិង្គ
ឥ.អា	-	ឥ.អាគម
ញ្ញ.អជ្ជ	-	ញ្ញ.អជ្ជត្តនីវិភត្តិ
ឯយ្យ.ស	-	ឯយ្យ.សត្តមីវិភត្តិ
ក.ស	-	ក.សកត្តៈ
កា.ស	-	កាលសត្តមី
កិ.	-	កិរិយា ឬកិរិយាសព្ទ
គុ.	-	គុណ ឬគុណនាម
តិ.វ	-	តិ.វត្តមានាវិភត្តិ
តុ.ប	-	តុ.បញ្ចមីវិភត្តិ
ត្ថ.ហី	-	ត្ថ.ហីយត្តនីវិភត្តិ
ន.	-	នាម
បុំ.	-	បុំលិង្គ
នបុំ.	-	នបុំសកលិង្គ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និ.	គឺ	និបាត
និ.អា	-	និគ្គហិតអាគម
ប.ស	-	បកតិសំខ្យា
បុ.ស	-	បុរិសសព្វនាម
បូ.សំ	-	បូរណសំខ្យា
ស.អា	-	ស-អាគម
សព្វ.	-	សព្វនាម
សិ.វិ	-	សិ-វិភត្តិ
សំ.ស	-	សំខ្យាសព្វនាម
ស្សតិ.ភ	-	ស្សតិ-ភវិស្សន្តីវិភត្តិ
វិ.	-	វិគ្គហៈ
វេវ.	-	វេវចនសព្ទ
ស្សា.កា	-	ស្សា-កាលាតិបត្តិវិភត្តិ
ហ.អា	-	ហ-អាគម

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បទានុក្រមធម្មបទ

ប

បកត គុ. [ប+ករ+ត] ដែល...ធ្វើហើយដោយប្រការៈ, ដែល...ធ្វើទូទៅហើយ (ប្រែត្រឹមតែថា«ដែល...ធ្វើហើយ» ក៏បាន); វិ. **បការេន ករិយិត្ថាតិ> បកតោ, បកតា, បកតំ ។**

បកតត្ត គុ. [បកតិ+អត្ត] មានខ្លួនជាប្រក្រតី (មិនជាប់ទោសដោយហេតុណាមួយ); វិ. **បកតិ អត្តា យេសំ តេ> បកតត្តា ។**

បកតិ ឥ. [ប+ករ+តិ] កិ.ធ្វើដោយប្រការៈ, កិ.ធ្វើទូទៅ, កិ.ធ្វើ (ប្រក្រតី); វិ. **បករណំ> បកតិ ។ - កថាសទ្ទ** បុំ. សំឡេង (សូរ) នៃវាចាជាគ្រឿងពោលដោយប្រក្រតី; វិ. **បកតិយា កថា> បកតិកថា; បកតិកថាយ សទ្ទោ> បកតិ-កថាសទ្ទោ ។ - គមន** នបុំ. កិ.ទៅដោយប្រក្រតី, -តាមប្រក្រតី; ដំណើរជាប្រក្រតី ។ **- ធម្មស្សវន** នបុំ. កិ.ស្តាប់នូវធម៌ដោយប្រក្រតី; វិ. **បកតិយា ធម្មស្ស សវនំ> បកតិធម្មស្សវនំ ។ - និយាម** បុំ. និយាមៈ (ការកំណត់, ដំណើរ, ទំនង, លំនាំ) ជាប្រក្រតី ។ **- បង្កទុគ្គ** នបុំ. ទីជាទីទៅបានដោយលំបាកគឺភក់ជាប្រក្រតី, ផ្លូវប្រកបដោយភក់ជាប្រក្រតី (ទុគ្គ<ទុ+គម+ក្វិ = វិ. **ទុក្ខេន គច្ឆន្តិ ឯត្ថាតិ> ទុគ្គំ**) ។ **- បញ្ញត្ត** គុ. ដែល...តែងតាំងហើយដោយប្រក្រតី, -បញ្ញត្តហើយដោយប្រក្រតី ។ **- បរិហារ** នបុំ. វត្ថុជាគ្រឿងនាំទៅ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ផ្ទិញជាប្រក្រតី, វត្ថុជាគ្រឿងរក្សាជាប្រក្រតី, កិ.រក្សាដោយប្រ-ក្រតី ។ - **បាទវីតិហារណសទិសនិក្ខេប** ចុំ. ឬ គុ. ជាទីដាក់ចុះប្រាកដស្មើដោយកិ.ឈានទៅនៃព្រះបាទជាប្រក្រតី, ជាទីដាក់ចុះដូចជាជំហាននៃព្រះបាទជាប្រក្រតី ។ - **មន** ចុំ., នចុំ. ចិត្តជាប្រក្រតី ។ - **យាន** នចុំ. យានជាប្រក្រតី ។ - **វន** នចុំ. ព្រៃជាប្រក្រតី ។ - **សយន** នចុំ. កិ.ដេកដោយប្រក្រតី ។

បកាសក ចុំ. [ប+កស+ណ្វុ] អ្នកប្រកាស, អ្នកសម្តែង, អ្នកថ្លែង; វិ. **បកាសេតីតិ> បកាសកោ** ។ ឥ. បកាសិកា ។

បកាសន នចុំ. [ប+កស+យុ] ការប្រកាស, ការសម្តែង, ការថ្លែង; វិ. **បកាសិយតេតិ> បកាសនំ** ។

បកាសនីយកម្ម នចុំ. [បកាសនីយ+កម្ម] កម្មគឺសង្ឃគប្បីប្រកាស; វិ. **បកាសេតព្វន្តិ> បកាសនីយំ, បកាសនីយំ កម្មំ> បកាសនីយកម្មំ** = កម្មគឺសង្ឃគប្បីធ្វើដល់ភិក្ខុអ្នកមានអធិករណ៍ដែលសង្ឃគប្បីប្រកាស ។

បកាសេន្ត ចុំ. [ប+កស+ណេ+អន្ត] កំពុងប្រកាស, កាលប្រកាស; វិ. **បកាសេតីតិ> បកាសេន្តោ** ។ ឥ. បកាសេន្តី ។

បកាសេត្វា កិ. [ប+កស+ណេ+អន្តិ.វ.] ប្រកាស, សម្តែង, ថ្លែង, ប្រាកដ ។

បកាសេន្តី ឥ. [ប+កស+ណេ+អន្ត+ឦ] កាលប្រកាស, កំពុងប្រកាស...។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បកាសេតុកាម គុ. [បកាសេតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីប្រកាស; វិ. **បកាសេតុំ កាមេតីតិ> បកាសេតុកាមោ** ។ អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាដើម្បីប្រកាស; វិ. **បកាសេតុំ កាមោ អស្សាតិ> បកាសេតុកាមោ** ។

បកាសេត្វា អ. [ប+កស+ណេ+ត្វា] ប្រកាសហើយ, សម្ដែងហើយ, ថ្លែងហើយ ។

បកាសេសិ កិ. [ប+កស+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] ប្រកាសហើយ, សម្ដែងហើយ, ថ្លែងហើយ, ប្រាកដហើយ ។

បកាសេស្សាមិ កិ. [ប+កស+ណេ+ស្សាមិ-ភ.] នឹងប្រកាស, នឹងសម្ដែង, នឹងថ្លែង ។

បកិណ្ណកវគ្គវណ្ណនា ឥ. [បកិណ្ណកវគ្គ+វណ្ណ+យុ+អា-ឥ.] កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវបកិណ្ណកវគ្គ; វិ. **បកិណ្ណកវគ្គំ វណ្ណេតិ ឯតាយាតិ> បកិណ្ណកវគ្គវណ្ណនា** ។

បក្ក គុ. [បច+ត, ត>ក្ក, លុបច] ដែល...ចម្អិនហើយ, -ដណ្ដាំហើយ, -ស្លហើយ, -ឱ្យឆ្អិនហើយ; ឆេះហើយ, ឆ្អិន, ទុំ; វិ. **បចិតព្វន្តិ> បក្កំ, បចិយតេតិ វា> បក្កំ** ។ - **ឱទន** ចុំ. បាយដែល...ចម្អិនហើយ, -ឱ្យឆ្អិនហើយ ។ - **កាល** ចុំ. កាលនៃ...គី...ចម្អិនហើយ, -ទុំហើយ ។ - **បណ្ណ** នចុំ. ស្លឹកឈើ (បន្លែ, អន្លក់) ដែល...ចម្អិនហើយ, -ឱ្យឆ្អិនហើយ ។ - **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែឆ្អិនហើយ, គ្រាន់តែគី...ចម្អិនហើយ ។

ប

បក្កន្ត គុ. [ប+កម+ត] ចៀសចេញទៅហើយ, ចេញទៅហើយ; វិ. **បក្កាមតិ> បក្កន្តោ** ។ -**មត្ត** គុ. គ្រាន់តែចៀសចេញហើយ, ទើបតែចៀសចេញទៅហើយ ។

បក្កមធុ នថុំ. [បក្ក+មធុ] ទឹកឃ្មុំឆ្អិន, ទឹកឃ្មុំដែល...ចម្អិនហើយ ។

បក្កមន្ត ចុំ. [ប+កម+អ+អន្ត] ចៀសចេញទៅ, កំពុងចៀសចេញទៅ, កាលចៀសចេញទៅ; វិ. **បក្កមតិ> បក្កមន្តោ** ។

បក្កមិតុកាម គុ. [បក្កមិតុំ+កម+ណ ឬ កាម] អ្នកចង់ដើម្បីចៀសចេញទៅ, អ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីចៀសចេញទៅ (វិ. ចូលមើល **បកាសេតុកាម**) ។

បក្កមិស្សតិ កិ. [ប+កម+អ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងចៀសចេញទៅ ។

បក្កមីសុ កិ. [ប+កម+អ+ឥំ_អជ្ជ.] ចៀសចេញទៅហើយ ។

បក្កាមិ កិ. [ប+កម+អ+ឦ_អជ្ជ.] ចៀសចេញទៅហើយ, ចេញទៅហើយ ។

បក្កុថិត គុ. [បក្ក+ឧថិត] ដែលពុះហើយ, ដែលពុះកញ្ជ្រោលហើយ, កំពុងពុះ, កំពុងពុះកញ្ជ្រោល, គឺភ្លើងឱ្យឆ្អិនតាំងឡើងហើយ ។ -**តេល** នថុំ. ប្រេងកំពុងពុះ, ប្រេងគឺភ្លើងឱ្យឆ្អិនតាំងឡើងហើយ ។ -**សប្បិ** នថុំ. សប្បិ (ទឹកដោះថ្លា) កំពុងពុះ ។

បក្កោស កិ. [ប+កុស+ណេ+ហិ_ច., លុបហិ_ច.] ចូរហៅ, ចូរហៅមក ។

បក្កោសាបេត្វា អ. [ប+កុស+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យហៅហើយ, -ឱ្យ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហៅមកហើយ ។

បក្កោសាបេសិ កិ. [ប+កុស+ណាបេ+ឦ-អជ្ជ., ចុរស-អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យហៅហើយ, ..ឱ្យហៅមកហើយ ។

បក្កោសាបេស្សន្តិ កិ. [ប+កុស+ណាបេ+ស្សន្តិ-ភ.] នឹងញ៉ាំង...ឱ្យហៅ, ..ឱ្យហៅមក ។

បក្កោសិ កិ. [ប+កុស+អ+ឦ-អជ្ជ.] ហៅហើយ, ហៅមកហើយ ។

បក្កោសិត្វា អ. [ប+កុស+ឥ-អា.+ត្វា] ហៅហើយ, ហៅមកហើយ ។

បក្ខដ្ឋិ នបុំ. [បក្ខ+អដ្ឋិ] ឆ្អឹងនៃស្លាប; វិ. **បក្ខានំ អដ្ឋិ>បក្ខដ្ឋិ** ។

បក្ខន្ត គុ. [ប+ខទ ឬខន្ទ+ត] ស្ទុះទៅហើយ, លឿនទៅហើយ ។

បក្ខន្តភាវ បុំ. [បក្ខន្ត+ភាវ] ភាវៈនៃ...នោះជា...ស្ទុះទៅហើយ, ..លឿនទៅហើយ ។

បក្ខន្តរ គុ. [បក្ខ+អន្តរ] ពួកដទៃ, ចំណែកដទៃ, ចន្លោះនៃពួក ។

បក្ខន្តរិយ គុ. [បក្ខន្តរ+ឥយ] ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពួកដទៃ, ..ក្នុងចំណែកដទៃ, វិ. **បក្ខន្តរេ បវត្តតិ> បក្ខន្តរិយោ** ។ មានក្នុងពួកដទៃ; មានក្នុងចំណែកដទៃ; វិ. **បក្ខន្តរេ ភវោ> បក្ខន្តរិយោ** ។

បក្ខន្ទចារី បុំ. [បក្ខន្ទ+ចរ+ណី] អ្នកមានកិ.ប្រព្រឹត្តិស្ទុះទៅជាប្រក្រតី, អ្នកមានកិ.ប្រព្រឹត្តលឿនទៅជាប្រក្រតី; វិ. **បក្ខន្ទចារំ សីលមស្សាតិ> បក្ខន្ទចារី** ។

បក្ខន្ទាបេន្ត គុ. [ប+ខទ ឬខន្ទ+ណាបេ+អន្ត] កាលញ៉ាំង...ឱ្យស្ទុះទៅ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

-ឱ្យលឿនទៅ ។

បក្ខន្ទិ កិ. [ប+ខទ+ ឬខន្ទ+អ+ឦ-អជ្ជ.] ស្ទុះទៅហើយ, លឿនទៅ ហើយ ។

បក្ខន្ទិត្វា អ. [ប+ខទ ឬខន្ទ+ឥ-អា.+ត្វា] ស្ទុះទៅហើយ, លឿនទៅ ហើយ ។

បក្ខន្ទី ថុំ. [ប+ខទ ឬខន្ទ+ណី] អ្នកស្ទុះទៅ (អ្នកវាតមុខ) ឬ អ្នកមាន កិ.ស្ទុះទៅជាប្រក្រតី (អ្នកមានកិ.វាតមុខជាប្រក្រតី); វិ. **បក្ខន្ទ-តិក> បក្ខន្ទី; បក្ខន្ទិកំ ស័លមស្សាកិ ចា> បក្ខន្ទី** ។

បក្ខ ថុំ. [បត+ខ, ត>ក] បក្ស, ពួក, ស្លាប, ប៉ែកម្ខាង, ប៉ែកនៃ អវយវៈម្ខាង ។ . **បហារណោមត្ត** គុ. (កាល) ត្រឹមតែកិ.ទទះនៃ ស្លាប, ត្រឹមតែកិ.ប្រហារនៃស្លាប ។ . **ហតឯកបក្ខបីឋ-សប្បិកុណិភាវកុដ្ឋរោគាទិភេទ** គុ. ផ្សេងដោយរោគមាន ភាវៈនៃបុគ្គលជាអ្នកមានប៉ែកនៃអវយវៈម្ខាងគឺខ្យល់កំចាត់បង់ ហើយ (បៀតបៀនហើយ) និងមានភ្នែកម្ខាងនិងខ្វិននិងក្ទេង និងរោគឃ្លង់ជាដើម ។

បក្ខិកភត្ត នថុំ. [បក្ខិក+ភត្ត] ភត្តគឺទាយកគប្បីឱ្យក្នុងបក្ស, -ក្នុងថ្ងៃ បក្ស; វិ. **បក្ខេ ធាតព្វំ** (ភត្តំ) > **បក្ខិកំ, បក្ខិកំ ភត្តំ> បក្ខិកភត្តំ** ។

បក្ខិត្ត គុ. [ប+ខិប+ត] ដែល...ដាក់ហើយ, -ដាក់ចុះហើយ, -ដាក់ចូល ហើយ, -បង់ហើយ ។ . **គន្ធ** ថុំ. គ្រឿងក្រអូបដែល...ដាក់ចុះ ហើយ, វត្ថុមានក្លិនដែល...ដាក់ចូលហើយ។. **លោណសក្ខរ** ថុំ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឆ្អឹនៃអំចិលដែល...ដាក់ចុះហើយ, -បោះទៅហើយ ។ -**សីហតេល** នបុំ. ប្រេង (ខ្លាញ់) នៃសីហៈដែល...ដាក់ចូលហើយ ។

បក្ខី បុំ. [បក្ខ+ណី] (សត្វ) មានស្លាប, (បក្សី); វិ. **បក្ខា អស្ស អត្ថីតិ> បក្ខី** ។

បក្ខិបន្ត គុ. [ប+ខិប+អ+អន្ត] កាលដាក់ចុះ, -ដាក់ចូល, ...។

បក្ខិបាបេត្វា អ. [ប+ខិប+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យដាក់ចុះហើយ, ឱ្យដាក់ចូលហើយ ។

បក្ខិបិត្វា អ. [ប+ខិប+ឥ_អា.+ត្វា] ដាក់ចុះហើយ, ច្រកហើយ ។

បក្ខិបិស្សន្តិ កិ. [ប+ខិប+អ+ឥ_អា.+ស្សន្តិ_ភ.] នឹងដាក់ចុះ, នឹងដាក់ចូល ។

បគព្ភ គុ. [ប+គព្ភ+អ] អ្នកឃ្លើសឃ្លង, ច្រឡើសបើស, ឈ្លានពាន; (**តំខណុប្បត្តិញាណំ បដិភា, តាយ យុត្តោ បគព្ភោ** = ញាណដែលកើតឡើងក្នុងខណៈនោះឈ្មោះបដិភា, អ្នកដែលប្រកបដោយបដិភានោះឈ្មោះថា **បគព្ភោ** ។ **សីឃមេវ គព្ភតីតិ> បគព្ភោ** = អ្នកច្រូច្រង់, អ្នកចាំទុកបាន ។ បគព្ភ នេះជាគុណរបស់ទុស្សីលជន) ។

បគុណ គុ. [ប+គុណ+អ] ស្ទាត់, ជំនាញ; វិ. **កិលេសាពាធាភាវា បការេន គុណិយតេ វណ្ណិយតេតិ> បគុណោ** = ខន្ធដែលគេពណ៌នាដោយប្រការៈព្រោះមិនមាននៃការបៀតបៀន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នៃកិលេស) ។

បគុណតា ឥ. [បគុណ+តា] ភាវៈនៃ...នោះជារបស់គឺ...ឱ្យស្ទាត់ហើយ, ឱ្យជំនាញហើយ; វិ. **បគុណស្ស ភាវោ> បគុណតា** ។

បគុណភាវ បុំ. [បគុណ+ភាវ] ភាវៈនៃគាថាជារបស់គឺខ្លួនឱ្យស្ទាត់ហើយ ។

បគ្គណ្ហាតិ កិ. [ប+គហ+ណ្ហា+តិ.វ.] ផ្គង, ផ្គងឡើង, ផ្គូផ្គង, ប្រុងប្រៀប ។

បគ្គយ្ហ អ. [ប+គហ+ត្វា] ផ្គងហើយ, ផ្គងឡើងហើយ...។

បគ្គហិតវិរិយ គុ. [បគ្គហិត+វិរិយ] អ្នកមានព្យាយមផ្គងហើយ, ប្រុងប្រៀបហើយ; វិ. **បគ្គហិតំ វីរិយំ យេន សោ> បគ្គហិតវីរិយោ** ។

បគ្គហេត្វា អ. [ប+គហ+ឯ+ត្វា] ផ្គងហើយ, ផ្គងឡើងហើយ, ប្រណម្យហើយ ។

បគ្ឃរណ នបុំ. [ប+ឃរ+យុ] ការហូរចេញ, កិ.ហូរចេញ; វិ. **បគ្ឃរិយតេតិ> បគ្ឃរណំ** ។

បគ្ឃរន្ត គុ. [ប+ឃរ+អ+អន្ត] កាលហូរចេញ, កំពុងហូរចេញ ។

បគ្ឃរន្តិ កិ. [ប+ឃរ+អ+អន្តិ.វ.] ហូរចេញ, ខ្ចរចេញ, ស្រកចេញ ។

បគ្ឃរាបេន្ត គុ. [ប+ឃរ+ណាបេ+អន្ត] កាលញុំាង...ឱ្យហូរចេញ.... ។

បគ្ឃរិ កិ. [ប+ឃរ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ហូរចេញហើយ, ខ្ចរចេញហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បគ្ឃរិត គុ. [ប+ឃរ+ឥ_អា.+ត] ហូរចេញហើយ, ដែលហូរចេញហើយ ។ **- អស្សុ** នថុំ. ទឹកភ្នែកដែលហូរចេញហើយ ។ **- សេទសរីរ** នថុំ. សរីរៈមានញើសហូរចេញហើយ ។

បង្ក ថុំ. [កប្ប+ក] ភក់, កិ.ដេកលើភក់, (ផ្លាស់ កប្ប ជា បំ; វិ. **កប្បតិ ចលតីតិ> បង្កោ**) ។

បំសុបិសាចក ថុំ. [បំសុ+បិសាចក] បិសាចអ្នកលេងនូវអាចម៍ដី; វិ. **បំសុកីឡិកោ បិសាចកោ> បំសុបិសាចកោ** ។ បិសាចអាស្រ័យនូវអាចម៍ដី; វិ. **បំសុនិស្សិតោ បិសាចកោ> បំសុបិសាចកោ** ។

បចន នថុំ. [បច+យុ] ការចំអិន, កិ.ចំអិន, កិ.ដុត, កិ.ដាំ, កិ.ដណ្ដាំ, កិ.ស្ល; វិ. **បចិយតេតិ> បចនំ** ។ (វត្ថុ) ជាគ្រឿងចំអិន, -សម្រាប់ចំអិន; វិ. **បចតិ ឯតេនាតិ> បចនំ** ។ **- កម្ម** នថុំ. កម្មគឺកិ.ចំអិន, -កិ.ដណ្ដាំ, -កិ.ស្ល, -កិ.ដុត; វិ. **បចនំ ឯវ កម្មំ> បចនកម្មំ** ។

បចនត្ថ ថុំ. [បចន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.ចំអិន, ត្រូវការដល់កិ.ញុំាង...ឱ្យឆ្អិន; វិ. **បចនស្ស អត្ថោ> បចនត្ថោ** ។

បចននិយាម ថុំ. [បចន+និយាម] ចំនងនៃកិ.ចំអិន, កំណត់នៃកិ.ចំអិន; វិ. **បចនស្ស និយាមោ> បចននិយាមោ** ។

បចាបេតិ កិ. [បច+ណាបេ+តិ_វ.] ញុំាង...ឱ្យចំអិន, -ឱ្យដណ្ដាំ, -ឱ្យស្ល ។

បចាបេត្វា អ. [បច+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យចំអិនហើយ, ...។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បចាហិ កិ. [បច+អ+ហិ_ប.] ចូរចំអិន, ចូរដណ្តាំ, ចូរស្ល, ចូរដុត ។

បចិ កិ. [បច+អ+ឦ_អជ្ជ.] ចំអិនហើយ, ... ។

បចិត គុ. [បច+ឥ_អា.+ត] គឺ...ចំអិនហើយ, -ស្លហើយ, ... ។

បចិតុកាម គុ. [បចិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីចំអិន, អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីចំអិន; វិ. **បចិតុំ កាមេតីតិ> បចិតុកាមោ** ។ អ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីចំអិន; វិ. **បចិតុំ កាមោ អស្សាតិ> បចិតុកាមោ** ។

បចិតុំ អ. [បច+ឥ_អា.+តុំ] កិ.ចំអិន, ដើម្បីចំអិន ។

បចិត្វា អ. [បច+ឥ_អា.+ត្វា] ចំអិនហើយ, ដណ្តាំហើយ, ស្លហើយ, ឆេះហើយ ។

បចិនន្ត គុ. [ប+ចិ+នា+អន្ត] កាលជ្រើសរើស, កំពុងជ្រើសរើស, កាលបេះ, ... ។

បចិនិស្សាមិ កិ. [ប+ចិ+នា+ឥ_អា.+ស្សាមិ_ភ.] នឹងជ្រើសរើស, នឹងលៃលក,...។

បចេយ្យ កិ. [បច+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីចំអិន, គប្បីដណ្តាំ, គប្បីស្ល ។

បចេស្សតិ កិ. [ប+ចិ+អ+ស្សតិ_ភ.] នឹងជ្រើសរើស, នឹងលៃលក, នឹងពិចារណា ។

បច្ចក្កោសន្ត គុ. [បតិ+អា+កុស+អ+អន្ត] កាលជេរតប, កាលជេរត ។

បច្ចក្ខាត គុ. [បតិ+អា+ខា+ត] គឺ...ពោលចំពោះហើយ, -ប្រាប់ចំពោះ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ, ..លះបង់ហើយ ,..លាហើយ (..ជូនពាក្យហើយ) ។

បច្ចក្ខាយ អ. [បតិ+អា+ខា+ត្វា] ពោលចំពោះហើយ, ប្រាប់ចំពោះហើយ, លះបង់ហើយ, លាហើយ ។

បច្ចតិ កិ. [បច+យ+តិ.វ.] គឺ...ចំអិន, រមែងឱ្យផល ។

បច្ចត្តំ កិ.វិ. [បតិ+អត្ត+សិ.វិ.] ចំពោះខ្លួន (ប្រព្រឹត្តអាស្រ័យនូវខ្លួន = **បតិ អត្តានំ បវត្តតីតិ> បច្ចត្តំ**) ។

បច្ចត្ថរណ នបុំ. [បតិ+អា+ថរ+យុ] (វត្ថុ) ជាគ្រឿងក្រាល, សម្រាប់ក្រាល (កម្រាល); វិ. **បច្ចត្ថរតិ ឯតេនាតិ> បច្ចត្ថរណំ** ។

បច្ចន្ត បុំ., នបុំ. ឬ គុ. [បតិ+អន្ត] ទីបំផុតតប, ទីបំផុតនៃដែនតប (ព្រំប្រទល់); វិ. **បតិរដ្ឋស្ស អន្តោ> បច្ចន្តោ** ។ - **គាម** បុំ. បច្ចន្តគ្រាម, ស្រុកដ៏តាំងនៅក្នុងទីបំផុតនៃដែនតប; វិ. **បច្ចន្តេ ឋិតោ គាមោ> បច្ចន្តគាមោ** ។

បច្ចន្តិម គុ. [បច្ចន្ត+ឥម] មានក្នុងទីបំផុតនៃដែនតប, មានក្នុងទីបំផុតនៃព្រំដែន; វិ. **បច្ចន្តេ ភវំ> បច្ចន្តិមំ** ។ បទនេះប្រើជា «ជាតតទ្ធិត» វិញក៏បាន ។

បច្ចមាន គុ. [បច+យ+មាន] កាលឆេះ, កាលឱ្យផល, គឺកម្មកាលឱ្យឆេះ, ... ។

បច្ចយ បុំ. [បតិ+ឥ+ណ] (ហេតុ) ជាដែនអាស្រ័យនូវផលប្រព្រឹត្តទៅ (ជាបច្ច័យ, ជាទីពឹង, ការពឹងផ្អែក); វិ. **បតិច្ច ផលមេតស្មា ឯតីតិ បវត្តតីតិ> បច្ចយោ** ។ - **ទាយក** បុំ. (បុគ្គល) អ្នកឱ្យ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នូវបច្ច័យ; វិ. **បច្ចយេ ធេតីតិ> បច្ចយធាយកោ** ។ - **ប្បដិសំយុត្ត** គុ. ប្រកបព្រមចំពោះហើយដោយបច្ច័យ ។ - **សន្និចយ** ចុំ. កិ.សន្សំព្រមនូវបច្ច័យ, សភាពជាគ្រឿងសន្សំព្រមនូវបច្ច័យ; វិ. **បច្ចយេ សន្និចិនាតិ តេនាតិ> បច្ចយ-សន្និចយោ** ។ - **សន្និស្សិត** គុ. ដែលអាស្រ័យព្រមហើយនូវបច្ច័យ ។ - **សម្បទា** ឥ. ធម្មជាតិជាគ្រឿងដល់ព្រមគឺបច្ច័យ; វិ. **សម្បជ្ជតិ ឯតាយាតិ> សម្បទា, បច្ចយោ ឯវ សម្បទា> បច្ចយសម្បទា** ។

បច្ចយាការ ចុំ. [បច្ចយ+អាការ] អាការគឺបច្ច័យ, អាការគឺធម៌ជាដែនអាស្រ័យនូវគ្នានិងគ្នាប្រព្រឹត្តទៅ ។

បច្ចវេក្ខណា នចុំ. [បតិ+អវ+ឥក្ខ+យុ] កិ.ឃើញចុះចំពោះ (កិ.ពិចារ-ណា, ការពិចារណា); វិ. **បច្ចវេក្ខិយតេតិ> បច្ចវេក្ខណំ** ។ - **មត្តា** ឥ. ប្រមាណក្នុងកិ.ឃើញចុះចំពោះ, ប្រមាណក្នុងការពិចារណា ។

បច្ចវេក្ខន្ត គុ. [បតិ+អវ+ឥក្ខ+អន្ត] កាលឃើញចុះចំពោះ, កាលពិចារណា ។

បច្ចវេក្ខិតព្វ គុ. [បតិ+អវ+ឥក្ខ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីឃើញចុះចំពោះ, .គប្បីពិចារណា ។

បច្ចវេក្ខិត្វា អ. [បតិ+អវ+ឥក្ខ+ឥ_អា.+ត្វា] ឃើញចុះចំពោះហើយ, ពិចារណាហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បច្ចស្សោសិ កិ. [បតិ+អ+សុ+អ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] បានស្ដាប់ចំពោះហើយ, បានឮចំពោះហើយ, បានទទួលស្ដាប់ហើយ, ទទួលយកហើយ ។

បច្ឆាគច្ឆ កិ. [បតិ+អា+គម+អ+ហិ-ប.] ចូរត្រឡប់មក, ចូរត្រឡប់មកវិញ ។

បច្ឆាគច្ឆតិ កិ. [បតិ+អា+គម+អ+តិ-វ.] ត្រឡប់មក, រមែងត្រឡប់មក ។

បច្ឆាគច្ឆតុ កិ. [បតិ+អា+គម+អ+តុ-ប.] ចូរត្រឡប់មក ។

បច្ឆាគច្ឆិ កិ. [បតិ+អា+គម+អ+ឦ-អជ្ជ.] ត្រឡប់មកហើយ, ត្រឡប់មកវិញហើយ ។ ប្រើជា **បច្ឆាគញ្ឆិ** ក៏មាន ។

បច្ឆាគត គុ. [បតិ+អា+គម+ត] ត្រឡប់មកហើយ, ត្រឡប់មកវិញហើយ ។

បច្ឆាគន្ត្វា អ. [បតិ+អា+គម+ត្វា] ត្រឡប់មកហើយ, ត្រឡប់មកវិញហើយ ។

បច្ឆាគមន នបុំ. [បតិ+អា+គម+យុ] កិ.ត្រឡប់មក, កិ.វិលមកវិញ; វិ. **បច្ឆាគម្យតេតិ> បច្ឆាគមនំ** ។

បច្ឆាគមិ កិ. [បតិ+អា+គម+អ+ឦ-អជ្ជ.] ត្រឡប់មកហើយ, វិលមកវិញហើយ ។

បច្ចាមិត្ត បុំ. [បតិ+អម+ឥ-អា.+ត.] បុគ្គលអ្នកទៅដោយភាពជាប្រតិបក្ស (សត្រូវ); វិ. **បដិបក្ខភាវេន អមតិ គច្ឆតីតិ> បច្ចា-**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មិត្តោ ។

បច្ចាសីសតិ កិ. [បតិ+អា+សីស+អ+តិ.វ.] ប្រាថ្នាចំពោះ, នឹកប៉ង, ប៉ុនប៉ង ។

បច្ចាសីសមាន គុ. [បតិ+អា+សីស+មាន] កាលប្រាថ្នាចំពោះ, -នឹកប៉ង, -ប៉ុនប៉ង ។

បច្ចាសីសាមិ កិ. [បតិ+អា+សីស+អ+មិ.វ.] ប្រាថ្នាចំពោះ, នឹកប៉ង, ប៉ុនប៉ង ។

បច្ចាហារ ពុំ. [បតិ+អា+ហរ+ណ] កិ.នាំមកចំពោះ, កិ.នាំត្រឡប់មក, កិ.នាំត្រឡប់មកវិញ; វិ. **បច្ចាហរណំ> បច្ចាហារោ, បច្ចាហរិយតេតិ ចា> បច្ចាហារោ** ។

បច្ចាហរិត្វា អ. [បតិ+អា+ហរ+ឥ.អា.+ត្វា] នាំមកចំពោះហើយ, នាំត្រឡប់មកហើយ, នាំត្រឡប់វិញហើយ ។

បច្ចិស្សំ កិ. [បច+យ+ឥ.អា.+ស្សំ.កា.] នឹងឆេះហើយ, នឹងឆេះ, គឺកម្មនឹងឲ្យឆេះ, ... ។

បច្ចុគ្គច្ឆន្ត គុ. [បតិ+ឧ+គម+អន្ត] កាលក្រោកទទួល, កាលជូនដំណើរ ។

បច្ចុគ្គន្ត្វា អ. [បតិ+ឧ+គម+ត្វា] ក្រោកទទួលហើយ, ... ។

បច្ចុគ្គមន នបុំ. [បតិ+ឧ+គម+យុ] កិ.ក្រោកឡើងទទួល; វិ. **បច្ចុគ្គមិយតេតិ> បច្ចុគ្គមនំ** ។

បច្ចុដ្ឋាយ អ. [បតិ+ឧ+ឋា+ត្វា] តាំងឡើងចំពោះហើយ, ក្រោកឡើងចំពោះហើយ, ត្រឡប់ក្រោកឡើងហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បច្ចុបការ ចុំ. [បតិ+ឧបការ] អ្នកមានឧបការៈតប; វិ. **បតិ ឧបការោ យស្ស សោ> បច្ចុបការោ** (បច្ចុបការ+ណ) អ្នកមានឧប-ការៈតប; វិ. **បច្ចុបការោ យស្ស អត្ថិតិ> បច្ចុបការោ,** (បតិ+ឧប+ករ+ណ) អ្នកទំនុកបំរុង, អ្នកធ្វើនូវសេចក្ដីទំនុកបំរុង; វិ. **បច្ចុបករោតីតិ> បច្ចុបការោ** ។

បច្ចុបដ្ឋាបេតុំ អ. [បតិ+ឧប+ឋា+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញុំាង...ឱ្យចូលទៅតាំងនៅចំពោះ, ដើម្បីញុំាង...ឱ្យតាំងនៅមាំ, ... ។

បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា អ. [បតិ+ឧប+ឋា+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យចូលទៅតាំងនៅចំពោះហើយ, ឱ្យចូលទៅតម្កល់នៅចំពោះហើយ ។

បច្ចុបដ្ឋាសិ កិ. [បតិ+ឧប+ឋា+អ+ឦ-អជ្ជ.] ចូលទៅតាំងទុកចំពោះហើយ, ចូលទៅតម្កល់ទុកចំពោះហើយ, ប្រាកដចំពោះហើយ ។

បច្ចុបដ្ឋិត គុ. [បតិ+ឧប+ឋា+ត] ចូលទៅតាំងនៅចំពោះហើយ, ប្រាកដចំពោះហើយ ។

បច្ចុបដ្ឋេន្តិ កិ. [បតិ+ឧប+ឋា+អ+អន្តិ-វ.] ចូលទៅតាំងនៅចំពោះ, ចូលទៅតម្កល់ទុក, ប្រាកដ ។

បច្ចុប្បន្ន គុ. [បតិ+ឧ+បទ+ត] កាលដែលកើតឡើងចំពោះ ឬកាលដែលកើតឡើងចំពោះមុខ (ដែលកើតឡើងអាស្រ័យនូវហេតុ; វិ. **ការណំ បដិច្ច ឧប្បន្នោ> បច្ចុប្បន្នោ**) ។ បច្ចុប្បន្ន, កាលជាបច្ចុប្បន្ន ។ **- វត្ថុ** នចុំ. រឿងក្នុងកាលជាបច្ចុប្បន្ន, រឿងដែលកើតឡើងចំពោះមុខ ។ **- ហិត** នចុំ. ប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្ន,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វត្ថុជាអម្រេសអម្រេក្នុងបច្ចុប្បន្ន, សេចក្ដីទំនុកបំរុងដល់គ្នានឹងគ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

បច្ចូស ពុំ. [បតិ+ឩស+អ] កាលជាទីកម្ចាត់បង់នូវងងឹត; វិ. បច្ចូសេតិ តមមេត្ថាតិ> បច្ចូសោ (ការណោ) ។ .**សមយ** ពុំ. សម័យជាទីកម្ចាត់បង់នូវងងឹត ។

បច្ចេកពុទ្ធ ពុំ. [បច្ចេក+ពុធ+ត] អ្នកត្រាស់ដឹងដោយចំណែកមួយ ។

បច្ចេកសម្ពុទ្ធ ពុំ. [បច្ចេក+សំ+ពុធ+ត] អ្នកចេះដឹងព្រមដោយចំណែកមួយ ។

បច្ចេកសម្ពោធិ ឥ. [បច្ចេក+សំ+ពុធ+តិ] ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងព្រមដោយចំណែកមួយ ។

បច្ចេតិ កិ. [បតិ+ឥ+អ+តិ_វ.] រមែងត្រឡប់ដល់, ត្រឡប់មក (បច្ច+ណេ+តិ_វ. = សង្រួម, ជឿ) ។

បច្ចោរ នពុំ. [បតិ+ឧរ] ទីចំពោះទ្រូង (បច្ចោរស្មិ=ក្នុងទីចំពោះទ្រូង) ។

បច្ចោរោហិត្វា អ. [បតិ+អវ+រុហ+ឥ_អា.+ត្វា] ចុះចំពោះហើយ, ត្រឡប់ចុះហើយ ។

បច្ឆតោ អ. [បច្ឆា+តោ] ក្នុងខាងក្រោយ, អំពីខាងក្រោយ, ខាងក្រោយ ។

បច្ឆាគត្ត ពុំ. [បច្ឆា+គត្ត] បន្ទប់ឬល្វែងក្នុងខាងក្រោយ (បន្ទប់មានក្នុងខាងក្រោយ, ខាងក្រោយនៃបន្ទប់; វិ. បច្ឆា ភវោ គព្ភោ> បច្ឆាគព្ភោ, គព្ភស្ស បច្ឆា> បច្ឆាគព្ភោ) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បច្ឆាគេហ នថុំ. [បច្ឆា+គេហ] ផ្ទះមានក្នុងខាងក្រោយ, ខាងក្រោយនៃផ្ទះ; វិ. **បច្ឆា កតំ គេហំ> បច្ឆាគេហំ, គេហស្ស បច្ឆា> បច្ឆាគេហំ** ។

បច្ឆានិវេសន នថុំ. [បច្ឆា+និវេសន] ខាងក្រោយនៃនិវេសន៍, ខាងក្រោយនៃផ្ទះជាទីនៅអាស្រ័យ (ខាងក្រោយនៃផ្ទះ) ។ ដូច បច្ឆាគេហំ ។

បច្ឆានុតប្ប នថុំ. [បច្ឆា+អនុតប្ប] សេចក្តីក្តៅក្រហាយតាមក្នុងខាងក្រោយ, សេចក្តីក្តៅក្រហាយរឿយៗក្នុងខាងក្រោយ; វិ. **បច្ឆា អនុតប្បនំ> បច្ឆានុតប្បំ** ។ **អនុតប្ប**<អនុ+តប+ណ ។

បច្ឆានុតាប នុំ. [បច្ឆា+អនុតាប] សេចក្តីក្តៅក្រហាយតាមក្នុងខាងក្រោយ, សេចក្តីក្តៅក្រហាយរឿយៗ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ; វិ. **អនុតបនំ> អនុតាបោ, បច្ឆា អនុតាបោ> បច្ឆានុតាបោ** ។

បច្ឆាពាហំ កិ.វិ. [បច្ឆា+ពាហ+អំ.វិ.] ឱ្យមានដើមដៃក្នុងខាងក្រោយ ។ ប្រើជា **បច្ឆាពាហុំ** ក៏មាន ។

បច្ឆាភត្ត នថុំ. [បច្ឆា+ភត្ត] កាលជាខាងក្រោយនៃភត្ត; វិ. **ភត្តស្ស បច្ឆា> បច្ឆាភត្តំ** ។

បច្ឆាភាគ ពុំ. [បច្ឆា+ភាគ] កាលជាចំណែកក្នុងខាងក្រោយ, ទីជាចំណែកក្នុងខាងក្រោយ ។

បច្ឆាមុខករណ នថុំ. [បច្ឆាមុខ+ករណ] កិ.ធ្វើឱ្យមានមុខក្នុងខាង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ក្រោយ, កិ.ធ្វើឱ្យជាអ្នកមានមុខក្នុងខាងក្រោយ; វិ. **បច្ឆា មុខំ យស្ស សោ> បច្ឆាមុខោ)** ។

បច្ឆាសមណ ចុំ. [បច្ឆា+សមណ] សមណៈក្នុងខាងក្រោយ ។

បច្ឆិជ្ជិ កិ. [ប+ឆិទ+យ+ត្យ_អជ្ជ.] ដាច់ទូទៅហើយ, ដាច់ស្វន្យហើយ ។

បច្ឆិជ្ជិស្សតិ កិ. [ប+ឆិទ+យ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងដាច់ទូទៅ, នឹងដាច់ស្វន្យ, នឹងផ្តាច់បង់ ។

បច្ឆិ នចុំ. [បស+ឆិ] ច្រែង ឬ កញ្ច្រែង, កញ្ជើ, កញ្ឆេ វិ. **បសិយតិ ពាធិយតិ ឯត្ថាតិ> បច្ឆិ)** ។ **-បសិព្វក** នចុំ. កញ្ច្រែងនិងការុង, កញ្ច្រែងនិងស្បោង ។

បច្ឆិន្និតា អ. [ប+ឆិទ+ឥ_អា.+ត្វា, ចុះនិ.អា.] កាត់ទូទៅហើយ, កាត់ដាច់ហើយ, ផ្តាច់ហើយ, ដាច់ស្វន្យហើយ ។

បច្ឆិន្ន គុ. [ប+ឆិទ+ត] ដាច់ទូទៅហើយ, ដាច់ស្វន្យហើយ ។

បច្ឆិម គុ. [បច្ឆា+ឥម] មានក្នុងខាងក្រោយ, កើតក្នុងខាងក្រោយ; វិ. **បច្ឆា ភវោ> បច្ឆិមោ, បច្ឆា ជាតោ> បច្ឆិមោ** ។ **-កាយ** ចុំ. កាយមានក្នុងខាងក្រោយ ។ **-កាល** ចុំ. កាលមានក្នុងខាងក្រោយ ។ **-គេហ** នចុំ. ផ្ទះមានក្នុងខាងក្រោយ, ទីមានក្នុងខាងក្រោយនៃផ្ទះ ។ **-ចក្កវាឡមុខវដ្ដិ** ឥ. កណ្តាប់នៃមាត់នៃចក្កវាឡមានក្នុងទិសខាងលិច ។ **-ទស្សន** នចុំ. កិ.ឃើញមានក្នុងខាងក្រោយ, កិ.ឃើញជាទីបំផុត ។ **-បស្ស** នចុំ. ខាងមានក្នុងខាងក្រោយ ។ **-ភវិកសត្ត** ចុំ. សត្វកើតក្នុងភពមានក្នុង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ខាងក្រោយ (អខេ ឋាកោ (សត្តោ)> អចិកោ, អចិកោ សត្តោ> អចិកសត្តោ) ។ - ភវ បុំ. ភពមានក្នុងខាងក្រោយ ។ - ភាគ បុំ. ចំណែកមានក្នុងខាងក្រោយ, ទីជាចំណែកមានក្នុងខាងក្រោយ ។ - យាមាវសាន នបុំ. កាលជាទីបំផុតនៃយាមមានក្នុងខាងក្រោយ, កាលជាទីបំផុតនៃបច្ឆិមយាម ។ - វត្ថុ នបុំ. ទីជាទីនៅមានក្នុងបច្ឆិមទិស, -មានក្នុងខាងក្រោយ, រឿងមានក្នុងខាងក្រោយ ។ - ភិត្តិ ឥ. ជញ្ជាំងមានក្នុងបច្ឆិមទិស, ជញ្ជាំងមានក្នុងខាងក្រោយ ។

បជហ កិ. [ប+ហា-ហា+អ+ហិ-ប.] ចូរលះ, ចូរលះបង់ ។

បជហន្ត គុ. [ប+ហា-ហា+អន្ត] កាលលះ, កាលលះបង់ ។

បជហិស្សថ កិ. [ប+ហា-ហា+អ+ឥ-អា.+ស្សថ-ភ.] នឹងលះ, នឹងលះ-បង់ ។

បជា ឥ. [ប+ជន+ក្វិ] អ្នកកើតដោយប្រការៈ (សត្វ,ពួកសត្វ); វិ. **បការេន ជនេតីតិ> បជា** ។

បជានសិ កិ. [ប+ញា+នា+សិ-វ.] ដឹងទូទៅ, ដឹងច្បាស់, ដឹងជាក់ ។

បជាបតិ ឥ. [បជា+បតិ] ម្ចាស់នៃសត្វ ឬ អ្នករក្សានូវសត្វ (ប្រពន្ធ); វិ. **បជានំ បតិ> បជាបតិ, បជំ បាលេតីតិ ចា> បជាបតិ** ។

បជ្ជន្តិ កិ. [បទ+យ+អន្តិ-វ.] ដល់, រមែងដល់ ។

បជ្ជលន្ត គុ. [ប+ជល+អន្ត] កាលរុងរឿង, កាលរុងរឿងទូទៅ, កាលភ្លឺ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ព្រោង,...។

បជ្ជលិ ក្រ. [ប+ជល+អ+ឦ.អជ្ជ.] រុងរឿងទូទៅហើយ, ឆេះសព្វហើយ, ... ។

បជ្ជលិត គុ. [ប+ជល+ឥ.អា.+ត] គឺ...ឱ្យរុងរឿងទូទៅហើយ, -ឱ្យឆេះសព្វហើយ ។

បជ្ជលិំសុ ក្រ. [ប+ជល+អ+ឧំ.អជ្ជ.] រុងរឿងទូទៅហើយ, ឆេះសព្វហើយ, សន្ធោសន្ធៅហើយ ។

បញ្ច ប.សំ. ប្រាំ ។ - **អគ្គទាន** នចុំ. ទានដ៏លើស (-ដ៏ប្រសើរ, ដ៏ថ្លោង) ប្រាំ ។ - **អច្ឆរសត** នចុំ. រយនៃស្រីអប្សរប្រាំ ។ - **កាមគុណធម្ម** ចុំ. ធម៌គឺកាមគុណប្រាំ ។ - **កាមគុណមជ្ឈ** នចុំ. ពាក់កណ្ដាលនៃកាមគុណប្រាំ ។ - **កាមគុណរតិ** ឥ. សេចក្ដីត្រេកអរក្នុងកាមគុណប្រាំ ។ - **កាមគុណសេវី** ចុំ. អ្នកសេពនូវកាមគុណប្រាំ; វិ. **បញ្ចកាមគុណេ សេវតីតិ>** **បញ្ចកាមគុណសេវី** ។ - **កាមគុណាលយាភិរត** គុ. ត្រេកអរចំពោះហើយក្នុងអាល័យគឺកាមគុណប្រាំ ។ - **កូដាគារសត** នចុំ. រយនៃផ្ទះគឺបុគ្គលសង្គ្រោះហើយដោយកំពូលប្រាំ, រយនៃផ្ទះប្រកបហើយដោយកំពូលប្រាំ ។ - **គោរស** ចុំ. គោរសប្រាំ, រសនៃគោប្រាំ, រសដែលកើតអំពីគោប្រាំ ។ - **អគ្គទាយក** ចុំ. ឈ្មោះបញ្ចគ្គទាយក, អ្នកឱ្យនូវទានដ៏ប្រសើរប្រាំយ៉ាង ។ - **អង្គិកតុរិយឃោស** ចុំ. កិ.គឹកកង (សំឡេងដ៏គឹកកង) នៃតន្ត្រីប្រកបដោយអង្គប្រាំ ។ - **ចង្កមសត** នចុំ. រយនៃទីជាទីចង្រ្កមប្រាំ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

. ឆិទ្ទគេហ នបុំ. ផ្ទះមានប្រហោងប្រាំ ។ . ថាលិកបាកសត នបុំ. រយនៃភាជន៍ (ស្មៀន, ថាស, ចាន) ដែលបុគ្គលឱ្យឆ្អិនប្រាំ, រយនៃសម្រាប់ដែលបុគ្គលឱ្យឆ្អិនប្រាំ (រយនៃសម្រាប់ប្រាំ) ។ .ទស ប.សំ. ដប់ដ៏លើសដោយប្រាំ (១៥); វិ. បញ្ចហិ អធិកា ទស> បញ្ចទស ។ . ទសី ឥ. តិថីទីដប់ប្រាំ (មានក្នុងតិថីដប់ប្រាំ); វិ. បញ្ចទសន្នំ បូរណី> បញ្ចទសី (តិថី) ។ . ទុស្សីលកម្មការក បុំ. អ្នកធ្វើនូវកម្មនៃបុគ្គលអ្នកមានសីលគឺទោសប្រទូស្តហើយប្រាំ, អ្នកធ្វើនូវកម្មនៃបុគ្គលអ្នកទ្រុស្តសីលប្រាំ ។ . បញ្ចភិក្ខុសតបរិវារ គុ. មានរយនៃភិក្ខុប្រាំ១ជាបរិវារ ។ . ប្បតិដ្ឋិត នបុំ. កិ.តាំកល់ចុះចំពោះនូវអង្គប្រាំ, កិ.តាំកល់ចុះចំពោះនូវអវយវៈប្រកបដោយអង្គប្រាំ ។ . មហានិធិ បុំ. កំណប់ធំប្រាំ, កំណប់ទ្រព្យធំប្រាំ ។ . មាសកមត្ត គុ. មានមាសកប្រាំជាប្រមាណ, ត្រឹមតែមាសកប្រាំ ។ . យោជនសតុព្វេធ គុ. មានកិ.ខ្ពស់ឡើងអស់ទីមានរយនៃយោជន៍ប្រាំជាប្រមាណ, មានកំពស់មានរយនៃយោជន៍ប្រាំជាប្រមាណ ។ . វណ្ណកុសុមវស្ស នបុំ. ភ្លៀងគឺផ្កាមានពណ៌ប្រាំ ។ . សង្គាតីត គុ. ប្រព្រឹត្តកន្លងហើយនូវធមិជាគ្រឿងជំពាក់ប្រាំ ។ . សតគ្ឃនិក គុ. មានកិ.ដល់នូវតម្លៃមានរយប្រាំជាប្រមាណ, មានតម្លៃមានរយប្រាំជាប្រមាណ ។ . ហត្ថិថាមធរ គុ. អ្នកទ្រទ្រង់នូវកម្លាំងនៃដំរីប្រាំ ។

បញ្ចវិធ គុ. [បញ្ច+វិធ] មានប្រការប្រាំ, មានប្រាំយ៉ាង; វិ. បញ្ច វិធា បការា អស្សាតិ> បញ្ចវិធំ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បញ្ចវីសតិ ប.សំ. [បញ្ច+វីសតិ] ម្ភៃលើសដោយប្រាំ (២៥); វិ. **បញ្ចហិ អធិកា វីសតិ> បញ្ចវីសតិ** ។

បញ្ចវីសតិម បូ.សំ. [បញ្ចវីសតិ+ម] ជាទីពេញនៃ...ម្ភៃប្រាំ (គំរប់២៥, ទី២៥); វិ. **បញ្ចវីសតិយា បូរណោ> បញ្ចវីសតិមោ** ។

បញ្ចវីសតិយោជនិក គុ. [បញ្ចវីសតិយោជន+ឥក ឬណិក] ប្រកបដោយយោជន៍២៥ ឬមានយោជន៍២៥; វិ. **បញ្ចវីសតិយោជនេហិ និយុត្តោ> បញ្ចវីសតិយោជនិកោ, បញ្ចវីសតិ-យោជនានិ យស្សាត្ថីតិ វា> បញ្ចវីសតិយោ-ជនិកោ** ។

បញ្ចវីសតិវស្សាវាស បុំ. [បញ្ចវីសតិវស្ស+អាវាស] សម័យជាទីនៅអាស្រ័យអស់វស្សា២៥, ចាំអស់វស្សា២៥ ។

បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយសំយោជន នបុំ. [បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយ+សំយោជន] សំយោ-ជនៈប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកខាងលើ៥; វិ. **បញ្ចុទ្ធម្ភាគេសុ បត្តីតិ> បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយំ, បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយំ សំយោជនំ> បញ្ចុទ្ធម្ភាគិយសំយោជនំ** ។

បញ្ចោរម្ភាគិយសំយោជន នបុំ. [បញ្ចោរម្ភាគិយ+សំយោជន] សំយោ-ជនៈប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកខាងក្រោម៥ (វិ. ដូច **បញ្ចុទ្ធម្ភា-គិយសំយោជនំ**) ។

បញ្ញ គុ. [បញ្ញា+ណ] អ្នកមានប្រាជ្ញា; វិ. **បញ្ញា យស្ស អត្ថីតិ> បញ្ញោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បញ្ញត្ត គុ. [ប+ញប+ត] គឺ...បញ្ញត្តហើយ, តែងតាំងហើយ ។

បញ្ញត្តាសន នបុំ. [បញ្ញត្ត+អាសន] អាសនៈដែល...តែងតាំងហើយ, -តាក់តែងហើយ, -ក្រាលហើយ, -រៀបចំហើយ ។

បញ្ញត្តិ ឥ. [បំ+ញប+តិ] ការបញ្ញត្តិ, សេចក្តីបញ្ញត្តិ, សេចក្តីហាមប្រាម, សេចក្តីតែងតាំង; វិ. **បញ្ញាបនំ> បញ្ញត្តិ** ។

បញ្ញវន្តុ គុ. [បញ្ញា+វន្តុ] អ្នកមានប្រាជ្ញា; វិ. **បញ្ញា យេសមត្ថីតិ> បញ្ញវន្តា** ។

បញ្ញវា គុ. [បញ្ញា+វន្តុ] អ្នកមានប្រាជ្ញា; វិ. **បញ្ញា យស្ស អត្ថីតិ> បញ្ញវា** ។

បញ្ញា ឥ. [ប+ញា+អ+អា.ឥ.] ធម្មជាតិដឹងដោយប្រការៈ (ប្រាជ្ញា); វិ. **បការេន ជានាតីតិ> បញ្ញា** ។ ធម្មជាតិជាគ្រឿងដែលគេដឹងច្បាស់ (ប្រាជ្ញា); វិ. **បញ្ញាយតេ ឯតាយាតិ> បញ្ញា** ។

បញ្ញាចក្ខុ នបុំ. [បញ្ញា+ចក្ខុ] ចក្ខុគឺបញ្ញា; វិ. **បញ្ញា ឯវ ចក្ខុ> បញ្ញាចក្ខុ** ។ បញ្ញាដូចជាចក្ខុ; វិ. **បញ្ញា ចក្ខុ ឥវ> បញ្ញាចក្ខុ** ។

បញ្ញាត គុ. [ប+ញា+ត] គឺ...ដឹងទូទៅហើយ, -ដឹងច្បាស់លាស់ហើយ, ប្រាកដហើយ; វិ. **បញ្ញាយិត្ថាតិ> បញ្ញាតោ** ។

បញ្ញាតេជ បុំ. [បញ្ញា+តេជ] តេជះនៃប្រាជ្ញា ។

បញ្ញានុរូប គុ. [បញ្ញា+អនុរូប] ដ៏សមគួរដល់ប្រាជ្ញា ។

បញ្ញាបក បុំ. [ប+ញប+ណ្វុ] អ្នកតែងតាំង, អ្នកតាក់តែង, អ្នកក្រាល,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អ្នករៀបចំ; វិ. **បញ្ញាបេតីតិ> បញ្ញាបកោ** ។

បញ្ញាបដិលាភ បុំ. [បញ្ញា+បដិលាភ] កិ.បានចំពោះនូវប្រាជ្ញា; វិ. **បដិលភនំ> បដិលាភោ, បញ្ញាយ បដិលាភោ> បញ្ញាបដិលាភោ** ។

បញ្ញាបន នបុំ. [ប+ញប+យុ ឬប+ញា+ណាបេ+យុ] កិ.តែងតាំង, កិ.តាក់តែង, កិ.ក្រាល, កិ.រៀបចំ ឬកិ.ញុំាង...អោយដឹងច្បាស់; វិ. **បញ្ញាបិយតេតិ> បញ្ញាបនំ** ។

បញ្ញាបាសាទ បុំ. [បញ្ញា+បាសាទ] ប្រាសាទគឺប្រាជ្ញា; វិ. **បញ្ញា ឯវ បាសាទោ> បញ្ញាបាសាទោ** ។ ប្រាជ្ញាដូចជាប្រាសាទ; វិ. **បញ្ញា បាសាទោ ឥវ> បញ្ញាបាសាទោ** ។

បញ្ញាបេតព្វ គុ. [ប+ញប+ណេ+តព្វ] គឺ...គប្បីតែងតាំង, -តាក់តែង, -ក្រាល... ។

បញ្ញាបេតុំ អ. [ប+ញប+ណេ+តុំ] វីកិ.តែងតាំង, ដើម្បីតែងតាំង, ...។

បញ្ញាបេត្វា អ. [ប+ញប+ណេ+ត្វា ឬប+ញា+ណាបេ+ត្វា] តែងតាំងហើយ, តាក់តែងហើយ, ក្រាលហើយ, ឬញុំាង... ឱ្យដឹងច្បាស់ហើយ ។

បញ្ញាបេសិ កិ. [ប+ញប+ណេ+ឦ-អជ្ជ.+ស-អា.] តែងតាំងហើយ, ក្រាលហើយ, បញ្ញត្តហើយ ។ (ប+ញា+ណាបេ=ញុំាង...ឱ្យដឹងទូទៅហើយ) ។

បញ្ញាបេស្សាម កិ. [ប+ញប+ណេ+ស្សាម-ភ.] នឹងតែងតាំង, នឹងក្រាល,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

...(<ប+ញា+ណាបេ=នឹងញុំាង...ឱ្យដឹងទូទៅ) ។

បញ្ញាបេហិ កិ. [ប+ញប+ណេ+ហិ_ប.] ចូរតែងតាំង, ចូរក្រាល, ចូរបញ្ញត្ត (<ប+ញា+ណាបេ=ចូរញុំាង...ឱ្យដឹងច្បាស់) ។

បញ្ញាយតិ កិ. [ប+ញា+យ+តិ_វ.] គឺ...ដឹងទូទៅ, ..ដឹងច្បាស់, ប្រាកដ ។

បញ្ញាយន នថុំ. [ប+ញា+យ+យុ] កិ.ដឹងទូទៅ, ប្រាកដ, ជាទីប្រាកដ; វិ. **បញ្ញាយតេតិ> បញ្ញាយនំ, បញ្ញាយតិ ឯត្ថាតិ> បញ្ញាយនំ** ។

បញ្ញាយមាន គុ. [ប+ញា+យ+មាន] កាលដឹងទូទៅ, ប្រាកដ ។

បញ្ញាយិ កិ. [ប+ញា+យ+ឦ_អជ្ជ.] ដឹងទូទៅហើយ, ប្រាកដហើយ ។

បញ្ញាយិត្ថ កិ. [ប+ញា+យ+ត្ថ_ហី.+ឥ_អា.] គឺ...ដឹងទូទៅហើយ, ប្រាកដហើយ ។

បញ្ញាយិស្សតិ កិ. [ប+ញា+យ+ស្សតិ_ភ.+ឥ_អា.] គឺ...នឹងដឹងច្បាស់, នឹងប្រាកដ ។

បញ្ញាវិមុត្តិ ឥ. [បញ្ញា+វិមុត្តិ] កិ.រួចវិសេសដោយប្រាជ្ញា, កិ.ផុតស្រឡះដោយប្រាជ្ញា; វិ. **វិមុច្ចនំ> វិមុត្តិ, បញ្ញាយ វិមុត្តិ> បញ្ញាវិមុត្តិ** ។

បញ្ញាវុធ ថុំ. [បញ្ញា+អាវុធ] អាវុធគឺប្រាជ្ញា, ប្រាជ្ញាដូចជាអាវុធ; វិ. **បញ្ញា ឯវ អាវុធោ> បញ្ញាវុធោ, បញ្ញា អាវុធោ ឥវ> បញ្ញាវុធោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បញ្ញាវេយ្យត្តិសមន្នាគត គុ. [បញ្ញាវេយ្យត្តិ+សមន្នាគត] ប្រកបហើយដោយភាវៈនៃសេចក្ដីឈ្លាសដោយប្រាជ្ញា ។

បញ្ញាសម្បទា ឥ. [បញ្ញា+សម្បទា] សម្បទាគឺបញ្ញា, កិ.ដល់ព្រមដោយបញ្ញា; ធម្មជាតិជាហេតុដល់ព្រមដោយបញ្ញា, -គឺបញ្ញា; វិ. សម្បជ្ជនំ> សម្បទា, សម្បជ្ជតិ ឯកាយាតិ ទា> សម្បទា, បញ្ញាយ សម្បទា> បញ្ញាសម្បទា ។

បញ្ញាសម្បន្ន គុ. [បញ្ញា+សម្បន្ន] អ្នកដល់ព្រមហើយដោយប្រាជ្ញា, អ្នកមានប្រាជ្ញាដល់ព្រមហើយ; វិ. បញ្ញាយ សម្បន្នោ> បញ្ញាសម្បន្នោ, បញ្ញា សម្បន្នា យស្ស សោ> បញ្ញាសម្បន្នោ ។

បញ្ញាស ប.សំ. ហាសិប ។ - **យោជន** គុ. មានយោជន៍ ៥០ជាប្រមាណ; វិ. បញ្ញាសមត្តានិ យោជនានិ យេសំ តេ> បញ្ញាស-យោជនា ។ - **យោជនិក** គុ. ប្រកបដោយយោជន៍៥០; វិ. បញ្ញាសយោជនេហិ និយុត្តោ> បញ្ញាសយោ-ជនិកោ; (មានយោជន៍៥០ជាប្រមាណ, ប្រើជាបទសមាសវិញក៏បាន) ។ - **វស្សាយុសំវត្តនិក** គុ. ប្រកបក្នុងកិ.ប្រព្រឹត្តិទៅព្រមដើម្បីអាយុមានឆ្នាំហាសិបជាប្រមាណ, មានកិ.ប្រព្រឹត្តិទៅព្រមនៃអាយុមានឆ្នាំ៥០ជាប្រមាណ ។

បញ្ញាសារ បុំ. [បញ្ញា+សារ] ធម៌ជាសារៈគឺប្រាជ្ញា, ធម៌គឺបុគ្គលគប្បីរលឹកគឺប្រាជ្ញា, ធម៌មានខ្លឹមគឺប្រាជ្ញា, ខ្លឹមគឺប្រាជ្ញា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បញ្ញាសីលសមាហិត គុ. [បញ្ញាសីល+សមាហិត] អ្នកតាំងមាំក្នុងប្រាជ្ញា និងសីល, អ្នកមានប្រាជ្ញានិងសីលតំកល់មាំហើយ ។

បញ្ហ បុំ. [បញ្ហ+អ] ន័យដែលគេគប្បីសួរ, ន័យដែលគេចង់ដឹង (បញ្ហា, ប្រស្នា); វិ. **បញ្ហិតព្វោ បុច្ឆិតព្វោតិ> បញ្ហោ, បញ្ហិយតិ ញាតុំ ឥច្ឆតីតិ វា> បញ្ហោ** ។ ប្រើជាឥត្ថីលិង្គ មានដោយច្រើន ។

បដ បុំ. [បដ+អ] របស់តែងដល់នូវភាពដ៏គាំគ្រា ((សំពត់); វិ. **បដតិ ជិណ្ណភាវំ គច្ឆតីតិ> បដោ** ។ ប+ដិ+អ = របស់ជាគ្រឿងដែលគេបិទបាំងនូវសេចក្តីខ្មាស់ដោយប្រការៈ (សំពត់); វិ. **បការេន ដិយតិ អច្ឆាទិយតិ ហិរិមេតេនាតិ> បដោ** ។ _ **វិរហិតាចារត្តា** ៩. ព្រោះភាវៈនៃនាងបដាចារានោះ ជាអ្នកមានអាចារៈប្រាសហើយចាកសំពត់ ។

បដង្គ បុំ. [បដ+គម+ក្វិ] មមាច, កណ្តូប, មេអំបៅ, ខ្មូត; វិ. **បដំ គច្ឆតីតិ> បដង្គោ** ។

បដាក នបុំ. [បដ+ករ+ខ] វត្ថុដែលធ្វើដោយសំពត់ (ទង់, ទង់ជ្រុង); វិ. **បដេន ករិយតីតិ> បដាកំ** ។

បដិអទាសិ កិ. [បដិ+អ+ទា+អ+ឦ_អជ្ជ.+ស_អា.] បានឱ្យតបហើយ, បានត្រឡប់ឱ្យហើយ, បានសងហើយ ។

បដិកច្ចេវ និ. [បដិកច្ច+ឯវ] មុនមែនពិត, ...។

បដិកណ្ណក បុំ. [បដិ+កណ្ណក] ទីនេះប្រើជាគុណ«ជាបន្លាតប, ជាចម្រុង,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជាសត្រូវ» ។

បដិករណ នបុំ. [បដិ+ករ+យុ] កិ.ធ្វើតប (ការសម្ដែង) ។

បដិករិត្វា អ. [បដិ+ករ+ឥ_អា.+ត្វា] ធ្វើតបហើយ, ត្រឡប់ធ្វើហើយ (សម្ដែងហើយ) ។

បដិកុជ្ជិត្វា អ. [បដិ+កុជ្ជ+ឥ_អា.+ត្វា] គ្របហើយ, ផ្កាប់ហើយ ។

បដិកុជ្ជីសុ កិ. [បដិ+កុជ្ជ+អ+ឥំ_អជ្ជ.] គ្របហើយ, ងត្រឡប់ហើយ, ងចូលហើយ, ខ្នួរហើយ ។

បដិកុជតិ កិ. [បដិ+កុជ+អ+តិ_វ.] ងត្រឡប់, កោងត្រឡប់, រួញ, ខ្នួរ ។

បដិក្កន្ត គុ. [បដិ+កម+ត] ឈានត្រឡប់ហើយ, ឈានថយហើយ, ត្រឡប់មកហើយ ។

បដិក្កម កិ. [បដិ+កម+អ+ហិ_ប., លុបហិ_ប.] ចូរឈានត្រឡប់, ចូរឈានថយ ។

បដិក្កមិតព្វ គុ. [បដិ+កម+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីឈានត្រឡប់, -គប្បីឈានថយ ។

បដិក្កមន្តី គុ. [បដិ+កម+អន្ត+ឦ] កាលឈានត្រឡប់, កាលឈានថយ ។

បដិក្កមិត្វា អ. [បដិ+កម+ឥ_អា.+ត្វា] ឈានត្រឡប់ហើយ, ឈានថយហើយ ។

បដិក្កមីសុ កិ. [បដិ+កម+អ+ឥំ_អជ្ជ.] ឈានត្រឡប់ហើយ, ឈានថយហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បដិក្កូល គុ. [បដិ+កូល+អ] ជាបដិក្កូល, ជារបស់បដិក្កូល, ជារបស់គួរខ្ពើម ។ ‑ **មនសិការ** ចុំ. កិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថាជារបស់បដិក្កូល, កិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា វីវត្ថុនេះជារបស់បដិក្កូល ។ ‑ **សញ្ញាវស** ចុំ. អំណាចនៃសញ្ញា (សេចក្ដីសំគាល់) ថាជារបស់បដិក្កូល, ‑ថាវីវត្ថុនេះជារបស់បដិក្កូល ។

បដិក្កោសតិ កិ. [បដិ+កុស+អ+តិ.វ.] ហាម, ឃាត់ ។

បដិក្កោសន នបុំ. [បដិ+កុស+យុ] កិ.ហាម, កិ.ឃាត់; វិ. **បដិក្កោសិយតេតិ> បដិក្កោសនំ** ។

បដិក្កោសន្ត គុ. [បដិ+កុស+អន្ត] កាលហាម,កាលឃាត់ ។

បដិក្កោសេយ្យ កិ. [បដិ+កុស+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីហាម, គប្បីឃាត ។

បដិក្ខិត្ត គុ. [បដិ+ខិប+ត] គឺ...បោះទៅចំពោះហើយ, ហាមហើយ, ឃាត់ហើយ, ‑ប្រកែកហើយ ។ ‑ **កាល** ចុំ. កាលនៃ...គឺ...ហាមហើយ, ... ។

បដិក្ខិបតិ កិ. [បដិ+ខិប+អ+តិ.វ.] ហាម, ឃាត់, ប្រកែក ។

បដិក្ខិបិ កិ. [បដិ+ខិប+អ+ឦ.អជ្ជ.] បោះទៅចំពោះហើយ, ហាមហើយ, ឃាត់ហើយ, ប្រកែកហើយ ។

បដិក្ខិបិត្វា អ. [បដិ+ខិប+ឥ.អា.+ត្វា] បោះទៅចំពោះហើយ, ហាមហើយ, ឃាត់ហើយ, ប្រកែកហើយ ។

បដិខមាបិត គុ. [បដិ+ខម+ណាបេ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ឱ្យអត់តបហើយ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

-ឱ្យអត់ចំពោះហើយ, -ឱ្យអត់ទោសហើយ ។

បដិគីត នបុំ. [បដិ+គេ+ត] កិ.ច្រៀងតប, ចម្រៀងតប; វិ. **បដិគាយនំ> បដិគីតំ** ។ ចម្រៀងគឺបុគ្គលគប្បីច្រៀងតប; វិ. **បដិគាយិតព្វន្តិ> បដិគីតំ** ។

បដិគុណ បុំ. [បដិ+គុណ] គុណតប, កិ.តបគុណ ។

បដិគ្គណ្ហន្ត គុ. [បដិ+គហ+ណ្ហា+អន្ត] កាលទទួល, កាលទទួលយក ។

បដិគ្គណ្ហាតុ កិ. [បដិ+គហ+ណ្ហា+តុ_ប.] ចូរទទួល, ចូរទទួលយក ។

បដិគ្គហ កិ. [បដិ+គហ+អ+ហិ_ប, លុបហិ_ប.] ចូរទទួល, ចូរទទួលយក ។

បដិគ្គហ បុំ. [បដិ+គហ+អ] កិ.ទទួល, កិ.ទទួលយក; វិ. **បដិគ្គហណំ> បដិគ្គហោ** ។

បដិគ្គហណ នបុំ. [បដិ+គហ+យុ] កិ.ទទួលយក; វិ. **បដិគ្គហិយតេតិ> បដិគ្គហណំ** ។ . **មត្ត** គុ. ប្រមាណក្នុងកិ.ទទួល, ប្រមាណក្នុងកាលជាទីទទួល ។

បដិគ្គាហក បុំ. [បដិ+គហ+ណ្វុ] អ្នកកាន់យកចំពោះ, អ្នកទទួល, អ្នកទទួលយក; វិ. **បដិគ្គណ្ហាតីតិ> បដិគ្គាហកោ** ។

បដិគ្គហិត គុ. [បដិ+គហ+ឥ_អា.+ត] គឺ...កាន់យកចំពោះហើយ, -ទទួលយកហើយ ។ . **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែគឺ... ។

បដិគ្គហេតព្វ គុ. [បដិ+គហ+អ+តព្វ] គឺ...គប្បីទទួល, -គប្បីទទួលយក ។

បដិគ្គហេតុំ អ. [បដិ+គហ+អ+តុំ] ដើម្បីទទួល, -ដើម្បីត្រង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បដិគ្គហេត្វា អ. [បដិ+គហ+អ+ត្វា] ទទួលហើយ, ទទួលយកហើយ, ត្រងហើយ, ត្រាហើយ ។

បដិឃ ពុំ. [បតិ>បដិ+ហន+អ, ហន>ឃ] បដិឃៈ, សេចក្ដីថ្នាំងថ្នាក់, សេចក្ដីខ្នាំងខ្នប់; (វិ. **អារម្មណេ ហញ្ញតីតិ> បដិឃោ**) ។ ‐ **វស** ពុំ. អំណាចនៃសេចក្ដីថ្នាំងថ្នាក់, ‐នៃសេចក្ដីខ្នាំងខ្នប់, ‐នៃទោសៈជាគ្រឿងខ្នាំងខ្នប់ ។ ‐ **សម្បយុត្ត** គុ. សម្បយុត្តដោយបដិឃៈ, ប្រកបព្រមហើយដោយសេចក្ដីខ្នាំងខ្នប់, ‐ដោយទោសៈជាគ្រឿងខ្នាំងខ្នប់ ។

បដិឃាត ពុំ [បដិ+ហន+ណ, ហន>ឃាត] កិ.បៀតបៀនចំពោះ, កិ.កម្ចាត់បង់, កិ.បំបាត់បង់, កិ.ការពារ, សេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់; វិ. **បដិឃាតនំ> បដិឃាតោ** ។ ‐ **ការណ** នពុំ. ហេតុនៃកិ.... ។ ‐ **សទ្ទ** ពុំ. សម្លេងនៃកិ.ប៉ះទង្គិច ។

បដិឃាតន នពុំ. [បដិ+ហន+យុ] កិ.កម្ចាត់បង់, កិ.បំបាត់បង់, កិ.ការពារ ។ ‐ **អត្ថ** ពុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.កម្ចាត់បង់,... ។

បដិចរន្ត គុ. [បដិ+ចរ+អន្ត] កាលត្រាច់ទៅចំពោះ, ... ។

បដិចោទេថ កិ. [បដិ+ចុទ+ណេ+ថ.ប.] ចូរចោទចំពោះ, ចូរដាស់តឿនចំពោះ ។

បដិច្ច អ. [បដិ+ឥ+ត្វា, ត្វា>រច្ច, លុបរ] អាស្រ័យហើយ, ព្រោះអាស្រ័យ ។

បដិច្ឆ កិ. [បដិ+ឥស+យ+ហិ.ប, លុបហិ] ចូរបិទបាំង, ចូរទទួល, ... ។

បដិច្ឆន្ន គុ. [បដិ+ឆទ+ត] ដែល...បិទបាំងចំពោះហើយ, ដែលកំបាំង, ដី

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កំបាំង ។ - **គុណ** បុំ. គុណដែលបុគ្គលបិទបាំងហើយ, គុណដ៏កំបាំង ។ - **ត្តា** ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...គឺបុគ្គលបិទបាំងហើយ ។ - **បរិស្សយ** នពុំ. អន្តរាយដ៏កំបាំង ។ - **មហាយោគ្គ** នពុំ. យានធំដែលគេបិទបាំងហើយ, យានធំដែលបិទបាំងជិតហើយ ។ - **យាន** នពុំ. យានដែល...បិទបាំងហើយ, យានដ៏កំបាំង ។

បដិច្ឆាទន នពុំ. [បដិ+ឆទ+យុ] វត្ថុជាគ្រឿងបិទបាំង; វិ. **បដិច្ឆាទេតិ ឯតេនាតិ> បដិច្ឆាទនំ** ។

បដិច្ឆាទនីយ គុ. [បដិ+ឆទ+អនីយ] វត្ថុដែល...គប្បីបិទបាំង; វិ. **បដិច្ឆាទេតព្វន្តិ> បដិច្ឆាទនីយំ** ។

បដិច្ឆាទយមាន គុ. [បដិ+ឆទ+ណយ+មាន] កាលបិទបាំង, កាលគ្រប ។

បដិច្ឆាទេតិ កិ. [បដិ+ឆទ+ណេ+តិ_វ.] បិទបាំង, គ្រប, ទទួល ។

បដិច្ឆាទេតុំ អ. [បដិ+ឆទ+ណេ+តុំ] ដើម្បីបិទបាំង, -គ្រប, -ទទួល ។

បដិច្ឆាទេត្វា អ. [បដិ+ឆទ+ណេ+ត្វា] បិទបាំងហើយ, គ្របហើយ, លាក់ហើយ, ទទួលហើយ ។

បដិច្ឆាទេន្ត គុ. [បដិ+ឆទ+ណេ+អន្ត] កាលបិទបាំង, កាលគ្រប ។

បដិច្ឆាបេន្តិ កិ. [បដិ+ឆទ+ណាបេ+អន្តិ_វ.] ញុំាង...ឱ្យបិទបាំង, -ឱ្យគ្រប ។

បដិច្ឆាបេតុំ អ. [បដិ+ឆទ+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញុំាង...ឱ្យបិទបាំង, -ឱ្យទទួល, ... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បដិច្ឆាបេត្វា អ. [បដិ+ឆទ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យបិទបាំងហើយ, -ឱ្យគ្រប, ឱ្យទទួល ។

បដិច្ឆាបេសិ កិ. [បដិ+ឆទ+ណាបេ+ឦ-អជ្ជ.+ស-អា.] ញុំាង...ឱ្យបិទបាំងហើយ, -ឱ្យគ្របហើយ, ឱ្យទទួលហើយ ។

បដិច្ឆិត្វា អ. [បដិ+ឥស+យ+ត្វា] បិទបាំងហើយ, ទទួលហើយ ។

បដិច្ឆេយ្យាសិ កិ. [បដិ+ឥស+យ+ឯយ្យាសិ-ស.] គប្បីបិទបាំង, -ទទួល ។

បដិជគ្គន នបុំ. [បដិ+ជគ្គ+យុ] កិ.ជម្រះ, កិ.សម្អាត, កិ.ថែទាំ, កិ.ទំនុកបំរុង, សេចក្តីប្រតិបត្តិ; វិ. **បដិជគ្គិយតេតិ> បដិជគ្គនំ** ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈគឺកិ.ជម្រះ, -គឺកិ.សម្អាត, ...; ភាវៈនៃកិ....។

បដិជគ្គន្ត គុ. [បដិ+ជគ្គ+អន្ត] កាលជម្រះ, កាលសម្អាត, កាលទំនុកបម្រុង, ...។

បដិជគ្គន្តិ កិ. [បដិ+ជគ្គ+អ+អន្តិ-វ.] ជម្រះ, ថែទាំ, ទំនុកបំរុង, ផ្គត់ផ្គង់, បម្រើ ។

បដិជគ្គាម កិ. [បដិ+ជគ្គ+អ+ម-វ.] ថែទាំ, ទំនុកបំរុង, ...។

បដិជគ្គិតព្វ គុ. [បដិ+ជគ្គ+ឥ-អា.+តព្វ] គឺ...ជម្រះ, -ថែទាំ, -ទំនុកបំរុង, ... ។

បដិជគ្គិតុំ អ. [បដិ+ជគ្គ+ឥ-អា.+តុំ] ដើម្បីថែទាំ, -ទំនុកបំរុង, -បម្រើ, ... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បដិជគ្គិត គុ. [បដិ+ជគ្គ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ថែទាំហើយ, -ទំនុកបំរុងហើយ, -បម្រើហើយ, -ផ្គត់ផ្គង់ហើយ ។

បដិជគ្គិត្វា អ. [បដិ+ជគ្គ+ឥ_អា.+ត្វា] ថែទាំហើយ, ជម្រះហើយ, បោសសម្អាតហើយ, ទំនុកបំរុងហើយ, បម្រើហើយ, ផ្គត់ផ្គង់ហើយ, ប្រតិបត្តិហើយ ។

បដិជានន្ត គុ. [បដិ+ញា+នា+អន្ត] កាលដឹងចំពោះ, កាលប្ដេជ្ញា ។

បដិជានាបេត្វា អ. [បដិ+ញា+នា+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យដឹងចំពោះហើយ, -អោយប្ដេជ្ញាហើយ ។

បដិជានិត្វា អ. [បដិ+ញា+នា+ត្វា] ដឹងចំពោះហើយ, ដឹងតបហើយ, ប្ដេជ្ញាហើយ ។

បដិជានីសុ កិ. [បដិ+ញា+នា+ឪ_អជ្ជ.] ដឹងចំពោះហើយ, ប្ដេជ្ញាហើយ ។

បដិជិនាហិ កិ. [បដិ+ជិ+នា+ហិ_ប.] ចូរឈ្នះវិញ, ចូរត្រឡប់ឈ្នះ ។

បដិជិនិត្វា អ. [បដិ+ជិ+នា+ត្វា] ឈ្នះវិញហើយ, ត្រឡប់ឈ្នះហើយ ។

បដិញ្ញា ឥ. [បដិ+ញា+អ+អា_ឥ.] សេចក្ដីប្ដេជ្ញា ឬវាចាគឺបុគ្គលគប្បីដឹងតប; វិ. **បដិជាននំ> បដិញ្ញា, បដិជានិតព្វាតិ វា> បដិញ្ញា** ។

បដិញ្ញាត គុ. [បដិ+ញា+ត] គឺ...ដឹងចំពោះហើយ, -ប្ដេជ្ញាហើយ ។

បដិតិដ្ឋតិ កិ. [បដិ+ឋា+អ+តិ_វ.] តាំងនៅចំពោះ, ឋិតនៅស៊ប់, តាំងនៅស៊ប់, ឈរស៊ប់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បដិទណ្ឌ ពុំ. [បដិ+ទណ្ឌ] អាជ្ញាតប,ពិន័យតប ។

បដិទាតុំ អ. [បដិ+ទា+តុំ] ដើម្បីឱ្យវិញ, សងវិញ ។

បដិទាបេសិ កិ. [បដិ+ទា+ណាបេ+ឦ-អជ្ជ.+ស-អា.] ញុំាង...ឱ្យឱ្យវិញហើយ, -ឱ្យសងវិញហើយ ។

បដិទិស្សតិ កិ. [បដិ+ទិស+យ+តិ-វ.] ឃើញចំពោះ, ប្រាកដចំពោះ ។

បដិទេន្តិ កិ. [បដិ+ទា+អ+អន្តិ-វ.] ឱ្យតប, ឱ្យវិញ, សងវិញ ។

បដិនិវត្ត គុ. [បដិ+និ+វត ឬវត្ត+ត] ត្រឡប់វិញហើយ, វិលវិញហើយ ។

បដិនិវត្តិ កិ. [បដិ+និ+វត្ត+ឦ-អជ្ជ.] ត្រឡប់វិញហើយ, វិលវិញហើយ ។

បដិនិវត្តិត្វា អ. [បដិ+និ+វត្ត+ឥ-អា.+ត្វា] ត្រឡប់វិញហើយ, វិលវិញហើយ, បែរវិញហើយ, ងាកវិញហើយ ។

បដិនិវេទេត្វា អ. [បដិ+និ+វិទ+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យដឹងចំពោះហើយ, ទូលតបហើយ, ក្រាបទូលហើយ ។

បដិនិស្សគ្គសង្ខាត គុ. [បដិនិស្សគ្គ+សង្ខាត] ពោលគឺកិ.រលាស់ចោល, -កិ.លះបង់, គឺបណ្ឌិតពោលថាកិ.រលាស់ចោល; -កិ.លះបង់ ។ **បដិនិស្សគ្គ**<បដិ+និ+សជ+អ = វិ. **បដិនិស្សជ្ជនំ**> **បដិនិស្សគ្គោ** ។

បដិបក្ខភូត គុ. [បដិបក្ខ+ភូត] ជាប្រតិបក្សកើតហើយ, ជាសត្រូវ (ភូតដែលនៅចុងបទនៃគុណនាម ឬនាមនាមដ៏ច្រើនជាដើមទុកជា «សកត្ថ» មិនបាច់ប្រែថា «កើត» ថា «មាន» ក៏បាន) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

WAT KHEMARARATANARAM

បដិបជ្ជតិ កិ. [បដិ+បទ+យ+តិ_វ., យ+ទ>ជ្ជ] ប្រតិបត្តិ, ដើរទៅ ។

បដិបជ្ជន្ត គុ. [បដិ+បទ+យ+អន្ត] កាលប្រតិបត្តិ, ... ។

បដិបជ្ជន្តិ កិ. [បដិ+បទ+យ+អន្តិ_វ.] ប្រតិបត្តិ, ដល់ចំពោះ ។

បដិបជ្ជាហិ កិ. [បដិ+បទ+យ+ហិ_ប.] ចូរប្រតិបត្តិ, ចូរដល់ចំពោះ, ចូរគ្រប់គ្រង ។

បដិបជ្ជិ កិ. [បដិ+បទ+យ+ឦ_អជ្ជ.] ប្រតិបត្តិហើយ, ដើរទៅហើយ ។

បដិបជ្ជិតព្វ គុ. [បដិ+បទ+យ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីប្រតិបត្តិ ។

បដិបជ្ជិតុំ គុ. [បដិ+បទ+យ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីប្រតិបត្តិ, .ដើរទៅ ។

បដិបជ្ជិត្វា អ. [បដិ+បទ+យ+ឥ_អា.+ត្វា] ប្រតិបត្តិហើយ, គ្រប់គ្រងហើយ, ដើរទៅហើយ ។

បដិបត្តិគន្ធ បុំ. [បដិបត្តិ+គន្ធ] ក្លិនគឺសេចក្ដីប្រតិបត្តិ; វិ. **បដិបត្តិ ឯវ គន្ធោ> បដិបត្តិគន្ធោ** ។

បដិបត្តិប្បដិវេធធម្ម បុំ. [បដិបត្តិ+បដិវេធ+ធម្ម] ធម៌ជាគ្រឿងចាក់ធ្លុះចំពោះដោយអំណាចនៃសេចក្ដីប្រតិបត្តិ, បដិបត្តិធម៌និងបដិវេធធម៌ ។

បដិបត្តិសម្បទា ឥ. [បដិបត្តិ+សម្បទា] កិ.ដល់ព្រមដោយសេចក្ដីប្រតិបត្តិ; វិ. **សម្បជ្ជនំ> សម្បទា, បដិបត្តិយា សម្បទា> បដិបត្តិសម្បទា** ។

បដិបថ បុំ. [បដិ+បថ] ផ្លូវតប, ផ្លូវជួបគ្នា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បដិបន្ន គុ. [បដិ+បទ+ត] ប្រតិបត្តិហើយ, -ដើរទៅហើស ។ -ត្តា ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកប្រតិបត្តិហើយ, -ជាអ្នកដើរទៅហើយ ។

បដិប្បស្សម្ភតុ កិ. [បដិ+ប+សម្ភ+អ+តុ-ប.] ចូររម្ងាប់, ចូរស្ងប់, ចូរស្ងប់រម្ងាប់,...។

បដិប្បស្សម្ភន្តិ កិ. [បដិ+ប+សម្ភ+អ+អន្តិ-វ.] រម្ងាប់, ស្ងប់, ស្ងប់រម្ងាប់ ។

បដិប្បសម្ភិ កិ. [បដិ+ប+សម្ភ+អ+ឦ-អជ្ជ.] រម្ងាប់ហើយ, ស្ងប់ហើយ, ស្ងប់រម្ងាប់ហើយ, សះស្បើយហើយ ។

បដិប្បហារន្ត គុ. [·បដិ+ប+ហរ+អន្ត] កាលប្រហារតប ។

បដិប្បហិណឹសុ កិ. [បដិ+ប+ហិ+ណា+ឧំ-អជ្ជ.] បញ្ជូនទៅចំពោះហើយ, បញ្ជូនត្រឡប់ហើយ ។

បដិបាដិ ឥ. [បដិ+បត+ឥ, ត>ដ, ប>បា] ការធ្លាក់ចុះទៅតាមសមគួរ (លំដាប់, លំដាប់និងលំដាប់); វិ. **បដិរូបេន បតតំ> បដិ. បាដិ** ។

បដិបាទេយ្យាសិ កិ. [បដិ+បទ+ណេ+ឯយ្យាសិ-ស.] គប្បីឱ្យដល់ចំពោះ; -តាក់តែង, -ចាត់ចែង ។

បដិបាទេសិ កិ. [បដិ+បទ+ណេ+ឦ-អជ្ជ.+ស-អា.] ញុំាង...ឱ្យដល់ចំពោះហើយ, តាក់តែងហើយ, ចាត់ចែងហើយ,។

បដិបីឡនត្ត ចុំ. [បដិបីឡន+អត្ត] សេចក្តីថាកិ.បៀតបៀនចំពោះ, កិ. រឹបជាន់ (បដិបីឡន<បដិ+បីឡ+យុ = វិ. **បដិបីឡិយតេ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឥ> បដិបិណ្ឌនំ) ។

បដិបុច្ឆិតាវោ ចុ. [បដិ+បុច្ឆ+ឥ_អា.+តុ+យោ_វិ.] រីជនអ្នកសួរតប ទាំងឡាយ, ... ។

បដិបុច្ឆិស្សាមិ កិ. [បដិ+បុច្ឆ+អ+ឥ_អា.+ស្សាមិ_ភ.] នឹងសួរតប ។

បដិប្បស្សទ្ធទរថ គុ. [បដិប្បស្សទ្ធ+ទរថ] អ្នកមានសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ រម្ងាប់ចំពោះហើយ, .ស្ងប់ហើយ; វិ. **បដិប្បស្សទ្ធោ ទរថោ យស្ស សោ> បដិប្បស្សទ្ធទរថោ** ។ បដិប្ប-ស្សទ្ធ<បដិ+ប+សភ+ត ។

បដិប្បស្សទ្ធិវិមុត្តិ ឥ. [បដិប្បស្សទ្ធិ+វិមុត្តិ] កិ.ផុតវិសេសដោយអំណាច នៃកិ.រម្ងាប់ចំពោះ, កិ.ផុតស្រឡះដោយអំណាចនៃសេចក្តីស្ងប់ ។

បដិប្ផរតិ កិ. [បដិ+ផរ+អ+តិ_វ.] រមែងផ្សាយទៅចំពោះ, ... ។

បដិពទ្ធ គុ. [បដិ+ពធ ឬពន្ធ+ត] គឺ...ចងចំពោះហើយ, ជាប់ចំពោះ ហើយ, ប្រតិព័ទ្ធហើយ ។ . ចិត្ត គុ. មានចិត្តជាប់ចំពោះហើយ, មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធហើយ; វិ. **បដិពទ្ធំ ចិត្តំ យេហិ តេ> បដិ-ពទ្ធចិត្តា** ។ . មន គុ. មានចិត្តប្រតិព័ទ្ធហើយ; វិ. **បដិពទ្ធោ មនោ យេន សោ> បដិពទ្ធមនោ** ។

បដិពាហតិ កិ. [បដិ+វហ+អ+តិ_វ.] ហាម, ឃាត់, រារាំង, ការពារ ។

បដិពាហនការណ នបុំ. [បដិពាហន+ការណ] ហេតុនៃកិ.នាំត្រឡប់, .កិ.ហាម, .កិ.ឃាត់, .កិ.ការពារ; ហេតុជាគ្រឿងនាំត្រឡប់, .ជាគ្រឿងហាម, .ជាគ្រឿងឃាត់, .ជាគ្រឿងការពារ, .ជាគ្រឿង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

រាំង ។ បដិពាហន<បដិ+វហ+យុ = វិ. **បដិពាហតិ ឯតេនាតិ> បដិពាហនំ** ។

បដិពាហនុបាយ ចុំ. [បដិពាហន+ឧបាយ] ឧបាយនៃកិ.ហាម, ឧបាយជាគ្រឿងឃាត់,... ។

បដិពាហន្ត គុ. [បដិ+វហ+អន្ត] កាលហាម, កាលឃាត់, ... ។

បដិពាហិតុំ អ. [បដិ+វហ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីហាម, .ឃាត់, .ការពារ...។

បដិពាហិត្វា អ. [បដិ+វហ+ឥ_អា.+ត្វា] ហាមហើយ, ឃាត់ហើយ, ការពារហើយ, ... ។

បដិមគ្គ ចុំ. [បដិ+មគ្គ] ផ្លូវតប, ផ្លូវជួបគ្នា ។

បដិមណ្ឌិត គុ. [បដិ+មណ្ឌ ឬមឌិ+ឥ_អា.+ត] ប្រដាប់ចំពោះហើយ, ពាក់តែងហើយ, ស្អិតស្អាងហើយ ។

បដិមំសេ កិ. [បដិ+មាន+អ+ស_អា.+ឯយ្យ_ស., មាន>មំ] គប្បីពិចារណា ។

បដិមានេត្វា អ. [បដិ+មាន+ណេ+ត្វា] រាប់ចំពោះហើយ, រាប់អានចំពោះហើយ ។

បដិមានេសិ កិ. [បដិ+មាន+ណេ+ឦ_អជ្ជ.+ស_អា.] រាប់ចំពោះ ហើយ, រាប់អានចំពោះហើយ ។

បដិមុក្ក គុ. [បដិ+មុច+ត, ត>ក្ក] ពាក់ហើយ, ដែល...ពាក់ហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បដិយត្ត គុ. [បដិ+យត+ត] គឺ...តាក់តែងហើយ, ចាត់ចែងហើយ ។ **- ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ...ជារបស់គឺ...តាក់តែងហើយ ។ **- ភិក្ខា** ឥ. ភិក្ខា (ចង្ហាន់) ដែល...ចាត់ចែងហើយ ។ **- ភត្តាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានភត្តដែលបុគ្គលតាក់តែងហើយជាដើម វិ. **បដិយត្តំ ភត្តំ> បដិយត្តភត្តំ, បដិយត្តភត្តំ អាទិ យស្ស តំ> បដិ.យត្តភត្តាទិ** ។

បដិយាទាបេត្វា អ. [បដិ+យត+ណាបេ+ត្វា, ត>ទ] ញុំាង...ឱ្យតាក់តែងហើយ, -ឱ្យចាត់ចែងហើយ ។

បដិយាទាបេសិ កិ. [បដិ+យត+ណាបេ+ឦ-អជ្ជ.+ស-អា.,ត>ទ] ញុំាងឱ្យតាក់តែងហើយ, -ឱ្យចាត់ចែងហើយ, ឱ្យរៀបចំហើយ ។

បដិយាទិត គុ. [បដិ+យត+ឥ-អា.+ត] គឺ...តាក់តែងហើយ, -ចាត់ចែងហើយ ។ **- ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ...ជារបស់គឺ...តាក់តែងហើយ, ... ។ **- សក្ការ** ចុំ. សក្ការៈដែល...ចាត់ចែងហើយ ។

បដិយាទេតិ កិ. [បដិ+យត+ណេ+តិ-វ.] តាក់តែង, ចាត់ចែង ។

បដិយាទេត្វា អ. [បដិ+យត+ណេ+ត្វា] តាក់តែងហើយ, ចាត់ចែងហើយ; ញុំាង...ឱ្យ... ។

បដិយាទេយ្យ កិ. [បដិ+យត+ណេ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីតាក់តែង, ... ។

បដិយាទេសិ កិ. [បដិ+យត+ណេ+ឦ-អជ្ជ.+ស-អា.] តាក់តែងហើយ, ចាត់ចែងហើយ, រៀបចំហើយ ។

បដិយាទេស្សាមិ កិ. [បដិ+យត+ណេ+ស្សាមិ-ភ.] នឹងតាក់តែង,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នឹងចាត់ចែង, នឹងរៀបចំ ។

បដិរាជ ពុ. [បដិ+រាជ] ស្ដេចជាប្រតិប័ក្ស, ស្ដេចជាសត្រូវ; វិ. **បដិ-បក្ខោ រាជា> បដិរាជា** ។

បដិរូប គុ. [បដិ+រូប] មានរូបប្រៀប, សមគួរ ។

បដិរូបក គុ. [បដិ+រូប+ក] រូបប្រៀប, មានរូបប្រៀប, រូបជាជំនួស ។

បដិលទ្ធ គុ. [បដិ+លភ+ត] គឺ...បានចំពោះហើយ, -ត្រឡប់បានហើយ ។ **-ក្ខណ** ពុ. ខណៈនៃ...គឺ...បានចំពោះហើយ ។ **-គុណ** ពុ. គុណដែល...បានចំពោះហើយ ។ **-មហាលាភ** គុ. មានលាភធំបានចំពោះហើយ; វិ. **បដិលទ្ធោ មហាលាភោ យេន សោ> បដិលទ្ធមហាលាភោ** ។ **-អស្សាស** គុ. មានកិ. ដកដង្ហើមចេញបានចំពោះហើយ, មានសេចក្ដីត្រេកអរបានចំពោះហើយ ។

បដិលភន្តិ កិ. [បដិ+លភ+អ+អន្តិ_វ.] បានចំពោះ, ត្រឡប់បាន ។

បដិលភិ កិ. [បដិ+លភ+អ+ឦ_អជ្ជ.] បានចំពោះហើយ, ត្រឡប់បានហើយ, បានទៀតហើយ ។

បដិលភិត្វា អ. [បដិ+លភ+ឥ_អា.+ត្វា] បានចំពោះហើយ, ត្រឡប់បានហើយ ។

បដិលាភ ពុ. [បដិ+លភ+ណ] កិ.បានចំពោះ, កិ.ត្រឡប់បាន; វិ. **បដិលភនំ> បដិលាភោ** ។ **-ការណត្តា** ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...ជាហេតុនៃកិ.បានចំពោះ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បដិលាភយាមិ កិ. [បដិ+លភ+ណយ+ស្សាមិ_ភ., លុបស្ស] នឹងញុំាងឱ្យបានចំពោះ ។

បដិវចន នបុ. [បដិ+វចន] ពាក្យតប, ពាក្យត ។

បដិវទេយ្យុំ កិ. [បដិ+វទ+អ+ឯយ្យុំ_ស.] គប្បីពោលតប ។

បដិវសតិ កិ. [បដិ+វស+អ+តិ_វ.] នៅអាស្រ័យ, រមែងនៅអាស្រ័យ ។

បដិវាត នបុ. [បដិ+វាត] ទីប្រព្រឹត្តច្រាសនូវខ្យល់; វិ. **វាតំ បដិ- វត្តតីតិ> បដិវាតំ** ។ ទីច្រាសនៃខ្យល់; វិ. **វាតស្ស បដិ> បដិវាតំ** ។

បដិវិជ្ឈតិ កិ. [បដិ+វិធ+យ+តិ_វ.] ចាក់ធ្លុះចំពោះ, ត្រាស់ដឹង ។

បដិវិជ្ឈន្ត គុ. [បដិ+វិធ+យ+អន្ត] កាលចាក់ធ្លុះចំពោះ, កាលត្រាស់ដឹង ។

បដិវិជ្ឈិតព្វ គុ. [បដិ+វិធ+យ+តព្វ] គឺ...គប្បីចាក់ធ្លុះចំពោះ, -គប្បីត្រាស់ដឹង ។

បដិវិជ្ឈិតុំ អ. [បដិ+វិធ+យ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីចាក់ធ្លុះចំពោះ, -ត្រាស់ដឹង ។

បដិវិជ្ឈិត្វា អ. [បដិ+វិធ+យ+ឥ_អា.+ត្វា] ចាក់ធ្លុះចំពោះហើយ, ត្រាស់ដឹងហើយ ។

បដិវិជ្ឈិស្សតិ កិ. [បដិ+វិធ+យ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងចាក់ធ្លុះចំពោះ, នឹងត្រាស់ដឹង ។

បដិវិទ្ធ គុ. [បដិ+វិធ+ត] គឺ...ចាក់ធ្លុះចំពោះហើយ, -ត្រាស់ដឹងហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- **គុណ** បុំ. គុណដែល...ចាក់ធ្លុះចំពោះហើយ, គុណដែល... ត្រាស់ដឹងហើយ ។ - **លោកុត្តរធម្មតា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមាន លោកុត្តរធម៌ចាក់ធ្លុះចំពោះហើយ ។

បដិវិនេយ្យំ កិ. [បដិ+វិ+នី+អ+ឯយ្យំ.ស.] គប្បីនាំបង់, គប្បីបន្ទោបង់... ។

បដិវិនោទេសិ កិ. [បដិ+វិ+នុទ+ណេ+ឦ-អជ្ជ.+ស.អា.] បន្ទោបង់ចំពោះហើយ, ... ។

បដិវិរត គុ. [បដិ+វិ+រម+ត] វៀរចំពោះហើយ, វៀរស្រឡះហើយ ។

បដិវិស្សក គុ. [បដិ+វិស+ណ្វុ] អ្នកស្និទ្ធស្នាល, អ្នកជិតដិត, វិ. **បដិវិស្សតីតិ> បដិវិស្សកោ** ។

បដិវិស បុំ. [បដិ+វិស, ចុះធិ.អា.] ចំណែក ។ ដូច **កោដ្ឋាស** ។

បដិវេធ បុំ. [បដិ+វិធ+ណ] កិ.ចាក់ធ្លុះចំពោះ កិ.ត្រាស់ដឹង; វិ. **បដិវិជ្ឈនំ> បដិវេធោ** ។ ធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីចាក់ធ្លុះចំពោះ, -គប្បីត្រាស់ដឹង; វិ. **បដិវិជ្ឈិតព្វោតិ> បដិវេធោ** ។

បដិសញ្ចិក្ខតិ កិ. [បដិ+សំ+ចិក្ខ+អ+តិ.វ.] ឃើញព្រមចំពោះ, ពិចារណា, ពិនិត្យពិច័យ ។

បដិសញ្ចិក្ខិត្វា អ. [បដិ+សំ+ចិក្ខ+ឥ.អា.+ត្វា] ឃើញព្រមចំពោះហើយ, ពិចារណាហើយ ។

បដិសន្ថារ បុំ. [បដិ+សំ+ថរ+ណ] កិ.ក្រាលព្រមចំពោះ, កិ.ប្រាស្រ័យ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កិ.ទទួលរាក់ទាក់, (បដិសន្ថារៈ); វិ. **បដិសន្ថរណំ> បដិ-សន្ថារោ** ។ វាទៈជាគ្រឿងក្រាលព្រមចំពោះ, .រៀបរៀងព្រមចំពោះ; វិ. **បដិសន្ថរតិ ឯតេនាតិ> បដិសន្ថារោ** ។ -**ការក** ចុំ. អ្នកធ្វើនូវបដិសន្ថារៈ; វិ. **បដិសន្ថារំ ករោតីតិ> បដិសន្ថារការកោ** ។ -**កុសល** គុ. អ្នកឈ្លាសក្នុងបដិ-សន្ថារៈ។ -**វុត្តិ** គុ. អ្នកមានកិ.ប្រព្រឹត្តិនូវបដិសន្ថារៈ, កិ.ប្រព្រឹត្តិនូវបដិសន្ថារៈ ។

បដិសន្ធិ ឥ. [បដិ+សំ+ធា+តិ] កិ.ទ្រទ្រង់ព្រមចំពោះ, កិ.តចំពោះ (បដិសន្ធិ); វិ. **បដិសន្ធានំ> បដិសន្ធិ** ។ -**គ្គហណកាល** ចុំ. កាលជាទីចាប់នូវបដិសន្ធិ, កាលនៃកិ.ចាប់នូវ ... ។ -**គ្គហ-ណតចជហានវិស្សជ្ជនិទ្ទោក្កមនសជាតិយាមេថុនសេវនចុតិសំខាត** ពេលគឺកិ.ចាប់នូវបដិសន្ធិនិងកិ.លះបង់ (សក) នូវសំណក និងកិ.ឈានចុះកាន់កិ.ដេកលក់ដ៏ប្រាសចាកសេចក្តីរង្កៀស និងកិ.សេពនូវមេថុនដោយនាងនាគីមានជាតិស្មើគ្នា និងកិ.ច្យុតិ, គឺបណ្ឌិតពោលថាកិ... ។ -**វិញ្ញាណ** នចុំ. វិញ្ញាណគឺបដិ-សន្ធិ; វិ. **បដិសន្ធិ ឯវ វិញ្ញាណំ> បដិសន្ធិវិញ្ញាណំ** ។

បដិសម្ភិទា ឥ. [បដិ+សំ+ភិទ+អ+អា.ឥ.] ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងបែកព្រមចំពោះ (បដិសម្ភិទា); វិ. **បដិសម្ភិន្ទតិ ឯតាយាតិ> បដិ-សម្ភិទា** ។ -**ប្បត្ត** គុ. អ្នកដល់ហើយនូវបដិសម្ភិទា; វិ. **បដិសម្ភិទាយោ បត្តា> បដិសម្ភិទប្បត្តា** ។ អ្នកមានបដិសម្ភិទាដល់ហើយ; វិ. **បដិសម្ភិទាយោ បត្តា យេហិ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តេ> បដិសម្ភិទប្បត្តា (ខីណាសវា) ។

បដិសម្មោទន នបុំ. [បដិ+សំ+មុទ+យុ] កិ.រីករាយព្រមចំពោះ; វិ. **បដិសម្មោទនិយតេ> បដិសម្មោទនំ** ។

បដិសល្លាន ពុ. [បដិ+សល+ឈាន] (ទី) ជាទីគេចចេញអំពីពួកហើយសម្ងំនៅ; វិ. **គណតោ បដិក្កមិត្វា សលតិ ឯត្ថាតិ> បដិសល្លានំ** ។ ជាទីគេចចេញហើយសម្ងំនៅ; វិ. **បដិក្កមិត្វា សលតិ ឯត្ថាតិ> បដិសល្លានំ** ។

បដិសល្លានារាម ពុ. [បដិសល្លាន+អារាម] អ្នកមានសេចក្តីត្រេកអរទូទៅក្នុងកិ.គេចចេញចាកពួកហើយសម្ងំនៅ; វិ. **បដិសល្លានេ អារាមោ អស្សាតិ> បដិសល្លានារាមោ** ។

បដិសល្លីន ពុ. [បដិ+សល+ត, ត>ឦន] (ប្រទេស) ជាទីគេចចេញអំពីពួកហើយសម្ងំនៅ; វិ . **គណតោ បដិក្កមិត្វា សលតិ ឯត្ថាតិ> បដិសល្លីនោ** (បទេសោ) ។ អ្នកគេចចេញអំពីពួកហើយសម្ងំនៅ; វិ. **គណតោ បដិក្កមិត្វា សលតីតិ> បដិសល្លីនោ** ។

បដិសំវេទិ កិ. [បដិ+សំ+វិទ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ដឹងព្រមចំពោះហើយ, ទទួលហើយ, សោយហើយ, បានហើយ ។

បដិសំវេទិយមាន ពុ. [បដិ+សំ+វិទ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលដឹងព្រមចំពោះ, ..កាលទទួល, ..សោយ, ..បាន ។

បដិសំវេទេសិ កិ. [បដិ+សំ+វិទ+ណេ+ឦ.អជ្ជ+ស.អា.] ដឹងព្រមចំពោះ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ, ទទួលហើយ, សោយហើយ, បានហើយ ។

បដិសំហរិត្វា អ. [បដិ+សំ+ហរ+ឥ.អា.+ត្វា] នាំទៅព្រមចំពោះហើយ, ប្រមូលហើយ, បត់ហើយ, ... ។

បដិសាមនដ្ឋាន នចុំ. [បដិសាមន+ឋាន] ទីជាទីទុកដាក់, ទីជាទីថែទាំ ។

បដិសាមិតកាល ចុំ. [បដិសាមិត+កាល] កាលនៃ...គឺ...ទុកដាក់ហើយ, -ថែទាំហើយ ។

បដិសាមេតព្វ គុ. [បដិ+សម+ណេ+តព្វ] គឺ...គប្បីទុកដាក់, -គប្បីថែទាំ ។

បដិសាមេតិ កិ. [បដិ+សម+ណេ+តិ.វ.] ទុកដាក់, ថែទាំ ។

បដិសាមេន្ត គុ. [បដិ+សម+ណេ+អន្ត] កាលទុកដាក់, កាលថែទាំ ។

បដិសារណីយកម្ម នចុំ. [បដិសារណីយ+កម្ម] កម្មគឺសង្ឃគប្បីធ្វើដល់ភិក្ខុអ្នកមានអធិករណ៍ដែលសង្ឃគប្បីឱ្យរលឹកតប, កម្មដែលសង្ឃគប្បីញ៉ាំងភិក្ខុអ្នកមានអធិករណ៍ឱ្យរលឹកតប ។

បដិសាសន នចុំ. [បដិ+សាសន] ពាក្យបណ្ដាំតប, ដំណឹងតប, សំបុត្រតប,... ។

បដិស្សុណិ កិ. [បដិ+សុ+ណា+ឦ.អជ្ជ.] ទទួលស្ដាប់ហើយ, ទទួលយកហើយ ។

បដិស្សុណិត្វា អ. [បដិ+សុ+ណា+ឥ.អា.+ត្វា] ទទួលស្ដាប់ហើយ, ទទួលយកហើយ ។

បដិស្សុណិំសុ កិ. [បដិ+សុ+ណា+ឧំ.អជ្ជ.] ទទួលស្ដាប់ហើយ, ទទួល

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

យកហើយ ។

បដិសេធេតិ កិ. [បដិ+សិធ+ណេ+តិ.វ.] ហាម, ឃាត់,... ។

បដិសេធេត្វា អ. [បដិ+សិធ+ណេ+ត្វា] ហាមហើយ, ឃាត់ហើយ,... ។

បដិសេវតិ កិ. [បដិ+សិវ+អ+តិ.វ.] សេពចំពោះ, អាស្រ័យសេព ។

បដិសេវិតព្វ គុ. [បដិ+សិវ+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីសេពចំពោះ, -គប្បីអាស្រ័យសេព ។

បដិស្សុត គុ. [បដិ+សរ+ត ឬបដិ+សតិ] អ្នករឭកចំពោះ, អ្នកត្រឡប់រឭក, អ្នកទទួលយក, អ្នកមានសតិចំពោះមុខ ។

បដិស្សរណ នថុំ. [បដិ+សរ+យុ] សេចក្ដីរឭកតប, ជាទីពឹងអាស្រ័យ, ធម្មជាតជាគ្រឿងរលឹកអាស្រ័យ, ធម្មជាតជាគ្រឿងរលឹកតប; វិ. **បដិស្សរិយតេតិ> បដិស្សរណំ, បដិស្សរតិ ឯតេនាតិ> បដិស្សរណំ** ។

បដិស្សវ ថុំ. [បដិ+សុ+ណ] សេចក្ដីប្ដេជ្ញា; វិ. **បដិស្សុចណំ> បដិស្សវោ** ។

បដិស្សុត គុ. [បដិ+សុ+ត] គឺ...ស្ដាប់តបហើយ, -ទទួលស្ដាប់ហើយ, -ទទួលហើយ ។

បដិស្សុត្វា អ. [បដិ+សុ+ត្វា] ស្ដាប់តបហើយ, ទទួលស្ដាប់ហើយ, ទទួលហើយ ។

បដិហញ្ញតិ កិ. [បដិ+ហន+យ+តិ.វ.] បៀតបៀនចំពោះ, លំបាក, ខ្ទាំង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ខ្ទប់, ប៉ះ, ជល់, ទង្គិច ។

បដិហញ្ញមាន គុ. [បដិ+ហន+យ+មាន] កាលបៀតបៀនចំពោះ, លំបាក, ខ្ទាំងខ្ទប់, ... ។

បដិហញ្ញិ កិ. [បដិ+ហន+យ+ឦ-អជ្ជ.] បៀតបៀនចំពោះហើយ, លំបាកហើយ, ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយ,...។

បដិហញ្ញិត្វា អ. [បដិ+ហន+យ+ឥ-អា.+ត្វា] បៀតបៀនចំពោះហើយ, លំបាកហើយ, ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយ, ... ។

បដិហញ្ញេយ្យ កិ. [បដិ+ហន+យ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីបៀតបៀនចំពោះ, គប្បីលំបាក, គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់,...។

បដិហត គុ. [បដិ+ហន+ត] គឺ...គប្បីបៀតបៀនចំពោះហើយ, ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយ, ទង្គិចហើយ ។

បដិហននដ្ឋាន នចុំ. [បដិហនន+ឋាន] ទីជាទីបៀតបៀនចំពោះ, ទីជាទីខ្ទាំងខ្ទប់, ទីជាទីទង្គិច ។

បដិហនិត្វា អ. [បដិ+ហន+ឥ-អា.+ត្វា] បៀតបៀនចំពោះហើយ, កម្ចាត់បង់ហើយ, ប៉ះទង្គិចហើយ, ...។

បដិហន្តិ កិ. [បដិ+ហន+អ+តិ-វ.] បៀតបៀនចំពោះ, ខ្ទាំងខ្ទប់, កម្ចាត់, ... ។

បដី ចុំ. [បដ ឬប+ដិ+អ] វត្ថុជល់នូវភាពជារបស់ត្រាំត្រា ឬវត្ថុបិទបាំងនូវអវយវៈដែលញ៉ាំងសេចក្ដីខ្មាសឱ្យកម្រើក (សំពត់, ផ្ទាំងសំពត់); ឧ. បដិ ចិណ្ណភាសំ គច្ឆតិ> បដោ, ចំ ហារិ-

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

គោចិនំ ផេតិ បជិប្បាណេតីតិ ឥា> បជោ ។

បជោទ ពុំ. [ប+តុទ+ណ] ប្រដាប់សម្រាប់ចាក់, -សម្រាប់ចោះ (ជន្លួញ); វិ. **បតុជ្ជតិ អនេនាតិ> បជោទោ ។** ប្រើជា «**ប៉ុតោទោ**» ក៏បាន ។

បដ្ឋបន នពុំ. [ប+ឋប+យុ] កិ.តាំងទុក, កិ.តម្កល់ទុក, កិ.តាំងផ្ដើម; វិ. **បដ្ឋបិយតេតិ> បដ្ឋបនំ ។**

បដ្ឋបេតុំ អ. [ប+ឋប+ណេ+តុំ] ដើម្បីតាំងទុក, -តម្កល់ទុក, -តាំងផ្ដើម ។

បដ្ឋបេត្វា អ. [ប+ឋប+ណេ+ត្វា] តាំងទុកហើយ, តម្កល់ទុកហើយ, តាំងផ្ដើមហើយ ។

បដ្ឋបេថ កិ. [ប+ឋប+ណេ+ថ.ប.] ចូរតាំងទុក, ចូរតម្កល់ទុក, ចូរតាំងផ្ដើម ។

បដ្ឋបេសិ កិ. [ប+ឋប+ណេ+ឦ.អជ្ជ.+ស.អា.] តាំងទុកហើយ, តម្កល់ទុកហើយ, តាំងផ្ដើមហើយ ។

បដ្ឋាយ និ. ចាប់ផ្ដើម, តាំងតែ, តាំងពី ។

បដ្ឋិតបត្ថន គុ. [បដ្ឋិត+បត្ថន] អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាតាំងទុកហើយ, -តម្កល់ទុកហើយ; វិ. **បដ្ឋិតា បត្ថនា យេន សោ> បដ្ឋិតបត្ថនោ ។**

បឋម គុ. [បឋ+អម] ធម្មជាតិដែលគេពោលក្នុងខាងដើម (ជាដំបូង, ជាប្រថម); វិ. **បឋិយតេ អាទិម្ហិ ឧច្ចារិយតេតិ> បឋមំ ។** - **ឧម្មារ** ពុំ. ធរណីជាដំបូង, ...។ - **គព្ភ** ពុំ. គភ៌ (បន្ទប់, ល្វែង)

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជាដំបូង ។ - **តរ** គុ. មុនជាង ។ - **ទ្វារកោដ្ឋក** ចុំ. ស៊ុមនៃទ្វារជាប្រថម, -ជាដំបូង ។ - **ទស្សន** នចុំ. កិ.ឃើញជាប្រថម , -ជាដំបូង ។ - **បទទ្វយ** នចុំ. ប្រជុំនៃពីរនៃបទជាប្រថម, -ជាដំបូង ។ - **យាមសមនន្តរ** នចុំ. កាលមិនមានកាលដទៃស្មើដោយយាមជាប្រថម, កាលជាទីលំដាប់ស្មើនៃយាមជាប្រថម ។ - **យាមាតិក្កម** ចុំ. កាលជាទីឈានកន្លងនៃយាមជាប្រថម, កាលជាទីប្រព្រឹត្តកន្លងនៃយាមជាប្រថម ។ - **យាមាវសាន** នចុំ. កាលជាទីបំផុតចុះនៃបឋមយាម ។ - **យោព្វន** នចុំ. វ័យជាដំបូង ។ - **សង្ឃាទិសេសកម្ម** នចុំ. កម្មគឺសង្ឃាទិសេសជាប្រថម, កម្មគឺពួកនៃអាបត្តិមានសង្ឃគឺភិក្ខុអ្នកត្រូវហើយគប្បីប្រាថ្នាក្នុងកាលខាងដើមនិងកាលដ៏សេសជាប្រថម ។

បឋមុបគត គុ. [បឋម+ឧប+គម+ត] អ្នកចូលទៅដល់ហើយជាដំបូង, អ្នកចូលទៅនៅមុន, អ្នកនៅមុន, វិ. **បឋមំ ឧបគច្ឆិ ឧបគច្ឆតិ ខាតិ> បឋមុបគតោ** ។

បឋវី ឥ. [បុថុ+ណី, ឧនៃបុ>អ, ឧនៃថុ>អវ] ធម្មជាតិក្រាស់ (ផែនដី) ។ បឋវី<ប+ឋវ+ណ្ស = ធម្មជាតិជាទីដើរទៅនៃសត្វ, វិ. **បឋវតិ ឯត្ថាតិ> បឋវី** ។ - **ប្បទេស** ចុំ. ប្រទេសនៃផែនដី ។ - **ប្បវេសន** នចុំ. កិ.ចូលទៅកាន់ផែនដី (ព្យញ្ជនៈកាមនុត្តឥត្ថីលិង្គកាលបើរួមចូលជាបទសមាសមានសំយោគដូច្នេះ ត្រូវរស្សៈជា ឥ វិញ) ។ - **ឧទ្រិយនសទ្ទ** ចុំ. សម្លេងនៃកិ.ស្រុតនៃផែនដី, សម្លេងជាទីស្រុតចុះនៃផែនដី ។ - **កថា** ឥ. វាចាជាគ្រឿងពោល

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នូវផែនដី ។ - **កម្បន** នចុំ. កិ.ញាំងផែនដីឲ្យកក្រើក, -ឲ្យញាប់ញ័រ, -ឲ្យរញ្ជួយ; កិ.កក្រើកនៃផែនដី, កិ.ញាប់ញ័រនៃផែនដី ។ - **កថាបត្ថុតបញ្ចសតភិក្ខុវត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃភិក្ខុមានរយប្រាំជាប្រមាណ អ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងវាចា ជាហេតុពោលប្រារព្ធនូវផែនដី ។ - **កថាបត្ថុត** គុ. អ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងវាចាជាហេតុពោលប្រារព្ធនូវផែនដី ។ - **គត** គុ. ទៅហើយក្នុងផែនដី ។ - **និស្សិត** គុ. អាស្រ័យហើយនូវផែនដី ។ - **បរិយន្ត** គុ. មានផែនដីជាទីបំផុតជុំវិញ ។ - **សមចិត្តតា** ឥ. ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកមានចិត្តស្មើដោយផែនដី; វិ. **បឋវិយា សមំ> បឋវិសមំ, បឋវិសមំ ចិត្តំ យស្ស សោ> បឋវិសមចិត្តោ, បឋវិសមចិត្តស្ស ភាវោ> បឋវិសមចិត្តតា** ។

បឋវោជា ឥ. [បឋវី+ឱជា] ឱជានៃផែនដី, ឱជាដែលកើតអំពីផែនដី ។

បណ្ឌរង្គបព្វជ្ជា ឥ. [បណ្ឌរង្គ+បព្វជ្ជា] កិ. បួសនៃបុគ្គលអ្នកមានអវយវៈដ៏ស ។

បណ្ឌវបព្វតបព្ភារ បុំ. [បណ្ឌវបព្វត+បព្ភារ] ញកនៃភ្នំឈ្មោះបណ្ឌវៈ ។

បណ្ឌិច្ច នចុំ. [បណ្ឌិត+ណ្យ] ភាវៈនៃបណ្ឌិត, ភាវៈនៃបុគ្គលជាបណ្ឌិត; វិ. **បណ្ឌិតស្ស ភាវោ> បណ្ឌិច្ចំ** ។

បណ្ឌិត បុំ. [ប+ឌិ+ឥត ឬបឌិ+តឬបណ្ឌា+ឥ+ត] អ្នកប្រព្រឹត្តទៅដោយប្រាជ្ញា, មួយទៀត អ្នកមានប្រាជ្ញាកើតព្រមហើយ, អ្នកទៅដោយញាណគតិ (បណ្ឌិត, អ្នកប្រាជ្ញ); វិ. **សុខុមេសុបិ អត្ថេសុ បណ្ឌតិ គច្ឆតិ ធុក្ខាណីនំ បិប្បនាណិកំបិ អាភារំ ឋានា**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឥតិ> បណ្ឌា, បណ្ឌាយ ឥតោ គតោ បវត្តោតិ> បណ្ឌិតោ ។ អថវា សញ្ជាតា បណ្ឌា ឯតស្សាតិ> បណ្ឌិតោ, បណ្ឌតិ ញាណគតិយា គច្ឆតីតិ> បណ្ឌិតោ ។ - តរ ចុំ. ជាបណ្ឌិតជាង, ជាបណ្ឌិតវិសេស ។ - តា ឥ. ភាវៈនៃ...ជាបណ្ឌិត ។ - ទារក ចុំ. ទារក (ក្មេង) ជាបណ្ឌិត ។ - មានី គុ. អ្នកមានមានះថាអញជាបណ្ឌិត (ឬថា) អ្នកមានមានះថាខ្លួនជាបណ្ឌិត; វិ. បណ្ឌិតោ (អហំ) ឥតិ មានោ> បណ្ឌិតមានោ, បណ្ឌិតមានោ យស្សត្ថីតិ> បណ្ឌិតមានី ។

បណ្ឌុ គុ. [បឌិ+ឧ] លឿង, ពណ៌លឿង ។ - កម្ពលសិលាសន នចុំ. សិលាសនៈឈ្មោះបណ្ឌុកម្ពល, អាសនៈជាវិការៈនៃថ្មមានពណ៌ដូចជាពណ៌នៃសំពត់កម្ពលលឿង ។ - កាសាវបារុបនអក្ខិអញ្ជនសីសមក្ខនាទិ ទចុំ. កិច្ចមានកិ.ដណ្ដប់នូវសំពត់កាសាវៈមានពណ៌លឿង និងកិ.បន្តក់នូវភ្នែក និងកិ.លាបនូវក្បាលជាដើម ។ - បលាសវណ្ណ គុ. មានពណ៌ដូចជាពណ៌នៃស្លឹកឈើលឿង - បលាសសទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយស្លឹកឈើមានពណ៌លឿង ។ - រោគាភិភូត គុ. គឺរោគលឿងគ្របសង្កត់ហើយ ។ - រោគី ចុំ. អ្នកមានរោគលឿង; វិ. បណ្ឌុ រោគោ> បណ្ឌុរោគោ, បណ្ឌុរោគោ យស្សត្ថីតិ> បណ្ឌុរោគី ។

បណាមេត្វា អ. [ប+នម+ណេ+ត្វា, ន>ណ] ញុំាង...ឱ្យឱនទៅហើយ, ប្រណម្យហើយ, បណ្ដេញហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បណាមេន្ត គុ. [ប+នម+ណេ+អន្ត] កាលញ៉ាំង...ឱ្យឱនទៅហើយ, កាលបណ្ដេញ ។

បណាមេសិ កិ. [ប+នម+ណេ+ឦ-អជ្ជ.+ស-អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យឱនទៅហើយ, បង្អោនទៅហើយ, បណ្ដេញហើយ ។

បណិធាន នបុំ. [បណិ+ធា+យុ] សេចក្ដីតាំងទុកទូទៅ, សេចក្ដីប្រាថ្នា; វិ. **បណិធិយតេតិ> បណិធានំ** ។

បណីត គុ. [បធាន+នីត, ន>ណ] វត្ថុដែលគេនាំទៅគឺដល់នូវភាពជាប្រធាន (ប្រណីត, ផ្ចិតផ្ចង់, ឧត្ដម, ថ្លៃថ្លា); វិ. **បធានភាវំ នីតំ តតំ> បណីតំ** ។ - **ប្បណីតា** គុ. ប្រណិត១, ផ្ចិតផ្ចង់១ (គុណនាម ឬនាមនាមដែលមានបទផ្ទួនត្រូវគ្នាដូច្នេះត្រូវយកបទមួយខាងដើមទុកដូចជានិបាត ត្រូវប្រែថា «ប្រណិតដ៏ក្រៃលែង, ផ្ចិតផ្ចង់ដ៏ក្រៃលែង,...») ។ - **បិណ្ឌបាត** បុំ. បិណ្ឌបាតដ៏ប្រណីត, -ដ៏ផ្ចិតផ្ចង់ ។

បណេតិ កិ. [បណ+ណេ+តិ-វ.] បញ្ញត្ត, តែងតាំង, បង្គាប់ ដាក់ចុះ ។

បណ្ណ នបុំ. [បណ+ណ] ស្លឹកឈើ, បន្លែ, ក្រដាស, សំបុត្រ, បញ្ជី; (វិ. **បូរយតីតិ> បណ្ណំ, បណិយតិ វោហារិយតីតិ> បណ្ណំ**) ។ - **សន្ថរ** នបុំ. កម្រាលជាវិការៈនៃស្លឹកឈើ ។ - **សាលា** ឥ. សាលា (រោង) ដែលគេប្រក់ហើយដោយស្លឹក; វិ. **បណ្ណេហិ ឆទិតា សាលា> បណ្ណសាលា** ។ - **សូបេយ្យ** នបុំ. បន្លែនិងវត្ថុជាប្រយោជន៍ដល់សម្ល, បន្លែនិងគ្រឿង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សម្ព ។ - ផ្លត្ត នចុំ. ឥត្រជាវិការៈនៃស្លឹកឈើ ។ - អត្ថ ចុំ. ប្រយោជន៍ដល់ស្លឹកឈើ, -ដល់បន្លែ, ... ។

បណ្ណរស ប.សំ. [បញ្ច+ទស] ដប់ដីក្រៃលែងដោយប្រាំ (១៥); វិ. **បញ្ចហិ អធិកា ទស> បណ្ណរស** ។ - **បញ្ហ** ចុំ., ឥ. បញ្ហា ១៥, ប្រស្នា១៥ ។ - **យោជនពហល** គុ. មានកម្រាស់មានយោជន៍១៥ជាប្រមាណ ។ - **សោឡសវស្សុទ្ទេសិក** គុ. មានឆ្នាំ ១៥ ឬ១៦ គឺជនគប្បីសម្តែងឡើង, -គឺជនគប្បីទាយបាន; គឺជនគប្បីទាយបានថារីស្ត្រីនេះមានឆ្នាំ១៥ ឬ១៦ ។

បណ្ណរសម បូ.សំ. [បណ្ណរស+ម] ទី១៥, គំរប់១៥; វិ. **បណ្ណរសន្នំ បូរណោ> បណ្ណរសមោ** ។

បណ្ណរសី បូ.សំ. [បណ្ណរស+ឦ] (តិថី) ទី១៥, គំរប់១៥; វិ. **បណ្ណរសន្នំ បូរណី> បណ្ណរសី** ។ ចុះអបច្ច័យនិងឦសម្រាប់ឥត្ថីលិង្គផង ។

បណ្ណាការ ចុំ. [បណ្ណ+អា+ករ+ណ] របស់ដែលបុគ្គលនាំមកមួយអន្លើដោយប័ណ្ណ, -សំបុត្រ, បញ្ជី (បណ្ណាការ, ជំនូន, តង្វាយ); វិ. **បណ្ណេន សទ្ធឹ អាភរិយតេ អានិយតេតិ> បណ្ណាការោ** ។

បណ្ណាការាភិហារ ចុំ. [បណ្ណាការ+អភិហារ] កិ.នាំទៅចំពោះនូវបណ្ណាការ, កិ.នាំទៅនូវគ្រឿងបណ្ណាការ ។

បណ្ណាស ប.សំ. ហាសិប ។ - **បណ្ណាសហត្ថ** គុ. មានហត្ថហាសិបនិងហាសិបជាប្រមាណ ។ - **យោជនវិត្ថត** គុ. មានទទឹងមាន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

យោជន៍ហាសិបជាប្រមាណ ។ **-យោជនាយាម** គុ. មានបណ្ដោយមានយោជន៍ហាសិបជាប្រមាណ ។ **-សដ្ឋីសតវីសតិសតគមនសមត្ថ** គុ. អាចក្នុងកិ.ទៅអស់ទីហាសិបនិងហុកសិបនិងមួយរយនិងមួយរយម្ភៃ ។

បតតិ កិ. [បត+អ+តិ_វ.] ធ្លាក់ចុះ, ធ្លាក់ទៅ, ដួល, ជ្រុះ ។

បតនបណ្ឌុបលាស ចុំ. [បតន+បណ្ឌុ+បលាស] ស្លឹកឈើមានពណ៌លឿងដែលជ្រុះចុះ, -ជាទីធ្លាក់ចុះ ។

បតនាការប្បត្ត គុ. [បតនាការ+បត្ត] ដល់ហើយនូវអាការគឺកិ.ធ្លាក់ចុះ ។

បតន្ត គុ. [បត+អន្ត] កាលធ្លាក់ចុះ. -ដួល, -រលំ, -ជ្រុះ ។

បតិ កិ. [បត+អ+ឦ_អជ្ជ.] ធ្លាក់ចុះហើយ, ដួលហើយ, រលំហើយ, ជ្រុះហើយ ។

បតិ ចុំ. [បា+តិ] អ្នករក្សា (ម្ចាស់, ប្ដី); វិ. **បាតិ រក្ខតីតិ> បតិ** ។ **-កុល** នចុំ. ត្រកូលនៃប្ដី ។

បតិដ្ឋបេតព្វ គុ. [បតិ+ឋប+ណេ+តព្វ] គឺ...គប្បីញុំាង...ឱ្យតាំងនៅចំពោះ, -ឱ្យឋិតនៅចំពោះ ។

បតិដ្ឋសិ កិ. [ប+ឋា+អ+សិ_វ., ឋា>តិដ្ឋ] តាំងនៅចំពោះ, តាំងនៅស៊ប់, ឋិតនៅចំពោះ, ឋិតនៅស៊ប់ ។

បតិដ្ឋហន្តិ កិ. [ប+ឋា+អ+អន្តិ_វ.+ហ_អា., ឋា>តិដ្ឋ] តាំងនៅចំពោះ,... ។

បតិដ្ឋហិ កិ. [ប+ឋា+អ+ឦ_អជ្ជ.+ហ_អា., ឋា>តិដ្ឋ] ឋិតនៅចំពោះហើយ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចំពោះហើយ, ឋិតនៅស៊ប់ហើយ ។

បតិដ្ឋហិស្ស កិ. [ប+ឋា+អ+ស្សា_ភា.+ហ_អា., ឋា>តិដ្ឋ] នឹងតាំងនៅចំពោះហើយ,... ។

បតិដ្ឋហិស្សតិ កិ. [ប+ឋា+អ+ស្សតិ_ភ.+ហ_អា., ឋា>តិដ្ឋ] នឹងឋិតនៅចំពោះ, ... ។

បតិដ្ឋហេយ្យ កិ. [ប+ឋា+អ+ឯយ្យ_ស., ឋា>តិដ្ឋ] គប្បីឋិតនៅចំពោះ ។

បតិដ្ឋាតិ កិ. [ប+ឋា+អ+តិ_វ.] តាំងនៅចំពោះ, ឋិតនៅស៊ប់ ។

បតិដ្ឋាតុំ អ. [ប+ឋា+តុំ.,ឋា>តិដ្ឋ] ដើម្បីតាំងនៅចំពោះ, _ឋិតនៅស៊ប់ ។

បតិដ្ឋានកតភាវ ពុំ. [បតិដ្ឋាន+កត+ភាវ] ភាវៈនៃ...នោះជាអ្នកមានទីជាទីតាំងនៅចំពោះធ្វើហើយ, _ជាអ្នកមានទីពឹងធ្វើហើយ; ភាវៈនៃទីពឹងជាគុណជាតគឺ...ធ្វើហើយ ។

បតិដ្ឋានត្ថ ពុំ. [បតិដ្ឋាន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់ធម្មជាតជាទីពឹង, _ដល់កិ.តាំងនៅ ។

បតិដ្ឋានភូត គុ. [បតិដ្ឋាន+ភូត] ជាទីពឹង ឬជាទីពឹងកើតហើយ, ជាធម្មជាតជាទីតាំងនៅចំពោះកើតហើយ ។

បតិដ្ឋានារហ គុ. [បតិដ្ឋាន+អរហ] គួរដល់កិ. តាំងនៅចំពោះ, គួរនូវកិ. ឋិតនៅស៊ប់ ។

បតិដ្ឋាបយមាន គុ. [ប+ឋា+ណាបយ+មាន, ឋា>តិដ្ឋ] កាលញុំាង...ឱ្យឋិតនៅចំពោះ, ... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បតិដ្ឋាបិតមត្តិក គុ. [បដិដ្ឋាបិត+មត្តិក] មានដីស្អិតគឺ...ឱ្យប្រតិស្ឋានហើយ, មានដីខ្មៅគឺ...ញ៉ាំងអ្នកណាមួយឱ្យតាំងទុកចំពោះហើយ, ...; វិ. **បតិដ្ឋាបិតា មត្តិកា យស្ស តំ> បតិដ្ឋាបិតមត្តិកំ** ។

បតិដ្ឋាបិត គុ. [ប+ឋា+ណាបេ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ឱ្យតាំងនៅចំពោះហើយ, ឱ្យតម្កល់នៅចំពោះហើយ ។

បតិដ្ឋាបេតុំ អ. [ប+ឋា+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យឋិតនៅចំពោះ,...។

បតិដ្ឋាបេត្វា អ. [ប+ឋា+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យតាំងនៅចំពោះហើយ, ... ។

បតិដ្ឋាបេថ កិ. [ប+ឋា+ណាបេ+ថ.ប.] ចូរញ៉ាំង...ឱ្យតាំងនៅចំពោះ, ...។

បតិដ្ឋាបេយ្យ កិ. [ប+ឋា+ណាបេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីញ៉ាំង...ឱ្យឋិតនៅស៊ប់, ... ។

បតិដ្ឋាបេសិ កិ. [ប+ឋា+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ.+ស.អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យតាំងនៅចំពោះហើយ, ... ។

បតិដ្ឋាយ អ. [ប+ឋា+ត្វា] ឋិតនៅស៊ប់ហើយ, តាំងនៅចំពោះហើយ, ...។

បតិដ្ឋាសិ កិ. [ប+ឋា+អ+ឦ.អជ្ជ.+ស.អា.] ឋិតនៅស៊ប់ហើយ, ... ។

បតិដ្ឋិត គុ. [ប+ឋា+ឥ.អា.+ត] ឋិតនៅចំពោះហើយ, តម្កល់នៅហើយ, ... ។ - **កាលេ** ចុំ. កាលនៃ...នោះតាំងនៅចំពោះហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

. ដ្ឋាន នថុំ. ទីនៃ...នោះឋិតនៅចំពោះហើយ ។ . ត្តា ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...នោះជា...តាំងនៅចំពោះហើយ ។ . ទិវស ថុំ. ថ្ងៃនៃ...នោះតាំងនៅចំពោះហើយ ។ . បត្ថន គុ. មានសេចក្តីប្រាថ្នាតម្កល់ទុកហើយ; វិ. **បតិដ្ឋិតា បត្ថនា យេន សោ> បតិដ្ឋិតបត្ថនោ** ។ . ភាវ ថុំ. ភាវៈនៃ...នោះជា...តាំងនៅចំពោះហើយ ។

បតិត គុ. [បត+ឥ_អា.+ត] ធ្លាក់ចុះហើយ, ជ្រុះចុះហើយ ។ . កាល ថុំ. កាលនៃ... ។ . ដ្ឋាន នថុំ. ទីនៃ...នោះធ្លាក់ចុះហើយ ។ . ភាវ ថុំ. ភាវៈនៃ...នោះជា...ធ្លាក់ចុះហើយ ។

បតិតុំ អ. [បត+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីធ្លាក់ចុះ, ដើម្បីជ្រុះចុះ, ... ។

បតិតោទកពិន្ទុ នថុំ. [បតិត+ឧទក+ពិន្ទុ] តំណក់នៃទឹកដែលធ្លាក់ចុះហើយ។

បតិត្វា អ. [បត+ឥ_អា.+ត្វា] ធ្លាក់ចុះហើយ, ដួលហើយ, រលំហើយ, ជ្រុះចុះហើយ ។

បតិទេវតា ឥ. [បតិ+ទេវតា] មានប្តីដូចជាទេវតា; វិ. **បតិ ទេវតា ឥវ យស្សា សា> បតិទេវតា** ។

បតិស្សតិ កិ. [បត+អ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងធ្លាក់, នឹងធ្លាក់ទៅ ។

បតីសុ កិ. [បត+អ+ឦ_អជ្ជ.] ធ្លាក់ហើយ, ធ្លាក់ចុះហើយ ។

បតេយ្យ កិ. [បត+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីធ្លាក់ចុះ, ... ។

បតោទ ថុំ. [ប+តុទ+ណ] គ្រឿងប្រហារសម្រាប់ចាក់ (ជន្លួញ); វិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បត្តុប្បត្តិ ឯកេនាតិ> បតោណោ ។ - **យដ្ឋិ** ន. ដងនៃជន្លួញ ។ - **សញ្ញា** ន. សញ្ញា (សេចក្តីសម្គាល់) នៃជន្លួញ ។

បត្វា អ. [បត+ត្វា] ដល់ហើយ, លុះហើយ ។

បត្ត គុ. [បត ឬអាប+ត] ដល់, ដល់ហើយ, លុះហើយ ។ ចុំ. បាត្រ, ភាជនៈ = (វិ. **បតតិ យត្ថ សោ> បត្តោ**) ។ នចុំ. ស្លាប, ត្របក, ស្លឹក, ស្លឹកឈើ = (វិ. **បតតិ អចិរេនាតិ> បត្តំ**) ។ - **កាល** ចុំ. កាលនៃ...នោះដល់ហើយ ។ - **ចីវរកាយពន្ធនាទិ** គុ. (បរិក្ខារ) មានបាត្រនិងចីវរនិងសំពត់សម្រាប់ចងនូវកាយជាដើម; វិ. **បត្តោ ច ចីវរំ ច កាយពន្ធនំ ច> បត្តចីវរកាយពន្ធនំ, បត្តចីវរកាយពន្ធនំ អាទិ យស្ស សោ> បត្តចីវរកាយពន្ធនាទិ** ។ - **ចីវរគ្គាហក** ចុំ. អ្នកកាន់យកនូវបាត្រនិងចីវរ; វិ. **បត្តចីវរំ គណ្ហាតីតិ> បត្តចីវរគ្គាហកោ** ។ - **ចីវរប្បដិគ្គហណ** នចុំ. កិ.ទទួលយកនូវបាត្រ និងចីវរ ។ - **ចីវរមូល** នចុំ. តម្លៃនៃបាត្រនិងចីវរ ។ - **ដ្ឋាន** នចុំ. ទីដែលដល់ហើយ, ទីនៃ...ដល់ហើយ ។ - **ធម្ម** ចុំ. ធម៌ដែល...ដល់ហើយ; គុ. មានធម៌ដល់ហើយ ។ - **នាឡិ** ឥ. ទងនៃស្លាប, នាឡិនៃ... ។ - **បចនចីវររជនាទិ** គុ. (កិច្ច) មានកិ.ដុតនូវបាត្រនិងកិ.ជ្រលក់នូវចីវរជាដើម ។ - **បុដ** ចុំ. កញ្ចប់នៃស្លឹក ។ - **មណ្ឌន** នចុំ. កិ.ប្រដាប់នូវបាត្រ ។ - **សព្វញ្ញុត-ញ្ញាណ** គុ. មានសព្វញ្ញុតញ្ញាណដល់ហើយ ។

បត្តាភិសេក គុ. [បត្ត+អភិសេក] មានអភិសេកដល់ហើយ; វិ. **បត្តោ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អភិសេកោ យស្ស សោ> បត្តាភិសេកោ ។

បត្តាសនមូល នថុំ. [បត្តាសន+មូល] ប្រទេសជាទីតាំងនៃអាសនៈដែលដល់ហើយ ។

បត្តិ ឥ. [បទ+តិ] កិ.ដល់, កិ.លុះ; វិ. បជ្ជនំ> បត្តិ ។ ចំណែកគឺបុគ្គលគប្បីដល់ ឬចំណែកជាគ្រឿងដល់ (ចំណែកបុណ្យ); វិ. បជ្ជិតព្វាតិ> បត្តិ, បជ្ជតិ ឯតាយាតិ វា> បត្តិ ។

បត្តិក គុ. [បត្តិ+ណិក] មានចំណែកគឺបុគ្គលគប្បីដល់, មានចំណែកបុណ្យ; វិ. បត្តិ យស្ស អត្ថិតិ> បត្តិកោ ។

បត្ថដ គុ. [ប+ថរ+ត] គឺ...លាតហើយ, ‑ ណាហើយ, ‑ ត្រដាងហើយ, ‑ ក្រាលហើយ ។

បត្ថនតា ឥ. [បត្ថន+តា] ភាវៈនៃសេចក្តីប្រាថ្នា; វិ. បត្ថនស្ស ភាវោ> បត្ថនតា ។

បត្ថនា ឥ. [បត្ថ+យុ+អា_ឥ.] សេចក្តីប្រាថ្នា, សេចក្តីចង់បាន; វិ. បត្ថនំ> បត្ថនា ។ ‑ វស បុំ. អំណាចនៃសេចក្តីប្រាថ្នា, ...។

បត្ថបត្ថមូលក គុ. [បត្ថ+បត្ថ+មូល+ក] មានបាយមួយទូកដៃនិងមួយទូកដៃជាប្រមាណ, មានបាយមួយកំបង់និងមួយកំបង់ជាប្រមាណ ។

បត្ថយមាន គុ. [បត្ថ+ណយ+មាន] កាលប្រាថ្នា; កាលប៉ុនប៉ង ។

បត្ថយេ កិ. [បត្ថ+ណយ+សេ_ហី. ឬអជ្ជ.] ប្រាថ្នា, ប្រាថ្នាហើយ ។

បត្ថយិ កិ. [បត្ថ+ណយ+ឦ_អជ្ជ.] ប្រាថ្នាហើយ, ប៉ុនប៉ងហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បត្ថរិ ក. [ប+ថរ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ក្រាលហើយ, លាតហើយ, លាហើយ, ត្រដាងហើយ, ផ្សាយទៅហើយ ។

បត្ថរិតាសន នប៉ុ. [បត្ថរិត+អាសន] អាសនៈដែល...ក្រាលហើយ, ... ។

បត្ថរិត្វា អ. [ប+ថរ+ឥ.អា.+ត្វា] ក្រាលហើយ,... ។

បត្ថិត គុ. [បត្ថ+ឥ.អា.+ត] ដែល...ប្រាថ្នាហើយ, .តាំងទុកហើយ (ប្រើជា«បដ្ឋិត»ក៏មាន ។ . **បត្ថន** គុ. មានសេចក្ដីប្រាថ្នាតាំងទុកហើយ, មានសេចក្ដីប្រាថ្នាប្រាថ្នាហើយ; វិ. **បត្ថិតា បត្ថនា យេហិ តេ> បត្ថិតបត្ថនា** ។ . **បត្ថិត** គុ. ឋានន្តរដែល...ប្រាថ្នាហើយៗ, តំណែងដែល...ប្រាថ្នាហើយៗ ។

បត្ថេត្វា អ. [បត្ថ+ណេ+ត្វា] ប្រាថ្នាហើយ, ប៉ុនប៉ងហើយ ។

បត្ថេន្តិ ក. [បត្ថ+ណេ+អន្តិ.វ.] ប្រាថ្នា, ប៉ុនប៉ង, ចង់បាន ។

បត្ថោទន ប៉ុ. [បត្ថ+ឱទន] បាយគឺ... ចម្អិនដោយអង្ករមួយទូកដៃ, .មួយកំបង់, បាយមានមួយទូកដៃជាប្រមាណ ។

បទ នប៉ុ. [បទ+អ] បទ, ចំណែកជាគ្រឿងដល់ (ផ្លូវ, ជើង, ស្នាមជើង, ហេតុ, និព្វាន); វិ. **បជ្ជន្តិ ឯតេនាតិ> បទំ** ។

បទក្ខិណ គុ. [ប+ទក្ខ+ឥណ] ប្រទក្សិណ, កិ.វិលទៅក្នុងខាងស្ដាំ, ឱ្យតាំងនៅក្នុងខាងស្ដាំ ។ . **គ្គាហី** ប៉ុ. អ្នកកាន់យកដោយខាងស្ដាំ, អ្នកកាន់យក (នូវឱវាទ) ខាងស្ដាំ; វិ. **បទក្ខិណំ (ឱវាទំ) គណ្ហាតីតិ> បទក្ខិណគ្គាហី** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បទចេតិយ នថុំ. [បទ+ចេតិយ] ចេតិយគឺស្នាមនៃព្រះបាទ ។

បទជាត នថុំ. [បទ+ជាត] ស្នាមជើង (ជាត ជា «សកត្ថ»មិនបាច់ប្រែក៏បាន) ។

បទទ្វយ នថុំ. [បទ+ទ្វយ] ប្រជុំនៃពីរនៃបទ, ពួកនៃពីរនៃបទ; វិ. **ទ្វិន្នំ សមូហោ> ទ្វយំ, បទានំ ទ្វយំ> បទទ្វយំ** ។ **ទ្វយ** <ទ្វិ+ណ ។

បទនិក្ខេប ថុំ. [បទ+និក្ខេប] កិ.ដាក់ចុះនូវជើង ។ **និក្ខេប** <និ+ខិប+ណ ។

បទភាណ ថុំ. [បទ+ភាណ] កិ.ពោលដោយបទ, កិ.សូត្រដោយបទ ។ **ភាណ**<ភណ+ណ ។ - **អត្ថ** ថុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ពោលដល់បទ ។

បទរ នថុំ. [ប+ទរ+អ] រនាប ។

បទលក្ខណ នថុំ. [បទ+លក្ខណ] លក្ខណៈនៃជើង, - នៃស្នាមជើង ។

បទវលញ្ជ ថុំ. [បទ+វលញ្ជ] ស្នាមនៃជើង, -នៃព្រះបាទ ។

បទវារ ថុំ. [បទ+វារៈ] វារៈនៃជើង, ជំហាននៃជើង ។

បទហន្ត ត្ថុ. [ប+ធា+អន្ត] កាលតាំងទុក, កាលផ្ដើមតាំង (កាលតាំងព្យាយាម) ។

បទហិត្វា អ. [ប+ធា+ឥ_អា.+ត្វា] តាំងទុកហើយ, តម្កល់ទុកហើយ, តាំងព្យាយាមហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បទានុបទិក គុ. [បទានុបទ+ណិក] ប្រព្រឹត្តទៅតាមស្នាមជើងជាលំដាប់នៃស្នាមជើង, -ដោយលំដាប់នៃស្នាមជើង ។

បទានុសារ ពុំ. [បទ+អនុ+សរ+ណ] កិ.រលឹកតាមនូវស្នាមជើង, -នូវជើង, លំអាននៃស្នាមជើង ។

បទាលេត្វា អ. [ប+ទល+ណេ+ត្វា] ទំលាយហើយ, បំបែកហើយ ។

បទីប ពុំ. [ប+ទិប+អ] ប្រទីប, ចង្កៀង, ភ្លើង (វិ. **បការេន ធិប្បតីតិ> បធីបោ**) ។

បទីបុជ្ជលន នពុំ. [បទីប+ឧជ្ជលន] កិ.រុងរឿងឡើងនៃប្រទីប, -ដោយប្រទីប (ឱជ្ជលន<ឧ+ជល+យុ = វិ. **ឱជ្ជលិយតេតិ> ឱជ្ជលនំ, បធីបស្ស បធីបេន វា ឱជ្ជលនំ> បធីបុជ្ជលនំ** ។

បទុដ្ឋ គុ. [ប+ទុស+ត] គឺទោសប្រទូស្តហើយ ។ - **កម្មន្ត** គុ. អ្នកមានការងារគឺទោសប្រទូស្តហើយ; វិ. **បធុដ្ឋោ កម្មន្តោ យស្ស សោ> បធុដ្ឋកម្មន្តោ** ។ - **ចិត្ត** គុ. អ្នកមានចិត្តគឺទោសប្រទូស្តហើយ ។ - **មានសតា** ឥ. ភាវៈនៃបុគ្គលជាអ្នកមានចិត្តគឺទោសប្រទូស្តហើយ; វិ. **បធុដ្ឋំ មានសំ យស្ស សោ> បធុដ្ឋមានសោ, តស្ស ភាវោ> បធុដ្ឋមានសតា** ។

បទុម នពុំ. [បទ+កុម ឬប+ទរ+ឧម] ផ្កាដល់នូវការបូជាមានការបូជានៃទេវតាជាដើម ឬផលជាតដុះក្នុងភក់ (ឈូក, ផ្កាឈូក); វិ. **បជ្ជតិ ធេចបូជាធី យាតីតិ> បធុមំ, បម្ហិ បចូម្ហិ ធចតិ រុហ-**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គភិ ទា> បទុមំ ។ . **កណ្ណិកា** ឥ. កំពូលនៃផ្កាឈូក, បាច់នៃផ្កាឈូក, ជន្លាប់នៃផ្កាឈូក ។ . **គព្ភនិបន្ន** គុ. ដែលដេកក្នុងគភិនៃផ្កាឈូក, អ្នកដេកហើយក្នុងគភិនៃផ្កាឈូក ។ . **នាឡ** ពុំ. ទងនៃផ្កាឈូក ។ . **បត្ត** នពុំ. ស្លឹកនៃឈូក ។ . **លក្ខណ** នពុំ. លក្ខណៈនៃផ្កាឈូក, ធម្មជាតជាគ្រឿងកំណត់គឺផ្កាឈូក ។

បទុមិនិគច្ឆ នពុំ. [បទុមិនី+គច្ឆ] គុម្ពមានឈូក, គុម្ពនៃឈូក, .នៃផ្កាឈូក ។

បទុមិនិបត្ត នពុំ. [បទុមិនី+បត្ត] ស្លឹកនៃគុម្ពមានឈូក, ស្លឹកនៃឈូក ។

បទុមុត្តរបាទមូល នពុំ. [បទុមុត្តរ+បាទ+មូល] ប្រទេសជាទីតាំងនៃព្រះបាទ ឬ ទីជិតនៃព្រះបាទ ឬ បាទមូលនៃព្រះពុទ្ធព្រះនាមបទុ-មុត្តរៈ ។

បទុស្សេត្វា អ. [ប+ទុស+យ+ណេ+ត្វា] ប្រទូស្តហើយ ។

បទុស្សតិ កិ. [ប+ទុស+យ+តិ_វ.] ប្រទូស្ត ។

បទុស្សិត្វា អ. [ប+ទុស+យ+ឥ_អា.+ត្វា] ប្រទូស្តហើយ ។

បទេស ពុំ. [ប+ទិស+ណ] ប្រទេស, ដំបន់, គ្រឿងសម្តែងអាង, សភាវៈជាគ្រឿងប្រាកដ ។ . **ញាណ** នពុំ. ញាណជាគ្រឿងសម្តែងអាង, ញាណគឺចំណែកដែលបណ្ឌិតគប្បីសំដែងអាង ។ . **រាជ** ពុំ. ព្រះរាជា (ស្តេច) ក្នុងប្រទេស, ព្រះរាជាជាធំក្នុងប្រទេស ។

បទោស ពុំ. [ប+ទុស+ណ] ការប្រទូស្ត, សេចក្តីប្រទូស្ត; វិ. **បទុ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ស្សនំ> បធោសោ ។

បទ្ទុម នបុំ. ឈូក, ផ្កាឈូក (មើល បទុម) ។

បធាន នបុំ. [ប+ធា+យុ] ព្យាយាមជាគ្រឿងតម្កល់ទុកទូទៅ, -ជាគ្រឿងតាំងទុកទូទៅ (ប្រែត្រឹមតែ«ព្យាយម»ប៉ុណ្ណោះក៏បាន; វិ. **បធហន្តិ ឯតេនាតិ> បធានំ** ។ - **កម្មិកតិស្សត្ថេរ** បុំ. ព្រះថេរៈឈ្មោះបធានកម្មិកតិស្សៈ, ព្រះថេរៈឈ្មោះតិស្សៈអ្នកប្រកបក្នុងកម្មគឺព្យាយមជាគ្រឿងតាំងទុកទូទៅ, ។ - **ចរិយា** ឥ. កិ.ប្រ-ព្រឹត្តិនូវព្យាយាមជាគ្រឿងតាំងទុកទូទៅ, កិ.ប្រព្រឹត្តិនូវព្យាយាម ។

បន និ. ក៏, ឯ, ចំណែកខាង, ប៉ុន្តែ, ប៉ុន្តែថា, ... ។

បនយេ កិ. [ប+នី+អ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីនាំទូទៅ, គប្បីបង្គាប់, គប្បីដាក់ចុះ (ប្រើជា «បណយេ» ក៏មាន) ។

បនសកទលិផលាទិ គុ. [បនស+កទលិ+ផល+អាទិ] (ផ្លែ) មានផ្លែនៃខ្នុរនិងផ្លែនៃចេកជាដើម; វិ. **បនសោ ច កទលិ ច> បនសកទលិ, តស្ស ផលំ> បនសកទលិផលំ, តំ អាទិ យស្ស តំ> បនសកទលិផលាទិ** ។

បនុណ្ណប្បមាទ គុ. [បនុណ្ណ+បមាទ] អ្នកមានសេចក្តីប្រមាទបន្ទោបង់ហើយ (បនុណ្ណ<ប+នុទ+ត); វិ. **បនុណ្ណោ បមាទោ យេន សោ> បនុណ្ណប្បមាទោ** ។

បនុទ កិ. [ប+នុទ+អ+ហិ-ប.] ចូរបន្ទោបង់ ។

បនុទិត្វា អ. [ប+នុទ+ឥ-អា.+ត្វា] បន្ទោបង់ហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បន្ត គុ. [ប+អម+ត] ដ៏ស្ងាត់, ដែលស្ងប់ស្ងាត់ ។ . **សេនាសន-វាសី** ពុំ. អ្នកនៅក្នុងសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ដោយប្រក្រតី ឬ អ្នកមានកិ.នៅក្នុងសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ជាប្រក្រតី; វិ. **បន្តសេនាសនេ វសតិ សីលេនាតិ> បន្តសេនាសនវាសី, បន្តសេនាសនេ វសិតុំ សីលមស្សាតិ វា> បន្តសេនាសនវាសី** ។

បន្ថ ពុំ. [បថិ+អ, ចុះនិ.អា.] ប្រទេសជាទីទៅនៃជន (ផ្លូវ); វិ. **បថយន្តិ យន្ត្យស្មិន្តិ> បន្ថោ** ។

បន្នភារ គុ. [បន្ន+ភារ] អ្នកមានភារៈដាក់ចុះហើយ; វិ. **បន្នោ ភារោ យេន សោ> បន្នភារោ** ។ បន្ន<បទ+ត ។

បបញ្ច ពុំ. [ប+បចិ+អ, ចុះនិ.អា.] កិ.យឺតយូរ, ដំណើរយឺតយូរ, កាលដ៏យឺតយូរ; វិ. **បបញ្ចិយតេតិ> បបញ្ចោ** ។

បបញ្ចន្ត អ. [ប+បចិ+អន្ត, ចុះនិ.អា.] កាលយឺតយូរ ។

បបញ្ចាភិរត គុ. [បបញ្ច+អភិ+រម+ត] អ្នកត្រេកអរស៊ប់ហើយក្នុងធម៌ដ៏យឺតយូរ, -ក្នុងធម៌ជាគ្រឿងញ៉ាំងសត្វឱ្យយឺតយូរ; វិ. **បបញ្ចេ អភិរមិត្ថាតិ> បបញ្ចាភិរតោ** ។

បបតន្តិ កិ. [ប+បត+អ+អន្តិ_វ.] ធ្លាក់ចុះ, ធ្លាក់ចុះទៅ, រលំ, ដួល, ជ្រុះ ។

បបតិត្វា អ. [ប+បត+ឥ_អា.+ត្វា] ធ្លាក់ចុះហើយ, ដួលហើយ, រលំហើយ, ... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បបា ឥ. [ប+បា+អ+អា.ឥ.] អណ្ដូង, អណ្ដូងទឹក (វិ. **ចំ ចិចន្លស្សូ-មិកិ> ចបា**) ។

បបាត ចុំ. [ប+បត+ណ] ប្រទេសជាដែនធ្លាក់ចុះនៃជន (ជ្រោះ, ជ្រោះភ្នំ); វិ. **ចចន្លស្សាតិ> ចបាតោ** ។ . **តដំ** នចុំ. ច្រាំងនៃជ្រោះ ។

បបុប្ផក នចុំ. [ប ឬបធាន+បុប្ផ+ក] ផ្កាជាប្រធាន (តេភូមិកវដ្ដៈជាទីរីកទូទៅ); វិ. **ចធានំ ចុប្ផំ> ចចុប្ផកំ** ។ . **សំខាត** គុ. ពេលគឺផ្កាជាប្រធាន, ពេលគឺទីជាទីរីកទូទៅ ។

បប្បដិកា ឥ. [បប្បដ+ឥក+អា.ឥ.] ក្រមរ, ក្រមរឈើ ។

បប្បោតិ កិ. [ប+អប្ប+ឱ+តិ.វ.] ដល់, លុះ, បាន ។

បពុជ្ឈន្ត គុ. [ប+ពុធ+យ+អន្ត] កាលដឹងច្បាស់, កាលភ្ញាក់, កាលភ្ញាក់រលឹក ។

បពុជ្ឈន្តិ កិ. [ប+ពុធ+យ+អន្តិ.វ.] ភ្ញាក់, ភ្ញាក់រលឹក ។

បពុជ្ឈិត គុ. [ប+ពុធ+យ+ឥ.អា.+ត] ដែលភ្ញាក់ហើយ ។ . **កាល** ចុំ. នៃ...ភ្ញាក់ហើយ ។

បពុជ្ឈិត្វា អ. [ប+ពុធ+យ+ឥ.អា.+ត្វា] ភ្ញាក់ហើយ, ភ្ញាក់រលឹកហើយ ។

បពុជ្ឈេយ្យ កិ. [ប+ពុធ+យ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីភ្ញាក់, គប្បីភ្ញាក់រលឹក ។

បពុទ្ធ គុ. [ប+ពុធ+ត] ភ្ញាក់ហើយ, ភ្ញាក់រលឹកហើយ; វិ. **ចពុជ្ឈិ-ត្ថាតិ> ចពុទ្ធោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បពោធនចោទនកម្ម នថុំ. [បពោធន+ចោទន+កម្ម] កម្មគឺកិ.ញ៉ាំងជនឱ្យភ្ញាក់និងកិ.ដាស់តឿន ។

បព្វជតិណ នថុំ. [បព្វជ+តិណ] ស្មៅដំណេកទន្សាយ ។

បព្វជន នថុំ. [ប+វជ+យុ] កិ.វៀរខ្ទទៅ, កិ.បួស; វិ. **បព្វជយតេតិ> បព្វជនំ** ។

បព្វជនត្ថ ថុំ. [បព្វជន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.បួស ។

បព្វជន្តិ កិ. [ប+វជ+អន្តិ_វ.] វៀរខ្ទទៅ, បួស ។

បព្វជបាទុកា ឥ. [បព្វជ+បាទុក] ទ្រនាប់ (ឬស្បែក) ជើងជាវិការៈនៃស្មៅដំណេកទន្សាយ ។

បព្វជាបិត តុ. [ប+វជ+ណាបេ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ឱ្យបួសហើយ, គឺ...ញ៉ាំងឱ្យបួសហើយ ។

បព្វជាហិ កិ. [ប+វជ+អ+ហិ_ប.] ចូរបួស ។

បព្វជិត [ប+វជ+ឥ_អា.+ត] ថុំ. អ្នកវៀរខ្ទទៅ, អ្នកបួស; តុ. បួសហើយ; វិ. **បព្វជតីតិ> បព្វជិតោ** ។ - **កាល** ថុំ. កាលនៃ...បួសហើយ, កាលនៃ...ជាបព្វជិត ។ - **កិច្ច** នថុំ. កិច្ចនៃបព្វជិត ។ - **ភាវ** ថុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកបួសហើយ ។ - **វេស** ថុំ. ភេទនៃបព្វជិត ។

បព្វជិតុកាម តុ. [បព្វជិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីបួស, អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីបួស; វិ. **បព្វជិតុំ កាមេតីតិ> បព្វជិតុកាមោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បព្វជិតុំ អ. [ប+វជ+ឥ_អា.+តុំ] កិ.បួស, ដើម្បីបួស ។

បព្វជិស្ស កិ. [ប+វជ+អ+ឥ_អា.+ស្សា_ត.] នឹងបួសហើយ ។

បព្វជិស្សន្តិ កិ. [ប+វជ+អ+ឥ_អា.+ស្សន្តិ_ភ.] នឹងបួស ។

បព្វជិសុំ កិ. [ប+វជ+អ+ឧំ_អជ្ជ.] បួសហើយ ។

បព្វជ្ជន្តរាយ បុំ. [បព្វជ្ជា+អន្តរាយ] អន្តរាយនៃបព្វជ្ជា, _នៃផ្នួស ។

បព្វជ្ជា ឥ. [ប+វជ+អ+អា_ឥ.] កិ.វៀរទូទៅ, កិ.វៀរមុន, កិ.បួស, ផ្នួស; វិ. **បព្វជនំ> បព្វជ្ជា** ។ _ **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែ (ឬត្រឹមតែ) បព្វជ្ជា ។ _ **សក្ការ** បុំ. សក្ការៈដើម្បីបព្វជ្ជា, សក្ការៈគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដោយអំណាចនៃបព្វជ្ជា ។

បព្វត បុំ. [បព្វ+ត] ភ្នំ វិ. **បព្វំ ឯកស្មឹ អត្ថីតិ> បព្វតោ** (សេលោ) ។ _ **កុច្ឆិ** ឥ. ផ្ទៃនៃភ្នំ ។ _ **កូដ** បុំ. កំពូលនៃភ្នំ ។ _ **គហណ** នបុំ. ទីស្បាតនៃភ្នំ, ទីដ៏ញៀវស្បាតនៃភ្នំ ។ _ **ដ្ឋ** គុ. អ្នកឋិតនៅលើភ្នំ, អ្នកឈរនៅលើភ្នំ; វិ. **បព្វតេ តិដ្ឋតីតិ> បព្វតដ្ឋោ** ។ _ **នទី** ឥ. មេទឹក (ស្ទឹង, ទន្លេ) ដែលហូរមកអំពីភ្នំ; វិ. **បព្វតតោ សន្ទិកា នទី> បព្វតនទី** ។ _ **អន្តរ** នបុំ. ចន្លោះនៃភ្នំ, ខាងក្នុងនៃភ្នំ ។ _ **អន្ត** បុំ. ទីបំផុតនៃភ្នំ, ជាយនៃភ្នំ ។ _ **ប្បបាត** បុំ. ជ្រោះមានក្នុងភ្នំ, ជ្រោះនៃភ្នំ ។ _ **បាទកម្មិក** គុ. អ្នកធ្វើនូវការងារទៀបជើងនៃភ្នំ; វិ. **បព្វតបាទេ កម្មំ ករោតីតិ> បព្វតបាទកម្មិកោ** ។ អ្នកប្រកបក្នុងកម្មទៀបជើងនៃភ្នំ; វិ. **បព្វតបាទកម្មេ និយុត្តោ>**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បព្វតបាទកម្ពិតោ ។ . **មត្ថក** នបុំ. ទីបំផុតនៃភ្នំ, កំពូលនៃភ្នំ ។ . **មុទ្ធនិដ្ឋិត** គុ. ឋិតនៅហើយលើកំពូលនៃភ្នំ ។

បព្វតានុសារ បុំ. [បព្វត+អនុសារ] លំអាននៃភ្នំ, ផ្លូវនៃភ្នំ ។

បព្វាជនីយកម្ម នបុំ. [បព្វាជនីយ+កម្ម] កម្មគួរដល់កិ. បណ្តេញ, កម្មគឺសង្ឃគប្បីធ្វើដល់ភិក្ខុអ្នកមានអធិករណ៍ដែលសង្ឃគប្បីបណ្តេញ ។ . **ករណត្ថ** បុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ធ្វើនូវកម្មគួរដល់កិ.បណ្តេញ, ប្រយោជន៍ដល់កិ.ធ្វើនូវបព្វាជនីយកម្ម ។

បព្វាជន នបុំ. [ប+វជ+យុ] កិ.បណ្តេញ, កិ.បណ្តេញបង់, កិ.កម្ចាត់បង់ ; វិ. **បព្វាជិយតេតិ> បព្វាជនំ** ។

បព្វាជយន្ត គុ. [ប+វជ+ណយ+អន្ត] កាលបណ្តេញ, កាលបណ្តេញបង់ ។

បព្វាជយំ គុ. [ប+វជ+ណយ+អន្ត+សិ_វិ.] កាលបណ្តេញ, កាលបណ្តេញបង់ ។

បព្វាជយិត្វា កិ. [ប+វជ+ណយ+ខំ_អជ្ជ.] ញ៉ាំង...ឱ្យបួសហើយ, បំបួសហើយ ។

បព្វាជេតុ កិ. [ប+វជ+ណេ+តុ_ប.] ចូរញ៉ាំង...ឱ្យបួស, ចូរបំបួស, ចូរបណ្តេញ ។

បព្វាជេត្វា អ. [ប+វជ+ណេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យបួសហើយ, បំបួសហើយ ។

បព្វាជេន្តិ កិ. [ប+វជ+ណេ+អន្តិ_វ.] ញ៉ាំង...ឱ្យបួស, បំបួស ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បព្វាជេម កិ. [ប+វជ+ណេ+ម.ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យបួស, ចូរបំបួស ។

បព្វាជេយ្យ កិ. [ប+វជ+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យបួស, គប្បី បំបួស ។

បព្វាជេសិ កិ. [ប+វជ+ណេ+ឦ.អជ្ជ.+ស.អា.] ញុំាង...ឱ្យបួសហើយ, បំបួសហើយ ។

បព្ភារ ចុំ. ញូក, ញូកភ្នំ ។ - **ដ្ឋាន** នចុំ. ទីមានញូក, ទីជាទីតាំងនៃញូក ។

បភង្គុណ ចុំ. ពុកផុយ, ពុករលួយ ។ - **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ...ជារបស់ពុកផុយ, -ពុករលួយ ។

បភស្សរ គុ. [បភា+សរ+អ] (សរីរៈ) ជាដែនផ្សាយចេញនៃពន្លឺ; វិ. **បភា សរតិ តស្មាតិ> បភស្សរោ** ។ ប្រែថាមានរស្មីផ្សាយចេញក៏បាន ។

បភាវេន្ត គុ. [ប+ភូ+ណេ+អន្ត] កាលសម្តែង ។

បភាសេតិ កិ. [ប+ភាស+ណេ+តិ.វ.] ញុំាង...ឱ្យភ្លឺ, -ឱ្យភ្លឺច្បាស់, បំភ្លឺ ។

បភិជ្ជន្តិ កិ. [ប+ភិទ+យ+អន្តិ.វ.] បែក, ធ្លាយ, បែកធ្លាយ, បំបែក, ទំលាយ ។

បភិជ្ជិសុ កិ. [ប+ភិទ+យ+ឧំ.អជ្ជ.] បែកហើយ, ធ្លាយហើយ, បែកធ្លាយហើយ ។

បភិន្ន គុ. [ប+ភិទ+ត] បែកហើយ, ធ្លាយហើយ, បែកធ្លាយហើយ, ទំលាយហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បភេទន នបុំ. [ប+ភិទ+យុ] កិ.បែក, កិ.បំបែក, កិ.ធ្លាយ, កិ.ទំលាយ, កិ.បែកធ្លាយ ។

បមជ្ជនភាវ បុំ. [បមជ្ជន+ភាវ] ភាវៈគឺកិ.ស្រវឹងទូទៅ, ភាវៈគឺសេចក្ដីប្រមាទ, ភាវៈនៃ... ។ បមជ្ជន<ប+មទ+យ+យុ ។

បមជ្ជិ កិ. [ប+មទ+យ+សិ_វ.] ប្រមាទ, ធ្វេសប្រហែស ។

បមជ្ជិត្វា អ. [ប+មទ+យ+ឥ_អា.+ត្វា] ប្រមាទហើយ, ធ្វេសប្រហែសហើយ ។

បមជ្ជិត្វ កិ. [ប+មទ+យ+ឥ_អា.+ត្វ_ហេ.] ប្រមាទហើយ, ធ្វេសប្រហែសហើយ ។

បមត្ត គុ. [ប+មទ+ត] អ្នកប្រមាទហើយ, អ្នកធ្វេសប្រហែសហើយ; វិ. **បមជ្ជតីតិ> បមត្តោ** ។ ‑ចារី បុំ. អ្នកប្រព្រឹត្តប្រមាទហើយ, អ្នកប្រព្រឹត្តដោយភាវៈជាអ្នកប្រមាទ, ‑ជាអ្នកធ្វេសប្រហែស ។

បមាណ នបុំ. [ប+មា+យុ] ការប្រមាណ, កិ.វាស់ទូទៅ; វិ. **បមិយតេតិ> បមាណំ** ។ ‑ជានន នបុំ. កិ.ដឹងនូវប្រមាណ ។ ‑យុត្តក គុ. គួរដល់ប្រមាណ, ប្រកបហើយដោយប្រមាណ ។

បមាទ គុ. [ប+មទ+ណ] សេចក្ដីប្រមាទ, សេចក្ដីធ្វេសប្រហែស; វិ. **បមជ្ជនំ> បមាទោ** ។ ‑កាល បុំ. កាលនៃសេចក្ដីប្រមាទ, កាលនៃ...មានសេចក្ដីប្រមាទ ។ ‑ចារ បុំ. កិ.ប្រព្រឹត្តិដោយសេចក្ដីប្រមាទ, កិ.ប្រព្រឹត្តិដោយអំណាចនៃសេចក្ដីប្រមាទ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

.ជីវិត កិ.វិ. រស់នៅដោយសេចក្តីប្រមាទ ។ **.ដ្ឋាន** នបុំ. ជាហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ ។ **.មរណ** នបុំ. កិ. ស្លាប់គឺសេចក្តីប្រមាទ, កិ.ស្លាប់ព្រោះសេចក្តីប្រមាទ ។ **.វិហារី** បុំ. អ្នកនៅដោយសេចក្តីប្រមាទ ឬអ្នកមានកិ.នៅដោយសេចក្តីប្រមាទជាប្រក្រតី; វិ. **បមាទេន វិហរតីតិ> បមាទវិហារី, បមាទេន វិហរិតុំ សីលមស្សាតិ វា> បមាទវិហារី** ។

បមាទី បុំ. [បមាទ+ណី] អ្នកមានសេចក្តីប្រមាទ; វិ. **បមាទោ យស្ស អត្ថីតិ> បមាទី** ។

បមុខ [ប+មុខ] មុខជាប្រធាន (ជាប្រមុខ, ជាប្រធាន) វិ. **បធានំ មុខំ> បមុខំ** ។

បមុច្ចតិ កិ. [ប+មុច+យ+តិ.វ.] រួចខ្លួនទៅ, រួចស្រេច ។

បមុញ្ចតិ កិ. [ប+មុច+អ+តិ.វ., ចុះនិ.អា] រួចខ្លួនទៅ, រួចស្រឡះ, ដោះលែង ។

បមុញ្ចេ គុ. [ប+មុច+អ+ឯយ្យ.ស., ចុះនិ.អា.] គប្បីលែងទៅ, .គប្បីរួចស្រេច, ... ។

បមុដ្ឋ គុ. [ប+មុស+ត] ដែល...វង្វេងហើយ, ភ្លេចហើយ ។ **.ភណ្ឌក** នបុំ. ភណ្ឌៈដែល...ភ្លេចហើយ; គុ. មានភណ្ឌៈភ្លេចហើយ ។

បមុត្យ នបុំ. [បមុត្ត+ណ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នករួចខ្លួនទៅ, .រួចស្រឡះ; វិ. **បមុត្តស្ស ភាវោ> បមុត្យំ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បមុទិតមន គុ. [បមុទិត+មន] មានចិត្តរីករាយហើយ; វិ. **បមុទិតោ មនោ យស្ស សោ> បមុទិតមនោ** ។

បមុយ្ហាមិ កិ. [ប+មុហ+យ+មិ.វ.] វង្វេង, វេងវោង, ភាន់ភាំង ។

បមុស្សិ កិ. [ប+មុស+យ+ឦ.អជ្ជ.] ភ្លេចហើយ ។

បមុស្សន្តិ កិ. [ប+មុស+យ+អន្តិ.វ.] ភ្លេច, រមែងភ្លេច ។

បមុស្សិត្វា អ. [ប+មុស+យ+ឥ.អា.+ត្វា] ភ្លេចហើយ ។

បមោក្ខន្តិ កិ. [ប+មោក្ខ+អ+អន្តិ.វ.] រួចស្រឡះ, ផុតស្រឡះ ។

បមោទតិ កិ. [ប+មុទ+អ+តិ.វ.] រីករាយទូទៅ ។

បមោទន្ត គុ. [ប+មុទ+អន្ត] កាលរីករាយទូទៅ ។

បយតបាណី ត. [បយត+បាណិ+ឦ.ត.] អ្នកមានដៃលាងហើយ, មានដៃស្អាត, មានដៃត្រៀមចាំហើយ ; វិ. **បយតោ បាណិ យាយ សា> បយតបាណី** ។ **បយត**<ប+យត+អ = លាង, ជម្រះ, សម្អាត ។

បយាត គុ. [ប+យត+ណ] គឺ...តាក់តែងហើយ, ..ចាត់ចែងហើយ ។

បយិរុបាសតិ កិ. [បរិ+ឧប>បយិរុប+អាស+អ+តិ.វ., ចុះយ.អា.(១)] ចូលទៅអង្គុយជិត ។

បយិរុបាសិតព្វ គុ. [បរិ+ឧប>បយិរុប+អាស+ឥ.អា+តព្វ.ចុះយ.អា.] គឺ...

---

១. យក រ ទៅដាក់លើ ឧ, យក យ ទៅដាក់នឹង ឥ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គប្បីចូលទៅអង្គុយជិត ។

បយិរុបាសេថ កិ. [បរិ+ឧប>បយិរុប+អាស+អ+ឯថ_ស., ចុះឃ_អា.] គប្បីចូលទៅអង្គុយជិត ។

បយុត្ត គុ. [ប+យុជ+ត] ដែល... ប្រកបទូទៅហើយ ។ - **ចោរ** ចុំ. ចោរដែល...ប្រកបទូទៅហើយ, -ប្រើទៅហើយ ។ - **បុរិស** ចុំ. បុរសដែល...ប្រកបទូទៅហើយ ។

បយោគករណ នចុំ. [បយោគ+ករណ] កិ.ធ្វើនូវព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកបទូទៅ (**បយោគ**<ប+យុជ+ណ = វិ. **បយុជ្ជតិ ឯតេនាតិ**> **បយោគោ**) ។

បយោជិត គុ. [ប+យុជ+ត+ឥ_អា.] គឺ...ប្រកបហើយ, -ប្រកបទូទៅហើយ, គឺ...ឱ្យប្រកបហើយ, -ឱ្យប្រកបទូទៅហើយ ។ - **ត្ត** នចុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺ...ឱ្យប្រកបទូទៅហើយ ។ - **បលោភន** នចុំ. កិ.ប្រលោមដែល...ប្រកបទូទៅហើយ (**បលោភន**<ប+លុភ+យុ = កិ.ប្រលោម, កិ.លួងលោម, កិ.ល្បួង; វិ. **បលោភិយតេតិ**> **បលោភនំ** ។

បយោជិស្ស កិ. [ប+យុជ+អ+ស្សា_កា.+ឥ_អា.] នឹងប្រកបហើយ, នឹងប្រកបចូលហើយ ។

បយោជេត្វា អ. [ប+យុជ+ណេ+ត្វា] ប្រកបហើយ, ប្រកបទូទៅហើយ ។

បយោជេសិ កិ. [ប+យុជ+ណេ+ឦ_អជ្ជ.+ស_អា.] ប្រកបហើយ, ប្រកប

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទូទៅហើយ ។

បរកុដ្ឋ នបុំ. [បរ+កុដ្ឋ] ជញ្ជាំងផ្ទះនៃបុគ្គលដទៃ (កុដ្ឋ<កុដ+អ = វិ. **កុដតិ ឆិន្ទតិ មក្កតិ>កុដ្ឋំ**) ។ ប្រើជា កុដ្ដ ក៏មាន ។

បរកុល នបុំ. [បរ+កុល] ត្រកូលដទៃ, ត្រកូលនៃបុគ្គលដទៃ ។

បរក្កម កិ. [បរ+កម+អ+ហិ.ប.] ចូរឈានទៅក្នុងខាងក្នុង, ចូរព្យាយាម, ចូរប្រឹងប្រែង ។

បរក្កម បុំ. [បរ+កម+អ] កិ.ឈានទៅក្នុងខាងមុខ, កិ.ព្យាយាម, កិ.ប្រឹងប្រែង; វិ. **បរក្កមនំ> បរក្កមោ** ។

បរក្កមិ កិ. [បរ+កម+អ+ឦ.អជ្ជ.] ឈានទៅក្នុងខាងមុខហើយ, ព្យាយាមហើយ, ប្រឹងប្រែងហើយ ។

បរក្កមិត្វា អ. [បរ+កម+ត្វា+ឥ.អា.] ឈានទៅក្នុងខាងមុខហើយ, ព្យាយាមហើយ, ប្រឹងប្រែងហើយ ។

បរក្កមេ កិ. [បរ+កម+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីឈានទៅមុខ, គប្បីព្យាយាម, គប្បីប្រឹងប្រែង ។

បរគង្គា ឥ. [បរ+គង្គា] ត្រើយខាងនាយនៃទន្លេគង្គា, ខាងនាយនៃ... ។

បរគុណាមក្ខលក្ខណ គុ. [បរគុណាមក្ខ+លក្ខណ] មានកិ.លុបនូវគុណនៃជនដទៃជាលក្ខណៈ ។

បរគេហ នបុំ. [បរ+គេហ] ផ្ទះដទៃ, ផ្ទះនៃជនដទៃ ។

បរចិត្ត នបុំ. [បរ+ចិត្ត] ចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ។ **- ជាននភិក្ខុ** បុំ. ភិក្ខុអ្នក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ពឹងនូវចិត្តនៃបុគ្គលដទៃ ។

បរតីរ នប៉ុ. [បរ+តីរ] ត្រើយខាងនាយ, ឆ្នេរខាងនាយ ។

បរត្ថ ប៉ុ. [បរ+អត្ថ] ប្រយោជន៍នៃបុគ្គលដទៃ ។

បរទត្តុបជីវី ប៉ុ. [បរទត្ត+ឧប+ជីវ+ណី] អ្នកមានកិ. ចូលទៅរស់នៅដោយទានដែលបុគ្គលដទៃឱ្យហើយជាប្រក្រតី; វិ. **បរេន ទិន្នំ(ទានំ)> បរទត្តំ** (ផ្លាស់ ទិន្ន ជា ទត្ត), **បរទត្តេន ឧបជីវតិ សីលមស្សាតិ> បរទត្តុបជីវី** ។ អ្នកមានកិ.រស់នៅអាស្រ័យដោយទានដែលបុគ្គលដទៃឱ្យហើយជាប្រក្រតី; វិ. **បរទត្តំ ឧបាទាយ ជីវតិ សីលមស្សាតិ> បរទត្តុបជីវី** ។

បរទារ ប៉ុ. [បរ+ទារ] ប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃ ។ - **កម្ម** នប៉ុ. កម្មគឺកិ. សេពនូវប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃ ឬ កម្មគឺកិ.ប្រព្រឹត្តិកន្លងនូវប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃ; វិ. **បរទារសេវនំ ឯវ កម្មំ> បរទារកម្មំ, បរទារាតិចរណំ ឯវ វា កម្មំ> បរទារកម្មំ** ។ - **កម្មាភិរត** គុ. អ្នកត្រេកអរចំពោះហើយក្នុងកម្មគឺកិ.សេពនូវប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃ ។ - **សេវនា** ឥ. កិ.សេពនូវប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃ ។

បរទារុបសេវន នប៉ុ. [បរទារ+ឧបសេវន] កិ. ចូលទៅសេពនូវប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃ ។

បរទារូបសេវី ប៉ុ. [បរទារ+ឧប+សិវ+ណី] អ្នកមានកិ.ចូលទៅសេពនូវប្រពន្ធនៃបុគ្គលដទៃជាប្រក្រតី, អ្នកចូលទៅសេពនូវប្រពន្ធនៃ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បុគ្គលដទៃជាប្រក្រតី; វិ. បរទារំ ឧបសេវិតុំ សីល-មស្សាតិ> បរទារូបសេវី, បរទារំ ឧបសេវតីតិ> បរទារូបសេវី ។

បរទុក្ខូបធាន នថុំ. [បរទុក្ខ+ឧបធាន] កិ. ចូលទៅតាំងទុកនូវទុក្ខដល់បុគ្គលដទៃ, កិ.ផ្តល់នូវទុក្ខក្នុងបុគ្គលដទៃ (ឧបធាន<ឧប+ធា+យុ) ។

បរទុក្ខុប្បាទន នថុំ. [បរទុក្ខ+ឧប្បាទន] កិ.ញ៉ាំងទុក្ខឱ្យកើតឡើងដល់បុគ្គលដទៃ (ឧប្បាទន<ឧប+បទ+យុ) ។

បរបរិគ្គហិត តុ. [បរ+បរិគ្គហិត] ដែល...ដទៃកំណត់កាន់យកហើយ, ដែលបុគ្គលដទៃហួងហែងហើយ (បរិគ្គហិត<បរិ+គហ+ត+ឥ-អា.) ។

បរបស្ស នថុំ. [បរ+បស្ស] ខាងនៃបុគ្គលដទៃ, ខាងដទៃ ។

បរមត្ថ ថុំ. [បរម+អត្ថ] ប្រយោជន៍យ៉ាងក្រៃលែង, -ដ៏ក្រៃលែង, -ដ៏ឧត្តម, -ដ៏ប្រសើរ ។ - **និព្វានសុខ** នថុំ. សុខគឺនិព្វានជាប្រយោជន៍យ៉ាងក្រៃលែង ។ - **បារមី** ឥ. បារមីជាប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង ។ - **ភូត** តុ. ជាប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង, ជាប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែងកើតហើយ ។ - **សច្ចបក្ខិក** តុ. ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកនៃបរមត្ថសច្ចៈ, -នៃសច្ចៈជាប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង ។ - **សារ** ថុំ. ធម៌ជាសារៈមានប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង, ធម៌មានសារៈជាប្រយោជន៍ដ៏ក្រៃលែង ។

បរមទាន នថុំ. [បរម+ទាន] ទានយ៉ាងក្រៃលែង, ទានដ៏ប្រសើរ, ... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បរមទុក្ករ នចុំ. [បរម+ទុក្ករ] ដែល...ធ្វើដោយលំបាកយ៉ាងក្រៃលែង (ទុក្ករ<ទុ+ករ+អ = (អំពើ) ដែលគេធ្វើបានដោយលំបាក, -ដោយកម្រ; វិ. **ទុក្ខេន ករិយតីតិ> ទុក្ករំ** ។

បរមប្បិច្ឆ គុ. [បរម+អប្បិច្ឆ] អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាតិចដ៏ក្រៃលែង (អប្បិច្ឆ<អប្ប+ឥច្ឆា = វិ. **អប្បា ឥច្ឆា យស្ស សោ> អប្បិច្ឆោ**) ។ **-ភាព** ចុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាតិចដ៏ក្រៃលែង ។

បរមវិសុទ្ធសទ្ធាពុទ្ធិវីរិយប្បដិមណ្ឌិត គុ. [បរម+វិសុទ្ធ+សទ្ធា+ពុទ្ធិ+វីរិយ+បដិមណ្ឌិត] ប្រដាប់ចំពោះហើយដោយសទ្ធានិងប្រាជ្ញា និងព្យាយាមដោយហ្មត់ចត់យ៉ាងក្រៃលែង (វិសុទ្ធ<វិ+សុធ+ត = ស្អាត, ហ្មត់ចត់, បរិសុទ្ធ) ។

បរមវោទានប្បត្ត គុ. [បរម+វោទាន+បត្ត] ដល់ហើយនូវសេចក្ដីផូរផង់យ៉ាងក្រៃលែង (វោទាន<វិ+អវ+ទា+យុ = សេចក្ដីស្អាត, ហ្មត់ចត់, -ផូរផង់, វិ. **វោទិយតេតិ> វោទានំ, វោទាយ-តីតិ វា> វោទានំ**) ។

បរមសណ្ហ គុ. [បរម+សណ្ហ] ល្អិតយ៉ាងក្រៃលែង, ឆ្មារដ៏ក្រៃលែង ។

បរមសុខតា ឥ. [បរមសុខ+តា] ភាវៈនៃ...ជាសុខយ៉ាងក្រៃលែង; វិ. **បរមំ សុខំ> បរមសុខំ, បរមសុខស្ស ភាវោ> បរមសុខតា** ។

បរមសុខុមាល គុ. [បរម+សុខុមាល] ល្អិតល្អយ៉ាងក្រៃលែង, ល្អិតទន់

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

យ៉ាងក្រៃលែង, ចម្រើននៅក្នុងសេចក្ដីសុខយ៉ាងក្រៃលែង ។

បរម្បរាភត គុ. [បរម្បរ+អាភត] គឺអាចារ្យដទៃនិងអាចារ្យដទៃទៀតនាំមកហើយ, គឺអាចារ្យតៗគ្នានាំមកហើយ (គឺអាចារ្យនាំមកហើយតៗគ្នា) ។

បរម្មុខា និ. ក្នុងទីដទៃនៃមុខ, ក្នុងទីកំបាំង, ក្នុងទីកំបាំងមុខ ។

បរលោក បុំ. [បរ+លោក] លោកដទៃ, លោកខាងមុខ ។ -**គមនមគ្គ** បុំ. ផ្លូវជាទីទៅកាន់លោកខាងមុខ, -កាន់បរលោក ។ -**សង្គហ** បុំ. សេចក្ដីសង្គ្រោះក្នុងបរលោក ។

បរវជ្ជានុបស្សី បុំ. [បរវជ្ជ+អនុ+ទិស+ណី] អ្នកមានកិ.ឃើញរឿយៗនូវទោសនៃជនដទៃជាប្រក្រតី; វិ. **បរវជ្ជំ អនុបស្សិតុំ សីលមស្សាតិ> បរវជ្ជានុបស្សី** ។

បរវាទមោចន នបុំ. [បរវាទ+មុច+យុ] កិ.ដោះនូវវាទះនៃជនដទៃ, កិ.រួចចាកវាទះនៃជនដទៃ ។

បរវិសយ បុំ. [បរ+វិសយ] វិស័យនៃបុគ្គលដទៃ, ដែននៃបុគ្គលដទៃ ។

បរសន្តក គុ. [បរ+សន្តក] ជារបស់នៃបុគ្គលដទៃ ។

បរសេនា ឥ. [បរ+សេនា] សេនានៃស្ដេចដទៃ ។

បរសេល បុំ. [បរ+សេល] ភ្នំដទៃ, ភ្នំជាវិការះនៃថ្មដទៃ, ខាងនាយនៃភ្នំ, ខាងនាយនៃភ្នំជាវិការះនៃថ្ម វិ. **សិលានំ រាសិ> សេលោ, សិលានំ វិការោ (បព្វតោ)> សេលោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បរស្វេ និ. ខានស្អែក, ក្នុងថ្ងៃខានស្អែក ។

បរហត្ថគត គុ. [បរ+ហត្ថ+គត] ទៅហើយក្នុងដៃនៃបុគ្គលដទៃ, នៅក្នុងដៃនៃបុគ្គលដទៃ ។

បរាគារ នបុំ. [បរ+អគារ] ផ្ទះនៃបុគ្គលដទៃ ។

បរាជយ បុំ. [បរា+ជិ+ណ] កិ.ឈ្នះក្នុងខាងមុខ, កិ.ចាញ់, បរាជ័យ; វិ. **បរាជយនំ> បរាជយោ** ។

បរាជិត គុ. [បរា+ជិ+ត] ចាញ់ហើយ, ចាលចាញ់ហើយ, គឺ...ឱ្យចាញ់ហើយ ។

បរាជិត្វា អ. [បរា+ជិ+ត្វា] ចាញ់ហើយ ។

បរាជិយមាន គុ. [បរា+ជិ+យ+មាន] គឺ...កាលឱ្យចាញ់, គឺ...កាលផ្ចាញ់ ។

បរាជិស្សន្តិ កិ. [បរា+ជិ+អ+ស្សន្តិ_ភ.] នឹងចាញ់ ។

បរាជិតុំ អ. [បរា+ជិ+តុំ] ដើម្បីផ្ចាញ់, ដើម្បីញុំាង...ឱ្យចាញ់ ។

បរានុទយា ឥ. [បរ+អនុ+ទយ+អ+អា_ឥ.] សេចក្ដីអាណិតរឿយៗនូវបុគ្គលដទៃ, សេចក្ដីអាណិតតាមនូវបុគ្គលដទៃ ។

បរាមសិត្វា អ. [បរ+អា+មស+ត្វា+ឥ_អា.] ស្ទាបហើយ, អង្អែលហើយ, ស្ទាបអង្អែលហើយ, ចាប់ហើយ, កាន់ហើយ ។

បរាមាស បុំ. [បរ+អា+មស+ណ] កិ.ស្ទាប, កិ.អង្អែល, កិ.ស្ទាបអង្អែល,...; វិ. **បរាមសនំ> បរាមាសោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បរិកឌ្ឍមាន គុ. [បរិ+កឌ្ឍ+មាន] កាលទាញ, កាលកន្ត្រាក់ ។

បរិកឌ្ឍិតា អ. [បរិ+កឌ្ឍ+តា+ឥ_អា.] ទាញហើយ, កន្ត្រាក់ហើយ ។

បរិកម្ម នចុំ. [បរិ+ករ+រម្ម] បរិកម្ម, កិ.ធ្វើជុំវិញ (វិ. **បរិករោតិ ឈានំ បដិសង្ខរោតីតិ> បរិកម្មំ, បរិករណំ វា> បរិកម្មំ** ។ - **មហន្តតា** ឥ. ភាវនៃ...ជាអ្នកមានបរិកម្មដ៏ធំ ។

បរិករ ចុំ. [បរិ+ករ+អ] គ្រោះ, គ្រឿងគ្រោះ ។ - **ពន្ធនដ្ឋាន** នចុំ. ទីជាទីចងនូវគ្រឿងគ្រោះ ។

បរិកស្សមាន គុ. [បរិ+កស្ស+មាន] កាលទាញមក, កាលទាញត្រឡប់ (កាលភ្ជួរជុំវិញ) ។

បរិក្ខយ ចុំ. [បរិ+ខិ ឬ ខី+អ ឬណ] កិ.អស់ទៅជុំវិញ, កិ.អស់រលីង; វិ. **បរិក្ខយនំ> បរិក្ខយោ** ។

បរិខា ឥ. [បរិ+ខន ឬ ខណុ+ក្វិ+អា_ឥ.] ទីដែលគេជីកដោយជុំវិញក្នុងខាងក្រៅនៃក្រុង (គូ, ស្នាមភ្លោះ); វិ. **បរិ សមន្តតោ នគរស្ស ពាហិរេ ខញ្ញតេតិ> បរិខា** ។ - **បិដ្ឋិ** នចុំ. ខ្នងនៃគូ, _នៃស្នាមភ្លោះ ។

បរិក្ខារ ចុំ. [បរិ+ករ+ណ] បរិក្ខារ ។ - **គហណ** នចុំ. កិ.កាន់យកនូវបរិក្ខារ ។ - **បដិជគ្គន** នចុំ. កិ.ជម្រះនូវបរិក្ខារ, កិ.ថែទាំនូវគ្រឿងបរិក្ខារ ។

បរិក្ខិត្ត គុ. [បរិ+ខិប+ត] គឺ...បិទបាំងហើយ, គឺ...ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ ។ - **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺ...បិទបាំងហើយ, ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

-រួបរឹតហើយ ។

បរិក្ខិបន្ត គុ. [បរិ+ខិប+អន្ត] កាលបិទបាំង, កាលព័ទ្ធព័ទ្ធ, កាលរួបរឹត ។

បរិក្ខិបាបេត្វា អ. [បរិ+ខិប+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យបិទបាំងហើយ, ឱ្យព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ ។

បរិក្ខិបិត្វា អ. [បរិ+ខិប+ត្វា+៩.អា.] បិទបាំងហើយ, ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ រួបរឹតហើយ ។

បរិក្ខិបិស្សាមិ កិ. [បរិ+ខិប+អ+ស្សាមិ.ភ.+៩.អា.] នឹងបិទបាំង, នឹងព័ទ្ធព័ទ្ធ, នឹងរួបរឹត ។

បរិក្ខីណ គុ. [បរិ+ខិ+ត] អស់ជុំវិញហើយ, អស់រលីងហើយ ។ -**កាម** គុ. អ្នកមានកាមអស់រលីងហើយ, វិ. **បរិក្ខីណា កាមា យស្ស សោ> បរិក្ខីណកាមោ** ។ -**តណ្ហ** គុ. អ្នកមានតណ្ហាអស់រលីងហើយ ។ -**បត្ត** គុ. មានស្លាបអស់រលីងហើយ ។ -**ភវ** គុ. មានភពអស់រលីងហើយ ។ -**វិភវ** គុ. មានសម្បត្តិអស់រលីងហើយ, មានភោគៈគឺបុគ្គលគប្បីសោយអស់ជុំវិញហើយ ។

បរិគ្គហណ នបុំ. [បរិ+គហ+យុ] កិ.កាន់យកជុំវិញ, កិ.កំណត់កាន់យក, កិ.ហួងហែង, កិ.ឃ្លាំមើល, កិ.គន់មើល ។

បរិគ្គហិត គុ. [បរិ+គហ+ត+៩.អា.] គឺ...កំណត់កាន់យកហើយ, -ហួង-ហែងហើយ ។

បរិគ្គហិតុំ អ. [បរិ+គហ+តុំ+៩.អា.] ដើម្បីកំណត់កាន់យក, -ចាប់យក, -ឃ្លាំមើល, -ហួងហែង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បរិគ្គណ្ហិត្វា អ. [បរិ+គហ+ណ្ហា+ត្វា+ឥ.អា.] កំណត់កាន់យកហើយ, ចាប់យកហើយ, ឃ្លាំមើលហើយ, ហួងហែងហើយ ។

បរិគ្គណ្ហិស្សាមិ កិ. [បរិ+គហ+ណ្ហា+ស្សាមិ_ភ.+ឥ_អា.] នឹងកំណត់កាន់យក, នឹងចាប់យក, នឹងឃ្លាំមើល, នឹងហួងហែង ។

បរិគិលន្ត គុ. [បរិ+គិល+អន្ត] កាលលេប, កាលលេបចូលទៅ, កាលលេបជុំវិញ ។

បរិគុយ្ហន្តិ កិ. [បរិ+គុហ+យ+អន្តិ_វ.] លាក់, លាក់ទុក, បិទបាំង ។

បរិគ្គាហិក គុ. [បរិ+គហ+ណ្ហុ+ឥ_អា.] អ្នកកំណត់កាន់យក, អ្នករក្សា, អ្នកគ្រប់គ្រង; វិ. **បរិគ្គណ្ហាតីតិ> បរិគ្គាហិកោ** ។

បរិចយ បុំ. [បរិ+ចិ+អ] កិ.សន្សំជុំវិញ, កិ.ថ្នឹក, កិ.ស្ទាតព្យាយន៍; វិ. **បរិចយនំ> បរិចយោ** ។

បរិចរណ នបុំ. [បរិ+ចរ+យុ] កិ.បំរើ; វិ. **បរិចារិយតេតិ> បរិចរណំ** ។

បរិចរតុ កិ. [បរិ+ចរ+អ+តុ_ប.] ចូរបំរើ, ចូរប្រព្រឹត្តជុំវិញ ។

បរិចរាហិ កិ. [បរិ+ចរ+អ+ហិ_ប.] ចូរបំរើ, ចូរប្រព្រឹត្តជុំវិញ ។

បរិចរិតព្វ គុ. [បរិ+ចរ+តព្វ+ឥ_អា.] គឺ...គប្បីបំរើ ។

បរិចរេ កិ. [បរិ+ចរ+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីបំរើ ។

បរិចារិក គុ. [បរិ+ចរ+ណី+ក_ស.] អ្នកបំរើ; វិ. **បរិចរតីតិ> បរិចារី, បរិចារី ឯវ> បរិចារិកោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បរិចារិយមាន គុ. [បរិ+ចរ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលបំរើ ។

បរិចារេម កិ. [បរិ+ចរ+ណេ+ម_វ. ឬភ.] បំរើ, នឹងបំរើ ។

បរិចិត គុ. [បរិ+ចិ+ត] គឺ...សន្សំជុំវិញហើយ, -អប់រំហើយ, -កពូន ហើយ ។

បរិចុម្ពិត្វា អ. [បរិ+ចុម្ព ឬចុព+ត្វា+ឥ_អា.] ជប់ហើយ, ជញ្ជក់ហើយ, (ជប់ដោយមាត់ មិនមែនប្រែថា ថើប ដោយច្រមុះទេ, បើបំណង សេចក្ដីថាថើប ឬ ហិត គេប្រើ **ឃាយិត្វា** វិញ) ។

បរិច្ច អ. [បរិ+ឥ+ត្វា] កំណត់ហើយ ។

បរិច្ចជន្តិ កិ. [បរិ+ចជ+អ+អន្តិ_វ.] បរិច្ចាគ, លះ, លះបង់ ។

បរិច្ចជន្ត គុ. [បរិ+ចជ+អន្ត] កាលបរិច្ចាគ, កាលលះ, កាលលះបង់ ។

បរិច្ចជិ កិ. [បរិ+ចជ+អ+ឦ_អជ្ជ.] បរិច្ចាគហើយ,លះហើយ, លះបង់ ហើយ ។

បរិច្ចជិត្វា អ. [បរិ+ចជ+ត្វា+ឥ_អា.] បរិច្ចាគហើយ, លះហើយ, លះ បង់ហើយ ។

បរិច្ចជិស្សាមិ កិ. [បរិ+ចជ+អ+ស្សាមិ_ភ.+ឥ_អា.] នឹងបរិច្ចាគ, នឹង លះ, នឹងលះបង់ ។

បរិច្ចត្ត គុ. [បរិ+ចជ+ត] គឺ...បរិច្ចាគហើយ, -លះហើយ, -លះស្រឡះ ហើយ ។

បរិច្ចាគ បុំ. [បរិ+ចជ+ណ] កិ.បរិច្ចាគ, ការលះ, ការលះបង់; វិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បរិច្ឆជនំ> បរិច្ឆាតោ ។

បរិច្ឆិជ្ជមាន គុ. [បរិ+ឆិទ+យ+មាន] គឺ...កាលកំណត់, កាលកំណត់កាត់ ។

បរិច្ឆិន្ទតិ កិ. [បរិ+ឆិទ+អ+អន្តិ_វ.+និ_អា.] កំណត់, កំណត់កាត់ ។

បរិច្ឆិន្ទិតុំ អ. [បរិ+ឆិទ+ឥ_អា.+តុំ+និ_អា.] ដើម្បីកំណត់, ដើម្បីកំណត់កាត់ ។

បរិច្ឆិន្ទិត្វា អ. [បរិ+ឆិទ+ឥ_អា.+ត្វា+និ_អា.] កំណត់ហើយ, កំណត់កាត់ហើយ ។

បរិច្ឆិន្ន គុ. [បរិ+ឆិទ+ត] គឺ...កំណត់ហើយ, _កំណត់កាត់ហើយ ។

បរិច្ឆេទ បុំ. [បរិ+ឆិទ+ណ] កិ.កំណត់, កិ.កំណត់កាត់; វិ. **បរិច្ឆេ-ទនំ> បរិច្ឆេទោ** ។ _ **វចន** នបុំ. ពាក្យជាគ្រឿងកំណត់, ពាក្យជាគ្រឿងពោលដោយអំណាចនៃសេចក្ដីកំណត់ ។

បរិជន បុំ. [បរិ+ជន] ជនជាបរិវារ (ជនជាបរិស័ទ, ជនជិតខាង); វិ. **បរិវារោ ជនោ> បរិជនោ** ។

បរិជានន នបុំ. [បរិ+ញា+យុ] កិ.កំណត់ដឹង; វិ. **បរិញ្ញាយតេតិ> បរិជាននំ** ។

បរិជានន្ត គុ. [បរិ+ញា+នា+អន្ត] កាលកំណត់ដឹង, កាលដឹងជុំវិញ ។

បរិជានិតព្វ គុ. [បរិ+ញា+នា+តព្វ] គឺ...គប្បីកំណត់ដឹង, _គប្បីដឹងជុំវិញ ។ _ **អត្ថ** បុំ. សេចក្ដីថាគឺបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ។ _ **ធម្ម** បុំ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ធម៌គឺបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ។

បរិជិណ្ណ គុ. [បរិ+ជរ+ត] ចាស់, ចាស់ទ្រុមហើយ, ចាស់ជុំវិញ, ចាស់ជុំវិញហើយ, គ្រាំគ្រា ។ -**កុល** នពុំ. ត្រកូលចាស់, -គ្រាំគ្រា ។ -**ហត្ថិសាលាទិ** គុ. (ផ្ទះ) មានរោងនៃដំរីចាស់ហើយជាដើម, -គ្រាំគ្រាហើយជាដើម ។

បរិញ្ញា ឥ. [បរិ+ញា+អ+អា_ឥ.] កិ.កំណត់ដឹង ឬគុណជាតិជាគ្រឿងកំណត់ដឹង; វិ. **បរិជាននំ> បរិញ្ញា** ។

បរិញ្ញាត គុ. [បរិ+ញា+ត] គឺ...កំណត់ដឹងហើយ ។ -**ភោជន** គុ. អ្នកមានភោជនកំណត់ដឹងហើយ; វិ. **បរិញ្ញាតំ ភោជនំ យេហិ តេ> បរិញ្ញាតភោជនា** ។

បរិញ្ញាភិសមយាទិ គុ. [បរិញ្ញា+អភិសមយ+អាទិ] (គុណជាតិ) មានកិ.ត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដឹងជាដើម, មានកិ.ដល់ព្រមចំពោះដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដឹងជាដើម ។

បរិញ្ញេយ្យ គុ. [បរិ+ញា+ណ្យ] ធម៌គឺបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង; វិ. **បរិជានិតព្វោតិ> បរិញ្ញេយ្យោ** ។

បរិឌយ្ហមាន គុ. [បរិ+ឌហ+យ+មាន] គឺ...កាលដុត ។

បរិណត គុ. [បរិ+នម+ត, ន>ណ] បង្អោនទៅហើយ, ប្រែប្រួលហើយ ។ -**ត្តា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជា ...បង្អោនទៅហើយ ។

បរិណមតិ កិ. [បរិ+នម+អ+តិ_វ.] បង្អោនទៅ, ប្រែប្រួល, ក្លាយទៅ ។

បរិតស្សតិ កិ. [បរិ+តស+ស+តិ_វ.] តក់ស្លុត, រន្ធត់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បរិត្តក គុ. [បរិត្ត+ក] មានប្រមាណតិច, -តូច, ស្តួចស្តើង; វិ. **បរិត្តានិ បរិមាណានិ អស្សាតិ> បរិត្តកំ** ។ - **វីជ** នបុំ. ពូជមានប្រមាណតិច, ពូជមានប្រមាណបន្តិចបន្តួច ។

បរិត្ត គុ. [បរិ+អត្ត] កិ.កាន់យកដោយជុំវិញ(តិច, បន្តិច, បន្តិចបន្តួច, តូច, ស្តួចស្តើង); វិ. **បរិតោ អត្តំ> បរិត្តំ** ។ - **តា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជារបស់តូច, -តិច ។ - **ប្បមាណ** គុ. មានប្រមាណតិច, -ដ៏តូច ។ - **សទ្ធតា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានសទ្ធាតិច, -មានសទ្ធាស្តួចស្តើង; វិ. **បរិត្តា សទ្ធា យស្ស សោ> បរិត្តសទ្ធោ, តស្ស ភាវោ> បរិត្តសទ្ធតា** ។ - **សុខ** នបុំ. សុខតិច, សុខតូច, សុខបន្តិចបន្តួច ។

បរិតាយថ កិ. [បរិ+តា+យ+ថ.ប.] ចូររក្សា, ចូរការពារ ។

បរិតាស បុំ. [បរិ+តស+ណ] សេចក្តីតក់ស្លុត, សេចក្តីស្លុត, រន្ធត់; វិ. **បរិតសនំ> បរិតាសោ** ។

បរិទហាបេត្វា អ. [បរិ+ធា+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យស្លៀកដណ្តប់ហើយ, ញុំាង...ឱ្យ... ។

បរិទហិត្វា អ. [បរិ+ធា+ត្វា+ឥ.អា.] ស្លៀកដណ្តប់ហើយ ។

បរិទហេស្សតិ កិ. [បរិ+ធា+អ+ស្សតិ.ភ.] នឹងស្លៀកដណ្តប់ ។

បរិទេវន្តី ឥ. [បរិ+ទេវ+អន្ត+ឦ] កាលខ្សឹកខ្សួល, កាលអណ្តើតអណ្តក ។

បរិទេវមាន គុ. [បរិ+ទេវ+មាន] កាលខ្សឹកខ្សួល, កាលអណ្តើតអណ្តក ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បរិទេវិត [បរិ+ទេវ+ឥ_អា.+ត] ន. សេចក្ដីខ្សឹកខ្សួល, គុ. ដែលខ្សឹកខ្សួលហើយ, ដែលអណ្ដឺតអណ្ដកហើយ ។

បរិទេវីសុ កិ. [បរិ+ទេវ+អ+ឥំ_អជ្ជ.] ខ្សឹកខ្សួលហើយ, អណ្ដឺតអណ្ដកហើយ ។

បរិនិដ្ឋិត គុ. [បរិ+និ+ឋា+ឥ_អា.+ត] សម្រេចហើយ, សម្រេចសព្វហើយ, ចប់ហើយ ។

បរិនិព្វន្តិ កិ. [បរិ+និ+វា+អ+អន្តិ_វ.] បរិនិព្វាន, រលត់ជុំវិញ ។

បរិនិព្វាន នបុំ. [បរិ+និ+វា+យុ] បរិនិព្វាន, កិ.រលត់ជុំវិញ ។ - **កាល** បុំ. កាលជាទីបរិនិព្វាន, កាលនៃកិ.រលត់ជុំវិញ ។ - **មញ្ចក** បុំ. គ្រែជាទីបរិនិព្វាន ។

បរិនិព្វាយន្តិ កិ. [បរិ+និ+វា+ណយ+អន្តិ_វ.] រលត់ដោយជុំវិញ, បរិនិព្វាន ។

បរិនិព្វាយិ កិ. [បរិ+និ+វា+ណយ+ឦ_អជ្ជ.] រលត់ដោយជុំវិញហើយ, បរិនិព្វានហើយ ។

បរិនិព្វាយីសុ កិ. [បរិ+និ+វា+ណយ+ឥំ_អជ្ជ.] រលត់ដោយជុំវិញហើយ, បរិនិព្វានហើយ ។

បរិនិព្វុត គុ. [បរិ+និ+វា+ត] បរិនិព្វានហើយ, រលត់ជុំវិញហើយ ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកបរិនិព្វានហើយ ។

បរិបក្ក គុ. [បរិ+បច+ត] ចាស់ជុំវិញហើយ, ឆ្អិនជុំវិញហើយ, ទុំហើយ ។ - **អម្ពបិណ្ឌិផល** គុ. ទ្រទ្រង់ នូវចង្កោមនៃស្វាយទុំ ។ - **ភាវ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បុំ. ភាវៈនៃ...ជា...ចាស់ជុំវិញហើយ, ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានញាណចាស់ជុំវិញហើយ, -ទុំហើយ ។ - **សរីរ** គុ. អ្នកមានសរីរៈចាស់ជុំវិញហើយ, -ទុំហើយ, -ជោរហើយ; វិ. **បរិបក្កំ សរីរំ យស្ស សោ> បរិបក្កសរីរោ** ។

បរិបន្ថ បុំ. [បរិ+បថ+អ,ចុះនិ.អា.] សេចក្ដីអន្តរាយ (អន្តរាយជាគ្រឿងបៀតបៀនក្នុងផ្លូវ) ។

បរិបាក បុំ. [បរិ+បច+អ ឬណ] កិ.ចាស់ជុំវិញ, កិ.ទុំ; វិ. **បរិបចនំ> បរិបាកោ** ។ - **គតត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...ដល់ហើយនូវកិ.ចាស់ជុំវិញ ។

បរិបុច្ឆា ឥ. [បរិ+បុច្ឆ+អ+អា_ឥ.] កិ.សាកសួរ; វិ. **បរិបុច្ឆនំ> បរិ.បុច្ឆា** ។

បរិបុច្ឆន្ត គុ. [បរិ+បុច្ឆ+អន្ត] កាលសាកសួរ ។

បរិបុណ្ណ គុ. [បរិ+បុរ+ត] បរិបូណ៌ហើយ, ពេញជុំវិញហើយ, ពេញលេញហើយ, គ្រប់គ្រាន់ហើយ ។ - **គតិ** គុ. មានគតិបរិបូណ៌ហើយ, មានគតិគ្រប់កំណត់ហើយ ។ - **បត្តចីវរ** គុ. មានបាត្រនិងចីវរគ្រប់គ្រាន់ហើយ; វិ. **បរិបុណ្ណំ បត្តចីវរំ យស្ស សោ> បរិបុណ្ណបត្តចីវរោ** ។ - **វស្សកាល** បុំ. កាលនៃ...មានវស្សាបរិបូណ៌ហើយ ។ - **វស្សភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជា...មានវស្សាបរិបូណ៌ហើយ ។ - **វីរិយ** គុ. មានព្យាយាមបរិបូណ៌ហើយ ។

បរិបូរតិ កិ. [បរិ+បុរ+អ+តិ_វ.] បរិបូរ, ពេញជុំវិញ, ពេញលេញ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គ្រប់គ្រាន់ ។

បរិបូរិ កិ. [បរិ+បុរ+អ+ណ្ណ-អដ្ឋ.] បរិបូណ៌ហើយ, ពេញជុំវិញហើយ, ពេញលេញហើយ, គ្រប់គ្រាន់ហើយ ។

បរិបូរេតិ កិ. [បរិ+បុរ+ណេ+តិ-វ.] ឱ្យបរិបូរ, បំពេញ; ...។

បរិប្លវតិ កិ. [បរិ+ប្លវ+អ+តិ-វ.] អណ្តែតទៅ, រសាត់ទៅ, លឿនទៅ ។

បរិប្លវប្បសាទ គុ. [បរិប្លវ+បសាទ] មានសេចក្តីជ្រះថ្លាអណ្តែតទៅ; ... វិ. **បរិប្លវោ បសាទោ យស្ស សោ> បរិប្លវប្ប-សាទោ** ។

បរិប្ផោសិត គុ. [បរិ+ផុស+ឥ-អា.+ត] គឺ...ប្រោះព្រំហើយ, ស្រោចស្រប់ហើយ ។

បរិប្ផោសិត្វា អ. [បរិ+ផុស+ឥ-អា.+ត្វា] ប្រោះព្រំហើយ, ស្រោចស្រប់ហើយ ។

បរិផន្ទតិ កិ. [បរិ+ផន្ទ+អ+តិ-វ.] ញាប់ញ័រ, ស្ទុះស្ទា, ឆ្លេឆ្លា, អន្ទះអន្ទែង ។

បរិពាហិរ គុ. [បរិ+ពហិ+ឥរ] មានក្នុងខាងក្រៅ, កើតក្នុងខាងក្រៅ; វិ. **បរិពហិ ភវំ> បរិពាហិរំ; បរិពហិ ជាតំ> បរិពា-ហិរំ** ។

បរិព្វជតិ កិ. [បរិ+វជ+អ+តិ-វ.] វៀរ, វៀរជុំវិញ, លះ, បណ្តេញ ។

បរិព្វយ នបុំ. [បរិ+វយ+អ] (វត្ថុ) ជាហេតុអស់ទៅជុំវិញ(ស្បៀង); វិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បរិព្វយតិ បរិទិយតិ ឯកេនាតិ> បរិព្វយំ ។ . **អា-ហរណត្ថំ** ដើម្បីកិ.នាំមកនូវសម្លេង ។

បរិព្វាជក ពុំ. [បរិ+វជ+ណ្វុ] អ្នកវៀរ, អ្នកវៀរជុំវិញ, (អ្នកបួសពួកមួយខាងក្រៅពុទ្ធសាសនា; វិ. **បរិព្វជតីតិ> បរិព្វាជកោ** ។ . **បរិសា** ឥ. បរិស័ទនៃបរិព្វាជក, បរិស័ទគឺបរិព្វាជក, បរិព្វាជកគឺបរិស័ទ ។ . **អារាមាភិមុខ** គុ. មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់អារាមនៃបរិព្វាជក ។

បរិព្ភមិ កិ. [បរិ+ភម+អ+ឦ.អជ្ជ.] វិលទៅជុំវិញហើយ, វង្វេងវង្វាន់ហើយ, សឹកហើយ ។

បរិភណ្ឌ ពុំ. [បរិ+ភឌិ+អ,ចុះនិ.អា.] កិ.ប្រោះព្រំ ។

បរិភវាមិ កិ. [បរិ+ភូ+អ+មិ.វ.] កើតជុំវិញ, មើលងាយ ។

បរិភវិ កិ. [បរិ+ភូ+អ+ឦ.អជ្ជ.] កើតជុំវិញហើយ, មើលងាយហើយ ។

បរិភាសន្តិ កិ. [បរិ+ភាស+អ+អន្តិ.វ.] ជេរ, ប្រទេច, ផ្តាសា ។

បរិភាស ពុំ. [បរិ+ភាស+អ] កិ.ជេរ, កិ.ប្រទេច, កិ.ផ្តាសា; វិ. **បរិភាសនំ> បរិភាសោ** ។

បរិភាសិត្វា អ. [បរិ+ភាស+ឥ.អា.+ត្វា] ជេរហើយ, ប្រទេចហើយ, ផ្តាសាហើយ ។

បរិភិន្ទិស្សាមិ កិ. [បរិ+ភិទ+និគ្គហិតអា.+ឥ.អា.+ស្សាមិ.ភ.] នឹងទំលាយជុំវិញ, នឹងញុះញង់, នឹងល្បួង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បរិភិន្ទិំសុ កិ. [បរិ+ភិទ+និគ្គហិតអា.+អ+ឧំ_អជ្ជ.] ទំលាយជុំវិញហើយ, ញុះញង់ហើយ, ល្បួងហើយ ។

បរិភុញ្ជន នបុំ. [បរិ+ភុជ ឬភុញ្ជ+យុ] កិ.បរិភោគ, កិ.ប្រើប្រាស់; វិ. **បរិភុញ្ជិយតេតិ> បរិភុញ្ជនំ** ។ _ **ប្បញ្ញា** ឥ. ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងបរិភោគ, ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណាហើយទើបបរិភោគ ។

បរិភុញ្ជនក បុំ. ឬនបុំ. [បរិ+ភុជ ឬភុញ្ជ+ណ្វុ] អ្នកបរិភោគ, អ្នកប្រើប្រាស់; វិ. **បរិភុញ្ជតីតិ> បរិភុញ្ជនកោ** ។ _ **ស្សាមិ-សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយជនជាម្ចាស់អ្នកបរិភោគ ។

បរិភុញ្ជន្ត គុ. [បរិ+ភុជឬភុញ្ជ+អន្ត] កាលបរិភោគ, កាលប្រើប្រាស់, ឬកំពុង... ។

បរិភុញ្ជមាន គុ. [បរិ+ភុជ ឬភុញ្ជ+មាន] ប្រែដូច បរិភុញ្ជន្ត ។

បរិភុញ្ជិយមាន គុ. [បរិ+ភុជ ឬភុញ្ជ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលបរិភោគ, គឺ...ប្រើប្រាស់ ។

បរិភុញ្ជិតុំ អ. [បរិ+ភុជ ឬភុញ្ជ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីបរិភោគ, ដើម្បីប្រើប្រាស់; កិ.បរិភោគ, កិ.ប្រើប្រាស់ ។

បរិភុញ្ជិត្វា អ. [បរិ+ភុជ+និ.អា+ឥ_អា+ត្វា] បរិភោគហើយ, ប្រើប្រាស់ហើយ ។

បរិភុញ្ជិស្សតិ កិ. [បរិ+ភុជ+និ.អា.+ឥ_អា.+អ+ស្សតិ_ភ.] នឹងបរិភោគ, នឹងប្រើប្រាស់ ។

បរិភុត្ត គុ. [បរិ+ភុជ+ត] គឺ...បរិភោគហើយ, _ប្រើប្រាស់ហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បរិភុត្តាវសេស គុ. [បរិភុត្ត+អវសេស] ដ៏សេសចុះចាកភត្តដែល... បរិភោគហើយ, ភត្តដ៏សេសសល់ដែល...បរិភោគហើយ ។

បរិភោគ បុំ. [បរិ+ភុជ+ណ] ការបរិភោគ, ការប្រើប្រាស់, ឬកិ...; វិ. **បរិភុញ្ជនំ> បរិភោគោ** ។ - **អត្ថ** បុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ. បរិភោគ, ត្រូវការដល់កិ.បរិភោគ,... ។ - **ភាជន** នបុំ. ភាជន៍នៃគ្រឿងបរិភោគ, ភាជន៍សម្រាប់ដាក់នូវវត្ថុជាគ្រឿងបរិភោគ ។ - **មត្ត** គុ. ប្រមាណក្នុងកិ.បរិភោគ, ប្រមាណក្នុងកាលជាទីបរិភោគ, ប្រមាណក្នុងកាលជាទីប្រើប្រាស់ ។

បរិភោគាវសាន នបុំ. [បរិភោគ+អវសាន] ទីបំផុតចុះនៃកិ.បរិភោគ, កាលជាទីបំផុតចុះនៃកិ...., កាលជាទីស្រេចនៃកិ... ។

បរិមជ្ជន្ត គុ. [បរិ+មជ+យ+អន្ត] កាលដុះ, កាលខាត់, កាលដុះខាត់, កាលច្របាច់, កាលឈ្លី, កាលនួត ។

បរិមជ្ជសិ កិ. [បរិ+មជ+យ+សិ.វ.] ដុះ, ខាត់, ដុះខាត់, ច្របាច់, ឈ្លី, នួត ។

បរិមជ្ជិ កិ. [បរិ+មជ+យ+ឦ.អជ្ជ.] ដុះហើយ, ខាត់ហើយ, ដុះខាត់ហើយ, ឈ្លីហើយ, ច្របាច់ហើយ ។

បរិមជ្ជិត្វា អ. [បរិ+មជ+យ+ឥ.អា.+ត្វា] ដុះហើយ; ខាត់ហើយ, ដុះខាត់ហើយ, ច្របាច់ហើយ, ឈ្លីហើយ, នួតហើយ ។

បរិមិលាត គុ. [បរិ+មិលេ ឬមិល+ត] ដែលស្វិតជុំវិញហើយ, ស្រពោនជុំវិញហើយ, ស្វិតហើយ, ស្រពោនហើយ, រញ្ជួមហើយ, ។ កិរិយា-

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សព្ទ មិលាយតិ ។

បរិមុច្ចតិ កិ. [បរិ+មុច+យ+តិ_វ.] រួចជុំវិញ, រួចស្រឡះ, ផុតស្រឡះ ។

បរិមោចេស្សាមិ កិ. [បរិ+មុច+ណេ+ស្សាមិ_ក.] នឹងញុំាំ...ឱ្យរួចជុំវិញ, នឹងឱ្យរួចស្រឡះ, នឹងឱ្យផុតស្រឡះ, នឹងដោះស្រាយ ។

បរិយត្តិ ឥ. [បរិ+អប+ត្តិ] សព្ទជាតិដែលបណ្ឌិតគប្បីរៀន (បិដក ព្រះត្រៃបិដក); វិ. **បរិយាបុណិតព្វាតិ> បរិយត្តិ** ។ - ធម្ម ចុំ. ធម៌គឺបរិយត្តិ, បរិយត្តិធម៌, ធម៌គឺកុលបុត្រគប្បីរៀន ។ - **សាសន**, - នា នចុំ. ឬ ឥ. សាសនៈគឺបរិយត្តិ, ពាក្យជាគ្រឿងប្រៀនប្រដៅគឺបរិយត្តិ, ពាក្យជាគ្រឿងប្រៀនប្រដៅគឺកុលបុត្រគប្បីរៀន; វិ. **បរិយត្តិ ឯវ សាសនំ> បរិយត្តិសាសនំ** ។

បរិយន្ត ត្រុ. [បរិ+អន្ត+យ_អា.] ទីបំផុតជុំវិញ, ជាយ, ចុងកាត់ ។

បរិយាទយិត្វា អ. [បរិ+អា+ទា+ឥ_អា.+ត្វា] កាន់យកជុំវិញហើយ, គ្របសង្កត់ហើយ, រួបរឹតហើយ ។

បរិយាទាយ អ. [បរិ+អា+ទា+យ_អា.+ត្វា] កាន់យកជុំវិញហើយ, គ្របសង្កត់ហើយ, រួបរឹតហើយ ។

បរិយាបន្ន ត្រុ. [បរិ+អា+បទ+ត+យ_អា.] ដល់ជុំវិញហើយ, រាប់ចូលហើយ, រាប់បញ្ចូលហើយ ។

បរិយាបុណាតិ កិ. [បរិ+អប+ឧណា+អន្តិ_វ.+យ_អា.] រៀន, សិក្សា ។

បរិយាបុណិតុំ អ. [បរិ+អប+ឧណា+ឥ_អា.+តុំ+យ_អា.] ដើម្បីរៀន, កិ.រៀន, កិ.សិក្សា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បរិយាបុណិត្វា អ. [បរិ+អប+ឧណា+ឥ.អា.+ត្វា+យ.អា.] រៀនហើយ, សិក្សាហើយ ។

បរិយាបុណិស្សាម កិ. [បរិ+អប+ឧណា+ឥ.អា.+ស្សាមិ.ភ.+យ. អា.] នឹងរៀន, នឹងសិក្សា ។

បរិយាយ ចុំ. [បរិ+អយ+ណ+យ.អា.] ហេតុជាទីប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញ, កិ. ប្រព្រឹត្តិទៅជុំវិញ, (បរិយាយ, សេចក្ដីបរិយាយ, សេចក្ដីអម); វិ. **បរិយាយនំ បរិបត្តនំ> បរិយាយោ** ។

បរិយុដ្ឋាន នចុំ. [បរិ+ឧ+ឋា+យុ+យ.អា.] កិ.តាំងឡើងជុំវិញ, កិ.ស្អាក់, កិ.ស្កាត់, កិ.ខ្វល់ខ្វាយ, កិ.ដាលឡើង; វិ. **បរិយុដ្ឋិយតេតិ> បរិយុដ្ឋានំ** ។

បរិយុដ្ឋិត គុ. [បរិ+ឧ+ឋា+ឥ.អា.+ត+យ.អា.] គឺ...តាំងឡើងជុំវិញហើយ, .ស្អាក់ហើយ, .ស្កាត់ហើយ,... ។ . ត្តា ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...នោះជា... គឺ...តាំងឡើងជុំវិញហើយ, .ចាំស្អាក់ហើយ ។ . មគ្គសទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយផ្លូវគឺចោរតាំងឡើងជុំវិញហើយ, .ចាំស្អាក់ហើយ ។

បរិយុដ្ឋីសុ កិ. [បរិ+ឧ+ឋា+អ+ឧំ.អជ្ជ., ចុះយ.អា.] តាំងឡើងជុំវិញហើយ, ស្អាក់ហើយ, ស្កាត់ហើយ, ចាំស្កាត់ហើយ ។

បរិយេសន នចុំ. [បរិ+ឥស ឬឯស+យុ, ចុះយ.អា.] កិ.ស្វែងរក, ការស្វះស្វែង; វិ. **បរិយេសិយតេតិ> បរិយេសនំ** ។ ជាទីស្វែងរក; វិ. **បរិយេសតិ ឯត្ថាតិ> បរិយេសនំ** ។ . អត្ថ ចុំ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប្រយោជន៍ដល់កិ.ស្វែងរក ។ . មត្ថ គុ. ប្រមាណក្នុងកិ.ស្វែងរក, ប្រមាណក្នុងកាលជាទីស្វែងរក ។

បរិយេសន្ត គុ. [បរិ+ឥសធ្វឹងស+អន្ត+យ.អា.] កាលស្វែងរក, កំពុងស្វែងរក ។

បរិយេសន្តិ កិ. [បរិ+ឥសធ្វឹងស+អ+អន្តិ.វ.+យ.អា.] ស្វែងរក, ស្វះស្វែង ។

បរិយេសមាន គុ. [បរិ+ឥសធ្វឹងស+មាន+យ.អា.] កាលស្វែងរក, កំពុងស្វែងរក ។

បរិយេសាបេត្វា អ. [បរិ+ឥស+ណាបេ+ត្វា+យ.អា.] ញុំាង...ឱ្យស្វែងរកហើយ, ឱ្យស្វះស្វែងហើយ ។

បរិយេសិតព្វ កិ. [បរិ+ឥស+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីស្វែងរក ។

បរិយេសិតុំ អ. [បរិ+ឥស+ឥ.អា.+តុំ] កិ.ស្វែងរក, ដើម្បីស្វែងរក ។

បរិយេសិត្វា អ. [បរិ+ឥស+ត្វា+យ.អា.] ស្វែងរកហើយ, ស្វះស្វែងហើយ ។

បរិយេសិស្សាមិ កិ. [បរិ+ឥស+ឥ.អា.+ស្សាមិ.ភ.+យ.អា.] នឹងស្វែងរក, នឹងស្វះស្វែង ។

បរិយោទបេយ្យ កិ. [បរិ+អវ+ទា+ណាបេ+ឯយ្យ.ស.+យ.អា.] គប្បីញុំាង...ឱ្យផូរផង់, គប្បីឱ្យហ្មត់ចត់, គប្បីឱ្យបរិសុទ្ធ, គប្បីឱ្យស្អាត ។

បរិយោទាត គុ. [បរិ+អវ+ទា+ត+យ.អា.] ផូរផង់, ហ្មត់ចត់,បរិសុទ្ធ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ស្អាត ។

បរិយោនទ្ធតិ កិ. [បរិ+អវ+នហ+យ+តិ_វ.+យ_អា.] រួបរឹត, គ្របសង្កត់, ស្រោប, ចាក់ស្រែះ ។

បរិយោនទ្ធិតា វ. [បរិ+អវ+នហ+យ+ឥ_អា.+តា+យ_អា.] រួបរឹតហើយ, គ្របសង្កត់ហើយ, ស្រោបហើយ, ចាក់ស្រែះហើយ ។

បរិយោសាន នពុំ. [បរិ+អវ+សា+យុ+យ_អា.] ទីបំផុតចុះជុំវិញ, ទីចប់, កាលជាទីចប់, កាលជាទីហើយស្រេច ។

បរិយោសាបេន្ត គុ. [បរិ+អវ+សា+ណាបេ+អន្ត+យ_អា.] កាលញ៉ាំង...ឱ្យផុតចុះជុំវិញ, កាលឱ្យចប់, កាលបញ្ចប់, កាលឱ្យហើយស្រេច ។

បរិយោសិត គុ. [បរិ+អវ+សា+ឥ_អា.+ត+យ_អា.] គឺ...ឱ្យផុតចុះជុំវិញហើយ, .ឱ្យចប់ហើយ, .បញ្ចប់ហើយ ។

បរិវជ្ជតិ កិ. [បរិ+វជ្ជ+អ+តិ_វ.] វៀរជុំវិញ, វៀរស្រឡះ, វៀរ, ចៀសវាង ។

បរិវជ្ជន នពុំ. [បរិ+វជ្ជ+យុ] កិ.វៀរជុំវិញ, កិ.វៀរស្រឡះ, កិ.វៀរ, កិ.ចៀសវាង; វិ. **បរិវជ្ជីយតេតិ> បរិវជ្ជនំ** ។ . **អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.វៀរ, ... ។

បរិវជ្ជយស្សុ កិ. [បរិ+វជ្ជ+ណយ+ស្សុ_ប.] ចូរវៀរ, ចូរចៀសវាង,... ។

បរិវជ្ជយេ កិ. [បរិ+វជ្ជ+ណយ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីវៀរ, គប្បីចៀសវាង, ... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បរិវជ្ជេតព្វ កិ. [បរិ+វជ្ជ+អ+តព្វ] គឺ...គប្បីវៀរ, -គប្បីចៀសវាង, ...។

-យុត្តក គុ. គួរគឺ...គប្បីវៀរ, ជារបស់គួរគឺ...គប្បីចៀសវាង ។

បរិវជ្ជេតិ កិ. [បរិ+វជ្ជ+អឬណេ+តិ_វ.] វៀរ, ចៀសវាង, ឱ្យវៀរ, ឱ្យចៀសវាង ។

បរិវជ្ជេតុំ អ. [បរិ+វជ្ជ+អ+តុំ] កិ.វៀរ, កិ.ចៀសវាង, ដើម្បីវៀរ, ដើម្បីចៀសវាង ។

បរិវជ្ជេយ្យ កិ. [បរិ+វជ្ជ+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីវៀរ, គប្បីចៀសវាង, ...។

បរិវត្តេន្ត គុ. [បរិ+វត្ត+អ+អន្ត] កាលវិលជុំវិញ,... ។

បរិវត្តតិ កិ. [បរិ+វត្ត+អ+តិ_វ.] ប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញ, ប្រែ, ប្រែប្រួល, ប្រែត្រឡប់, រាយ,ប្រកាច់ ។

បរិវត្តមាន គុ. [បរិ+វត្ត+មាន] កាលប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញ, ... ។

បរិវត្តាបេត្វា អ. [បរិ+វត្ត+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញហើយ, ញុំាង...ឱ្យរាយហើយ, ... ។

បរិវត្តិត្វា អ. [បរិ+វត្ត+ឥ_អា.+ត្វា] ប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញហើយ, ប្រែហើយ, ប្រែប្រួលហើយ, ប្រែត្រឡប់ហើយ, រាយហើយ, ប្រកាច់ហើយ ។

បរិវត្តិយមាន គុ. [បរិ+វត្ត+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលឱ្យប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញ, ... ។

បរិវត្តេត្វា អ. [បរិ+វត្ត+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញហើយ,

ញុាំង...ឱ្យរាយហើយ ។

បរិវត្តន្ត គុ. [បរិ+វត្ត+ណេ+អន្ត] កាលប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញ, ... ។

បរិវត្តេសិ កិ. [បរិ+វត្ត+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] ញុាំង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅជុំវិញហើយ, -ឱ្យប្រែហើយ, -ឱ្យប្រែប្រួលហើយ, -ឱ្យប្រែត្រឡប់ហើយ, -ឱ្យរាយហើយ, -ឱ្យប្រកាច់ហើយ ។

បរិវារណ ឧបុំ. [បរិ+វរ+យុ] កិ.ចោមរោម, កិ.ឡោម, កិ.ព័ទ្ធ, កិ.ឡោមព័ទ្ធ, កិ.ហែហម, កិ.ដង្ហែ; វិ. **បរិវារិយតេតិ> បរិវារណំ** ។ - **ត្ថំ** ដើម្បីកិ.ចោមរោម, ... ។ - **អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.ចោមរោម,... ។

បរិវារ ពុំ. [បរិ+វរ+ណ] ការចោមរោម (បរិវារ, គ្នីគ្នា); វិ. **បរិវារណំ> បរិវារោ** ។ - **ភិក្ខុ** ពុំ. ភិក្ខុជាបរិវារ ។ - **យក្ខ** ពុំ. យក្សជាបរិវារ ។

បរិវារយឹសុ កិ. [បរិ+វរ+ណយ+ឩំ-អជ្ជ.] ចោមរោមហើយ, ឡោមហើយ, ព័ទ្ធហើយ, ឡោមព័ទ្ធហើយ, ហែហមហើយ, ដង្ហែហើយ ។

បរិវារសម្បទា ឥ. [បរិវារ+សម្បទា] កិ.ដល់ព្រមដោយបរិវារ, កិ.បរិបូរដោយបរិវារ ។ (**សម្បទា** <សំ+បទ+រ+អា-ឥ); វិ. **សម្បជ្ជនំ> សម្បទា** ។ (ធម្មជាតិ) ជាហេតុដល់ព្រម; វិ. **សម្បជ្ជតិ ឯតាយាតិ> សម្បទា** ។

បរិវារិក គុ. [បរិវារ+ឥក] អ្នកចោមរោម, អ្នកហែហម (បរិវារ) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

. បុរិសសហស្ស ប. សំ. ពាន់នៃបុរសអ្នកហែហម, .ជាបរិ. វារ ។

បរិវារិត គុ. [បរិ+វរ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ចោមរោមហើយ, គឺ...ហែហមហើយ ។

បរិវារេត្វា អ. [បរិ+វរ+ណេ+ត្វា] ចោមរោមហើយ, ហែហមហើយ ។

បរិវារេថ កិ. [បរិ+វរ+ណេ+ថ_ប.] ចូរចោមរោម, ចូរហែហម ។

បរិវារេសុំ កិ. [បរិ+វរ+ណេ+ឧំ_អជ្ជ. ចុះស_អា.] ចោមរោមហើយ, ហែហមហើយ ។

បរិវិតក្ក បុំ. [បរិ+វិ+តក្ក+ណ] សេចក្តីត្រិះរិះ, សេចក្តីគិត (បរិវិតក្ក); វិ. បរិវិតក្កនំ> បរិវិតក្កោ ។

បរិវិតក្កេត្វា អ. [បរិ+វិ+តក្ក+ណេ+ត្វា] ត្រិះរិះហើយ,...។

បរិវិសតិ កិ. [បរិ+វិស+អ+តិ_វ.] អង្គាស, បំរើ ។

បរិវិសមាន គុ. [បរិ+វិស+មាន] កាលអង្គាស, កាលបំរើ ។

បរិវិសិ កិ. [បរិ+វិស+អ+ឦ_អជ្ជ.] អង្គាសហើយ, បំរើហើយ ។

បរិវិសិតុំ អ. [បរិ+វិស+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីអង្គាស, កិ.អង្គាស, .បំរើ ។

បរិវិសិត្វា អ. [បរិ+វិស+ឥ_អា.+ត្វា] អង្គាសហើយ, បំរើហើយ ។

បរិវិសិស្សតិ កិ. [បរិ+វិស+អ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងអង្គាស, នឹងបំរើ ។

បរិវិសេយ្យាសិ កិ. [បរិ+វិស+អ+ឯយ្យាសិ_ស.] ដើម្បីអង្គាស, គប្បី

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បំរើ ។

បរិវីមំស កិ. [បរិ+មាន+ស+ហិ_ប., អក្សរៈជាមា_មាន, ផ្លាស់ ម នៃ អក្សរ>វ, អា នៃអក្សរ>ឥ ឬ ជា ឦ, ផ្លាស់មាន>មំ, លុបហិ] ចូរពិចារណា, ចូរល្បង ។

បរិវុត គុ. [បរិ+វុ+ត] គឺ...ចោមរោមហើយ, -ហែហមហើយ, -ឡោមហើយ, -ព័ទ្ធហើយ ។

បរិវេណ នបុំ. [បរិ+វិ+ណិ, ណិ>ណ] ទីដែលគេរៀបចំជុំវិញខាងក្រៅនៃផ្ទះ (បរិវេណ) ។ -**ទ្វារ** នបុំ. ទ្វារនៃបរិវេណ ។ -**វិហារ-បត្តចីវរាទិ** គុ. (វត្ថុ ឬទី) មានបរិវេណនិងវិហារនិងបរិក្ខារមានបាត្រនិងចីវរជាដើម ។

បរិវេសន-នា នបុំ., ឥ. [បរិ+វិស+យុ] កិ.អង្គាស, កិ.បំរើ; វិ. **បរិវិ-សិយតេតិ> បរិវេសនំ, -នា** ។

បរិសក្កតិ កិ. [បរិ+សក+យ+តិ_វ.] ព្យាយាម, ខ្វល់ខ្វាយ, កកេះកកាយ, កខ្វេសកខ្វាស ។

បរិសក្កន នបុំ. [បរិ+សក្ក+យុ] សេចក្តីព្យាយាម; សេចក្តីខ្វល់ខ្វាយ, កិ.កកេះកកាយ, កិ.កខ្វេសកខ្វាស; វិ. **បរិសក្កិយតេតិ> បរិសក្កនំ** ។ -**ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីកេះកកាយ, ... ។

បរិសង្កមាន គុ. [បរិ+សកិ+មាន, ចុះនិគ្គហិតអា.] កាលរង្កៀស, កាលពិភាល់, កាលសង្ស័យ ។

បរិសង្កិត គុ. [បរិ+សកិ ឬសង្ក+ឥ_អា.+ត] គឺ...រង្កៀសហើយ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

. សង្ស័យហើយ ។

បរិសង្កិត្វា អ. [បរិ+សកិ ឬសង្ក+ឥ_អា.+ត្វា] រង្កៀសហើយ, សង្ស័យហើយ, ពិភាល់ហើយ ។

បរិស_សា នថុំ. ឬឥ. [បរិ+សី+អ+អា_ឥ.] បរិស័ទ(អភិធានប្បទីបិកា វិ. **បរិ សមន្តតោ សេន្តិ្យស្សន្តិ> បរិសា** ៖ ខាងអភិធម្មត្ថវិភាវិនី; វិ. **បរិ សមន្តតោ សេន្តិ តស្មិំ ឋានេតិ តំ បរិសំ**) ។ . **អន្តរ** នថុំ. ចន្លោះនៃបរិស័ទ, រវាងនៃបរិស័ទ, ខាងក្នុងនៃបរិស័ទ ។ . **បរិយន្ត** ថុំ. ទីបំផុតជុំវិញនៃបរិស័ទ, ទីចុងកាត់នៃបរិស័ទ, ជាយនៃបរិស័ទ ។ . **មជ្ឈ** គុ. កណ្តាលនៃបរិស័ទ ។

បរិសប្បន្តិ កិ. [បរិ+សប្ប+អ+អន្តិ_វ.] ទៅដោយជុំវិញ, លូនទៅ, វារទៅ ។

បរិសម្ពាហន្ត គុ. [បរិ+សំ+វាហ+អន្ត] កាលច្របាច់, កាលខ្ទួត ។

បរិសុទ្ធ គុ. [បរិ+សុធ+ត] បរិសុទ្ធ, ម៉ត់ចត់, ស្អាត; វិ. **បរិសុជ្ឈតីតិ> បរិសុទ្ធោ** ។ . **កម្ម** គុ. អ្នកមានកម្មបរិសុទ្ធហើយ; វិ. **បរិសុទ្ធំ កម្មំ យស្ស សោ> បរិសុទ្ធកម្មោ** ។ . **ចិត្ត** គុ. អ្នកមានចិត្តដ៏បរិសុទ្ធ ។ . **តណ្ឌុលាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានអង្ករដ៏បរិសុទ្ធជាដើម, មានអង្ករសំរាំងជាដើម, មានអង្ករដើមជាដើម ។ . **ភាវ** ថុំ. ភាវៈនៃ...ជា...បរិសុទ្ធ ។ . **សមណ** ថុំ. សមណៈអ្នកបរិសុទ្ធ, អ្នកម៉ត់ចត់ ។ . **សីលាទិមត្តក** គុ. ហេតុត្រឹមតែគុណជាតមានសីលបរិសុទ្ធជាដើម ។

បរិសុស្សតិ កិ. [បរិ+សុស+ស+តិ_វ.] រីងស្ងួត, ហួតហែង, ក្រៀម

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ព្រោះ ។

បរិសោធេតិ កិ. [បរិ+សុធ+ណេ+តិ.វ.] ញ៉ាំង...ឱ្យបរិសុទ្ធ, .ឱ្យម៉ត់ចត់, .ឱ្យស្អាត ។

បរិសោធេយ្យ កិ. [បរិ+សុធ+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីញ៉ាំង...ឱ្យបរិសុទ្ធ, ... ។

បរិស្សយ នថុំ. [បរិ+សី+អ] សភាវៈជាគ្រឿងដេកដោយជុំវិញ (អន្តរាយ, សេចក្តីអន្តរាយ); វិ. **បរិ សមន្តតោ សេតិ ឯតេនាតិ>** (១)**បរិស្សយោ** ។ - **មោចនត្ថំ** ដើម្បី កិ.បញ្ចៀសនូវអន្តរាយ, ដើម្បីកិ.ឱ្យរួចផុតចាកសេចក្តីអន្តរាយ ។

បរិស្សាវន នថុំ. [បរិ+សុ+យុ] (វត្ថុ) សម្រាប់ត្រងនូវទឹក (សំពត់សម្រាប់ត្រងទឹក, តម្រងទឹក) : វិ. **បរិស្សាវេតិ ឯតេនាតិ> វិស្សាវនំ** ។ - **ករណមត្ត** គុ. ត្រឹមតែ ឬ គ្រាន់តែ កិ.ធ្វើនូវសំពត់សម្រាប់ត្រងទឹក ។

បរិស្សាវិត គុ. [បរិ+សុ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ត្រងហើយ ។ - **ត្តា** ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...ជារបស់គឺ...ត្រងហើយ ។

បរិស្សាវេត្វា អ. [បរិ+សុ+ណេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យត្រងហើយ ។

បរិស្សាវេន្តី គុ. [បរិ+សុ+ណេ+អន្ត, ចុះឦ.ឥ.] កាលត្រង, កាលញ៉ាំង...ឱ្យត្រង ។

បរិហរណ នថុំ. [បរិ+ហរ+យុ] កិ.នាំទៅជុំវិញ, (កិ.រក្សា, កិ.គ្រប់គ្រង,

---

១. តាំងវិគ្គហៈ ជាអធិករណសាធនៈ ក៏បាន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សេចក្ដីបរិហារ) ; រ. បរិហារិយតេតិ> បរិហារណំ ។

បរិហរន្តិ កិ. [បរិ+ហរ+អ+អន្តិ_វ.] នាំទៅជុំវិញ, រក្សា, វិលទៅ, ដើរក្រឡឹង ។

បរិហរមាន គុ. [បរិ+ហរ+មាន] កាលនាំទៅជុំវិញ, កាលរក្សា, កាលគ្រប់គ្រង ។

បរិហរិតព្វ គុ. [បរិ+ហរ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីនាំទៅជុំវិញ, _គប្បីរក្សា ។ _ តាយ ព្រោះភាវៈនៃ...ជារបស់ដែល...គប្បីនាំទៅជុំវិញ, _គប្បីរក្សា ។

បរិហរិតុំ អ. [បរិ+ហរ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីនាំទៅជុំវិញ, កិ.រក្សា ។

បរិហរិយមាន គុ. [បរិ+ហរ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលនាំទៅជុំវិញ, _កាលរក្សា ។

បរិហរិស្សាមិ កិ. [បរិ+ហរ+ឥ_អា.+អ+ស្សាមិ_ភ.] នឹងនាំទៅជុំវិញ, នឹងរក្សា, នឹងគ្រប់គ្រង ។

បរិហានា ឥ. [បរិ+ហា+យុ+អា_ឥ.] សេចក្ដីសាបសូន្យ ។

បរិហានិមុខ នបុំ. [បរិហានិ+មុខ] មាត់នៃសេចក្ដីសាបសូន្យ ។

បរិហានី ឥ. [បរិ+ហា+យុ+ឦ_ឥ.] សេចក្ដីសាបសូន្យ ។

បរិហាបេយ្យាសិ កិ. [បរិ+ហា+ណាបេ+ឯយ្យាសិ_ស.] គប្បីញ៉ាំង...ឱ្យសាបសូន្យ ។

បរិហាយតិ កិ. [បរិ+ហា+ណាយ+តិ_វ.] រមែងសាបសូន្យ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បរិហាយិ កិ. [បរិ+ហា+ណយ+ឦ.អជ្ជ.] សាបសូន្យហើយ ។

បរិហាយិត្វា អ. [បរិ+ហា+ណយ+ឥ.អា.+ត្វា] សាបសូន្យហើយ ។

បរិហាយិស្សតិ កិ. [បរិ+ហា+ណយ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងសូន្យ, នឹងសាបសូន្យ ។

បរិហារ បុំ. [បរិ+ហរ+ណ] កិ.នាំទៅជុំវិញ, កិ.រក្សា; (វត្ថុជាគ្រឿងរក្សា); វិ. **បរិហរណំ> បរិហារោ** ។

បរិហាស បុំ. [បរិ+ហស+ណ] កិ.សើចខ្លាំង, កិ.សើចចំអក; វិ. **បរិហសនំ> បរិហាសោ** ។

បរិហីន គុ. [បរិ+ហា+ត, ត>ឦន] សូន្យហើយ, សាបសូន្យហើយ, បាត់បង់ហើយ ។ - **ជ្ឈាន** គុ. អ្នកមានឈានសាបសូន្យហើយ ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជា...សាបសូន្យហើយ ។ - **ភោគ** គុ. អ្នកមានភោគៈសាបសូន្យហើយ ។ - **លាភសក្ការ** គុ. អ្នកមានលាភនិងសក្ការៈសាបសូន្យហើយ ។

បរូបឃាតី គុ. [បរ+ឧប+ហន+ណី, ហន>ឃាត] អ្នកចូលទៅសម្លាប់នូវសត្វដទៃ; វិ. **បរំ ឧបឃាតេតីតិ> បរូបឃាតី** ។ អ្នកចូលទៅសម្លាប់នូវសត្វដទៃដោយប្រក្រតី; វិ. **បរំ ឧបហនតិ សីលេនាតិ> បរូបឃាតី** ។ អ្នកមានកិ.ចូលទៅសម្លាប់នូវសត្វដទៃជាប្រក្រតី; វិ. **បរំ ឧបហន្តុំ សីលមស្សាតិ> បរូបឃាតី** ។

បរូឡ្ហ គុ. [ប+រុហ+ត] ដុះទូទៅហើយ, ដុះទ្រុបទ្រុលហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- កេសនខ គុ. មានសក់និងក្រចកដុះទ្រុបទ្រុលហើយ ។

- កេសមស្សុកាល ចុំ. កាលនៃ...មានសក់និងពុកមាត់ដុះទ្រូទៅហើយ, -ដុះទ្រុបទ្រុលហើយ ។

បរោធិ កិ. [ប+រុធ+អ+ឦ-អជ្ជ.] ឃុំទុកហើយ, ឃុំរៀបរាប់ហើយ, ឃុំរកហើយ ។

បរោសហស្ស គុ. [បរោ+សហស្ស] ជាខាងមុខនៃពាន់, ខាងមុខអំពីពាន់; (មានពាន់ជាខាងមុខ, មានពាន់ដ៏ច្រើន, ច្រើនពាន់); វិ. **សហស្សស្ស បរោ> បរោសហស្សំ, សហស្សតោ វា បរោ> បរោសហស្សំ** ។

បលាត គុ. [បល+ត] រត់ទៅហើយ, បោលទៅហើយ, ហើរទៅហើយ ។

បលាបិយមាន គុ. [បល+ណាបេ+ឥ-អា.+យ+មាន] គឺ...កាលឱ្យរត់ទៅ,...។

បលាបេតុំ អ. [បល+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញុំាង...ឱ្យរត់ទៅ, កិ.ញុំាង...ឱ្យពោលទៅ ។

បលាបេត្វា អ. [បល+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យរត់ទៅហើយ, ... ។

បលាបេថ កិ. [បល+ណាបេ+ថ-ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យរត់ទៅ, ... ។

បលាបេសិ កិ. [បល+ណាបេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] ញុំាង...ឱ្យរត់ទៅហើយ, ... ។

បលាបេស្សាមិ កិ. [បល+ណាបេ+ស្សាមិ-ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យរត់ទៅ,...។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បលាយន្តោ គុ. [បល+ណាយ+អន្ត+ស.វិ., ផ្លាស់អន្ត+ស.វិ.>ន្តោ] កាលរត់ទៅ, ... ។

បលាយន នបុំ. [បល+ណាយ+យុ] កិ.រត់ទៅ, ជាហេតុញុំាង...ឱ្យរត់ទៅ...។ - **តន្តិ** ឥ. ខ្សែជាហេតុញុំាងដីរឱ្យរត់ទៅ, ... ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃកិ.រត់ទៅ, ភាវៈគឺកិ.រត់ទៅ ។ - **មន្ត** នបុំ. មន្តជាគ្រឿងញុំាងដីរឱ្យរត់ទៅ, ... ។

បលាយន្តិ កិ. [បល+ណាយ+អន្តិ.វ.] រត់ទៅ, បោលទៅ, ហើរទៅ ។

បលាយមាន គុ. [បល+ណាយ+មាន] កាលរត់ទៅ, ... ។

បលាយិតព្វ កិ. [បល+ណាយ+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីរត់ទៅ, ...។

បលាយិតុកាម គុ. [បលាយិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីរត់ទៅ, អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីរត់ទៅ; វិ. **បលាយិតុំ កាមេតីតិ> បលាយិ-តុកាមោ** ។ - **តា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកចង់ដើម្បីរត់ទៅ,...; វិ. **បលាយិតុកាមស្ស ភាវោ> បលាយិតុកាមតា** ។

បលាល នបុំ. [បល+អល] (ធម្មជាត) ហើរទៅដោយខ្យល់ (ស្លឹកឈើ, ចំបើង); វិ. **វាតេន បលតិ គច្ឆតីតិ> បលាលំ** ។ - **បិណ្ឌ** បុំ. ដុំនៃចំបើង, -នៃស្លឹកឈើ ។

បលាស បុំ. ឬនបុំ. [ប+លស+អ, អនៃល>អា] (សភាវៈ) ទៅព្រាស ដោយខ្យល់ (ស្លឹកឈើ, ចំបើង); វិ. **យេន វាតេន លសតិ អបគច្ឆតីតិ> បលាសោ** ។ - **អគ្គិ** បុំ. ភ្លើងឆេះនូវចំបើង (ភ្លើងចំបើង) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បលិខតិ កិ. [ប+លិខ+អ+តិ_វ.] ពេប, ប្ញូញ, ញាក់ ។

បលិគុណ្ឋិត គុ. [បរិ+គុណ្ឋ+ឥ_អា.+ត, រ>ល] គឺ...ព័ន្ធព័ទ្ធហើយ, រុំព័ទ្ធហើយ ។

បលិត គុ. [បច+ឥ_អា.+ត, ច>ល] ផ្អិន, ទុំ (ស្កូវ), (ផាល+ឥ_អា.+ត, ផា>ប) (ធម្មជាត) ដែលគេរក្សា; វិ. បាលិយភ័តិ> បលិតំ ។ **- កេស** គុ. អ្នកមានសក់ស្កូវ ។ **- សិរ** គុ. អ្នកមានក្បាលស្កូវ ។

បលិបថ បុំ. [បរិ+បថ, រ>ល] ផ្លូវអម, ផ្លូវអន្តរាយ ។

បលិពុទ្ធន បុំ. [បរិ+ពុធ+យុ, រ>ល] កិ.កង្វល់, កិ.ព័ន្ធព័ទ្ធ.កិ.ជាប់ចំពាក់, កិ.រួបរឹត ។ **- អត្ថ** បុំ. សេចក្តីថាកិ.កង្វល់, សេចក្តីថាកិ.ព័ន្ធព័ទ្ធ, អត្ថថាកិ.ព័ន្ធព័ទ្ធ ។ ច្បាប់ខ្លះថា **បលិពុន្ធន**<បរិ+ពុធិ+យុ ។

បលិពុន្ធន្ត គុ. [បរិ+ពុធ+អន្ត, រ>ល] កាលព័ន្ធព័ទ្ធ, កាលជាប់នៅ ។

បលិពោធ បុំ. [បរិ+ពុធ+ណ, រ>ល] សេចក្តីខ្វល់, កង្វល់, សេចក្តីរវល់, បលិពោធ ។

បលិវេឋិត គុ. [បរិ+វេឋ+ឥ_អា.+ត, រ>ល] រុំហើយ, ព័ន្ធព័ទ្ធហើយ ។ **- កណ្ឋ** គុ. មានកព័ន្ធព័ទ្ធហើយ ។

បលិវេឋេត្វា អ. [បរិ+វេឋ+ណេ+ត្វា, រ>ល] ព័ន្ធព័ទ្ធហើយ, រុំព័ទ្ធហើយ, ... ។

បលិវេធន នបុំ. [បរិ+វិធ+យុ, រ>ល] កិ.ព័ន្ធព័ទ្ធ, កិ.រុំព័ទ្ធ, កិ.ញាប់ញ័រ ។ **- អត្ថ** បុំ. សេចក្តី គឺកិ.ព័ន្ធព័ទ្ធ, អត្ថថាកិ.ព័ន្ធព័ទ្ធ, រុំព័ទ្ធ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បលុដ្ឋ គុ. [ប+លុច ឬលុញ្ច+ត] រង្គោះហើយ, ជ្រុះហើយ, រុះហើយ, រដេកហើយ ។ . **មក្កដី** ឥ. មេស្វាមានរោមរង្គោះហើយ, ... ។

បលុទ្ធ គុ. [ប+លុភ+ត] ជាប់នៅហើយ, លោភខ្វះទៅហើយ ។

បលេតិ កិ. [បល+អ ឬឯ+តិ.វ.] ហើរទៅ, អណ្ដែតទៅ ។

បលោភិយមាន គុ. [ប+លុភ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលល្បួង, .កាលប្រលោម, .កាលលួងលោម ។

បលោភិស្សាម កិ. [ប+លុភ+អ+ស្សាម.ភ.+ឥ.អា.] នឹងល្បួង, នឹងប្រលោម, នឹងលួងលោម ។

បលោភេតុំ អ. [ប+លុភ+ណេ+តុំ] ដើម្បីល្បួង, .ប្រលោម, .លួងលោម ។

បលោភេត្វា អ. [ប+លុភ+ណេ+ត្វា] ល្បួងហើយ, ប្រលោមហើយ, លួងលោមហើយ ។

ប្លវមាន ឬ **បលវមាន** គុ.[ប្លវ ឬបល+អវ+មាន] កាលអណ្ដែតទៅ, កាលរសាត់ទៅ ។

បល្លង្ក ពុំ. [បរិ+អង្ក+ណ, លុបឥ, រ>ល] បល្ល័ង្ក, គ្រែន, ព្រះគ្រែន, ព្រះទែន (គ្រែមានបង្អែក កៅអីវែង) **បល្លង្កំ អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ និសីទិ** អង្គុយផ្គត់ (ឬពត់) នូវគ្រែន តម្រង់កាយ ។

បល្លល នពុំ. [បល+អល] ភក់, ស្រះ (មើលអភិធាន.សូចិ) ។

បវដ្តមាន គុ. [ប+វដ្ត+មាន] កាលវិលទៅ, កាលបម្រះនឡៀល,

កាលប្រមៀល ។

បវដ្ដិត្វា អ. [ប+វដ្ដ+ឥ_អា.+ត្វា] វិលទូទៅហើយ, បម្រះនៀល ហើយ ។

បវដ្ដេន្ត គុ. [ប+វដ្ដ+ណេ+អន្ត] កាលវិលទៅ, កាលបម្រះនៀល ។

បវដ្ដេសិ កិ. [ប+វដ្ដ+ណេ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ញុំាង...ឱ្យវិលទៅ ហើយ, ..ឱ្យបម្រះនៀលហើយ ។

បវឌ្ឍតិ កិ. [ប+វឌ្ឍ+អ+តិ_វ.] ចម្រើនទូទៅ, ចម្រើន, រុងរឿង ។

បវឌ្ឍន្តិ កិ. [ប+វឌ្ឍ+អ+អន្តិ_វ.] ចម្រើនទូទៅ, ចម្រើន ។

បវត្ត គុ. [ប+វត្ត+អ] ប្រព្រឹត្តទៅហើយ, ដែលប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។ **_ចេតនា** ឥ. ចេតនាដែលប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។ **_ដ្ឋាន** នបុំ. ទី នៃ...ប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។ **_សិនេហវេស** បុំ. អំណាចនៃសេចក្ដី ស្នេហាប្រព្រឹត្តទៅហើយ, អំណាចនៃសេចក្ដីស្រឡាញ់... ។

បវត្តន្ត គុ. [ប+វត្ត+អន្ត] កាលប្រព្រឹត្តទៅ, កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ។

បវត្តតិ កិ. [ប+វត្ត+អ+តិ_វ.] រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ។

បវត្តមាន គុ. [ប+វត្ត+មាន] កាលប្រព្រឹត្តទៅ, កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ។

បវត្តយមាន គុ. [ប+វត្ត+ណយ+មាន] កាលញុំាង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

បវត្តយិំសុ កិ. [ប+វត្ត+ណយ+ឪំ_អជ្ជ.] ញុំាង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។

បវត្តារ គុ. [ប+វទ+តុ, ទ>ត, ត+តុ>ត្តុ+អំ_វិ, ឧនៃតុ>អារ] អ្នកពោល, អ្នក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប្រាប់, អ្នកបង្ហាញ ។ ក្នុងអដ្ឋកថាឃើងចេញទៅជាអដ្ឋិវិភត្តិពហុ.វនេះជា អាចិក្ខន្តានំ គួរតែជាអាចិក្ខន្តានំ ឬ អាចិក្ខនំ ឬក៏យ៉ាងណា ? សូមផ្ញើមតិនេះលើវេយ្យាករណបណ្ឌិតទូទៅ ។

បវត្តិ ឥ. [ប+វត ឬវតុ+តិ] កិ.ប្រព្រឹត្តិទៅ, ដំណើរប្រព្រឹត្តិទៅ (ដំណឹង, រឿង, ប្រវត្តិ, បវត្តិកាល, វេលាជាទីប្រព្រឹត្តិទៅ, ហេតុជាទីប្រព្រឹត្តិទៅ); វិ. **បវត្តនំ> បវត្តិ** ។ - **ជានន្តំ** ដើម្បីកិ.ដឹងនូវដំណឹង, -នូវហេតុជាទីប្រព្រឹត្ត ។ - **ស្សវនដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីឮនូវដំណឹង ។

បវត្តិត គុ. [ប+វត្ត+ឥ_អា.+ត] ដែល...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ, គឺ...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។ - **បវរធម្មចក្ក** គុ. មានចក្រគឺធម៌ដ៏ប្រសើរដែល...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ; វិ. **ធម្មោ ឯវ ចក្កំ> ធម្មចក្កំ, បវរំ ធម្មចក្កំ> បវរធម្មចក្កំ , បវត្តិតំ បវរធម្មចក្កំ យេន សោ> បវត្តិតបវរធម្មចក្កោ** ។ មានធម៌ដូចជាចក្រដ៏ប្រសើរដែល...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ; វិ. **ធម្មោ ចក្កំ ឥវ> ធម្មចក្កំ**, ...(ក្រៅពីនេះដូចខាងដើម) ។

បវត្តិត្ថ កិ. [ប+វត្ត+អ+ត្ថ_ហី., ចុះឥ_អា.] ប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។

បវត្តិស្សតិ កិ. [ប+វត្ត+អ+ស្សតិ_ភ., ចុះឥ_អា.] នឹងប្រព្រឹត្តទៅ ។

បវត្តេត្វា អ. [ប+វត្ត+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។

បវត្តេថ កិ. [ប+វត្ត+ណេ+ថ_ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

បវត្តេន្ត គុ. [ប+វត្ត+ណេ+អន្ត] កាលប្រព្រឹត្តទៅ, កាលញុំាង...ឱ្យ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប្រព្រឹត្តទៅ ។

បវត្តេសិ កិ. [ប+វត្ត+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] ញុំាង...ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។

បវន នបុំ. [ប+វន] ព្រៃជាប្រធាន (ព្រៃភ្នំ, ព្រៃស្បាត); វិ. **បធានំ វនំ> បវនំ** ។

បវរ គុ. [ប+វរ] ប្រសើរទូទៅ, ប្រសើរបំផុត, (ថាត្រឹមតែ «ប្រសើរ» ក៏បាន) ។

បវស្សិ កិ. [ប+វស្ស+អ+ឦ-អជ្ជ.] ធ្លាក់ចុះទូទៅហើយ, បង្អុរចុះហើយ ។

បវារណា ឥ. [ប+វរ+យុ+អា-ឥ.] ពិធីជាទីញុំាងសង្ឃឱ្យប្រាថ្នាទូទៅ,-ឱ្យត្រេកអរទូទៅ (បវារណា, បវារណាកម្ម); វិ. **បវារេតិ ឯតិស្សាតិ> បវារណា** (ពិធី) ។

បវារិត គុ. [ប+វរ+ណេ+ត, ចុះឥ-អា.] គឺ...បវារណាហើយ, គឺ...ឱ្យបវារណាហើយ ។

បវារេតព្វ កិ. [ប+វរ+ណេ+តព្វ] គឺ...គប្បីញុំាង...ឱ្យប្រាថ្នាទូទៅហើយ, គឺ...គប្បីបវារណា ។

បវារេត្វា អ. [ប+វរ+ណេ+ត្វា] បវារណាហើយ, ញុំាង...ឱ្យប្រាថ្នាទូទៅហើយ ។

បវារេសិ កិ. [ប+វរ+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] បវារណាហើយ, ញុំាង...ឱ្យប្រាថ្នាទូទៅហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បវាឡ នបុំ. [ប+វល+ណ, ល>ឡ] កែវប្រវាឡៈ ឬកែវប្រពាឡ ។ **- ធជា** ឥ. ទង់ជាវិការៈនៃកែវប្រពាឡ ។ **- មយ** គុ. ជាវិការៈនៃកែវប្រពាឡ, សម្រេចហើយដោយកែវប្រពាឡ, គឺ...ធ្វើហើយដោយកែវប្រពាឡ (វិការតទ្ធិត, និប្ផន្នតទ្ធិត, បកតតទ្ធិត)។ **- យដ្ឋិ** ឥ. ដងជាវិការៈនៃកែវប្រពាឡ ។

បវាយតិ កិ. [ប+វេ+អ+តិ_វ.] ផ្សាយទៅ, បក់ទៅ, ផាត់ទៅ ។

បវាស បុំ. [ប+វស+ណ] ទីជាទីនៅប្រាស, ទីជាទីនៅព្រាត់ប្រាស; វិ. **បវសនំ> បវាសោ** ។

បវាសី គុ. [ប+វស+ណី] អ្នកនៅប្រាស, អ្នកនៅព្រាត់ប្រាស; វិ. **បវសតីតិ> បវាសី** ។

បវាហេត្វា អ. [ប+វហ+ណេ+ត្វា] បណ្តេញហើយ, បន្សាត់បង់ហើយ ។

បវិជ្ឈិត្វា អ. [ប+វិធ+យ+ត្វា, ចុះឥ_អា.] ប្រមៀលហើយ ។

បវិដ្ឋ គុ. [ប+វិស+ត] ចូលទៅហើយ, ចូលមកហើយ ។ **- កាល** បុំ. កាលនៃ...ចូលទៅហើយ ។ **- ក្ខណ** បុំ. ខណៈនៃ...ចូលទៅហើយ ។ **- ឆិទ្ទ** នបុំ. ប្រហោង...ចូលទៅហើយ ។ **- បវិដ្ឋ** គុ. ចូលទៅហើយៗ ។ **- បុព្វ** គុ. ធ្លាប់ចូលទៅហើយ ។ **- ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកចូលទៅហើយ ។ **- មត្ត** គុ. គ្រាន់តែចូលទៅហើយ; គ្រាន់តែគឺ...ចូលទៅហើយ ។

បវិទ្ធ គុ. [ប+វិធ+ត] គឺ...ប្រមៀលហើយ, បោះទៅហើយ ។ **- ត្ត** ឥ. ព្រោះភាវៈនៃ...ជារបស់គឺ...ប្រមៀលហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បវិវិត្ត គុ. [ប+វិ+វិច+ត] ស្ងាត់ទូទៅហើយ, ស្ងប់ស្ងាត់ហើយ ។

បវិវេក គុ. [ប+វិ+វិច+ណ, ច>ក] ទីស្ងាត់, ទីជាទីស្ងាត់, ទីស្ងប់ស្ងាត់ ។ **-រស** ចុំ. រសដែលកើតអំពីទីស្ងាត់, -ទីស្ងប់ស្ងាត់; វិ. **បវិវេកតោ ឧប្បន្នោ រសោ> បវិវេករសោ** ។

បវិស កិ. [ប+វិស+អ+ហិ-ប., លុបហិ] ចូរចូលទៅ, ចូរចូលមក ។

បវិសតិ កិ. [ប+វិស+អ+តិ-វ.] ចូលទៅ, ចូលមក ។

បវិសថ កិ. [ប+វិស+អ+ថ-ប.] ចូរចូលទៅ, ចូរចូលមក ។

បវិសន នបុំ. [ប+វិស+យុ] កិ.ចូលទៅ; វិ. **បវិសិយតេតិ> បវិសនំ** ។ (ទី) ជាទីចូលទៅ; វិ. **បវិសតិ ឯត្ថាតិ> បវិសនំ** ។ **-អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.ចូលទៅ ។ **-សមយ** ចុំ. សម័យនៃកិ.ចូលទៅ ។ **-អាការ** ចុំ. អាការនៃកិ.ចូលទៅ, អាការជាទីចូលទៅ ។

បវិសន្តិ កិ. [ប+វិស+អ+អន្តិ-វ.] ចូលទៅ, ចូលមក ។

បវិសិត្វា អ. [ប+វិស+ត្វា, ចុះឥ-អា.] ចូលទៅហើយ, ចូលមកហើយ ។

បវិស្ស អ. [ប+វិស+ត្វា] ចូលទៅហើយ ។

បវិស្សសេ កិ. [ប+វិ+សស+អ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីស្និទ្ធស្នាល, -រាប់អាន ។

បវុត្តិ ឥ. [ប+វត+តិ, អនៃវ>ឧ] ពាក្យប្រែដូច បវត្តិ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បវេក្ខាមិ កិ. [ប+វិស+ខ+ស្សាមិ.ភ., ស>ក, ស្សាមិ>ខាមិ, វិ>វេ] នឹងចូលទៅ ។

បវេច្ឆន្ត គុ. [ប+វិស+ឆ+អន្ត, ស>ច, វិ>វេ] កាលញុំាង...ឱ្យហូរទៅ, កាលបង្ហូរទៅ ។

បវេណិ ឬ **បវេណី** ឥ. [ប+វិ+ណិ ឬណី] បវេណី, ប្រពៃណី (បែបផែន, សណ្ដាប់ធ្នាប់) ។ - **វដ្ដ** នបុំ. ភាវៈនៃ...ជាព្រះរាជាដោយប្រពៃណី ។ - **បាលក** គុ. អ្នករក្សានូវប្រពៃណី ។ (បាលក <បាល+ណ្វុ); វិ. **បវេណិំ បាលេតីតិ> បវេណិបាលកោ** ។

បវេទយន្តិ កិ. [ប+វិទ+ណយ+អន្តិ.វ.] ញុំាង...ឱ្យដឹងទូទៅ, ប្រាប់, សម្ដែង, ប្រកាស ។

បវេទយមាន គុ. [ប+វិទ+ណយ+មាន] កាលញុំាង...ឱ្យដឹងជាទូទៅ, កាលប្រាប់, កាលសម្ដែង, កាលប្រកាស ។

បវេទិត គុ. [ប+វិទ+ត, ចុះឥ.អា.] គឺ...ឱ្យដឹងទូទៅហើយ, គឺ...ប្រាប់ហើយ, គឺ...សម្ដែងហើយ ។

បវេទេត្វា អ. [ប+វិទ+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យដឹងទូទៅហើយ, សម្ដែងហើយ, ប្រាប់ហើយ ។

បវេទេសិ កិ. [ប+វិទ+ណេ+ឦ.អជ្ជ.; ចុះស.អា.] ញុំាង...ឱ្យដឹងទូទៅហើយ, សម្ដែងហើយ, ប្រាប់ហើយ ។

បវេធន្ត គុ. [ប+វិធ+អន្ត] កាលញាប់ញ័រ, កាលញាក់ញ័រ, កាលទម្រាក់

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឧទ្រើក ។

បវេធមាន គុ. [ប+វិធ+មាន] ប្រែដូច បវេធន្ត ។

បវេធិ កិ. [ប+វិធ+អ+ឦ-អជ្ជ.] ញាប់ញ័រហើយ, ... ។

បវេសន នបុំ. [ប+វិស+យុ] កិ.ចូលទៅ, ការចូលទៅ; វិ. **បវិសិយតីតិ> បវេសនំ** ។ (ទី) ជាទីចូលទៅ; វិ. **បវិ-សតិ ឯត្ថាតិ> បវេសនំ** ។

បវេសយីសុ កិ. [ប+វិស+ណយ+ឧំ-អជ្ជ.] ញុំាង...ឱ្យចូលទៅហើយ ។

បវេសេតព្វ កិ. [ប+វិស+ណេ+តព្វ] គឺ...គប្បីញុំាង...ឱ្យចូលទៅ, គឺ...គប្បីឱ្យចូលទៅ ។

បវេសេតុកាម គុ. [បវេសេតុំ+កម+ណ] ចង់ដើម្បីចូលទៅ, ប្រាថ្នាដើម្បីចូលទៅ; វិ. **បវេសេតុំ កាមេតីតិ> បវេសេតុ-កាមោ** ។ មានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីចូលទៅ; វិ. **បវេសេតុំ កាមោ អស្សាតិ> បវេសេតុកាមោ** ។

បវេសេត្វា អ. [ប+វិស+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យចូលទៅហើយ, បញ្ចូលទៅហើយ, ឱ្យចូលទៅហើយ ។

បវេសេន្តិ កិ. [ប+វិស+ណេ+អន្តិ-វ.] ញុំាង...ឱ្យចូលទៅ, ឱ្យចូលទៅ ។

បវេសេសិ កិ. [ប+វិស+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] ញុំាង...ឱ្យចូលទៅហើយ, ឱ្យចូលមកហើយ ។

បសត្ថ ឬ **បសដ្ឋ** គុ. [ប+សំស+ត] គឺ... សរសើរហើយ; វិ. **បសំ-**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សិយិត្វាតិ> បសត្ថោ, បសដ្ឋោ ។

បសន្ន គុ. [ប+សទ+ត, ត>អន្ន, លុប ទ] ថ្លា, ជ្រះថ្លា, ជ្រះថ្លាហើយ; វិ. **បសីទតីតិ> បសន្នំ, បសីទិត្ថ ចា> បសន្នំ** ។ -**ឧទករហទសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយអន្លង់នៃទឹកដ៏ថ្លា ។ -**ឧទករហទ** នថុំ. អន្លង់នៃទឹកដ៏ថ្លា ។ -**ឧទក** នថុំ. ទឹកថ្លា, ទឹកដ៏ថ្លា ។ -**កាល** ពុំ. កាលនៃ...ជ្រះថ្លាហើយ ។ -**ចិត្ត** គុ. មានចិត្តជ្រះថ្លាហើយ; វិ. **បសន្នំ ចិត្តំ យស្ស សោ> បសន្នចិត្តោ** ។ -**មានស** គុ. មានចិត្តជ្រះថ្លាហើយ, មានឆន្ទះមានក្នុងចិត្តជ្រះថ្លាហើយ ។

បសន្នោទក គុ. [បសន្ន+ឧទក] មានទឹកដ៏ថ្លា; វិ. **បសន្នំ ឧទកំ យស្ស តំ> បសន្នោទកំ** ។

បសយ្ហរូប នថុំ. [បសយ្ហ+រូប] (ក្នុងទីនេះប្រើជាបទគុណ) មានរូបគឺ...គប្បីកំហែងបាន, មានសភាពគឺ...គប្បីសង្កត់សង្កិនបាន, -គប្បីញាំញីបាន, -គ្របសង្កត់បាន (**បសយ្ហ**<ប+សហ+ណ្យ) ។

បសវតិ កិ. [ប+សុ+អ+តិ_វ.] សោយ, បាន, ប្រសព្វ, ទទួល, ហូរទៅ ។

បសវិស្សាមិ កិ. [ប+សុ+អ+ស្សាមិ_ក., ចុះ៩_អា.] នឹងសោយ, នឹងបាន, ... ។

បសុ ពុំ. [បស+ឧ] សត្វគឺគេគប្បីចងទុក (សត្វចិញ្ចឹម); វិ. **បសិតព្វោ ពន្ធិតព្វោតិ> បសុ** ។ សត្វដែលគេគប្បីចិញ្ចឹម; វិ. **បសេតព្វោ បោសេតព្វោតិ> បសុ** ។ បើជាពហុវចនៈ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តាំងជា បសុ+យោ.វិ., ផ្លាស់ឧ>អ, យោ>វោ = បសវោ ។

បសំសការណ នបុំ. [បសំស+ការណ] ហេតុនៃសេចក្ដីសរសើរ ។

បសំសន នបុំ. [ប+សំស+យុ] សេចក្ដីសរសើរ, កិ.សរសើរ; វិ. **បសំសិយតេតិ> បសំសនំ** ។ . **មត្ត** គុ. ពាក្យ គ្រាន់តែសេចក្ដីសរសើរ, សព្ទបើសេចក្ដីសរសើរ ។

បសំសន្តិ កិ. [ប+សំស+អ+អន្តិ.វ.] រមែងសរសើរ ។

បសំសសិ កិ. [ប+សំស+អ+សិ.វ.] សរសើរ, រមែងសរសើរ ។

បសំសា ឥ. [ប+សំស+អ+អា.ឥ.] ការសរសើរ, សេចក្ដីសរសើរ; វិ. **បសំសនំ> បសំសា** ។ . **មត្ត** គ្រាន់តែសេចក្ដីសរសើរ ។

បសំសិតព្វ កិ. [ប+សំស+តព្វ, ចុះឥ.អា.] គឺ...គប្បីសរសើរ ។

បសំសិត គុ. [ប+សំស+ត, ចុះឥ.អា.] គឺ...សរសើរហើយ ។

បសំសិត្វា អ. [ប+សំស+ត្វា, ចុះឥ.អា.] សរសើរហើយ ។

បសំសិយភាវ បុំ. [បសំសិយ+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺ...គប្បីសរសើរ ។ **បសំសិយ**<ប+សំស+ណ្យ, ចុះឥ.អា. = វិ. **បសំសិតព្វោតិ> បសំសិយោ** ។

បសំសុប្បាទន នបុំ. [បសំស+ឧប្បាទន] កិ.ញ៉ាំងសេចក្ដីសរសើរឱ្យកើតឡើង ។

បសាទកាយ បុំ. [បសាទ+កាយ] កាយដ៏ថ្លាស្អាត ។ (**បសាទ**<ប+សទ+ណ) = សេចក្ដីជ្រះថ្លា; វិ. **បសាទនំ> បសាទោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អាការដែលបុគ្គលជ្រះថ្លាដោយវិសេស; វិ. **ឧិសេសេន បសាធិយតីតិ> បសាទោ** ។

បសាទពហុល គុ. [បសាទ+ពហុល] ច្រើនដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លា, ក្រាស់ដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លា ។

បសាទភញ្ញ នបុំ. [បសាទ+ភញ្ញ] ពាក្យគឺបុគ្គលគប្បីពោលដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លា; -គប្បីពោលដោយអំណាចនៃសេចក្ដីជ្រះថ្លា ។

បសាទានុរូប គុ. [បសាទ+អនុរូប] ដ៏សមគួរដល់សេចក្ដីជ្រះថ្លា ។

បសាទេតុកាម គុ. [បសាទេតុំ+កម+ណ] អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យជ្រះថ្លា; វិ. **បសាទេតុំ កាមេតីតិ> បសាទេតុកាមោ** ។

បសាទេតុំ អ. [ប+សទ+ណេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យជ្រះថ្លា, កិ.ញ៉ាំង...ឱ្យជ្រះថ្លា ។

បសាទេត្វា អ. [ប+សទ+ណេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យជ្រះថ្លាហើយ ។

បសាទេន្ត គុ. [ប+សទ+ណេ+អន្ត] កាលញ៉ាំង...ឱ្យជ្រះថ្លា ។

បសាទេសិ កិ. [ប+សទ+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យជ្រះថ្លាហើយ ។

បសាធន នបុំ. [បសាធ+យុ] វត្ថុជាគ្រឿងញ៉ាំងកិច្ចឱ្យសម្រេច ឬ វត្ថុជាគ្រឿងប្រដាប់ (គ្រឿងប្រដាប់, គ្រឿងបសាធនៈ); វិ. **បសាធេតិ ឯតេនាតិ> បសាធនំ** ។ - **បេឡិកា** ឥ. ហិបសម្រាប់ដាក់នូវវត្ថុជាគ្រឿងប្រដាប់, ហិបសម្រាប់ដាក់នូវភណ្ឌៈជាគ្រឿងប្រដាប់, ហិបសម្រាប់ដាក់នូវគ្រឿងប្រដាប់ (បេឡិកសព្ទនេះប្រែ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បានន័យផ្សេងទៀតថា : ស្នូត្រ, កំប្រោង) ។ - ភណ្ឌ នចុំ. ភណ្ឌៈគឺគ្រឿងប្រដាប់, ភណ្ឌៈគឺវត្ថុជាគ្រឿងប្រដាប់ ។ - យោគ្គ គុ. គួរដល់កិ.ប្រដាប់ ។

បសាធិតុំ អ. [ប+សាធ+តុំ, ចុះឥ_អា.] ដើម្បីប្រដាប់ ។

បសាធេត្វា អ. [ប+សាធ+ណេ+ត្វា] ប្រដាប់ហើយ, ស្អិតស្អាងហើយ ។

បសាធេស្សាមិ កិ. [ប+សាធ+ណេ+ស្សាមិ_ភ.] នឹងប្រដាប់, នឹងញ៉ាំង...ឱ្យប្រដាប់ ។

បសារេតិ កិ. [ប+សរ+ណេ+តិ_វ.] សណ្ដូក, លាត, លា, លាចេញ, សន្ធឹង ។

បសារេត្វា អ. [ប+សរ+ណេ+ត្វា] សណ្ដូកហើយ, លាតហើយ, លាហើយ, លាចេញហើយ, សន្ធឹងហើយ ។

បសារេន្ត គុ. [ប+សរ+ណេ+អន្ត] កាលសណ្ដូក, ... ។

បសារេសិ កិ. [ប+សរ+ណេ+ឦ_អជ្ជ..ចុះស_អា.] លាហើយ, លាចេញហើយ,... ។

បសីទន្តិ កិ. [ប+សទ+អ+អន្តិ_វ., សទ>សីទ] ថ្លា, ជ្រះថ្លា ។

បសីទិត្វា អ. [ប+សទ+ត្វា, សទ>សីទ, ចុះឥ_អា.] ជ្រះថ្លាហើយ ។

បសុត គុ. [ប+សុ+ត] ខ្វល់ខ្វាយ, អ្នកខ្វល់ខ្វាយ; វិ. **បសុតកិច្ច> បសុតោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បសូតិ ឥ. [ប+សូ+តិ] (ផ្ទះ) ជាទីប្រសូតិ; វិ. **បសុបតិ ឯក្ខាតិ> បសូតិ** ។ កិ.ប្រសូតិ; វិ. **បសបនំ> បសូតិ** ។ . **ឃរ** នបុំ. ផ្ទះជាទីប្រសូតិ ។

បសេនទិ ន. ព្រះនាមនៃព្រះរាជាជាធំក្នុងដែនកោសល ។

បស្ស កិ. [ទិស+អ+ហិ_ប., ទិស>បស្ស, លុបហិ_ប.] ចូរឃើញ, ចូរមើល ។

បស្ស ន. ខាង, ម្ខាង (ទក្ខិណបស្ស ខាងស្ដាំ, វាមបស្ស ខាងឆ្វេង) ។

បស្សតា គុ. [បស្សន្ត+នា_វិ, ន្ត+នា>តា] កាលឃើញ, កាលមើល ។

បស្សតិ កិ. [ទិស+អ+តិ_វ.] ឃើញ, មើល ។

បស្សតុ កិ. [ទិស+អ+តុ_ប.] ចូរឃើញ, ចូរមើល ។

បស្សតោ គុ. [បស្សន្ត+ស_វិ., ន្ត+ស>តោ] កាលឃើញ, កាលមើល ។

បស្សថ កិ. [ទិស+អ+ថ_ប.] ចូរមើល, ចូរឃើញ ។

បស្សទ្ធ គុ. [ប+សំភ+ត, ត>ទ្ធ, ស>ស្ស, លុបនិគ្គហិត] ស្ងប់ហើយ, រម្ងាប់ហើយ, ស្ងប់រម្ងាប់, សះស្បើយ; វិ. **បស្សម្ភតិ> បស្សទ្ធោ** ។ . **ទរថ** គុ. អ្នកមានសេចក្ដីក្រវល់ក្រវាយរម្ងាប់ហើយ ។

បស្សនសីល គុ. [បស្សន+សីល] អ្នកមានកិ. ឃើញជាប្រក្រតី; វិ. **បស្សនំ សីលមស្សាតិ> បស្សនសីលោ** ។ **បស្សន**< ទិស+យុ = វិ. **បស្សិយតេតិ> បស្សនំ** ។

បស្សន្ត គុ. [ទិស+អន្ត, ទិស>បស្ស] កាលឃើញ, កាលមើល ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បស្សសិ កិ. [ទិស+អ+សិ.វ.] ឃើញ, មើល ។

បស្សិ កិ. [ទិស+អ+ឦ-អជ្ជ.,] ឃើញហើយ, មើលហើយ ។

បស្សិតុកាម គុ. [បស្សិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីឃើញ ។

បស្សិតុំ អ. [ទិស+តុំ, ចុះឥ-អា.] ដើម្បីឃើញ, កិ.ឃើញ ។

បស្សិត្វា អ. [ទិស+ត្វា, ចុះឥ-អា.] ឃើញហើយ ។

បស្សិស្សតិ កិ. [ទិស+អ+ស្សតិ-ភ., ចុះឥ-អា.] នឹងឃើញ ។

បស្សេ កិ. [ទិស+អ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីឃើញ ។ ន. ទីខាង, ក្បែរខាង ។

បស្សេសុ ន. [បស្ស+សុ, ផ្លាស់ អនៃស្ស>ឯ] ក្នុងខាងទ., ទៀបខាងទ. ។

បហដ្ឋ គុ. [ប+ហស+ត] រីករាយទូទៅហើយ, រីករាយហើយ ។ - **មានស** គុ. អ្នកមានចិត្តរីករាយទូទៅហើយ, អ្នកមានឆន្ទៈមានក្នុងចិត្ត រីករាយហើយ ។

បហត គុ. [ប+ហរ+ត ឬហន+ត] គឺ...ប្រហារហើយ, -គោះហើយ, -វាយហើយ, ខ្ទប់ហើយ ។ - **ភាវ** នបុំ. ភាវៈនៃ...ជា...គឺ... ប្រហារហើយ ។ - **បហតដ្ឋាន** នបុំ. ទីនៃ...គឺ...ប្រហារ ហើយៗ ។

បហន្ត្វា អ. [ប+ហន+ត្វា] កម្ចាត់បង់ហើយ, សម្លាប់ហើយ ។

បហរ កិ. [ប+ហរ+អ+ហិ-ប.] ចូរប្រហារ, ចូរវាយ, ... ។

បហរណាទិ គុ. [បហរណ+អាទិ] (កម្ម) មានកិ.ប្រហារជាដើម;

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិ. បហរណំ អាធិ យេសំ តានិ> បហរណាធីនិ (កម្មានិ) ។ បហរណ<ប+ហរ+យុ = វិ. បហរិយតេតិ> បហរណំ ។

បហរន្តុ កិ. [ប+ហរ+អ+អន្តុ-ប.] ចូរប្រហារ, ចូរវាយ, ... ។

បហារាបេសិ កិ. [ប+ហរ+ណាបេ+ព្ស-អជ្ជ., ចុះស-អា.] ញុំាង...ឱ្យប្រហារហើយ, ... ។

បហរិតព្វ កិ. [ប+ហរ+តព្វ, ចុះឥ-អា.] គឺ...គប្បីប្រហារ ។

បហរិតុកាមតា នចុំ. [បហរិតុកាម+តា] ភាវៈនៃ... ជាអ្នកចង់ដើម្បីប្រហារ; វិ. បហរិតុំ កាមេតីតិ> បហរិតុកាមោ, តស្ស ភាវោ> បហរិតុកាមតា ។

បហរិត្វា អ. [ប+ហរ+ត្វា, ចុះឥ-អា.] ប្រហារហើយ ។

បហរិស្សតិ កិ. [ប+ហរ+អ+ស្សតិ-ភ., ចុះឥ-អា.] នឹងប្រហារ ។

បហរីសុ កិ. [ប+ហរ+អ+ឩំ.អជ្ជ.] ប្រហារហើយ ។

បហរេយ្យ កិ. [ប+ហរ+អ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីប្រហារ ។

បហស្សថ កិ. [ប+ហា+អ+ស្សថ-ភ.] នឹងលះ, នឹងលះបង់ ។

បហំសិ កិ. [ប+ហំស+អ+ព្ស-អជ្ជ.,] រីករាយហើយ, ស្រស់ស្រាយហើយ, ស្រស់បោះហើយ, ញញឹមញញែមហើយ ។

បហំសិតមុខ គុ. [បហំសិត+មុខ] មានមុខស្រស់បំព្រង, មានមុខរីករាយហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បហំសិត្វា អ. [ប+ហំស+ត្វា, ចុះឥ.អា.] រីករាយហើយ, ញញឹមញញែមហើយ ។

បហាតព្វ គុ. [ប+ហា+តព្វ] គឺ... គប្បីលះ, .គប្បីលះបង់ ។ - **អត្ថ** ចុំ. សេចក្ដីថាគឺ...គប្បីលះបង់ ។

បហាតវេ អ. [ប+ហា+តវេ] ដើម្បីលះបង់ ។

បហាតុំ អ. [ប+ហា+តុំ] ដើម្បីលះបង់ ។

បហាន នចុំ. [ប+ហា+យុ] កិ.លះ, កិ.លះបង់(ជាទីលះបង់); វិ. **បហីយតេ> បហានំ** ។ - **ការ** ចុំ. អ្នកធ្វើនូវកិ.លះបង់ ។ - **អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.លះបង់ ។ - **បរិញ្ញា** ឥ. ធម្មជាតិគឺបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹងដោយអំណាចនៃកិ.លះបង់, ឈ្មោះបហានបរិញ្ញា ។

បហាយ អ. [ប+ហា+ត្វា] លះហើយ, លះបង់ហើយ, លះចោលហើយ, ទុកហើយ ។

បហារ ចុំ. [ប+ហរ+ណ] កិ.ប្រហារ; វិ. **បហរណំ> បហារោ** ។ - **ទាន** នចុំ. កិ.ឱ្យនូវកិ.ប្រហារ ។

បហិណតុ កិ. [ប+ហិ+ណា+តុ.ប.] ចូរបញ្ជូនទៅ, ចូរបញ្ជូនមក, ចូរផ្ញើទៅ ។

បហិណាមិ កិ. [ប+ហិ+ណា+មិ.វ.] បញ្ជូនទៅ, បញ្ជូនមក, ផ្ញើទៅ ។

បហិណិ កិ. [ប+ហិ+ណា+ឦ.អជ្ជ.] បញ្ជូនទៅហើយ, បញ្ជូនមកហើយ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ផ្ញើទៅហើយ ។

បហិណិត្វា អ. [ប+ហិ+ណា+ត្វា, អានៃណា>ឥ] បញ្ជូនទៅហើយ, បញ្ជូនមកហើយ, ផ្ញើទៅហើយ ។

បហិណិត្ថ កិ. [ប+ហិ+ណា+ត្ថ_អជ្ជ.] បញ្ជូនទៅហើយ,... ។

បហិណិស្សតិ កិ. [ប+ហិ+ណា+ស្សតិ_ភ.] នឹងបញ្ជូនទៅ, ... ។

បហិណីសុ កិ. [ប+ហិ+ណា+ឧំ_អជ្ជ.] បញ្ជូនទៅហើយ,... ។

បហិត គុ. [ប+ហិ+ត] គឺ...បញ្ជូនទៅហើយ ។ - **ត្ត** គុ. មានខ្លួនបញ្ជូនទៅហើយ ។ - **បហិតី** គុ. គឺ...បញ្ជូនទៅហើយៗ ។ - **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ...ជា...គឺ...បញ្ជូនទៅហើយ ។ - **សញ្ញាណ** នចុំ. សញ្ញា ឬសញ្ញាណនៃ...គឺ...បញ្ជូនទៅហើយ, សេចក្ដីសំគាល់នៃ...គឺ...បញ្ជូនទៅហើយ ។ - **សាសន** នចុំ. ដំណឹង, សំបុត្រ, ពាក្យបណ្ដាំគឺ...បញ្ជូនទៅហើយ, -ផ្ញើទៅហើយ ។

បហិយ កិ. [ប+ហា+យ+ឰ_អជ្ជ., អានៃហា>ឥ] សាបសូន្យហើយ, លះបង់ហើយ ។ ប្រើជា **បហីយិ** ក៏មាន ។

បហីន គុ. [ប+ហា+ត, ត>ឦន] គឺ...លះបង់ហើយ, -បន្សាត់បង់ហើយ ។ - **កសាវ** គុ. អ្នកមានទឹកចត់គឺរាគាទិក្កិលេសបន្សាត់បង់ហើយ, -លះបង់ហើយ, អ្នកមានកិលេសដូចជាទឹកចត់លះបង់ហើយ, អ្នកមានទឹកចត់លះបង់ហើយ ។ - **ត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...គឺ...លះបង់ចោលហើយ ។ - **បាប** គុ. អ្នកមានបាបលះបង់ចោលហើយ, -បន្សាត់បង់ហើយ ។ - **បុញ្ញ** គុ. អ្នកមានបុណ្យលះបង់ហើយ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

. មាន គុ. អ្នកមានមានះលះបង់ហើយ ។

បហីនសោកសល្លតា ឥ. [បហីនសោកសល្ល+តា] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានសរគីសេចក្ដីសោកលះបង់ហើយ; វិ. សោរភា ៦ឧ សល្លំ> សោកសល្លំ, បហីនំ សោកសល្លំ យេន សោ> បហីនសោកសល្លោ, បហីនសោកសល្លស្ស ភាវោ> បហីនសោកសល្លតា ។

បហីយតិ កិ. [ប+ហា+យ+តិ_វ., អានៃហា>ឦ] គឺ...លះ, លះបង់, .បន្សាត់បង់ ។

បហុត គុ. [ប+ហូ+ត] ច្រើន, ល្មម, ល្មមគ្រាន់, គ្រប់គ្រាន់ ។ . អន្នបាន គុ. មានបាយគឺបុគ្គលគប្បីស៊ីនិងទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកដ៏ច្រើន, មានបាយនិងទឹកច្រើន ។

បហោតិ កិ. [ប+ហូ+អ+តិ_វ.] ល្មម, ល្មមគ្រាន់, ត្រឹមល្មម, គ្រប់គ្រាន់ ។

បហោនក គុ. [ប+ហូ+យុ+ក_ស.] ល្មម, ល្មមគ្រាន់, ត្រឹមល្មម, គ្រប់គ្រាន់ ។ . និយាម ចុំ. ចំនងនៃ...ល្មមគ្រាន់, លំអាននៃ...។

បហោសិ កិ. [ប+ហូ+អ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ល្មមហើយ, គ្រប់គ្រាន់ហើយ ។

បហោស្សតិ កិ. [ប+ហូ+អ+ស្សតិ_ភ.,] នឹងល្មម, នឹងល្មមគ្រាន់, នឹងគ្រប់គ្រាន់ ។

បំសុ នចុំ. [ចំស+ឧ] អាចម៍ដី, ផង់ដី, លំអងដី ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បំសុកូល នថុំ. [បំសុ+កូល] សំពត់ដល់នូវភាពដែលគេគួរខ្ពើមដូចជាអាចម៍ដី (សំពត់បង្សុកូល) វិ. **បំសុំ ចិយ កុច្ឆិកភាចំ ឧល្លុ-គិតិ> បំសុកូលំ** ។ - **សញ្ញា** ឥ. សេចក្ដីសំគាល់ថាសំពត់បង្សុកូល ។

បំសុកូលិក គុ. [បំសុកូល+ណិក] អ្នកមានកិ.ទ្រទ្រង់នូវសំពត់បង្សុកូលជាប្រក្រតី ; វិ. **បំសុកូលធារណំ សីលមស្សាតិ> បំសុកូលិកោ** ។ អ្នកមានកិ.ទ្រទ្រង់នូវសំពត់បង្សុកូលជាវត្ត; វិ. **បំសុកូលធារណំ វតមស្សាតិ>បំសុកូលិកោ** ។ - **ត្ថេរ** ឥ. ព្រះថេរអ្នកមានកិ.ទ្រទ្រង់នូវសំពត់បង្សុកូលជាប្រក្រតី ។

បំសុខន្ធ ចុំ. [បំសុ+ខន្ធ] ដុំនៃអាចម៍ដី, គំនរនៃ... ។

បំសុចុណ្ណ នថុំ. [បំសុ+ចុណ្ណ] កម្ទេចនៃអាចម៍ដី, ផង់នៃ..., លំអិតនៃ...។

បំសុបរិមាណ គុ. [បំសុ+បរិមាណ] មានអាចម៍ដីជាប្រមាណ ។

បាកដ គុ. [ប+កដ+អ, ប>បា] (សភាវៈ) ដល់នូវកិ.ឃើញ (ប្រាកដ, ជាក់ស្ដែង, ល្បីល្បាញ); វិ. **ធស្សនំ ភដតិ គច្ឆតីតិ> បាកដោ** ។ - **បរិស្សយ** ចុំ. អន្តរាយប្រាកដ, អន្តរាយជាក់ស្ដែង ។

បាកដីភូត គុ. [បាកដ+ភូត, ចុះឦ] ជាធម្មជាតមានសេចក្ដីប្រាកដកើតហើយ ។

បាកតិក គុ. [បកតិ+ណិក] (សភាវៈ) តាំងនៅដោយប្រក្រតី ឬតាំងនៅដោយសភាវៈជាប្រក្រតី; វិ. **បកតិយា តិដ្ឋតីតិ>បាកតិកោ**។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- **អគ្គិសន្តាប** ចុំ. កម្ដៅនៃភ្លើងដែលតាំងនៅដោយភាវៈជាប្រក្រតី ។ - **សរីរ** គុ. មានសរីរៈតាំងនៅដោយប្រក្រតី ។

បាកវត្ត នចុំ. [បាក+វត្ត] វត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យឆ្អិនប្រព្រឹត្តទៅ (ស្បៀង, គ្រឿងសម្ល, ម្ហូប) ។ - **មូល** នចុំ. ទ្រព្យជាមូល (តម្លៃ) នៃវត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យឆ្អិនប្រព្រឹត្តទៅ ។

បាការ ចុំ. [ប+ករ+ណ] (ប្រទេស) ដែលគេធ្វើដោយជុំវិញ (កំពែង); វិ. **បរិ សមន្តតោ ករិយតីតិ> បាការោ** ។ - **អន្តរ** នចុំ. ចន្លោះ ឬវាងនៃកំពែង, ខាងក្នុងនៃកំពែង ។ - **បរិក្ខិត្ត** គុ. ដែលបុគ្គលបិទបាំងហើយដោយកំពែង, ដែល...ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយដោយកំពែង, ដែល...ហ៊ុមព័ទ្ធហើយដោយកំពែង ។ - **បរិក្ខេប** ចុំ. កិ.បិទបាំងដោយកំពែង, វត្ថុជាគ្រឿងបិទបាំងដោយកំពែង ។

បាចីន គុ. [ប+អច+ឦ, ចុះន.ស.] ទិសដែលព្រះអាទិត្យលេចចេញជាដំបូង (ទិសខាងកើត); វិ. **បឋមំ ជាតោ អញ្ចតិ រវិ យស្មិំ សា> បាចី, បាចី ឯវ> បាចីនំ** ។ - **ចក្កវាឡមុខវដ្ដិ** ឥ. កណ្ដាប់នៃមាត់នៃចក្រវាឡក្នុងទិសខាងកើត ។ - **ទិសា** ឥ. ទិសខាងកើត ។ - **ទ្វារ** នចុំ. ទ្វារមានក្នុងទិសខាងកើត ។ - **និន្ន** គុ. ដែលឱនទៅហើយក្នុងទិសខាងកើត, ទេរទៅហើយកាន់ទិសខាងកើត ។ - **បច្ឆិមទ្វារ** នចុំ. ទ្វារមានក្នុងទិសខាងកើតនិងទ្វារមានក្នុងទិសខាងលិច ។ - **វំសមិគទាយ** នចុំ. ព្រៃជាទីឱ្យនូវអភ័យដល់ម្រឹគជិតស្រុកឈ្មោះបាចីនវំសៈ, ព្រៃឈ្មោះបាចីនវំស-មិគទាយៈ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បាជិយមាន គុ. [បជ+យ+មាន, ចុះឥ_អា.] គឺ...កាលបរទៅ, _កាល
កៀងទៅ ។

បាជេតិ កិ. [បជ+ណេ+តិ_វ.] រមែងបរទៅ, កៀងទៅ, ដើរទៅ ។

បាជេត្វា អ. [បជ+ណេ+ត្វា] បរទៅហើយ, កៀងទៅហើយ ។

បាជេថ កិ. [បជ+ណេ+ថ_ប.] ចូរបរទៅ, ចូរដើរទៅ ។

បាជេន្ត គុ. [បជ+ណេ+អន្ត] កាលបរទៅ, កាលកៀងទៅ ។

បាជេសិ កិ. [បជ+ណេ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] បរទៅហើយ ។

បាជេហិ កិ. [បជ+ណេ+ហិ_ប.] ចូរបរទៅ, ចូរកៀងទៅ ។

បាដិកង្ខ គុ. [បដិ+កង្ខ+អ] គឺ...គប្បីប្រាថ្នាចំពោះ, ប្រាកដ ។

បាដិគ្គ គុ. [បាដិ+អគ្គ] ទានដ៏លើសដែលបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលជាទីដួស
ដាក់ក្នុងភាជន៍, ទានដ៏ប្រសើរ... ។ ប្រើជា **បាតិ** ក៏មាន ។

បាដិភោគ គុ. [បតិ+ភុជ+ណ, ត>ដ] អ្នករក្សា (អ្នកធានា, អ្នករ៉ាប់រង)
វិ. **បតិភុញ្ជតិ បាលយតីតិ> បាដិភោគោ** ។

បាដិមោក្ខ នបុំ. [បដិ+មោក្ខ+អ ឬមុច+អ] (ធម្មជាត ឬសីល) ញ៉ាំង
បុគ្គលឱ្យផុតចាកទុក្ខ មានអបាយិកទុក្ខជាដើម ឬចាកភ័យមាន
អត្តានុវាទភ័យជាដើម; វិ. **សីលំ យោ នំ បាតិ រក្ខតិ តំ
មោក្ខេតិ មោចយតិ អាបាយិកាទីហិ ទុក្ខេហិ អត្តា-
នុវាទាទីហិ ច ភយេហីតិ> បាដិមោក្ខំ** ។ . **សីល**
នបុំ. សីលគឺបាដិមោក្ខ ។ ឥឡូវប្រើ **បាតិមោក្ខ** វិញ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប

បាដិយេក្ក គិ.វិ. ឬនិ ផ្សេងគ្នា, ផ្នែកផ្សេងៗ, ដោយឡែកពីគ្នា ។

បាដិហារិយ នថុំ. [បដិ+ហរ+ណ្យ, អនៃរ>ឥ.] (ធម្មជាត) នាំទៅនូវធម៌ជាប្រតិបក្ស ឬនាំបង់នូវធម៌ជាសត្រូវ (បាដិហារ្យ); វិ. **បដិ. បក្ខេ ហរតីតិ> បាដិហារិយំ** ។ . **ករណវេលា** ឥ. វេលាជាទីធ្វើនូវបាដិហារ្យ ។

បាដិហេរ នថុំ. [បដិ+ហិ+ណ, ហិ>ហេរ ឬហរ, អនៃហ>ឥ>ឯ] (ពាក្យប្រែនិងវគ្គហៈដូច បាដិហារិយ)

បាហ ថុំ. [បហ+ណ] អត្ថគឺបណ្ឌិតពោល (បាហៈ, បាលី); វិ. **បហិយ. តេតិ> បាហោ** ។

បាហសេស ថុំ. [បាហ+សេស] សេសនៃបាលី, បាហៈដ៏សេស, បាលីដ៏សេស ។

បាហេយ្យកភិក្ខុ ថុំ. [បាហេយ្យក+ភិក្ខុ] ភិក្ខុអ្នកនៅក្នុងដែនបាឋា; ភិក្ខុអ្នកនៅក្នុងក្រុងបាឋា; វិ. (បាហេយ្យក<បាឋា+ឯយ្យក = វិ. **បាឋាយំ ចសន្តីតិ> បាហេយ្យកា**) ។

បាណ ថុំ. [ប+អន+ណ] (សភាវៈ) ជាហេតុរស់នៅនៃសត្វ (សត្វ, ជីវិត); វិ. **បានន្តិ ជីវន្តិ សត្តា ឯតេនាតិ> បាណោ** ។ . **កោដិ** ឥ. កោដិនៃសត្វ ។ . **ឃាតី** តុ. បុគ្គលអ្នកសម្លាប់នូវសត្វ; វិ. **បាណំ ហនតីតិ> បាណឃាតី** ។ . **សម** តុ. ស្មើដោយជីវិត ។ . **សហស្ស** ន.សំ. ពាន់នៃសត្វ ឬពាន់នៃសត្វមានជីវិត ។

បាណក ថុំ. [បាណ+ក] សត្វតូច, សត្វល្អិត, ដង្កូវ ។ . **វិទ្ធ** តុ. គឺសត្វ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ល្អិតចោះហើយ, គឺផង្គរចោះហើយ ។

បាណាតិបាត បុំ. [បាណ+អតិ+បត+ណ] (ចេតនាធម៌) ជាហេតុញ៉ាំងសត្វមានជីវិតឱ្យធ្លាក់ចុះកន្លង ឬចេតនាធម៌ជាហេតុសម្លាប់នូវសត្វមានជីវិត; វិ. **បាណំ អតិបាតេតិ ឯតេនាតិ> បាណាតិ-បាតោ** ។

បាណាតិបាតី គុ. [បាណ+អតិ+បត+ណី] អ្នកញ៉ាំងសត្វមានជីវិតឱ្យធ្លាក់ចុះកន្លង ឬអ្នកសម្លាប់នូវសត្វមានជីវិត; វិ. **បាណំ អតិបាតេ-តីតិ> បាណាតិបាតី** ។

បាណិ បុំ. [បណ+ឥ ឬបា+ណិ] ដៃ, បាតដៃ ។ - **អាទិ** គុ. (បហរណវត្ថុ) មានបាតដៃជាដើម ។ - **តល** នបុំ. ផ្ទៃនៃដៃ, ផ្ទៃនៃបាតដៃ ។ - **ប្បហារាទិ** គុ. (គ្រឿងប្រហារ) មានកិ.ប្រហារដោយបាតដៃជាដើម ។ - **សទ្ទ** បុំ. សូរនៃបាតដៃ ។

បាតន នបុំ. [បត+យុ] កិ.ធ្លាក់ទៅ, កិ.ធ្លាក់ចុះ, កិ.ញ៉ាំង...ឱ្យធ្លាក់ចុះ, កិ.ទម្លាក់ចុះ; វិ. **បាតិយតេតិ> បាតនំ** ។

បាតព្វ កិ. [បា+តព្វ] គឺ...គប្បីផឹក; វិ. **បិវិតព្វន្តិ> បាតព្វំ** ។ - **យុត្តក** គុ. គួរគឺ...គប្បីផឹក, ជារបស់គួរគឺ... ។

បាតយិស្សាមិ កិ. [បត+ណយ+ស្សាមិ_ភ., ចុះឥ_អា.] នឹងញ៉ាំង...ឱ្យធ្លាក់ចុះ, នឹងទម្លាក់ចុះ ។

បាតរាស នបុំ. [បាតោ+អស+ណ, ចុះរ_អា.] (ភោជន) គឺបុគ្គលគប្បីស៊ីក្នុងវេលាព្រឹក; វិ. **បាតោ អសិតព្វន្តិ> បាតរាសំ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- **អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភោជនគឺបុគ្គលគប្បីស៊ីក្នុងវេលាព្រឹក ។ - **វេលា** ឥ. វេលានៃភោជនគឺបុគ្គលគប្បីស៊ីក្នុងវេលាព្រឹក ។

បាតិត គុ. [បត+ណេ+ត] គឺ...ឱ្យធ្លាក់ចុះហើយ, គឺ...ទម្លាក់ចុះហើយ (ផ្ដុះដាក់, ស្ដោះដាក់) ។

បាតុ គ.វ. ឱ្យជាក់, ប្រាកដ ។ - **កម្មាយ** ដើម្បីបាតុកម្ម, ដើម្បីកិ.ធ្វើឱ្យប្រាកដ ។ - **ភូតមត្ត** គុ. គ្រាន់តែកើតប្រាកដហើយ ។

បាតុករិត្វា អ. [បាតុ+ករ+ត្វា, ចុះឥ.អា.] ធ្វើឱ្យប្រាកដហើយ, ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ។

បាតុកាម គុ. [បាតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីផឹក; វិ. **បាតុំ កាមេ-តីតិ> បាតុកាមោ** ។

បាតុភវិ កិ. [បាតុ+ភូ+អ+ឦ.អជ្ជ.] មានប្រាកដហើយ, កើតប្រាកដហើយ ។

បាតុភវិស្សតិ កិ. [បាតុ+ភូ+អ+ស្សតិ.ភ.ចុះឥ.អា.] នឹងមានប្រាកដ, នឹងកើតប្រាកដ ។

បាតុរហោសិ កិ. [បាតុ+អ+ហុ+អ+ឦ.អជ្ជ., ចុះរ+ស.អា.] បានមានប្រាកដហើយ, បានកើតប្រាកដហើយ ។

បាតុំ អ. [បា+តុំ] ដើម្បីផឹក, កិ.ផឹក ។

បាតេតិ កិ. [បត+ណេ+តិ.វ.] ញុំាង...ឱ្យធ្លាក់ចុះ, ទម្លាក់ចុះ (ផ្ដុះដាក់, ស្ដោះដាក់) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បាតេត្វា អ. [បត+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យធ្លាក់ចុះហើយ, ...។

បាតេយ្យាថ ក. [បត+ណេ+ឯយ្យាថ.ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យធ្លាក់ចុះ... ។

បាតេសិ ក. [បត+ណេ+ឰ-អជ្ជ., ចុះស.អា.] ញុំាង...ឱ្យធ្លាក់ចុះហើយ, ទម្លាក់ចុះហើយ ។

បាតេស្សាមិ ក. [បត+ណេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យធ្លាក់ចុះ, នឹងឱ្យដួល, នឹងឱ្យរលំ ។

បាតោ និ. ក្នុងពេលព្រឹក, អំពីព្រឹក, អំពីព្រលឹម ។

បាថេយ្យ នបុំ. [បថ+ណេយ្យ] (វត្ថុ) ជាប្រយោជន៍ក្នុងផ្លូវ, ឬជាប្រយោជន៍ដល់ផ្លូវ (ស្បៀង); វិ. **បថេ បថស្ស វា ហិតំ> បាថេយ្យំ** ។ . **កិច្ច** នបុំ. កិច្ចដោយវត្ថុជាប្រយោជន៍ក្នុងផ្លូវ, កិច្ចដោយស្បៀង ។

បាទ បុំ. [បទ+ណ] (អវយវៈ) តែងដើរទៅ (ជើង); វិ. **បជ្ជតិ គច្ឆតិ> បាទោ** ។ . **កបលិក** ន. គ្រឿងជាទីរងនូវជើង, អំបែងសម្រាប់រងនូវជើង, ។ . **កុក្កុច្ច** នបុំ. កិ.រពឹសដោយជើង, កិ.រពឹសនៃជើង ។ . **អគ្ឃនក** គុ. ដល់នូវតម្លៃបាទមួយ, គួរនូវតម្លៃបាទមួយ ។ . **ង្គុដ្ឋក** បុំ. មេម្រាមនៃជើង, មេជើង ។ . **ចលន** នបុំ. កិ.កម្រើកនៃជើង, កិ.ញាប់ញ័រនៃជើង ។ . **ច្ឆិទ្ទ** នបុំ. ប្រហោងនៃជើង, ចង្វៀកនៃជើង ។ . **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីតាំងនៃជើង, ទីនៃជើង ។ . **តល** នបុំ. ផ្ទៃនៃជើង ។ . **ធោវន-នហានាទិកាល** បុំ. កាលមានកាលជាទីលាងនូវជើងនិងកាល

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជាទីង្កូតជាដើម ។ . **ធោវនមត្ត** គុ. វត្ថុគ្រាន់តែទឹកសម្រាប់លាងនូវជើង, សព្វបើទឹកសម្រាប់លាងនូវជើង ។ . **ធោវនុទក** នថុំ. ទឹកសម្រាប់លាងនូវជើង ។ . **អគ្គ** នថុំ. ទីបំផុតនៃជើង, ចុងនៃជើង ។ . **បរិកម្មាធិការក** គុ. អ្នកធ្វើនូវកិច្ចមានបរិកម្មនូវជើងជាដើម។ . **បរិចារិកា** ឥ. ស្ត្រីអ្នកបំរើនូវជើង, ស្ត្រីអ្នកបំរើទៀបជើង (ប្រពន្ធ) ។ . **បស្ស** នថុំ. ខាងនៃជើង ។ . **បំសុ** នថុំ. អាចម៍ដីដែលជាប់ព្ទឹជើង, លំអិតដីនៃជើង ។ . **បិដ្ឋិ** ឥ. ខ្នងនៃជើង, ខ្នងនៃព្រះបាទ ។ . **បីឋកា** ឥ. តាំងជាទីរងនៃជើង ។ . **បីឋ** នថុំ. តាំងជាទីរងនូវព្រះបាទ, -សម្រាប់ទ្រនូវព្រះបាទ ។ . **បុញ្ឆនក** គុ. ឱ្យជាសំពត់ជូតនូវជើង ។ . **មត្ត** គុ. ទ្រព្យត្រឹមតែបាទមួយ, -ត្រឹមតែមួយបាទ ។ . **មូល** នថុំ. ប្រទេសជាទីតាំងនៃជើង, ជាទីតាំងនៃជើង, ទីជិតនៃជើង ។ . **មូលិក** គុ. បុរសអ្នកប្រកបក្នុងប្រទេសជាទីតាំងនៃជើង, អ្នកប្រកបក្នុងទីជិតនៃជើង ។ . **សញ្ញាត** គុ. អ្នកមានជើងសង្រួមហើយ, អ្នកសង្រួមហើយដោយជើង ។ . **សម្ពាហន** នថុំ. កិ.ច្របាច់នូវជើង, កិ.ជូតនូវជើង ។

បាទាសិ កិ. [ប+អ+ទា+អ+ឦ-អដ្ឋ., ចុះស-អា.] បានឱ្យទូទៅហើយ, បានប្រគល់ឱ្យហើយ, បានថ្វាយហើយ ។

បាទុកបត្តថាលកធមករកកាយពន្ធនអំសពន្ធនមណ្ឌន នថុំ.

[បាទុក+បត្ត+ថាលក+ធមករក+កាយពន្ធន+អំសពន្ធន+មណ្ឌន]

កិ.ប្រដាប់ដោយទ្រនាប់ជើង និងបាត្រនិងស្បៀននិងធមក្រកនិងវត្ថ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ពន្ធនិងអង្ស័ក (កាយពន្ធន សំពត់សម្រាប់ចងនូវកាយ, អំសពន្ធន សំពត់សម្រាប់ពាក់ព្ធដ៏ស្មា)

បាទុកមណ្ឌន នចុំ. [បាទុក+មណ្ឌន] កិ.ប្រដាប់នូវទ្រនាប់ជើង, កិ.ប្រដាប់ដោយទ្រនាប់ជើង ។

បាទុកមណ្ឌនានុយោគ ចុំ. [បាទុក+មណ្ឌន+អនុយោគ] ការប្រកបតាមនូវកិ.ប្រដាប់ដោយទ្រនាប់ជើង ។

បាទោទក នចុំ. [បាទ+ឧទក] ទឹកសម្រាប់លាងនូវជើង ។

បាន នចុំ. [បា+យុ] កិ.ផឹក; វិ. **បិវិយតេតិ> បានំ** ។ ជាទីផឹក; វិ. **បិវតិ ឯត្ថាតិ> បានំ** ។ ជាគ្រឿងផឹក; វិ. **បិវតិ ឯតេនាតិ> បានំ** ។ ទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹក; វិ. **បាតព្វន្តិ> បានំ** ។ . **ភោជន** នចុំ. ទឹកនិងភោជន, ទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកនិងបាយគឺបុគ្គលគប្បីស៊ី ។ . **អាគារ** នចុំ. ផ្ទះជាទីផឹក (រោងសុរា) ។

បានីយ គុ. [បា+អនីយ] (ទឹក) គឺបុគ្គលគប្បីផឹក; វិ. **បាតព្វន្តិ> បានីយំ** ។ . **ឃដ** ចុំ. ក្អមសម្រាប់ដាក់នូវទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹក, ក្អមដ៏ពេញដោយទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹក ។ . **ឃដបរិភោជនីយ-ឃដ** ចុំ. ក្អមសម្រាប់ដាក់នូវទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកនិងក្អមសម្រាប់ដាក់នូវទឹកគឺបុគ្គលគប្បីប្រើប្រាស់, ក្អមសម្រាប់ដាក់នូវទឹកឆាន់និងក្អមសម្រាប់ដាក់នូវទឹកប្រើប្រាស់ ។ . **វារក** ចុំ. បំពង់សម្រាប់ដាក់នូវទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹក, ដបសម្រាប់ដាក់នូវ... ។

បាប នចុំ. ឬគុ. [ប+អប+អ] (អកុសល) ញ៉ាំងសត្វអោយដល់នូវទុក្ខមាន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អបាយទុក្ខជាដើម (បាប,លាមក,អាក្រក់); វិ. សត្តេ អបាយា-ធិគុត្ថំ បាបេតីតិ> បាបំ ។

បាបក គុ. [បាប+ក] ជាបាប, ដ៏លាមក, អាក្រក់ ។

បាបកម្ម នប៉ុ. [បាប+កម្ម] កម្មជាបាប, កម្មដ៏លាមក, កម្មដ៏អាក្រក់ ។

បាបកម្មី គុ. [បាបកម្ម+ឦ] អ្នកមានបាបកម្ម, អ្នកមានកម្មដ៏លាមក; វិ. បាបំ កម្មំ> បាបកម្មំ, បាបកម្មំ យស្ស អត្ថីតិ> បាបកម្មី ។

បាបការី គុ. [បាប+ករ+ណី] អ្នកធ្វើនូវបាប; វិ. បាបំ ករោតីតិ> បាបការី ។ អ្នកធ្វើនូវបាបដោយប្រក្រតី; វិ. បាបំ ករោតិ សីលេនាតិ> បាបការី ។ អ្នកមានកិ.ធ្វើនូវបាបជាប្រក្រតី; វិ. បាបំ កាតុំ សីលមស្សាតិ> បាបការី ។

បាបគរហី គុ. [បាប+គរហ+ណី] អ្នកតិះដៀលនូវបុគ្គលបាប, -នូវបុគ្គលលាមក, -នូវបុគ្គលអាក្រក់; វិ. បាបំ គរហតីតិ> បាបគរហី ។ ចងវិគ្គហៈជា ៣ សាធនៈដូច «បាបការី»ក៏បាន ។

បាបជីវិត នប៉ុ. [បាប+ជីវិត] ជីវិតដ៏លាមក, ការរស់នៅដ៏លាមក, ការរស់នៅដោយលាមក ។

បាបតរ គុ. [បាប+តរ] បាបជាង, លាមកជាង, អាក្រក់ជាង (បាបវិសេស, លាមកវិសេស) ។

បាបធម្ម ប៉ុ. ឬគុ. [បាប+ធម្ម] ធម៌ជាបាប, ធម៌លាមក, អ្នកមានធម៌ជាបាប, អ្នកមានធម៌លាមក ។

បាបនិន្ន គុ. [បាប+និន្ន] ឱនទៅក្នុងបាប, បង្អោនទៅក្នុងបាប ។ និន្ន<និ+មន+ណ, ម>ន, លុបណ ។

បាបភាវ ចុំ. [បាប+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកបាប, .ជាអ្នកលាមក ។

បាបមិត្ត ចុំ. ឬគុ. [បាប+មិត្ត] មិត្រជាបាប, មិត្រលាមក, អ្នកមានមិត្រលាមក ។ - **សំសគ្គ** ចុំ. កិ.ច្រឡូកច្រឡំដោយបាបមិត្ត, កិ.ជាប់ជំពាក់ដោយ...។ **សំសគ្គ**<សំ+សជ+ណ ។

បាបយិម្ហា កិ. [ប+អប+ណយ+ម្ហា.អជ្ជ., ចុះឥ.អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យដល់ហើយ, .ឱ្យលុះហើយ ។

បាបរាសិ ចុំ. [បាប+រាសិ] គំនរនៃបាប, គងនៃបាប ។

បាបវត្តវណ្ណនា ឥ. [បាបវត្ត+វណ្ណ+យុ+អា.ឥ.] កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវបាបវត្ត, កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវសេចក្ដីនៃបាបវត្ត; វិ. **បាប-វត្តំ បាបវត្តស្ស វា អត្ថំ វណ្ណេតិ ឯតាយាតិ> បាបវត្តវណ្ណនា** ។

បាបូបសមន នចុំ. [បាប+វិ+ឧប+សម+យុ] កិ.ចូលទៅរម្ងាប់វិសេសនូវបាប, កិ.ចូលទៅរម្ងាប់នូវបាប; វិ. **ឧបសមិយតេតិ> ឧបសមនំ, បាបស្ស ឧបសមនំ> បាបូបសមនំ** ។

បាបសុបិន ចុំ. [បាប+សុបិន] សុបិនដ៏លាមក, កិ.យល់សប្ដដ៏លាមក, កិ.យល់សប្ដអាក្រក់ ។

បាបិក គុ. [បាប+ណិក ឬឥក] លាមក, អាក្រក់, មានបាប, នាំមកនូវបាប ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បាបិច្ឆ គុ. [បាប+ឥច្ឆា] អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាដ៏លាមក, អ្នកមានសេចក្ដីប្រាថ្នាជាបាប; វិ. បាបា ឥច្ឆា យេសំ តេ> បាបិច្ឆា ។

បាបិត គុ. [ប+អប+ត, ចុះឥ_អា.] គឺ...ឱ្យដល់ហើយ; វិ. បាបិយិ-ត្ថាតិ> បាបិតោ ។

បាបិម គុ. [បាប+ឥមន្ត] អ្នកមានបាប, អ្នកប្រាថ្នានូវបាប; វិ. បាបំ យស្ស អត្ថីតិ> បាបិមា, បាបំ ឥច្ឆតីតិ> បាបិមា ។

បាបិយ គុ. [បាប+ឥយ] បាបជាង, លាមកជាង, បាបដោយវិសេស, លាមកដោយវិសេស (អាក្រក់ជាង); វិ. ឥមេ បាបា អយមិមេសំ វិសេសេន បាបោតិ> បាបិយោ ។

បាបុណន្ត គុ. [ប+អប+ឧណា+អន្ត] កាលដល់, កាលលុះ ។

បាបុណន្តិ កិ. [ប+អប+ឧណា+អន្តិ_វ.] រមែងដល់, រមែងលុះ ។

បាបុណាតុ កិ. [ប+អប+ឧណា+តុ_ប.] ចូរដល់, ចូរលុះ ។

បាបុណិ កិ. [ប+អប+ឧណា+ឦ_អជ្ជ.] ដល់ហើយ, លុះហើយ, ទាន់ហើយ ។

បាបុណេ កិ. [ប+អប+ឧណា+ឯយ្យ_ស.] គប្បីដល់, គប្បីលុះ, គប្បីទាន់ ។

បាបុណេយ្យំ កិ. [ប+អប+ឧណា+ឯយ្យំ_ស.] គប្បីដល់, ... ។

បាបេ អា.ឥ. [បាបា+សិ_វិ., យកស្រះអានៃបា+សិ>ឯ] ម្នាលស្រីបាប, ម្នាលស្រីលាមក ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បាបេតិ កិ. [ប+អប+ណេ+តិ_វ.] ញ៉ាំង...ឱ្យដល់,...។

បាបេតុំ អ. [ប+អប+ណេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យដល់, កិ.ញ៉ាំង...ឱ្យដល់ ។

បាបេត្វា [ប+អប+ណេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យដល់ហើយ ។

បាបេយ្យ កិ. [ប+អប+ណេ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីញ៉ាំង... ឱ្យដល់ ។

បាបេសិ កិ. [ប+អប+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស_អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យដល់ហើយ ។

បាបេស្សតិ កិ. [ប+អប+ណេ+ស្សតិ_ភ.] នឹងញ៉ាំង...ឱ្យដល់ ។

បាភដ នបុំ. [បឋម+អាភដ] ទ្រព្យដែលគេនាំមកហើយជាដំបូង (ទ្រព្យជាដើមទុន); វិ. **បឋមំ អាភតំ> បាភដំ** ។ ទ្រព្យដែលបុគ្គលអ្នកប្រាថ្នានាំមក; វិ. **បត្ថេន្តេហិ អាភរិយតេតិ> បាភដំ** ។ **អាភដ**<អា+ភរ+ត, ត>ដ, លុបរ ។

បាមោក្ខ គុ. [បមុខ+ណ] អ្នកឋិតនៅក្នុងភាវៈនៃខ្លួនជាប្រមុខ (ជាប្រធាន); វិ. **បមុខភាវេ តិដ្ឋតីតិ> បាមោក្ខោ** ។

បាមោជ្ជ នបុំ. [បមុទិត+ណ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នករីករាយទូទៅ, ភាវៈនៃចិត្តរីករាយទូទៅ (សេចក្តីរីករាយទន់); វិ. **បមុទិតស្ស បុគ្គលស្ស ចិត្តស្ស វា ភាវោ> បាមោជ្ជំ** ។ - **ពហុល** គុ. ច្រើនដោយសេចក្តីរីករាយទន់, ច្រើនដោយប្រាមោទ្យ ។

បាយមាន គុ. [បា+ណយ+មាន] កាលឱ្យផឹក, កាលញ៉ាំង...ឱ្យផឹក ។

បាយាសបាតិ ន. [បាយាស+បាតិ] ភាជនៈនៃបាយបាយាស, ភាជនៈដាក់

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នូវបាយបាយាស, ភាជនៈដ៏ពេញដោយបាយបាយាស ។

បាយាសបិណ្ឌ ពុំ. [បាយាស+បិណ្ឌ] ដុំនៃបាយបាយាស ។ បាយាស < បា+អស = បាយទាំងគឺបុគ្គលគប្បីផឹកទាំងគឺបុគ្គលគប្បីស៊ី (យក អានៃបា>អាយ+អស>បាយាស) ។

បាយាសិ កិ. [ប+អ ឬអា+យា+អ+ឦ_អជ្ជ. ចុះស_អា.] ទៅហើយ, ដើរទៅហើយ, បរទៅហើយ ។

បាយិំសុ កិ. [ប+អា+យា+អ+ឧំ_អជ្ជ.] ទៅហើយ, ដើរទៅហើយ (<បា+ណាយ+ឧំ_អជ្ជ.) ផឹកហើយ ។

បាយេតិ កិ. [បា+ណេ+តិ_វ., អានៃបា>អាយ] ផឹក, បៅ, ញុំាង...ឱ្យផឹក, -ឱ្យបៅ ។

បាយេត្វា អ. [បា+ណេ+ត្វា, អានៃបា>អាយ] ញុំាង...ឱ្យផឹកហើយ, -ឱ្យបៅហើយ ។

បាយេន្ត គុ. [បា+ណេ+អន្ត] កាលញុំាង...ឱ្យផឹក, -ឱ្យបៅ...។

បាយេហិ កិ. [បា+ណេ+ហិ_ប., អានៃបា>អាយ] ចូរញុំាង...ឱ្យផឹក, -ឱ្យបៅ ។

បារគត គុ. [បារ+គត] អ្នកដល់ហើយនូវត្រើយ, អ្នកមានត្រើយដល់ហើយ; វិ. **បារំ គតោ> បារគតោ** ។ បារ<បារ+អ = ត្រើយ, និព្វាន, ខាងនាយ ។

បារគវេសី គុ. [បារ+គវេស+ណី] អ្នកស្វែងរកនូវត្រើយ, អ្នកមានកិ. ស្វែងរកនូវត្រើយជាប្រក្រតី; វិ. **បារំ គវេសតិ> បារគ-**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចេសី, បារំ គតចេសិកំ សីលមស្សាតិ> បារគចេសី ។

បារគាមី គុ. [បារ+គម+ណី] អ្នកដល់នូវត្រើយ, អ្នកមានកិ.ដល់នូវត្រើយជាប្រក្រតី ។

បារគូ គុ. [បារ+គម+រូ] អ្នកដល់នូវត្រើយ; វិ. បារំ គច្ឆតីតិ> បារគូ ។

បារមី ឥ. [បរម+ឦ] ភារៈនៃពោធិសត្វដ៏ឧត្តម ឬអំពើនៃពោធិសត្វដ៏ឧត្តម; វិ. បរមស្ស ឧត្តមស្ស ពោធិសត្តស្ស ភាវោ កម្មំ វា> បារមី ។

បារាជិកាបត្តិអាបជ្ជន នបុំ. [បារាជិក+អាបត្តិ+អាបជ្ជន] កិ.ត្រូវនូវអាបត្តិឈ្មោះបារាជិក ។

បារាបារ គុ. [បារ+អបារ] ត្រើយនិងមិនមែនត្រើយ, ត្រើយតូចនិងត្រើយធំ ។

បារាវតបាទសទិសបាទ គុ. [បារាវត+បាទ+សទិស+បាទ] មានជើងប្រាកដស្មើដោយជើងនៃព្រាប; វិ. បារាវតស្ស បាទា> បារាវតបាទា, បារាវតបាទេហិ សទិសា បាទា យេសំ តានិ> បារាវតបាទសទិសបាទានិ ។ ប្រើជា បារាបត ក៏មាន ។

បារិច្ឆត្តក បុំ. [បរិច្ឆត្ត+ណក] ដើមបារិច្ឆត្តកៈ, បារិច្ឆត្តកព្រឹក្ស, ដើមឈើតាំងនៅដូចជាឆត្រដោយជុំវិញ; វិ. បរិ សមន្តតោ ឆត្តំ វិយ ឋិតោតិ> បារិច្ឆត្តកោ ។ - រុក្ខ បុំ. ដើមនៃបារិច្ឆត្តកៈ, បារិច្ឆត្តកព្រឹក្ស ។ - កុសុម បុំ. ផ្កានៃឈើឈ្មោះបារិច្ឆត្តកៈ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បា

បារិបូរិការិតា ឥ. [បារិបូរិការី+តា] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកធ្វើនូវកិ.ពេញជុំវិញ, -នូវកិ.ពេញលេញ, ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកធ្វើឱ្យបរិបូរ, -ឱ្យគ្រប់គ្រាន់; វិ. **បរិបូរយតេ> បារិបូរិ** ។ **បារិបូរី ករោតីតិ> បារិបូរិការី** ។ **បារិបូរិការិនោ ភាវោ> បារិបូរិការិតា** ។

បារិមតីរ នបុំ. [បារិម+តីរ] ត្រើយ ឬ ឆ្នេរមានក្នុងទីខាងនាយ, ត្រើយខាងនាយ ។ បារិម<បារ+ឥម = មានក្នុងទីខាងនាយ; វិ. **បារេ ភវំ> បារិមំ (តីរំ)** ។ **បារិមំ តីរំ> បារិមតីរំ** ។ -**វាសិក** គុ. អ្នកនៅទៀបឆ្នេរខាងនាយ, អ្នកនៅនាត្រើយខាងនាយ (វាសិក<វស+ណី+ក_សកត្ថ) ។

បារិលេយ្យក អ.ន. ស្រុកឈ្មោះបារិលេយ្យកៈ ។ -**វនសណ្ឌ** បុំ. ដងព្រៃឈ្មោះបារិលេយ្យកៈ ។ -**ហត្ថិ** បុំ. ដំរីឈ្មោះបារិលេយ្យកៈ ។

បារិសុទ្ធិសីល នបុំ. [បារិសុទ្ធិ+សីល] សីលគឺសេចក្ដីបរិសុទ្ធិ; វិ. **បរិសុជ្ឈនំ> បារិសុទ្ធិ, បារិសុទ្ធិ ឯវ សីលំ> បារិសុទ្ធិសីលំ** ។ បរិ+សុធ+យ+យុ>**បរិសុជ្ឈន** ។

បារិហារិយបត្ត បុំ. [បារិហារិយ+បត្ត] ប័ត្តនៃបារិហារិយឧបោសថ, ប័ត្តនៃឧបោសថដែលបុគ្គលគប្បីរក្សា, ប័ត្តដែលបុគ្គលគប្បីនាំបង់នូវធម៌ជាសត្រូវ (បារិហារិយប័ត្ត) **បារិហារិយ**<បរិ+ហរ+ណ្យ+ឥ_អា. ។

បារុតចីវរ នបុំ. [បារុត+ចីវរ] ចីវរដែល...ដណ្ដប់ហើយ, -ឃ្លុំហើយ (**បារុត** <ប+អា+វុប+ត, លុបប) = វិ. **បារុបិយិត្ថាតិ>**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បារុតំ ។

បារុបតិ កិ. [ប+អា+រុប+អ+តិ_វ.] ដណ្តប់, ឃុំ, ទទូរ ។

បារុបន នចុំ. [ប+អា+រុប+យុ] សម្រាប់ដណ្តប់, សម្រាប់ទទូរ, សម្រាប់ឃុំ; វិ. **បារុបតិ ឯគេនាគិ> បារុបនំ** ។ - **កម្ពល** ចុំ. សំពត់កម្ពលសម្រាប់ដណ្តប់ ។ - **បដ** នចុំ. សំពត់ផ្ទាំងសម្រាប់ដណ្តប់ ។ - **វត្ថ** នចុំ. សំពត់សម្រាប់ដណ្តប់ ។

បារុបន្ត គុ. [ប+អា+រុប+អន្ត] កាលដណ្តប់, កាលឃុំ, កាលទទូរ ។

បារុបមាន គុ. [ប+អា+រុប+មាន] កាលដណ្តប់, កាលឃុំ ។

បារុបិតព្វ កិ. [ប+អា+រុប+តព្វ, ចុះឥ_អា.] គឺ...គប្បីដណ្តប់ ។

បារុបិត្វា អ. [ប+អា+រុប+ត្វា+ឥ_អា.] ដណ្តប់ហើយ, ឃុំហើយ, ទទូរហើយ ។

បារុបិស្សាមិ កិ. [ប+អា+រុប+អ+ស្សាមិ_ភ., ចុះឥ_អា.] នឹងដណ្តប់, ...។

បារេម កិ. [បរ+ណេ+ម_វ.] រក្សា, បំពេញ, បាច ។

បារេវត អ.ន. (ដីរ) ឈ្មោះបារេវតៈ ។

បារោហន្តរ នចុំ. [បារោហ+អន្តរ] ចន្លោះនៃឫសជ្រៃ, រវាងនៃឫសជ្រៃ ។

បាល អ.ន. ឈ្មោះបាលៈ ។

បាលយំ គុ. [បាលយន្ត+សិ_វិ., ន្ត+សិ>អំ] កាលរក្សា, កាលចិញ្ចឹម ។

បាលិត គុ. [បាល+ត, ចុះឥ_អា.] គឺ...រក្សាហើយ ។ អ.ន.ឈ្មោះបាលិត ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បាលិភទ្ទក គិរិកណ្ណិក ជយកុសុមាទិភេទ គុ. ផ្សេងដោយផ្កាមាន ផ្ការលួសបាយ (ឬផ្កាចា) និងផ្កាអញ្ចូនខៀវ (ឬផ្កាកណ្ណិកាភ្នំ) និងផ្កាឡា (ឬផ្កាជយព្រឹក្ស) ជាដើម ។ បទសមាស ។

បាវក ចុំ. [បុ+ណ្វុ] (សភាវៈ) តែងជម្រះបំផ្លាញ (ភ្លើង); វិ. **បុនាតីតិ> បាវកោ** ។

បាវចន នចុំ. [បធាន+វចន] ពាក្យជាប្រធាន (ពុទ្ធវចន); វិ. **បធានំ វចនំ> បាវចនំ** ។

បាវទិ កិ. [ប+អ+វទ+អ+ឦ-អជ្ជ.] បានពោលទូទៅហើយ, ពោលផ្ទួនហើយ, ពោលបន្ថែមហើយ ។

បាវស្សិ កិ. [ប+វស្ស+អ+ឦ-អជ្ជ., អនៃប>អា] ស្រោចចុះហើយ, បង្អុរចុះហើយ, ធ្លាក់ចុះហើយ ។

បាវារិការាម ចុំ. [បាវារិក+អារាម] អារាមឈ្មោះបាវារិកៈ ។

បាវិសិ កិ. [ប>បា+វិស+អ+ឦ-អជ្ជ.] ចូលទៅហើយ, ចូលមកហើយ ។

បាវេយ្យក គុ. [បាវា+ឯយ្យក] អ្នកនៅក្នុងក្រុងឈ្មោះបាវា ។

បាសក ចុំ. [បស+ណ្វុ] (ប្រែថា បៀតបៀន, ពាល់ត្រូវ) បាសកា, កូនបាសកា ។

បាស ចុំ. [បា+ស] អន្ទាក់ (វិ. **បាតិ រក្ខតិ អបយមេតិ> បាសោ**) ម្យ៉ាងទៀត (បស+ណ = ប្រែថា ចង់,ទាក់) វិ. **សត្តេ បសេតិ ឯតេនាតិ> បាសោ** ។ **- ដ្ឋាន** នចុំ. ទីជាទីតាំងនៃអន្ទាក់,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទីជិតនៃអន្ទាក់ ។ - **សិតិ** ប.សំ. រយនៃអន្ទាក់ ។

បាសាណមណិ ពុំ. [បាសាណ+មណិ] កែវមណីដែលកើតអំពីថ្ម, កែវមណីជាវិការៈនៃថ្ម ។

បាសាណមយ គុ. [បាសាណ+មយ] ជាវិការៈនៃថ្ម, សម្រេចហើយដោយថ្ម, កើតហើយអំពីថ្ម (វិការតទ្ធិត, និប្ផន្នតទ្ធិត, និព្វត្តតទ្ធិត) ។

បាសាណសម្ភវ គុ. [បាសាណ+សម្ភវ] មានថ្មជាដែនកើតព្រម; វិ. **បាសាណោ សម្ភវោ យស្ស តំ> បាសាណសម្ភវំ** ។ **បាសាណ**<បស្ស+សន+អ, បស្ស>បា, ស>សា, ន>ណ=ប្រែថាដល់នូវខាង; វិ. **បស្សំ សនតិ បាបេតីតិ> បាសាណោ** ។

បាសាទ ពុំ. [ប+សទ+ណ] ប្រទេសជាទីជ្រះថ្លានៃភ្នែកនិងចិត្ត (ប្រាសាទ); វិ. **បសីទន្តិ នយនមនានិ អស្មេតិ> បាសាទោ** ។ - **កូដ** នពុំ. កំពូលនៃប្រាសាទ ។ - **តល** នពុំ. ផ្ទៃនៃប្រាសាទ ។ - **បរិវេណ** នពុំ. បរិវេណនៃប្រាសាទ ។ - **មហ** នពុំ. កិ.បូជានូវប្រាសាទ, កិ.ឆ្លងនូវប្រាសាទ ។

បាសាទិក គុ. [បសាទ+ណិក] នាំមកនូវសេចក្ដីជ្រះថ្លា; វិ. **បសាទំ អាវហតីតិ> បាសាទិកោ** ។ ប្រកបដោយសេចក្ដីជ្រះថ្លា; វិ. **បសាទេន និយុត្តោ> បាសាទិកោ** ។ គួរដល់សេចក្ដីជ្រះថ្លា; វិ. **បសាទស្ស អរហតីតិ> បាសាទិកោ** ។ - **តរ** គុ. នាំមកនូវសេចក្ដីជ្រះថ្លាជាង ។

បាហសិ កិ. [ប>បា+ហរ+អ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] ប្រហារហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បាហុនក បុំ. [បាហុន+ណិក, លុបណ, ឥ>អ] អ្នកគួរដើម្បីទទួលនូវគ្រឿងបូជាដោយប្រការៈទាំងពួង (ភ្ញៀវ); វិ. **សព្វប្បការេន អាហុនំ អរហតីតិ> បាហុនកោ** ។ (បាហុន<ប+អា+ហុ+យុ ឬប+ហុ+យុ, ប>បា) ។

បាហុនទាន នបុំ. [បាហុន+ទាន] ទានដែលបុគ្គលតាក់តែងដោយសក្ការៈដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ញាតិនិងមិត្រដែលមកអំពីទិសតូចនិងទិសធំ, ទានដែលបុគ្គលគប្បីឱ្យដល់ភ្ញៀវ ។

បាហេសិ កិ. [ប>បា+ហិ+អ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] បញ្ជូនទៅហើយ, ផ្ញើទៅហើយ, បណ្តេញទៅហើយ ។

បិង្គលកិបិល្លក បុំ. [បិង្គល+កិបិល្លក] ស្រមោចលឿងនិងស្រមោចក្រហម (អង្ក្រង) ។

បិង្គល អ.ន. ឈ្មោះបិង្គលៈ; គុ. លឿង, មានភ្នែកលឿង ។

បិច្ឆិល គុ. [បិច្ឆ+ឥល] រអិល, ឱ្យជាទីរអិល ។ ន. ដើមរកា ។

បិញ្ឆ បុំ. [បត+ឆ អនៃប>ឥ, ចុះនិគ្គហិតអា., លុបត] កន្ទុយ, កំប៉ោយ, ស្លាប; វិ. **បតិតុមិច្ឆតិ យេន តំ>បិញ្ឆំ** ។ (ប្រើជាបិញ្ឆក៏មាន) ។

បិដក នបុំ. [បិដ+ណ្វុ] ប្រែថា បញ្ចេញសំឡេង, ពោល, សម្តែង (ល្អី, កញ្ជើ, ច្រែង); វិ. **បិដិយតិ សទ្ទិយតិ កថិយតិ អត្ថោ ឯតេនាតិ> បិដកំ** ។

បិដ្ឋ គុ. [បិស ឬបិស+ត] (វត្ថុ) គឺ...កិនហើយ; វិ. **បិសិយិត្ថាតិ> បិដ្ឋំ** ។ - បិដ្ឋ គុ. គឺឧត្តិយធីតាទាំងឡាយកិនហើយៗ ។ បិដ្ឋ ន.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ខ្នង, ខាង, ខាងក្រោយ ។

បិដ្ឋិកច្ឆា ឥ. [បិដ្ឋិ+កច្ឆា] ខាងក្រោយនៃក្បិន ឬ ជាយក្បិន, ជាយក្បិនឰដ៏ខាងក្រោយ, ជាយក្បិនមានក្នុងខាងក្រោយ ។ . **បិដ្ឋិ** ឥ. ប្រែថា ខ្នងក៏បាន, **កច្ឆា** ឥ. ប្រែថា ក្លៀក ក៏បាន ។

បិដ្ឋិកោដ្ឋក នថុំ. [បិដ្ឋិ+កោដ្ឋក] ខាងក្រោយនៃបន្ទប់, បន្ទប់មានក្នុងខាងក្រោយ ។

បិដ្ឋិបរិកម្ម នថុំ. [បិដ្ឋិ+បរិកម្ម] បរិកម្មនូវខ្នង, កិ.ធ្វើជុំវិញនូវខ្នង

បិដ្ឋិបស្ស នថុំ. [បិដ្ឋិ+បស្ស] ខាងនៃខ្នង ។

បិដ្ឋិបាសាណ ថុំ. [បិដ្ឋិ+បាសាណ] ខ្នងនៃថ្ម, ថ្មមានខ្នង ។ . **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយខ្នងនៃថ្ម ។

បិដ្ឋិមជ្ឈ គុ. [បិដ្ឋិ+មជ្ឈ] កណ្តាលនៃខ្នង, ពាក់កណ្តាលនៃខ្នង ។

បិដ្ឋិវំស ថុំ. រោងឆ្អឹង, រោងឆ្អឹងត្បាល់ឆ្អឹង ។

បិណ្ឌ ថុំ. [បិណ្ឌ+អ] ប្រែថា ប្រមូល, ដុំ, ដុំនៃបាយ, ដុំនៃអាមិសៈ ។ . **មត្ត** គុ. វត្ថុគ្រាន់តែបិណ្ឌៈ, ដុំបាយ ។

បិណ្ឌិក ថុំ. [បិណ្ឌ+ណ្ហ] ដុំនៃសាច់ស្មង, កម្លាំងស្មង, កម្លាំងជើង ។ ប្រែថា កំភួន ក៏បាន ។

បិណ្ឌចារិក គុ. [បិណ្ឌ+ចរ+ណី+ក_ស.] អ្នកមានកិ.ត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌៈ (ឬបិណ្ឌបាត) ជាប្រក្រតី; វិ. **បិណ្ឌាយ ចរិតុំ សីលម-ស្សាតិ> បិណ្ឌចារី, បិណ្ឌចារី ឯវ> បិណ្ឌចារិកោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បើដាក់ វត្តត្រង់ សីល ត្រូវប្រែថា...ជាវត្ត ។ អ្នកត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌៈ (ឬបិណ្ឌបាត); វិ. **បិណ្ឌាយ ចរតីតិ> បិណ្ឌចារី, សោ ឯវ> បិណ្ឌចារិកោ** ។ - **វត្ត** នថុំ. វត្តនៃភិក្ខុអ្នក... ។

បិណ្ឌបាត ថុំ. [បិណ្ឌ+បត+ណ] កិ.ធ្លាក់ចុះនៃដុំអាមិសៈ (បិណ្ឌបាត); វិ. **អាមិសបិណ្ឌានំ បាតោតិ> បិណ្ឌបាតោ** ។ កិ.ត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌៈ; វិ. **បិណ្ឌាយ បាតោ> បិណ្ឌបាតោ** ។ - **កាលេ** ថុំ. កាលនៃបិណ្ឌបាត, កាលជាទីត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ - **ប្បដិក្កន្ត** គុ. មានបិណ្ឌបាតត្រឡប់វិញហើយ, ត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត, ត្រឡប់មកអំពីកិ.ស្វែងរកនូវបិណ្ឌបាត ។ - **បដិលាភ** ថុំ. កិ.បានចំពោះនូវបិណ្ឌបាត ។ - **បរិយេសន** នថុំ. កិ.ស្វែងរកនូវ... ។ - **វេលា** ឥ. វេលានៃ..., វេលាជាទីត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ។

បិណ្ឌបាតិក គុ. [បិណ្ឌ+បត+ណី+ក.ស.] អ្នកមានកិ.ត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌៈជាវត្ត; វិ. **បិណ្ឌាយ បតិតុំ វតមស្សាតិ> បិណ្ឌបាតី, បិណ្ឌបាតី ឯវ> បិណ្ឌបាតិកោ** ។ ន័យមួយទៀតៈ (បិណ្ឌបាត+ណិក) អ្នកស្វែងរកនូវបិណ្ឌបាត ឬ អ្នកប្រព្រឹត្តនូវបិណ្ឌបាត; វិ. **បិណ្ឌបាតំ គវេសតីតិ> បិណ្ឌបាតិកោ, បិណ្ឌបាតំ ចរតីតិ វា> បិណ្ឌបាតិកោ** ។

បិណ្ឌិកា ឥ. ប្រែដូច បិណ្ឌក ។

បិតា ថុំ. [បា+រិតុ] (បុរស) អ្នករក្សានូវកូន (បិតា, ឪពុក); វិ. **បុត្តំ បាតិ រក្ខតីតិ> បិតា** ។ - **បុត្ត** ថុំ. បិតានិងបុត្រ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បិតាមហ បុំ. [បិតា+អាមហ] បិតានៃបិតា, (តាឬជីតា); វិ. **បិតុនោ បិតា> បិតាមហោ** ។

បិតិបក្ខ បុំ. [បិតុ+បក្ខ, ឧនៃតុ>ឥ] ចំណែកនៃបិតា, ពួកនៃបិតា ។

បិតុច្ឆា ឥ. [បិតុ+ច្ឆ+អា_ឥ.] ប្អូនស្រីនៃបិតា; វិ. **បិតុនោ ភគិនី> បិតុច្ឆា** ។ - **ធីតា** ឥ. ធីតានៃប្អូនស្រីនៃបិតា ។ - **បុត្ត** កូននៃប្អូនស្រីនៃបិតា ។

បិតុបដ្ឋាន នបុំ. [បិតុ+ឧបដ្ឋាន] កិ.បម្រើនូវបិតា, ទីជាទីបម្រើនូវបិតា ។

បិតុវធ នបុំ. [បិតុ+វធ] កិ.សម្លាប់នូវបិតា, កិ.បៀតបៀននូវបិតា (វធ<ហន+ណ, ហន>វធ = វិ.ហននំ>វធោ) ។

បិតុសេនេហ បុំ. [បិតុ+សេនេហ] សេចក្ដីស្នេហាក្នុងបិតា, សេចក្ដីស្រឡាញ់ក្នុងបិតា, សេចក្ដីស្រឡាញ់ចំពោះបិតា ។

បិត្វា អ. [បា+ត្វា, អានៃបា>ឥ] ផឹកហើយ, ហុតហើយ ។

បិត្វាន អ. [បា+ត្វាន, អានៃបា>ឥ] ផឹកហើយ, ហុតហើយ ។

បិត្ត នបុំ. [អបិ+ធា+ត, លុបអ] ប្រមាត់, (វិ. **អបិធាតីតិ> បិត្តំ**) ។

បិទហតិ កិ. [អបិ ឬបិ+ធា+អ+តិ_វ., លុបអនៃអបិ] បិទ, រាំង, ខ្ទប់ ។

បិទហន នបុំ. [អបិ+ធា+យុ, លុបអនៃអបិ] កិ.បិទ, កិ.រាំង; វិ. **បិធហិយតេតិ> បិធហនំ** ។ - **វេលា** ឥ. វេលាជាទីបិទ (វិ. **បិធហតិ ឯត្ថាតិ> បិធហនំ**) ។

បិទហន្ត គុ. [អបិ+ធា+អន្ត, លុបអ] កាលបិទ, កំពុងបិទ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បិទហាបេត្វា អ. [អបិ+ធា+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យបិទហើយ ។

បិទហាបេសិ កិ. [អបិ+ធា+ណាបេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា., លុបអ] ញ៉ាំង...ឱ្យបិទហើយ ។

បិទហិត គុ. [អបិ+ធា+ត, ចុះឥ-អា., លុបអ] គឺ...បិទហើយ ។ - **ទ្វារ-វាំតបាន** គុ. មានទ្វារនិងបង្អួចបិទហើយ ។

បិទហិត្វា អ. [អបិ+ធា+ត្វា, លុបអ] បិទហើយ, វាំងហើយ ។

បិទហី កិ. [អបិ+ធា+អ+ឦ-អជ្ជ.] បិទហើយ ។

បិធាន នបុំ. [អបិ+ធរ ឬធា+យុ, លុបអ] គ្រប, គម្រប (វិ. **អបិធរតិ អាចុណោតីតិ> បិធានំ**) ។

បិធាយ អ. [អបិ+ធា+ត្វា, លុបអ] បិទហើយ ។

បិបាសា ឥ. [បា-បា+ស, អាទៃបាអក្ខរស>ឥ] សេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីផឹក (ការស្រេក, សេចក្តីស្រេក), វិ. **បាតុំ ឥច្ឆា> បិបាសា** ។

បិបាសិត គុ. [បិបាស+ឥ+ត] អ្នកប្រព្រឹត្តទៅដោយសេចក្តីស្រេក ។ **បិបាសិត**<បា-បា+ស+ត, ចុះឥ-អា. = ស្រេកហើយ ។

បិប្ផលិ, -លី ឥ. [វិ+ផល+ឦ, វិ>បិ] ដីប្លី, ដើមល្មៀប, (ធាតួ) ។ - **គុហា** ឥ. គុហាគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយដើមល្មៀប, ឬដីប្លី, គុហាជិតដើមល្មៀប ។

បិយ គុ. [បិ+យ] ជាទីស្រឡាញ់; វិ. **បិយេតិ កន្តិ> បិយោ** ។ សេចក្តីស្រឡាញ់ វិ. **បិយនំ សិនេហានំ> បិយោ** ។ - **កថា**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឥ. វាចាជាហេតុពោលជាទីស្រឡាញ់, វាចាជាហេតុពោលនាំមកនូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ ។ វាចាជាគ្រឿងពោល គឺបុគ្គលគប្បីស្រឡាញ់; វិ. **បិយំកថាតិ> បិយា** (កថា) ។ - **គ្គាហី** គុ. អ្នកកាន់យកនូវសត្វនិងសង្ខារជាទីស្រឡាញ់, -គឺបុគ្គលគប្បីស្រឡាញ់ ។ - **ញាតិ** បុំ. ញាតិជាទីស្រឡាញ់ ។ - **តរ** គុ. ជាទីស្រឡាញ់ជាង, ជាទីស្រឡាញ់វិសេស ។ - **ទស្សី** អ.ន. ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាមបិយទស្សី ។ - **បុត្ត** បុំ. កូនជាទីស្រឡាញ់ ។ - **ភរិយា** ឥ. ភរិយាជាទីស្រឡាញ់ ។ - **វត្តវណ្ណនា** ឥ. កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវសេចក្ដីនៃបិយវត្ត ។ - **វចន** នបុំ. ពាក្យជាទីស្រឡាញ់, ពាក្យគឺបុគ្គលគប្បីស្រឡាញ់ ។ - **សហាយក** បុំ. ឬ គុ. សម្លាញ់ជាទីស្រឡាញ់ ។ - **សហាយកវណ្ណ** បុំ. វណ្ណៈឬភេទនៃបុគ្គលជាសម្លាញ់ជាទីស្រឡាញ់ ។ - **សហាយិកាវណ្ណ** បុំ. ភេទនៃស្ត្រីជាសម្លាញ់ជាទីស្រឡាញ់ ។

បិយាបាយ បុំ. [បិយ+អបាយ] កិ.ទៅប្រាសចាកសត្វនិងសង្ខារជាទីស្រឡាញ់, កិ.ទៅប្រាសចាកសត្វនិងសង្ខារគឺបុគ្គលគប្បីស្រឡាញ់។

បិយាបិយ ន. [បិយ+អបិយ] សេចក្ដីស្រឡាញ់និងសេចក្ដីមិនស្រឡាញ់ (**អបិយ** <ន+បិយ> **អបិយ** = **វិ. ន បិយំ > អ បិ. (យោ)** ។

បិយាយតិ កិ. [បិយ+អាយ+តិ_វ.] ប្រព្រឹត្តនូវសេចក្ដីស្រឡាញ់, ប្រព្រឹត្តស្រឡាញ់ ។

បិលន្ធន នបុំ. [បិលន្ធ+យុ ឬ បិលធិ+យុ, ចុរនិ_អា.] កិ.ប្រដាប់, កិ.ពាក់

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តែង; បិលន្ធិយតេតិ> បិលន្ធនំ ។ (គ្រឿងប្រដាប់, គ្រឿងតាក់តែង); (វត្ថុ) សម្រាប់ប្រដាប់, ជាគ្រឿងប្រដាប់; វិ. បិលន្ធតិ ឯតេនាតិ> បិលន្ធនំ ។ -កាល ចុំ. កាលជាទីប្រដាប់ ។ -មុទ្ទិក នចុំ. ចិញ្ចៀនជាគ្រឿងប្រដាប់, -សម្រាប់ពាក់ ។ -វិកតិ ចុំ. វត្ថុជាគ្រឿងប្រដាប់គឺបុគ្គលធ្វើឱ្យវិសេស, -ឱ្យប្លែក, កិ.ធ្វើឱ្យប្លែកនៃវត្ថុជាគ្រឿងប្រដាប់, គ្រឿងប្រដាប់ដ៏ប្លែក ។

បិលន្ធយីសុ កិ. [បិលន្ធ+ណយ+ឧំ-អជ្ជ., ឬបិលធិ+ណយ+ឧំ-អជ្ជ.ចុះនិ-អា.] ប្រដាប់ហើយ, ពាក់ហើយ ។

បិលន្ធិ កិ. [បិលន្ធ+អ+ឦ-អជ្ជ.] ប្រដាប់ហើយ, តាក់តែងហើយ ។

បិលន្ធិតុំ អ. [បិលន្ធ+តុំ+ឥ-អា.] ដើម្បីប្រដាប់, ...។

បិលន្ធិត្វា អ. [បិលន្ធ+ត្វា+ឥ-អា.] ប្រដាប់ហើយ...។

បិលន្ធិស្សាមិ កិ. [បិលន្ធ+អ+ស្សាមិ-ភ.+ឥ-អា.] នឹងប្រដាប់, នឹងពាក់ ។

បិលន្ធេយ្យាថ កិ. [បិលន្ធ+អ+ឯយ្យាថ-ស.] គប្បីប្រដាប់,...។

បិលិន្ទវច្ឆ អ.ន. ឈ្មោះបិលិន្ទវច្ឆៈ ។ -ត្ថេរវត្ថុ នចុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈឈ្មោះ...។

បិលោតិក គុ. សំពត់ចាស់, កំណាត់សំពត់ ។ -ខណ្ឌនិវត្ថ គុ. អ្នកស្លៀកនូវបំណែកនៃសំពត់ចាស់, អ្នកស្លៀកនូវកំណាត់នៃសំពត់ ។ -ត្ថេរវត្ថុ នចុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈឈ្មោះបិលោតិកៈ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បិវន នបុំ. [បា+យុ, បា>បិវ] កិ.ផឹក; វិ. **បិយតេតិ> បិវនំ** ។ **- អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.ផឹក ។ **- ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃកិ.ផឹក, ភាវៈគឺកិ.ផឹក ។

បិវតិ កិ. [បា+អ+តិ_វ., បា>បិវ] ផឹក, ហុត ។

បិវន្ត គុ. [បា+អ+អន្ត] កាលផឹក, កំពុងផឹក ។

បិវសិ កិ. [បា+អ+សិ_វ.] ផឹក, រមែងផឹក ។

បិវំ គុ. [បិវន្ត+សិ_វិ., ន្ត+សិ>អំ] កាលផឹក, កំពុងផឹក ។

បិវាមិ កិ. [បា+អ+មិ_វ.] ផឹក, រមែងផឹក ។

បិវិ កិ. [បា+អ+ឦ_អជ្ជ.] ផឹកហើយ ។

បិវិតុកាម គុ. [បិវិតុំ+កម+ណ] ប្រាថ្នាដើម្បីផឹក, ចង់ដើម្បីផឹក; វិ. **បិវិតុំ កាមេតីតិ> បិវិតុកាមោ** ។

បិវិត្វា អ. [បា+ត្វា+ឥ_អា.] ផឹកហើយ ។

បិវិស្សាម កិ. [បា+អ+ស្សាម_ភ.+ឥ_អា.] នឹងផឹក ។

បិវឹសុ កិ. [បា+អ+ឹសុ.អជ្ជ.] ផឹកហើយ ។

បិវេយ្យុំ កិ. [បា+អ+ឯយ្យុំ_ស.] គប្បីផឹក ។

បិសុណា ឥ. [បិស+ឧន, ន>ណ+អា.ឥ.] (វាចា) ធ្វើនូវភាពនៃសេចក្តីស្រឡាញ់ឱ្យសូន្យ (វាចាជាហេតុញុះញង់); វិ. **បិយភាវំ សុញ្ញំ ករោតីតិ> បិសុណា** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បិហាយន្ត គុ. [បិហ+ណយ+អន្ត] កាលស្រឡាញ់, កាលចង់, កាលចង់បាន, ប្រាថ្នា ។

បិហាយន្តិ កិ. [បិហ+ណយ+អន្តិ-វ.] ស្រឡាញ់, ចង់, ចង់បាន, ប្រាថ្នា ។

បិហាយំ គុ. [បិហាយន្ត+សិ-វិ., ន្ត+សិ>អំ] កាលស្រឡាញ់... ។

បិហិត គុ. [អបិ ឬបិ+ធា+ត, លុបអ, ធ>ហ, អានៃធា>ឥ] គឺ...បិទហើយ, -រាំងហើយ, -ខ្ទប់ហើយ ។ -**ត្ត** ព្រោះភាវៈនៃ... នោះជារបស់ គឺ...បិទហើយ ។ -**ទ្វារ** គុ. មានទ្វារបិទហើយ ។

បិហិតាបាយទ្វារ គុ. [បិហិត+អបាយ+ទ្វារ] មានទ្វារនៃអបាយបិទហើយ; វិ. **អបាយស្ស ទ្វារានិ> អបាយទ្វារានិ, បិហិតានិ អបាយទ្វារានិ យេន សោ> បិហិតាបាយទ្វារោ** ។

បិហេតិ កិ. [បិហ+ណេ+តិ-វ.] ស្រឡាញ់, ចង់, ចង់បាន, ប្រាថ្នា ។

បិឡក ន. [បិឡ្យ+ណ្វុ] ប្រែថា បៀតបៀន (រលកកែវ, រោគរលកកែវ,) ប្រើជា បីឡក ក៏មាន ។

បីឋ, បីឋក នបុំ. (អាសនៈសម្រាប់អង្គុយ) តាំង ។

បីឋសប្បី បុំ. [បីឋ+សប្ប+ណី] (បុរស) ទៅដោយតាំង (បុរសខ្វិន, មនុស្សខ្វិន); វិ. **បីឋេន សប្បតិ គច្ឆតីតិ> បីឋសប្បី** ។

បីណិតិន្ទ្រិយ គុ. [បីណិត+ឥន្ទ្រិយ] មានឥន្ទ្រិយពេញលេញ, មាន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឥន្ទ្រិយស្រស់បស់, មានឥន្ទ្រិយឆ្អែតហើយ (បីណិត<បីណ+ឥ_អា.+ត) ។

បីត គុ. [បី ធាតុ+ត] គឺ...ផឹកហើយ, លឿង (ចុះកសកត្ថុៈ>បីតក) ។ -**ត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជារបស់គឺ...ផឹកហើយ ។ -**សុរា** ឥ. សុរាដែល...ផឹកហើយ ។

បីតិ ឥ. [បី ធាតុ+តិ] ធម្មជាតិញ៉ាំងកាយនិងចិត្តឱ្យឆ្អែត, -ឱ្យចម្រើន, (-ឱ្យត្រេកអរ); វិ. **កាយចិត្តំ បិនយតិ កប្បេតិ វា ចឡេតីតិ> បីតិ** ។ -**បាមោជ្ជវឌ្ឍន** នបុំ. កិ.ញ៉ាំងបីតិនិងបាមោជ្ជៈឱ្យចម្រើន, កិ.ញ៉ាំងបីតិនិងសេចក្ដីត្រេកអរទូទៅឱ្យចម្រើន, កិ.ញ៉ាំងសេចក្ដីឆ្អែតចិត្តនិងសេចក្ដីរីករាយឱ្យចំរើន ។ -**ភក្ខ** គុ. មានបីតិជាភក្សា, មានបីតិជាចំណី ។ -**វេគ** បុំ. កម្លាំងនៃបីតិ, សម្ទុះនៃបីតិ ។ -**សុខ** នបុំ. សុខដែលកើតអំពីបីតិ, សុខកើតឡើងដោយអំណាចនៃបីតិ ។ -**សោមនស្ស-ជាត** គុ. មានបីតិនិងសោមនស្សកើតហើយ ។

បីឡន នបុំ. [បីឡ+យុ] កិ.បៀតបៀន, កិ.រឹបជាន់, កិ.គាប; វិ. **បីឡិយតេតិ> បីឡនំ** ។ -**កិច្ច** នបុំ. កិច្ចដោយកិ.បៀតបៀន, -ដោយកិ.រឹបជាន់, -ដោយកិ.គាប ។

បីឡាបេសុំ កិ. [បីឡ+ណាបេ+ខំ_អជ្ជ.] ញ៉ាំង...ឱ្យបៀតបៀនហើយ, -ឱ្យគាបហើយ ។

បីឡិត គុ. [បីឡ+ត+ឥ_អា.] គឺ...បៀតបៀនហើយ, -គាបហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បីឡិយមាន គុ. [បីឡ+យ+មាន, ចុះឥ_អា.] គឺ...កាលបៀតបៀន, - កាលគាប ។

បីឡិត ក. [បីឡ+អ+តិ_វ.] បៀតបៀន, គាប, រឹបជាន់ ។

បីឡេត្វា អ. [បីឡ+អ+ត្វា] បៀតបៀនហើយ, គាបហើយ ។

បីឡេយ្យ ក. [បីឡ+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីបៀតបៀន, គប្បីគាប, គប្បីរឹបជាន់ ។

បីសាបេត្វា អ. [បីស+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យកិនហើយ ។

បីសិស្សតិ ក. [បីស+អ+ស្សតិ_ភ.+ឥ_អា.] នឹងកិន ។

បុក្កុស បុំ. [បុ+កុស+អ] អ្នកនាំចោល ឬ អ្នកចាក់ចោលនូវករីស (អ្នកចោលនូវសំរាម); វិ. **បុឥតិ ករីសំ, តំ កុលេតិ អបនេ.តីតិ> បុក្កុសោ** ។

បុក្កុសាតិ អ.ន. ឈ្មោះបុក្កុសាតិ ។

បុគ្គល បុំ. [បូតិ+គល+អ. លុបតិ, គ>គ្គ, ឩនៃបូ>ឧ] អ្នកស៊ីនូវអាហារគឺគ្រឿងស្អុយ; វិ. **បូតិសង្ខាតំ អាហារំ គលតិ អធតីតិ> បុគ្គលោ** ។ ម៉្យាងទៀត (បុំ+គម+ក្វិ, លុបនិ_អា, លុបទីបំផុតធាតុ, លុបក្វិ, ចុះនិ_អា., ផ្លាស់និ_អា>ល) អ្នកទៅកាន់នរកៈ វិ. **បុំ និរយំ គច្ឆតីតិ> បុគ្គលោ** ។ - **សប្បាយ** នបុំ. សប្បាយដោយ បុគ្គល, មានបុគ្គលជាទីសប្បាយ ។

បុគ្គលាធិដ្ឋាន គុ. [បុគ្គល+អធិដ្ឋាន] មានបុគ្គលជាទីតាំង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បុ

បុច្ឆ កិ. [បុច្ឆ+អ+ហិ_ប., លុបហិ] ចូរសួរ, ចូរសាកសួរ ។

បុច្ឆថ កិ. [បុច្ឆ+អ+ថ_ប.] ចូរសួរ, ចូរសាកសួរ ។

បុច្ឆន្ត គុ. [បុច្ឆ+អន្ត] កាលសួរ, កំពុងសួរ ។

បុច្ឆន្តិ កិ. [បុច្ឆ+អ+អន្តិ_វ.] សួរ, រមែងសួរ ។

បុច្ឆស្សុ កិ. [បុច្ឆ+អ+ស្សុ_ប.] ចូរសួរ, ចូរសាកសួរ ។

បុច្ឆាមិ កិ. [បុច្ឆ+អ+មិ_វ. ឬស្សាមិ_ភ.] សួរ, នឹងសួរ ។

បុច្ឆាវិសជ្ជន នបុំ. [បុច្ឆា+វិសជ្ជន] កិ.សួរនិងកិ.ឆ្លើយ, បុច្ឆានិងវិ-សជ្ជនា (បុច្ឆា<បុច្ឆ+អ+អា_ឥ. = កិ.សួរ; វិ. **បុច្ឆនំ> បុច្ឆា** ។

បុច្ឆិត គុ. [បុច្ឆ+ត+ឥ_អា.] គឺ...សួរហើយ ។ - **កាលេ** បុំ. កាលនៃ...ដែល...សួរហើយ ។ - **បញ្ហា** ឥ. បញ្ហា ឬ ប្រស្នាដែល...សួរហើយ ។ - **បុច្ឆិត** គុ. ដែល...សួរហើយៗ ។ - **បុដ្ឋ** គុ. ដែល...ធ្លាប់សួរហើយ ។

បុច្ឆិយមាន គុ. [បុច្ឆ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលសួរ ។

បុច្ឆិស្សតិ កិ. [បុច្ឆ+អ+ស្សតិ_ភ., ចុះឥ_អា.] នឹងសួរ, នឹងសាកសួរ ។

បុច្ឆីសុ កិ. [បុច្ឆ+អ+ឥំ_អជ្ជ.] សួរហើយ ។

បុច្ឆេយ្យុំ កិ. [បុច្ឆ+អ+ឯយ្យុំ_ស.] គប្បីសួរ

បុញ្ឆន នបុំ. [បុញ្ឆ+យុ] កិ.ជូត, ការជូត; វិ. **បុញ្ឆិយតេតិ> បុញ្ឆនំ** ។ - **ត្តាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.ជូត ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បុ

បុប្ផិ កិ. [បុប្ផ+អ+ឦ-អជ្ជ.] ផ្កតហើយ ។

បុប្ផិត្វា អ. [បុប្ផ+ត្វា+ឥ-អា.] ផ្កតហើយ ។

បុញ្ញ នបុំ. [បុ+ណ្យ, ណ្យ>ញ>ញ្ញ] (ធម្មជាត) ជម្រះនូវសន្តានរបស់ខ្លួន, សម្អាតនូវសន្តានរបស់ខ្លួន (បុណ្យ); វិ. **អត្តសន្តានំ បុនាតិ សោធេតីតិ> បុញ្ញំ** ។ -**កម្ម** នបុំ. កម្មគឺបុណ្យ ។ -**ករណ** នបុំ. កិរិយាធ្វើនូវបុណ្យ ។ -**កិរិយាវត្ថុ** នបុំ. វត្ថុជាទីតាំងនៃកិរិយាធ្វើនូវបុណ្យ ។ -**ក្ខយ** បុំ. កិរិយាអស់ទៅនៃបុណ្យ ។ -**ក្ខេត្តភូត** គុ. ជាខេត្តនៃបុណ្យ, ជាស្រែនៃបុណ្យ, ឬជាស្រែនៃបុណ្យកើតហើយ ។ -**តេជ** បុំ. តេជះនៃបុណ្យ ។ -**អត្ថិក** គុ. អ្នកមានសេចក្តីត្រូវការដោយបុណ្យ, អ្នកមានប្រយោជន៍ដោយបុណ្យ; វិ. **បុញ្ញេន អត្ថោ> បុញ្ញត្ថោ ។ បុញ្ញត្ថោ យស្ស អត្ថីតិ> បុញ្ញត្ថី, សោ ឯវ> បុញ្ញត្ថិកោ** ។ -**បាបប្បហីន** គុ. មានបុណ្យនិងបាបលះបង់ហើយ; វិ. **បុញ្ញបាបំ បហីនំ យេន សោ> បុញ្ញបាបប្បហីនោ** ។ -**បេក្ខ** បុំ. អ្នកសម្លឹងយកនូវបុណ្យ, អ្នកប្រាថ្នានូវបុណ្យ; វិ. **បុញ្ញំ បេក្ខតីតិ> បុញ្ញបេក្ខោ** ។ -**ភាគ** បុំ. ចំណែកនៃបុណ្យ ។ -**ភាគី** គុ. អ្នកមានចំណែកនៃបុណ្យ; វិ. **បុញ្ញស្ស ភាគោ> បុញ្ញភាគោ ។ បុញ្ញភាគោ យស្ស អត្ថីតិ> បុញ្ញភាគី** ។

បុញ្ញវន្តុ គុ. [បុញ្ញ+វន្តុ] អ្នកមានបុណ្យ; វិ. **បុញ្ញំ យស្សា អត្ថីតិ> បុញ្ញវា** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បុញ្ញវន្ត គុ. [បុញ្ញ+វន្តុ] អ្នកមានបុណ្យ; វិ. បុញ្ញំ យេសមត្ថីតិ> បុញ្ញវន្តោ ។

បុញ្ញវា គុ. [បុញ្ញ+វន្តុ] អ្នកមានបុណ្យ; វិ. បុញ្ញំ យស្ស អត្ថីតិ> បុញ្ញវា ។

បុដ បុំ. [បុដ+អ] កញ្ចប់, សំបុក, ពំនូក, ផ្នុក ។

បុដ្ឋ គុ. ឬកិ. [បុច្ឆ+ត] គឺ...សួរហើយ; វិ. បុច្ឆិយិត្ថាតិ> បុដ្ឋោ ។ - កាល បុំ. កាលនៃ...គឺ...សួរហើយ; ។ - បញ្ហា ឥ. បញ្ហាដែល...សួរហើយ ។

បុដ្ឋ គុ. ឬកិ. [បុស+ត] គឺ...ចិញ្ចឹមហើយ; វិ. បោសិយិត្ថាតិ> បុដ្ឋោ ។

បុណ្ឌរីក នបុំ. ឈូកស, ស្វាយស ។

បុណ្ណក អ.ន. ឈ្មោះបុណ្ណកៈ ។

បុណ្ណ គុ. [បុរ+ត] ពេញ, ពេញហើយ; វិ. បូរេតីតិ> បុណ្ណោ បូរយីតិ វា> បុណ្ណោ ។ - កាល បុំ. កាលនៃ...ពេញហើយ ។ - ឃដ បុំ. ក្អមពេញហើយ, ក្អមដ៏ពេញ ។ - ចន្ទ បុំ. ព្រះចន្ទពេញហើយ, ព្រះចន្ទពេញវង់ ។ - ចន្ទមុខ គុ. មានមុខដូចជាព្រះច័ន្ទដ៏ពេញ ឬមានមុខដូចជាព្រះច័ន្ទពេញវង់ ។ - ទាសីវត្ថុ នបុំ. រឿងទាសីឈ្មោះបុណ្ណា ។

បុណ្ណម បុំ. ឬគុ. [បុណ្ណ+ម] ព្រះចន្ទដ៏ពេញ, ព្រះចន្ទពេញវង់; វិ. បុណ្ណោ មា> បុណ្ណមា ។ តិថី មានព្រះចន្ទពេញវង់; វិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បុណ្ណោ មា យស្ស សា> បុណ្ណមា (គិថី) ។

បុណ្ណមីទិវស ចុំ. [បុណ្ណមី+ទិវស] ថ្ងៃគឺតិថីមានព្រះចន្ទដ៏ពេញ, ថ្ងៃបូណ៌មី (ថ្ងៃពេញបូណ៌មី) ។

បុណ្ណមុខ អ.ន. ឈ្មោះបុណ្ណមុខៈ ។

បុត្ត ចុំ. [បុស+ត, ស>ត] (ទារកឬអត្រជៈ) ដែលមាតានិងបិតាចិញ្ចឹម (កូន); វិ. **បោសិយតីតិ> បុត្តោ** ។ - **តណ្ហា** ឥ. សេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងកូន, សេចក្ដីប្រាថ្នានូវកូន ។ - **ទារខេត្តវត្ថុគោមហិសាទិ** គុ. (សត្វនិងសង្ខារ) មានកូននិងប្រពន្ធនិងខេត្តនិងវត្ថុនិងគោនិងក្របីជាដើម (ខេត្ត = ចំការ ស្រែចំការ, វត្ថុ = ទីភូមិ ឬទីដីភូមិ) ។ - **ទារពន្ធន** នចុំ. វត្ថុជាគ្រឿងចងគឺកូននិងប្រពន្ធ, ចំណងគឺកូននិងប្រពន្ធ ។ - **មជ្ឈ** គុ. ពាក់កណ្ដាលនៃកូននិងប្រពន្ធ ។ - **នត្តុបនត្តុសន្តានវស** ចុំ. អំណាចនៃកិ.ត៧គ្នានៃកូននិងចៅនិងចៅទួត ។ - **នត្តុបរិវារ** គុ. មានកូននិងចៅជាបរិវារ ។ - **បរិវុត** គុ. គឺកូននិងចៅចោមរោមហើយ, -ហែហមហើយ ។ - **បដិរូបក** គុ. មានរូបប្រៀបដោយកូន ។ - **បដិលាភត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.បានចំពោះនូវកូន ។ - **បសុសម្មត** គុ. អ្នកស្រើងព្រមហើយក្នុងកូននិងសត្វចិញ្ចឹម, អ្នកស្រើងជ្រប់ក្នុងកូននិងសត្វចិញ្ចឹម (**សម្មត**<សំ+មុទ+ត) ។ - **ភាតិក** ចុំ. កូននិងបងប្អូន ។ - **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ...ជាកូន ។ - **រតិធីតុរតិធនរតិឥត្ថីរតិនច្ចគីតវាទិតាទិប្បភេទ** ចុំ. ផ្សេងដោយសេចក្ដីត្រេកអរមានសេចក្ដីត្រេកអរក្នុងកូនប្រុសនិង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សេចក្ដីត្រេកអរក្នុងកូនស្រីនិងសេចក្ដីត្រេកអរក្នុងទ្រព្យនិងសេចក្ដីត្រេកអរក្នុងស្ត្រី និងសេចក្ដីត្រេកអរក្នុងតន្ត្រី មានកិ.រាំ និងកិ.ច្រៀង និងកិ.ប្រគំជាដើម, ប្រភេទនៃសេចក្ដីត្រេកអរមាន... ។ **. រូប** នថុំ. រូបនៃកូន ។ **. លាភាទិ** (លាភ) មានលាភគឺកូនជាដើម ។ **. វិយោគទុក្ខិត** គុ. អ្នកដល់ហើយនូវទុក្ខព្រោះកិ.ព្រាត់ប្រាសចាកកូន (**វិយោគ**<វិ+យុជ+ណ, ជ>គ = កិ.ព្រាត់ប្រាស; វិ. **វិយុជ្ជនំ> វិយោគោ, វិយុញ្ជិយតេ ឯតា> វិយោគោ**; **ទុក្ខិត**<ទុក្ខ+ឥ+ត ឬឥត = អ្នកដល់ហើយនូវទុក្ខ; វិ. **ទុក្ខំ ឥតោតិ> ទុក្ខិតោ**) ។ **. វិយោគទុក្ខ** នថុំ. ទុក្ខព្រោះកិ.ព្រាត់ប្រាសចាកកូន ។ **. វិយោគ** ថុំ. កិ.ព្រាត់ប្រាសចាកកូន ។ **. សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយកូន, ប្រហែលដោយកូន ។ **. សិនេហ** ថុំ. សេចក្ដីស្នេហាក្នុងកូន, សេចក្ដីស្រឡាញ់ក្នុងកូន។ **. សោក** ថុំ. សេចក្ដីសោកព្រោះកូន ។ **. សោកាភិភូត** គុ. គឺសេចក្ដីសោកព្រោះកូនគ្របសង្កត់ហើយ ។

បុថុ គុ. ច្រើន, ក្រាស់ ។

បុថុកកាល ថុំ. [បុថុក+កាល] កាលនៃស្រូវជាអំបុក (បុថុក<បុថ+ឧក = ប្រែថា ពិស្ដារ, ក្រាស់, ផ្សាយទៅ, រីកចេញទៅ; វិ. **បុថតិ បត្ថរតិ អត្តនោ ពាលភាវន្តិ> បុថុកោ**) ។

បុថុកត្ត គុ. [បុថុក+អត្ត] មានដីលើសគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលនៃស្រូវជាអំបុក; វិ. **បុថុកកាលេ ធាតព្វំ អត្តំ (ធានំ)> បុថុកត្តំ** ។

បុ

បុថុជ្ជន ចុំ. [បុថុ+ជន+អ] (បុគ្គល) អ្នកញ៉ាំងកិលេសដ៏ក្រាស់ឱ្យកើត; វិ. **បុថុ កិលេសេ ជនេតីតិ> បុថុជ្ជនោ** ។ - **កាល-កិរិយា** ឥ. កាលកិរិយានៃបុថុជ្ជន, កិ.ធ្វើនូវកាលៈជារបស់បុថុជ្ជន ។ - **ភិក្ខុ** ចុំ. ភិក្ខុជាបុថុជ្ជន ។

បុថុភូត គុ. [បុថុ+ភូត] ច្រើន, ដ៏ច្រើន ឬ ដ៏ច្រើនកើតហើយ, កើតច្រើនហើយ, ដ៏ក្រាស់, ដ៏ក្រាស់កើតហើយ ។

បុនទិវស ចុំ. [បុន+ទិវស] ថ្ងៃទៀត, ថ្ងៃព្រឹក, ថ្ងៃស្អែក ។ - **ត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ថ្ងៃព្រឹកទៀត ។

បុនប្បុនំ និ. រឿយៗ, ញយៗ , ទៀតៗ ដដែលៗ ។

បុនព្ភវ ចុំ. [បុន+ភវ] ភពថ្មី, ភពម្តងទៀត ។

បុនេតិ កិ. [បុន+ឥ+អ+តិ_វ.] មកទៀត, មកម្តងទៀត, ត្រឡប់មក ។

បុប្ផ នចុំ. [បុប្ផ+អ] (ធម្មជាត) រីក(ផ្កា); **បុប្ផតីតិ> បុប្ផំ** ។ - **គន្ធ** ចុំ. ក្លិននៃផ្កា, ក្លិនអំពីផ្កា ។ - **គន្ធាទិ** គុ. វត្ថុមានផ្កានិងវត្ថុមានក្លិនជាដើម, វត្ថុ មានផ្កានិងគ្រឿងក្រអូបជាដើម ។ - **គុម្ព** ចុំ. សំណុំនៃផ្កា, ផ្លូងនៃផ្កា ។ - **ឆត្ត** នចុំ. ឆត្រជាវិការៈនៃផ្កា, ឆត្រដែលបុគ្គលធ្វើដោយផ្កា ។ - **ទាម** នចុំ. កម្រងនៃផ្កា, ផ្លូងនៃផ្កា ។ - **ទាម-វាសចុណ្ណធូបាទិសក្ការ** ចុំ. សក្ការៈមានផ្លូងនៃផ្កានិងលំអិតជាគ្រឿងអប់និងធូបជាដើម ។ - **បដ** នចុំ. ផែននៃផ្កា, ផ្ទាំងនៃផ្កា (ផ្ទាំងសំពត់ជាវិការៈនៃផ្កា) ។ - **បិលន្ធនដ្ឋាន** នចុំ. ទីជាទីប្រដាប់ដោយផ្កា, -នូវផ្កា ។ - **បូជា** ឥ. កិ.បូជាដោយផ្កា ។ - **ផល-**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បល្លវាទិបាតន នថុំ. កិ.ញាំងវត្ថុមានផ្កានិងផ្លែនិងស្លឹកជាដើមឱ្យធ្លាក់ចុះ ។ . ផលសម្បន្ន គុ. ដល់ព្រមហើយដោយផ្កានិងផ្លែ, មានផ្កានិងផ្លែដល់ព្រមហើយ, បរិបូណ៌ដោយផ្កានិងផ្លែ ។ . អាសន នថុំ. អាសនៈជាវិការៈនៃផ្កា ។ . មុដ្ឋិ នថុំ. ក្ដាប់នៃផ្កា, ផ្កាមួយក្ដាប់ ។ . មុដ្ឋិមត្ត គុ. វត្ថុត្រឹមតែផ្កាមួយក្ដាប់, វត្ថុត្រឹមតែក្ដាប់នៃផ្កា ។ . មូល គុ. ជាតម្លៃនៃផ្កា ។ . រាសិគហណ នថុំ. កិ.កាន់យកនូវបុប្ផរាសិស័ព្ទ, បុប្ផរាសិស័ព្ទ ។ . រាសិ ពុំ. គំនរនៃផ្កា ។ . វត្ថុវណ្ណនា ឥ. កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវបុប្ផវត្ថុ ។ . វស្ស នថុំ. ភ្លៀងជាវិការៈនៃផ្កា ។ . វស្សវស្សន នថុំ. កិ.ធ្លាក់ចុះនៃភ្លៀងជាវិការៈនៃផ្កា, កិ.បង្អុរចុះនូវភ្លៀងគឺផ្កា ។ . វាហន អ.ន សេះឈ្មោះបុប្ផវាហនៈ ។

បុប្ផនកាល ពុំ. [បុប្ផន+កាល] កាលជាទីរីក, កាលនៃកិ.រីក ។

បុប្ផារាម ពុំ. [បុប្ផ+អារាម] ច្បារនៃផ្កា, សួននៃផ្កា ។ . សទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយសួននៃផ្កា ។

បុប្ផាសនានុមោទន, -នា នថុំ., ឥ. [បុប្ផ+អាសន+អនុមោទនា] (ធម្ម-កថា) ជាគ្រឿងរីករាយតាមនូវអាសនៈជាវិការៈនៃផ្កា, អនុមោទនាចំពោះអាសនៈជាវិការៈនៃផ្កា ។

បុប្ផិត គុ. ឬកិ. [បុប្ផ+ត, ចុះឥ.អា.] ដែលរីកហើយ, ដែលផ្កាហើយ ។ . បុប្ផ នថុំ. ផ្កាដែលរីកហើយ ។

បុប្ផុបគផលុបគរុក្ខ ពុំ. [បុប្ផុបគ+ផលុបគ+រុក្ខ] ឈើដែលចូលទៅដល់នូវផ្កាទាំងចូលទៅដល់នូវផ្លែ (បុប្ផ+ឧប+គម+ក្វិ>បុប្ផុបគ =

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បុ

វិ. បុប្ផំ ឧបគច្ឆតិ> បុប្ផុបគោ) ។ ឈើដែលកាន់នូវផ្កានិង... ។

បុព្វ គុ. [បុព្វ+អ] មុន, កាលមុន, ពីមុន, ខាងដើម, កាលដើម (ន. ខ្ទះ) ។ - **កម្ម** នបុំ. កម្មក្នុងកាលមុន, កម្មមានក្នុងកាលមុន ។ - **អក្ខរ** នបុំ. អក្ខរៈខាងដើម ។ - **ង្គម** គុ. ដល់មុន, ជាធម៌ដល់មុន ។ - **ចរិត** នបុំ. កិ.ប្រព្រឹត្តិក្នុងកាលមុន, កម្មដែល...ប្រព្រឹត្តហើយក្នុងកាលមុន ។ - **ចរិយា** ឥ. ចរិយាក្នុងកាលមុន, កិ.ប្រព្រឹត្តិក្នុងកាលមុន ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ឋានៈជាខាងដើម, ហេតុជាទីតាំងក្នុងកាលមុន, ហេតុដើម ។

បុព្វណ្ណាបរណ្ណក្ខេត្ត នបុំ. [បុព្វណ្ណ+អបរណ្ណ+ខេត្ត] ស្រែ ឬចំការនៃបុព្វណ្ណជាតនិងអបរណ្ណជាត, ខេត្តនៃពូជគឺបុ.គប្បីស៊ីក្នុងកាលខាងដើមនិងពូជគឺបុ.គប្បីស៊ីក្នុងកាលខាងក្រោយ (**បុព្វណ្ណ**<បុព្វ+អស+ត = វិ. បុព្វេ អសិតព្វន្តិ> បុព្វណ្ណំ) ។ បាលីនេះប្រើជាបុព្វន្នាបរន្នក៏មាន ។

បុព្វណ្ណាបរណ្ណាទិ គុ. [បុព្វណ្ណាបរណ្ណ+អាទិ] វត្ថុមានបុព្វណ្ណជាតនិងអបរណ្ណជាតជាដើម ។

បុព្វណ្ហ បុំ. [បុព្វ+អហ] កាលជាខាងដើមនៃថ្ងៃ, វេលាព្រឹក; វិ. អហស្ស បុព្វោ> បុព្វណ្ហោ ។ - **សមយ** បុំ. បុព្វណ្ហសម័យ, សម័យជាខាងដើមនៃថ្ងៃ, សម័យព្រឹក ។

បុព្វភាគ បុំ. [បុព្វ+ភាគ] ចំណែកខាងដើម, ចំណែកក្នុងកាលមុន ។ - **ប្បដិបទាសង្ខាត** គុ. ពោលគឺបដិបទាជាចំណែកខាងដើម,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បុ

គឺសេចក្ដីប្រតិបត្តិជាចំណែកក្នុងខាងដើម ។

បុព្វរត្តាបររត្ត ន. [បុព្វរត្ត+អបររត្ត] រាត្រីខាងដើមនិងរាត្រីខាងចុង, កាលជាខាងដើមនៃរាត្រីនិងកាលជាខាងចុងនៃរាត្រី ។

បុព្វលោហិតមក្ខិត គុ. [បុព្វលោហិត+មក្ខិត] ប្រឡាក់ហើយដោយខ្ទុះនិងឈាម, ដែលខ្ទុះនិងឈាមប្រឡាក់ហើយ ។ **មក្ខិត**<មក្ខ+ឥ . អា. + ត ។

បុព្វវដ្ដិ ឥ. [បុព្វ + វដ្ដិ] ខ្នាញ់នៃខ្ទុះ, ខ្សែនៃខ្ទុះ ។

បុព្វសន្និវាសវស បុំ. [បុព្វ+សន្និវាស+វស] អំណាចនៃកិ.នៅអាស្រ័យរួមគ្នាក្នុងកាលមុន ។ (**សន្និវាស**<សំ+និ+វស+ណ) ។

បុព្វាចរិយ បុំ. [បុព្វ+អាចរិយ] បុព្វាចារ្យ, អាចារ្យក្នុងកាលមុន, អាចារ្យខាងដើម ។

បុព្វាចិណ្ណវស បុំ. [បុព្វាចិណ្ណ+វស] អំណាចនៃកម្មដែលខ្លួនប្រព្រឹត្តហើយក្នុងកាលមុន, អំណាចនៃកម្មដែលខ្លួនសន្សំហើយក្នុងកាលមុន [**បុព្វាចិណ្ណ**<បុព្វ+អា+ចរ+ត ឬ បុព្វ+អា+ចិ+ត] ។

បុព្វាបរ គុ. [បុព្វ+អបរ] ខាងដើមនិងខាងចុង, អក្ខរៈខាងដើមនិងអក្ខរៈខាងចុង ។

បុព្វារាម ស. ន. វិហារឈ្មោះបុព្វារាម ។

បុព្វុប្បត្តិក គុ. [បុព្វ+ឧប្បត្តិ+ក] មានកិ.កើតឡើងក្នុងកាលជាខាងដើម, ក្នុងកាលមុន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បុព្វេនិវាស ចុំ. [បុព្វេ+និវាស] ខន្ធបញ្ចកៈដែលខ្លួននិងបុគ្គលដទៃនៅអាស្រ័យក្នុងកាលមុន, កិ.នៅអាស្រ័យក្នុងកាលមុន ។ - **ញ្ញាណ** នចុំ. ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងដឹងនូវខន្ធបញ្ចកៈដែលខ្លួននិងសត្វដទៃនៅអាស្រ័យហើយក្នុងកាលមុន ។ - **ប្បដិច្ឆាទក** គុ. ជាគ្រឿងបិទបាំងនូវខន្ធបញ្ចកៈដែលខ្លួននិងសត្វដទៃនៅអាស្រ័យហើយក្នុងកាលមុន (**និវាស**<និ+វស+ណ) ។

បុរក្ខត គុ. [បុរ+ករ+ត, ករ>ខ] គឺ...ធ្វើក្នុងខាងមុខហើយ, គឺ...ចោមរោមហើយ ។

បុរក្ខត្វា អ. [បុរ+ករ+ត្វា, ករ>ខ] ធ្វើក្នុងខាងមុខហើយ, ចោមរោមហើយ ។

បុរតោ និ. [បុរ+តោ] ខាងមុខ, ក្នុងខាងមុខ. មុន, មុនចុះ, ក្នុងកាលមុន ។

បុរត្ថាភិមុខ គុ. [បុរត្ថ+អភិមុខ] មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់ទិសខាងមុខ, -ខាងកើត, មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់ទិសដ៏តាំងនៅខាងមុខ, -ដ៏តាំងនៅខាងកើត ។

បុរត្ថិមកាយ ចុំ. [បុរត្ថិម+កាយ] កាយមានក្នុងទិសខាងមុខ, -ខាងកើត; វិ. **បុរត្ថាយំ** (**ទិសាយំ**) **ភវោ**> **បុរត្ថិមោ** (**កាយោ**) ។ **បុរត្ថិមោ កាយោ**> **បុរត្ថិមកាយោ** ។ **បុរត្ថិម**<បុរត្ថា+ឥម ។

បុរត្ថិមទ្វារ នចុំ. [បុរត្ថិម + ទ្វារ] ទ្វារមានក្នុងទិសខាងមុខ, -ខាងកើត,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទ្វារក្នុងបុរត្ថិមទិស ។

បុរត្ថិមភិត្តិ ឥ. [បុរត្ថិម+ភិត្តិ] ជញ្ជាំងមានក្នុងទិសខាងមុខ, -ខាងកើត ។

បុរត្ថិមវត្ថុ នថុំ.[បុរត្ថិម+វត្ថុ] ទីជាទីនៅមានក្នុងទិសខាងមុខ, -ខាងកើត; ទីជាទីនៅក្នុងបុរត្ថិមទិស ។

បុរត្ថិមាទិទិសាភាគ ពុំ. [បុរត្ថិមាទិ+ទិសាភាគ] ចំណែកនៃទិសមានបុរត្ថិមទិសជាដើម ។

បុរត្ថិមាទិភេទ ពុំ. [បុរត្ថិមាទិ+ភេទ] ផ្សេងដោយខ្យល់ មានខ្យល់ក្នុងបុរត្ថិមទិសជាដើម ។

បុរាណ គុ. [បុរ +ន, ន>ណ] មានក្នុងកាលមុន, មានក្នុងកាលពីដើម (បុរាណ ឬចាស់); វិ. **បុរា ភវោ> បុរាណោ** ។ - **ចីវរ** នថុំ. ចីវរមានក្នុងកាលមុន, ចីវរចាស់ ។ - **ចោរ** ពុំ. ចោរមានក្នុងកាលមុន; ចោរចាស់ ។ - **ទុតិយិកា** ឥ. ស្ត្រីជាគំរប់ពីរ ឬទីពីរមានក្នុងកាលមុន (ប្រពន្ធ, ប្រពន្ធចាស់) ។ - **បណ្ណ** នថុំ. ស្លឹកឈើមានក្នុងកាលមុន, ស្លឹកឈើចាស់ ។ - **បាទបុញ្ឆន** នថុំ. សំពត់សម្រាប់ជូតឲ្យជើងចាស់ ។ - **បុញ្ញ** នថុំ. បុណ្យមានក្នុងកាលមុន, បុណ្យចាស់ ។ - **ភុម្មត្ថរណ** នថុំ. សំពត់សម្រាប់ក្រាលលើផែនដីមានក្នុងកាលមុន, -ចាស់ ។ - **ភូត** គុ. ជារបស់មានក្នុងកាលមុន, -មានក្នុងកាលមុនកើតហើយ ។ - **សាលោហិត** នថុំ. សាលោហិតមានក្នុងកាលមុន ។ - **សេដ្ឋី** ពុំ. សេដ្ឋីមានក្នុងកាលមុន, សេដ្ឋីចាស់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បុរាណោទក នបុំ. [បុរាណ+ឧទក] ទឹកមានក្នុងកាលមុន, ទឹកចាស់ ។

បុរិន្ទទ បុំ. [បុរ+ទា_ទា+អ] អ្នកឱ្យនូវទានក្នុងកាលមុន ឬ អ្នកឱ្យនូវទានមានក្នុងកាលមុន, ឬ អ្នកបានឱ្យហើយនូវទានក្នុងកាលមុន (នាមរបស់សក្កទេវរាជ); វិ. **បុរេ បុរិមំ វា ទទាតីតិ> បុរិន្ទទោ, បុរេ ទានំ អទទីតិ> បុរិន្ទទោ** ។

បុរិម គុ. [បុរ+ឥម] មានក្នុងកាលមុន, មានក្នុងកាលពីមុន; វិ. **បុរេ ភវោ - ភវា- ភវំ> បុរិមោ, -មា, -មំ** ។ - **កម្មផល** នបុំ. ផលនៃកម្មមានក្នុងកាលមុន ។ - **តរ** គុ. មានក្នុងកាលមុនជាង, មានក្នុងកាលមុនវិសេស ។ - **អត្តភាវ** បុំ. អត្តភាពមានក្នុងកាលមុន ។ - **ទិវស** នបុំ. ថ្ងៃមានក្នុងកាលមុន, ថ្ងៃមុន ។ - **ទីប** នបុំ. ប្រទីបមានក្នុងកាលមុន, ប្រទីបខាងមុខ ។ - **ទុច្ចរិតានុភាវ** បុំ. អានុភាពនៃទុច្ចរិតមានក្នុងកាលមុន ។ - **នយ** បុំ. ន័យមានក្នុងកាលមុន ។ - **បកតិ** ឥ. ប្រក្រតីមានក្នុងកាលមុន, ប្រក្រតីមុន, ប្រក្រតីដើម ។ - **បស្ស** បុំ. ខាងមានក្នុងកាលមុន, ខាងខាងមុខ ។ - **បាតិ** ឥ. ភាជនៈមានក្នុងកាលមុន, ភាជនៈមានក្នុងខាងមុខ ។ - **បូវ** បុំ. នំមានក្នុងកាលមុន ។ - **ពុទ្ធ** បុំ. ព្រះពុទ្ធមានក្នុងកាលមុន ។ - **ភាគ** បុំ. ចំណែកមានក្នុងកាលមុន ។ - **ទិសា** ឥ. ទិសមានក្នុងខាងមុខ, ទិសខាងមុខ, ទិសខាងកើត ។

បុរិស បុំ. [បុរ+ឥស] អ្នកញ៉ាំងហឫទ័យនៃមាតានិងបិតាឱ្យពេញ, ឬ អ្នកញ៉ាំងសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ខ្លួនឱ្យពេញ (បុរស, ប្រុស); វិ. **មាតាបិតូនំ ហទយំ បូរេតីតិ> បុរិសោ** ។ - **អត្តនោ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បុ

មនោរថំ បូរេតីតិ ខា> បុរិសោ ។ . **ការ** ចុំ. សេចក្តីព្យាយាមគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើជារបស់នៃបុរស, សេចក្តីព្យាយាមជាគ្រឿងធ្វើនៃបុរស, សេចក្តីព្យាយាមរបស់បុរស ។ . **ការិក** គុ. ប្រកបដោយសេចក្តីព្យាយាមគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើជារបស់នៃបុរស ។ . **គុត្តិ** ឥ. សេចក្តីគ្រប់គ្រងនៃបុរស (គុត្តិ<គុប+តិ = វិ. **គោបនំ> គុត្តិ**) ។ . **ឃាតកកម្ម** នចុំ. កម្មនៃបុគ្គលអ្នកសម្លាប់នូវបុរស ។ . **អជ្ឈាសយ** ចុំ. អធ្យាស្រ័យនៃបុរស; គុ. អ្នកមានអធ្យាស្រ័យក្នុងបុរស, អ្នកមានអធ្យាស្រ័យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបុរស ។ . **ថាម** ចុំ. កម្លាំងនៃបុរស, (កម្លាំងចិត្តនៃបុរស) ។ . **បរក្កម** ចុំ. កិ.ឈានទៅក្នុងខាងមុខនៃបុរស, សេចក្តីព្យាយាមនៃបុរស, សេចក្តីប្រឹងប្រែងនៃបុរស (បរក្កម<បរ+កម+ណ = វិ. **បរក្កមនំ> បរក្កមោ**) ។ . **អព្ភន្តរ** គុ. ខាងក្នុងនៃបុរស ។ . **លិង្គ** នចុំ. ភេទនៃបុរស ។ . **លោលា** គុ. ជាស្ត្រីលេះលោះ ឬឡេះឡោះដោយបុរស, ជាស្ត្រីល្មោភក្នុងបុរស, ជាស្ត្រីរលោះលាំដោយបុរស ។ . **វធទណ្ឌ** ចុំ. អាជ្ញា ឬ ពិន័យនៃបុគ្គលជាអ្នកសម្លាប់នូវបុរស, អាជ្ញាគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដល់បុគ្គលអ្នកសម្លាប់នូវបុរស ។ . **វីរិយ** នចុំ. ព្យាយាមនៃបុរស ។

បុរិសាជញ្ញ ចុំ. [បុរិស+អាជញ្ញ] បុរសអាជានេយ្យ, បុរសជាអាជានេយ្យ (**អាជញ្ញ** ចូរមើលភាគទី១ត្រង់អក្សរ **អា**) ។

បុរិសាជានីយ ចុំ. [បុរិស+អាជានីយ] បុរសអាជានេយ្យ (**អាជានីយ** ចូរមើលភាគទី១ត្រង់អក្សរ **អា**) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បុ

បុរិសាជានេយ្យ បុំ. [បុរិស+អាជានេយ្យ] បុរសអាជានេយ្យ (ចូរមើលភាគទី១ត្រង់អក្សរ អា) ។

បុរិសាធម គុ. [បុរិស+អធម] បុរសថោកទាប, បុរសលាមក; វិ. **បុរិសោ អធមោ> បុរិសាធមោ** ។

បុរិសុត្តម គុ. [បុរិស+ឧត្តម] បុរសឧត្តម, បុរសខ្ពង់ខ្ពស់ ។

បុរេ និ. [បុរ+ស្មឹ.វិ., ស្មឹ>ឯ] ក្នុងកាលមុន, ក្នុងខាងមុខ; ក្នុងបុរី ឬក្នុងក្រុង ។

បុរេក្ខារ បុំ. [បុរ+ករ+ណ, ករ>ខរ, អនៃខ>អា] កិ.ចោមរោម; វិ. **បុរេ ករិយតេតិ> បុរេក្ខារំ** ។

បុរេចារិក គុ. [បុរេចារ+ណិក] ប្រកបដោយកិ.ប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងខាងមុខ, ឱ្យជាចិត្តប្រកបដោយកិ.ត្រាច់ទៅក្នុងខាងមុខ; វិ. **បុរេ ចរិយ.តេតិ> បុរេចារោ, បុរេចារេន និយុត្តំ (ចិត្តំ) > បុរេ.ចារិកំ** ។ **បុរេចារ**<បុរ+ចរ+ណ ។

បុរេតរ កិ.វិ. [បុរេ+តរ] មុនជាង, មុនដោយវិសេស ។

បុរេភត្ត នបុំ. [បុរេ+ភត្ត] ក្នុងកាលមុននៃភត្ត, ក្នុងកាលមុនអំពីកាលនៃភត្ត; វិ. **ភត្តស្ស បុរេ> បុរេភត្តំ , ភត្តកាលតោ បុរេ> បុរេភត្តំ** ។

បុរោហិត បុំ. [បុរ+ហិត] បុរោហិត, ព្រាហ្មណ៍ជាបុរោហិត, ព្រាហ៍ជាអ្នកមានប្រយោជន៍ដល់បុរី ។ - **បុត្ត** បុំ. កូននៃបុរោហិត ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បុស្ស អ.ន. ព្រះពុទ្ធទ្រង់ព្រះនាមបុស្សៈ ។

បុឡុវករាសិ ចុំ. [បុឡុវក+រាសិ] គំនរនៃដង្កូវ ។

បុឡុវកសញ្ញា ឥ. [បុឡុវក+សញ្ញា] សេចក្តីសម្គាល់ថាដង្កូវ ។

បូជនា ឥ. [បូជ+យុ+អា_ឥ.] កិ.បូជា ។

បូជយេ កិ. [បូជ+ ណយ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីបូជា ។

បូជា ឥ. [បូជ+អ+អា_ឥ.] កិ.បូជា; វិ. **បូជនំ> បូជា** ។ **- ការក** គុ. អ្នកធ្វើនូវកិ.បូជា; វិ. **បូជំ ករោតីតិ> បូជាការកោ** ។ **- សក្ការ** ចុំ. កិ.បូជានិងគ្រឿងសក្ការៈ ។

បូជិត គុ. ឬកិ. [បូជ+ត, ចុះឥ_អា.] គឺ... បូជាហើយ; វិ. **បូជិយិត្ថាតិ> បូជិតោ ។ បូជិយតេតិ វា> បូជិតោ** ។

បូជិយមាន គុ. [បូជ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលបូជា ។

បូជិស្សតិ កិ. [បូជ+អ+ស្សតិ_ភ., ចុះឥ_អា.] នឹងបូជា ។

បូជេតុកាម គុ. [បូជេតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីបូជា, អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីបូជា; វិ. **បូជេតុំ កាមេតីតិ> បូជេតុកាមោ** ។ **បូជេតុំ +កាម** = អ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីបូជា; វិ. **បូជេតុំ កាមោ អស្សាតិ> បូជេតុកាមោ** ។

បូជេត្វា អ. [បូជ+ណេ+ត្វា] បូជាហើយ (គោរពហើយ, រាប់អានហើយ) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បូ

បូជេថ កិ. [បូជ+ណេ+ថ.ប.] ចូរបូជា ។

បូជេន្តិ កិ. [បូជ+ណេ+អន្តិ.វ.] បូជា, រមែងបូជា ។

បូជេស្សាមិ កិ. [បូជ+ណេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងបូជា ។

បូតិ គុ. [បូ+តិ] ស្អុយ ។

បូតិក គុ. [បូតិ+កស.] ស្អុយ, ជារបស់ស្អុយ ។

បូតិកាយ នបុំ. [បូតិ+កាយ] កាយស្អុយ, កាយសំអុយ ។

បូតិគត្តតិស្ស អ.ន. ព្រះថេរះឈ្មោះបូតិគត្តតិស្សៈ, ឬ ព្រះថេរះឈ្មោះ
តិស្សៈមានខ្លួនស្អុយ ។

បូតិភាវ បុំ. [បូតិ+ភាវ] ភាវៈនៃ... ជារបស់ស្អុយ ។

បូតិមច្ឆាទិ គុ. [បូតិមច្ឆ+អាទិ] វត្ថុមានត្រីស្អុយជាដើម, មានប្រហក់
ជាដើម ។

បូតិលតា ឥ. [បូតិ+លតា] វល្លិស្អុយ, វល្លិផោម ។

បូតិលោម គុ. [បូតិ+លោម] មានរោមស្អុយ; វិ. បូតិ លោមា
យស្ស សោ> បូតិលោមោ ។

បូរណកស្សប អ.ន. និគ្រន្ថឈ្មោះបូរណកស្សបៈ ។

បូរយមាន គុ. [បូរ+ណយ+មាន] កាលញុំាង...អោយពេញ, កាល
បំពេញ ។

បូរេា, បូរា, បូរំ គុ. [បុរ+ណ] ពេញ, ដ៏ពេញ; កិ.ពេញ, បំពេញ; វិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បូរណំ> បូរោ ។

បូរាបេសិ កិ. [បុរ+ណាបេ+ព្ស-អជ្ជ., ចុះស-អា.] ញ៉ាំងអោយ...ឱ្យពេញហើយ, បំពេញហើយ ។

បូរិត គុ. [បុរ+ត+ឥ-អា.] គឺ...ឱ្យពេញហើយ, គឺ...បំពេញហើយ ។

. **ត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...គឺ...ឱ្យពេញហើយ, បំពេញហើយ ។

. **និយាម** បុ. ទំនងនៃ...ពេញហើយ, គឺ...ឱ្យពេញហើយ ។

. **បារមី** គុ. អ្នកមានបារមីបំពេញហើយ; វិ **បូរិតា បារមី យេន សោ> បូរិតបារមី** ។

បូរីសុ កិ. [បុរ+ណេ+ឌិ-អជ្ជ.] ពេញហើយ, បំពេញហើយ ។

បូរេតិ កិ. [បុរ+ណេ+តិ-វ.] ញ៉ាំង...ឱ្យពេញ, បំពេញ ។

បូរេតុកាម គុ. [បូរេតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យពេញ, ... ។

បុរេតុំ អ. [បុរ+ណេ+តុំ] ដើម្បីឱ្យពេញ, ដើម្បីបំពេញ (ដើម្បីកសាង) ។

បូរេន្តុ កិ. [បុរ+ណេ+អន្តុ-ប.] ចូរពេញ, ចូរឱ្យពេញ, ចូរបំពេញ ។

បូរេយ្យ កិ. [បុរ+ណេ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីញ៉ាំង...ឱ្យពេញ, គប្បីបំពេញ ។

បូរេសី កិ. [បុរ+ណេ+សិ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យពេញហើយ, បំពេញហើយ ។

បូរេស្សសិ កិ. [បុរ+ណេ+ស្សសិ-ភ.] នឹងញ៉ាំង...ឱ្យពេញ, នឹង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បំពេញ ។

បូរគន្ធ ចុំ. [បូរ+គន្ធ] ក្លិននៃនំ, ក្លិនរនៃនំ ។

បូវគន្ធ ចុំ. [បូវ+គន្ធ] ក្លិននៃនំ ។

បូវចុណ្ណ នចុំ. [បូវ+ចុណ្ណ] លម្អិតនៃនំ, កម្ទេចនៃនំ ។

បូវត្ថ ចុំ. [បូវ+អត្ថ] សេចក្ដីត្រូវការដល់នំ, ប្រយោជន៍ដោយនំ ។

បូវបចនដ្ឋាន នចុំ. [បូវ+បចន+ឋាន] ទីជាទីចម្អិននូវនំ, ទីជាទីញ៉ាំងនំឱ្យឆ្អិន ។

បូវបច្ចិ ឥ. [បូវ+បច្ចិ] កញ្ច្រែងនៃនំ, កញ្ច្រែងដាក់នូវនំ, កញ្ច្រែងដ៏ពេញដោយនំ ។

បូវវិកតិ ឥ. [បូវ+វិកតិ] នំដែលបុគ្គលធ្វើឱ្យវិសេស, ឱ្យប្លែក, នំដ៏ប្លែក, នំចំឡែក ។

បេក្ខតិ កិ. [ប+ឥក្ខ+អ+តិ.វ.] សម្លឹង, សម្លឹងយក, ក្រឡេកមើល ។

បេច្ច អ. [ប+ឥ+ត្វា] ទៅហើយកាន់លោកខាងមុខ, ទៅហើយកាន់បរលោក ។

បេច្ចបទ នចុំ. [បេច្ច+បទ] បទគឺបេច្ច ។

បេត គុ. ឬចុំ. [ប+ឥ+ត] អ្នកទៅកាន់បរលោក, អ្នកទៅកាន់លោកខាងមុខ [ប្រេត]; វិ. **បរលោកំ ឯតិ គច្ឆតីតិ> បេតោ** ។ **-កិច្ច** នចុំ. កិច្ចគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដល់បុគ្គលអ្នកទៅកាន់បរលោក, -គឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដល់ប្រេត ។ **-អត្តភាវ** ចុំ. អត្តភាពនៃប្រេត ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- **លោក** ពុ. លោកជាទីនៅនៃប្រេត, ប្រេតលោក ។ - **វត្ថុ** នពុ. បេតវត្ថុ, រឿងនៃប្រេត ។ - **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយប្រេត, ប្រាកដស្មើដោយបុគ្គលអ្នកទៅកាន់បរលោក ។

បេត្តិក គុ. [បិតុ+ណិក] ជារបស់នៃបិតា; វិ. **បិតុនោ សន្តកំ> បេត្តិកំ (ធនំ)** ។

បេត្តិវិសយ ពុ. [បេត្តិ+វិសយ] វិស័យនៃប្រេត, វិស័យជារបស់នៃប្រេត (ទីនៅនៃប្រេត) ។ ពីខ្លះ **បិត្តិវិសយ** ។

បេត្តេយ្យតា ឥ. [បេត្តេយ្យ+តា] សេចក្តីប្រតិបត្តិដោយប្រពៃចំពោះបិតា; វិ. **បិតុនោ សម្មាបដិបត្តិ> បេត្តេយ្យំ, បេត្តេយ្យំ ឯវ> បេត្តេយ្យតា** ។

បេម នពុ. [បិយ+ឥម, បិយ>ប] ភាវនៃសេចក្តីស្រឡាញ់ (សេចក្តីស្រឡាញ់); វិ. **បិយស្ស ភាវោ> បេមំ** ។ - **គារវយុត្ត** គុ. ប្រកបដោយសេចក្តីស្រឡាញ់និងសេចក្តីគោរព ។

បេសការ ពុំ. [បិស ឬបេស+ករ+ណ] អ្នកធ្វើនូវកម្មគឺកិ.បញ្ជូនទៅ (ជាងតម្បាញ); វិ. **បេសនំ> បេសោ, តំ ករោតីតិ> បេសការោ** ។ - **គាម** នពុ. ស្រុកនៃជាងតម្បាញ, ស្រុកជាទីនៅនៃជាងតម្បាញ ។ - **គេហ** នពុ. ផ្ទះនៃជាងតម្បាញ ។ - **វណ្ណ** ពុ. ភេទនៃជាងតម្បាញ ។ - **សាលា** ឥ. រោងនៃជាងតម្បាញ ។ - **វីថិ** ឥ. វិថី (ថ្នល់) ជាទីនៅនៃជាងតម្បាញ ។

បេសន នពុ. [បេស+យុ] កិ.បញ្ជូនទៅ, កិ.ផ្ញើទៅ, កិ.បម្រើ; វិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បេសិយតេតិ> បេសនំ ។ – **ការិកា** គុ. ឬឥ. អ្នកធ្វើនូវកម្មគឺកិ.បញ្ជូនទៅ, អ្នកធ្វើនូវកិ.បម្រើ; វិ. **បេសនំ ករោតីតិ> បេសនការិកា** ។ – **អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.បញ្ជូនទៅ, _ដល់កិ.បម្រើ ។ – **ភារ** ចុំ. ភារៈនៃកិ.បញ្ជូនទៅ, ភារៈនៃកិ.បម្រើ ។

បេសយឹសុ កិ. [បិស+ណយ+ឥំ_អជ្ជ.] បញ្ជូនទៅហើយ, ផ្ញើទៅហើយ, ផ្ញើមកហើយ ។

បេសល គុ. [បិយ+សីល, បិយ>បេ, ឦនៃសី>អ] អ្នកមានសីលជាទីស្រឡាញ់; វិ. **បិយំ សីលំ យស្ស សោ> បេសលោ** ។

បេសិត គុ. ឬកិ. [បិស+ត, ចុះឥ_អា.] គឺ...បញ្ជូនទៅហើយ, ផ្ញើទៅហើយ; វិ. **បេសិយិត្ថាតិ> បេសិតោ** ។ – **កាលេ** ចុំ. កាលនៃ...គឺ...បញ្ជូនទៅហើយ ។

បេសិយមាន គុ. [បិស+មាន+យ, ចុះឥ_អា.] គឺ...កាលបញ្ជូនទៅ, _កាលផ្ញើទៅ ។

បេសុណេយ្យប្បហាយី គុ. [បេសុ+ណេយ្យ+ប+ហា+ណី] អ្នកលះបង់នូវពាក្យស៊ិកសៀត, អ្នកលះបង់នូវពាក្យញុះញង់, អ្នកមានកិ.លះបង់នូវពាក្យគឺបុគ្គលគប្បីញុះញង់ជាប្រក្រតី ។

បេសេតុ កិ. [បិស+ណេ+តុ_ប.] ចូរបញ្ជូនទៅ, ចូរបញ្ជូនមក ។

បេសេតុំ អ. [បេស+ណេ+តុំ] ដើម្បីបញ្ជូនទៅ, ដើម្បីបញ្ជូនមក, ផ្ញើទៅ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បេសេត្វា អ. [បិស+ណេ+ត្វា] បញ្ជូនទៅហើយ,... ។

បេសេថ កិ. [បិស+ណេ+ថ.ប.] ចូរបញ្ជូនទៅ ។

បេសេន្ត គុ. [បិស+ណេ+អន្ត] កាលបញ្ជូនទៅ ។

បេសេយ្យ កិ. [បិស+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីបញ្ជូនទៅ ។

បេសេសិ កិ. [បិស+ណេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] បញ្ជូនទៅហើយ, ផ្ញើទៅហើយ

បេសេហិ កិ. [បិស+ណេ+ហិ.ប.] ចូរបញ្ជូនទៅ ។

បេស្សាឥតិ និ. គឺមនុស្សអ្នកបម្រើ (គឺមនុស្សដែលគេគប្បីបញ្ជូនទៅ បេស្យ<បិស+ណ, ស>ស្ស = វិ. **បេសេតព្វោតិ> បេស្សា**) ។

បេឡា ឥ. [បេឡ្យ+អ+អា.ឥ.] ប្រែថា" ទៅ, ប្រព្រឹត្តទៅ" ; បេ+ឈ, ឈ>ឡ = ប្រែថា"រក្សា" ; បិ+ឡ = ប្រែថា"បៀតបៀន" ; វិ. **បិឡេតីតិ> បេឡា** ។ បេឡា = ប្រែជាសេចក្ដីថា ហិប, កំប្រោង ។

បោក្ខរ ចុំ, នចុំ. [បុស+ខរ, ស>ក.] រាង, ស្នូក (រាងពិណ, ស្នូកពិណ ប្រហោងពិណ=វិ. **បោះសេតិ ខឡេតិ សន្ធេតិ> បោក្ខរោ**); ឈូក, ស្លឹកឈូក=(វិ. **បោសិយតិ ឥលេនាតិ> បោក្ខរំ**); រាងកាយ = (វិ. **បោសិយតីតិ> បោក្ខរោ**) ។

បោដ្ឋិល អ.ន. ព្រះថេរៈឈ្មោះពោដ្ឋិលៈ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ពោថន នបុំ. [បុថ+យុ] កិ.វាយ, កិ.ខះ, កិ.ពោក, កិ.គោះ, កិ.ប្រហារៈ; វិ. **ពោថិយតេតិ> ពោថនំ** ។

ពោថយំ អ. [ពោថយន្ត+សិ.វិ., ន្ត+សិ>អំ] កាលវាយ, ... ។

ពោថាបេត្វា អ. [បុថ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យវាយហើយ ។

ពោថិត គុ. ឬកិ. [បុថ+ត, ចុះឥ.អា.] គឺ...វាយហើយ,... ។

ពោថិយមាន គុ. [បុថ+មាន, ចុះឥ.អា.+យ] គឺ...កាលវាយ ។

ពោថុជ្ជនិក គុ. [បុថុជ្ជន+ណិក] ជារបស់នៃបុថុជ្ជន; វិ. **បុថុជ្ជនស្ស សន្តកំ> ពោថុជ្ជនិកំ** ។

ពោថេត្វា អ. [បុថ+ណេ+ត្វា] វាយហើយ,... ។

ពោថេយ្យ កិ. [បុថ+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីវាយ,.... ។

ពោថេសិ កិ. [បុថ+ណេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] វាយហើយ, ... ។

ពោរាណក គុ. [បុរាណ+កណ] មានក្នុងកាលមុន, កើតក្នុងកាលមុន (របស់បុរាណ, របស់ចាស់); វិ. **បុរាណេ ភវោ ជាតោ វា> ពោរាណកោ** ។ - **បណ្ឌិត** បុំ. បណ្ឌិតមានក្នុងកាលមុន (អ្នកប្រាជ្ញជាន់ចាស់) ។ - **វិនិច្ឆយិក** គុ. អ្នកវិនិច្ឆ័យមានក្នុងកាលមុន, អ្នកវិនិច្ឆ័យក្តី (សេចក្តី) មានក្នុងកាលមុន (អ្នកវិនិច្ឆ័យសេចក្តីជាន់ចាស់) ។

ពោស បុំ. [បុស+ណ] អ្នកដែលគេចិញ្ចឹម (សត្វ, បុរស); វិ. **ពោសិយតីតិ> ពោសោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បោ

បោសាវនត្ថ ចុំ. [បោសាវន+អត្ថ] សេចក្ដីត្រូវការដល់កិ.ចិញ្ចឹម, ប្រយោជន៍ដល់កិ.ចិញ្ចឹម ។

បោសាវនិក គុ. [បោសាវន+ណិក] ជាមូល (តម្លៃ) នៃកិ.ចិញ្ចឹម; វិ. **បោសាចនស្ស មូលំ> បោសាចនិកំ** ។

បោសាវនិយកោញ្ចសកុណ ចុំ. [បោសាវនិយ+កោញ្ចសកុណ] សត្វក្រៀល (បក្សីក្រៀល) គឺ បុគ្គលគប្បីចិញ្ចឹម ។

បោសិត គុ. ឬកិ [បុស+ត+ឥ_អា.] គឺ...ចិញ្ចឹមហើយ ។

បោសិយមាន គុ. [បុស+មាន, ចុះឥ_អា.+យ] គឺ...កាលចិញ្ចឹម ។

បោសិស្សំ កិ. [បុស+ណេ+ស្សំ_ភ., ចុះឥ_អា.] នឹងចិញ្ចឹម ។

បោសេតិ កិ. [បុស+ណេ+តិ_វ.] ចិញ្ចឹម ។

បោសេតុំ អ. [បុស+ណេ+តុំ] ដើម្បីចិញ្ចឹម, កិ.ចិញ្ចឹម ។

បោសេន្ត គុ. [បុស+ណេ+អន្ត] កាលចិញ្ចឹម ។

បោសេស្សតិ កិ. [បុស+ណេ+ស្សតិ_ភ.] នឹងចិញ្ចឹម ។

WAT KHEMARARATANARAM

ផណា ថុំ. ពពារ, (ពពារពស់)

ផណគ្គ ថុំ. [ផណា+គគ្គ] ផ្លែនៃពពារ, ល្បែងនៃពពារ ។

ផណាបូជក ថុំ. [ផណា+បូជក] កញ្ចប់នៃពពារ ។

ផន្ទតិ កិ. [ផទិឬផន្ទ+អ+តិ.វ.] ញាប់ញ័រ, ស្ទុះស្ទា, ឆ្លេឆ្លា ។

ផន្ទន នថុំ. [ផទឬផទិ+យុ, ចុះទិ.អា.] កិ.ញាប់ញ័រ, កិ.ស្ទុះស្ទា, កិ.ឆ្លេឆ្លា; វ. ផន្ទិយតេតិ> ផន្ទនំ ។

ផន្ទនាទិសភាវ ថុំ. [ផន្ទនាទិ+សភាវ] មានសភាវៈនៃចិត្តមានកិ. ញាប់ញ័រជាដើម, (មានចិត្ត) មានកិ.ញាប់ញ័រជាដើមជាសភាវៈ ។

ផរតិ កិ. [ផរ+អ+តិ.វ.] ផ្សាយទៅ ។

ផរន្ត គុ. [ផរ+អ+អន្ត] កាលផ្សាយទៅ ។

ផរមាន គុ. [ផរ+អ+មាន] កាលផ្សាយទៅ ។

ផរសុ ថុំ. [បរ+សសុ+ឧ, ប>ផ, លុបសដើមធាតុ] (បឋារណវត្ថុ) បៀត បៀននូវវត្ថុដទៃ [ប៉ូវថៅ, ដឹង]; វ. បរំ សសតិ ហឹសតីតិ> ផរសុ ។

ផរិ កិ. [ផរ+អ+ឦ.អជ្ជ.] ផ្សាយទៅហើយ ។

ផរិត្វា អ. [ផរ+ត្វា+ឥ.អា.] ផ្សាយទៅហើយ ។

ផរិស្សតិ កិ. [ផរ+អ+ស្សតិ.ភ., ចុះឥ.អា.] នឹងផ្សាយទៅ ។

ផរុស គុ. [បរ+ឧស+អ] (ពាក្យ) រមែងញ៉ាំងជនដទៃឱ្យក្តៅក្រហាយ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

(អាក្រក់, ថ្វាគោះ); វិ. ឋាំ ឋន ឧស្សាវេចក៍ ធាហោតិក៍> ឋរុសំ; ឋរុសំ ឯច> ផរុសំ ។

ផលក នថុំ. [ផល+ណ្ហ] ខែល, ផែនក្ដារ, បន្ទះក្ដារ (វិ. ផលតិក៍> ផលកំ) ។ - អន្តរកណ្ណធិទ្ធន្តវាទិ គុ. (ចន្លោះ) មានចន្លោះនៃខែលនិងចន្លោះនៃប្រហោងនៃគុម្ពត្រចៀកជាដើម ។ - បីឋ-កា ឥ. តាំងជាវិការៈនៃក្ដារ, តាំងដែលបុគ្គលធ្វើហើយអំពីក្ដារ ។

ផលកាវុធ នថុំ. [ផលក+អាវុធ] ខែលនិងអាវុធ ។

ផលតិ កិ. [ផល+អ+តិ.វ.] ផ្លែ, ក្លិប, សម្រេច, បែក ។

ផលតុ កិ. [ផល+អ+តុ.ប.] ចូរផ្លែ, ចូរបែក, ចូរសម្រេច ។

ផលវិភូតិ ឥ. [ផល+វិភូតិ] កិ.ជាក់ច្បាស់នៃផល, កិ.ប្រាកដនៃផល, កិ.កើតប្រាកដនៃផល (វិភូតិ<វិ+ភូ+តិ) ។

ផលសមាបត្តិវសី បុំ. [ផល+សមាបត្តិ+វសី] អំណាចនៃផលសមា-បត្តិ, អំណាចនៃសមាបត្តិដ៏សម្បយុត្តដោយផល ។

ផលសាមញ្ញ នថុំ. [ផល+សាមញ្ញ] ភាវៈនៃសេចក្ដីស្ងប់គឺផល ឬសេចក្ដីស្ងប់គឺផល (សាមញ្ញ<សមាន+ណ្យ =វិ. សមេន្តិក៍> សមានា [គុណា] ។ សមានានំ ភាវោ> សាមញ្ញំ, សមានា ឯច ចា> សាមញ្ញំ) ន័យខ្លះថា : សាមញ្ញ <សមណ+ណ្យ =វិ. សមណស្ស ភាវោ> សាមញ្ញំ ។

ផលសុខ នថុំ. [ផល+សុខ] សុខប្រព្រឹត្តទៅក្នុងផល, សុខកើតអំពីផល ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ផលាផល នថុំ. [ផល+អផល] ផ្លែនិងផ្លែដ៏ចំរើន, ផ្លែតូចនិងផ្លែធំ (អនៃអផល បង្គាប់ឱ្យប្រែថា ចំរើន, ថាធំ; បើអផលថាផ្លែធំ, ផលខាងដើម ត្រូវថា ផ្លែតូច) ។

ផលិ កិ. [ផល+អ+ឦ-អជ្ជ.] បែកហើយ, ទម្លាយហើយ, សម្រេចហើយ ។

ផលិកមយ គុ. [ផលិក+មយ] ជាវិការៈនៃកែវផលិក, (កែវផ្លេក), សម្រេចហើយដោយកែវផលិក (វិការតទ្ធិត និងនិប្ផន្នតទ្ធិត) ។

ផលិត គុ. [ផល+ត+ឥ-អា.] បែកហើយ, គឺ...ទម្លាយហើយ ។

ផលិស្សតិ កិ. [ផល+អ+ស្សតិ.ភ., ចុះឥ-អា.] នឹងបែក, នឹងបែកចេញ, នឹងសម្រេច ។

ផលេយ្យ កិ. [ផល+អ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីបែក, គប្បីសម្រេច ។

ផាណិត នថុំ. [ផាណ+ត+ឥ-អា.] ទឹកអំពៅ, ស្ករអំពៅ ។ - បូរ គុ. ដ៏ពេញដោយទឹកអំពៅ ។

ផារុសក នថុំ. [ផរុសក+ណ] មាក់ប្រាង, ផ្លែមាក់ប្រាង ។

ផាល ថុំ. [ផល+ណ] (សម្ភារៈ) ជាគ្រឿងទម្លាយនូវផែនដី (ផាល); វិ.
ផាលយតិ បាដយតិ ភូមឹ យេន សោ> ផាលោ ។

ផាលិត គុ. [ផល+ត+ឥ-អា.] គឺ...ពុះហើយ, -វះហើយ, -ហែកហើយ, -បំបែកហើយ ។ - កាល ថុំ. កាលនៃ...គឺ...ពុះហើយ, ... ។

ផាលេតិ កិ. [ផល+ណេ+តិ-វ.] ពុះ, ហែក, វះ, បំបែក, ទម្លាយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ផាលេត្វា អ. [ផល+ណេ+ត្វា] ផុះហើយ, ហែកហើយ ។

ផាលេស្សាមិ កិ. [ផល+ណេ+ស្សាមិ_ភ.] នឹងផុះ, នឹងហែក, ... ។

ផាលេហិ កិ. [ផល+ណេ+ហិ_ប.] ចូរផុះ, ចូរហែក, ចូរហាន់, ... ។

ផាសុក គុ. ចូនចុំ. [ផាសុ+ក] សប្បាយ, សេចក្ដីសប្បាយ, ស្រួល, សេចក្ដីស្រួល ។ - **កាល** ចុំ. កាលនៃ...មានសេចក្ដីសប្បាយ ។ - **ដ្ឋាន** នចុំ. ទីមានសេចក្ដីសប្បាយ ។

ផាសុកា ឥ. [បា+សុ+ក_ស., ប>ផ] ឆ្អឹងជំនីរ ។

ផាសុវិហារ ចុំ. [ផាសុ+វិហារ] កិ.នៅដ៏សប្បាយ, កិ.នៅដោយសេចក្ដីសប្បាយ ។ - **អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.នៅដោយសេចក្ដីសប្បាយ ។

ផីត គុ. [ផាយិ+ត, លុបយិ, អានៃផា>ឦ] ចំរើន, រុងរឿង, ផ្សាយទៅ, កុះករ ។

ផុដ្ឋ គុ. [ផុស+ត] គឺ....ពាល់ត្រូវហើយ, -ប៉ះពាល់ហើយ ។ - **សរីរ** គុ. មានសរីរៈគឺ...ពាល់ត្រូវហើយ ។

ផុល្ល គុ. [ផុល្ល+អ] រីកហើយ, ... ។

ផុសតិ កិ. [ផុស+អ+តិ_វ.] ពាល់ត្រូវ, បាន ។

ផុសនា ឥ. [ផុស+យុ+អា_ឥ.] កិ.ពាល់ត្រូវ; វិ. ផុសិយតីតិ> **ផុសនា** ។ ធម្មជាតិគឺប៉ុ.ពាល់ត្រូវ; វិ. **ផុសិយតីតិ> ផុសនា** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ផុសន្តិ កិ. [ផុស+អ+អន្តិ.វ.] ពាល់ត្រូវ ។

ផុសាមិ កិ. [ផុស+អ+មិ.វ.] រមែងពាល់ត្រូវ, រមែងបាន ។

ផុសិ កិ. [ផុស+អ+ឦ.អជ្ជ.] ពាល់ត្រូវហើយ ។

ផុសិតុំ អ. [ផុស+តុំ+ឥ.អា.] ដើម្បីពាល់ត្រូវ, ... ។

ផុសិត្វា អ. [ផុស+ត្វា+ឥ.អា.] ពាល់ត្រូវហើយ ។

ផុសេយ្យំ កិ. [ផុស+អ+ឯយ្យំ.ស.] គប្បីពាល់ត្រូវ ។

ផុស្ស អ.ន. ព្រះពុទ្ធព្រះនាមផុស្សៈ ។ . **ពុទ្ធកាល** បុំ. កាលនៃព្រះពុទ្ធព្រះនាមផុស្សៈ ។

ផេណបិណ្ឌ បុំ. [ផេណ+បិណ្ឌ] ដុំនៃពពុះទឹក ។ . **សរិក្ខក** គុ. គឺបុគ្គលឃើញស្មើដោយដុំនៃពពុះទឹក, ប្រាកដស្មើដោយដុំនៃពពុះទឹក, ប្រហែលដោយដុំនៃពពុះទឹក (សរិក្ខក ប្រែដូច សទិស ចូរមើលកម្មសរិក្ខក ភាគទី ២) ។

ផេណូបម គុ. [ផេណ+ឧបមា] មានឧបមាដោយពពុះទឹក, មានសេចក្តីប្រៀបដោយពពុះទឹក ។

ផោដ្ឋព្វ គុ. [ផុស+តព្វ, ស>ដ, ត>ឋ] អារម្មណ៍ដែលសត្វគប្បីពាល់ត្រូវ (ផោដ្ឋព្វៈ, ផ្សព្វ); វិ. ផុសិតព្វន្តិ> ផោដ្ឋព្វំ ។ . **តណ្ហា** ឥ. សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងអារម្មណ៍...គប្បីពាល់ត្រូវ, សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងផោដ្ឋព្វៈ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ព

ពក បុំ. [វក+អ, វ>ព] កុក (កុកស, កុកក្រក); វិ. **វកតិ គោចរំ អាទទាតីតិ> ពកោ** ។ - **សកុណិកា** ឥ. មេកុក, មេសត្វស្លាបកុក ។

ពជ្ឈឹសុ កិ. [ពធ+យ+ឪ_អជ្ជ. ធ+យ>ជ្ឈ] ជាប់ហើយ, ជាប់នៅហើយ, ចងហើយ ។

ពទ្ធ គុ. [ពធ+ត] ដែល... ចងហើយ, -ជាប់ហើយ ។ - **កុណប** នបុំ. សាកសពដែល...ចងហើយ; សាកសពដែលជាប់ហើយ ។ - **ពទ្ធ** គុ. គឺ...ចងហើយ១, ដែលជាប់ហើយ១ ។ - **មិគ** បុំ. ម្រឹគដែលជាប់ហើយ ។ - **វដ្ដុ** ឥ. ខ្សែដែលចងហើយ, ខ្សែដែលជាប់ហើយ ។

ពធិរ គុ. [ពធ+ឥរ] ថ្លង់ (វិ. **អត្ថានំ ពាធិយតីតិ> ពធិរោ**) ។ - **ធាតុក** គុ. អ្នកមានធាតុថ្លង់, អ្នកមានធាតុនៃបុគ្គលថ្លង់ ។

ពធិរាមច្ច បុំ. [ពធិរ+អមច្ច] អមាត្យថ្លង់, អមាត្យតម្លង់ ។

ពន្ធ គុ. [ពន្ធ+អ] គឺ...ចងហើយ, ជាប់ហើយ ។ - **កុណប** នបុំ. សាកសពដែល...ចងហើយ, សាកសពដែលជាប់ហើយ ។

ពន្ធតិ កិ. [ពន្ធ+អ+តិ_វ.] ចង, ជាប់ ។

ពន្ធន នបុំ. [ពន្ធ+យុ] កិ. ចង; វិ. **ពន្ធិយតេតិ> ពន្ធនំ** ។ វត្ថុជាគ្រឿងចង (ចំណង); វិ. **ពន្ធតិ ឯតេនាតិ> ពន្ធនំ** ទីជាទីចង; វិ. **ពន្ធតិ ឯត្ថាតិ> ពន្ធនំ** ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីចង ។ - **វដ្ដុកា** នបុំ. ខ្សែសំរាប់ចង, ខ្សែតូចសំរាប់ចង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ព

ពន្ធនាគារ នថុំ. [ពន្ធន+អគារ] ផ្ទះជាគ្រឿងចង, -សម្រាប់ចង (គុក) ។

ពន្ធនិយាម ថុំ. [ពន្ធ+និយាម] ចំនង, លំនាំ, កិ.កំណត់នៃ...ដែលចងហើយ, -ជាប់ហើយ ។

ពន្ធវេរ នថុំ. ឬគុ. [ពន្ធ+វេរ] អ្នកមានពៀរចងហើយ, អ្នកមានពៀរគឺ...ចងហើយ, ពៀរគឺ...ចងហើយ ។ ប្រើជា **ពទ្ធវេរ** ក៏មាន ។

ពន្ធាឃាដ ថុំ. [ពន្ធ+អាឃាដ] អាឃាដ, គំនុំដែល...ចងហើយ ។ **អាឃាដ**<អា+ហន, ហន>ឃាដ = កិ.បៀតបៀនទូទៅ ។ ប្រើជា **អាឃាត** ក៏មាន ។

ពន្ធាបេត្វា អ. [ពន្ធ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យចងហើយ, ញុំាង...ឱ្យត្របែងហើយ, -ឱ្យជាប់ហើយ, -ឱ្យទប់ហើយ ។

ពន្ធាបេយ្យ កិ. [ពន្ធ+ណាបេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យចង, -ឱ្យជាប់ ។

ពន្ធាបេសិ កិ. [ពន្ធ+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] ញុំាង...ឱ្យចងហើយ, -ទប់ហើយ ។

ពន្ធាហិ កិ. [ពន្ធ+អ+ហិ.ប.] ចូរចង, ចូរត្របែង ចូរទប់ ។

ពន្ធិតុកាម គុ. [ពន្ធិតុំ+កម+ណ ឬកាម] អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីចង; វិ. **ពន្ធិតុំ កាមេតីតិ**> **ពន្ធិតុកាមោ** ។ អ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីចង; វិ. **ពន្ធិតុំ កាមោ អស្សាតិ**> **ពន្ធិតុកាមោ** ។

ពន្ធិត្វា អ. [ពន្ធ+ឥ.អា.+ត្វា] ចងហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ពន្និស្សាមិ កិ. [ពន្ធ+អ+ឥ_អា.+ស្សាមិ_ភ.] នឹងចង ។

ពន្ធិស្ស កិ. [ពន្ធ+អ+ឪ_អជ្ជ.] ចងហើយ, ត្របែងហើយ, ទប់ហើយ ។

ពន្ធុមតី អ.ន. ឈ្មោះពន្ធុមតី ។ . **នគរ** នចុំ. នគរ ឬក្រុងឈ្មោះពន្ធុមតី ។

ពន្ធុលមល្ល អ.ន. [ពន្ធុល+មល្ល] អ្នកមល្លះឈ្មោះពន្ធុល (អ្នកចំបាប់ឈ្មោះពន្ធុល) ។ . **សេនាបតី** ចុំ. សេនាបតីអ្នកមល្លះឈ្មោះពន្ធុល ។

ពព្ធុ ចុំ. [ពព្វ+ឧ] ឆ្មា, ឆ្មាព្រៃ, ខ្លាត្រី ។ . **ជាតក** នចុំ. ជាតកគឺបណ្ឌិតពោលហើយដោយសត្វឆ្មា, _ខ្លាត្រី ។

ពលកាយ ចុំ. [ពល+កាយ] ពួកនៃពល, កងនៃពល ។ . **បរិវុត** គុ. គឺពួកនៃពលចោមរោមហើយ, _ហែហាមហើយ ។ . **កោដ្ឋក** ចុំ. ទីនៅនៃពល, ទីសំណាក់នៃពល,, ផ្ទះ ឬ រោងនៃពល, បន្ទាយនៃពល ។

ពលក្ការ ចុំ. [ពល+ករ+ណ] កិ.ធ្វើនូវកម្លាំង, កិ.ធ្វើតាមកម្លាំង, កិ.ធ្វើដោយអំណាចនៃកម្លាំង (កិ.កំហែង); វិ. **ពលិនោ ពលេន វា ករណំ> ពលក្ការោ** ។

ពលនិកាយ ចុំ. [ពល+និកាយ] ពួកនៃពល, កងនៃពល ។

ពលវ គុ. [ពល+វន្តុ] មានកម្លាំង; វិ. **ពលំ យស្ស អត្ថិ> ពលវា** ។ . **គាវោ** ចុំ. គោមានកម្លាំងទាំងឡាយ ។ . **គោណ** ចុំ. គោមានកម្លាំង ។ . **តរ** គុ. មានកម្លាំងជាង, មានកម្លាំងវិសេស ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- ត្តា ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានកម្លាំង ។ - ន្តិ គុ. មានកម្លាំង, វិ. ពលំ យេសមត្ថីតិ> ពលវន្តោ ។ - បក្ខសន្និស្សិត គុ. អាស្រ័យព្រមហើយនូវពួកមានកម្លាំង ។ - បច្ចយ គុ. បច្ច័យមានកម្លាំង ។ - បច្ចូសសមយ គុ. បច្ចូសសម័យដ៏មានកម្លាំង, សម័យជាទីកម្ចាត់បង់នូវងងឹតដ៏មានកម្លាំង ។ - បីតិ ឥ. បីតិដ៏មានកម្លាំង ។ - បីតិបាមោជ្ជ នគុ. បីតិនិងបាមោជ្ជ (ប្រាមោទ្យ) ដ៏មានកម្លាំង ។ - បីតិវេគ គុ. កម្លាំងនៃបីតិដ៏មានកម្លាំង, សន្ទុះនៃបីតិដ៏មានកម្លាំង ។ - ភាវ គុ. ភាវនៃ...ជា...មានកម្លាំង ។ - មច្ឆេរ នគុ. សេចក្ដីកំណាញ់មានកម្លាំង ។ - វាត គុ. ខ្យល់ដ៏មានកម្លាំង ។ - សិនេហ គុ. សេចក្ដីស្នេហាមានកម្លាំង, សេចក្ដីស្រឡាញ់មានកម្លាំង ។ - សោកាភិភូត គុ. គឺសេចក្ដីសោកដ៏មានកម្លាំងគ្របសង្កត់ហើយ; វិ. ពលវា សោកោ> ពលវសោកោ, ពលវសោកេន អភិភូតោ> ពលវសោកាភិភូតោ ។

ពលវាហន អ.ន. សេះឈ្មោះពលវាហនៈ ។

ពលសម្បន្ន គុ. [ពល+សម្បន្ន] អ្នកមានកម្លាំងដល់ព្រមហើយ; វិ. ពលំ សម្បន្នំ យស្ស សោ> ពលសម្បន្នោ ។ អ្នកដល់ព្រមហើយដោយកម្លាំង, អ្នកបរិបូរហើយដោយកម្លាំង; វិ. ពលេន សម្បន្នោ> ពលសម្បន្នោ ។

ពលាណិក គុ. [ពល+អណិក] មានកម្លាំងនៃខន្តីជាពល, មានកម្លាំងនៃខន្តីជាវេហ៍ពល, មានវេហ៍ពលគឺកម្លាំងនៃខន្តី, មានកម្លាំងគឺខន្តី

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជារបៀបពល ។ ប្រើជា **ពលានីក** ក៏មាន ។

ពលានុរូប គុ. [ពល+អនុរូប] ដ៏សមគួរដល់កម្លាំង, ដ៏គួរដល់កម្លាំង ។

ពលាភិភវ ចុំ. [ពល+អភិភវ] កិ.គ្របសង្កត់ដោយកម្លាំង ។

ពលាហកអស្សរាជកុល នចុំ. [ពលាហក+អស្ស+រាជ+កុល] ត្រកូលនៃស្ដេចនៃសេះឈ្មោះពលាហកៈ, ត្រកូលនៃសេះជាស្ដេចឈ្មោះពលាហកៈ ។

ពលិកម្ម នចុំ. [ពលិ+កម្ម] ពលិកម្ម, កម្មគឺកិ.បួងសួង, កិ.ធ្វើនូវពលី ។ - **ករណត្ថ** ចុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ធ្វើនូវពលិកម្ម ។ - **ភាជន** នចុំ. ភាជនៈសម្រាប់ដាក់នូវពលិកម្ម, ភាជនៈដ៏ពេញដោយគ្រឿងពលិកម្ម ។

ពលិវទ្ទ គុ. ឬនចុំ. [ពលិ+វទ្ទ] គោមានកម្លាំងដ៏ចម្រើន, គោប្រើ ឬគោបម្រើ ។ ប្រើជា **ពលិពទ្ទ** ក៏មាន ។ - **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយគោបម្រើ ។

ពលិស ចុំ. ឬនចុំ. [ពល+ឥស] (នៃសាទុបករណ៍) សម្រាប់ចាប់នូវត្រី (សន្ទូច); វិ. **ពលិសំ ឯកេន មច្ឆេ គណ្ហាតិ> ពលិសោ** ។ - **យដ្ឋិ** ឥ. ដងនៃសន្ទូច ។

ពលី គុ. [ពល+ឦ] មានកម្លាំង; វិ. **ពលំ យស្ស អត្ថិ> ពលី** ។ ឥ. គ្រឿងពលី, សំណែន, គ្រឿងបូជា ។

ពហល គុ. ក្រាស់, កម្រាស់, ច្រើន, ខាប់ ។ - **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ...ជារបស់ក្រាស់ ។ - **មំស** នចុំ. សាច់ក្រាស់, សាច់ចំឡក ។ - **រាគ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ព

គុ. អ្នកមានភគៈដ៏ក្រាស់ ។ - **ភាគវត្ត** គុ. អ្នកត្រេកអរក្នុងភគៈដ៏ក្រាស់, អ្នកត្រេកអរដោយអំណាចនៃភគៈដ៏ក្រាស់ ។

ពហិ និ. ខាងក្រៅ, ក្នុងខាងក្រៅ, ឰដ៏ខាងក្រៅ ។ - **អគ្គិ** ចុំ. ភ្លើងក្នុងខាងក្រៅ ។ - **អនិក្ខមនកុល** នចុំ. ត្រកូលមិនជាទីចេញទៅក្នុងខាងក្រៅ, ត្រកូលដែលមិនធ្លាប់ចេញទៅក្នុងខាងក្រៅ ។ - **អាតប** ចុំ. ឬនចុំ. ទីមានកំដៅក្នុងខាងក្រៅ ។ - **អាវដ្ត** ចុំ. ក្នុងខាងក្រៅនៃទីជាទីវិលមក, ក្នុងខាងក្រៅនៃវង់មូល, ក្នុងខាងក្រៅនៃទីដ៏មូល ។ - **អាវាដ** ចុំ. រណ្ដៅមានក្នុងខាងក្រៅ, ខាងក្រៅនៃរណ្ដៅ ។ - **គតកាល** ចុំ. កាលនៃ...នោះទៅហើយក្នុងខាងក្រៅ ។ - **គមកាល** ចុំ. កាលជាទីទៅក្នុងខាងក្រៅ ។ - **គាម** ចុំ. ក្នុងខាងក្រៅនៃស្រុក ។ - **គេហ** នចុំ. ក្នុងខាងក្រៅនៃផ្ទះ ។ - **ថល** នចុំ. ទីទួលមានក្នុងខាងក្រៅ, ខាងក្រៅនៃទីទួល, ទីគោកមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **ទ្វារកោដ្ឋក** នចុំ. ខាងក្រៅនៃស៊ុមនៃទ្វារ ។ - **ទ្វារកោដ្ឋសាមន្ត** គុ. ទីជិតនៃស៊ុមនៃទ្វារមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **នគរ** នចុំ. ខាងក្រៅនៃនគរ ។ - **និគម** ចុំ. ខាងក្រៅនៃនិគម, និគមមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **មុខ** នចុំ. មានមុខក្នុងខាងក្រៅ, ខាងក្រៅនៃមុខ ។ - **យន្តក** នចុំ. យន្តមានក្នុងខាងក្រៅ, ខាងក្រៅនៃយន្ត ។ - **យាគុភត្តសិត្ថសប្បិផាណិតបុប្ផ-ចុណ្ណមក្ខិត** គុ. គឺគ្រាប់នៃបបរនិងបាយនិងទឹកដោះថ្លានិងទឹកអំពៅនិងលម្អិត (កម្ទេច) នៃនំប្រឡាក់ហើយឰដ៏ខាងក្រៅ, ប្រឡាក់ហើយដោយ... ។ - **វាត** ចុំ. ទីមានខ្យល់ក្នុងខាងក្រៅ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ព

. វិហារ ចុំ. វិហារមានក្នុងខាងក្រៅ ។ . សាណិ ៥. ខាងក្រៅនៃរនាំង, ខាងក្រៅនៃវាំងនន ។

ពហិទ្ធា និ. ខាងក្រៅ, ក្នុងខាងក្រៅ, ឰដ៏ខាងក្រៅ, មានក្នុងខាងក្រៅ ។

ពហុ គុ. [ពហ+ឧ] ច្រើន វិ. ពហតិ វឌ្ឍតិ ឥច្ចតីតិ> ពហុ ។

. អន្នបាន គុ. មានបាយគឺបុគ្គលគប្បីស៊ី និងទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកដ៏ច្រើន, មានបាយនិងទឹកដ៏ច្រើន ។ . កហាបណោ មញ្ញេ និ. ទំនង ឬប្រហែលជាមានកហាបណៈច្រើន ។ . ខីរ គុ. មានទឹកដោះច្រើន, មានទឹកដោះស្រស់ច្រើន ។ . ចន្ទន គុ. មានខ្លឹមចន្ទន៍ច្រើន ។ . ជនហិតាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ។ . ជាគរ គុ. អ្នកមានធម៌ជាគ្រឿងភ្ញាក់រឭកច្រើន, អ្នកមានសេចក្ដីភ្ញាក់រឭកច្រើន ។ . ដ្ឋាន នចុំ. ទីជាទីតាំងឡើងដ៏ច្រើន ។ . បការតា ៥. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានឧបការៈច្រើន; វិ. ពហុឧបការោ យស្ស សោ> ពហុបការោ, ពហុបការស្ស ភាវោ> ពហុបការតា ។ . បុប្ផទស្សនត្ថ គុ. មានកិ.សម្ដែងនូវផ្កាច្រើនជាប្រយោជន៍ ។ . ភណ្ឌិក អ្នកមានភណ្ឌៈច្រើន, អ្នកមានបង្វេចទ្រព្យច្រើន ។ . ភាណ នចុំ. កិ.ពោលច្រើន, កិ.និយាយច្រើន ។ . ភាណី គុ. អ្នកនិយាយច្រើន, អ្នកមានកិ.និយាយច្រើនជាប្រក្រតី ។ . មន្តា គុ. អ្នកមានមន្តច្រើន, អ្នកមានសេចក្ដីគិតច្រើន ។ . មាយា គុ. មានមាយាច្រើន, មានពុតត្បុតច្រើន ។ . លក្ខ នចុំ. ខ្ទង់ច្រើន ។ . សង្កប្ប ចុំ. សេចក្ដីត្រិះរិះច្រើន, ដែលមហាជនត្រិះរិះដោយ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ច្រើន ។ . ស្សុត គុ. អ្នកមានកិ.ស្ដាប់ច្រើន, អ្នកមានពុទ្ធវចនៈច្រើនស្ដាប់ហើយ ។ល។

ពហុក គុ. [ពហុ+ក] មានប្រមាណច្រើន, មានចំនួនច្រើន; វិ. **ពហូនិ បរិមាណានិ អស្សាតិ> ពហុកំ** ។

ពហូបការ គុ. [ពហុ+ឧបការ] អ្នកមានឧបការៈច្រើន, អ្នកធ្វើនូវសេចក្ដីទំនុកបម្រុងច្រើន; វិ. **ពហុ ឧបការោ យស្ស សោ> ពហូបការោ** ។ ប្រើជា **ពហុបការោ** ក៏មាន ។

ពាណិជ, វាណិជ ចុំ. [វណ+ឥជ] អ្នកពោល, អ្នកនិយាយ (អ្នកជួញ, ឈ្មួញ); វិ. **វណតីតិ> វាណិជោ** ។ . **កម្ម** នចុំ. កម្មនៃឈ្មួញ, ការងាររបស់ពាណិជ ។

ពាណិជ្ជ, វាណិជ្ជ នចុំ. [ពាណិជ+ណ្យ] កម្ម ឬអំពើរបស់ពាណិជ; វិ. **ពាណិជានំ កម្មំ> ពាណិជ្ជំ** ។

ពាធតិ កិ. [ពធ ឬពាធ+អ+តិ.វ.] បៀតបៀន, រមែងបៀតបៀន (ប្រើជា **ពាធេតិ** ក៏មាន) ។

ពាធយិស្សុ កិ. [ពធ+ណយ+ឧំ.អជ្ជ.] បៀតបៀនហើយ ។

ពាធិត គុ. [ពធ+ឥ.អា.+ត] គឺ...បៀតបៀនហើយ ។

ពាធេន្តិ កិ. [ពធ+ណេ+អន្តិ.វ.] បៀតបៀន, សង្កត់ ។

ពារាណសីវាសី គុ. [ពារាណសី+វស+ណី] អ្នកនៅក្នុងក្រុងពារាណសី វិ. **ពារាណសិយំ វសតីតិ> ពារាណសីវាសី** ។ អ្នកនៅក្នុងក្រុងពារាណសីដោយប្រក្រតី; វិ. **ពារាណសិយំ វសតិ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ព

សីលេនាតិ> ពារាណសិវាសី ។ អ្នកមានកិ.នៅក្នុងក្រុងពារាណសីជាប្រក្រតី; វិ. **ពារាណសិយំ វសិតុំ សីលមស្សាតិ> ពារាណសិវាសី** ។

ពាល គុ. [ពល+ណ] អ្នករស់នៅដោយគ្រាន់តែដកដង្ហើមចេញនិងដកដង្ហើមចូល (ធន់, ខ្លី, ក្មេង, ល្ងង់, កាច, សាហាវ); វិ. **ពលតិ អនតិ អស្សសិតបស្សសិតមត្តេន ជីវតីតិ> ពាលោ** ។ **ពាល**<ទ្វិ+ណ = អ្នកកាន់យកនូវអំពើមិនមានប្រយោជន៍ពីរយ៉ាង; វិ. **ទ្វេ អនត្ថេ លាតិ គណ្ហាតីតិ> ពាលោ** ។ **ពាល**<ទ្វិ+លុ = អ្នកកាត់បង់នូវប្រយោជន៍ពីរយ៉ាង គឺប្រយោជន៍របស់ខ្លួននិងប្រយោជន៍របស់អ្នកដទៃ; វិ. **អត្តត្ថប-រត្ថសំខាតេ ទ្វេ អត្ថេ លុនាតិ ឆិន្ទតីតិ> ពាលោ** ។ -**កលោណការាម** ចុំ. អារាមឈ្មោះពាលកលោណកៈ ។ -**កាល** ចុំ. កាលនៃខ្លួននៅក្មេង ។ -**ជន** ចុំ. ជនពាល, ជនល្ងង់ ។ -**តា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាពាល ។ -**នក្ខត្ត** នចុំ. នក្ខត្តឫក្សនៃជនពាល ។ -**បុត្ត** ចុំ. កូនខ្ចី ។ -**មិគចោរាទិឧបទ្ទវ** ចុំ. ឧបទ្រព (អន្តរាយ) មានម្រឹគសាហាវនិងចោរជាដើម ។ -**វត្ថុ-វណ្ណនា** ឥ. កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវសេចក្តីនៃពាលវត្ថុ ។ -**ស-ហាយ** ចុំ. សំឡាញ់ពាល, សំឡាញ់នៃជនពាល ។ -**សំគតចារី** ចុំ. អ្នកប្រព្រឹត្តរួមដោយជនពាល, អ្នកមានកិ.ត្រាច់ទៅព្រមដោយជនពាលជាប្រក្រតី, អ្នកប្រព្រឹត្តគប់រកដោយជនពាល ។ -**សុរិយ** ចុំ. ព្រះអាទិត្យទន់, ព្រះអាទិត្យនៅខ្ចី ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ពា

ពាលធិ ពុំ. [ពាល+ធា+ឥ.] សក់កន្ទុយ (ប្រើជា **វាលធិ** ក៏មាន) ។

ពាលាតប ពុំ. ឬនពុំ. [ពាល+អាតប] កម្ដៅដីទន់, កម្ដៅថ្ងៃដ៏ទន់ ។

ពាលិសិក គុ. [ពលិស+ណិក] អ្នកចាប់នូវត្រីដោយសន្ទូច (ព្រានសន្ទូច) វិ. **ពលិសេន (មច្ឆេ) គណ្ហាតីតិ> ពាលិសិកោ** ។

ពាលុកា ឥ. [វល+ណុ+អា.ឥ.] ដីខ្សាច់ (ប្រើជា **វាលុកា** ក៏មាន) ។

ពាល្យ នពុំ. [ពាល+ណ្យ] ភាវៈនៃ...ជាពាល; វិ. **ពាលស្ស ភាវោ> ពាល្យំ** ។ - **តរ** គុ. ជាបុគ្គលពាលជាង, ជាបុគ្គលល្ងង់ជាង, មានភាវៈនៃ...ជាបុគ្គលល្ងង់ជាង ។

ពាហា ឥ. [វហ+អ+អា.ឥ.] ធម្មជាតិជាហេតុនាំទៅ (ដើមដៃ, កំភួនដៃ); វិ. **វហតិ ឯតាយាតិ> ពាហា** ។

ពាហិតបាប គុ. [ពាហិត+បាប] អ្នកមានបាបបន្សាត់បង់ហើយ, អ្នកមានបាបបណ្ដេតចោលហើយ; វិ. **ពាហិតំ បាបំ យេន សោ> ពាហិតបាបោ** ។

ពាហិតបាបតា ឥ. [ពាហិតបាប+តា] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានបាបបន្សាត់បង់ហើយ; វិ. **ពាហិតបាបស្ស ភាវោ> ពាហិតបាបតា** ។

ពាហិយ អ.ន. បុរសឈ្មោះពាហិយៈ ។ - **ទារុចីរិយ** គុ. បុរសអ្នកស្លៀកនូវសំពត់ដែលគេក្រងហើយ ដោយសម្បកឈើឈ្មោះពាហិយៈ, បុរសឈ្មោះពាហិយៈអ្នកស្លៀកនូវសំពត់ដែលគេក្រងដោយសម្បកឈើ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ពាហិរ គុ. [ពហិ+ឥរ] មានក្នុងខាងក្រៅ, កើតក្នុងខាងក្រៅ; វិ. **ពហិ ភវំ> ពាហិរំ, ពហិ ជា ជាតំ> ពាហិរំ** ។ - **បថវី** ឥ. ផែនដីមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **បព្វជ្ជា** ឥ. កិ.បួសនៃបុគ្គលមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **សមយ** បុំ. លទ្ធិជាគ្រឿងដល់ព្រមមានក្នុងខាងក្រៅ, លទ្ធិមានក្នុងខាងក្រៅ ។

ពាហិរក គុ. [ពហិ+ឥរ+ក.ស.] មានក្នុងខាងក្រៅ, កើតក្នុងខាងក្រៅ ។ - **ឥត្ថី** ឥ. ជាស្រីមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **ឥត្ថីភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាស្រីមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **បព្វជ្ជា** ឥ. កិ.បួសឬផ្នួសនៃបុគ្គលមានក្នុងខាងក្រៅ ។ - **មគ្គ** បុំ. ផ្លូវមានក្នុងខាងក្រៅ ។

ពាហុសច្ច នបុំ. [ពហុស្សុត+ណ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកមានកិ.ស្តាប់ច្រើន, ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកមានពុទ្ធវចនៈច្រើនស្តាប់ហើយ, ភាវៈនៃបុគ្គលជាពហុស្សុត; វិ. **ពហុ សុតំ យស្ស យេន វា សោ> ពហុស្សុតោ, ពហុស្សុតស្ស ភាវោ> ពាហុសច្ចំ** ។ - **មទ** បុំ. សេចក្តីស្រវឹងព្រោះភាវៈនៃខ្លួនជាពហុស្សុត ។

ពាឡ្ហ គុ. [ពហុ+លា+អ, លុបឧនៃហុ, ល>ឡ] ធ្ងន់, ខ្លាំង, មាំ, មាំមួន (វិ. **ពហុំ លាតីតិ> ពាឡ្ហំ**) ។ - **គិលាន** គុ. ឈឺធ្ងន់, ឈឺខ្លាំង ។

ពិម្ព នបុំ. [មន+វ, ម>ព, អ>ឥ, ន>ម, វ>ព] អត្តភាព, ពុម្ព (វិ. **មញ្ញតេ ញាយតេ អនេនាតិ> ពិម្ពំ**) ។ - **ផលសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយផ្លែបាស, ដូចផ្លែបាស ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ពិម្ពិសារ អ.ន. ព្រះរាជាឈ្មោះពិម្ពិសារៈ ។

ពិល នបុំ. [ពិល+អ] ទីអាស្រ័យនៅនៃសត្វ (រន្ធ, រូង); វិ. **ពិលតិ សត្ថានំ និស្សយំ ហោតីតិ ឋា> ពិលំ** ។

ពិលង្គទុតិយ គុ. [ពិលង្គ+ទុតិយ] មានទឹកជ្រក់ជាគំរប់ពីរ, មានទឹកជ្រក់ផ្អមជាគំរប់ពីរ ។ **ពិលង្គ**<វាត+លង្គ +អ, វាត> ពិ = វិ. **ខាត់ លង្គតិ ហិនំ កតោតិតិ>** **ពិលង្គោ** ។

ពិឡារ បុំ. [ពិល+អរ, ល>ឡ, អ>អា] ឆ្មា, ខ្លាត្រី (វិ. **មូសិកាធិ ខាទនេន ពលតិ ជីវតីតិ ឋា> ពិឡារោ**) ។

ពុជ្ឈតិ កិ. [ពុធ+យ+តិ_វ.] ដឹង, ត្រាស់ដឹង ។

ពុជ្ឈនដ្ឋ បុំ. [ពុជ្ឈន+អដ្ឋ] សេចក្តីថាគឺកិ.ត្រាស់ដឹង, អត្ថគឺកិ.ត្រាស់ដឹង ។

ពុជ្ឈមាន គុ. [ពុធ+យ+មាន] កាលត្រាស់ដឹង ។

ពុជ្ឈស្សុ កិ. [ពុធ+យ+ស្សុ_ប.] ចូរត្រាស់ដឹង ។

ពុជ្ឈិស្សតិ កិ. [ពុធ+យ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងត្រាស់ដឹង ។

ពុទ្ធ បុំ. [ពុធ+ត] អ្នកត្រាស់ដឹង (ព្រះពុទ្ធ) វិ. **ពុជ្ឈតីតិ> ពុទ្ធោ** ។ **. កាល** បុំ. កាលនៃព្រះពុទ្ធ, ពុទ្ធកាល ។ **. គត** គុ. ទៅហើយក្នុងព្រះពុទ្ធ, អ្នកដល់ហើយនូវព្រះពុទ្ធ ។ **. គារវ** បុំ. សេចក្តីគោរពក្នុងព្រះពុទ្ធ, សេចក្តីគោរពចំពោះព្រះពុទ្ធ ។ **. អង្កុរ** គុ. ជាពន្លក ឬជាបណ្តូលនៃព្រះពុទ្ធ ។ **. តាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ត្រាស់ដឹង ។ - **តេជ** ចុំ. តេជះនៃព្រះពុទ្ធ ។ - **អត្ថចរិយា** ឥ. កិ.ប្រព្រឹត្តិនូវប្រយោជន៍ដើម្បីជាព្រះពុទ្ធ ។ - **ទត្តិយ** គុ. ដែលព្រះពុទ្ធឱ្យហើយ, ដែលព្រះពុទ្ធទ្រង់ប្រទានហើយ ។

ពុទ្ធមាមក គុ. [ពុទ្ធ+មម+ណ្ហ] អ្នករាប់អាននូវព្រះពុទ្ធ, អ្នកស្រឡាញ់នូវព្រះពុទ្ធ; វិ. **ពុទ្ធំ មមាយន្តិ បិយា យន្តីតិ> ពុទ្ធមាមកា** ។

ពុទ្ធរំសិ ឥ. [ពុទ្ធ+រំសិ] រស្មីនៃព្រះពុទ្ធ ។

ពុទ្ធលីឡា ឥ. [ពុទ្ធ+លីឡា] កិ.យាងយាសនៃព្រះពុទ្ធ, កិ.កែក្រាយនៃព្រះពុទ្ធ, កិ.លីលានៃព្រះពុទ្ធ, ដំណើរនៃព្រះពុទ្ធ ។

ពុទ្ធវេនេយ្យ គុ. [ពុទ្ធ+វេនេយ្យ] អ្នកដែលព្រះពុទ្ធគប្បីទូន្មាន, -គួរណែនាំ, -គួរប្រៀនប្រដៅ; វិ. **ពុទ្ធេន វិនេតព្វោតិ> ពុទ្ធវេនេយ្យោ** ។ **វេនេយ្យ**<វិ+នី+ណេយ្យ ។

ពុទ្ធសក្ការ ចុំ. [ពុទ្ធ+សក្ការ] សក្ការៈដើម្បីព្រះពុទ្ធ, គ្រឿងសក្ការៈចំពោះព្រះពុទ្ធ, ដំណើរនៃព្រះពុទ្ធ ។

ពុទ្ធសាសន, -នា នចុំ., ឥ. [ពុទ្ធ+សាសន] ពាក្យជាគ្រឿងប្រៀនប្រដៅនៃព្រះពុទ្ធ, សាសនានៃព្រះពុទ្ធ ។

ពុទ្ធសិរី ឥ. [ពុទ្ធ+សិរី] សិរីនៃព្រះពុទ្ធ ។

ពុទ្ធសុខុមាល គុ. [ពុទ្ធ+សុខុមាល] ជាព្រះពុទ្ធចម្រើនដោយសេចក្ដីសុខ, ជាព្រះពុទ្ធឥតមានសេចក្ដីទុក្ខ (ចូរមើលភាគទី ២ ត្រង់ខត្តិយសុខុ-មាល) ។

ពុទ្ធសេយ្យា ឥ. [ពុទ្ធ+សេយ្យា] កិ.ផ្ទំនៃព្រះពុទ្ធ, ទីជាទីផ្ទំនៃព្រះពុទ្ធ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ពុទ្ធានុស្សតិ ឥ. [ពុទ្ធ+អនុស្សតិ] ធម្មជាតិជាគ្រឿងរឭករឿយៗនូវគុណនៃព្រះពុទ្ធ ។ **អនុស្សតិ**<អនុ+សរ+តិ = វិ. **អនុស្សរតិ ឯតាយាតិ> អនុស្សតិ** ។ - **បរិចិតត្តា** ព្រោះភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកមានពុទ្ធានុស្សតិសន្សំហើយ, -អប់រំហើយ, -ថ្នឹកហើយ ។

ពុទ្ធិ ឥ. [ពុធ+តិ>ទ្ធិ,លុបធ] (ប្រាជ្ញា) ជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង; វិ. **ពុជ្ឈតិ ឯតាយាតិ> ពុទ្ធិ** ។ - **សម្បន្ន** គុ. អ្នកដល់ព្រមហើយដោយប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង, អ្នកមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងដល់ព្រមហើយ (តតិយាតប្បុរិស និង ឆដ្ឋីពហុព្វីហិ.) ។

ពុទ្ធិយ គុ. [ពុទ្ធិ+ឥយ] អ្នកមានប្រាជ្ញា, អ្នកមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង; វិ. **ពុទ្ធិ យស្ស អត្ថីតិ> ពុទ្ធិយោ** ។

ពុទ្ធុបដ្ឋាក គុ. [ពុទ្ធ+ឧប+ឋា+ណ្] អ្នកជាឧបដ្ឋាកនៃព្រះពុទ្ធ, អ្នកបម្រើនូវព្រះពុទ្ធ; វិ. **ពុទ្ធំ ឧបដ្ឋហតីតិ> ពុទ្ធុបដ្ឋាកោ** ។

ពុទ្ធុបដ្ឋានាទីនិ គុ. [ពុទ្ធុបដ្ឋានាទិ+យោ.វិ.] (កិច្ចទ.) មានកិ.បម្រើនូវព្រះពុទ្ធជាដើម; វិ. **ពុទ្ធុបដ្ឋានំ អាទិ យេសំ តានិ> ពុទ្ធុ-បដ្ឋានាទីនិ (កិច្ចានិ)** ។

ពុទ្ធុប្បាទ ចុំ. [ពុទ្ធ+ឧប្បាទ] កិ.កើតឡើងនៃព្រះពុទ្ធ, កាលជាទីកើតឡើងនៃព្រះពុទ្ធ ។ - **ក្ខណ** ចុំ. ខណៈជាទីកើតឡើងនៃព្រះពុទ្ធ ។

ពុព្វុឡក នចុំ. [ពុព្វុឡ+ក] ក្រពេញទឹក, ពពុះទឹក ។

ពុព្វុឡសទិស គុ. [ពុព្វុឡ+សទិស] ប្រាកដស្មើដោយក្រពេញទឹក, -ពពុះទឹក, ដូចក្រពេញទឹក ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ពេលុវបណ្ឌុវីណ នថុំ. [ពេលុវ+បណ្ឌុ+វីណ] ពិណមានពណ៌លឿងដូចជាពណ៌នៃផ្លែព្នៅ ។ ប្រើជា **វេឡុវ** ក៏មាន ។

ពេលដ្ឋសីស អ.ន. ព្រះថេរៈឈ្មោះពេលដ្ឋសីសៈ ។

ពោជ្ឈង្គ នថុំ. [ពោជ្ឈ+អង្គ] អង្គនៃធម៌ជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង ។

ពោធនេយ្យពន្ធុ ថុំ. [ពោធនេយ្យ+ពន្ធុ] ផៅពង្សនៃសត្វអ្នកគួរនូវកិ.ត្រាស់ដឹង, -គួរដល់កិ.ត្រាស់ដឹង ។

ពោធិ អ.ន. ឈើឈ្មោះពោធិ, ឈើជាទីត្រាស់ដឹង ។ - **ឃរ** នថុំ. ផ្ទះឬខឿននៃឈើឈ្មោះពោធិ, -នៃពោធិព្រឹក្ស ។ - **ញាណ** នថុំ. ពោធិញ្ញាណ, ញាណជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង ។ - **បក្ខិយធម្មបទ** នថុំ. បទនៃធម៌ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកនៃប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹង ។ - **បល្លង្ក** ថុំ. បល្ល័ង្កមានក្នុងខាងក្រោមនៃពោធិព្រឹក្ស, បល្ល័ង្កជាទីត្រាស់ដឹង ។ - **មណ្ឌ** ថុំ. ប្រទេសជាទីផ្លូវផង់នៃប្រាជ្ញាឈ្មោះពោធិ ។ - **មូល** ថុំ. ប្រទេសជាទីតាំងនៃឈើឈ្មោះពោធិ, គល់នៃពោធិព្រឹក្ស ។ - **រាជកុមារ** ថុំ. រាជកុមារឈ្មោះពោធិ ។ - **រុក្ខមូល** ថុំ. គល់នៃពោធិព្រឹក្ស ។ - **សត្ត** ថុំ. ព្រះពោធិសត្វ, បុគ្គលអ្នកជាប់នៅក្នុងញាណឈ្មោះពោធិ ឬបុគ្គលអ្នកជាប់នៅក្នុងពោធិញ្ញាណ ។ - **សត្តភូត** គុ. ជាពោធិសត្វ ឬជាពោធិសត្វកើតហើយ ។

ព្យគ្ឃានុចរិត គុ. [ព្យគ្ឃ+អនុចរិត] គឺខ្លាធំត្រាច់ទៅតាមហើយ, គឺខ្លាធំដើរទៅតាមហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ព្យ-ព្យា

ព្យញ្ជន នបុំ. [វិ+អជ+យុ, ចុះនិ.អា.] វត្ថុមានត្រីនិងសាច់ជាដើមជាទីដល់នូវភាវៈនៃសេចក្ដីត្រេកអរដោយវិសេសនៃជន (ម្ហូប, ម្ហូបគោក, ម្ហូបក្រៀម, សម្លគោក); វិ. **វិសេសេន អញ្ជន្តិ អស្សាទភាវំ គច្ឆន្តិ ឯត្ថ មច្ឆមំសាទិម្ហិ ជនាតិ> ព្យញ្ជនំ** ។ វិ+អញ្ជ+យុ = ភេទជាគ្រឿងប្រកាសនូវការចែករំលែកថាស្រី ឬប្រុស (ចំណែក); វិ. **ព្យញ្ជយតិ ឥត្ថិ បុរិ-សោតិ វិភាគំ បកាសេតិ តេនាតិ> ព្យញ្ជនំ** ។ - **បទ** នបុំ. បទនៃព្យញ្ជនៈ, បទគឺព្យញ្ជនៈ, ព្យញ្ជនៈនិងបទ ។ - **សមយ** បុំ. សម័យនៃព្យញ្ជនៈ, លទ្ធិជាគ្រឿងដល់ព្រមនៃព្យញ្ជនៈ ។

ព្យត្ត គុ. [វិ+ឥ+ត] ប្រព្រឹត្តទៅដោយវិសេស (ឈ្លាស, វាងវៃ, ប៉ិន, ប្រសប់) ។

ព្យន្តីកាហេតិ កិ. [ព្យន្តី+ករ+អ+ស្សតិ.ភ., ករ>កាហ, លុបស្ស] នឹងធ្វើឱ្យវិនាស, នឹងធ្វើឱ្យសូន្យ, នឹងធ្វើនូវកិលេសឱ្យមានចំណែកជាទីបំផុតទៅប្រាស ។

ព្យសន នបុំ. [វិ+អស+យុ] ទុក្ខជាគ្រឿងញ៉ាំងសុខឱ្យវិនាស, សេចក្ដីវិនាស ។

ព្យាកត គុ. [វិ+អា+ករ+ត] គឺ...ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ, ព្យាករហើយ, ទាយហើយ; វិ. **ព្យាករិយិត្ថាតិ> ព្យាកតោ** ។

ព្យាករណ នបុំ. [វិ+អា+ករ+យុ] កិ.ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់, កិ.ព្យាករណ៍, កិ.ទាយ, ទំនាយ; វិ. **ព្យាករិយតេតិ> ព្យាករណំ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ព្យាកិរិត្វា អ. [វិ+អា+ករ+ត_អា.+ត្វា] ព្យាករហើយ, ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ, ទាយហើយ ។

ព្យាករោតិ កិ. [វិ+អា+ករ+ឱ+តិ_វ.] ព្យាករ, ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់, ទាយ, ពោលអួត ។

ព្យាកាតុំ អ. [វិ+អា+ករ+តុំ] ដើម្បីព្យាករ, ដើម្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ ។

ព្យាកាសិ កិ. [វិ+អា+ករ+អ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ព្យាករហើយ, ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ, ទាយហើយ ។

ព្យាធិ បុំ. [វិ+អា+ធា+ឥ] រោគតែងបៀតបៀន (នូវសត្វ) (ជម្ងឺ); វិ. **ព្យាធេតិ បីឡេតីតិ> ព្យាធិ** ។

ព្យាមប្បភាបរិក្ខិត្ត គុ. [ព្យាម+បភា+បរិក្ខិត្ត] គឺរស្មីមានព្យាមជាប្រមាណចោមរោមហើយ, -ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ, ចោមរោមហើយ ឬព័ទ្ធព័ទ្ធហើយដោយរស្មីមានព្យាមជាប្រមាណ ។

ព្យាសត្តមនស គុ. [ព្យាសត្ត+មនស] មានចិត្តជាប់នៅផ្សេងៗ, មានចិត្តជាប់នៅក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗ (**ព្យាសត្ត**<វិ+អា+សជ+ត) ។

ព្រហ្មអប្បាបន នបុំ. [ព្រហ្ម+អប្បាបន] កិ.ទះនៃព្រហ្ម, កិ.ទះដៃនៃព្រហ្ម (**ព្រហ្ម**<ព្រហា+ម = អ្នកដល់នូវសេចក្តីចម្រើន; វិ. **ព្រូហតិ វុឌ្ឍិ គច្ឆតីតិ> ព្រហ្មា**) ។ - សទ្ទ បុំ. សូរនៃកិ.ទះនៃព្រហ្ម ។

ព្រហ្មចរិយ នបុំ. [ព្រហ្ម+ចរិយ] ធម្មជាតដែលបុគ្គលគប្បីប្រព្រឹត្តដ៏ប្រសើរ (ព្រហ្មចរិយៈ, ព្រហ្មចរិយធម៌); វិ. **ព្រហ្មំ ឧត្តមំ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចរិយំ> ព្រហ្មចរិយំ ។ ចរិយ<ចរ+ណ្យ+ឥ.អា. = វិ. ចរិ-តព្វន្តិ> ចរិយំ ។ កិ.ប្រព្រឹត្តិនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ វិ. ព្រហ្មំ សេដ្ឋំ ចរិយន្តិ> ព្រហ្មចរិយំ ។ - អន្តរាយ ចុំ. អន្តរាយនៃព្រហ្មចរិយៈ ។ - បរិយោសាន នចុំ. ជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយៈ ។ - វាស ចុំ. កិ.នៅដោយ ព្រហ្មចរិយៈ, កិ.នៅដើម្បីកិ.ប្រព្រឹត្តិនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ ។

ព្រហ្មចរិយវា គុ. [ព្រហ្មចរិយ+វន្តុ] មានព្រហ្មចរិយធម៌ឬមានកិ.ប្រព្រឹត្តិនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ; វិ. ព្រហ្មចរិយំ យស្ស អត្ថីតិ> ព្រហ្មចរិយវា ។

ព្រហ្មចារី ចុំ. [ព្រហ្ម+ចរ+ណី] អ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ប្រសើរ; វិ. ព្រហ្មំ ចរតីតិ> ព្រហ្មចារី ។ ឥ. ព្រហ្មចារិនី ។ តាំងវិគ្គហៈជាសមាសរូបតស្សីលសាធនៈ ក៏បាន ។

ព្រហ្មញ្ញតា ឥ. [ព្រហ្មញ្ញ+តា] ភាវៈនៃបុគ្គលជាព្រហ្ម ឬសេចក្តីប្រតិបត្តិដោយប្រពៃចំពោះព្រហ្ម; វិ. ព្រហ្មនោ ភាវោ> ព្រហ្មញ្ញំ , ព្រហ្មនោ វា សម្មាបដិបត្តិ> ព្រហ្មញ្ញំ, ព្រហ្មញ្ញំ ឯវ> ព្រហ្មញ្ញតា ។

ព្រហ្មត្ត នបុំ. [ព្រហ្ម+ត្ត] ភាវនៃ...ជាព្រហ្ម; វិ. ព្រហ្មនោ ភា-វោ> ព្រហ្មត្តំ ។

ព្រហ្មត្តភាវ ចុំ. [ព្រហ្ម+អត្តភាវ] អត្តភាពនៃព្រហ្ម, អត្តភាពដូចជាអត្តភាពនៃព្រហ្ម ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ព្រហ្មទណ្ឌ ចុំ. [ព្រហ្ម+ទណ្ឌ] ព្រហ្មទ័ណ្ឌ, អាជ្ញានៃព្រហ្ម, អាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ។

ព្រហ្មទេយ្យ នចុំ. [ព្រហ្ម+ទេយ្យ] រង្វាន់ដ៏ប្រសើរ, រង្វាន់គឺបុគ្គលអ្នកប្រសើរគប្បីឱ្យ (ទេយ្យ<ទា+ណ្យ, ណ្យ>ឯយ្យ = វត្ថុដែល... គប្បីឱ្យ (រង្វាន់); វិ. **ទាតព្វន្តិ> ទេយ្យំ**) ។

ព្រហ្មរូបវណ្ណ គុ. [ព្រហ្ម+រូប+វណ្ណ] មានភេទដូចជាភេទនៃរូបនៃព្រហ្ម; វិ. **ព្រហ្មុនោ រូបំ> ព្រហ្មរូបំ , ព្រហ្មរូបស្ស វណ្ណោ> ព្រហ្មរូបវណ្ណោ , ព្រហ្មរូបវណ្ណោ ឥវ វណ្ណោ យស្ស សោ> ព្រហ្មរូបវណ្ណោ** ។

ព្រហ្មលោកមគ្គ ចុំ. [ព្រហ្មលោក+មគ្គ] ផ្លូវនៃព្រហ្មលោក, ផ្លូវជាទីទៅកាន់ព្រហ្មលោក ។

ព្រហ្មលោកុបគ គុ. [ព្រហ្មលោក+ឧប+គម+ក្វិ] អ្នកចូលទៅដល់នូវព្រហ្មលោក (អ្នកកើតនៅក្នុងព្រហ្មលោក); វិ. **ព្រហ្មលោកំ ឧបគច្ឆតីតិ> ព្រហ្មលោកុបគោ** ។

ព្រហ្មសរ ចុំ. [ព្រហ្ម+សរ] សម្លេងនៃព្រហ្ម, សម្លេងដូចជាសម្លេងនៃព្រហ្ម ។

ព្រាហ្មណ ចុំ. [ព្រហ្ម+ណ, ចុះន_អា.] ជនជាពូជពង្សនៃព្រហ្ម; វិ. **ព្រហ្មុនោ អបច្ចំ> ព្រាហ្មណោ** ។ ព្រហ្ម+អណ+អ = អ្នកស្វាធ្យាយនូវមន្តដ៏ប្រសើរ; វិ. **ព្រហ្មំ អណតីតិ> ព្រាហ្ម-ណោ** ។ ចំណែកខាងព្រះអរិយៈទាំងឡាយក៏ហៅថាព្រាហ្មណ៍ដែរ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ព្រោះភារៈនៃលោកជាអ្នកមានបាបបន្សាត់បង់ហើយ ។ **បរិវេសនា** ឥ. វេលានៃកិ.អង្គាសនូវព្រាហ្មណ៍, វេលាជាទីអង្គាសនូវព្រាហ្មណ៍ ។ **មហាសាលកុល** នថុំ. ត្រកូលនៃព្រាហ្មណ៍ជាមហាសាល, ត្រកូលនៃព្រាហ្មណ៍មានភោគៈជាសារៈដ៏ធំ ។ **យោនិ** ឥ. កំណើតនៃព្រាហ្មណ៍ ។ **វត្តវណ្ណនា** ឥ. កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវសេចក្ដីនៃព្រាហ្មណវត្ត ។ **វាចក** ត្រ. ទីជាទីពោលនៃព្រាហ្មណ៍, ទីជាទីសូត្រនៃ... ។ **វេស** ថុំ. ភេទនៃព្រាហ្មណ៍, ភេទដូចជាភេទនៃព្រាហ្មណ៍ ។

ព្រាហ្មណី ឥ. [ព្រាហ្មណ+ឦ] ព្រាហ្មណី, នាងព្រាហ្មណ៍ ។

ព្រូហន្ត ត្រ. [ព្រូហ+អន្ត] កាលចម្រើន, កាលញុំាង...ឱ្យចម្រើន ។

ព្រូហយ កិ. [ព្រូហ+ណយ+ហិ_ប.] ចូរញុំាង...ឱ្យចម្រើន ។

ព្រូហិ កិ. [ព្រូ+អ+ហិ_ប.] ចូរពោល, ចូរប្រាប់, ចូរសម្ដែង ។

ព្រូហេយ្យ កិ. [ព្រូហ+ណេ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីចម្រើន, គប្បីញុំាង...ឱ្យចម្រើន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភ

ភក្ខាមិ កិ. [ភក្ខ+អ+មិ_វ.] ស៊ី, បរិភោគ ។

ភគវតោវាទ បុំ. [ភគវតោ+ឱវាទ] ឱវាទនៃព្រះមានព្រះភាគ ។

ភគវា បុំ.ឬគុ. [ភគ+វន្តុ] ព្រះមានព្រះភាគ, ព្រះមានជោគ, ព្រះមានបុណ្យ(ភាគី<ភជ+អ=សេព, សេពគប់ វិ.ភជិតព្វាតិ> ភគា; យា លោកិយលោកុត្តរសម្បត្តិយោ បុគ្គលេហិ ភជិតព្វា សេវិតព្វា ឥតិ តស្មា តា សម្បត្តិយោ> ភគា ។ ភគា ឯតស្ស អត្ថីតិ> ភគវា; ភគា ឯតស្ស ពុទ្ធស្ស អត្ថិ ឥតិ តស្មា សោ ពុទ្ធោ> ភគវា ។

ភគិនី ឥ. [ភជ+ត, ចុះឥនី, ជ>គ, លុបត] ស្ត្រីដែលគេគប្បីគប់រក (ប្អូនស្រី, បងប្អូនស្រី) ; វិ. ភជិតព្វាតិ> ភគិនី ។ - បតិក បុំ. ប្តីនៃបងប្អូនស្រី ។

ភគ្គុ អ.ន. ព្រះថេរៈឈ្មោះភគ្គុ ។

ភគ្គ គុ. [ភញ្ជ+អ] កាច់, បំបាក់, បំបាក់បង់ ។

ភជតិ កិ. [ភជ+អ+តិ_វ.] គប់, គប់រក, រាប់រក ។

ភជមាន គុ. [ភជ+មាន] កាលគប់, កាលគប់រក, កាលរាប់រក ។

ភជស្សុ កិ. [ភជ+អ+ស្សុ_ប.] ចូរគប់, ចូរគប់រក ។

ភជិតព្វ កិ. [ភជ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីគប់, _គប្បីគប់រក ។

ភជេ កិ. [ភជ+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីគប់, គប្បីគប់រក, គប្បីសេពគប់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភ

ភជេថ កិ. [ភជ+អ+ឯថ_ស.] គប្បីគប់, គប្បីគប់រក ។

ភញ្ជតិ កិ. [ភញ្ជ+អ+តិ_វ.] កាច់, បំបាក់, បំបែក, ទម្លាយ ។

ភញ្ជតុ កិ. [ភញ្ជ+អ+តុ_ប.] ចូរកាច់, ចូរបំបាក់, ចូរទម្លាយ ។

ភញ្ជិ កិ. [ភញ្ជ+អ+ឦ_អជ្ជ.] កាច់ហើយ, បំបាក់ហើយ, ទម្លាយហើយ ។

ភញ្ជិត្វា អ. [ភញ្ជ+ឥ_អា.+ត្វា] កាច់ហើយ, បំបាក់ហើយ, ទម្លាយហើយ ។

ភញ្ជ គុ. [ភញ្ជ+អ] អ្នកកាច់, អ្នកបំបាក់, អ្នកទម្លាយ ។

ភដ្ឋ គុ. [ភស+ត] របូតហើយ, ភ្លាត់ធ្លាក់ហើយ, ឃ្លាតហើយ, (វិ. អភស្សិតិ> ភដ្ឋោ) ។

ភណ កិ. [ភណ+អ+ហិ_ប.] ចូរពោល, ចូរនិយាយ, ចូរសូត្រ ។

ភណតិ កិ. [ភណ+អ+តិ_វ.] ពោល, និយាយ, សូត្រ ។

ភណតុ កិ. [ភណ+អ+តុ_ប.] ចូរពោល, ចូរនិយាយ, ចូរសូត្រ ។

ភណនសីល គុ. [ភណន+សីល] មានកិ.ពោលជាប្រក្រតី ។

ភណន្ត គុ. [ភណ+អន្ត] កាលពោល, កាលសូត្រ ។

ភណំ គុ. [ភណន្ត+សិ_វិ., ន្ត+សិ_វិ>អំ] កាលពោល .... ។

ភណាបេត្វា អ. [ភណ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង....ឱ្យពោលហើយ, ... ។

ភណិស្សាមិ កិ. [ភណ+ឥ_អា.+ស្សាមិ_ភ.] នឹងពោល,... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភ

ភណេ អា.និ. នៃព្រះស្តេង, នៃនាយ, រ៉ឺយ, ... ។ កិ. គប្បីពោល ។

ភណ្ឌគព្ភ ចុំ. [ភណ្ឌ+គព្ភ] ល្វែងជាទីទុកនូវភណ្ឌៈ, ល្វែងដាក់នូវភណ្ឌៈ, ល្វែងពេញដោយភណ្ឌៈ ។ ភណ្ឌ<ភឌិ+អ, ចុះនិ.អា. = វេច; វិ. **ភណ្ឌិតព្វន្តិ> ភណ្ឌំ** ។

ភណ្ឌន នចុំ. [ភណ្ឌ+យុ] សេចក្តីប្រកួតប្រកាន់, កិ.បង្កហេតុ; វិ. **ភណ្ឌិយតេតិ> ភណ្ឌនំ** ។ . **កលហវិគ្គហវិវាទ** ចុំ. កិ. ប្រកួតប្រកាន់ និងកិ.ឈ្លោះ និងកិ.ប្រកាន់ខុស និងកិ.ទាស់ទែង ។ . **ការក** ត្រុ. អ្នកធ្វើនូវកិ.បង្កហេតុ ។ . **ជាត** ត្រុ. អ្នកមានកិ.បង្កហេតុកើតហើយ ។

ភណ្ឌស្សាមិក ចុំ. [ភណ្ឌ+សាមិក] អ្នកជាម្ចាស់នៃភណ្ឌៈ (ទ្រព្យ) ។

ភណ្ឌហារក ត្រុ. [ភណ្ឌ+ហរ+ណ្វុ] អ្នកនាំទៅនូវភណ្ឌៈ; វិ. **ភណ្ឌំ ហរតីតិ> ភណ្ឌហារកោ** ។

ភណ្ឌាគារិក ត្រុ. [ភណ្ឌាគារ+ណិក] អ្នកប្រកបក្នុងផ្ទះជាទីទុកនូវភណ្ឌៈ (នាយឃ្លាំង, អ្នករក្សានូវឃ្លាំង) ; វិ. **ភណ្ឌាគារេ និយុត្តោ> ភណ្ឌាគារិកោ** ។

ភណ្ឌិក នចុំ. [ភណ្ឌ+ណិក] វត្ថុ...ធ្វើឱ្យជាបង្វេច (បង្វេចទ្រព្យ) ។ . **សត** ប.សំ. រយនៃភណ្ឌៈ, រយនៃបង្វេចទ្រព្យ, រយនៃវត្ថុ...ធ្វើឱ្យជាបង្វេច ។

ភតក ចុំ. [ភតិ+ក, ឥនៃតិ>អ] អ្នកបរិភោគនូវថ្លៃឈ្នួល, អ្នកធ្វើនូវការឈ្នួល (អ្នកស៊ីឈ្នួល, កម្មករ) ; វិ. **ភតឹ ចេតនំ ភុញ្ជតីតិ>**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភតកោ ។ ភតិំ វេតនំ ករោតីតិ> ភតកោ ។ - វិថី ឥ.

វិថី (ថ្នល់) នៃបុគ្គលអ្នកធ្វើនូវការឈ្នួល, វិថីជាទីនៅនៃ... ។

ភតិ ឥ. [ភរ+តិ] ការងារជាហេតុចិញ្ចឹមនូវកម្មករ (ការស៊ីឈ្នួល, ថ្លៃឈ្នួល); វិ. **ភរតិ កម្មករេ យាយ សា> ភតិ ។ - កម្ម** នបុំ. កម្មគឺថ្លៃឈ្នួល ។ **- ការក** បុ. អ្នកធ្វើនូវការឈ្នួល ។ **-ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីធ្វើនូវការឈ្នួល ។

ភតិក បុ. [ភតិ+ណិកប្បច្ច័យ] អ្នកធ្វើនូវការឈ្នួល, អ្នកប្រកបក្នុងការឈ្នួល ។ **- វាទ** បុំ. វាទៈថា វីភិក្ខុឈ្មោះនន្ទៈអ្នកធ្វើនូវការឈ្នួល វាទៈថា វីភិក្ខុឈ្មោះនន្ទៈដូចបុគ្គលអ្នកស៊ីឈ្នួល ។

ភត្ត នបុំ. [ភជ ឬភុជ+ត] វត្ថុជាគ្រឿងសេពនៃជន, ឬវត្ថុដែលបុគ្គលគប្បីបរិភោគ (បាយ); វិ. **ភជតិ យេន ភុញ្ជិតព្វន្តិ វា> ភត្តំ ។ - ការកម្ម** នបុំ. កម្មនៃបុគ្គលអ្នកធ្វើនូវភត្ត ។ **- កាល** បុំ. កាលនៃភត្ត,កាលជាទីបរិភោគនូវភត្ត ។

ភត្តកិច្ច នបុំ. [ភត្ត+កិច្ច] កិច្ចដោយភត្ត, កិច្ចគឺកិ.បរិភោគនូវភត្ត ។ **- ដ្ឋាន** នបុំ. ទីនៃកិច្ចដោយភត្ត ។ **- បរិយោសាន** នបុំ. កាលជាទីបំផុតនៃភត្តកិច្ច, -នៃកិច្ចដោយភត្ត, កាលជាទីហើយស្រេចនៃកិច្ចដោយភត្ត ។

ភត្តកិច្ចាវសាន នបុំ. [ភត្តកិច្ច+អវសាន] ទីបំផុតនៃកិច្ចដោយភត្ត, កាលជាទីហើយស្រេចនៃកិច្ចដោយភត្ត ។

ភត្តកោដ្ឋាស បុំ. [ភត្ត+កោដ្ឋាស] ចំណែកនៃភត្ត ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភត្តគ្គ នបុំ. [ភត្ត+អគ្គ] រោងនៃភត្ត, រោងជាទីបរិភោគនូវភត្ត ។

ភត្តច្ឆេទនកុសលចេតនា ឥ. [ភត្ត+ឆេទន+កុសល+ចេតនា] ចេតនាជាកុសលជាហេតុកាត់បង់នូវភត្ត, កុសលចេតនាជាគ្រឿងកាត់បង់នូវភត្ត ។

ភត្តថាលិក នបុំ. [ភត្ត+ថាលិក] ភាជនៈដ៏ពេញដោយភត្ត, ថាសដ៏ពេញដោយភត្ត ។

ភត្តបក្ខិបនដ្ឋាន នបុំ. [ភត្ត+បក្ខិបន+ឋាន] ទីជាទីដាក់នូវភត្ត ។

ភត្តបចនកាល បុំ. [ភត្ត+បចន+កាល] កាលនៃកិ.ចំអិននូវភត្ត, កាលជាទីចំអិននូវភត្ត ។

ភត្តបចនទារុ នបុំ. [ភត្ត+បចន+ទារុ] ឧសសម្រាប់ចំអិននូវភត្ត ។

ភត្តប្បដិក្ខេប បុំ. [ភត្ត+បដិក្ខេប] កិ.ហាមនូវភត្ត, កិ.ឃាត់នូវភត្ត ។ បដិក្ខេប<បដិ+ខិប+ណ = វិ. **បដិក្ខិបនំ> បដិក្ខេបោ** ។

ភត្តបាដិ, បាតិ ឥ. [ភត្ត+បាដិ] ភាជនៈដ៏ពេញដោយភត្ត, ភាជនៈសម្រាប់ដាក់នូវភត្ត ។

ភត្តបិណ្ឌ បុំ. [-+បិណ្ឌ] ដុំនៃភត្ត, -នៃបាយ ។

ភត្តភតិក ន. ឬគុ. [-+ភតិក] បុរសអ្នកធ្វើនូវការឈ្នួលព្រោះភត្ត, បុរសឈ្មោះភត្តភតិកៈ ។ - **សេដ្ឋី** បុំ. សេដ្ឋី ឈ្មោះភត្តភតិកៈ ។

ភត្តភាជនស្សូបេយ្យភាជន នបុំ. [ភត្តភាជន+សូបេយ្យភាជន] ភាជនៈសម្រាប់ដាក់នូវភត្ត និងភាជនៈសម្រាប់ដាក់នូវវត្ថុជា

ប្រយោជន៍ដល់សម្ល (សូបេយ្យ<សូប+ឯយ្យ = វត្ថុជាប្រយោជន៍ដល់សម្ល, គ្រឿងសម្ល; វិ. **សូបស្ស ហិតំ(វត្ថុ)> សូបេយ្យំ**) ។

ភត្តភុញ្ជនលីឡ្ហា ឥ. [-+ភុញ្ជន+លីឡ្ហា] កិ.លីលា នៃកិ.បរិភោគនូវបាយ, កិ.កែក្រាយនៃកិ..., ដំណើរនៃកិ.. ។

ភត្តភោគ បុំ. [-+ភោគ] កិ.បរិភោគនូវភត្ត ។

ភត្តមត្ថក នបុំ. [-+មត្ថក] ទីបំផុតនៃ., កំពូលនៃ. ។

ភត្តមុដ្ឋិ ឥ. [-+មុដ្ឋិ] ក្តាប់នៃភត្ត, ភត្តមួយក្តាប់ ។

ភត្តវិចារណា នបុំ. [-+វិចារណា] កិ.ត្រួតត្រានូវភត្ត, កិ.ចាត់ចែងនូវភត្ត ។

ភត្តវិស្សគ្គ បុំ. [-+វិស្សគ្គ] កិ.ស៊ីនូវភត្ត, កិ.បរិភោគនូវភត្ត (វិស្សគ្គ<វិ+សជ+អ = កិ.ជាប់ចំពាក់) ។

ភត្តវីជហិរញ្ញសុវណ្ណាទិ គុ. [-+វីជ+ហិរញ្ញ+សុវណ្ណ+អាទិ] វត្ថុមានភត្តនិងពូជនិងប្រាក់ និងមាសជាដើម ។ ពហុព្វីហិសមាសមានទ្វន្ទសមាសជាផ្ទៃ ។

ភត្តវេយ្យាវដិក គុ. [-+វេយ្យាវដ+ណិក] អ្នកប្រកបក្នុងកិ.ខ្វល់ខ្វាយនូវភត្ត, អ្នកធ្វើនូវកិ.ខ្វល់ខ្វាយនូវភត្ត; វិ. **ភត្តវេយ្យាវដេ និយុត្តោ> ភត្តវេយ្យាវដិកោ, ភត្តវេយ្យាវដំ ករោតីតិ> ភត្តវេយ្យាវដិកោ** ។

ភត្តវេលា ឥ. [-+វេលា] វេលានៃភត្ត, វេលាជាទីបរិភោគនូវភត្ត ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភត្តសម្មទ បុំ. [.+សម្មទ] សេចក្ដីស្រវឹងព្រមព្រោះភត្ត, កិ.ស្រវឹងងោងព្រោះភត្ត (សម្មទ<សំ+មទ+អ = ស្រវឹងព្រម, ស្រវឹងជ្រប់) ។

ភត្តានុមោទនា ឥ. [ភត្ត+អនុមោទនា] អនុមោទនានូវភត្ត, .ដល់ភត្ត, .ដ៏សមគួរដល់ភត្ត, ធម្មកថាជាគ្រឿងរីករាយតាមនូវភត្ត; វិ. ភត្តំ អនុមោទតិ ឯតាយាតិ> ភត្តានុមោទនា ។

ភត្តារ បុំ. [ភរ+រិតុ] ភស្ដា, ប្ដី; (វិ. ភរតីតិ> ភត្តា) ។ ភត្តុ+អំទុតិយាវិភត្តិ> ភត្តារំ ។

ភត្តុដ្ឋានដ្ឋាន នបុំ. [ភត្ត+ឧដ្ឋាន+ឋាន] ទីជាទីតាំងឡើងនៃភត្ត, ទីជាទីកើតនៃភត្ត ។

ភត្តុទ្ទេសក គុ. [ភត្ត+ឧ+ទិស+ណ្វុ] អ្នកសម្ដែងឡើងនូវភត្ត (អ្នកចាត់ចែងនូវភត្ត); វិ. ភត្តំ ឧទ្ទិសតីតិ> ភត្តុទ្ទេសកោ ។

ភទន្តំ គុ. [ភទន្ត+អំ.វិ.] នូវអ្នកដ៏ចម្រើន, នូវលោកដ៏ចម្រើន ។

ភទន្តា គុ. [ភទន្ត+យោ.វិ.] ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើនទ., ម្នាលលោកដ៏ចម្រើនទ. ។

ភទ្ទក គុ. [ភទ្ទ+ក.ស.] ល្អ, ចម្រើន, ធ្វើនូវសេចក្ដីចម្រើន (ភទ្ទ<ភិ+ទ = ល្អ, ចម្រើន; វិ. ភទ្ទតីតិ> ភទ្ទំ, ភទ្ទំ ឯវ> ភទ្ទកំ) ។ **.វិហារី** គុ. អ្នកនៅដោយកម្មដ៏ចម្រើន ។

ភទ្ទយុគ នបុំ. [ភទ្ទ+យុគ] គូដ៏ចម្រើន, គូដ៏ល្អ ។

ភទ្ទវគ្គិយ គុ. [ភទ្ទវគ្គ+ឥយ] អ្នកមានពួកដ៏ចម្រើន (អ្នកត្រាច់ទៅ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ដោយពួកដ៏ច្រើន, អ្នកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពួកដ៏ច្រើន) (អត្ថិតទ្ធិត, ចរតិតទ្ធិត, វត្តតិតទ្ធិត,) ។ - **កុមារ** ពុំ. កុមារមានពួកដ៏ច្រើន, កុមារត្រាច់ទៅដោយពួកដ៏ច្រើន ។

ភទ្ទវតិយនគរ នពុំ. [-+នគរ] នគរ (ក្រុង) ឈ្មោះភទ្ទវតិយៈ ។

ភទ្ទសាលមូល នពុំ. [ភទ្ទ+សាល+មូល] ប្រទេសជាទីតាំងនៃសាលព្រឹក្សដ៏ច្រើន, គល់នៃ., ទីជិតនៃ. (**សាល** = ដើមរាំង ឬដើមរាំងភ្នំក៏បាន) ។

ភទ្ទិយ អ.ន. ឈ្មោះភទ្ទិយៈ អ្នកនៅក្នុងក្រុងឈ្មោះភទ្ទិយៈ ។ - **រាជា** ពុំ. ព្រះរាជាព្រះនាម ភទ្ទិយៈ ។

ភទ្ទិយប្បមុខ គុ. [ភទ្ទិយ+បមុខ] មានសាក្យៈឈ្មោះភទ្ទិយៈជាប្រមុខ ។

ភទ្ទេ អា. ម្នាល ឬនែនាងដ៏ចម្រើន, -ប្អូនស្រីមានភក្ត្រដ៏ចម្រើន; -ភាន ។

ភទ្ទេករត្ត គុ. [ភទ្ទ+ឯក+រត្តិ] អ្នកមានរាត្រីមួយដ៏ចម្រើន (**ភទ្ទេករ-ត្តោ ឥតិ** ថាជាអ្នកមានរាត្រីមួយដ៏ចម្រើន) ។

ភទ្រ គុ. (ដូចភទ្ទ) ល្អ, ចម្រើន ។ - **កម្ម** នពុំ. កម្មដ៏ចម្រើន ។ - **បុគ្គល** ពុំ. បុគ្គលដ៏ចម្រើន, បុគ្គលមានកម្មដ៏ចម្រើន ។ - **យោពន** គុ. អ្នកមានកម្មដ៏ចម្រើន ។

ភន្ត គុ. [ភម+ត] វិលហើយ, ភ្ញាក់ហើយ, ផ្អើល, ភ័ន្ត, ភ័ន្តភាំង, ស្លន់, សស្លន់សស្លោ, ។

ភន្តេ អា.និ. បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន, បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន, បពិត្រ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

លោកម្ចាស់ដ៏ចម្រើន ។

ភព្វរូប គុ. [ភព្វ+រូប] មានរូបដ៏គួរ, មានសភាពដ៏គួរ ។

ភព្វាភព្វ គុ. [ភព្វ+អភព្វ] ហេតុដ៏គួរនិងមិនគួរ ។

ភមតុ កិ. [ភម+អ+តុ.ប.] ចូរវិលទៅ, ចូរក្រឡឹង ។

ភមន្តិ កិ. [ភម+អ+អន្តិ.វ.] រមែងវិលទៅ, ស្រវាំង, ងេងងោង ។

ភមរ ចុំ. [ភម+អរ] សត្វតែងវិលទៅ ឬក្រឡឹងលើទីបំផុតនៃផ្កា (កន្លង់, ក្រៅពីកន្លង់ក៏ហៅភមរះដែរ) វិ. **បុប្ផមត្ថកេ ភមតីតិ> ភមរោ** ។ - មធុករ គុ. កន្លង់ ឬសត្វធ្វើនូវទឹកផ្អែម, កន្លង់អ្នកធ្វើនូវទឹកផ្អែម ។

ភមស្សុ កិ. [ភម+អ+ស្សុ.ប.] ចូរវិល, ចូរក្រឡឹង ។

ភម នចុំ. [ភម+អ] កិ.វិល, គ្រឿងវិល, គ្រឿងក្រឡឹង, កន្នោក ។

ភមីសុ កិ. [ភម+អ+ឥំ.អជ្ជ.] វិលទៅហើយ, ក្រឡឹងហើយ ។

ភមុក ចុំ. [ភមុ+ក] ចិញ្ចើម ។ - លោម ចុំ. រោមនៃចិញ្ចើម ។

ភយ នចុំ. [ភី+ណ] មានអារម្មណ៍ដែល...គប្បីខ្លាច (ភ័យ, សេចក្តីខ្លាច) វិ. **ភាយិតព្វន្តិ> ភយំ** ។ - តជ្ជិត គុ. គឺភ័យគម្រាមហើយ ។ - ទស្សី គុ. អ្នកឃើញនូវគ្រោះភ័យ, អ្នកឃើញនូវភ័យដោយប្រក្រតី ។

ភយាភាវ ចុំ. [ភយ+អភាវ] កិ.មិនមាននៃភ័យ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភ

ភរណបោសន នប៉ុ. [ភរណ+បោសន] កិ.ចិញ្ចឹម និងកិ.បំប៉ន ។

ភរិត គុ. ឬកិ. [ភរ+ឥ_អា.+ត] ពេញហើយ, ចិញ្ចឹមហើយ ។

ភរិយា ឥ. [ភរ+ណ្យ, ចុះឥ_អា.+អា_ឥ] ស្រីដែលបុរសគប្បីចិញ្ចឹម (ប្រពន្ធ); វិ. **ភរិតព្វាតិ> ភរិយា** ។ - **ភាវ** ប៉ុ. ភាវៈនៃ...ជាភរិយា ។

ភវ កិ. [ភូ+អ+ហិ_ប.] ចូរមាន, ចូរជា, ចូរកើត ។

ភវ ប៉ុ. [ភូ+អ] កិ.មាន, កិ.កើត, សេចក្តីចម្រើន (ភព); វិ. **ភវនំ> ភវោ** ។ - **កឌ្ឍនិក** គុ. ដែលទាញទៅក្នុងភព, ច្រានទៅក្នុងភព, ។ - **គាមិសល្ល** នប៉ុ. សរដែលញុំាង...ឱ្យទៅក្នុងភព ។ - **អង្គចិត្ត** នប៉ុ. ភវង្គចិត្ត, ចិត្តជាអង្គនៃភព ។ - **ទុក្ខ** នប៉ុ. ទុក្ខក្នុងភព ។ - **និស្សរណ** នប៉ុ. ធម្មជាតជាគ្រឿងរលាស់ចេញចាកភព, ធម្មជាតជាគ្រឿងចេញទៅចាកភព ។ - **និស្សិត** គុ. អាស្រ័យហើយនូវភព ។ - **នេត្តិ** ឥ. តណ្ហាជាគ្រឿងនាំទៅក្នុងភព ។ - **អន្តរ** នប៉ុ. ចន្លោះនៃភព, ភពដទៃ ។ - **បដិច្ឆន្នត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺភពបិទបាំងហើយ ។ - **ប្បវត្តិ** ឥ. កិ. ប្រព្រឹត្តិទៅនៃភព ។ - **សល្ល** នប៉ុ. សរគឺភព ។

ភវតិ កិ. [ភូ+អ+តិ_វ.] មាន, កើត ។

ភវន នប៉ុ. [ភូ+យុ] កិ.កើត, ជាទីកើត, លំនៅ (ភព) ។

ភវាថ កិ. [ភូ+អ+ថ_ប.] ចូរមាន, ចូរកើត, ចូរជា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភវិតព្វ កិ. [ភូ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ... គប្បីមាន, គឺ... គប្បីជា ។

ភវិតុំ អ. [ភូ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីជា, ដើម្បីកើត, ដើម្បីមាន ។

ភវិស្សតិ កិ. [ភូ+អ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងមាន, នឹងកើត, នឹងជា ។

ភវេ កិ. [ភូ+អ+ឯយ្យ_ស., លុបយ្យ] គប្បីមាន, គប្បីកើត, គប្បីជា ។

ភវេយ្យ កិ. [ភូ+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីមាន, គប្បីកើត, គប្បីជា ។

ភស្មមុដ្ឋិ ឥ. [ភស្ម+មុដ្ឋិ] កិ.ក្ដាប់នៃផេះ, ផេះមួយក្ដាប់ ។ ភស្ម<ភស+ម = វិ. **ភសតិ ឧត្តរតីតិ> ភស្មំ** ។

ភស្មាច្ឆន្ន គុ. [ភស្ម+ឆន្ន] គឺផេះបិទបាំងហើយ (ភស្ម+អាច្ឆន្ន = គឺផេះបិទបាំងទូទៅហើយ, _បិទបាំងជិតហើយ) ។

ភស្សន្ត គុ. [ភស្ស+អន្ត] កាលរបូត, _របូតចុះ, _ធ្លាក់ចុះ, _ឃ្លាតចេញ ។

ភស្សិ កិ. [ភស្ស+អ+ឦ_អជ្ជ.] របូតហើយ, ធ្លាក់ចុះហើយ, ឃ្លាតចេញហើយ ។

ភាគ បុំ. [ភជ+ណ] របស់ដែលគេចែក (ភាគ, ចំណែក); វិ. **ភជនំ> ភាគោ, ភជីយតេតិ វា> ភាគោ** ។ - ភត្ត នបុំ. ភត្ត ឬបាយជាចំណែក ។

ភាគវា គុ. [ភាគ+វន្តុ] មានចំណែក; វិ. **ភាគោ យស្ស អត្ថីតិ> ភាគវា** ។

ភាគិនី គុ. [ភាគ+ណី, ចុះឥនី, លុបណ] មានចំណែក; វិ. **ភាគោ យស្សា អត្ថីតិ> ភាគិនី** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភាគិនេយ្យ បុំ. ឬឥ. [ភគិនី+ណេយ្យ] អ្នកជាកូននៃបងប្អូនស្រី (ក្មួយ) វិ. **ភគិនិយា អបច្ចំ> ភាគិនេយ្យោ** ។

ភាគី គុ. [ភាគ+ឦ] អ្នកមានចំណែក; វិ. **ភាគោ យស្ស អត្ថិ> ភាគី** ។

ភាជន នបុំ. [ភជ+យុ] វត្ថុជាទីបែងចែក ឬវត្ថុជាទីតម្កល់ (ភាជនៈ); វិ. **ភជតិ បតិដ្ឋាតិ វា ឯត្ថាតិ> ភាជនំ** ។ . ភណ្ឌ, -ក នបុំ. ភណ្ឌៈគឺភាជនៈ ។

ភាជិតដ្ឋាន នបុំ. [ភាជិត+ឋាន] ទីដែល...ចែកហើយ ។

ភាជិយមាន គុ. [ភាជ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលចែក ។

ភាជេតុំ អ. [ភជ+ណេ+តុំ] ដើម្បីចែក, វីកិ.គឺ...ចែក ។

ភាជេត្វា អ. [ភជ+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យចែកហើយ ។

ភាជេស្សាម កិ. [ភជ+ណេ+ស្សាម_ភ.] នឹងចែក ។

ភាតរោ បុំ. [ភាតុ+យោ_វិ., ឧ>អារ, យោ>ឱ] បងប្អូនប្រុសទ ។

ភាតិកភគិនី ឥ. [ភាតិក+ភគិនី] បងប្អូនប្រុសនិងបងប្អូនស្រី ។

ភាយន្តិ កិ. [ភី+អ+អន្តិ_វ.] ខ្លាច, រមែងខ្លាច ។

ភាយសិ កិ. [ភី+អ+សិ_វ.] ខ្លច, រមែងខ្លាច ។

ភាយិ កិ. [ភី+អ+ឦ_អជ្ជ.] ខ្លាចហើយ ។

ភាយាម កិ. [ភី+អ+ម_វ.] រមែងខ្លាច ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភាយេត្វា អ. [ភី+ណេ+ត្វា] ញុាំង...ឱ្យខ្លាចហើយ ។

ភារ ន. ឬគុ. [ភរ+ណ] ភារៈ, គ្រឿងទ្រ, ទម្ងន់, ដីធ្ងន់ ។ - **ភារោបន** នចុំ. កិ.ដាក់ចុះនូវភារៈ ។

ភារិយ គុ. [ភារ+ឥយ] គួរនូវភារៈ,មានទម្ងន់ (ឥទ្ធិត) ។

ភាវ បុំ. [ភូ+ណ] កិ.មាន, កិ.កើត, សេចក្ដីសរសើរ; វិ. **ភវនំ> ភាវោ** ។

ភាវនា ឥ. [ភូ+យុ+អា_ឥ.] កិ.ចម្រើន, កិ.អប់រំ; វិ. **ភាវិយតេ ចឌ្ឍិយតេ> ភាវនា** ។ គុណជាតជាគ្រឿងញុាំង...ឱ្យចម្រើន; វិ. **ភាវេតិ ឯតាយាតិ> ភាវនា** ។ - **មត្ត** គុ. គុណជាតិត្រឹមតែភាវនា ។ - **ហិតត្ត** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកប្រាសហើយ (វៀរហើយ) ចាកភាវនា ។

ភាវនារាមតា ឥ. [ភាវនា+អារាម+តា] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកត្រេកអរទូទៅក្នុងភាវនា, ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានភាវនាជាទីត្រេកអរទូទៅ; វិ. **ភាវនា អារាមោ អស្សាតិ> ភាវនារាមោ, តស្ស ភាវោ> ភាវនារាមតា** ។

ភាវយតិ កិ. [ភូ+ណយ+តិ_វ.] រមែងញុាំង...ឱ្យចម្រើន ។

ភាវយំ គុ. [ភាវយន្ត+សិ_វិ., ន្ត+សិ_វិ>អំ] កាលចម្រើន, កាលញុាំង...ឱ្យចម្រើន ។

ភាវយិស្សុ កិ. [ភូ+ណយ+ឧំ_អជ្ជ.] ចម្រើនហើយ, ញុាំង...ឱ្យចម្រើន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ ។

ភាវយេ កិ. [ភូ+ណយ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីចម្រើន, គប្បីញ៉ាំង...ឱ្យចម្រើន ។

ភាវិត គុ. [ភូ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ចម្រើនហើយ, .ឱ្យចម្រើនហើយ, .អប់រំហើយ ។ . **អត្ត** គុ. មានខ្លួនចម្រើនហើយ, មានខ្លួនអប់រំហើយ ។ . **ភាវនា** គុ. មានភាវនាចម្រើនហើយ ។

ភាវេតព្វត្ត ចុំ. [ភាវេតព្វ+អត្ត] សេចក្តីថាជា...គឺបុគ្គលគប្បីឱ្យចម្រើន ។

ភាវេតិ កិ. [ភូ+ណេ+តិ.វ.] ចម្រើន, ញ៉ាំង....ឱ្យចម្រើន

ភាវេថ កិ. [ភូ+ណេ+ថ.ប.ឬឯថ.ស.] ចូរចម្រើន, ចូរញ៉ាំង...ឱ្យចម្រើន, គប្បីចម្រើន ។

ភាស កិ. [ភាស+អ+ហិ.ប., លុបហិ] ចូរពោល, ចូរនិយាយ ។

ភាសា ឥ. [ភាស+អ+អា.ឥ.] វាចាជាគ្រឿងពោល (ភាសា, សម្តី); វិ. ភាសតិ ឯតាយាតិ> ភាសា ។

ភាសតិ កិ. [ភាស+អ+តិ.វ.] រមែងពោល, រមែងនិយាយ ។

ភាសន្តរ នចុំ. [ភាស+អន្តរ] រវាងនៃភាសា, ភាសាដទៃ ។

ភាសវេ កិ. [ភាស+អ+តិ ឬអន្តិ.វ.>វេ] រមែងពោល, រមែងនិយាយ, .ស្វូត្រ ។

ភាសិត គុ. [ភាស+ឥ.អា.+ត] គឺ...ពោលហើយ ។ . **អត្ត** ចុំ. សេចក្តីនៃភាសិត, សេចក្តីដែល...ពោលហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភាសិតុកាម គុ. [ភាសិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីពោល, អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីពោល; វិ. **ភាសិតុំ កាមេតីតិ> ភាសិតុកាមោ** ។

ភាសិត្ត កិ. [ភាស+អ+ឥ-អា.+ត្ត-អដ្ឋ.] ពោលហើយ,និយាយហើយ ។

ភាសិស្សំ កិ. [ភាស+អ+ឥ-អា.+ស្សំ-ភ.] នឹងពោល, នឹងនិយាយ ។

ភាសេយ្យ កិ. [ភាស+អ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីពោល, គប្បីនិយាយ ។

ភិក្ខតិ [ភិក្ខ+អ+តិ-វ.] សូម, រមែងសូម ។

ភិក្ខតេ កិ. [ភិក្ខ+អ+តេ-វ.] សូម, រមែងសូម ។

ភិក្ខទាន នបុំ. [ភិក្ខ+ទាន] កិ.ឱ្យនូវភិក្ខា, -ចង្ហាន់ ។

ភិក្ខនិមត្ត គុ. [ភិក្ខន+មត្ត] អាការគ្រាន់តែកិ.សូម, ហេតុត្រឹមតែកិ.សូម ។

ភិក្ខា ឥ. [ភិក្ខ+អ+អា-ឥ.] កិ.សូម (ភិក្ខា, ចង្ហាន់); វិ. **ភិក្ខនំ> ភិក្ខា** ។ **ភិក្ខា**<ភក្ខ+អ+អា-ឥ., អនេក>ឥ = ធម្មជាតិគឺបុគ្គលគប្បីស៊ី (ភិក្ខា, ចង្ហាន់); វិ. **ភក្ខិតព្វាតិ> ភិក្ខា** ។ - **ចរិយ-ធម្ម** បុំ. ភិក្ខាចរិយធម៌, ធម៌គឺកិ.ត្រាច់ទៅដើម្បីភិក្ខា, -ដើម្បីកិ.សូម ។ - **ចរិយា** ឥ. កិ.ត្រាច់ទៅដើម្បីកិ.សូម ។

ភិក្ខាចារ បុំ. [ភិក្ខា+ចារ] កិ.ត្រាច់ទៅដើម្បីភិក្ខា ។ **ចារ**<ចរ+ណ = កិ.ត្រាច់ទៅ; វិ. **ចរណំ>ចារោ, ភិក្ខាយ ចារោ> ភិក្ខាចារោ** ។ - **កាល** បុំ. កាលជាទីត្រាច់ទៅដើម្បីភិក្ខា ។ - **គាម** បុំ. ស្រុកជាទីត្រាច់ទៅដើម្បីភិក្ខា ។ - **វេលា** ឥ. វេលាជាទីត្រាច់

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទៅដើម្បីភិក្ខា ។

ភិក្ខាទាយក គុ. [ភិក្ខា+ទា+ណ្វុ] អ្នកឱ្យនូវភិក្ខា, អ្នកឱ្យនូវចង្ហាន់; វិ. **ភិក្ខំ ទេតីតិ> ភិក្ខាទាយកោ** ។ ឥ. **ទាយិកា** ។

ភិក្ខាភាជន នបុំ. [ភិក្ខា+ភាជន] ភាជនៈដ៏ពេញដោយភិក្ខា, ភាជនៈដាក់នូវភិក្ខា ។

ភិក្ខាមត្ត គុ. [ភិក្ខា+មត្ត] វត្ថុគ្រាន់តែភិក្ខា, វត្ថុត្រឹមតែភិក្ខា ។

ភិក្ខាហារ បុំ. [ភិក្ខា+អាហារ] អាហារគឺភិក្ខា ។

ភិក្ខុ បុំ. [ភយ+ឥ] អ្នកឃើញនូវភ័យ (ក្នុងសង្សារ); វិ. (សំសារេ) **ភយំ ឥក្ខតីតិ> ភិក្ខុ** ។ <ភិក្ខ+រូ = អ្នកសូម; វិ. **ភិក្ខតីតិ> ភិក្ខុ** ។ <ភិទ+រូ = អ្នកទម្លាយនូវកិលេស; វិ. **កិលេសេ ភិន្ទតីតិ> ភិក្ខុ** ។ - **ទស្សនាទិ** គុ. (កិច្ច) មានកិ.ឃើញនូវភិក្ខុជាដើម ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាភិក្ខុ ។ - **សតសហស្សបរិវារ** គុ. មានសែននៃភិក្ខុជាបរិវារ ។ - **សហស្សមជ្ឈ** គុ. កណ្ដាលនៃពាន់នៃភិក្ខុ ។ - **សំឃបរិវុត** គុ. គឺពួកនៃភិក្ខុចោមរោមហើយ ។ សម័យបច្ចុប្បន្នច្រើនប្រើជា **សង្ឃ** វិញ។

ភិក្ខុនី ឥ. [ភិក្ខុ+រូ, ចុះឥនី] ភិក្ខុនី (សេចក្ដីប្រែនិងបទវិគ្គហៈដូចភិក្ខុ) ។ - **ឧបស្សយ** បុំ. ទីជាទីនៅនៃភិក្ខុនី, សំណាក់នៃភិក្ខុនី, លំនៅនៃភិក្ខុនី ។ - **ឧបស្សយសមីប** នបុំ. ទីជិតនៃទីជាទីនៅនៃភិក្ខុនី ។ - **សំឃ** បុំ. ពួកនៃភិក្ខុនី ។

ភិជ្ជតិ កិ. [ភិទ+យ+តិ_វ., ទ+យ>ជ្ជ] បែក, ធ្លាយ, ទម្លាយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភិជ្ជនត្ថ បុំ. [ភិជ្ជន+អត្ថ] សេចក្ដីថាគឺកិ.បែកធ្លាយ, អត្ថថាកិ.បែកធ្លាយ ។

ភិជ្ជនធម្ម គុ. [ភិជ្ជន+ធម្ម] (វត្ថុ) មានកិ.បែកធ្លាយជាធម្មតា ។

ភិជ្ជនាការប្បត្ត គុ. [ភិជ្ជន+អាការ+បត្ត] ដល់ហើយនូវអាការគឺកិ.បែកធ្លាយ ។

ភិជ្ជន្តុ កិ. [ភិទ+យ+អន្តុ_ប.] ចូរបែក, ចូរធ្លាយ, ចូរបែកធ្លាយ ។

ភិជ្ជន្តេ គុ. [ភិជ្ជន្ត+ស្មិ_វិ.] កាលបែកធ្លាយ, ... ។

ភិជ្ជមាន គុ. [ភិទ+យ+មាន] កាលបែកធ្លាយ,... ។

ភិជ្ជិ កិ. [ភិទ+យ+ឦ_អជ្ជ.] បែកហើយ, ធ្លាយហើយ ។

ភិជ្ជិត្វា អ. [ភិទ+យ+ឥ_អា.+ត្វា] បែកហើយ, ធ្លាយហើយ, ... ។

ភិជ្ជិស្សតិ កិ. [ភិទ+យ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងបែកធ្លាយ, ... ។

ភិជ្ជឹសុ កិ. [ភិទ+យ+ឧំ_អជ្ជ.] បែកហើយ, ធ្លាយហើយ, បែកធ្លាយហើយ ។

ភិជ្ជេយ្យ កិ. [ភិទ+យ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីបែក, គប្បីធ្លាយ,... ។

ភិត្តិ ឥ. [ភិទ+តិ] ទីដែលធ្វើដោយចំណែកពីរ (ជញ្ជាំង); វិ. **ភិជ្ជីយតិ ទ្វិធា ករីយតីតិ> ភិត្តិ** ។ - **អនុសារ** បុំ. កិ.សៀរទៅតាមនូវជញ្ជាំង, កិ.ប្រព្រឹត្តទៅតាមនូវជញ្ជាំង (អនុសារ<អនុ+សរ+ណ = ទៅតាម, លំអាន) ។ - **អាទិ** គុ. (ប្រទេស) មានជញ្ជាំងជា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ដើម ។ - ប្បទេស បុំ. ប្រទេសនៃជញ្ជាំង ។ - មត្តិកា ឥ. ដីឥដ្ឋដ៏ជញ្ជាំង, ដីស្អិតដែលបូកឥដ្ឋដ៏ជញ្ជាំង ។

ភិទា កិ. [ភិទ+អ+អា-ហិ.] បំបែកហើយ, ទម្លាយហើយ (**អភិទា** បានបំបែកហើយ, បានទម្លាយហើយ) ។

ភិន្ទនត្ថ បុំ. [ភិន្ទន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.ទម្លាយ, -ដល់កិ.បំបែក ។ ភិន្ទន<ភិទ ឬភិទិ+យុ, ចុះនិ. = កិ.បំបែក, កិ.ទម្លាយ; វិ. **ភិន្ទិយតេតិ> ភិន្ទនំ** ។

ភិន្ទនសមត្ថ គុ. [ភិន្ទន+សមត្ថ] អាចក្នុងកិ.បំបែក, -កិ.ទម្លាយ, អាចដើម្បីកិ.បំបែក, -កិ.ទម្លាយ ។

ភិន្ទន្ត គុ. [ភិទ ឬភិទិ+អន្ត, ចុះនិ.] កាលបំបែក, កាលទម្លាយ ។

ភិន្ទន្តិ កិ. [ភិទ ឬភិទិ+អ+អន្តិ-វ., ចុះនិ.] បំបែក, ទម្លាយ, សំពង ។

ភិន្ទិតព្វ កិ. [ភិន្ទ+ឥ-អា.+តព្វ, ចុះនិ.] គឺ...គប្បីបំបែក, -គប្បីទម្លាយ ។

ភិន្ទិតុកាម គុ. [ភិន្ទិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីបំបែក, -ទម្លាយ; វិ. **ភិន្ទិតុំ កាមេតីតិ> ភិន្ទិតុកាមោ** ។ <ភិន្ទិតុំ+កាម = អ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាដើម្បីបំបែក, -ទម្លាយ; វិ. **ភិន្ទិតុំ កាមោ អស្សាតិ> ភិន្ទិតុកាមោ** ។

ភិន្ទិត្វា អ. [ភិទ+ឥ-អា.+ត្វា, ចុះនិ.] បំបែកហើយ, ទម្លាយហើយ ។

ភិន្ទិស្សាមិ កិ. [ភិទ+ឥ-អា.+ស្សាមិ-ភ., ចុះនិ.] នឹងបំបែក, នឹងល្បង ។

ភិន្ន គុ. ឬកិ. [ភិទ+ត, ត>អន្ន, លុបទ] គឺ...បំបែកហើយ, -ទម្លាយហើយ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បែកហើយ, ធ្លាយហើយ, បាក់ហើយ, ផ្សេងគ្នា ។ -**ក្កិលេសត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានកិលេសបែកធ្លាយហើយ ។ វិ. **ភិន្នោ កិលេសោ យស្ស សោ> ភិន្នក្កិលេសោ, តស្ស ភាវោ> ភិន្នក្កិលេសត្តំ** ។ -**តណ្ឌុល** នចុំ. អង្ករបាក់, អង្ករខ្ទេច ។ -**ត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...គឺ...ទម្លាយហើយ ។

ភិយ្យោ និ. ក្រៃលែង, ដោយក្រៃលែង ។

ភិយ្យោសោ និ. ដោយក្រៃលែង ។

ភិសិពិម្ពោហន នចុំ. [ភិសិ+ពិម្ពោហន] ពូកនិងខ្នើយ ។

ភីត គុ. [ភី+ត] ខ្លាចហើយ ។ -**បុរិស** ចុំ. បុរសអ្នកខ្លាចហើយ ។ -**រវំ** នចុំ. សម្រែកនៃបុគ្គលអ្នកខ្លាចហើយ ។

ភីរុកជាតិក គុ. [ភីរុក+ជាតិក] ប្រកបដោយជាតិនៃបុគ្គលអ្នកខ្លាច, មានជាតិនៃបុគ្គលអ្នកខ្លាច ។

ភីសមុឡាល ចុំ. [ភីស+មុឡាល] មើមឈូកនិងក្រអៅឈូក ។

ភុក្ករណ នចុំ. [ភុ+ករ+យុ] កិ.ធ្វើនូវសម្លេងថាភុៗ, កិ.ព្រុស ។

ភុក្ករិត្វា អ. [ភុ+ករ+ឥ_អា.+ត្វា] ធ្វើនូវសម្លេងថាភុៗហើយ, ព្រុសហើយ ។

ភុញ្ជ កិ. [ភុជ+អ+ហិ_ប., ចុះនិ.] ចូរបរិភោគ, ចូរឆាន់, ចូរប្រើប្រាស់ ។

ភុជិស្ស ចុំ. ឬគុ. [ភុជ+ឥស, ស>ស្ស] អ្នកបរិភោគដោយខ្លួនឯង, ឱ្យជាអ្នកបរិភោគដោយខ្លួនឯង, ឱ្យជាអ្នកជា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភុ

ភុញ្ជន នថុំ. [ភុជ+យុ+និគ្គហិត_អា.] កិ.បរិភោគ ។ - **កាល** ថុំ. កាលជាទីបរិភោគ ។ - **ទិវស** ថុំ. ថ្ងៃជាទីបរិភោគ ។ - **សម្បត្តិ** ឥ. សម្បត្តិគឺកិ.បរិភោគ ។

ភុញ្ជនាការ ថុំ. [ភុញ្ជន+អាការ] អាការនៃកិ.បរិភោគ, អាការគឺកិ. បរិភោគ ។

ភុញ្ជន្តិ កិ. [ភុជ+អ+អន្តិ_វ., ចុះនិ.] បរិភោគ, ឆាន់, ប្រើប្រាស់ ។

ភុញ្ជាបេតិ កិ. [ភុជ+ណាបេ+តិ_វ., ចុះនិ.] ញុំាង...ឱ្យបរិភោគ, ... ។

ភុញ្ជិតព្វ កិ. [ភុជ+ឥ_អា+តព្វ,ចុះនិ.] គឺ...គប្បីបរិភោគ,... ។

ភុញ្ជិតព្វក គុ. ចុះក.សកត្ថ ប្រែដូចភុញ្ជិតព្វ ។

ភុញ្ជិតុកាម គុ. [ភុញ្ជិតុំ+កម+ណ] អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីបរិភោគ ។ - **កាល** ថុំ. កាលនៃ...ជាអ្នកប្រាថ្នាដើម្បីបរិភោគ ។

ភុញ្ជេថ កិ. [ភុជ+អ+ឯថ_ស., ចុះនិ.] គប្បីបរិភោគ ។

ភុញ្ជេយ្យ កិ. [ភុជ+អ+ឯយ្យ_ស., ចុះនិ.] គប្បីបរិភោគ ។

ភុត្ត គុ. [ភុជ+ត] គឺ...បរិភោគហើយ ។ - **ការណ** នថុំ. ហេតុនៃភត្តគឺ...បរិភោគហើយ ។ - **កាល** ថុំ. កាលនៃភត្តគឺ...បរិភោគហើយ ។ - **គាម** ថុំ. ស្រុកគឺ...បរិភោគហើយ (ស្រុកស្នួយ) ។ - **ដ្ឋាន** នថុំ. ទីនៃ...គឺ...បរិភោគហើយ ។ - **បាតរាស** គុ. អ្នកមានភត្តគឺបុគ្គលគប្បីស៊ីក្នុងវេលាព្រឹកបរិភោគហើយ; វិ. បាតោ អសិតព្វន្តិ> បាតរាសំ (ភត្តំ) ។ ចុះវ.អាគម ។ ភុត្តំ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បាករាសំ យេន សោ> ភុត្តបាករាសោ ។ . **ភោគ** ពុំ. ភោគៈដែល...បរិភោគហើយ, .ប្រើប្រាស់ហើយ ។

ភុត្តាវសេសក គុ. [ភុត្ត+អវសេស+ក] ជាចំណែកដ៏សេសចុះ (ដ៏សេសសល់) ចាកភត្តដែល...បរិភោគហើយ, វត្ថុដ៏សេសសល់ដែល...បរិភោគហើយ ។

ភុត្តាហារ ពុំ. [ភុត្ត+អាហារ] អាហារដែល...បរិភោគហើយ ។

ភុត្វា អ. [ភុជ+ត្វា] បរិភោគហើយ ។

ភុម្មដ្ឋក គុ. [ភុម្ម+ឋា+អ+កស. ឬណ្វុ] អ្នកឋិតនៅលើផែនដី; វិ. **ភុម្មេ តិដ្ឋន្តីតិ> ភុម្មដ្ឋា, ភុម្មដ្ឋកា** ។ . **ទេវតា** ឥ. ទេវតាដែលឋិតនៅលើផែនដី, ទេវតាអ្នកមានវិមានតាំងនៅលើផែនដី ។ ប្រើជា **ភុម្មដ្ឋ** ក៏មាន ។

ភុម្មត្ថរណ នពុំ. [ភុម្ម+អត្ថរណ] សំពត់សម្រាប់ក្រាលលើផែនដី, កម្រាលលើផែនដី (អត្ថរណ<អា+ថរ+យុ = កិ.ក្រាល; វិ. **អត្ថរិយតេតិ> អត្ថរណំ**) ។ . **សំខេប** ពុំ. កិ.បំប្រួញ ឬកិ. ប្រមូលនូវកម្រាលលើផែនដី ។

ភុម្មទេវ ពុំ. [ភុម្ម+ទេវ] ទេវតាដែលឋិតនៅលើផែនដី ។

ភុស នពុំ. [ភស+អ,ផ្លាស់អនៃភ>ឧ] សំដីស្រវ, អង្កាម (វិ. **ភសតិ អធោបតតីតិ> ភុសំ** ។ . **ភុសំ** និ. ក្រៃលែង) ។

ភុស្សន្ត គុ. [ភុស្ស+អន្ត] កាលព្រុស, កាលលូ ។

ភុស្សិត្វា អ. [ភុស្ស+ឥ.អា.+ត្វា] ព្រុសហើយ, លូហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភូត ក. [ភូ+ត] កើតហើយ, ដែលកើតហើយ, ដែលពិត ឬសេចក្តីពិត, ភូតរូប, សត្វ ។ - **កាយ** នថុំ. កាយដែលកើតហើយ, កាយគឺភូតរូប ។ - **អត្ថ** ថុំ. សេចក្តីពិត ។ - **បុព្វ** គុ. ដែលធ្លាប់កើតហើយ, ដែលធ្លាប់មានហើយ ។

ភូមិ ឥ. [ភូ+មិ] ប្រទេសជាទីកើតនៃសត្វ (ផែនដី, ទី, ជាន់, ថ្នាក់); វិ. **ភវតិ អស្សំ ភូតានីតិ> ភូមិ** ។ - **គហណ** នថុំ. កិ.កាន់យកនូវផែនដី, កាលជាទីកាន់យកនូវផែនដី ។ - **ផល** នថុំ. ផ្លែនៃផែនដី ។ - **ប្បទេស** ថុំ. ប្រទេសនៃផែនដី ។ - **ភាគ** ថុំ. ភូមិភាគ, ចំណែកនៃផែនដី ។ - **រាមណេយ្យក** គុ. មានផែនដីគឺ...គួរីករាយ, មានផែនដីជាហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីត្រេកអរ ។ - **វត្ថុអារម្មណកិរិយាទិវិចិត្តតាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...វិចិត្រដោយភូមិនិងវត្ថុនិងអារម្មណ៍និងចិត្តមានកិរិយាចិត្តជាដើម ។ - **សយ** គុ. អ្នកដេកលើផែនដី, អ្នកមានផែនដីជាទីដេក ។ - **សយន** នថុំ. កិ.ដេកលើផែនដី ។

ភូរិបញ្ញា ឥ. [ភូរិ+បញ្ញា] ប្រាជ្ញាស្មើដោយផែនដី, ប្រាជ្ញាដូចផែនដី; វិ. **ភូរិសមា បញ្ញា> ភូរិបញ្ញា** ។

ភូរិបញ្ញ គុ. [ភូរិ+បញ្ញា] អ្នកមានប្រាជ្ញាស្មើដោយផែនដី, អ្នកមានប្រាជ្ញាដូចផែនដី; វិ. **ភូរិសមា បញ្ញា អស្សាតិ> ភូរិបញ្ញោ** ។

ភូរិសំខយ ថុំ. [ភូរិ+សំខយ] កិ.អស់ទៅព្រមនៃប្រាជ្ញា, កិ.អស់ទៅព្រមនៃប្រាជ្ញាដូចផែនដី ។ - **សំខយ**<សំ+ខី+ណ = កិ.អស់ទៅ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ព្រម ។

ភូរិសំខាត គុ. [ភូរិ+សំខាត] គឺបណ្ឌិតរាប់ព្រមហើយថាប្រាជ្ញា, ពោលគឺប្រាជ្ញាដូចផែនដី ។

ភូសា និ. ក្រៃលែង, ដោយក្រៃលែង, ដ៏ក្លា, ដ៏ខ្លាំងក្លា ។

ភេទ បុំ. [ភិទ+ណ] កិ.បែកធ្លាយ, កិ.ទម្លាយ, សេចក្ដីផ្សេងគ្នា, សេចក្ដីប្លែកគ្នា, ប្រភេទ; វិ. **ភេទនំ> ភេទោ** ។

ភេទក្កដគាម បុំ. [ភេទក្កដ+គាម] ស្រុកឈ្មោះភេទក្កដៈ, ភេទក្កដគ្រាម ។

ភេទន នបុំ. [ភិទ+យុ] កិ.បែក, កិ.ធ្លាយ, កិ.ទម្លាយ, កិ.បែកធ្លាយ ។ **-ធម្ម** គុ. មានកិ.បែកធ្លាយជាធម្មតា ។ **-វិកិរណវិទ្ធំសនធម្ម** គុ. មានកិ.បែកធ្លាយ និងកិ.រាត់រាយ និងកិ.ខ្ចាត់ខ្ចាយជាធម្មតា ។

ភេទា អ. [ភិទ+ត្វា] ព្រោះទម្លាយ, ព្រោះបែកធ្លាយ, លុះទម្លាយហើយ, លុះបែកធ្លាយហើយ ។

ភេទាបេត្វា អ. [ភិទ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យទម្លាយហើយ, -ឱ្យបំបែកហើយ ។

ភេរវ ន. ឬគុ. [ភិរុ+ណ, ឥនៃភិ>ឯ, ឧនៃរុ>អវ] អារម្មណ៍នេះនៃបុគ្គលអ្នកខ្លាច (គួរខ្លាច, គួរសម្បើម); វិ. **ភិរុនោ ឥទំ> ភេរវំ** ។ ឥទំតទ្ធិត ។ **-សទ្ទ** បុំ. សំឡេងគួរខ្លាច, សំឡេងគួរឱ្យខ្លាច, សំឡេងគឺបុគ្គលគប្បីខ្លាច ។

ភេរវារម្មណ នបុំ. [ភេរវ+អារម្មណ] អារម្មណ៍គួរខ្លាច ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភេរិ ឥ. [ភី+រិ] ស្គរ, ស្គរធំ (វិ. **ភាយន្តិ សត្តុជនា ឯតេនាតិ> ភេរិ**) ។ ‑ **អាទិ** គុ. មានស្គរជាដើម ។ ‑ **ចរណមគ្គ** បុំ. ផ្លូវជាទីត្រាច់ទៅនៃស្គរ ។ ‑ **ចរណវិថី** ឥ. វិថី (ថ្នល់) ជាទីត្រាច់ទៅនៃស្គរ ។ ‑ **សញ្ញា** ឥ. សញ្ញានៃស្គរ, សញ្ញាដែលកើតអំពីស្គរ ។

ភេសកឡាវន អ.ន. វិហារឈ្មោះភេសកឡាវ័ន (ព្រៃជាទីនៅនៃយក្ខិនីឈ្មោះភេសកឡា) ។

ភេសជ្ជ នបុំ. [ភិសជ+ណ្យ] វត្ថុនេះនៃពេទ្យ (ភេសជ្ជៈ, ថ្នាំ); វិ. **ភិសជានំ ឥទំ> ភេសជ្ជំ** ។ ‑ **ជានក** គុ. អ្នកដឹងនូវថ្នាំ, អ្នកចេះនូវថ្នាំ ។ ‑ **អត្ថ** បុំ. សេចក្តីត្រូវការដល់ថ្នាំ, ប្រយោជន៍ដល់ថ្នាំ ។ ‑ **ទាន** នបុំ. កិ.ឱ្យនូវថ្នាំ ។

ភោ អា.និ. នៃអ្នកដ៏ចម្រើន,ម្នាលគ្នាយើងដ៏ចម្រើន, រ៉ុយ ។

ភោគ បុំ. [ភុជ+ណ] គុណដែលបុគ្គលគប្បីបរិភោគ, កាមគុណដែលបុគ្គលគប្បីបរិភោគ (ភោគៈ, សម្បត្តិ, ភ្នេន, ផ្ទត់); វិ. **ភុញ្ជិតព្វោតិ> ភោគោ**។ កិ.បរិភោគ, កិ.ប្រើប្រាស់; វិ. **ភុញ្ជនំ> ភោគោ** ។ ‑ **ក្ខន្ធ** បុំ. គំនរនៃភោគៈ ។ ‑ **តណ្ហា** ឥ. សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងភោគៈ, សេចក្តីប្រាថ្នាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភោគៈ ។ ‑ **សម្បទា** ឥ. កិ.ដល់ព្រមដោយភោគៈ, ភោគសម្ប័ទ ។ ‑ **ហានិ** ឥ. សេចក្តីសាបសូន្យនៃភោគៈ, សេចក្តីសាបសូន្យចាកភោគៈ ។

ភោជន នបុំ. [ភុជ+យុ] កិ.បរិភោគ, កិ.ប្រើប្រាស់; វិ. **ភុញ្ជិយ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គេហិ> ភោជនំ ។ (ទី) ជាទីបរិភោគ; វិ. ភុញ្ជតិ ឯត្ថា តិ> ភោជនំ ។ (វត្ថុ) ជាគ្រឿងបរិភោគ; វិ. ភុញ្ជតិ ឯតេនាតិ> ភោជនំ ។ (វត្ថុ) គឺបុគ្គលគប្បីបរិភោគ; វិ. ភុញ្ជិតព្វន្តិ> ភោជនំ ។ - **កាល** បុំ. កាលនៃកិ.បរិភោគ, កាលជាទីបរិភោគ ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីបរិភោគនូវភោជន ។ - **អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ភោជន ។ - **ទាន** នបុំ. កិ.ឱ្យនូវភោជន ។ - **ទោណបាក** គុ. ភោជនមានទោណៈជាប្រមាណ ដែលបុគ្គលឱ្យឆ្អិនហើយ ។ - **បាតិ** ឥ. ភាជនៈសម្រាប់ដាក់នូវភោជន, ភាជនៈពេញដោយភោជន ។ - **វេលា** ឥ. វេលានៃភោជន, -នៃកិ.បរិភោគ, -ជាទីបរិភោគ, -ជាទីបរិភោគនូវភោជន ។ - **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយភោជន ។ - **សាលា** ឥ. សាលាជាទីបរិភោគ, រោងជាទីឆាន់ ។

ភោជនីយ នបុំ. [ភុជ+អនីយ] វត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីបរិភោគ; វិ. ភុញ្ជិតព្វន្តិ> ភោជនីយំ ។

ភោជនុប្បត្តិដ្ឋានជានន នបុំ. [ភោជន+ឧប្បត្តិ+ឋាន+ជានន] កិ.ដឹងនូវទីជាទីកើតឡើងនៃភោជន ។ **ឧប្បត្តិ**<ឧ+បទ+តិ = កិ.កើតឡើង; វិ. ឧប្បជ្ជនំ> ឧប្បត្តិ ។ **ជានន**<ញា+យុ = កិ.ដឹង; វិ. ញាយតេតិ> ជាននំ ។

ភោជេតុកាម គុ. [ភោជេតុំ+កម+ណ] អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីញុំាង...ឱ្យបរិភោគ; វិ. ភោជេតុំ កាមេតីតិ> ភោជេតុកាមោ ។

ភោជេត្វា អ. [ភុជ+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យបរិភោគហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភោជេន្ត គុ. [ភុជ+ណេ+អន្ត] កាលញ៉ាំង...ឱ្យបរិភោគ ។

ភោជេសិ កិ. [ភុជ+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស.អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យបរិភោគហើយ ។

ភោជេសុំ កិ. [ភុជ+ណេ+ឧំ-អជ្ជ., ចុះស.អា] ញ៉ាំង..ឱ្យបរិភោគហើយ ។

ភោជេស្សាម កិ. [ភុជ+ណេ+ស្សាម-ភ.] និងញ៉ាំង...ឱ្យបរិភោគ ។

ភោតិ អា. នៃនាងដ៏ចម្រើន,ម្នាលភាន ។

ភោវាទី នាម ឈ្មោះថា ភោវាទី (ភោវាទី<ភោ+វទ+ណី = អ្នកពោលនូវពាក្យថាភោ ៗ ដើម្បីកិ.សម្តែងនូវវត្ថុដែលល្អនិងវត្ថុដែលមិនល្អដោយប្រក្រតី; វិ. **សុភាសុភកថនត្ថំ ភោ ភោតិ វចនំ វទតិ សីលេនាតិ> ភោវាទី**) ។

មកចិបិលោតិកា ឥ. [មកចិ+បិលោតិក] កំណាត់សំពត់ជាវិការៈនៃក្រចៅ, ‑នៃធ្មៃ, (ក្រចៅនិងក្រណាត់សំពត់) ។

មកចិវាកខណ្ឌ នបុំ. [មកចិវាក+ខណ្ឌ] កំណាត់នៃក្រចៅនិងសំបកឈើ ។

មក្កដ បុំ. [មរ+អដឬមកិ+អត] ស្វា (វិ. **មកតិ ចលតីតិ> មក្កដោ**) ។ ‑ **យោនិ** ឥ. កំណើតនៃស្វា ។

មក្កដក បុំ. [ធាតុដូច មក្កដ ប្លែកតែចុះ កសកត្ត ឬ កបច្ច័យថែមទៀត] ពីងពាង (**មក្កដោ ឥវ សាខាយំ អក្កនោ គច្ឆតីតិ> មក្កដកោ**) ។ ‑ **សុត្តមត្តក** គុ. មានសរសៃនៃពីងពាងជាប្រមាណ, ប៉ុនសរសៃនៃពីងពាង ។

មក្ខ បុំ. [មក្ខ+អ] កិ.លុប, កិ.លុបគុណ; វិ. **មក្ខនំ> មក្ខោ** ។

មក្ខយិស្សុ កិ. [មក្ខ+ណយ+ឌិ.អជ្ជ.] ប្រឡាក់ហើយ, លាបហើយ, ស្រឡាបហើយ, លុបហើយ ។

មក្ខាបេត្វា អ. [មក្ខ+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យលាបហើយ, ‑ឱ្យប្រឡាក់ហើយ, ... ។

មក្ខិកា ឥ. [មក្ខិ+ណ្វុ+អា.] រុយ (វិ. **អសុចិអាទិំ មក្ខតីតិ> មក្ខិកា**) ។

មក្ខិតមត្តក គុ. [មក្ខិត+មត្តក] គ្រាន់តែតី...ប្រឡាក់ហើយ, ... ។

មក្ខិត្វា អ. [មក្ខ+ឥ.អា.+ត្វា] ប្រឡាក់ហើយ, លាបហើយ, ស្រឡាប

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ, លុបហើយ ។

មក្ខេតុំ អ. [មក្ខ+ណេ+តុំ] ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យលុប, ដើម្បីលុប, ដើម្បីលាប ។

មក្ខេត្វា អ. [មក្ខ+ណេ+ត្វា] លុបហើយ, លាបហើយ, ប្រឡាក់ហើយ, ... ។

មគធវដ្ឋ នថុំ. [មគធ+វដ្ឋ] ដែនឈ្មោះមគធៈ ។

មគ្គ ថុំ. [មជ្ជ+ណ] ទីដែលពួកជនអ្នកដើរផ្លូវតែងជម្រះគឺតែងធ្វើមិនឱ្យមានតិណជាតិ (ផ្លូវ); វិ. **មជ្ជិតេហិ មជ្ជតេ និត្តិណំ ករិយតេតិ> មគ្គោ** ។ មគ្គ<មគ្គ+អ = ធម៌ស្វែងរកនូវនិព្វាន ឬធម៌ដែលបុគ្គលមានសេចក្តីត្រូវការនូវនិព្វានតែងស្វែងរក; វិ. **និព្វានំ មគ្គតីតិ> មគ្គោ, និព្វានត្ថិកេហិ មគ្គិយ. តីតិ វា> មគ្គោ** ។

មគ្គកថា ឥ. [មគ្គ+កថា] វាចាជាហេតុពោលនូវផ្លូវ, វាចាជាហេតុពោលប្រាប់នូវផ្លូវ ។

មគ្គកិលន្ត គុ. [មគ្គ+កិលម+ត] នឿយហើយក្នុងផ្លូវ, លំបាកហើយក្នុងផ្លូវ ។

មគ្គញ្ញាណ នថុំ. [មគ្គ+ញាណ] ញាណដ៏សម្បយុត្តដោយមគ្គ; វិ. **មគ្គេន សម្បយុត្តំ ញាណំ> មគ្គញ្ញាណំ** ។ - មោនភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកស្ងៀមដោយញាណដ៏សម្បយុត្តដោយមគ្គ, ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកដឹងដោយ...,... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ម

មគ្គត្តយ នបុំ. [មគ្គ+តយ] ប្រជុំនៃបីនៃមគ្គ; វិ. តិណ្ណំ សមូហោ> តយំ, មគ្គានំ តយំ> មគ្គត្តយំ ។

មគ្គទស្សន នបុំ. [មគ្គ+ទស្សន] កិ.ឃើញនូវមគ្គ ។

មគ្គទេសក បុំ. [មគ្គ+ទិស+ណ្វុ] អ្នកសម្តែងនូវផ្លូវ, អ្នកបង្ហាញនូវផ្លូវ; វិ. មគ្គំ ទេសេតីតិ> មគ្គទេសកោ ។

មគ្គប្បដិបន្ន គុ. [មគ្គ+បដិបន្ន] អ្នកដើរទៅហើយក្នុងផ្លូវ ។

មគ្គបរាយន គុ. [មគ្គ+បរាយន] មានមគ្គជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ (បរាយន<បរា+ឥ ឬអយ+យុ = ជាទីប្រព្រឹត្តិទៅក្នុងខាងមុខ; វិ. បរា អយន្តិ គច្ឆន្តិ ឯត្ថាតិ> បរាយនំ, មគ្គោ បរាយនំ អស្សាតិ> មគ្គបរាយនោ) ។

មគ្គបរិបន្តភយ នបុំ. [មគ្គ+បរិបន្ថ+ភយ] ភ័យ ឬសេចក្តីខ្លាច អំពីអន្តរាយក្នុងផ្លូវ ។

មគ្គបរិព្វយ នបុំ. [មគ្គ+បរិព្វយ] វត្ថុជាគ្រឿងស្វន្យជុំវិញក្នុងផ្លូវ, ស្បៀងក្នុងផ្លូវ ។ បរិព្វយ<បរិ+វយ+អ = វិ. បរិព្វយតិ ឯតេនាតិ> បរិព្វយំ ។

មគ្គផលដ្ឋ គុ. [មគ្គផល+ឋា+អ] អ្នកឋិតនៅក្នុងមគ្គនិងផល; វិ. មគ្គ-ផលេ តិដ្ឋតីតិ> មគ្គផលដ្ឋោ ។

មគ្គផលទស្សនវិសុទ្ធិ ឥ. [មគ្គ+ផល+ទស្សន+វិសុទ្ធិ] សេចក្តីស្អាតវិសេសនៃមគ្គ និងផល និងញាណទស្សនៈ ។

មគ្គផលនិព្វានសុខ នបុំ. [មគ្គផលនិព្វាន+សុខ] សុខដែលកើតអំពីមគ្គ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

និងផលនិងសុខគឺនិព្វាន, សុខដែលកើតអំពីមគ្គនិងផលនិងនិព្វាន ។

មគ្គផលប្បដិវេធ ចុំ. [មគ្គផល+បដិវេធ] កិ.ចាក់ធ្លុះចំពោះនូវមគ្គផល, កិ.ត្រាស់ដឹងនូវមគ្គនិងផល (បដិវេធ<បដិ+វិធ+ណ = រៃ. បដិចិថ្លៀនំ> បដិវេធោ)

មគ្គផលប្បត្ត គុ. [មគ្គផល+បត្ត] អ្នកដល់ហើយនូវមគ្គនិងផល, អ្នកមានមគ្គនិងផលដល់ហើយ ។

មគ្គផលាធិគមវស ចុំ. [មគ្គផល+អធិគម+វស] អំណាចនៃកិ.លុះនូវមគ្គនិងផល, -នៃកិ. បាននូវ..., -នៃកិ.ត្រាស់ដឹងនូវ... ។

មគ្គផលាធិគមារហ គុ. [មគ្គផល+អធិម+អរហ] អ្នកគួរដល់កិ.បាននូវមគ្គនិងផល ។

មគ្គផលាភាវ ចុំ. [មគ្គផល+អភាវ] កិ.មិនមាននៃមគ្គនិងផល ។

មគ្គភាវនា ឥ. [មគ្គ+ភាវនា] កិ.ញ៉ាំងមគ្គឱ្យចម្រើន, បញ្ញាជាគ្រឿងញ៉ាំងមគ្គឱ្យចម្រើន ។

មគ្គព្រហ្មចរិយ នចុំ. [មគ្គ+ព្រហ្មចរិយ] មគ្គព្រហ្មចរិយៈ, ព្រហ្មចរិយៈដ៏សម្បយុត្តដោយមគ្គ ។

មគ្គមុឡ្ហ គុ. [មគ្គ+មុឡ្ហ] អ្នកវង្វេងហើយក្នុងផ្លូវ, អ្នកវង្វេងនូវផ្លូវ ។
- បុរិស ចុំ. បុរសអ្នកវង្វេងហើយក្នុងផ្លូវ ។

មគ្គវត្តវណ្ណនា ឥ. [មគ្គវត្ត+វណ្ណ+យុ+អា.ឥ.] កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវសេចក្ដីនៃមគ្គវត្ត; រៃ. មគ្គចគ្គស្សំ អក្ថំ ចណ្ណេក ឯគាយាត៍> មគ្គចគ្គចណ្ណនា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មគ្គាមគ្គ ចុំ. [មគ្គ+អមគ្គ] មគ្គនិងមិនមែនមគ្គ ។

មគ្គុទ្ទេសនត្ថ ចុំ. [មគ្គ+ឧទ្ទេសន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.សម្តែងឡើងនូវមគ្គ, សេចក្តីត្រូវការដល់កិ.សម្តែងឡើងនូវមគ្គ ។

មឃមាណវ ចុំ. [មឃ+មាណវ] មាណពឈ្មោះមឃៈ ។ **. កាល** ចុំ. កាលនៃ...ជាមាណពឈ្មោះមឃៈ ។

មឃវា អ.ន. [មឃ+វន្តុ] ទេវរាជឈ្មោះមឃវៈ,ព្រះឥន្ទ (ឈ្មោះដើមថា **មឃ**; <មហ+អ, ផ្លាស់ហ>ឃ ប្រែថា អ្នកដែលគេគប្បីបូជា; វិ. **មហិតព្វត្តា មឃវា** ទេវរាជឈ្មោះថា មឃវៈ ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺជនគប្បីបូជា ។ ន័យមួយទៀត **មឃោ នាម អស្ស អត្ថីតិ> មឃវា**) ។

មង្គុ គុ. ឬ ន. អ្នកអៀន, អ្នកខ្មាស, អ្នកមានសេចក្តីអៀនខ្មាស, សេចក្តីអៀនខ្មាស ។

មង្គុកាតុំ អ. [មង្គុ+ករ+តុំ] ដើម្បីធ្វើនូវសេចក្តីអៀនខ្មាស ។

មង្គុគ គុ. [មង្គុ+គម+ក្វិ] អ្នកដល់នូវសេចក្តីអៀនខ្មាស; វិ. **មង្គុំ គច្ឆតីតិ> មង្គុគោ** ។

មង្គុត គុ. [មង្គុ+ឥ+ត] អ្នកដល់ហើយនូវសេចក្តីអៀនខ្មាស; វិ. **មង្គុំ ឥតោ គតោតិ> មង្គុតោ** ។

មង្គុណសង្ឃ ចុំ. [មង្គុណ+សង្ឃ] ហ្វូងនៃសង្កើច, ពួកនៃសង្កើច ។

មង្គុភាវ ចុំ. [មង្គុ+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកអៀនខ្មាស, ភាវៈនៃសេចក្តី

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អៀនខ្មាស ។ - សំខាត គុ. គឺបណ្ឌិតរាប់ព្រមហើយថាភាវៈនៃ..., ពោលគឺភាវៈនៃ... ។

មង្កុភូត គុ. [មង្កុ+ភូត] ជាអ្នកអៀនខ្មាស, ជាអ្នកមានសេចក្ដីអៀនខ្មាស កើតហើយ ។

មង្គល នចុំ. [មគិឬមង្គ+អល,ចុះនិ.] ហេតុជាគ្រឿងដល់នូវសេចក្ដីចម្រើន (មង្គល, ពាក្យជាមង្គល); វិ. **មង្គលានិ សុត្វា ឯកេន ការណេន ឥទ្ធិ ចុឡិញ្ច បាមុណាន្តិក>** **មង្គលំ** ។ - **ករណត្ថ** ចុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ធ្វើនូវមង្គល ។ - **កាល** ចុំ. កាលជាទីធ្វើនូវមង្គល ។ - **កិរិយា** ឥ. កិ.ធ្វើនូវមង្គល ។ - **កិរិយាទិវស** ចុំ. អំណាចនៃកិច្ចមានកិ.ធ្វើនូវមង្គលជាដើម ។ - **គាថា** ឥ. គាថាសម្ដែងនូវមង្គល ។ - **ច្ឆណ** ចុំ. មហោស្រពព្រោះមង្គល, មហោស្រពគឺបុគ្គលគប្បីលេងក្នុងកាលជាទីធ្វើនូវមង្គល ។ - **ដ្ឋាន** នចុំ. ទីជាទីធ្វើនូវមង្គល ។ - **ទិវស** ចុំ. ថ្ងៃជាទីធ្វើនូវមង្គល ។ - **ទិវសាទិ** គុ. (ថ្ងៃ) មានថ្ងៃជាទីធ្វើនូវមង្គលជាដើម ។ - **បោក្ខរណីតីរ** នចុំ. ឆ្នេរនៃស្រះបោក្ខរណីជាមង្គល, ឆ្នេរនៃស្រះមានឈ្មោះជាមង្គល ។

មង្គលស្ស ចុំ. [មង្គល+អស្ស] សេះជាមង្គល ។

មង្គលាមង្គលដ្ឋាន នចុំ. [មង្គលាមង្គល+ឋាន] ទីជាមង្គលនិងមិនមែនជាមង្គល ។

មច្ចុ ចុំ. [មរ+ច, ច>ច្ចុ, លុបរ] អ្នកតែងស្លាប់ (សត្វ); វិ. **មរតីតិ>** **មច្ចោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មច្ចុ ពុំ. [មរ+ចុ] មច្ចុ, សេចក្ដីស្លាប់ ។ . **បរាយន** គុ. មានមច្ចុជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ . **មុខ** នពុំ. មាត់នៃមច្ចុ ។ . **រាជា** ពុំ. ស្ដេចគឺមច្ចុ, មច្ចុដូចជាស្ដេច ។ . **សន្តិក** នពុំ. សំណាក់នៃមច្ចុ ។ . **សមីប** នពុំ. ទីជិតនៃមច្ចុ ។

មច្ឆ ពុំ. [មស+ឆ] ត្រី វិ. **មសតិ អាមសតិ ឋលន្តិ> មច្ឆោ** ។ . **កច្ឆបភក្ខ** គុ. ជាភក្សាហារនៃត្រីនិងអណ្ដើក, ជាចំណីនៃត្រីនិងអណ្ដើក, ជាអ្នកគឺត្រីនិងអណ្ដើកគប្បីស៊ី ។ . **មំសបិដ្ឋតិលគុឡាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានត្រីនិងសាច់និងម្សៅនិងល្ងនិងស្ករអំពៅជាដើម ។

មច្ឆរាយតិ កិ. [មច្ឆរ+អាយ+តិ_វ.] ប្រព្រឹត្តនូវសេចក្ដីកំណាញ់ ។

មច្ឆរាយន្ត គុ. [មច្ឆរ+អាយ+អន្ត] កាលប្រព្រឹត្តនូវសេចក្ដីកំណាញ់ ។

មច្ឆរាយិត្វា អ. [មច្ឆរ+អាយ+ឥ_អា.+ត្វា] ប្រព្រឹត្តកំណាញ់ហើយ ។

មច្ឆរិកោសិយសេដ្ឋី ពុំ. [មច្ឆរី+កោសិយ+សេដ្ឋី] សេដ្ឋីឈ្មោះកោសិយៈអ្នកមានសេចក្ដីកំណាញ់ (មច្ឆរី<មច្ឆរ+ឦ = អ្នកមានសេចក្ដីកំណាញ់; វិ. **មច្ឆរំ យស្ស អត្ថិតិ> មច្ឆរី, មច្ឆរីកោសិយសេដ្ឋី> មច្ឆរិកោសិយសេដ្ឋី**) ។

មច្ឆិកាសណ្ឌ អ.ន. ក្រុងឈ្មោះមច្ឆិកាសណ្ឌៈ ។

មច្ឆុទ្ទាន នពុំ. [មច្ឆ+ឧទ្ទាន] ត្រណោតនៃត្រី ។

មច្ឆេរ នពុំ. [មសុឬមស+ឆេរ] កិ.ស្ដាបអង្អែលដោយតណ្ហា (សេចក្ដី

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កំណាញ់); វិ. **កណ្ហាយ ចរាមសនំ> មច្ឆេរំ** ។ - **ចិត្ត** នចុំ. ចិត្តដ៏សម្បយុត្តដោយសេចក្តីកំណាញ់, ចិត្តប្រកបដោយសេចក្តីកំណាញ់; វិ. **មច្ឆេរេន សម្បយុត្តំ ចិត្តំ> មច្ឆេរចិត្តំ** ។ - **មលមលិនោ** គុ. អ្នកសៅហ្មងដោយមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់, អ្នកមានមន្ទិល ដោយមន្ទិលគឺសេចក្តីកំណាញ់ ។ - **វស** ចុំ. អំណាចនៃសេចក្តីកំណាញ់ ។ - **វិនយ** ចុំ. កិ.នាំបង់នូវសេចក្តីកំណាញ់, កិ.បន្ទោបង់នូវ... ។ - **សហស្ស** ពាន់នៃចិត្តដ៏សម្បយុត្តដោយសេចក្តីកំណាញ់ ។

មច្ឆ ចុំ. [មស+ឆ] ត្រី (សត្វអាស្រ័យនូវទឹក; វិ. **មសតិ អាមសតិ ជលន្តិ> មច្ឆោ**) ។

មជ្ជនលក្ខណ គុ. [មជ្ជន+លក្ខណ] មានសេចក្តីស្រវឹងជាលក្ខណៈ ។

មជ្ជវ នចុំ. [មុទុ+ណ្យ] ភាវៈនៃ...ជារបស់ទន់ (មានភាវៈជារបស់ទន់); វិ. **មុទុនោ ភាវោ> មទ្ទវំ** ។

មជ្ជារ ចុំ. [មជ្ជ+អារ] ឆ្មា (វិ. **សីហាណោន អត្តនោ សរីរំ មជ្ជតិ និម្មលត្តំ ករោតីតិ> មជ្ជារោ**) ។ ឥ. **មជ្ជារី** មេឆ្មា ។

មជ្ឈ ន. ឬ គុ. [មជ្ឈ+ណ] មានក្នុងកណ្តាល (កណ្តាល, ពាក់កណ្តាល); វិ. **មជ្ឈេ ភវោ> មជ្ឈោ** ។ - **ដ្ឋាន** នចុំ. ទីជាកណ្តាល, ទីពាក់កណ្តាល ។ - **បរិយោសាន** នចុំ. អក្ខរៈកណ្តាលនិងខាងចុង ។

មជ្ឈត្តធាតុក គុ. [មជ្ឈត្ត+ធាតុ+ក] មានធាតុនៃបុគ្គលអ្នកតាំងនៅក្នុង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ពាក់កណ្ដាល,មានធាតុតាំងនៅក្នុងទីជាកណ្ដាល ។ មជ្ឈត្ត<មជ្ឈ+អត្ត = សភាពតាំងនៅក្នុងទីកណ្ដាល; វិ. **មជ្ឈេ ឋិតោ អត្តា សភាវោ> មជ្ឈត្តោ** ។

មជ្ឈត្តុបេក្ខា ឥ. [មជ្ឈត្ត+ឧបេក្ខា] កិ.ចូលទៅសំឡឹងដោយសភាពតាំងនៅក្នុងទីពាក់កណ្ដាល ។

មជ្ឈន្តិក គុ. [មជ្ឈន្ត+ណិក] ព្រះអាទិត្យមានស្រមោលតាំងនៅក្នុងទីពាក់កណ្ដាល (ថ្ងៃត្រង់) ។ . **កាល** ចុំ. កាលនៃព្រះអាទិត្យមានស្រមោលតាំងនៅក្នុងទីពាក់កណ្ដាល ។

មជ្ឈិម គុ. [មជ្ឈ+ឥម] មានក្នុងកណ្ដាល, កើតក្នុងកណ្ដាល, ឋិតនៅក្នុងកណ្ដាល; វិ. **មជ្ឈេ ភវោ> មជ្ឈិមោ, មជ្ឈេ តិដ្ឋតីតិ> មជ្ឈិមោ** ។ . **កាល** អ.ន. កុដុម្ពីឈ្មោះមជ្ឈិមកាល ។ . **ខណ្ឌ** ចុំ. កំណាត់ ឬ បំណែកមានក្នុងកណ្ដាល ។ . **ដ្ឋាន** នចុំ. ទីមានក្នុងកណ្ដាល ។ . **ទេសដ្ឋាន** នចុំ. ទីនៃប្រទេសមានក្នុងកណ្ដាល ។ . **បុត្ត** ចុំ. កូនកណ្ដាល ។ . **ពោធិ** ឥ. វេលាជាទីត្រាស់ដឹងមានក្នុងកណ្ដាល, មជ្ឈិមពោធិកាល ។ . **មាស** ចុំ. ខែមានក្នុងកណ្ដាល ។ . **យាមសមន្តរ** នចុំ. ក្នុងកាលជាលំដាប់ស្មើនៃយាមមានក្នុងកណ្ដាល, .នៃមជ្ឈិមយាម, លំដាប់នៃមជ្ឈិមយាម ។ . **វ័យ** ចុំ. វ័យមានក្នុងកណ្ដាល, វ័យកណ្ដាល ។

មជ្ឈិមិត្ថីវណ្ណ ចុំ. [មជ្ឈិម+ឥត្ថី+វណ្ណ] ភេទនៃស្រីមានក្នុងកណ្ដាល, ភេទនៃស្រីកណ្ដាល ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មញ្ច ពុ. [មចិ+អ,ចុរនិ.អា.] គ្រែ (វិ. **មញ្ចន្តិ បុគ្គលំ ឆាវេន្តីតិ> មញ្ចោ**) ។ - **បដិបាទក** ពុ. ជើងជាទីទ្រនូវគ្រែ ។ - **បដិបាទ-កាទិវស** ពុ. អំណាចនៃឧបករណវត្ថុមានជើងជាទីទ្រនូវគ្រែជាដើម ។ - **បីឋបច្ចត្ថរណទីបតេលាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានគ្រែនិងតាំងនិងកម្រាលនិងប្រទីបនិងប្រេងជាដើម ។ - **បីឋាទិភេទ** គុ. ផ្សេងដោយបរិក្ខារមានគ្រែនិងតាំងជាដើម, មានបរិក្ខារនិងតាំងជាដើមជាប្រភេទ ។ - **វាហន** នពុ. វាហនៈគឺគ្រែ, វត្ថុជាទីនាំទៅនូវគ្រែ ។ - **មញ្ចក** ពុ. គ្រែ ឬគ្រែតូច ។

មញ្ចាតិមញ្ច ពុ. [មញ្ច+អតិមញ្ច] គ្រែនិងគ្រែដ៏កន្លង, គ្រែដ៏កន្លងនូវគ្រែ, គ្រែតូចនិងគ្រែធំ (គ្រែត្រួតនូវគ្រែ) ។

មញ្ជុភាណក គុ. [មញ្ជុ+ភណ+ណ្វុ] អ្នកពោលដោយសំលេងដ៏ពិរោះ ។ មញ្ជុ<មន+វញ្ជ+ឧ, លុបន.វ = សទ្ទជាតិញ៉ាំងចិត្តនៃអ្នកស្ដាប់ឱ្យរីករាយ; វិ. **សុណន្តានំ មនំ វញ្ជេតីតិ> មញ្ជុ ។ មញ្ជុំ ភណតីតិ> មញ្ជុភាណកោ**

មញ្ជេដ្ឋ គុ. ពណ៌ហង្សបាទ, ពណ៌ដូចជាជើងនៃហង្ស (ក្រហមទន់) ។

មញ្ញតិ កិ. [មន+យ+តិ.វ., ន+យ>ញ្ញ] ដឹង, សំគាល់, ស្មាន ។

មញ្ញថ កិ. [មន+យ+ថ.វ., ន+យ>ញ្ញ] ដឹង, សំគាល់, ស្មាន ។

មញ្ញន្តុ កិ. [មន+យ+អន្តុ.ប., ន+យ>ញ្ញ] ចូរដឹង, ចូរសំគាល់, ចូរស្មាន ។

មញ្ញាមិ កិ. [មន+យ+មិ.វ.] ដឹង, សំគាល់, ស្មាន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មញ្ញិត្ត កិ. [មន+យ+ឥ_អា.+ត្ត_អជ្ជ.] ដឹងហើយ, សំគាល់ហើយ, ស្មានហើយ ។

មដ្ឋ គុ. ម៉ដ្ឋ, រលីង, ស្អាត ។ - **សាដក** ពុំ. សាដកមានសាច់រលីង, -ម៉ដ្ឋ ។

មដ្ឋកុណ្ឌលី ពុំ. [មដ្ឋកុណ្ឌល+ឦ] មាណពឈ្មោះមដ្ឋកុណ្ឌលី, មាណពមានកុណ្ឌលរលីង, មាណពមានចំហៀររលីង; វិ. **មដ្ឋំ កុណ្ឌលំ> មដ្ឋកុណ្ឌលំ, មដ្ឋកុណ្ឌលំ យស្ស អត្ថិតិ> មដ្ឋកុណ្ឌលី** ។ - **ទេវបុត្ត** ពុំ. ទេវបុត្តឈ្មោះមដ្ឋកុណ្ឌលី ។ - **វណ្ណ** ពុំ. ភេទដូចជាភេទនៃមាណពឈ្មោះមដ្ឋកុណ្ឌលី ។

មណិ ពុំ. [មន+ឥ, ន>ណ] កែវមណី, កែវ វិ. **មនតិ មហគ្ឃភាវំ គច្ឆតីតិ> មណិ** ។ - **អាលោក** ពុំ. ពន្លឺនៃកែវមណី) ។

មណិការ ពុំ. [មណ+ករ+ណ] អ្នកធ្វើនូវកែវមណី, ជាងកែវមណី; វិ. **មណឹ ករោតីតិ> មណិការោ** ។ - **កុលុបក** ពុំ. អ្នកចូលទៅកាន់ត្រកូលនៃបុគ្គលអ្នកធ្វើនូវកែវមណី, អ្នកចូលទៅកាន់ត្រកូលនៃជាងកែវមណី ។

មណិកុណ្ឌល នពុំ. [មណិ+កុណ្ឌល] កែវមណីនិងកុណ្ឌល, កុណ្ឌលជាវិការៈនៃកែវមណី ។ - **រត្តវត្ថាទយោ** គុ. មានកែវមណីនិងកុណ្ឌលនិងសំពត់មានពណ៌ក្រហមជាដើម, មានកុណ្ឌលជាវិការៈនៃកែវមណីនិងសំពត់មានពណ៌ក្រហមជាដើម ។

មណិខចិត្ត គុ. [មណិ+ខចិត្ត] ដែលរចនាដោយកែវមណី, ដែលវិចិត្រ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ដោយកែវមណី ។

មណិចិត្ត គុ. [-+ចិត្ត] ដ៏វិចិត្តដោយកែវមណី ។

មណិធជ ចុំ. [-+ធជ] ទង់ជាវិការៈនៃកែវមណី; វិ. **មណិស្ស វិការោ (ធជោ)> មណិមយោ, មណិមយោ ធជោ> មណិធជោ** ។

មណិបឋវី ឥ. [-+បឋវី] ផែនដីជាវិការៈនៃកែវមណី ។

មណិបភា ឥ. [-+បភា] ពន្លឺនៃកែវមណី, រស្មីនៃកែវមណី ។

មណិបល្លង្ក ចុំ. [-+បល្លង្ក] បល័ង្កជាវិការៈនៃកែវមណី ។

មណិបាការ ចុំ. [-+បាការ] កំពែងជាវិការៈនៃកែវមណី ។

មណិមយ គុ. [មណិ+មយ] ជាវិការៈនៃកែវមណី (វិការតទ្ធិត) ។ ដែលជនធ្វើហើយដោយកែវមណី (បកតិតទ្ធិត) ។ សម្រេចហើយដោយកែវមណី (និប្ផន្នតទ្ធិត) ។

មណិមុត្តាទិ គុ. [មណិមុត្ត+អាទិ] (វត្ថុ) មានកែវមណីនិងកែវមុក្តាជាដើម ។

មណិយដ្ឋិ ឥ. [-+យដ្ឋិ] ដងជាវិការៈនៃកែវមណី ។

មណិរតន នចុំ. [-+រតន] កែវគឺកែវមណី ។

មណិរូបក គុ. [-+រូប+ក] មានរូបប្រៀបជាវិការៈនៃកែវមណី, រូបជាវិការៈនៃកែវមណី ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មណិសោភណ ចុំ. [.+សោភណ] ជណ្ដើរជាវិការៈនៃកែវមណី,... ។

មណ្ឌនកជាតិ គុ. [មណ្ឌនក+ជាតិ] មានជាតិនៃបុគ្គលអ្នកប្រដាប់, .អ្នកស្អិតស្អាង ។

មណ្ឌប ចុំ. [មណ្ឌ+បា] មណ្ឌប, បារាំ (រស្មីនៃព្រះអាទិត្យឈ្មោះមណ្ឌៈ ប្រទេសផឹកនូវរស្មីនៃព្រះអាទិត្យគឺញ៉ាំងរស្មីនៃព្រះអាទិត្យឱ្យវិនាស; វិ. **មណ្ឌា រសីរសយោ, តេ បិវតិ វិនាសយតីតិ> មណ្ឌបោ** ។ មឌិ ធាតុ ប្រែថា ប្រដាប់; ប្រទេសប្រដាប់នូវជន ឬជនប្រដាប់; វិ. **មណ្ឌេតិ ជនំ មណ្ឌិយតិ ជនេហីតិ វា> មណ្ឌបោ** ។ ប្រទេសរក្សាទុកនូវរស្មីនៃព្រះអាទិត្យ វិ. **មណ្ឌំ បាតិ រក្ខតីតិ> មណ្ឌបោ** ។ - **ការក** គុ. អ្នកធ្វើនូវមណ្ឌប, .នូវបារាំ ។ - **មជ្ឈ** គុ. កណ្ដាលនៃបារាំ ។

មណ្ឌបាការ ចុំ. [មណ្ឌប+អាការ] អាការដូចជាអាការនៃមណ្ឌប, .នៃបារាំ ។

មណ្ឌលារាមវាសី គុ. [មណ្ឌលារាម+វស+ណី] អ្នកនៅក្នុងមណ្ឌលារាម ។

មណ្ឌសប្បិ នចុំ. [មណ្ឌ+សប្បិ] សប្បិដ៏ថ្លា, ទឹកដោះដ៏ថ្លា, ។

មណ្ឌិតបសាធិត គុ. [មណ្ឌិត+បសាធិត] ប្រដាប់ហើយស្អិតស្អាងហើយ ។

មណ្ឌូកភក្ខដ្ឋាន នចុំ. [មណ្ឌូក+ភក្ខ+ឋាន] ទីមានកង្កែបជាចំណី, ទីនៃសត្វមានកង្កែបជាភក្សាហារ ។ មណ្ឌូក<មណ្ឌ+ឱក = វិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មណ្ឌេតិ ឋលំ ភូសេតីតិ> មណ្ឌូកោ ។

មណ្ឌិត អ. [មណ្ឌ+ណេ+ត] ប្រដាប់ហើយ (ញុំាង...ឱ្យថ្លាហើយ, -ឱ្យផូរផង់ហើយ) ។

មតកភត្ត នបុំ. [មតក+ភត្ត] ភត្តគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យចំពោះបុគ្គលអ្នកស្លាប់ហើយ, ភត្តគឺបុគ្គលឧទ្ទិសនូវបុគ្គលអ្នកស្លាប់ហើយឱ្យ (មតក <មរ+ត+ក = វិ. **មរតិ មរីតិ វា> មតោ, មតោ ឯវ> មតកោ, មតកស្ស ទាតព្វំ ភត្តំ> មតកភត្តំ** ។

មត គុ. [មរ+ត] ស្លាប់, ស្លាប់ហើយ; វិ. **មរតិ មរិត្ថាតិ វា> មតោ** ។ -**កលេវរ** នបុំ. សាកសពនៃបុគ្គលដែលស្លាប់ហើយ ។ -**កាល** បុំ. កាលនៃ...ស្លាប់ហើយ ។ -**កុក្កុដ** បុំ. មាន់ស្លាប់ហើយ ។ -**បុព្វ** គុ. ដែលធ្លាប់ស្លាប់ហើយ ។ -**ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកស្លាប់ហើយ ។ -**សរីរ** នបុំ. សរីរៈនៃ...ស្លាប់ហើយ, សរីរៈដែលស្លាប់ហើយ ។

មតាមតភាវ បុំ. [មតាមត+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជា...ស្លាប់ហើយនិងមិនទាន់ស្លាប់ហើយ ។

មត្ត គុ. [មា+ត] ប្រមាណ, គ្រាន់តែ, ត្រឹមតែ, សព្វបើ, តិច, បន្តិចបន្តួច; វិ. **មីយតេតិ> មត្តំ** ។ -**ញ្ញូ** គុ. អ្នកដឹងនូវប្រមាណ, អ្នកស្គាល់នូវប្រមាណ; វិ. **មត្តំ ជានាតីតិ> មត្តញ្ញូ** ។ -**ញ្ញុភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ....ជាអ្នកដឹងនូវប្រមាណ ។ -**ភោជី** គុ. អ្នកបរិភោគនូវភត្តតាមប្រមាណ, កិ.បរិភោគតាមប្រមាណ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មត្ត គុ. [មទ+ត] ស្រវឹងហើយ, ចុះប្រេងហើយ ។ - **វរវារណ-សីហវិក្កន្តវិលាស** ចុំ. កិ.កែក្រាយ ដោយកិ.ឈានទៅនៃដំរីដ៏ប្រសើរដែលស្រវឹងហើយនិងកិ.ឈានទៅនៃសីហៈ, កិ.យាងយាស ដោយកិ.ឈានទៅនៃដំរីដ៏ប្រសើរដែលចុះប្រេងនិងកិ.ឈានទៅនៃសីហៈ ។ - **ហត្ថី** ចុំ. ដំរីចុះប្រេង, -ស្រវឹងហើយ ។

មត្តាសុខ នចុំ. [មត្តា+សុខ] សុខមានប្រមាណតិច, -បន្តិចបន្តួច ។ - **បរិច្ចាគា** ព្រោះកិ.លះនូវសុខតិច, -នូវសុខបន្តិចបន្តួច ។

មត្តិកា ឥ. [មត្ត+ណិក+អា.ឥ.] ដីស្អិត, ដី (វិ. **បទេសកត្តា មត្តេន បមាណេន យុត្តា> មត្តិកា**) ។ - **បាតិ** ឥ. ភាជនៈជាវិការៈនៃដី ។ - **បិណ្ឌ** ចុំ. ដុំនៃដីស្អិត,ដុំនៃដី ។ - **ភាជនី** នចុំ. ភាជនៈជាវិការៈនៃដី, ភាជនៈដី ។

មត្តិសម្ភវ គុ. [មត្តិ+សម្ភវ] មានមាតាជាដែនកើតព្រម, ដែលកើតព្រមអំពីមាតា ។

មត្ថក ចុំ. [មស+ថ+កស., ស>ត] ទីបំផុត, កំពូល, ក្បាល, អំបែងក្បាល (វិ. **មសិយតីតិ> មត្ថកោ**) ។ - **មជ្ឈ** គុ. កណ្តាលនៃក្បាល, -នៃអំបែងក្បាល ។

មត្ថលុង្គ នចុំ. [មត្ថ+លុង្គ] ខួរក្នុងក្បាល, ខួរក្នុងអំបែងក្បាល ។

មទ ចុំ. [មទ+អ] កិ.ស្រវឹង, សេចក្តីស្រវឹង; វិ. **មជ្ជនំ> មទោ** ។ - **កាល** ចុំ. កាលនៃសេចក្តីស្រវឹង ។ - **វេគ** ចុំ. កំលាំងនៃសេចក្តីស្រវឹង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មទ្ទថ កិ. [មទ្ទ+អ+ថ.ប.] ចូរញាំញី, ចូរច្របាច់, ចូរឈ្លី ។

មទ្ទនហត្ថី បុំ. [មទ្ទន+ហត្ថី] ដំរីអ្នកញាំញី, -ជាន់ ។

មទ្ទនាមទ្ទនភាវ បុំ. [មទ្ទនាមទ្ទន+ភាវ] ភាវៈនៃកិ.ញាំញី និងកិ.មិនញាំញី, ភាវៈគឺកិ.ជាន់និងកិ.មិនជាន់ ។

មទ្ទន្ត គុ. [មទ្ទ+អន្ត] កាលញាំញី, កាលជាន់, កាលឈ្លី ។

មទ្ទន្តុ កិ. [មទ្ទ+អ+អន្តុ.ប.] ចូរញាំញី,ចូរជាន់, ចូរឈ្លី, ចូរច្របាច់ ។

មទ្ទាបិត គុ. ឬ កិ. [មទ្ទ+ណាបេ+ឥ.អា.+ត] គឺ...ញាំង...ឱ្យញាំញី ហើយ,... ។

មទ្ទាបេថ កិ. [មទ្ទ+ណាបេ+ថ.ប.] ចូរញាំង...ឱ្យញាំញី, -ឱ្យជាន់,... ។

មទ្ទាបេត្វា អ. [មទ្ទ+ណាបេ+ត្វា] ញាំង...ឱ្យញាំញីហើយ, -ឱ្យឈ្លី ហើយ,... ។

មទ្ទិតបទុម នបុំ. [មទ្ទិត+បទុម] ផ្កាឈូកដែលបុគ្គលញាំញីហើយ, -ឈ្លី ហើយ ។

មទ្ទីសទិស គុ. [មទ្ទី+សទិស] ប្រាកដស្មើដោយនាងទេវីឈ្មោះមទ្ទី ឬ មទ្រី ។

មធុ នបុំ. [មធុឬមន+ឧ] ឃ្មុំ, ទឹកឃ្មុំ ។ វិ. **មញ្ញតិ ញាយតិ មធុរន្តិ** > **មធុ** ។ . **អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ទឹកឃ្មុំ, ដើម្បីសេចក្ដីត្រូវការដល់ទឹកឃ្មុំ ។ . **ករជាតិ** ឥ. ជាតិនៃសត្វធ្វើនូវទឹកផ្អែម ។ . **ករណត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.ធ្វើនូវទឹក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ផ្អែម ។ - **ករសរិក្ខតា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺបណ្ឌិតឃើញស្មើដោយសត្វធ្វើនូវទឹកផ្អែម, ភាវៈនៃ...ជាអ្នកប្រាកដស្មើដោយសត្វធ្វើនូវទឹកផ្អែម ។ - **តេល** នប៉ុ. ទឹកឃ្មុំនិងប្រេង ។ - **បដល** នប៉ុ. ផ្លិតនៃឃ្មុំ, ផ្លិតនៃទឹកឃ្មុំ ។ - **បាយាស** ប៉ុ. បាយបាយាសដែលបុគ្គលចំអិនហើយដោយទឹកឃ្មុំ ។ - **មត្ត** គុ. ស្រវឹងហើយដោយទឹកឃ្មុំ, -ព្រោះទឹកឃ្មុំ, មានទឹកឃ្មុំជាប្រមាណ ។ - **រស** ប៉ុ. រសនៃទឹកផ្អែម ។

មធុរ គុ. [មធុ+រ] មានរសផ្អែម, មានរសឆ្ងាញ់ (ពិរោះ, ឆ្ងាញ់); វិ. **មធុយស្ស អត្ថិតិ> មធុរោ** ។ - **កថា** ឥ. វាចាជាគ្រឿងពោលដ៏ពិរោះ, វាចាជាគ្រឿងពោលនូវពាក្យដ៏ពិរោះ ។ - **អគ្គ** គុ. មានរសឆ្ងាញ់ជាទីបំផុត, មានរសឆ្ងាញ់ដ៏លើសលុប ។ - **ធម្មកថា** ឥ. ធម្មកថាដ៏ពិរោះ, វាចាជាហេតុសម្តែងនូវធមិពិរោះ ។ - **បដិសន្ថារ** ប៉ុ. បដិសន្ថារៈដ៏ពិរោះ, ពាក្យប្រាស្រ័យតបដ៏ពិរោះ ។ - **បាណិកា** អ.ន. ឈ្មោះមធុរបាណិកា, មានដៃមានរសជាតិឆ្ងាញ់, មានបាតដៃឆ្ងាញ់ ។ - **ព្យញ្ជនភត្ត** គុ. មានម្ហូបនិងបាយមានរសជាតិឆ្ងាញ់ ។ - **ភោជន** គុ. មានភោជនមានរសឆ្ងាញ់ ។ - **វចន** នប៉ុ. ពាក្យដ៏ពិរោះ ។ - **សទ្ទ** ប៉ុ. សំឡេងដ៏ពិរោះ ។ - **ស្សរ** ប៉ុ. សំឡេងដ៏ពិរោះ ។ - **ហត្ថរស** គុ. មានរសនៃដៃដ៏ឆ្ងាញ់ ។

មធុរោជា គុ. [មធុរ+ឱជា] មានឱជាដ៏ឆ្ងាញ់, មានឱជៈដ៏ពីរោះ ។

មធុសក្ខរាទិ គុ. [មធុសក្ខរ+អាទិ] (វត្ថុ) មានទឹកឃ្មុំ និងស្ករជាដើម ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មនសា [មន+នា] ដោយចិត្ត ។

មនសិកត្វា អ. [មនសិ+ករ+ត.អា.+ត្វា] ធ្វើទុកក្នុងចិត្តហើយ ។

មនសិករោតិ កិ. [មនសិ+ករ+ឱ+តិ.វ.] ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ។

មនសិកាតព្វ កិ. [មនសិ+ករ+តព្វ] គឺ....គប្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ។

មនសិការ បុំ. [មនសិ+ករ+ណ] កិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត; វិ. **មនសិ ករណំ> មនសិការោ** ។

មនសោ [មន+ស] នៃចិត្ត ។

មនំនដ្ឋ គុ. [មនំ+នដ្ឋ] វិនាសហើយបន្តិចបន្តួច, ខូចតិច ។ (មនំ ប្រែថា តិច ចុះក្នុង **អព្យយ**)

មនាប គុ. [មន+អប+អ] ជាទីគាប់ចិត្ត (ញុំាងចិត្តឱ្យចម្រើន, ..ឱ្យរីករាយ; វិ. **មនំ អប្បាយតិ វឌ្ឍេតីតិ> មនាបោ**)

មនាបជាតិក គុ. [មនាបជាតិ+ណិក] ប្រកបដោយជាតិជាទីគាប់ចិត្ត, ប្រកបដោយជាតិនៃបានៈជាទីគាប់ចិត្ត ។

មនាបស្សវន គុ. [មនាប+សុ+យុ] ជាទីហូរទៅក្នុងអារម្មណ៍ជាទីគាប់ចិត្ត; វិ. **មនាបេ អារម្មណេ សវតិ ឯត្ថាតិ> មនាបស្សវនំ** ។

មនុជ គុ. [មនុ+ជាត] អ្នកកើតអំពីជនឈ្មោះមនុ (មនុ<មន+ឧ = វិ. **មនតិ ជានាតិ សក្កានំ ហិតាហិតន្តិ> មនុ, តម្ហា មនុម្ហា ជាតោតិ> មនុជោ**) ។

មនុញ្ញ គុ. [មន+ញប+អ] ញុំាងចិត្តឱ្យត្រេកអរ, -ឱ្យរីករាយ, -ឱ្យខ្ពស់ឡើង (ជាទីគាប់ចិត្ត, ជាទីពេញចិត្ត); វិ. **មនំ ញាបេតិ តោសេតីតិ> មនុញ្ញំ** ។

មនុស្ស ចុំ. [មន+ឧស្ស] ជនអ្នកមានចិត្តខ្ពស់; វិ. **មនោ ឧស្សោ ឧស្សន្នោ អស្សាតិ> មនុស្សោ** ។ <មន+ឧស្ស = ជនអ្នកដឹងនូវអំពើដែលមានប្រយោជន៍និងអំពើមិនមានប្រយោជន៍; វិ. **ហិតាហិតំ មនតិ ជានាតីតិ> មនុស្សោ** ។ - **គណនា** ឥ. កិ.រាប់នៃមនុស្ស ។ - **ជាតិ** ឥ. ជាតិនៃមនុស្ស, កំណើតនៃមនុស្ស ។ - **ទលិទ្ទ** គុ. ជាមនុស្សកំសត់, ជាមនុស្សទាល់ក្រ ។ - **ទោភគ្យ** នចុំ. ភាវៈនៃចំណែកនៃធមិដ៏អាក្រក់របស់មនុស្ស, ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកមានចំណែកអាក្រក់ក្នុងមនុស្ស; វិ. **ទុជ្ជធម្មស្ស ភាគោ> ទោភាគោ, ទោភាគស្ស ភាវោ> ទោភគ្យំ, មនុស្សានំ ទោភគ្យំ> មនុស្សទោភគ្យំ** ។ - **បដិលាភ** ចុំ. កិ.បានចំពោះនូវអត្តភាពជាមនុស្ស, កិ.បានចំពោះនូវភាពជាមនុស្ស ។ - **ភូត** គុ. ជាមនុស្ស, ជាមនុស្សកើតហើយ, កើតជាមនុស្ស ។ - **អនាថ** គុ. មនុស្សឥតទីពឹង ។

មនុស្សត្ត នចុំ. [មនុស្ស+ត្ត] ភាវៈនៃមនុស្ស, ភាវៈនៃ...ជាមនុស្ស; វិ. **មនុស្សស្ស ភាវោ> មនុស្សត្តំ** ។

មនុស្សាវាស ចុំ. [មនុស្ស+អាវាស] ជាទីនៅអាស្រ័យនៃមនុស្ស, ជាទីនៅកុះករនៃមនុស្ស ។

មនុស្សិត្ថីវណ្ណ ចុំ. [មនុស្ស+ឥត្ថី+វណ្ណ] ភេទដូចជាភេទនៃស្រីមនុស្ស ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ម

មនោ ចុំ. [មន+អ] ចិត្ត (វិ. **មនតិ ជានាតីតិ> មនោ**) ។ មន ស័ព្ទនេះកាលបើរួមចូលជាបទសមាសហើយ ត្រូវយកស្រះអរបស់ ន ជា ឱ ។ **-កម្ម** នចុំ. មនោកម្ម, កម្មគឺបុគ្គលធ្វើដោយចិត្ត ។ **-ទុច្ចរិត** នចុំ. មនោទុច្ចរិត, កម្មគឺបុគ្គលប្រព្រឹត្តអាក្រក់ហើយដោយចិត្ត ។ **-បកោប** ចុំ. កិ.កម្រើកនៃចិត្ត, កិ.កគ្រើកដោយចិត្ត ។ **-បទោស** ចុំ. សេចក្តីប្រទូស្តក្នុងចិត្ត, -ដោយចិត្ត, -នៃចិត្ត ។ **-បសាទមត្ត** គុ. កិច្ចគ្រាន់តែកិ.ញ៉ាំងចិត្តឱ្យជ្រះថ្លា ។ **-បុព្វង្គម** គុ. មានចិត្តដល់មុន; វិ. **មនោ បុព្វង្គមោ ឯតេ. សន្តិ> មនោបុព្វង្គមា** ។ **-មយ** គុ. សម្រេចហើយអំពីចិត្ត, -ដោយចិត្ត; វិ. **មនតោ និប្ផន្នាតិ> មនោមយា** ។ **-រថ** ចុំ. សេចក្តីប្រាថ្នា (សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្ត, សេចក្តីប្រាថ្នាជាទីត្រេកអរនៃចិត្ត) ។ **-រម** គុ. ជាទីរីករាយនៃចិត្ត; វិ. **មនោ រមតិ ឯត្ថាតិ> មនោរមំ** ។ **-សិលារស** ចុំ. រសនៃមនោសិលា, ទឹកនៃមនោសិលា ។ **-សិលាហរិតាលចុណ្ណ** នចុំ. លំអិត ឬកំទេចនៃមនោសិលានិងហរិតាល ។ **-សុចរិត** នចុំ. កម្មគឺបុគ្គលប្រព្រឹត្តល្អហើយដោយចិត្ត ។ **-សេដ្ឋ** គុ. មានចិត្តប្រសើរបំផុត; វិ. **មនោ សេដ្ឋោ ឯតេសន្តិ> មនោសេដ្ឋា** ។

មន្តគហណ នចុំ. [មន្ត+គហណ] កិ.កាន់យកនូវមន្ត, កិ.រៀននូវមន្ត ។ មន្ត<មន+ត = វិ. **មុនាតិ ជានាតិ ឯមំ អនេនាតិ> មន្តោ** ។

មន្តជ្ឈាយក គុ. [មន្ត+អធិ+ឥ+ណ្វុ, អធិ>អជ្ឈ, ឥ>អយ] អ្នកសា្វធ្យាយនូវមន្ត, អ្នករៀននូវមន្ត; វិ. **មន្តេ អជ្ឈាយតីតិ> មន្តជ្ឈាយកោ** ។ - **ព្រាហ្មណ** បុំ. ព្រាហ្មណ៍អ្នកសា្វធ្យាយនូវមន្ត ។

មន្តបទ នបុំ. [មន្ត+បទ] បទនៃមន្ត ។

មន្តភាណី បុំ. [មន្ត+ភណ+ណី] អ្នកពោលដោយប្រាជ្ញាឈ្មោះមន្តា, អ្នកមានកិ.ពោលដោយប្រាជ្ញាឈ្មោះមន្តាជាប្រក្រតី ។

មន្តយន្ត គុ. [មន្ត+ណយ+អន្ត] កាលប្រឹក្សា, កាលពិភាក្សា, កាលជជែក, កាលខ្សឹប ។

មន្តយមាន គុ. [មន្ត+ណយ+មាន] កាលប្រឹក្សា,... ។

មន្តយិ កិ. [មន្ត+ណយ+ឦ.អជ្ជ.] ប្រឹក្សាហើយ, ខ្សឹបហើយ,... ។

មន្តយិំសុ កិ. [មន្ត+ណយ+ឧំ.អជ្ជ.] ប្រឹក្សាហើយ, ខ្សឹបហើយ,... ។

មន្តោសថ នបុំ. [មន្ត+ឱសថ] មន្តនិងឱសថ ។

មន្ទ គុ. [មទិ+អ, ចុះនិ.អា.] តិច, ទន់, ខ្លៅ, ខ្សោយ វិ. **មន្ទតិ អតិ-ខិណភាវំ គច្ឆតីតិ> មន្ទោ** ។ - **កថី** គុ. អ្នកមានវាចាជាហេតុពោលតិច ។ - **ធាតុក** គុ. អ្នកមានធាតុនៃបុគ្គលខ្លៅ, អ្នកមានធាតុខ្លៅ ។ - **បញ្ញ** គុ. អ្នកមានប្រាជ្ញាតិច, អ្នកមានប្រាជ្ញាទន់ ។ - **ពុទ្ធិ** គុ. អ្នកមានប្រាជ្ញាតិច, -ខ្សោយ ។ - **វាតេរិត** គុ. គឺខ្យល់រំភើយៗបក់ត្រូវហើយ, ដែលខ្យល់តិចៗបក់មកហើយ ។

មន្ទីភូត គុ. [មន្ទ+ភូត,ចុះឦ.អា.] មានគ្នាតិចកើតហើយ, មានសភាព

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទន់ខ្សោយកើតហើយ (ភូត ចុះមកជាសកត្តសព្ទ មិនបាច់ប្រែក៏បាន) ។ **មន្ទាតុ** អ.ន. (ព្រះរាជាឈ្មោះមន្ទាតុ ។ -**រាជាតក** នបុំ. ជាតកគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយព្រះរាជាឈ្មោះមន្ទាតុ ។

មម បុ.ស. [អម្ហ+ស_វិ>មម] នៃអញ, ដល់អញ, ... ។

មមាយិត គុ. [មម+អយ+ឥ_អា.+ត] ដែល...ប្រព្រឹត្តថាជារបស់នៃអញ, ដែល...ប្រកាន់ថាជារបស់នៃអញ, ដែលប្រកាន់ថារបស់អញ ។ -**វហិត** គុ. ប្រាសហើយចាក កិ.ប្រកាន់ថាជារបស់នៃអញ, វៀរហើយចាកកិ.ប្រកាន់ថាជារបស់នៃអញ ។

មម្មច្ឆេទវចន នបុំ. [មម្មច្ឆេទ+វចន] ពាក្យជាហេតុកាត់បង់នូវសេចក្ដីស្រឡាញ់ (មម្មច្ឆេទ<មម្ម+ឆិទ+ណ = វិ. **ឆិន្ទនំ**> **ឆេទោ**, **មម្មស្ស ឆេទោ**> **មម្មច្ឆេទោ**) ។

មយា បុ.ស. [អម្ហ+នា_វិ.>មយា] គឺអញ, គឺយើង, ... ។

មយុរគីវសំកាស គុ. [មយុរ+គីវ+សំកាស] មានផ្ទុតកដូចជាផ្ទុតកនៃក្ងោក ។

មរណ នបុំ. [មរ+យុ] មរណៈ, កិ.ស្លាប់, សេចក្ដីស្លាប់; វិ. **មរីយតេតិ**> **មរណំ** ។ -**កាល** បុំ. កាលនៃ កិ.ស្លាប់, កាលជាទីស្លាប់ ។ -**ធម្ម** គុ. (វត្ថុ) មានកិ.ស្លាប់ជាធម្មតា; វិ. **មរណំ ធម្មោ យស្ស តំ**> **មរណធម្មំ** ។ -**អន្ត** គុ. មានមរណៈជាទីបំផុត ។ -**អន្តិក** គុ. មានមរណៈជាទីបំផុត, ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសេចក្ដីទុក្ខមានមរណជាទីបំផុត ។ -**បណ្ណ** នបុំ. សំបុត្រ (ប័ណ្ណ)

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជាគ្រឿងស្លាប់, សំបុត្រដែលញ៉ាំងខ្លួនឱ្យស្លាប់ ។ - **បរិយោសាន** គុ. មានសេចក្ដីស្លាប់ជាទីបំផុត ។ - **ប្បត្ត** គុ. ដល់ហើយនូវមរណៈ, មានមរណៈដល់ហើយ ។ - **ព្យសនំ** នថុំ. សេចក្ដីស្លាប់និងសេចក្ដីវិនាស, ទុក្ខជាគ្រឿងញ៉ាំងសុខឱ្យវិនាសគឺកិ.ស្លាប់ ។ - **ភយតជ្ជិត** គុ. គឺភ័យអំពីមរណៈគម្រាមហើយ ។ - **ភយភីត** គុ. ខ្លាចហើយអំពីភ័យគឺមរណៈ ។ - **ភយ** នថុំ. ភ័យគឺមរណៈ, កិ.ខ្លាចអំពីមរណៈ ។ - **ភាវ** ថុំ. មរណភាព, ភាវៈគឺមរណៈ ។ - **មច្ចុ** ថុំ. មច្ចុគឺមរណៈ ។ - **មញ្ចុ** ថុំ. គ្រែជាទីស្លាប់ ។ - **មារ** ថុំ. មារគឺមរណៈ ។ - **មុខ** នថុំ. មាត់នៃ... ។ - **វហិតកោដ្ឋាស** ថុំ. ចំណែកដែលប្រាសហើយ (វៀរហើយ) ចាកមរណៈ ។ - **សមយ** ថុំ. សម័យនៃ..., សម័យជិតនឹងស្លាប់ ។

មរណស្សតិ ឥ. [មរណ+សតិ] សតិប្រារព្ធនូវមរណៈ, ធម្មជាតិជាគ្រឿងរឭកនូវសេចក្ដីស្លាប់; វិ. **មរណំ សរតិ ឯតាយាតិ> មរណស្សតិ** ។ - **ភាវនាវស** ថុំ. អំណាចនៃកិ.ញ៉ាំងមរណស្សតិឱ្យចម្រើន, អំណាចនៃកិ.ចម្រើននូវមរណស្សតិ ។

មរណសំខាត គុ. [មរណ+សំខាត] គឺបណ្ឌិតរាប់ព្រមហើយថាមរណៈ, ពេលគឺមរណៈ ។

មរណាភិភូ គុ. [មរណ+អភិភូ] អ្នកគ្របសង្កត់នូវមរណៈ ។

មរណុបាយ ថុំ. [មរណ+ឧបាយ] ឧបាយនៃសេចក្ដីស្លាប់, ឧបាយជាគ្រឿងស្លាប់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ម

មរតុ កិ. [មរ+អ+តុ.ប.] ចូរស្លាប់ ។

មរន្ត គុ. [មរ+អន្ត] កាលស្លាប់, កំពុងស្លាប់ ។

មរន្តិ កិ. [មរ+អ+អន្តិ.វ.] ស្លាប់, រមែងស្លាប់ ។

មរិចជីរកមត្ត គុ. [មរិច+ជីរក+មត្ត] វត្ថុត្រឹមតែម្រិចនិងជីរ ។

មរិតព្វ កិ. [មរ+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីស្លាប់ ។ . **សភាវតាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានកិ.គប្បីស្លាប់ជាសភាវៈ, ព្រោះភាវៈនៃខ្លួនមានភាវៈជាអ្នកគឺខ្លួនគប្បីស្លាប់ជាសភាវៈ ។

មរិត្វា អ. [មរ+ឥ.អា.+ត្វា] ស្លាប់ហើយ ។

មរិស្សតិ កិ. [មរ+អ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងស្លាប់ ។

មរិស្សាម កិ. [មរ+អ+ឥ.អា.+ស្សាម.ភ.] នឹងស្លាប់ ។

មរីចិ ន.តិល. [មរ+ឦចិ] រស្មី, ពន្លឺ, ថ្ងៃបណ្ដើរកូន (រី. **មារទេវ អន្ធការំ ចិនាសេកិកិ> មរីចិ**) ។

មរីចិកម្មដ្ឋាន នបុំ. [មរីចិ+កម្មដ្ឋាន] កម្មដ្ឋានមានថ្ងៃបណ្ដើរកូនជាអារម្មណ៍, កម្មដ្ឋានគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយថ្ងៃបណ្ដើរកូន ។

មរីចិកម្មដ្ឋានិក គុ. [មរីចិកម្មដ្ឋាន+ណិក] អ្នករៀននូវកម្មដ្ឋានមានថ្ងៃបណ្ដើរកូនជាអារម្មណ៍, អ្នកបំពេញនូវកម្មដ្ឋានគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយថ្ងៃបណ្ដើរកូន ។ . **ត្ថេរវត្ថុ** នបុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈអ្នករៀននូវ... ។

មរីចិធម្ម គុ. [មរីចិ+ធម្ម] មានថ្ងៃបណ្ដើរកូនជាធម៌, មានថ្ងៃបណ្ដើរ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

កូនជាធម្មតា ។

មល នថុំ. ឬគុ. [មល+អ] មន្ទិល, ស្នឹម, ច្រែះ, សេចក្តីសៅហ្មង; (វិ. **មលតិ សំកិលិស្សតិ ឯតេនាតិ> មលំ**) ។ - **គហិត** គុ. គឺមន្ទិល (ស្នឹម, ច្រែះ) ចាប់ហើយ ។ - **ដ្ឋានិយត្ថា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាហេតុជាទីតាំងនៃមន្ទិល ។ - **តរ** គុ. ជាមន្ទិលជាង, ជាមន្ទិលវិសេស, ជាមន្ទិលប្លែក ។ - **វត្ថុវណ្ណនា** ឥ. (ចូរមើលពាក្យប្រែនិងបទវិគ្គហៈនៃបិយវត្ថុវណ្ណនា) ។

មលិន គុ. [មល+ឥន, ឥ>ញ្ញ] សៅហ្មង ។ - **ធាតុក** គុ. មានធាតុដ៏សៅហ្មង ។ - **វត្ថ** នថុំ. សំពត់ដ៏សៅហ្មង ។

មល្ល ថុំ. អ្នកចំបាប់, ស្តេចមល្លៈ ។ - **បុត្ត** ថុំ. កូននៃជនអ្នកចំបាប់ ។ - **មុដ្ឋិយុទ្ធ** ន. ឬ គុ. កិ.ច្បាំងដោយក្តាប់ដៃនៃអ្នកចំបាប់, កិ.ប្រយុទ្ធដោយក្តាប់ដៃនៃ... ។ - **រាជកុល** នថុំ. ត្រកូលនៃស្តេចមល្លៈ ។ - **រាជធីតា** ឥ. ធីតានៃស្តេចមល្លៈ ។

មល្លិកា អ.ន. ទេវីឈ្មោះមល្លិកា ។

មស្សុ នថុំ. [មស+សុ] ពុកមាត់ ឬពុកចង្កា (វិ. **មសិយតិ អាម-សិយតីតិ> មស្សុ**) ។ - **កម្ម** នថុំ. កម្មគឺកិ.កោរនូវពុកមាត់, កម្មគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដល់ពុកមាត់ ។ - **ករណទិវស** ថុំ. ថ្ងៃជាទីធ្វើនូវពុកមាត់ ។

មហគ្ឃ គុ. [មហ+អគ្ឃ] មានតម្លៃច្រើន, ថ្លៃច្រើន, គួរនូវតម្លៃច្រើន ។ - **កម្ពល** នថុំ. សំពត់កម្ពលមានតម្លៃច្រើន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មហគ្ឃស គុ. [មហ+ឃសឬមហគ្ឃ+អស] អ្នកស៊ីច្រើន, អ្នកស៊ីនូវវត្ថុមានតម្លៃច្រើន, អ្នកមានភោជនគឺបុគ្គលគប្បីស៊ីមានតម្លៃច្រើន ។

មហជ្ឈាសយភាវ បុំ. [មហជ្ឈាសយ+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានអាធ្យាស្រ័យធំ, -ទូលាយ ។

មហណ្ណវ បុំ. [មហ+អណ្ណវ] អន្លង់ទឹកដ៏ធំ, សមុទ្រដ៏ធំ, មហាសមុទ្រ ។

មហទ្ធន គុ. [មហន្ត+ធន] អ្នកមានទ្រព្យច្រើន; វិ. **មហន្តំ ធនំ យស្ស សោ> មហទ្ធនោ** ។ -**ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានទ្រព្យច្រើន ។

មហន្ត គុ. [មហ+អន្ត] ធំ, ច្រើន, ប្រសើរ, ខ្លាំង (វិ. **មហតិ បុជ្ជី បាបុណាតីតិ> មហន្តោ; មហន្តំ,មហន្តី** ឬ **មហតី**) ។ -**តរ** គុ. ធំជាង, ធំវិសេស ។ -**ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកធំ ។ -**តាយ** ព្រោះភាវៈនៃ....ជា...ធំ ។ -**មហន្ត** គុ. ធំៗ, ធំដ៏ក្រៃលែង ។

មហន្ធការ បុំ. [មហន្ត+អន្ធការ] ងងឹតធំ, ងងឹតខ្លាំង ។

មហប្ផល គុ. [មហន្ត+ផល] មានផលធំ, មានផលច្រើន; វិ. **មហន្តំ ផលំ យស្ស សោ> មហប្ផលោ** ។ -**តរ** គុ. មានផលច្រើនជាង, ជាទានមានផលធំជាង ។ -**ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជារបស់មានផលធំ ។

មហព្វល គុ. [មហន្ត+ពល] មានកម្លាំងធំ, មានកម្លាំងច្រើន; វិ. **មហន្តំ ពលំ យស្ស សោ> មហព្វលោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មហព្ភយ នប៉ុ. ឬ គុ. [មហន្ត+ភយ] ភ័យធំ, មានភ័យធំ, កាលមានភ័យធំ ។

មហល្លក គុ. [មហ+លា+ណ្ហុ] អ្នកកាន់យកនូវភារៈនៃខ្លួនជាអ្នកមានអាយុច្រើន (ចាស់, មនុស្សចាស់, តាចាស់); វិ. **អាយុមហន្តំ លាតិ គណ្ហាតីតិ> មហល្លកោ** ។ ឥ. **មហល្លិកា** ។ **- កាល** ប៉ុ. កាលនៃ...ជា...ចាស់ ។ **- តន្តវាយ** ប៉ុ. ជាងតម្បាញចាស់, ជាជាងតម្បាញចាស់ ។ **- តរ** គុ. ចាស់ជាង, ចាស់ប្លែក ។ **- ត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...ចាស់ ។ **- ត្ថេរ** ប៉ុ. ព្រះថេរៈចាស់ ។ **- ភាវ** ប៉ុ. ភាវៈនៃ...ជាមនុស្សចាស់ ។ **- វេស** ប៉ុ. ភេទនៃបុគ្គលចាស់ ។

មហា គុ. [មហន្ត>មហា] ធំ, ច្រើន,ខ្លាំង, ប្រសើរ ។ **- អកាល-មេឃ** ប៉ុ. មេឃដែលតាំងឡើងក្នុងសម័យមិនមែនជាកាលដ៏ធំ, មេឃដែលធ្លាក់ចុះក្នុងសម័យមិនមែនជាកាលដ៏ធំ, អកាលមេឃដ៏ធំ ។ **- អប្ផោឋិក** នប៉ុ. កិ.ទះដ៏ធំ, កិ.ទះដៃខ្លាំង, កិ.ទះខ្លាំង ។ **- អរញ្ញ** នប៉ុ. ព្រៃធំ ។ **- ឧបដ្ឋាន** ទីជាទីបម្រើធំ ។ **- កច្ឆុ-ផល** នប៉ុ. ផ្លែនៃខ្ញែធំ ។ **- កុសីត** គុ. អ្នកលិចចុះក្នុងអំពើគឺបណ្ឌិតគប្បីខ្ពើមដ៏ធំ, អ្នកខ្ជិលច្រអូសធំ ។ **- កោលាហល** នប៉ុ. កោលាហលធំ, កិ.ជ្រួលជ្រើមខ្លាំង, ។ **- គោធា** ឥ. ទន្សងធំ ។ **- ឃដ** ប៉ុ. ក្អមធំ, ។ **- ចង្កម** នប៉ុ. ទីជាទីចង្ក្រមធំ ។ **- ជន-កាយ** ប៉ុ. ពួកនៃមហាជន ។ **- ជម្ពុក្ខន្ធ** ប៉ុ. ដើមនៃព្រីងធំ ។ **- ជម្ពុបេសិ** ឥ. សាច់នៃព្រីងធំ, ចំណិតនៃព្រីងធំ ។ **- ជម្ពុរុក្ខ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចុំ. ដើមនៃព្រឹងធំ, ជម្ពូព្រឹក្សដ៏ធំ ។ . ជានិក គុ. អ្នកមានសេចក្ដីសាបសូន្យធំ ។ . ជាំលោ ឥ. អណ្ដាតភ្លើងដ៏ធំ ។ . តល គុ. មានផ្លែដ៏ធំ, មានផ្លែដ៏ទូលាយ ។ . តាលក្ខន្ធបរិមាណ គុ. មានដើមត្នោតជាធំបរិមាណ ។ . តុណ្ឌិល អ.ន. ជ្រូកឈ្មោះមហាតុណ្ឌិលៈ ។ . ទានបតិ គុ. ជាម្ចាស់នៃទានធំ ។ . ទុគ្គត គុ. អ្នកដល់ហើយនូវសេចក្ដីលំបាកធំ, មហាទុគ៌ត ។ . ទេវសន្និ-បាត ចុំ. កិ.ប្រជុំនៃទេវតាធំ ។ . ធនវាណិជ ចុំ. ពាណិជអ្នកមានទ្រព្យច្រើន ។ . ធម្មស្សវន នចុំ. កិ.ស្ដាប់នូវធម៌ដ៏ធំ, ទីជាទីស្ដាប់នូវធម៌ដ៏ធំ; វិ. សុយ្យតេតិ> សវនំ, ធម្មស្ស សវ. នំ> ធម្មស្សវនំ ។ . នទី ឥ. ស្ទឹងធំ, ទន្លេធំ, មេទឹកធំ ។ . នទីឱឃ ចុំ. អន្លង់នៃមេទឹកដ៏ធំ, ជំនន់នៃមេទឹកដ៏ធំ ។ . នស ចុំ. រោងគ្រូធំ, រោងមានវត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីស៊ីច្រើន (វិ. មហន្តានិ ពហូនិ អសិតព្វានិ ភចន្តិ ឯត្ថាតិ> មហានសំ) ។ . នសាភិមុខ គុ. មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់រោងគ្រូធំ ។ . នាគ ចុំ. នាគធំ, ដំរីធំ ។ . នាទ កិ.វិ. បន្លឺខ្លាំង ។ . បដ៏ ចុំ. ឬ នចុំ. ផ្ទាំងសំពត់ធំ, សំពត់ផ្ទាំងធំ ។ . បឋវីឧទ្រិយនសទ្ទ ចុំ. សំឡេងនៃកិ.ស្រុតនៃផែនដីធំ, សំឡេងជាទីស្រុតចុះនៃផែនដីធំ។ . បណ្ណា-ការ ចុំ. បណ្ណាការដ៏ធំ, .ដ៏ច្រើន, គ្រឿងបណ្ណាការដ៏ធំ។ . បតា-បរាជភូត គុ. ជាព្រះរាជាឈ្មោះមហាបតាបៈ, .ឈ្មោះមហាបតាបៈកើតហើយ, កើតហើយជាព្រះ... ។ . បថ ចុំ. ផ្លូវធំ ។ . បទុម នចុំ. ផ្កាឈូកធំ ។ . បធាន នចុំ. សេចក្ដីព្យាយាមដ៏ធំ, សេចក្ដីព្យាយាមជាទីតាំងទុកដ៏ធំ (បធាន<ប+ធា+យុ = ព្យា.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

យាមជាគ្រឿងតម្កល់ទុក; វិ. មហគ្ឃានិ ឯកេនាកិ> មហាធំ) ‑ បរាធិក គុ. អ្នកមានកំហុសដ៏ធំ, អ្នកមានទោសខុសដ៏ធំ, អ្នកប្រកបដោយកំហុសដ៏ធំ ។ ‑ បរិច្ចាគ ចុំ. ការបរិច្ចាគដ៏ធំ ។ ‑ បវារណា ឥ. បវារណាធំ, គិធីជាទីញ៉ាំងសង្ឃឱ្យប្រាថ្នាទូទៅដ៏ធំ ។ ‑ បវារណាទិវស ចុំ. ថ្ងៃជាទីធ្វើនូវមហាបវារណា, ថ្ងៃគឺពិធីជាទីញ៉ាំងសង្ឃឱ្យប្រាថ្នាធំ ។ ‑ បំសុកូលិក គុ. អ្នកមានកិ. ទ្រទ្រង់នូវសំពត់បង្សុកូលជាវត្តដ៏ធំ ។ ‑ បាជិ ឥ. ភាជនៈធំ ។ ‑ បាដិហារិយករណដ្ឋាន នចុំ. ទីជាទីធ្វើនូវបាដិហារ្យធំ ។ ‑ បាសាណ ចុំ. ថ្មធំ ។ ‑ បិតា ចុំ. ជាបិតាធំ ។ ‑ បុញ្ញ គុ. អ្នកមានបុណ្យធំ; វិ. មហន្តំ បុញ្ញំ យស្ស សោ> មហាបុញ្ញោ ។ ‑ បូរ ចុំ. នំធំ ។ ‑ ភក្ខ គុ. មានភក្សាហារច្រើន, មានចំណីច្រើន ។ ‑ ភយភីត គុ. ខ្លាចហើយអំពីភ័យដ៏ធំ, ខ្លាចហើយព្រោះភ័យដ៏ធំ ។ ‑ ភារសហ គុ. អ្នកអត់ធន់នូវភារៈដ៏ធំ, អ្នកអត់ទ្រាំនូវភារៈដ៏ធំ ។ ‑ ភិក្ខុសង្ឃបរិវារ គុ. មានពួកនៃភិក្ខុច្រើនជាបរិវារ; វិ. ភិក្ខូនំ សង្ខ្យា> ភិក្ខុសង្ខ្យា, មហន្តោ ភិក្ខុសង្ខ្យា> មហាភិក្ខុសង្ខ្យា ។ មហាភិក្ខុសង្ខ្យា បរិវារោ យស្ស សោ> មហាភិក្ខុសង្ឃបរិវារោ ។ ‑ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុត គុ. គឺពួកនៃភិក្ខុច្រើនចោមរោមហើយ, គឺភិក្ខុសង្ឃច្រើនចោមរោមហើយ ។ ‑ ភិនិក្ខមន នចុំ. កិ.ចេញទៅដើម្បីគុណដ៏ធំក្រៃលែង, កិ.ចេញទៅចំពោះដើម្បីគុណដ៏ធំ, កាលជាទីចេញទៅដើម្បីគុណដ៏ក្រៃលែង, មហាភិនិក្ខមន៍ (ការចេញបួស) ។ ‑ ភោគកុល នចុំ. ត្រកូលនៃជន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អ្នកមានភោគៈច្រើន ។ - **ភោគក្ខន្ធ** ចុំ. គំនរនៃភោគៈដ៏ធំ, -ដ៏ច្រើន ។ - **មច្ឆរី** ចុំ. អ្នកមានសេចក្ដីកំណាញ់ធំ, -ខ្លាំង ។ - **មេឃគជ្ជិតសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយសំឡេងដែលមហាមេឃគ្រហឹមហើយ, -គម្រាមហើយ ។ - **មោហតមោនទ្ធ** គុ. គឺងងឹតគឺមោហៈដ៏ធំគ្របសង្កត់ហើយ ។ - **រាជទត្តិយ** គុ. ជារបស់គឺមហារាជប្រទានហើយ, -ឲ្យហើយ ។ - **លតាបសាធន** នចុំ. វត្ថុជាគ្រឿងប្រដាប់ឈ្មោះមហាលតា, គ្រឿងប្រដាប់ឈ្មោះមហាលតាបសាធនៈ ។ - **វនគោសិង្គសាលវនាទីនិ** គុ. មានព្រៃឈ្មោះមហាវ័ននិងព្រៃឈ្មោះគោសិង្គសាលវ័នជាដើម។ - **វនសណ្ឌ** ចុំ. ដងនៃព្រៃធំ ។ - **វរាហ** ចុំ. ជ្រូកធំ, ជ្រូកស្រុកធំ, (ដំរីធំ) ។ - **វាតបាន** បង្អួចធំ, ទីជាទីផឹកនូវខ្យល់ធំ ។ - **វាលុករាសិ** ចុំ. គំនរនៃខ្សាច់ដ៏ធំ ។ - **វិភវ** ចុំ. ភោគៈគឺបុគ្គលគប្បីសោយធំ, សម្បត្តិច្រើន ។ - **វិរវ** គិ.វិ. ស្រែកខ្លាំង ។ - **វិសាលមាឡក** ចុំ. រោងដ៏ទូលាយធំ ឬរោងធំទូលាយ ។ - **វីចិ** ឥ. រលកធំ ។ - **វេណុគុម្ព** ចុំ. គុម្ពនៃឫស្សីធំ ។ - **វេយ្យាករណ** នចុំ. កិ.ធ្វើអោយជាក់ច្បាស់ដ៏ធំ, អ្នកទ្រទ្រង់នូវវេយ្យាករណ៍ធំ, អ្នករៀននូវ...។ - **សកដ** នចុំ. រទេះធំ ។ - **សកុណសង្ឃ** ចុំ. ហ្វូងនៃសត្វស្លាបធំ ។ - **សក្ការសម្មាន** នចុំ. សក្ការៈនិងសេចក្ដីរាប់អានដ៏ធំ ។ - **សាខាភញ្ជន** នចុំ. កិ.បំបាក់នូវមែកធំ, កិ.កាច់នូវមែកធំ ។ - **សាវកបរិវុត** គុ. គឺសាវ័កធំចោមរោមហើយ, គឺសាវ័កច្រើនហែហាមហើយ ។ - **សេន** គុ. អ្នកមានសេនាធំ ។ - **ហសិយ** នចុំ. កិ.សើចខ្លាំង ។

មហិទ្ធិក គុ. [មហន្ត+ឥទ្ធិ+ក] អ្នកមានឫទ្ធិច្រើន; វិ. **មហតិ ឥទ្ធិ អស្សាតិ> មហិទ្ធិកោ** ។

មហិស ប៉ុ. [មហី+សី+អ] (សត្វ) ដេកលើផែនដី (ក្របី), **មហិយំ សេតីតិ> មហិសោ** ។ ចុះនិគ្គហិត ជា **មហឹសោ** ក៏មាន ។

មហិស្សាស ប៉ុ. [មហន្ត+ឥស្សាស] អ្នកបាញ់ទៅនូវកូនសរដ៏ប្រសើរ (ខ្មាន់ធ្នូដ៏ប្រសើរ) ។ **ឥស្សាស**<ឧសុ+អស+ណ, ឧ>ឥ = វិ. **ឧសុំ អសតិ ខិបតីតិ> ឥស្សាសោ** ។ - **កុមារ** ប៉ុ. កុមារឈ្មោះមហិស្សាសះ ។

មហិឡាមុខ អ.ន. ដំរីឈ្មោះមហិឡាមុខះ ។ - **ជាតក** នប៉ុ. ជាតកគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយដំរីឈ្មោះមហិឡាមុខះ ។

មហី ឥ. [មហ+អ, ចុះឦ] ផែនដី (វិ. **មហតីតិ> មហី**) ។

មហុស្សាហ គុ. [មហន្ត+ឧស្សាហ] អ្នកមានសេចក្ដីឧស្សាហ៍ដ៏ធំ; វិ. **មហន្តោ ឧស្សាហោ យស្ស សោ> មហុស្សាហោ** ។

មហេសក្ខ គុ. [មហន្ត+សក្ខ] អ្នកមានស័ក្តិធំ, អ្នកមានសក្តាដ៏ធំ ។

មហេសី គុ. [មហន្ត+ឥស ឬ ឯស+ណី] អ្នកស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំ, អ្នកស្វែងរកនូវគុណដ៏ធំមានសីលគុណជាដើម; វិ. **មហន្តេ សីលាធិកេ ឯសតីតិ> មហេសី** ។

មហោឃ ប៉ុ. [មហន្ត+ឱឃ] អន្លង់ដ៏ធំ, ជំនន់ដ៏ធំ, ទឹកជំនន់ដ៏ធំ ។ - **ប្បវត្តន** នប៉ុ. កិ.ប្រព្រឹត្តិទៅនៃទឹកជំនន់ដ៏ធំ ។ - **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយជំនន់ទឹកដ៏ធំ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មហោទធិ បុំ. [មហន្ត+ឧទធិ] សភាវៈទ្រទ្រង់នូវទឹកដ៏ធំ (មហាសមុទ្រ, សមុទ្រធំ, ទន្លេធំ) ។ **ឧទធិ**<ឧ+ធា+ឥ = វិ. **ឧទកំ ធារេតីតិ**> **ឧទធិ** ។

មំស នបុំ. [មន+ស. ន>និគ្គហិត] វត្ថុដែល...គប្បីដឹង (សាច់) ; វិ. **មនិតព្វំ ញាតព្វន្តិ**> **មំសំ** ។ -**កល្យាណ** នបុំ. លំអនៃសាច់, សេចក្ដីល្អនៃសាច់, សាច់ល្អ ។ -**ខណ្ឌ** បុំ. ឬ នបុំ. ដុំនៃសាច់, បំណែកនៃសាច់ ។ -**បេសិ** ឥ. ដុំនៃសាច់, ចម្រៀក ឬ បន្ទះនៃសាច់ ។ -**លោហិតលេបន** នបុំ. មានកិ.លាបដោយសាច់និងឈាម, មានសាច់និងឈាមជាគ្រឿងលាប ។ -**សញ្ញា** ឥ. សេចក្ដីសំគាល់ថាសាច់ ។

មា និ. កុំ, ពុំ (បើប្រើរួមចូលជាមួយនឹងកិរិយាសព្ទដែលជាអជ្ជតនីវិភត្តិ ត្រូវប្រែថា កុំ...ឡើយ ឧ. **មា ករិ** « កុំធ្វើឡើយ » ; បើរួមចូលជាមួយនឹងបញ្ចមី វិភត្តិ ត្រូវប្រែថា ចូរកុំ...ឧ. **មា ករោហិ** ចូរកុំធ្វើ ។ ល ។

មាគណ្ឌិយ, -យា អ.ន. ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះមាគណ្ឌិយៈ, ព្រាហ្មណីឈ្មោះមាគណ្ឌិយា ។ -**ប្បមុខ** គុ. មាននាងទេវីឈ្មោះមាគណ្ឌិយាជាប្រមុខ ។

មាណវ, -ក បុំ. [មនុ+វណ, ន>ណ] ជនជាពូជវង្សមនុ (មាណព, មនុស្សកម្លោះ); វិ. **មនុនោ អបច្ចំ**> **មាណវោ** ។ ចុះ ក-សគត្ថៈជា **មាណវក** ក៏មាន ។ -**រូប** នបុំ. រូបដូចជារូបនៃមាណពតូច ។ -**វណ្ណ** បុំ. ភេទដូចជាភេទនៃមាណពតូច ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មាតង្គ ចុំ. [មហន្ត+អង្គ, លុបហន្ត, អ>អា, ចុះត_អា.] មានអវយវៈគឺមានសរីរៈដ៏ធំ (ដំរី, ដំរីឈ្មោះមាតង្គៈ); វិ. **មហន្តំ អង្គំ សរីរ-មេតស្សាតិ> មាតង្គោ** ។ **_ នាគ** ចុំ. ដំរីឈ្មោះមាតង្គៈ ។

មាតលិ អ.ន. ទេវបុត្តឈ្មោះមាតលី (ទេវបុត្តជានាយសារថីរបស់ព្រះឥន្ទ្រ) ។ **មាតលី**<មា+តល+ណី = អ្នកចាត់ចែងនូវប្រយោជន៍និងសុខដល់សត្វទាំងឡាយដូចជាមាតា; វិ. **មា មាតា វិយ សត្តានំ ហិតសុខំ តលតិ វិទធាតីតិ> មាតលិ** ។ **_ សង្គាហក** គុ. ទេវបុតអ្នកសង្គ្រោះឈ្មោះមាតលី ។

មាតា ឥ. [មាន+រាតុ] ស្ត្រីអ្នករាប់អាននូវកូន (មាតា, ម្ដាយ); វិ. **បុត្តំ មានេតីតិ> មាតា** ។ មួយយ៉ាងទៀត (បា+រាតុ, បា>ម) ស្ត្រីអ្នកថែរក្សានូវកូន; វិ. **បុត្តំ បាតីតិ> មាតា** ។ **_ បិតុ-ឧបដ្ឋានធម្ម** ចុំ. ធម៌គឺកិ.បម្រើនូវមាតានិងបិតា ។ **_ បិតុដ្ឋាន** នបុំ. ទីនៃមាតានិងបិតា, ទីដូចជាទីនៃមាតានិងបិតា ។ **_ បេតិភរ** គុ. អ្នកចិញ្ចឹមនូវមាតានិងបិតា ។

មាតាមហ ចុំ. [មាតុ+អាមហ] បិតារបស់មាតា, ជីតាខាងមាតា, ជីតា ។ **_ កុល** នចុំ. ត្រកូលនៃបិតារបស់មាតា, ត្រកូលនៃជីតា ។

មាតិកា ឥ. [មាតុ+ណិក, ចុះអា_ឥ.] ធម្មជាតិដូចមាតា, ធម្មជាតិឋិតនៅក្នុងទីដូចជាមាតា (ប្រឡាយ, ប្រឡាយទឹក, មាតិកាធម៌) ។

មាតិបក្ខ ឥ. [មាតុ+បក្ខ, ឧ>ឥ] ចំណែកនៃមាតា, ពួកនៃមាតា ។

មាតុកុច្ឆិ ឥ. [មាតុ+កុច្ឆិ] ផ្ទៃនៃមាតា ។ **_ គត** គុ. ទៅក្នុងផ្ទៃនៃមាតា,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នៅក្នុងផ្ទៃនៃមាតា ។

មាតុគាម ចុំ. [មាតុ+គាម] ជនមានស្រុកដូចជាស្រុកនៃមាតា (ស្ដ្រី, មាតុគ្រាម) ។ - **រហិតដ្ឋាន** នចុំ. ទីដែលប្រាសហើយចាកមាតុគ្រាម, ទីដែលវៀរហើយចាកមាតុគ្រាម ។

មាតុដ្ឋាន នចុំ. [មាតុ+ឋាន] ទីនៃមាតា, ទីដូចជាទីនៃមាតា ។

មាតុបដ្ឋាន នចុំ. [មាតុ+ឧបដ្ឋាន] កិ.បម្រើនូវមាតា, កិ.ទំនុកបម្រុងនូវមាតា; វិ. **ឧបដ្ឋហិយតេតិ> ឧបដ្ឋានំ, មាតុយា ឧប-ដ្ឋានំ> មាតុបដ្ឋានំ** ។

មាតុល ចុំ. [មាតុ+ឧល] បុរសជាបងនៃមាតា (ឪពុកមា, ឪពុកធំ); វិ. **មាតុយា ភាតា> មាតុលោ** ។ - **កុដុម្ពិក** ចុំ. កុដុម្ពិកៈជាឪពុកធំ ។ - **ធីតា** ឥ. ធីតានៃឪពុកមា ។ - **បុត្ត** ចុំ. កូននៃឪពុកធំ ។

មាទិស គុ. [អម្ហ>ម>មា+ទិស+ក្វិ] ប្រាកដដូចជាអញ, ប្រាកដដូចជាយើង, ប្រាកដដូចជាតថាគត, វិ. **អហំ ឥវ ទិស្សតីតិ> មាទិសោ** ។ - **ពុទ្ធប្បមុខ** គុ. មានព្រះពុទ្ធប្រាកដដូចជាតថាគតជាប្រមុខ, -ជាប្រធាន ។

មាន ចុំ. [មន+ណ] កិ.សំគាល់, កិ.ដឹងដោយអំណាចនៃហេតុមានហេតុថាអញប្រសើរជាងគេជាដើម (មានះ, សេចក្ដីប្រកាន់); វិ. **សេយ្យាទិវសេន មញ្ញនំ> មានោ** ។ - **ជាតិក** គុ. ប្រកបដោយជាតិនៃសត្វមានមានះ, មានជាតិនៃសត្វមានមានះ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- ថទ្ធ គុ. អ្នកមានមានះរឹងត្អឹង; វិ. មានោ ថទ្ធោ យស្ស សោ> មានថទ្ធោ ។ - ថទ្ធតាយ ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានមានះរឹងត្អឹង ។ - និទ្ធ គុ. មានះដូចជាបបុស, មានះដូចជាដើមបបុស ។ - និស្សិត គុ. អាស្រ័យហើយនូវមានះ ។

មានស ន. ឬ គុ. [មន+ស_សកត្ថ.] ចិត្ត (មនោ ឯវ>មានសំ) ។ <មន+ណ, ចុះស_អា. = ឆន្ទៈមានក្នុងចិត្ត, សេចក្ដីប្រាថ្នាមានក្នុងចិត្ត, វិ. មនសិ ភវោ (ឆន្ទោ)> មានសោ ។

មានិត គុ. [មាន+ឥ_អា.+ត] ដែលជនរាប់អានហើយ, -បូជាហើយ, -គោរពក្រែងហើយ ។

មានុស បុំ. [មនុស្ស+ណ] ប្រជុំនៃមនុស្ស, ពួកនៃមនុស្ស; វិ. មនុស្សានំ សមូហោ> មានុសោ ។ ឥ. មានុសី ចុះឦ សម្រាប់ឥត្ថីលិង្គ ។

មានុសក ន. ឬ គុ. [មនុស្ស+កណ] ប្រជុំនៃមនុស្ស, ពួកនៃមនុស្ស; វិ. មនុស្សានំ សមូហោ> មានុសកោ ។ ជារបស់នៃមនុស្ស; វិ. មនុស្សានំ សន្តកំ> មានុសកំ ។

មានេត្វា អ. [មាន+អ ឬ ណេ+ត្វា] រាប់អានហើយ, រាប់រកហើយ, បូជាហើយ, គោរពក្រែងហើយ ។

មាបមាទកន្ទរ បុំ. ឬឥ. [មាបមាទ+កន្ទរ] ជ្រោះភ្នំឈ្មោះមាបមាទៈ ។ អ្នកដំណើរកាលបើដល់ជ្រោះភ្នំនេះ គេតែងស្រែកប្រាប់គ្នាថា « កុំប្រហែស ១ » ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មាបេត្វា អ. [មាច+ណេ+ត្វា] កហើយ, កសាងហើយ, សាងហើយ, និម្មិតហើយ ។

មាបេសិ កិ. [មាច+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] (ប្រែដូច មាបេត្វា) ។

មាយា ឥ. [មា+យ+អា-ឥ.] មាយា, កល, កិច្ចកល, កិ.លាក់ពុត ។

មារ ចុំ. [មរ+ណ] អ្នកសម្លាប់នូវកុសលធម៌; វិ. **កុសលធម្មេ មារេតីតិ> មារោ** ។ - **វត្ថុ** នចុំ. រឿងនៃមារ ។

មារកាយិក គុ. [មារកាយ+ណិក] អ្នកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពួកនៃមារ; វិ. **មារកាយេ ចរន្តីតិ> មារកាយិកា** ។

មារជាល នចុំ. [មារ+ជាល] បណ្ដាញនៃមារ, បណ្ដាញគឺមារ (ជាល ស័ព្ទនេះប្រែបានច្រើនយ៉ាងទៀតថាជាល, សំណាញ់, មង, បន្ទីង, បង្កាត់) ។

មារណត្ថ ចុំ. [មារណ+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.ញុំាង...ឱ្យស្លាប់, -ដល់កិ.សម្លាប់ ។

មារធេយ្យ គុ. [មារ+ធា+ឯយ្យ ឬណេយ្យ] ជាទីតាំងនៃមារ, ជាទីនៅនៃមារ, ជាទីគឺមារគប្បីទ្រទ្រង់ទុក ។ - **សំខាត** គុ. គឺបណ្ឌិតរាប់ព្រមហើយថាកិលេសវដ្ដៈជាទីទ្រទ្រង់នៃមារ, ពោលគឺទីជាទីតាំងនៃមារ, ... ។

មារពន្ធន នចុំ. [មារ+ពន្ធន] ចំណងគឺមារ, វត្ថុជាគ្រឿងចងគឺមារ, ចំណងនៃមារ, វត្ថុជាគ្រឿងចងនៃមារ ។ - **សំខាត** គុ. ពោលគឺចំណងនៃមារ... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មារពល នថុំ. [មារ+ពល] ពលនៃមារ ឬមារនិងពលនៃមារ ។

មារភាវ ថុំ. [មារ+ភាវ] ភាវៈនៃ... នោះជាមារ ។

មារមោហន នថុំ. [មារ+មោហន] ជាគ្រឿងវង្វេងនៃមារ, ជាគ្រឿងញុំាងមារឱ្យវង្វេង ។

មារវញ្ចន នថុំ. [មារ+វញ្ចន] ជាគ្រឿងលល្បួងនៃមារ, ជាគ្រឿងបញ្ឆោតនៃមារ ។

មារវិជយ ថុំ. [មារ+វិជយ] កិ.ផ្ចាញ់នូវមារ, កិ.ឈ្នះវិសេសនូវមារ ។

មារសេនប្បមោហន នថុំ. [មារសេន+បមោហន] ជាគ្រឿងញុំាងមារនិងសេនានៃមារឱ្យវង្វេងទូទៅ ។ បមោហន<ប+មុហ+យុ ។

មារាបនបណ្ណ នថុំ. [មារាបន+បណ្ណ] សំបុត្រជាគ្រឿងញុំាងខ្លួនឱ្យស្លាប់ ។ មារាបន<មរ+ណាបេ+យុ = វិ. **មារាបេតិ ឯតេនាតិ> មារាបនំ** ។

មារាបិត តុ. [មរ+ណាបេ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ញុំាង...ឱ្យញុំាង...ឱ្យស្លាប់ហើយ ។ _ **ត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជា អ្នកគឺ...ញុំាង...ញុំាងឱ្យ...ឱ្យស្លាប់ហើយ ។

មារាបេស្សតិ កិ. [មរ+ណាបេ+ស្សតិ_ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យស្លាប់, នឹងសម្លាប់ ។

មារាវដ្តន នថុំ. [មារ+អា+វដ្ត+យុ] កិ.គឺមារឱ្យវិលទូទៅ, កិ.បង្វិលនៃ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មារ, កិ.រិលមួទៅព្រោះមារ ។

មារិត គុ. [មរ+ណេ+ត] គឺ...ឱ្យស្លាប់ហើយ, គឺ...ញ៉ាំង...ឱ្យស្លាប់ហើយ, គឺ...សម្លាប់ហើយ ។ - **កាល** ចុំ. កាលនៃ...គឺ...ឱ្យស្លាប់ហើយ ។ - **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺ...ឱ្យស្លាប់ហើយ, ភាវៈនៃ...ជាអ្នកគឺ...សម្លាប់ហើយ ។

មារិយមាន គុ. [មរ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលឱ្យស្លាប់, គឺ...កាលញ៉ាំង...ឱ្យស្លាប់ ។

មារិស អា.ន. ម្នាលអ្នកប្រាកដដូចជាយើង, ម្នាលអ្នកឥតទុក្ខ, នៃអ្នកនិរទុក្ខ (ពាក្យនេះសម្រាប់ហៅរកនូវមនុស្សជាទីស្រឡាញ់) ។

មារេតិ កិ. [មរ+ណេ+តិ_វ.] រមែងញ៉ាំង...ឱ្យស្លាប់, រមែងសម្លាប់ ។

មារេថ កិ. [មរ+ណេ+ថ_ប.] ចូរញ៉ាំង...ឱ្យស្លាប់, ចូរសម្លាប់ ។

មារេមិ កិ. [មរ+ណេ+មិ_វ.] រមែងញ៉ាំង...ឱ្យស្លាប់, រមែងសម្លាប់ ។

មារេយ្យំ កិ. [មរ+ណេ+ឯយ្យំ_ស.] គប្បីញ៉ាំង...ឱ្យស្លាប់, គប្បីសម្លាប់ ។

មារេសិ កិ. [មរ+ណេ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យស្លាប់ហើយ, សម្លាប់ហើយ ។

មាលកសីមា ឥ. [មាលក+សីមា] ដែននៃរោង, ព្រំដែននៃរោង ។

មាលា ឥ. [មា+ល] កម្រងផ្កា, ផ្កាកម្រង, ភួងផ្កា, របៀប (វិ. **មឺយកិ ឋាមឺយគឹកិ> មាលា)** ។ <លស+ក្វិ. = រ៉ិ. **មា ភមរា លសន្តិ គីឡន្តិ អភិរមន្តិ ឯតុ ឋិចនេនាកិ>**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មាលា ។ - **កចវរន្តរ** នបុំ. ចន្លោះនៃសម្រាមគឺផ្កាកម្រង, ខាងក្នុងនៃសម្រាមនៃផ្កាកម្រង ។ - **ការ** បុំ. អ្នកធ្វើនូវផ្កាកម្រង, ជាងផ្កាកម្រង, នាយមាលាការ; វិ. **មាលាយោ ករោតិតិ>** **មាលាភារោ** ។ - **គន្ធវិលេបនកប្បុរកដុកផលាទីនិ** នបុំ. (វត្ថុ.) មានផ្កាកម្រង និងគ្រឿងក្រអូប និងគ្រឿងលាប និងកប្បូរ និង គ្រឿងទេសជាដើម, មានផ្កាកម្រង និងវត្ថុមានក្លិន និងវត្ថុជាគ្រឿងលាប និងកប្បូរ និងផ្លែមានរសហឹរជាដើម ។ - **គុណ** បុំ. ចង្កោមនៃផ្កាកម្រង, សំណុំនៃ..., ភួងនៃ... ។ - **គុឡ** បុំ. ដុំនៃផ្កាកម្រង, ចង្កោមនៃ..., សំណុំនៃ... ។ - **ចុម្ពដក** បុំ. ឈ្នួតជាវិការៈនៃផ្កាកម្រង ។ - **បដិច្ឆាទន** នបុំ. វត្ថុជាគ្រឿងបិទបាំងជាវិការៈនៃផ្កាកម្រង, កិ.បិទបាំងដោយផ្កាកម្រង ។ - **បុប្ផទាម** នបុំ. ផ្កាកម្រង និងចង្កោមនៃផ្កា, ភួងផ្កានិងសំណុំនៃផ្កា ។ - **បូជា** ឥ. កិ.បូជាដោយផ្កាកម្រង ។ - **បូដី** បុំ. កញ្ចប់នៃផ្កាកម្រង ។ - **ភារី** គុ. មានភារៈគឺផ្កាកម្រង, មានផ្កាកម្រងជាភារៈ ។ - **ភារីទេវបុត្ត** បុំ. ទេវបុត្ត ឈ្មោះមាលាភារី ។ - **វច្ឆ** បុំ. គុម្ពនៃផ្កា ។ - **វិកតិ** ឥ. មាលាវិកតិ, ផ្កាកម្រងគឺបុគ្គលធ្វើឱ្យវិសេស, -គឺបុគ្គលធ្វើឱ្យប្លែក, ផ្កាកម្រងប្លែកៗ ។

មាលុវ, -វា នបុំ. ឬ ឥ. ពួរជ្រៃ, ឫសជ្រៃ ។

មាស បុំ. [មស+ណ] ខែ, សណ្តែករាជមាស (វិ. **សក្កានំ អាយុំ មិនន្តោ ឋិយ សិយតិ អន្តំ ករោតីតិ> មាសោ**) ។

មាសក បុំ. [មស+ណ្វុ] មាសក, ទ្រព្យមានមាសកជាប្រមាណ (វិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មម ឥធន្តិ មសីយតិ អាមសីយតិ គណ្ហយតីតិ> មាសោ) ។

មាសទិវស បុំ. ឬ នបុំ. [មាស+ទិវស] ខែនិងថ្ងៃ ។

មាសមត្ត គុ. [មាស+មត្ត] កាលត្រឹមតែមួយខែ, មានខែមួយជាប្រមាណ ។

មិគ បុំ. [មរ+អ, រ>គ, អនៃម>ឥ ឬមិ+រ.] ម្រឹគ (វិ. **មីយតិ ហឹសីយតិ មំសំ ខាទិតុកាមេហិ មនុស្សេហិ សីហាទ្យយាធីហិ ពលចមិគេហិ ចាតិ> មិគោ)** ។ - **ជាតិ** ឥ. ជាតិនៃម្រឹគ ។ - **ទាយ** បុំ. ព្រៃឈ្មោះមិគទា, ប្រទេសជាទីឱ្យនូវអភ័យដល់ម្រឹគ ។ - **ធេនុ** ឥ. ម្រឹគជាមេដោះ, មេដោះនៃម្រឹគ (មេម្រឹគ) ។ - **មារណត្ថ** បុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.ញុំាងម្រឹគឱ្យស្លាប់, -ដល់កិ.សម្លាប់នូវម្រឹគ ។ - **រាជ** បពិត្រម្រឹគជាស្តេច, បពិត្រស្តេចនៃម្រឹគ ។ - **លុទ្ទកកុល** នបុំ. ត្រកូលនៃព្រានម្រឹគ, ត្រកូលនៃព្រាននៃម្រឹគ ។

មិគារមាតា ន. ឈ្មោះមិគារមាតា, ឧបាសិកាជាមាតានៃសេដ្ឋីឈ្មោះមិគារៈ ។

មិគារមាតុប្បាសាទ បុំ. [-+បាសាទ] ប្រាសាទនៃឧបាសិកាឈ្មោះមិគារមាតា ។

មិគារសេដ្ឋី បុំ. [-+សេដ្ឋី] សេដ្ឋីឈ្មោះមិគារៈ ។

មិគី ឥ. មេម្រឹគ, ម្រឹគញី ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មិច្ឆា និ. ខុស ។ - **គាហ** ចុំ. កិ.កាន់យកខុស, សេចក្ដីប្រកាន់ខុស ។ - **ឋបិត** គុ. គឺបុគ្គលតាំងទុកខុសហើយ ។ - **ឋបិតត្តា** ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...គឺបុគ្គលតម្កល់ទុកខុសហើយ ។ - **ទស្សន** នចុំ. កិ.ឃើញខុស ។ - **បណិហិត** គុ. គឺបុគ្គលតំកល់ហើយខុស, គឺ...តាំងទុកខុសហើយ ។ - **វិតក្កឧទក** នចុំ. ទឹកគឺមិច្ឆាវិតក្កៈ, ទឹកគឺសេចក្ដីត្រិះរិះខុស ។ - **វិតក្កឧទកភរិត** គុ. ពេញដោយទឹកគឺមិច្ឆាវិតក្កៈ ។ - **សង្កប្បគោចរ** គុ. អ្នកមានតម្រិះខុសជាទីចរទៅនៃឥន្ទ្រិយ, អ្នកមានសេចក្ដីត្រិះរិះខុសជាអារម្មណ៍ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឥ. [មិច្ឆា+ទិដ្ឋិ] កិ.ឃើញខុស, សេចក្ដីយល់ខុស (ទិដ្ឋិ< ទិស+តិ = វិ. **មិច្ឆា ទស្សនំ> មិច្ឆាទិដ្ឋិ** ។ - **គហណ** នចុំ. កិ.កាន់យកនូវមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ - **តាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...នោះជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ, -ជាអ្នកមានទិដ្ឋិខុស, -ជាអ្នកមានកិ.ឃើញខុស ។ - **សមាទាន** គុ. អ្នកកាន់យកព្រមនូវមិច្ឆាទិដ្ឋិ, អ្នកមានកិ.កាន់យកព្រមនូវទិដ្ឋិខុស, អ្នកប្រកាន់ខ្ជាប់នូវមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

មិច្ឆាទិដ្ឋិក គុ. [មិច្ឆា+ទិដ្ឋិ+ក] អ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិ, អ្នកឃើញខុស; វិ. **មិច្ឆា បស្សតីតិ> មិច្ឆាទិដ្ឋិ, មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឯវ> មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ** ។ អ្នកមានទិដ្ឋិខុស, អ្នកមានសេចក្ដីយល់ខុស; វិ. **មិច្ឆា ទិដ្ឋិ យស្ស សោ> មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ** ។ - **កុល** នចុំ. ត្រកូលនៃជនជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។ - **បុត្ត** ចុំ. កូននៃជនអ្នកមិច្ឆាទិដ្ឋិ ។

មិតភាណី គុ. [មិត+ភណ+ណី] អ្នកពោលនូវពាក្យគឺបុគ្គលរាប់បាន, អ្នកពោលនូវពាក្យល្មមប្រមាណ, អ្នកពោលតិច; វិ. **មិតំ (ថចនំ)**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភណតីតិ> មិតភាណី ។ មិត<មា+ត = ប្រែថា រាប់, ប្រមាណ, តិច ។

មិត្ត ពុំ. [មិទ+ត] បុគ្គលអ្នកចងនូវជនដទៃចំពោះខ្លួន ឬអ្នករាប់អាន គឺស្រឡាញ់នូវជនដទៃ, អ្នករាប់អានគ្នា (មិត្រ); វិ. **មិនតិ ពន្ធតិ អត្តនិ ឋបេតិ> មិត្តោ; មេជ្ជតិ ឥំ សិនេហតីតិ វា> មិត្តោ** ។ - **កុដុម្ពិក** ពុំ. កុដុម្ពីឈ្មោះមិត្តៈ ។ - **ធម្មគុណ** ពុំ. គុណគឺធម៌របស់មិត្រ ។ - **ទុព្ភិចោរ** ពុំ. ចោរអ្នកប្រទូស្តចំពោះមិត្រ ។

មិទ្ធី គុ. [មិទ្ធ+ឦ] អ្នកមានគិ.ងុយដេក, អ្នកមានគិ.ងោកងក់; វិ. **មិទ្ធំ យស្ស អត្ថីតិ> មិទ្ធី** ។ មិទ្ធ<មិធ+ត = ប្រែថា រាយមាយ, អណ្តែតអណ្តូង; វិ. **មិទ្ធនំ ចិត្តស្ស សតិចិហាននំ> មិទ្ធំ** ។

មិនន្ត គុ. [មា+នា+អន្ត] កាលរាប់, កាលវាល់, កាលកំណត់ ។

មិនាតិ កិ. [មា+នា+តិ_វ., អានៃមា>ឥ] រាប់, វាល់, កំណត់ ។

មិនិត្វា អ. [មា+នា+ត្វា] រាប់ហើយ, វាល់ហើយ, កំណត់ហើយ ។

មិយ្យតិ កិ. [មរ+អ+តិ_វ., មរ>មិយ្យ] ស្លាប់ ។

មិលាត គុ. [មិលឬមិលេ+ត] ស្វិត, ស្រពោន, រញ្ជួម; ស្វិតហើយ, ស្រពោនហើយ ។ - **សរីរ** គុ. មានសរីរៈស្វិតហើយ ...

មិលាយតុ កិ. [មិល+ណាយ+តុ_ប.] ចូរស្វិត, ចូរស្រពោន, ... ។

មិលាយិ កិ. [មិល+ណាយ+ឦ_អជ្ជ.] ស្វិតហើយ, ស្រពោនហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មិស្សកាហារ ចុំ. [មិស្សក+អាហារ] អាហារដែលច្រឡូកច្របល់, -ច្រឡំបល់, -ច្រឡូកច្រឡំ ។

មីយតិ កិ. [មា+យ+តិ_វ., អានៃម>ញ] រាប់, វាល់ (បើជា មរធាតុ ប្រែថា « ស្លាប់ ») ។

មីយន្តិ កិ. (ដូច **មីយតិ** ប្លែកតែចុះអន្តិ) ។

មីឡ្ហ នចុំ. [មិហ+ល, ល>ឡ] លាមក, អាចម៍ (គូថ, ឧច្ចារ) ។

មុខ នចុំ. [មុខ+អ ឬមុ+ខ] អវយវៈជាហេតុប្រព្រឹត្តទៅនៃប្រយោជន៍និងសុខ (មុខ, មាត់); រូ. **ហិកស្សំ មុខកិ ឋបក្កិ ឯកេនាកិ> មុខំ ។ មុនក្កិ ពន្ធក្កិ ឯកេនាកិ ថា> មុខំ** ។ -**ឆិន្នតាលផល** នចុំ. ផ្លែនៃត្នោតដែលបុគ្គលកាត់ហើយត្រង់មុខ (ឬមាត់) ។ -**ធោវនឧទក** នចុំ. ទឹកសម្រាប់លាងនូវមុខ, -សម្រាប់លុបមុខ ។ -**ធោវនដ្ឋាន** នចុំ. ទីជាទីលាងនូវមុខ ។ -**ធោវនាទិ** គុ. (កិច្ច) មានកិ.លាងនូវមុខជាដើម ។ -**និមិត្ត** នចុំ. និមិត្តនៃមុខ ។ -**តុណ្ឌក** នចុំ. ចំពុះនៃមាត់ ។ -**បូរ** គុ. ពេញក្នុងមាត់, ញុំាងមាត់ឱ្យពេញ ។ -**មត្ត** គុ. ពាក្យត្រឹមតែមាត់ ។ -**វដ្ដិ** ឥ. កណ្ដាប់នៃមាត់ ។ -**វណ្ណ** ចុំ. សម្បុរនៃមុខ ។ -**វិវរវិនិគ្គត** គុ. ទៅហើយដោយមិនសល់វិសេសចាកប្រហោងនៃមាត់, ឃ្លាតចេញហើយចាកប្រហោងនៃមាត់ ។ -**សង្កោចនមត្ត** គុ. កម្មត្រឹមតែកិ.ស្វិញនៃមុខ, គ្រាន់តែកិ.ជួរនៃមុខ ។ -**សញ្ញត** គុ. អ្នកសង្រួមហើយនូវមាត់, អ្នក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មានមាត់សង្រួមហើយ ។ **- សំវុត្ត** ត. សំពែងគឺមាត់ ។

មុខោទក នថុំ. [មុខ+ឧទក] ទឹកសម្រាប់លាងនូវមុខ, -លុបនូវមុខ, -ខ្ពុរនូវមាត់; វិ. **មុខធោវនំ ឧទកំ> មុខោទកំ** ។ **- ទន្ត-កដ្ឋ** នថុំ. ទឹកសម្រាប់លាងនូវមុខនិងឈើស្ទន់ ។ **- ទាយក** ថុំ. អ្នកឱ្យនូវទឹកសម្រាប់លុបនូវមុខ ។

មុខោលោកន នថុំ. [មុខ+ឱលោកន] កិ.រមិលមើលនូវមុខ, កិ.យល់នូវមុខ ។ **- កិច្ច** នថុំ. កិច្ចគឺកិ.រមិលមើលនូវមុខ ។

មុគ្គមត្ត គុ. [មុគ្គ+មត្ត] មានសណ្តែកបាយជាប្រមាណ, ប៉ុនសណ្តែកបាយ ។

មុគ្គមាស ថុំ. [មុគ្គ+មាស] សណ្តែកបាយនិងសណ្តែករាជមាស ។

មុច្ចន នថុំ. [មុច+យ+យុ] កិ.រួច, កិ.ជ្រុះ (ភាវសាធនះ) ។ ជាទីរួច, ជាទីជ្រុះ (អធិករណសាធនះ) ។ ជាហេតុរួច (ករណសាធនះ) ។ **- កាល** ថុំ. កាលជាទីរួច ។

មុច្ចនកបុប្ផ ថុំ. [មុច្ចនក+បុប្ផ] ផ្កាដែលជ្រុះ ។

មុច្ចនាការ ថុំ. [មុច្ចន+អាការ] អាការគឺ កិ.រួច, អាការនៃកិ.រួច, អាការជាទីរួច ។

មុច្ចនុបាយ ថុំ. [មុច្ចន+ឧបាយ] ឧបាយជាគ្រឿងរួច, ឧបាយនៃកិ.រួច, ឧបាយជាហេតុរួច ។

មុច្ចន្តិ គុ. [មុច+យ+អន្តិ] កាលរួច, កាលជ្រុះ, កាលហូរចេញ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មុ

មុច្ចន្តិ កិ. [មុច+យ+អន្តិ_វ.] រួច, របួត, ជ្រុះ ។

មុច្ចិតុំ អ. [មុច្ច+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីរួច, រីកិ.រួច,... ។

មុច្ចិស្សតិ កិ. [មុច្ច+យ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងរួច,... ។

មុច្ចេយ្យ កិ. [មុច+យ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីរួច,... ។

មុច្ចិត គុ. [មុច្ច+ឥ_អា.+ត] ងប់ហើយ, ជ្រប់ហើយ, ស្គុតហើយ, ជ្រុលជ្រប់ហើយ ។

មុញ្ច កិ. [មុច+អ+ហិ_ប., ចុះនិ_អា., លុបហិ.] ចូរលះ, ចូរលែង, ចូរដោះ ។

មុញ្ចតិ កិ. [មុច+អ+តិ.វ., ចុះនិ_អា.] រមែងលះ, រួច, លែង, ដោះ, របួត, ជ្រុះ, បញ្ចេញ, ហូរចេញ ។

មុញ្ចកេសិ អ.ន. ជីវឈ្មោះមុញ្ចកេសិ ។

មុញ្ចបាទុកា ឥ. [មុញ្ច+បាទុកា] ទ្រនាប់ជើងជាវិការៈនៃស្មៅយាប្លង, ទ្រនាប់ជើងដែលបុគ្គលធ្វើហើយអំពីស្មៅយាប្លង ។

មុដ្ឋស្សច្ច នបុំ. [មុដ្ឋស្សតិ+ណ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកមានសតិភ្លេចហើយ, .វង្វេងហើយ; វិ. **មុដ្ឋា សតិ យស្ស សោ> មុដ្ឋស្សតិ, មុដ្ឋស្សតិនោ ភាវោ> មុដ្ឋស្សច្ចំ** ។ . **សំខាត** គុ. ពោលគឺភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកមានសតិភ្លេចហើយ ។

មុដ្ឋិវារក បុំ. [មុដ្ឋិ+វារក] ក្អមឬបំពង់មានសណ្ឋានដូចក្តាប់ដៃ; បំពង់សម្រាប់ដៃ, ក្តាប់នៃក្អម, .នៃបំពង់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មុ

មុដ្ឋិសម្មជ្ជនី ឥ. [មុដ្ឋិ+សម្មជ្ជនី] ក្ដាប់នៃអំបោស, ក្ដាប់នៃអំបោសសម្រាប់បោស ។

មុណ្ឌ, មុណ្ឌក គុ. [មុណ្ឌ+អ] កាត់, រលីង, ត្រងិល, ត្រងោល ។ **-សមណ** បុំ. សមណៈត្រងោល, ស្រមណ៍ត្រងោល ។ **-បព្វតមត្ថក** បុំ. កំពូលនៃភ្នំត្រងិល ។ **-សិរ** គុ. មានក្បាលត្រងោល ។

មុត្ត នបុំ. [មុច+ត] មូត្រ, ទឹកមូត្រ, ទឹកនោម; (វិ. **មិហតិ សិញ្ចតីតិ> មុត្តំ**) ។ គុ. ឬ កិ. = រួច, ផុត, ជ្រុះ, ... ។ ឥ. = កែវមុក្តា ។ **-ករីសបុណ្ណ** គុ. ពេញដោយមូត្រនិងករីស ។ **-ចាគ** គុ. អ្នកមានចាគៈផុតហើយ, អ្នកមានការលះរួចហើយ ។ **-ដ្ឋាន** នបុំ. ទីនៃ...រួចហើយ, -ផុតហើយ ។ **-មត្តាវ** គុ. គ្រាន់តែរួចហើយភ្លាម ។

មុត្តា ឥ. [មុច+ត, ចុះអា-ឥ.] កែវមុក្តា ។ **-ទាមសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយកម្រងនៃកែវមុក្តា, -ដោយចង្កោម (ឬភួង) នៃកែវមុក្តា ។ **-ធជ** បុំ. ទង់ជាវិការៈនៃកែវមុក្តា ។ **-យដ្ឋិ** ឥ. ដងជាវិការៈនៃកែវមុក្តា ។

មុត្តាហារ បុំ. [មុត្តា+ហារ] កែវមុក្តាហារ; កែវមុក្តានិងអង្កាំ ឬអង្កាំជាវិការៈនៃកែវមុក្តា ។

មុត្តិ ឥ. [មុច+តិ] កិ.រួច; វិ. **មុច្ចនំ> មុត្តិ** ។

មុទិតមន គុ. [មុទិត+មន] មានចិត្តរីករាយហើយ, -ត្រេកអរហើយ; វិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មុទិតោ មនោ យស្ស សោ> មុទិតមនោ ។

មុទុ, មុទុក គុ. [មុទ+ឧ] ទន់, ទន់ល្វន់, ទន់ភ្លន់ ។ . **ចិត្តតា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានចិត្តទន់ ។ . **ជាតិក** គុ. អ្នកមានជាតិដ៏ទន់ ។ . **តាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...ទន់ ។ . **ហទយ** គុ. អ្នកមានហឫទ័យដ៏ទន់ ។

មុទ្ទិកា ឥ. [មុទ+ណ្វុ, ចុះអា_ឥ.] ចិញ្ចៀន, ចិញ្ចៀនមានត្បូង (វិ. **មោទន្តិ ឯតាយាតិ> មុទ្ទិកា**) ។ នបុំ. ប្រែថា កូនសោ ។

មុទ្ធា ឥ. [មុទ+ធ,ចុះអា_ឥ.] ក្បាល, អំបែងក្បាល, កំពូល, ប្រាជ្ញាឈ្មោះមុទ្ធា (វិ. **មោទន្តិ ឯត្ថ ឧភាទយោតិ> មុទ្ធា**) ។

មុនាតិ កិ. [មុ+នា+តិ_វ. ឬមុន+អ+តិ_វ.] ចង, ដឹង ។

មុនិ បុំ. [មុន+ឥ] អ្នកដឹងនូវធម៌ទាំងពួង (អ្នកប្រាជ្ញ) ; វិ. **សព្វធម្មេ មុនតិ ជានាតីតិ> មុនិ** ។

មុយ្ហន្តិ កិ. [មុហ+យ+អន្តិ_វ.] វង្វេង, ងងឹត, ភាន់ភាំង, ស្រវាំង ។

មុសល បុំ. [មុស+អល] អង្រែ (វិ. **មុសតិ ឯតេនាតិ> មុសលោ**) ។ . **សាលា** ឥ. រោងនៃអង្រែ, រោងជាទីទុកនូវអង្រែ ។

មុសា និ. ពាក្យកុហក, ពាក្យមិនពិត ។ . **កថា** ឥ. វាចាជាហេតុពោលនូវពាក្យកុហក ។ . **វាទ** បុំ. កិ.ពោលនូវពាក្យកុហក ។

មុសាវាទី បុំ. [មុសា+វទ+ណី] អ្នកពោលនូវពាក្យកុហក ឬអ្នកមានកិ. ពោលនូវពាក្យកុហកជាប្រក្រតី; វិ. **មុសា វទតីតិ> មុសាវាទី, មុសា វទិតុំ សីលមស្សាតិ វា> មុសាវាទី** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មុ-មូ

មុហុត្ត ន. [ហុច្ច+ត, ចុះមុ-អា., លុបច្ច] មួយរំពេច, មួយស្របក់, មួយភ្លែត ។ - **មត្ត** គុ. កាលត្រឹមតែមួយរំពេច, ... ។ - **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយកាលមួយរំពេច ។

មុឡ្ហ ឬ **មូឡ្ហ** គុ. [មុហ+ឡ្ហត] វង្វេង, វង្វេងហើយ ។ - **គព្ភ** គុ. មានគភ៌វង្វេងហើយ ។ - **រូប** គុ. មានសភាពវង្វេងហើយ, មានរូបនៃបុគ្គលវង្វេងហើយ ។

មូគ គុ. [មិគ+អ, ឥនៃមិ>ឧ, ឧ>ឩ, ឬមុហ+គ, មុហ>មូ] គ, មនុស្សគ; វិ. **ចក្ខុមសក្កុណោយុត្តា មិគសជិសោតិ> មូគោ** ។ **មុយ្ហតិតិ ខា> មូគោ** ។

មូល នបុំ. [មូល+អ] ទីតម្កល់, ទីតាំង, ប្រទេសជាទីតាំង, ខាងដើម, ទីជិត, គល់, ឫស, តម្លៃ, ទ្រព្យជាដើមទុន, មើម ។ - **កម្មដ្ឋាន** នបុំ. កម្មដ្ឋានជាទីតាំង, កម្មដ្ឋានជាខាងដើម។ - **កម្មដ្ឋានមនសិការ** បុំ. កិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវមូលកម្មដ្ឋាន ។ - **គន្ធ** បុំ. ក្លិននៃឫស ។ - **ឃច្ច** គុ. មានឫសសម្លាប់បង់ហើយ, ឱ្យជាទោសគឺខ្លួនកម្ចាត់បង់ហើយព្រមទាំងឫស, ឱ្យជាធម្មជាតមានឫសគឺ...សម្លាប់បង់ហើយ, មានឫសដកឡើងហើយ ។ - **ឃាត** គុ. មានឫសគឺ...សម្លាប់បង់ហើយ ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាហេតុជាទីតាំង ។

មូលគណ្ឌ បុំ. មើមនៃដំឡូង, មើមនៃត្រាវ ។

មូលគមុដ្ឋិ ឥ. [មូលក+មុដ្ឋិ] ក្តាប់នៃដំឡូង, ក្តាប់នៃមើមដំឡូង, -នៃ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ត្រាវ ។

មូសិក បុ. [មុស+ណ្ហុ ឬណិក] កណ្ដុរ ឬកណ្ដោរ (បា. **មុសតិ ថេនេតីតិ> មូសិកោ**) ។ . **បោតក** បុ. កូននៃកណ្ដុរ ។

មេឃ បុ. [មិហ+ឃ] មេឃ, ភ្លៀង (បា. **មេហតិ សិញ្ចតិ លោកំ វស្សធារាហីតិ> មេឃោ**) ។ . **ឧតុ** នបុ. រដូវនៃមេឃ ។

មេឃត្ថនិត គុ. [មេឃ+ថនិត] សម្លេងនៃមេឃ, កិ.គ្រហឹមនៃមេឃ, គឺមេឃគ្រហឹមហើយ, -កម្ពុរហើយ ។

មេត្តចិត្ត នបុ. [មេត្តា+ចិត្ត] ចិត្តក្របដោយមេត្តា, ចិត្តមានមេត្តា ។

មេត្តា ឥ. [មិទ+ត, ចុះអា-ឥ.] ធម្មជាតិតែងស្រឡាញ់, -រាប់រក, -រាប់អាន ។ . **កម្មដ្ឋាន** នបុ. កម្មដ្ឋានមានមេត្តាជាអារម្មណ៍, កម្មដ្ឋានគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយមេត្តា ។ . **ភាវនា** ឥ. កិ.ញ៉ាំងមេត្តាឱ្យចម្រើន, បញ្ញាជាគ្រឿងញ៉ាំងមេត្តាឱ្យចម្រើន ។ . **វិហារី** បុ. អ្នកមានកិ.នៅដោយមេត្តាជាប្រក្រតី ។ . **សហគត** គុ. ប្រព្រឹត្តទៅដោយមេត្តា, ទៅមួយអន្លើដោយមេត្តា ។

មេធគ គុ. [មេធ+គម+ក្វិ] សេចក្ដីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ឬកលហធម៌ជាគ្រឿងដល់នូវកិ.ចម្លាយ (កលហធម៌កម្ចាត់នូវនិស្ស័យនៃខ្លួននិងបុគ្គលដទៃ; បា. **អត្តនោ និស្សយញ្ច បរញ្ច មេធមានោ គច្ឆតីតិ> មេធគោ**) ។

មេធាវី គុ. [មេធា+វី] អ្នកមានប្រាជ្ញា; បា. **មេធា យស្ស អត្ថីតិ> មេធាវី** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មោក្ខន្តិ កិ. [មោក្ខ+អ+អន្តិ.វ.] រួច, ផុត, របូត, ដោះ ។

មោក្ខ ចុំ. [មុច+អ] ធម៌ជាទីរួចចាកកិលេសមានរាគៈជាដើម ឬធម៌ជាគ្រឿងរួចចាកកិលេសមានរាគៈជាដើម; វិ. **មុច្ចន្តិ ឯត្ថ ឯតេន វា រាគាទីហីតិ> មោក្ខោ** ។ កិ.រួច វិ. **មុច្ចនំ> មោក្ខោ** ។ - **ធម្ម** ចុំ. ធម៌ជាគ្រឿងរួច, ធម៌ជាគ្រឿងញុំាងសត្វឱ្យរួចចាកទុក្ខ ។ - **ធម្មទេសក** គុ. អ្នកសម្ដែងនូវមោក្ខធម៌ វិ. **មោក្ខធម្មំ ទេសេតីតិ> មោក្ខធម្មទេសកោ** ។

មោគ្គល្លាន អ.ន. [មោគ្គល្លី+ណាន] ជនជាកូននៃព្រាហ្មណីឈ្មោះមោគ្គល្លី (នាមរបស់អគ្គសាវ័កទីពីរគឺព្រះថេរៈឈ្មោះមោគ្គល្លាន) វិ. **មោគ្គល្លិយា អបច្ចំ> មោគ្គល្លានោ** ។

មោឃ គុ. [មុហ+អ, ហ>ឃ] ឥតប្រយោជន៍, ទទេ, សូន្យ, មោឃៈ ។ - **បុរិស** ចុំ. បុរសមោឃៈ, បុរសទទេ ។

មោចនវេលា ឥ. [មោចន+វេលា] វេលាជាទីរួច, -ជាទីដោះ, -ជាទីស្រាយ, -ជាទីអាន, ... ។

មោចយិស្សុ កិ. [មុច+ណាយ+ឥំ.អជ្ជ.] រួចហើយ, ឱ្យរួចហើយ ។

មោចិត គុ. [មុច+ឥ.អា.+ត] គឺ...ដោះហើយ, -ស្រាយហើយ, ... ។

មោចេត្វា អ. [មុច+ណេ+ត្វា] ស្រាយហើយ, ដោះហើយ, អានហើយ, ... ។

មោចេស្សាមិ កិ. [មុច+ណេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងដោះ, នឹងអាន,... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មោ

មោទតិ កិ. [មុទ ឬ មោទ+អ+តិ.វ.] រមែងរីករាយ, ត្រេកអរ ។

មោទនដ្ឋាន នថុំ. [មោទន+ឋាន] ទីជាទីត្រេកអរ, ទីជាទីរីករាយ ។

មោនបថ ថុំ. [មោន+បថ] ធម៌ជាផ្លូវនេះនៃមុនី, គន្លងនៃមុនី; គន្លងនៃបុគ្គលអ្នកស្ងៀម ។

មោនភាវ ថុំ. [មោន+ភាវ] ភាវៈនៃ...ជាមុនី, ភាវៈនៃ...ជាអ្នកស្ងៀម ។

មោនមត្ត គុ. [មោន+មត្ត] គ្រាន់តែកិ.ស្ងៀម, គ្រាន់តែជាអំពើនៃមុនី, -នៃអ្នកស្ងៀម (មោន៑<មុនិ+ណ = វិ. **មុនិនោ ភាវំ**> **មោ-នំ**) ។

មោនេយ្យប្បដិបទា ឥ. [មោនេយ្យ+បដិបទា] សេចក្ដីប្រតិបត្តិជាប្រយោជន៍ដល់មុនី, -នៃមុនី ។

មោរ ថុំ. [មុរ+ណ] ក្ងោក ។ - **កលាបសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយសំណុំកន្ទុយនៃក្ងោក ។

មោហ ថុំ. [មុហ+ណ] សេចក្ដីវង្វេង, កិ.វង្វេង; វិ. **មុយ្ហនំ**> **មោ-ហោ** ។ - **ទោស** គុ. មានមោហៈជាគ្រឿងប្រទូស្ត ។ - **សម្ព-ន្ធន** គុ. មានមោហៈជាគ្រឿងចងព្រម ។ - **សម** គុ. ស្មើដោយមោហៈ ។

មោហេស្សាមិ កិ. [មុហ+ណេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងញ៉ាំង...ឱ្យវង្វេង, -ឱ្យងេងងោង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

យ ស.ន. ណា, ឯណា ។

យក្ខ ពុំ. [យក្ខ+អ.] បុគ្គលដែលគេតែងបូជា (យក្ស, ទេវតា); វិ. **យក្ខិយតេ បូជិយតេតិ> យក្ខោ** ។ . **គហអជគរគហកុម្ភីលគហាទិ** គុ. មានកិ.ចាប់នៃយក្ស និងកិ.ចាប់នៃថ្លាន់ និងកិ.ចាប់នៃក្រពើជាដើម ។ . **នាគសុបណ្ណ** ពុំ. យក្សនិងនាគ និងគ្រុឌ ។

យក្ខិនី ឥ. [យក្ខ+ឥនី] យក្ខិនី, នាងយក្ខិនី (យក្សស្រី) ។

យជន្តិ កិ. [យជ+អ+អន្តិ.វ.] បូជា, រមែងបូជា ។

យជិត្វា អ. [យជ+ឥ.អា.+ត្វា] បូជាហើយ ។

យញ្ញ ពុំ. [យជ+ញ, ជ>ញ] កិ.បូជា, យញ្ញៈ; វិ. **យជនំ> យញ្ញោ** ។ មួយយ៉ាងទៀត វិធីជាគ្រឿងបូជា; វិ. **យជន្តិ អនេនាតិ> យញ្ញោ** ។ . **សុត្តក** នពុំ. អំបោះឬខ្សែអំបោះដើម្បីយញ្ញ ៈ ។ . **អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់យញ្ញៈ ។

យដ្ឋិ ឥ. [យត+តិ, តនៃយត>ដ, តនៃតិ>ឋ] ឈើច្រត់, ដង ។ . **កោដិ** ឥ. ចុងនៃឈើច្រត់ ។ . **កោដិគ្គហណកិច្ច** នពុំ. កិច្ចដោយកិ. កាន់នូវចុងនៃឈើច្រត់ ។

យត្តកោ, -កា, -កំ គុ. មានប្រមាណត្រឹមណា, -ប៉ុនណា; មានមាន ប្រមាណឯណា ។

យតោ អ.ស.ន. [យ+តោ] អំពី...ណា, ក្នុង...ណា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

យត្រ អ.ស.ន. [យ+ត្រ] ក្នុង...ណា, ត្រង់...ណា ។

យត្ថកាម គុ. [យត្ថ+កាម] មានសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងអារម្មណ៍ណា ។ . **និបាតិនំ** មានកិ.ធ្លាក់ចុះក្នុងកាមណានីមួយ, មានកិ.ធ្លាក់ចុះតាមតែប្រទះក្នុងកាម, មានកិ.ធ្លាក់ចុះដោយមិនសល់ក្នុងសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងអារម្មណ៍ណាមួយ ។

យន្តនាឡិក នបុំ. [យន្ត+នាឡិក] ចំពួយនៃយន្ត, ... ។

យន្តិ កិ. [យា+អ+អន្តិ.វ.] ទៅ, ដល់ ។

យថា និ. [យ+ថា] ប្រការៈណា, ដោយប្រការៈណា, យ៉ាងណា ។ល។ . **អជ្ឈាសយំ** តាមអធ្យាស្រ័យ, គួរតាមអធ្យាស្រ័យ, គួរដល់អធ្យាស្រ័យ ។ . **ចិន្តិត** គុ. ដែលខ្លួនគិតហើយយ៉ាងណា, តាមដែលខ្លួនគិតហើយ ។ . **ឋាន** នបុំ. ទីយ៉ាងណា, ទីដូចដែល, ទីដដែល ។ . **ឋិតា** គុ. ឈរនៅហើយយ៉ាងណា, ឈរនៅដដែល . **តំ** និ. ដោយប្រការណា, ដោយពិត ។ . **ធោត** គុ. ដែលខ្លួនលាងហើយយ៉ាងណា, ដូចជាគឺគេលាងហើយ ។ . **និក្ខិត្ត** គុ. ដែលខ្លួនទុកហើយយ៉ាងណា, ដែលខ្លួនកប់ទុកហើយយ៉ាងណា ។ . **និសិន្ន** អង្គុយហើយយ៉ាងណា, អង្គុយដូចដែល ។ . **នុសិដ្ឋ** គុ. ដែល...ប្រៀនប្រដៅហើយយ៉ាងណា, តាមឱវាទដែល...ប្រៀនប្រដៅហើយ ។ . **បសាទនំ** គុ. តាមសេចក្តីជ្រះថ្លា ។ . **បត្ថិតំ** គុ. ដែលខ្លួនប្រាថ្នាហើយយ៉ាងណា, តាមដែលខ្លួនប្រាថ្នាហើយ ។ . **បូរិតំ** គុ. ពេញហើយយ៉ាងណា ។ . **ផាសុកដ្ឋាន** ទីមាន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សេចក្ដីសប្បាយយ៉ាងណា, ទីគួរតាមសេចក្ដីសប្បាយ, ទីគួរតាមសេចក្ដីស្រួល ។ - **ពលំ** កិ.វិ. តាមកម្លាំង, គួរតាមកម្លាំង, តាមគួរដល់កម្លាំង ។ - **ភិរន្តំ** តាមសេចក្ដីរីករាយ, តាមគួរដល់អធ្យាស្រ័យ ។ - **ភូតំ** តាមសេចក្ដីពិត ។ - **មន** គួរតាមចិត្ត ។ - **រុចិ** តាមសេចក្ដីគាប់ចិត្ត ។ - **រុចិតំ** ដែលខ្លួនគាប់ចិត្តហើយយ៉ាងណា, តាមដែលខ្លួនគាប់ចិត្ត ។ - **លទ្ធំ** ដែលខ្លួនបានហើយយ៉ាងណា, តាមដែលខ្លួនបានហើយ ។ - **វេគំ** តាមកម្លាំង, តាមសន្ទុះ, តាមល្បឿន ។ - **សភាវតោ** តាមសភាពដ៏គួរសម, គួរតាមសេចក្ដីពិត ។ - **សន្និហិតំ** ដែលខ្លួនចាត់ចែងហើយយ៉ាងណា ។ - **សទ្ធំ** តាមសទ្ធា ។ - **សុខំ** តាមសេចក្ដីសុខ, តាមស្រួល ។ - **សុតំ** ដែលខ្លួន ឮហើយយ៉ាងណា, តាមដែលខ្លួនឮហើយ ។

យថិច្ឆិកំ គុ. [យថា+ឥច្ឆិកំ] តាមសេចក្ដីប្រាថ្នា ។

យថិច្ឆិតំ គុ. [យថា+ឥច្ឆិតំ] ដែលខ្លួនប្រាថ្នាហើយយ៉ាងណា, តាមសេចក្ដីប្រាថ្នា ។

យទា និ. [យ+ទា] ក្នុងកាលណា, កាលណា ។

យទិ និ. បើ, ថាបើ ។

យន្នូន និ. បើដូច្នោះ, បើដូច្នោះមានតែ, ដូចម្ដេចហ្ន,.... ។

យមកវគ្គវណ្ណនា ឥ. [.+វណ្ណ+យុ+អា_ឥ.] កថាជាគ្រឿងពណ៌នានូវសេចក្ដីនៃយមកវគ្គ; វិ. **យមកវគ្គស្ស អត្ថំ វណ្ណេតិ ឯតាយាតិ> យមកវគ្គវណ្ណនា** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

យមក គុ. [យម+ណ្ក] ជាគូគ្នា, របស់ជាគូគ្នា ។

យមកបាដិហារិយ នថុំ. [.+បាដិហារិយ] បាដិហារ្យមានភ្លើងនិងទឹកជាគូគ្នា, យមកបាដិហារ្យ ។ . **សមាគម** ចុំ. សមាគមនិម្មិតយមកបាដិហារ្យ, កិ.ជួបជុំនៃ... ។

យមកបាដិហិរ នថុំ. (ដូចយមកបាដិហារិយ) ។

យមទូត ចុំ. [.+ទូត] ទូតនៃស្តេចយមៈ, ទូតនៃយមរាជ, បម្រើនៃ... ។

យមាមសេ កិ. [យម+អ+ស្យាម.ភ. ចូម.វ.] នឹងវិនាស, នឹងលំបាក, ត្រដាបត្រដួស ។

យស ចុំ. [យជ+អ, ជ>ស] យស (វិ. **យជតិ ឯតេនាតិ> យសោ ។ សព្វត្ថ យាតីតិ វា> យសោ**) ។ . **សម្បត្តិ** ឥ. កិ.ដល់ព្រមនៃយស, .ដោយយស ។

យសស្សី គុ. [យស+សី] អ្នកមានយស; វិ. **យសោ យស្ស អត្ថីតិ> យសស្សី** ។

យាគុ ឥ. [យា+គុ] បបរ, យាគូ (វិ. **យាតីតិ> យាគុ**) ។ . **ខជ្ជក** នថុំ. បបរនិងបង្អែម (ខជ្ជក<ខាទ+ត, ចុះ កសកត្ត = វត្ថុពីបុគ្គលគប្បីទំពាស៊ី) ។ . **តណ្ឌុល** នថុំ. អង្ករដើម្បីបបរ ។ . **ភត្តបូវ** ចុំ. បបរនិងបាយនិងនំ ។ . **ភត្តខាទនីយតម្ពូល-គន្ធមាលាបិលន្ធន** នថុំ. បបរនិងបាយនិងបង្អែមនិងម្លូនិងគ្រឿងក្រអូបនិងកម្រងផ្កានិងគ្រឿងប្រដាប់ ។

យាចក ចុំ. [យាច+ណ្ក] អ្នកសូម, ស្មូម; វិ. **យាចតីតិ> យាចកោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

យាចតិ កិ. [យាច+អ+តិ.វ.] សូម, អង្វរ ។

យាចនា ឥ. [យាច+យុ+អា.ឥ.] កិ. សូម, កិ. អង្វរ ។

យាចយោគ បុំ. [យាច+យោគ] អ្នកគួរដល់កិ.សូម, អ្នកគួរដល់សូម (**យោគ**<យុជ+ណ, ជ>គ = វិ. **យុជ្ជតីតិ**> **យោគោ**) ។

យាតិ កិ. [យា+អ+តិ.វ.] ទៅ, ដល់ ។

យាថ កិ. [យា+អ+ថ.ប] ចូរទៅ, ចូរដល់ ។

យាទិស គុ. [យ+ទិស+ក្វិ] ប្រាកដដូចជាឯណា, ដូចណា, បែបណា; វិ. **យោ វិយ ទិស្សតីតិ**> **យាទិសោ** ។

យាន នបុំ. [យា+យុ] វាហនៈជាគ្រឿងទៅ (យាន); វិ. **យាតិ ឯតេនាតិ**> **យានំ** ។

យានក នបុំ. [យា+យុ+ក.សកត្ថ] យានឬយានតូច (ក.បច្ច័យ ឬ ក.សកត្ថនេះកាលបើចុះមកភ្ជាប់នៅចុងនាមស័ព្ទណា នាមស័ព្ទនោះត្រូវប្រែថាតូច ដូច **បុត្តក** កូនតូច, **មញ្ចក** គ្រែតូច មានប៉ុណ្ណោះជាដើម) ។ . **អន្តរ** នបុំ. ចន្លោះនៃយានតូច ។

យានានុឃាត នបុំ. ឬ គុ. [យាន+អនុឃាត] កិ. បៀតបៀនរឿយៗនៃយាន, កិ. ទង្គិចរឿយៗនៃយាន, កិ.ប៉ះទង្គិចរឿយៗនៃយាន ។

យាបនមត្ត គុ. [យាបន+មត្ត] អាហារគ្រាន់តែជាគ្រឿងញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ, អាហារត្រឹមតែមួយឆ្អែត (**យាបន**<យប+យុ = វិ. **យាបេតិ ឯតេនាតិ**> **យាបនំ**) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

យាបនីយ កិ. ឬ គុ. [យប+អនីយ] គឺ...គប្បីឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ, -គប្បីញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

យាបយិស្សុ កិ. [យប+ណយ+ឧំ-អជ្ជ.] ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។

យាបេតិ កិ. [យប+ណេ+តិ-វ.] ញ៉ាំងអត្តភាពឱ្យប្រព្រឹត្តទៅ ។

យាម ពុំ. [យា+ម] យាម, វ័យ, វេលា (វិ. **យាតិ គច្ឆតីតិ> យា. មោ**) ។

យាវ និ. ត្រឹមណា, ដរាបណា ។

យាវតីវ និ. កាលមានប្រមាណឯណា, មានកំណត់ត្រឹមណា, មានប្រមាណត្រឹមណា ។

យាវជរា [យាវ+ជរា] ដរាបដល់ជរា, ដរាបដល់ចាស់ ។

យាវជ្ជកាលា [យាវ+អជ្ជ+កាល] ដរាបអំពីកាលក្នុងថ្ងៃនេះ ។

យាវជ្ជតនា [យាវ+អជ្ជ+តន] ដរាបអំពីកាលមានក្នុងថ្ងៃនេះ ។

យាវជីវ កំណត់ត្រឹមណានៃជីវិត, កំណត់មានប្រមាណឯណានៃជីវិត; វិ. **ជីវស្ស យត្តកោ បរិច្ឆេទោ> យាវជីវំ** ។

យាវតតិយំ ដរាបដល់គ្រាទី៣, កំណត់អស់វារៈជាគម្រប់៣ ។

យាវតាយុក [យាវតា+អាយុ+ក] កាលមានប្រមាណឯណានៃអាយុ, អស់កំណត់នៃអាយុ ។

យាវតិក [យាវតា+ណិក] មានប្រមាណត្រឹមណា, មានកំណត់ត្រឹមណា ។

យាវទត្ថ [យាវ+អត្ថ, ចុះទ_អា.] ប្រយោជន៍ប៉ុន្មាន, ដរាបដល់សេក្ដីត្រូវការ, មានប្រយោជន៍ត្រឹមណា (ដរាបដល់ឆ្អែត) ។

យាវមហន្ត [យាវ+មហន្ត] មានទំហំត្រឹមណា, មានទំហំប៉ុនណា ។

យាសិ កិ. [យា+អ+សិ_វ.] ទៅ, ដល់ ។

យាហិ កិ. [យា+អ ហិ_ច] ចូរទៅ, ចូរដល់ ។

យិដ្ឋ គុ. [យជ+ត] គឺ...បូជាហើយ ។ **- យាគ** ចុំ. យញ្ញៈដែលបុគ្គលបូជាហើយ, ការបូជាដែលបុគ្គលបូជាហើយ ។

យុគ នចុំ. [យុជ+អ] គូ, នឹម ។ **- គ្គាហ** កិ. វិ. កាន់យកនូវគូ, កាន់យកជាគូ ។ **- នង្គលាទិ** គុ. មាននឹមនិងនង្គ័លជាដើម ។ **- នង្គលត្ថ** ចុំ. ប្រយោជន៍ដល់នឹមនិងនង្គ័ល ។

យុជ្ជតិ កិ. [យុជ+យ+តិ_វ.] គួរ, ប្រកប ។

យុជ្ឈតិ កិ. [យុធ+យ+តិ_វ.] ច្បាំង, ជល់ ។

យុជ្ឈិតុកាម គុ. [យុជ្ឈិតុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីច្បាំង; វិ. **យុជ្ឈិតុំ កាមេតីតិ> យុជ្ឈិតុកាមោ** ។

យុញ្ជតិ កិ. [យុជ+អ+តិ_វ., ចុះនិ_អា.] ប្រកប ។

យុត្ត គុ. [យុជ+ត] គួរ, ប្រកប, គួរហើយ, ប្រកបហើយ ។ **- តរ** គុ. គួរជាង, គួរវិសេស ។ **- រូប** គុ. មានសភាពគួរ, ដ៏គួរ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

. **បយុត្ត** គុ. ប្រកបហើយខ្វល់ខ្វាយហើយ, អ្នកប្រកបហើយទាំងប្រកបទូរទៅហើយ ។

យុទ្ធ ន. ឬ កិ. [យុធ+ត] កិ.ច្បាំង, គឺ...ច្បាំងហើយ ។ . **សជ្ជ** គុ. អ្នកមានកិ.រៀបចំដើម្បីកិ.ច្បាំង, អ្នកត្រៀមដើម្បីកិ.ច្បាំង ។

យុវ ពុំ. [យុ+អ, ឧនៃយុ>ឧវ] កម្លោះ, ប្រុសកម្លោះ, ក្មេង, ជំទង់ ។

យុវតី ឥ. [យុ+តិ, ចុះញ] ក្រមុំ, ស្រីក្រមុំ, ជំទង់ ។

យូថ ពុំ. [យុ+ថ] ហ្វូង, មេខ្លោង ។ . **បតិ** ពុំ. ម្ចាស់នៃហ្វូង ។

យេភុយ្យេន និ. [យេភុយ្យ+នា] ដោយច្រើន, ច្រើនតែ ។

យោគ ពុំ. [យុជ+ណ] ព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកប, សេចក្តីព្យាយាម; វិ. **យុញ្ជតិ ឯតេនាតិ> យោគោ** ។ កិ.ប្រកប; វិ. **យុជនំ> យោគោ** ។ ព្យាយាមគឺបុគ្គលគប្បីប្រកប; វិ. **យុញ្ជិតព្វោតិ> យោគោ** ។

យោគាវចរ ពុំ. [យោគ+អវ+ចរ+អ] អ្នកព្រាច់ចុះកាន់សេចក្តីព្យាយាម (ព្រះយោគាវចរ); វិ. **យោគំ ចរិយំ អវចរតិ គវេតីតិ> យោគាវចរោ** ។

យោជន នពុំ. [យុជ+យុ] កិ.ប្រកប, គ្រឿងប្រកប (យោជន៍ជាមាត្រាវាស់បូរាណដែលមាននិយាយក្នុងគម្ពីរបាលីចែកជាពីរគឺ ១. សម្រាប់វាស់ប្រវែងភូមិភាគ ឬចម្ងាយផ្លូវចំនួន៤គាវុតគឺ ៤០០សិនជាមួយយោជន៍, ២. សម្រាប់វាស់កំពស់ដូចកំពស់ភ្នំ ឬដើមឈើកំណត់ត្រឹម៧ហត្ថជាមួយយោជន៍) ។ . **សត** ប.សំ. រយនៃ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

យោជន៍ ។ - **មត្ត** គុ. មានយោជន៍ជាប្រមាណ, ត្រឹមតែមួយយោជន៍ ។ - **សមុព្វេធ** គុ. ឬ ន. មានរយៈនៃយោជន៍ជាចំណែកខ្ពស់, មានកំពស់អស់រយៈនៃយោជន៍ ។ - **សតិក** គុ. ប្រកបដោយរយៈនៃយោជន៍ ។ - **អព្ភន្តរ** គុ. ខាងក្នុងនៃយោជន៍ ។

យោជនិក គុ. [យោជន+ណិក] ប្រកបដោយយោជន៍ ។

យោជយិំសុ កិ. [យុជ+ណយ+ឥំ.អជ្ជ.] ប្រកបហើយ ។

យោជាបេត្វា អ. [យុជ+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យប្រកបហើយ, ញុំាង...ឱ្យប្រកបហើយ ។

យោជេតិ កិ. [យុជ+ណេ+តិ.វ.] ប្រកប, ឱ្យប្រកប ។

យោត្ត នបុំ. [យុជ+ត] វត្ថុជាគ្រឿងប្រកប (ខ្សែ); វិ. **យោជន្តិ អនេនាតិ> យោត្តំ** ។ - **កោដិ** ឥ. ចុងនៃខ្សែ ។

យោធ បុំ. [យុធ+ណ] អ្នកច្បាំង (យោធា, ទាហាន); វិ. **យុជ្ឈតីតិ> យោធោ** ។

យោនិជ គុ. [យោនិ+ជាត] អ្នកកើតហើយអំពីកំណើត, -អំពីយោនី; វិ. **យោនិតោ ជាតោតិ> យោនិជោ** ។

យោនិមុខ នបុំ. [យោនិ+មុខ] មាត់នៃយោនី; -នៃកំណើត ។

យោនិសោ អ. ដោយឧបាយ, ដោយគន្លង, ដោយប្រាជ្ញា ។ - **មនសិការ** បុំ. កិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយ, កិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

រ

រក្ខ កិ. [រក្ខ+អ+ហិ.ប., លុបហិ.ប.] ចូររក្សា ។

រក្ខតិ កិ. [រក្ខ+អ+តិ.វ.] រក្សា, រមែងរក្សា ។

រក្ខន្តិ កិ. [រក្ខ+អ+អន្តិ.វ.] រក្សា, រមែងរក្សា ។

រក្ខាមិ កិ. [រក្ខ+អ+មិ.វ.] រក្សា, រមែងរក្សា ។

រក្ខាហិ កិ. [រក្ខ+អ+ហិ.ប.] ចូររក្សា ។

រក្ខិស្សតិ កិ. [រក្ខ+អ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងរក្សា ។

រក្ខេយ្យ កិ. [រក្ខ+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីរក្សា ។

រក្ខិយមាន គុ. [រក្ខ+ឥ.អា.+យ+មាន] គឺ...កាលរក្សា, គឺ...កំពុងរក្សា ។

រក្ខិត គុ. [រក្ខ+ឥ.អា.+ត] រក្សាហើយ, គឺ...រក្សាហើយ ។ - វន-សណ្ឌ ចុំ. ដងនៃព្រៃគឺ...រក្សាហើយ, ដងនៃព្រៃឈ្មោះ... ។

រក្ខិត្វា អ. [រក្ខ+ឥ.អា.+ត្វា] រក្សាហើយ ។

រក្ខិតព្វ កិ. [រក្ខ+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីរក្សា ។ - យុត្តក គុ. គួរគឺ...គប្បីរក្សា ។

រក្ខា ឥ. [រក្ខ+អ+អា.ឥ.] កិ.រក្សា ។

រក្ខណ, រក្ខន នចុំ. [រក្ខ+យុ] កិ.រក្សា; វិ. រក្ខិយតេតិ> រក្ខណំ ។ - កិច្ច នចុំ. កិច្ចគឺកិ.រក្សា ។ - សទិស គុ. ប្រាកដស្មើដោយកិ.រក្សា ។

រក្ខសបរិគ្គហិត គុ. [រក្ខស+បរិគ្គហិត] គឺអារក្សទឹកហួងហែងហើយ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

គឺខ្មោចទីករក្សាហើយ ។ រក្ខសិ<រក្ខ+ស = យក្សជាដែនរក្សានូវខ្លួន; វិ. រក្ខតិ អត្តានំ ឯតស្មាតិ> រក្ខសោ ។ ឥ. រក្ខសី ចុះឦបច្ច័យ ។

រង្គមជ្ឈ នបុំ. [រង្គ+មជ្ឈ] កណ្ដាលនៃរោង, -នៃរោងរាំ; កណ្ដាលនៃប្រទេសជាទីរីករាយ (រង្គ<រជ+អ, ចុះនិ.អា. = វិ. រញ្ជតិ ឯត្ថាតិ> រង្គោ ។

រជ បុំ. ធូលី (វិ. រតិយា ជាយតីតិ> រជោ) ។ លុប តិ ។

រជ្ជ នបុំ. [រាជ+ណ្យ] ភាវៈនៃខ្លួនជាស្ដេច (រាជ្យ); វិ. រញ្ញោ (អត្តនោ) ភាវោ> រជ្ជំ ។

រជ្ជន្តុ កិ. [រជ+យ+អន្តុ-ប.] ចូរជ្រលក់, ចូររីករាយ ។

រជ្ជមាន គុ. [រជ+យ+មាន] កាលរីករាយ, កាលត្រេកអរ ។

រជ្ជសិរី ឥ. [រជ្ជ+សិរី] សិរីគឺភាវៈនៃបុគ្គលជាស្ដេច ។ - **ទាយិកា** ឥ. អ្នកឱ្យនូវសិរីគឺភាវៈនៃខ្លួនជាស្ដេច ។ - **សុខ** នបុំ. សុខគឺ... ។

រជ្ជុ ឥ. [រុធ+ជុ, ឧនៃរុ>អ] ខ្សែ (វិ. រុន្ធតិ ឯតាយាតិ> រជ្ជុ) ។ - **កោដិ** ឥ. ចុងឬទីបំផុតនៃខ្សែ ។ - **គាហ** បុំ. អ្នកកាន់នូវខ្សែ (នាយសារថី) ។ - **វដ្ដិ** ឥ. ខ្នាញ់នៃខ្សែ ។

រជត នបុំ. [រញ្ជ+ត] វត្ថុជាទីរីករាយ (ប្រាក់); វិ. រញ្ជន្តិ ឯត្ថាតិ> រជតំ ។ - **ខចិត** គុ. វិចិត្រដោយប្រាក់ ។ - **បដ្ដបរិក្ខិត្ត** គុ. គឺផ្ទាំងនៃប្រាក់បិទបាំងហើយ, គឺដំបារនៃប្រាក់ព័ទ្ធព័ទ្ធហើយ ។ - **បូរ** គុ. ពេញដោយប្រាក់ ។ - **មុត្តាបវាឡវេឡិរាទិ** គុ. (រតនៈ) មាន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប្រាក់និងកែវមុក្តា និងកែវប្រពាឡ និងពេជ្រជាដើម ។ - **វដំសកា** ឥ. សង្វារជាវិការៈនៃប្រាក់ ។ - **សោបាណ** បុំ. ជណ្តើរជាវិការៈនៃប្រាក់ ។ - **សោបាណសីស** នបុំ. ក្បាលនៃជណ្តើរជាវិការៈនៃប្រាក់ ។

រជន នបុំ. [រជ+យុ] កិ.ជ្រលក់, ទឹកជ្រលក់, ទឹកសម្រាប់ជ្រលក់; វិ. **រជិយតីតិ> រជនំ, រជតិ ឯតេនាតិ> រជនំ** ។

រជមិស្សក គុ. [រជ+មិស្សក] ដីច្រឡំដោយធូលី, ច្រឡូកច្រឡំដោយធូលី ។

រជស្សិរ គុ. [រជ+សិរ] មានធូលីពួដីក្បាល; វិ. **រជោ សិរស្មឹ យស្ស សោ> រជស្សិរោ** ។

រជិត្វា អ. [រជ+ឥ_អា.+ត្វា] ជ្រលក់ហើយ ។

រជោជល្ល នបុំ. [រជ+ជល្ល] ភាវៈនៃបុគ្គលមានកាយប្រឡាក់ដោយធូលី, កិ.ប្រឡាក់ដោយធូលី ។

រជោហរណ នបុំ. [រជ+ហរណ] កិ.នាំបង់នូវធូលី, សំពត់សម្រាប់ជូតនូវធូលី ។ - **ចណ្ឌាលកុមារកមេទកថាលិកោបមា** គុ. មានឧបមា (សេចក្តីប្រៀប) ដោយសំពត់សម្រាប់ជូតនូវធូលី និងកុមារនៃមនុស្សចណ្ឌាល និងភាជនៈសម្រាប់ដាក់នូវខ្លាញ់, មានសំពត់សម្រាប់ជូតនូវធូលី និងក្មេងនៃជនចណ្ឌាល និងភាជនៈដាក់នូវខ្លាញ់ជាឧបមា ។

រញ្ជិយន្តិ កិ. [រញ្ជ+ឥ_អា.+យ+អន្តិ_វ.] រមែងត្រេកអរ, រីករាយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

រដ្ឋ នប៉ុ. [រឋ+ត=ប្រែថា" ទៅ"] ដែន (វិ. **រឋន្តិ ឯត្ថ ឆាគរាណ-យោគិ> រដ្ឋំ**) ។ - **បិណ្ឌ** ចុំ. ដុំបាយនៃអ្នកដែន, ដុំបាយជារបស់នៃអ្នកដែន ។ - **វាសី** ចុំ. អ្នកនៅក្នុងដែន, អ្នកមានកិ.នៅក្នុងដែនជាប្រក្រតី ។

រត គុ. ឬ កិ. [រម+ត] ត្រេកអរហើយ, រីករាយហើយ ។

រត្ត គុ. [រញ្ជ+ត] ក្រហម, ពណ៌ក្រហម ។ - **កម្ពល** ចុំ. សំពត់កម្ពលមានពណ៌ក្រហម ។ - **កម្ពលសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយសំពត់កម្ពលមានពណ៌ក្រហម ។ - **កម្ពលសាណិ** ឥ. រនាំង (ភាំងនន) ជាវិការៈនៃសំពត់កម្ពលមានពណ៌ក្រហម ។ - **ចន្ទន** នប៉ុ. ចន្ទន៍ក្រហម ។ - **វណ្ណតាយ** ព្រោះភាវៈនៃជើងជាអវយវៈមានពណ៌ក្រហម ។ - **វត្ថ** នប៉ុ. សំពត់មានពណ៌ក្រហម ។ - **វត្ថនិវត្ថ** គុ. ស្លៀកនូវសំពត់មានពណ៌ក្រហម, ឱ្យជាស្រីស្លៀកនូវ... ។ - **សាខារុក្ខ** ចុំ. ដើមឈើមានមែក ក្រហម ។ - **សុវណ្ណនាវា** ឥ. ទូកជាវិការៈនៃមាសសុទ្ធ, .នៃមាសមានពណ៌ក្រហម ។

រត្ត គុ. ឬ កិ. [រញ្ជ+ត] ត្រេកអរហើយ, រីករាយហើយ ។

រតិ ឥ. [រម+តិ] សេចក្ដីត្រេកអរ; វិ. **រមណំ> រតិ** ។

រត្តិ ឥ. [រញ្ជ+តិ] រាត្រី, យប់ (វិ. **រញ្ជន្តិ ឯត្ថាតិ> រត្តិ**) ។ - **ដ្ឋាន** នប៉ុ. ទីជាទីនៅក្នុងរាត្រី, ទីជាទីនៅក្នុងវេលាយប់ ។ - **ដ្ឋានទិវា-ដ្ឋាន** នប៉ុ. ទីជាទីនៅក្នុងវេលាយប់និងទីជាទីនៅក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ - **ភាគ** ចុំ. ចំណែកនៃរាត្រី ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

រត្តិន្ទិវ ចុំ. [រត្តិ+ទិវ, ផ្លាស់ទិត្តហិតជា ន>រត្តិន្ទិវ] យប់និងថ្ងៃ ។ **-បុព្វ-ណ្ហាទិ** គុ. (កាល) មានយប់និងថ្ងៃ និងកាលជាខាងដើមនៃថ្ងៃជាដើម, មានយប់និងថ្ងៃ និងពេលព្រឹកជាដើម ។

រតន នចុំ. [រម+តន, លុប ម] វត្ថុជាទីត្រេកអរនៃជន (កែវ); វិ. **រមន្តិ ឯត្ថាតិ> រតនំ** ។ (<រតិ+តន+ណ, លុបតិ) ធម្មជាតិផ្សាយនូវសេចក្តីត្រេកអរ; វិ. **រតិំ តនោតីតិ> រតនំ** ។ <តិ+ជន+ណ = ធម្មជាតិញ៉ាំងសេចក្តីត្រេកអរឱ្យកើត; វិ. **រតិំ ជនេតីតិ> រតនំ** ។ **-អគ្ឃិយកាញ្ចនគ្ឃិយសមិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយគ្រឿងបូជាជាវិការៈនៃកែវ និងគ្រឿងបូជាជាវិការៈនៃមាស ។ អគ្ឃិយ<អគ្ឃ+ណ្យ ឬឥយបច្ច័យ = ប្រែថា បូជា, តម្លៃ; វិ. **អគ្ឃនំ បូជនំ> អគ្ឃិយំ** ។ **-មកុល** នចុំ. ផាត្តក្រពុំ, មួយគត់ ។ **-មណ្ឌប** ចុំ. មណ្ឌប (បារាំ) ជាវិការៈនៃកែវ ។ **-រាសិ** ចុំ. គំនរនៃកែវ ។ **-វំស** នចុំ. ភ្លៀងគឺកែវ ។ **-វិមាន** នចុំ. វិមានជាវិការៈនៃកែវ, វិមានគឺបុញ្ញកម្មធ្វើហើយដោយកែវ ។

រតនមយ គុ. [រតន+មយ] ជាវិការៈនៃកែវ, សម្រេចហើយដោយកែវ ។

រថ ចុំ. [រម+ថ] រថ, រទេះ (វិ. **រមតេ ភ័ន្សតេ អនេនាតិ> រថោ**) ។ **-ចក្ក** នចុំ. កង់នៃរថ ។ **-ធុរ** នចុំ. ទូកនៃរថ ។ **-បញ្ជរ** ចុំ. ផ្ទះនៃរថ, រាងនៃរថ ។ **-សីស** នចុំ. ក្បាលនៃរថ, ចន្ទោលនៃរថ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

រ

រន្ធ នបុំ. [រមឬរណ+ធ] រន្ធ, ប្រហោង, ទោស ពិ. **រមន្តិ ឯត្ថ សប្បានយោតិ> រន្ធំ** ។ . **គវេសក** គុ. អ្នកស្វែងរកនូវទោស; វិ. **រន្ធំ គវេសតីតិ> រន្ធគវេសកោ** ។

រមណីយ គិ. [រម+អនីយ, ន>ណ] គឺបុគ្គលគប្បីត្រេកអរ; វិ. **រមិតព្វន្តិ> រមណីយំ** ។ ប្រើជា **រម្មណីយំ** ក៏មាន ។

រមន នបុំ. [រម+យុ] សេចក្តីត្រេកអរ, សេចក៏រីករាយ; វិ. **រមិយ-តេតិ> រមនំ** ។

រមាបេត្វា អ. [រម+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យត្រេកអរហើយ,.... ។

រមិស្សន្តិ កិ. [រម+អ+ឥ.អា.+ស្សន្តិ.ភ.] នឹងត្រេកអរ, នឹងរីករាយ ។

រវន្ត គុ. [រវ+អន្ត] កាលស្រែក, កំពុងស្រែក, កាលរងាវ ។

រវិ កិ. [រវ+អ+ឦ.អជ្ជ] ស្រែកហើយ, រងាវហើយ ។

រវិត្វា អ. [រវ+ឥ.អា.+ត្វា] ស្រែកហើយ, រងាវហើយ ។

រស បុំ. [រស+អ] (អាហារ) ជាទីត្រេកអរនៃសត្វ (រស); វិ. **រសន្តិ កំ សត្តា អស្សាទេន្តីតិ> រសោ** ។ . **ជាននត្ថំ** ដើម្បីកិ.ដឹងនូវរស ។ . **តណ្ហា** ឥ. តណ្ហាក្នុងរស, តណ្ហាអាស្រ័យនូវរស ។ . **បិណ្ឌបាត** បុំ. បិណ្ឌបាតប្រកបដោយរស ។ . **បិណ្ឌបាត-ទាននិស្សន្ទ** បុំ. វិបាកជាគ្រឿងហូរចេញនៃកិ.ឱ្យនូវបិណ្ឌបាតប្រកបដោយរស, អានិសង្សនៃកិ.ឱ្យនូវ... ។ . **ភោជន** នបុំ. ភោជនប្រកបដោយរស ។ . **លោភ** បុំ. សេចក្តីលោភក្នុងរស,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សេចក្ដីជាប់ជំពាក់ក្នុងរស ។

រសោជា ឥ. [រស+ឱជា] ឱជាដែលកើតអំពីរស ។

រស្មិ ឥ. [រស+មិ] រស្មី, ខ្សែ (ជាគ្រឿងត្រេកអរ, ជាគ្រឿងចង; វិ. **រសន្តិ សត្តា ឯតាយាតិ> រស្មិ**) ។

រហទ បុំ. [រហ+ទ] អន្លង់, អន្លង់ទឹក ។

រហស្សកម្ម នបុំ. [រហស្ស+កម្ម] កម្មមានក្នុងទីស្ងាត់, -ទីកំបាំង; អំពើស្ងាត់កំបាំង ។ រហស្សប្រែថា " មានក្នុងទីស្ងាត់ "; វិ. **រហសិ ភវំ ភម្មំ> រហស្សំ** ។

រហិត គុ. [រហ+ឥ.អា.+ត] ប្រាសហើយ, វៀរហើយ ។

រហោ និ. កំបាំង, ស្ងាត់; ក្នុងទីកំបាំង, ក្នុងទីស្ងាត់ ។ -**គត** គុ. នៅហើយក្នុងទីស្ងាត់, ទៅហើយក្នុងទីស្ងាត់ ។

រាគ បុំ. [រញ្ជ+ណ] សេចក្ដីត្រេកអរ, តម្រេក, រាគៈ; វិ. **រញ្ជនំ> រាគោ** ។ -**កទ្ទមាទិ** គុ. (ភក់) មានភក់គឺរាគៈជាដើម ។ -**កន្តារាទិ** គុ. (កន្តារៈ) មានកន្តារៈគឺរាគៈជាដើម ។ -**អគ្គិ** បុំ. ភ្លើងគឺរាគៈ ។ -**តណ្ហា** ឥ. តណ្ហាដ៏សម្បយុត្តដោយរាគៈ ។ -**ទរថ** បុំ. សេចក្ដីក្រវល់ក្រវាយគឺរាគៈ, សេចក្ដីក្រវល់ក្រវាយដោយអំណាចនៃរាគៈ ។ -**ទោសមោហពន្ធន** នបុំ. ចំណងគឺ..., គ្រឿងចងគឺ... ។ -**ទោសមោហមានទិដ្ឋិសង្គ** បុំ. ធមិជាគ្រឿងជំពាក់គឺ... ។ -**បដិឃាត** គុ. កិ.បន្ទោបង់នូវរាគៈ, កិ.កម្ចាត់បង់នូវ... ។ -**រជាទិ** គុ. (ធូលី) មានធូលីគឺរាគៈជា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ដើម ។ . **សង្កាទិ** គុ. (កិលេសជាគ្រឿងជំពាក់) មានកិលេសជាគ្រឿងជំពាក់គឺរាគៈជាដើម ។

រាគាទិ គុ. [រាគ+អាទិ] មានរាគៈជាដើម ។ . **កិលេសគហណ** នបុំ. កិ.ស្មុគ្រស្មាញដោយកិលេសមានរាគៈជាដើម ។ . **និមិត្ត** នបុំ. និមិត្តមានរាគៈជាដើម ។ . **បណិធិ** បុំ. កិលេសជាគ្រឿងតាំងនៅមានរាគៈជាដើម ។ . **ភេទ** គុ. ផ្សេងដោយកិលេសមានរាគៈជាដើម ។ . **វិគមន** នបុំ. ជាទីទៅប្រាសនៃកិលេសមានរាគៈជាដើម ។

រាគាភិភូត គុ. [រាគ+អភិភូត] គឺរាគៈគ្របសង្កត់ហើយ ។

រាជ បុំ. [រាជ+អរ ឬរញ្ជ+ណ] អ្នករុងរឿងដោយសម្បត្តិផ្សេងៗឬអ្នកញាំងមហាជនអោយត្រេកអរចំពោះខ្លួនដោយសង្គហវត្ថុ៤យ៉ាង (ព្រះរាជា, ស្តេច); វិ. **នានាសម្បត្តីហិ រាជតិ ទិព្វតិ ចិរោចតីតិ> រាជា, ចតូហិ សង្គហវត្ថូហិ អត្តនិ មហាជនំ រញ្ជេតីតិ វា> រាជា** ។ . **កកុធភណ្ឌ** នបុំ. ភណ្ឌៈដ៏ឧត្តមសមគួរដល់ព្រះរាជា, កកុធភ័ណ្ឌសម្រាប់ព្រះរាជា ។ . **កោដ្ឋាគារ** បុំ. ឃ្លាំងនៃព្រះរាជា ។ . **អង្គណ** នបុំ. ព្រះលាននៃព្រះរាជា ។ . **និវេសន** នបុំ. ព្រះរាជនិវេសន៍, ដំណាក់នៃព្រះរាជា ។ . **បរិវដ្ដ** ឥ. កិ.វិលទៅជុំវិញនៃព្រះរាជា (វង្សនៃព្រះរាជា) ។ . **បីឡ** នបុំ. កិ.បៀតបៀននៃព្រះរាជា, កិ.រឹបជាន់អំពីព្រះរាជា ។ . **ភជី** បុំ. ជនដែលព្រះរាជាចិញ្ចឹមហើយ, អាមាត្យនៃព្រះរាជា ។ . **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាព្រះរាជា ។ . **មហាមត្ត** បុំ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មហាមាត្យនៃព្រះរាជា, អាមាត្យធំនៃព្រះរាជា ។ - **មាន** ន. គ្រឿងរាប់នៃព្រះរាជា, រង្វាស់នៃព្រះរាជា ។ - **មុទ្ទា** ឥ. ត្រានៃព្រះរាជា (ព្រះរាជលញ្ឆករ) ។ - **មុទ្ទិកា** ឥ. ព្រះទំរង់នៃព្រះរាជា, ចិញ្ចៀននៃព្រះរាជា ។ - **យុវរាជសេនាបតិអាទិ** គុ. (ឥស្សរជន) មានព្រះរាជានិងព្រះយុវរាជនិងសេនាបតីជាដើម ។ - **ហំស** ពុំ. រាជហង្ស, ស្ដេចហង្ស ។

រាជាណា ឥ. [រាជ+អាណា] អាជ្ញានៃព្រះរាជា, អំណាចនៃព្រះរាជា ។

រាជាធិបតី ពុំ. [រាជ+អធិបតី] ព្រះរាជាទ្រង់ជាអធិបតី, ព្រះរាជាជាធំ ។

រាជាមច្ច ពុំ. [រាជ+អមច្ច] អមាត្យនៃព្រះរាជា ។

រាជារហ គុ. [រាជ+អរហ] គួរដល់ព្រះរាជា ។

រាជិនី ឥ. [រាជ+ឥនី] ព្រះរាជិនី, ស្ដេចស្រី ។

រាជុបដ្ឋាន នពុំ. [រាជ+ឧបដ្ឋាន] ទីជាទីបម្រើនូវព្រះរាជា, ទីជាទីគាល់នូវព្រះរាជា ។

រាសិ ពុំ. [រស+ឥ] គំនរ ។ - **មត្ថក** ពុំ. ទីបំផុតនៃគំនរ ។

រាហុគ្គហិត គុ. [រាហុ+គហិត] គឺរាហូចាប់ហើយ ។

រាហុល វ.ន. ព្រះរាជកុមារឈ្មោះរាហុល ។ - **មាតា** ឥ. មាតានៃព្រះរាហុល ។

វិត្ត គុ. [វិច+ត] សូន្យ, ទទេ ។

រុក្ខ ពុំ. [រុហ+ខ, ហ>ក] ឈើ, ដើមឈើ (វិ. **រុហតីតិ> រុក្ខោ**) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- ក្ខន្ធ ពុំ. ដើមនៃឈើ, គំនរនៃឈើ ។ - ចេត្យានិ នបុំ. ដើមឈើជាចេតិយ ។ - ឆាយា ឥ. ម្លប់នៃឈើ, ស្រមោលនៃឈើ ។ - ពចាទិ គុ. រុក្ខាវយវៈមានសំបកនៃឈើជាដើម ។ - ទេវតា ឥ. ទេវតាអ្នកស្ថិតនៅឫសដើមឈើ ។ - បណ្ណ នបុំ. ស្លឹកនៃឈើ ។ - បទរ នបុំ. រនាបជាវិការនៃឈើ (រនាបឈើ) ។ - មូល នបុំ. គល់ឈើ, ទីជិតនៃឈើ ។ - សាខា ឥ. មែកនៃឈើ ។ - សុសិរ ពុំ. ប្រហោងនៃឈើ ។

រុក្ខាឡ្ហក ពុំ. [រុក្ខ+អាឡ្ហក] ឃ្នាបជាវិការៈនៃឈើ, ឃ្នាបឈើ ។

រុច្ចតិ កិ. [រុច+យ+តិ_វ.] គាប់ចិត្ត, ពេញចិត្ត; គឺ... គាប់ចិត្ត,... ។

រុច្ចន នបុំ. [រុច+យ+យុ] ជាទីគាប់ចិត្ត (សេចក្តីគាប់ចិត្ត, វិ. រុចិយ-តេតិ> រុច្ចនំ) ។ - ដ្ឋាន នបុំ. ទីជាទីគាប់ចិត្ត ។

រុចិ កិ. [រុច+អ+ឦ-អជ្ជ.] គាប់ចិត្តហើយ, ពេញចិត្តហើយ ។ ន.ឥ. សេចក្តីគាប់ចិត្ត, សេចក្តីពេញចិត្ត; វិ. រុច្ចនំ> រុចិ ។ ប្រែថា ពន្លឺ, រស្មី ក៏បាន ។

រុចិរ គុ. [រុច+ឥរ] ល្អ, រុងរឿង (វិ. រោចតីតិ> រុចិរំ) ។

រុជ្ជតិ កិ. [រុជ+យ+តិ_វ.] ចាក់, ចាក់ដោត, ឈឺចាប់ ។

រុជនក គុ. [រុជ+យុ+ក_សកត្ថ] ចាក់ដោត, ឈឺចាប់ ។

រុទំ គុ. [រុទន្ត+សិ_វិ., ន្ត+សិ_វិ>អំ] កាលយំ, កំពុងយំ ។

រុទន្ត គុ. [រុទ+អន្ត] កាលយំ, កំពុងយំ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

រុទមាន គុ. [រុទ+មាន] កាលយំ, កំពុងយំ ។

រុហតិ កិ. [រុហ+អ+តិ.វ.] ដុះ, ដុះឡើង,... ។

រុហិរុប្បាទកម្ម នថុំ. [រុហិរ+ឧប្បាទ+កម្ម] កម្មគឺកិ.ញុំាងព្រះលោហិតឱ្យកើតឡើង ។

រូប នថុំ. [រូប+អ] ធម្មជាតតែងវិនាស (រូប); វិ. **រុប្បតីតិ> រូបំ** ។ **-ក្ខន្ធ** ថុំ. កងនៃរូប, គំនរនៃរូប ។ **-គត** គុ. ដល់ហើយនូវរូប ។ **-គរុក** គុ. អ្នកធ្ងន់ក្នុងរូប ។ **-តណ្ហា** ឥ. តណ្ហាអាស្រ័យនូវរូប ។ **-ប្បមាណិក** គុ. អ្នកមានប្រមាណក្នុងរូប, ... ។ **-មទនិម្មទន** នថុំ. កិ.ញុំាញីនូវសេចក្ដីស្រវឹងក្នុងរូប ។ **-មទមត្តភាវ** ថុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកស្រវឹងហើយដោយ សេចក្ដីស្រវឹងក្នុងរូប ។ **-សម្បត្តិ** ឥ. សម្បត្តិនៃរូប, កិ.ដល់ព្រមដោយរូប ។ **-សម្បុណ្ណ** គុ. សម្បូណ៌ដោយរូប, ពេញព្រមដោយរូប ។ **-សិរី** ឥ. សិរីនៃរូប ។ **-សោភគ្គប្បត្ត** គុ. ដល់ហើយនូវភាវៈនៃ...ជាស្រីមានចំណែកល្អដោយរូប, ដល់ហើយនូវលំអនៃរូបដ៏លើស, -ដ៏ប្រសើរ ។

រូបក នថុំ. [រូប+ក] រូបតូច, រូបប្រៀប ។

រូបី គុ. [រូប+ឦ] មានរូប; វិ. **រូបំ យស្ស អត្ថីតិ> រូបី** ។

រេ និ. រ៉ឺ, រ៉ឺយ, អាកំហូច, មេកំហូច, អាចង្រៃ, មេចង្រៃ, ហ៊ីយអានេះ, ហ៊ីយមេនេះ,... ។

រេណុ ថុំ. ឬ នថុំ. [រិ+ណុ, ឥ នៃរិ>ឯ] លំអង, ធូលី (វិ. **រេតិ បសវេ.**

គីតិ> វេណុ) ។

រោគ បុំ. [រុជ+ណ, ជ>គ] សភាវៈតែងចាក់ដោត, ឈឺចាប់ (រោគៈ); វិ. **រុជតីតិ> រោគោ** ។ - **តិកិច្ឆន** នបុំ. កិ.រក្សានូវរោគ, កិ.ព្យាបាលនូវរោគ ។ - **និឌ្ឍ** គុ. លំនៅនៃរោគ, ជាលំនៅនៃរោគ ។ - **ភយ** នបុំ. ភ័យគឺរោគ, ភ័យអំពីរោគ ។

រោចេសិ កិ. [រុច+ណេ+សិ_វ.]. គាប់ចិត្ត, ពេញចិត្ត ។

រោទតិ កិ. [រុទ+អ+តិ_វ.] យំ, ទួញយំ ។

រោទាមិ កិ. [រុទ+អ+មិ_វ.] យំ, ទួញយំ ។

រោទន្ត គុ. [រុទ+អន្ត] កាលយំ, កំពុងយំ។

រោទន្តី គុ. [រុទ+អន្ត,ចុះឦ_ឥ.] កាលយំ, កំពុងយំ ។

រោទន នបុំ. [រុទ+យុ] កិ.យំ; វិ. **រុទិយតេតិ> រោទនំ** ។ - **បត្ត** គុ. ដល់ហើយនូវកិ.យំ ។ - **បរាយន** គុ. មានកិ.យំជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ; វិ. **រោទតិ ឯត្ថាតិ> រោទនំ; រោទនំ បរាយនំ អស្សាតិ> រោទនបរាយនោ** ។

រោបេតិ កិ. [រុប+ណេ+តិ_វ.] ដាំ, បណ្តុះ ។

រោបាបេន្តិ កិ. [រុប+ណាបេ+អន្តិ_វ.] ឲ្យដាំ, ឲ្យបណ្តុះ ។

រោបេត្វា អ. [រុប+ណេ+ត្វា] ដាំហើយ, បណ្តុះហើយ ។

រោបិត គុ. [រុប+ឥ_អា.+ត] គឺ...ដាំហើយ, បណ្តុះហើយ ។ - **ត្តា** ព្រោះភាវៈនៃស្វាយនោះជាឈើគឺ...ដាំហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

រោសេន្ត គុ. [រុស+ណោ+អន្ត] កាលខឹង, កាលក្រោធ,... ។

រោហិតមច្ឆ ចុំ. [រោហិត+មច្ឆ] ត្រីឆ្កិន ។ **រសទាន** នចុំ. កិ.ឱ្យនូវរសនៃត្រីឆ្កិន ។ . **រសភោជន** នចុំ. ភោជនដ៏លាយដោយរសនៃត្រីឆ្កិន, ភោជនប្រកបដោយរសនៃត្រីឆ្កិន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

លក្ខ នបុំ. [លក្ខ+អ] វត្ថុជាគ្រឿងកំណត់ (ខ្នាច់, គ្រឿងសម្គាល់, ស្លាម, តំនូស); វិ. **លក្ខេ ឯកេនាតិ> លក្ខំ** ។ . **យោគ្គ** នបុំ. កិ.ប្រកបនូវខ្នាច់ (យោគ្គ ប្រែថា យាន ក៏បាន) ។

លក្ខណ នបុំ. [លក្ខ+យុ] ធម្មជាតជាគ្រឿងកំណត់ (គ្រឿងសំគាល់, ស្លាម, តំនូស, លក្ខណៈ); វិ. **លក្ខេ អនេនាតិ> លក្ខ-ណំ** ។ . **មន្ត** បុំ. មន្តសម្រាប់ទាយនូវលក្ខណៈ ។ . **មន្ត-កុសលតាយ** ព្រោះភាវៈនៃខ្លួនជាស្រីឈ្លាសក្នុងមន្តសម្រាប់ទាយនូវលក្ខណៈ ។ . **វិចិត្ត** វិចិត្រដោយលក្ខណៈ ។ . **សម្បន្នវិចនមត្ត** គុ. អាការៈត្រឹមតែពាក្យដែលដល់ព្រមហើយដោយលក្ខណៈ ។

លក្ខណានុព្យញ្ជនប្បដិមណ្ឌិត គុ. [លក្ខណានុព្យញ្ជន+បដិមណ្ឌិត] ប្រដាប់ហើយ ដោយលក្ខណៈនិងអនុព្យញ្ជនៈ ។

លក្ខណាហត គុ. [លក្ខណ+អាហត] មានគ្រឿងសម្គាល់គឺបុគ្គលបៀតបៀនទូទៅហើយ, មានគ្រឿងសម្គាល់ត្រាទុកហើយ, -ដៅទុកហើយ ។ **អាហត**<អា+ហន+ត ។

លក្ខណូបនិជ្ឈាន នបុំ. [លក្ខណ+ឧបនិជ្ឈាន] កិ.ចូលទៅសម្លឹងនូវលក្ខណៈ ។

លកុណ្ឌក គុ. [លកុដិ+អ, ចុះក-សកត្ថ] តឿ ។ . **ភទ្ទិយត្ថេរ** បុំ. ព្រះថេរៈឈ្មោះលកុណ្ឌកភទ្ទិយៈ, ព្រះថេរៈឈ្មោះភទ្ទិយៈតឿ ។

លគ្គ គុ. [លគ្គ+អ] ជាប់, ចំពាក់, ទើរ ។ . **ចិត្ត** គុ. មានចិត្តជាប់

WAT KHEMARARATANARAM

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ ។ - មានស គុ. មានចិត្តជាប់នៅហើយ ។

លគ្គតុ កិ. [លគ្គ+អ+តុ_ប] ចូរជាប់, ចូរទើរ,... ។

លគ្គន្តិ កិ. [លគ្គ+អ+អន្តិ_វ.] ជាប់, រមែងជាប់ ។

លគ្គាបេយ្យ កិ. [លគ្គ+ណាបេ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីញុំាង...ឱ្យជាប់, គប្បី ឱ្យជាប់ចំពាក់ ។

លគ្គិ កិ. [លគ្គ+អ+ឦ_អជ្ជ.] ជាប់ហើយ, ទើរហើយ ។

លគ្គិត្វា អ. [លគ្គ+ឥ_អា. +ត្វា] ជាប់ហើយ, ទើរហើយ,... ។

លច្ឆសិ កិ. [លភ+អ+សិ_វ., ភ>ច្ឆ] បាន ។

លច្ឆាមិ កិ. [លភ+អ+ស្សាមិ_ភ., ភ>ច្ឆ, លុបស្ស] នឹងបាន ។

លជ្ជតិ កិ. [លជ្ជ+អច្ចលជ+យ+តិ_វ.] អៀន, ខ្មាស ។

លជ្ជា ឥ. [លជ្ជ+អ+អា_ឥ.] សេចក្ដីអៀន, សេចក្ដីខ្មាស ។

លជ្ជាបិត គុ. [លជ្ជ+ណាបេ+ឥ_អា.+ត] ឱ្យខ្មាសហើយ, គឺ...ឱ្យខ្មាស ហើយ ។

លជ្ជាបេសិ កិ. [លជ្ជ+ណាបេ+សិ_វ.] ឱ្យខ្មាស, ញុំាង...ឱ្យខ្មាស ។

លជ្ជិត គុ. [លជ្ជ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ខ្មាសហើយ, អៀនហើយ ។

លជ្ជិត្វា អ. [លជ្ជ+ឥ_អា.+ត្វា] ខ្មាសហើយ,អៀនហើយ ។

លជ្ជិតព្វ កិ. [លជ្ជ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីខ្មាស, ... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

លជ្ជី គុ. [លជ្ជា+ឦ] អ្នកមានសេចក្ដីខ្មាស; វិ. លជ្ជា យស្ស អត្ថិតិ> លជ្ជី ។ ឥត្ថីលិង្គ លជ្ជិនី ។

លញ្ឆ នបុំ. [លញ្ឆ+អ] សំណូក, កិ.ស្លូក ។ - **ការសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយកិ.ធ្វើនូវសំណូក ។

លញ្ឆន្ត គុ. [លញ្ឆ+អន្ត] កាលប្រថាប់ (កាលបោះត្រា) ។

លញ្ឆាបេត្វា អ. [លញ្ឆ+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំងរាជបុត្រឱ្យប្រថាប់ហើយ, -ឱ្យបោះត្រាហើយ ។

លដ្ឋិវនុយ្យាន នបុំ. [លដ្ឋិ+វន+ឧយ្យាន] ឱទ្យានឈ្មោះលដ្ឋីវន, ឱទ្យានប្រកបដោយព្រៃដ៏ដេរដាសដោយដើមត្នោតជំទង់, -ត្នោតសាវ (សួននៃព្រៃត្នោតជំទង់ ។

លដ្ឋិមធុក នបុំ. [លដ្ឋិ+មធុ+ក] ឈើអែម, ឈើអែមវល្លិ (បាលីខ្លះថា **យដ្ឋិមធុក**) ។

លដុកិកា ឥ. សត្វចៀបកប្បាស, សត្វប្រចៀច ។ - **ជាតក** នបុំ. ជាតកគឺបណ្ឌិតកំណត់ហើយដោយសត្វចៀបកប្បាស ។

លណ្ឌ នបុំ. គូថ, លាមក, អាចម៍ ។

លតា ឥ. [លា+ត, លា>ល, ចុះអា_ឥ.] វល្លិ ។

លទ្ធ កិ. [លភ+ត] គឺ...បានហើយ ។ - **កហាបណ** បុំ. កហា. បណៈដែលខ្លួនបានហើយ ។ - **កាល** បុំ. កាលនៃ...ដែលខ្លួនបានហើយ ។ - **គព្ភបរិហារ** គុ. មានបច្ច័យជាគ្រឿងរក្សានូវគភ៌

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បានហើយ ។ . **ចីវរលាភក** ចុំ. លាភកដើម្បីចីវរគឺ...បាន ហើយ ។ ល ។

លទ្ធព្វ កិ. [លភ+តព្វ] គឺ...គប្បីបាន ។ ល ។

លទ្ធាន អ. [លភ+ត្វា, ភ+ត្វា>យ>ទ្ធាន] បានហើយ ។ **លទ្ធា,** **លទ្ធាយ** ចុះត្វាបច្ច័យដូចគ្នា ។

លទ្ធិ ឥ. [លភ+តិ] ដូចទិដ្ឋិ (វិ. **លភនំ ឋាននំ> លទ្ធិ**) ។

លទ្ធុំ អ. [លភ+តុំ, តុំ>ទ្ធុំ, លុប ភ] ដើម្បីបាន, កិ.បាន ។

លទ្ធូបសម្បទ គុ. [លទ្ធ+ឧបសម្បទ] អ្នកមានឧបសម្បទាបានហើយ ឬអ្នកមានឧបសម្ប័ទបានហើយ; វិ. **លទ្ធា ឧបសម្បទា យេន សោ> លទ្ធូបសម្បទោ** ។

លបន្តិ កិ. [លប+អ+អន្តិ_វ.] ពោល, និយាយ, ហៅរក ។

លបាបេន្តិ កិ. [លប+ណាបេ+អន្តិ_វ.] ឱ្យពោល, _ឱ្យនិយាយ, ... ។

លភតិ កិ. [លភ+អ+តិ_វ.] បាន ។

លព្ភតិ កិ. [លភ+យ+តិ_វ.] គឺ...បាន, _សំដៅ, _សង្កេតយក ។

លព្ភា កិ. [លភ+យ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីបាន, គឺ... គប្បីបាន ។

លភន្ត គុ. [លភ+អន្ត] កាលបាន, កំពុងបាន ។

លភន នបុំ. [លភ+យុ] កិ. បាន; វិ. **លភិយតេតិ> លភនំ** ។ ជា ទីបាន; **លភតិ ឯត្ថាតិ> លភនំ** ។ . **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទី

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បាន ។ - ភាវ ថុំ. ភាវៈគឺកិ.បាន, ភាវៈនៃកិ.បាន ។

លភិតព្វ កិ. [លភ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីបាន, -ត្រូវបាន ។

លភិតព្វាលភិតព្វ គុ. [លភិតព្វ+អលភិតព្វ] គឺ... គប្បីបាននិងមិនគប្បីបាន ។ - **យុត្តាយុត្តដ្ឋាន** នថុំ. ទីដែលខ្លួនគប្បីនិងទីដែលខ្លួនមិនគប្បីបាន និងទីគួរនិងទីមិនគួរ ។

លភិតុំ អ. [លភ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីបាន, វិកិ.បាន ។

លភិស្សតិ កិ. [លភ+អ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងបាន ។

លភេថ កិ. [លភ+អ+ឯថ_ស.] គប្បីបាន ។

លលាដ នថុំ. ថ្ងាស ។

លសី ឥ. ខួរក្នុងសន្លាក់ ។

លហុ, លហុំ គុ. ឬ កិវិ. ស្រាល, រហ័ស, ឆាប់ ។ - **ចិត្ត** គុ. អ្នកមានចិត្តរហ័ស ។ - **បរិវត្តក** គុ. ប្រព្រឹត្តទៅរហ័ស, ប្រែប្រួលរហ័ស ។ - **ភាវ** ថុំ. ភាវៈនៃ...ជារបស់រហ័ស ។

លាជ ថុំ. [លាជ+អ] លាជ ។ - **បញ្ចម** គុ. មានលាជជាគម្រប់ប្រាំ ។ - **បញ្ចមកបុប្ផ** នថុំ. ផ្កាមានលាជជាគម្រប់ប្រាំ ។

លាបេស្សាមិ កិ. [លុ+ណាបេ+ស្សាមិ_ភ.] នឹងឱ្យច្រូត, -ឱ្យកាត់ ។

លាពុ, លាពុក, លាវុក នថុំ. [លម្ព+ឧ] ឃ្លោក, ផ្លែឃ្លោក ។

លាភ ថុំ. [លភ+ណ] ទ្រព្យធមិដែលបុគ្គលតែងបាន (លាភ); វិ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

លព្ភតីតិ> **លាភោ** ។ កិ.បាន; វិ. **លភន្តិ**> **លាភោ** ។ - **អគ្គប្បត្ត** គុ. ដល់ហើយនូវលាភដ៏លើស, មានលាភដ៏លើសដល់ហើយ, ដល់ហើយនូវភាវៈជាអ្នកលើសដោយលាភ ។ - **អគ្គ-យសគ្គប្បត្ត** ដល់ហើយនូវលាភដ៏លើសនិងយសដ៏លើស, មានលាភដ៏លើសនិងយសដ៏លើសដល់ហើយ, ដល់ហើយនូវភាវៈជាអ្នកលើសដោយលាភនិងភាវៈជាអ្នកលើសដោយយស។ - **តណ្ហា** ឥ. សេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងលាភ, តណ្ហាអាស្រ័យនូវលាភ ។ - **សក្ការ** បុំ. លាភនិងសក្ការៈ (**សក្ការ**< ស+ករ+ណ = បច្ច័យដែលបុគ្គលធ្វើដោយប្រពៃ; វិ. **សុដ្ឋុ ករិយតីតិ**> **សក្ការោ**) ។ - **សក្ការាទិសុខ** នបុំ. សុខដែលកើតអំពីវត្ថុមានលាភនិងសក្ការៈជាដើម ។ - **សក្ការាភិភូត** គុ. គឺលាភនិងសក្ការៈគ្របសង្កត់ហើយ ។ - **សក្ការនិស្សិត** គុ. អាស្រ័យហើយនូវ... ។ - **សក្ការហត្ថ** គុ. មានលាភនិងសក្ការៈក្នុងដៃ; វិ. **លាភសក្ការា ហត្ថេសុ យេសំ តេ**> **លាភសក្ការហត្ថា** ។

លាភាលាភ នបុំ. [លាភ+អលាភ] លាភនិងមិនមានលាភ ។

លាភុប្បាទក គុ. [លាភ+ឧ+បទ+ណ្វុ] អ្នកញុំាងលាភឱ្យកើតឡើង; វិ. **លាភំ ឧប្បាទេតីតិ**> **លាភុប្បាទកោ** ។

លាភុប្បាទនប្បដិបទា ឥ. [លាភ+ឧប្បាទន+បដិបទា] បដិបទាជាហេតុញុំាងលាភឱ្យកើតឡើង ។

លាភូបនិសា ឥ. [លាភ+ឧបនិសា] បដិបទាជាទីចូលទៅអាស្រ័យនូវលាភ, បដិបទាដែលចូលទៅអាស្រ័យនូវលាភ, មានលាភជាដែន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចូលទៅរកស្រ័យ ។

លាមក គុ. [លា+មក ឬលម+ណ្វុ] លាមក, ថោកទាប, អាក្រក់ ។. **លាភិ គណ្ហាតិ ហីនភាវចន្តិ> លាមកោ ។ - ពរ** គុ. លាមកជាង, លាមកវិសេស ។ - **ធម្ម** ចុំ. ធម៌ដ៏លាមក; គុ. មានធម៌ដ៏លាមក ។

លាយន នចុំ. [លុ+យុ] កិ.ច្រូត, កិ.កាត់, កាលជាទីច្រូត, កាលជាទីកាត់ ។

លាយនគ្គ គុ. [លាយន+អគ្គ] មានជាចំណែកគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលជាទីច្រូត, មានដ៏ប្រសើរគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលជាទីច្រូត ។

លាយាបេស្សាមិ កិ. [លុ+ណាបេ+ស្សាមិ_ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យច្រូត ។

លាលា ឥ. [លា+អល, ចុះអា_ឥ.] ទឹកមាត់ ។

លិក្ខាបេត្វា ឬ លិខាបេត្វា អ. [លិក្ខ ឬលិខ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យសរសេរហើយ, -ឱ្យឆ្លាក់ហើយ ។

លិក្ខិត្វា ឬ លិខិត្វា អ. [លិក្ខឬលិខ+ឥ_អា.+ត្វា] សរសេរហើយ, ឆ្លាក់ហើយ ។

លិច្ឆវី អ.ន. ស្តេចលិច្ឆវី, ព្រះចៅលិច្ឆវី (ពួកជនដែលមានស្បែកជិតស្និទ្ធល្អព្រោះភាពជាអ្នកមានសម្បុរថ្លៃដ៏ល្អិត, រ. **សុខមច្ចនិកាយ លីនា អបាកដា ឆវិយោ យេសំ តេ> លិច្ឆវី**)

លិម្បតិឬលិប្បតិ កិ. [លិប+អ+តិ_វ., ចុះនិ.អា.] លាប, ប្រូក, ជាប់, ទើរ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

លិម្បាបេសិ កិ. [លិប+ណាបេ+ឍ្យ-អជ្ជ., ចុះនិ..អា, +ស.អា.] ឱ្យលាបហើយ, ឱ្យប្ញកហើយ,... ។

លិម្បិត្វា អ. [លិប+ឥ-អា.+ត្វា, ចុះនិ.អា.] លាបហើយ, ប្ញកហើយ,... ។

លិឡ្ហា ឬលីឡ្ហា ឥ. កិ.យាងយាស, កិ.កែក្រាយ, លំនាំ (វេវ. លិលា) ។

លុញ្ចន្ត គុ. [លុញ្ច+អន្ត] កាលដក, កាលចោល ។

លុញ្ចាបេតុំ អ. [លុញ្ច+ណាបេ+តុំ] កិ.ញ៉ាំង...ឱ្យដក, ... ។

លុញ្ចិត្វា អ. [លុញ្ច+ឥ-អា+ត្វា] ដកហើយ,... ។

លុញ្ចិស្សុ កិ. [លុញ្ច+អ+ឪ-អជ្ជ.] ដកហើយ,... ។

លុទ្ទក ចុំ. [លុធ+ទ, ធ>ទ, ចុះក.ស.] អ្នកបៀតបៀន, ព្រាន, នាយព្រាន ។ - **និវាសនដ្ឋាន** នចុំ. ទីជាទីនៅនៃព្រាន ។

លុទ្ធ ចុំ., នចុំ. [លុភ+ត] អ្នកជាប់ជំពាក់, អ្នកល្មោភ, អំពើអាក្រក់ ។

លូខ គុ. សៅហ្មង (អាក្រក់, គ្រុដាបគ្រុជួស) ។ - **ជីវិត** នចុំ. ជីវិតដ៏សៅហ្មង, កិ.រស់នៅដ៏សៅហ្មង ។ - **ទាន** នចុំ. មានដ៏សៅហ្មង ។ - **ប្បសន្ន** គុ. អ្នកជ្រះថ្លាហើយក្នុងវត្ថុដ៏សៅហ្មង ។ - **ប្បមាណិក** គុ. អ្នកមានប្រមាណក្នុងសេចក្តីសៅហ្មង, ប្រកបដោយប្រមាណក្នុងវត្ថុដ៏សៅហ្មង ។ - **បាវុរណ** គុ. មានសំពត់សម្រាប់ដណ្តប់ដ៏សៅហ្មង ។

លេឌ្ឌុ ចុំ. [លេឌ្ឌ+ឧ] ដុំដី ។ - **ទណ្ឌាទិ** គុ. (បហុរណវត្ថុ) មានដុំដីនិងកំណាត់ឈើ (ឬដំបង) ជាដើម ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

លេណឬលេន នថុំ. [លិ+យុ] (ទី) ជាទីពួន, ជាទីជ្រនកោន, លេណដ្ឋាន, គុហា; វិ. **និលីយន្តិ អស្មិន្តិ> លេណំ** ។ **- ទ្វារ** នថុំ. ទ្វារនៃគុហា ។ **- បព្ភារ** ថុំ. ញកនៃគុហា ។

លោក ថុំ. [លុជ+ណ, ជ>ក] សភាវៈតែងវិនាស (លោក); វិ. **លុជ្ជ-តីតិ> លោកោ** ។ **- ខាណុ** នថុំ. ដង្កត់នៃលោក ។ **- គរុ** ថុំ. អ្នកធ្ងន់ក្នុងលោក ។ **- ជេដ្ឋ** គុ. ទ្រង់ប្រសើរបំផុតក្នុងលោក, -ជាចម្បងក្នុងលោក ។ **- អត្ថចរិយា** ឥ. កិ.ប្រព្រឹត្តិជាប្រយោជន៍ដល់លោក ។ **- ធម្ម** ថុំ. ធម៌ប្រព្រឹត្តទៅតាមនូវលោក, លោកធម៌ ។ **- អន្តទស្សី** គុ. អ្នកមានកិ. ឃើញនូវទីបំផុតនៃលោកជាប្រក្រតី; វិ. **លោកស្ស អន្តំ បស្សិតុំ សីលម-ស្សាតិ> លោកន្តទស្សី** ។ **- នាថ** គុ. ព្រះពុទ្ធជាទីពឹងនៃលោក ។ **- និស្សរណសំខាត** គុ. ពោលគឺធម៌ជាគ្រឿងរលាស់ចេញចាកលោក ។ **- និស្សិត** គុ. អាស្រ័យហើយនូវលោក ។ **- បាល** ថុំ. អ្នករក្សានូវលោក ។ **- វឌ្ឍន** គុ. អ្នកញុំាងលោកឱ្យចម្រើន ។ **- វោលោកន** នថុំ. កិ.រមិលមើលនូវលោក, កិ. ត្រួតនូវលោក ។

លោកានុកម្បក គុ. [លោក+អនុកម្បក] អ្នកអនុគ្រោះនូវលោក, -ដល់សត្វលោក ។

លោកាមិស ថុំ. [លោក+អាមិស] អាមិសៈក្នុងលោក ។

លោកិយ គុ. [លោក+ឥយ] កើតក្នុងលោក, មានក្នុងលោក, លោកិយ; វិ. **លោកេ ជាតោ> លោកិយោ, លោកេ ភវោ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទា> លោកិយោ ។ . អភិញ្ញា ឥ. អភិញ្ញាជាលោកិយ ។ . កុដុម្ព នថុំ. សម្បត្តិ (ទ្រព្យ) ជាលោកិយ ។ . កុដុម្ពស្សា-មិនី គុ. ជាម្ចាស់នៃសម្បត្តិជាលោកិយ ។ . លោកុត្តរសម្បន្ន គុ. អ្នកដល់ព្រមហើយដោយប្រាជ្ញាជាលោកិយៈនិងលោកុត្តរៈ ។ . លោកុត្តរវិសេស ថុំ. គុណវិសេសជាលោកិយៈ និងលោកុត្តរៈ ។

លោកុត្តរ គុ. [លោក+ឧ+តរ+អ, ត>ត្ត] (ធម៌) ឆ្លងឡើងចាកលោក ឬឆ្លងឡើងហើយចាកលោក; វិ. លោកតោ ឧត្តរតីតិ> លោកុត្តរោ, លោកតោ ឧត្តិណ្ណោតិ ទា> លោកុត្តរោ ។ . ទាយជ្ជ នថុំ. ទ្រព្យជាមត៌កជាលោកុត្តរៈ, ភាវៈនៃ...ជាទាយាទនៃទ្រព្យជាលោកុត្តរៈ (ទាយជ្ជ<ទាយាទ+ណ្យ = ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកកាន់យកនូវទ្រព្យជាមត៌ក, ភាវៈនៃអ្នកកាន់យកនូវទ្រព្យដែលមាតានិងបិតាគប្បីឱ្យ; វិ. ទាយំ អាទទាតីតិ> ទាយាទោ, ទាយាទស្ស ភាវោ> ទាយជ្ជំ) ។

លោណ នថុំ. [លុ+យុ] អំបិល, វត្ថុមានរសប្រៃ វិ. លុនាតិ ឆិន្ទតីតិ សេទំ ឆិន្ទតិ ស្វរសភាវំ ភវោតីតិ> លោណំ) ។ . សក្ខរា ឥ. ដុំនៃអំបិល ។ . អម្ពិលសេវនត្ថ ថុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.សេពនូវវត្ថុមានរសប្រៃនិងវត្ថុមានរសជូរ ។

លោណកាទិភេទ នថុំ. [លោណកាទិ+ភេទ] ផ្សេងដោយវត្ថុមានវត្ថុមានរសប្រៃជាដើម; វិ. លោណកំ អាទិ យស្ស តំ> លោណកាទិ (វត្ថុ) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

លោភ បុំ. [លុភ+ណ] កិ.ជាប់, កិ.ជំពាក់, លោភៈ; វិ. **លុព្ភនំ> លោភោ** ។ - **ចោរ** បុំ. ចោរគឺសេចក្តីលោភ ។ - **ធម្ម** បុំ. ធម៌គឺសេចក្តីលោភ ។

លោភាទិក្កិលេសជយ បុំ. [លោភ+អាទិ+កិលេស+ជយ] កិ.ឈ្នះនូវកិលេសមានលោភៈជាដើម ។

លោម បុំ. ឬ នបុំ. [លុ+ម] រោម (វិ. **ចឡ្ហមានានំ លូយតេតិ> លោមោ**) ។ - **គណនា** ឥ. កិ.រាប់នូវរោម ។ - **ហដ្ឋជាត** គុ. មានកិ.ព្រឺនៃរោមកើតហើយ ។ - **ហំស** បុំ. កិ.ព្រឺនៃរោម ។

លោហ នបុំ. [លុ+ហ] លោហៈ (ជាតិដែកជាដើម) វិ. **លុនាតិ ឯតេនាតិ> លោហំ** ។ - **កុម្ភី** ឥ. ឆ្នាំងឬខ្ទះជាវិការៈនៃលោហៈ, នរកឈ្មោះលោហកុម្ភី ។ - **គុឡ** បុំ. ដុំនៃលោហៈ ។ - **ជាល** នបុំ. បណ្តាញជាវិការៈនៃលោហៈ, បណ្តាញគឺបុគ្គលធ្វើហើយដោយលោហៈ ។ - **នាឡិ** ឥ. នាឡិឬចំពូយជាវិការៈនៃលោហៈ ។ - **ភាជនសទ្ទ** បុំ. សូរនៃភាជនៈជាវិការៈនៃលោហៈ ។

លោហមយ គុ. [លោហ+មយ] ជាវិការៈនៃលោហៈ, គឺបុគ្គលធ្វើហើយដោយលោហៈ ។

លោហិត ន. ឬ គុ. [រុហ+ឥ.អា.+ត, រ>ល] ឈាម, ក្រហម (វិ. **រុហតិ សរីរេ ព្យាបនចសេនាតិ> លោហិតំ**) ។ - **គន្ធ** បុំ. ក្លិននៃឈាម ។ - **ចន្ទន** នបុំ. ចន្ទន៍ក្រហម ។ - **ធារា** ឥ. ចនៃឈាម ។ - **នទី** បុំ. មេទឹក (ស្ទឹង) គឺឈាម, ឈាមដូចជាស្ទឹង ។ - **បក្ខន្ទិកាពាធ** បុំ. អាពាធប្រកបដោយកិ.ស្ទុះទៅនៃ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឈាម (អាពាធធ្លាក់ឈាម ឬចុះឈាម) ។ . **ភក្ខ** គុ. មានឈាមជាចំណី, .ជាភក្សាហារ ។ . **មក្ខិត** គុ. ប្រឡាក់ហើយដោយឈាម ។

លោហិតក គុ. [លោហិត+ក] ពណ៌ក្រហម, មានពណ៌ក្រហម ។

លោឡុទាយី អ.ន. ព្រះថេរៈឈ្មោះលោឡុទាយី ។ . **ត្ថេរវត្ថុ** នថុំ. រឿងនៃព្រះថេរៈលោឡុទាយី ។

វ

វ និ. ពិត, មែន, តែប៉ុណ្ណោះ, គ្រាន់តែ, ត្រឹមតែ, ដដែល, ដូចដែល, តែម៉្យាង, ភ្លាម ។

វក្ក នបុំ. តម្រងបស្សាវៈ (តាមទម្លាប់ថា ទាច) ។

វក្កលិ អ.ន. ភិក្ខុឈ្មោះវក្កលិ ។

វក្ខន្តិ កិ. [វច+អ+អន្តិ_វ, ច>ក] ពោល, និយាយ, ស្តី ។

វក្ខាមិ កិ. [វច+អ+ស្សាមិ_ភ., ច>ក, ស្សាមិ>ខាមិ] នឹងពោល, នឹងនិយាយ, នឹងស្តី ។

វគ្គ បុំ. [វជ+គ] វគ្គ, ពួក, ក្រុម (វិ. **វជតិ សមូហត្តំ គច្ឆតីតិ> វគ្គោ**) ។

វគ្គន្តិ គុ. [វគ+អន្ត] កាលប៉ោក, កាលកញ្ឆ្រៀវ ។

វគ្គពន្ធន នបុំ. [វគ្គ+ពន្ធន] កិ.ចងគ្នាជាពួក, កិ.ចងនូវពួក ។

វគ្គុគទ គុ. [វគ្គុ+គទ] មានវាចាដ៏ពីរោះ, ព្រះអង្គមានព្រះវាចាដ៏ពីរោះ ។

វគ្គុមុទាតីរិយ គុ. [វគ្គុមុទា+តីរ+ឥយ] អ្នកនៅទៀបឆ្នេរនៃស្ទឹងឈ្មោះវគ្គុមុទា, វិ. **វគ្គុមុទាតីរេ វសន្តីតិ> វគ្គុមុទាតីរិយា** ។

វគ្គុលិវត្ត គុ. [វគ្គុលិ+វត្ត] អ្នកមានវត្តដូចជាសត្វប្រជៀវ, អ្នកមានវត្តដូចជាវត្តនៃសត្វប្រជៀវ ។

វង្ក គុ. [វង្ក+អ] វៀច, កោង (វិ. **វំកតីតិ>វង្កោ** ។ . **គោ_បានសិរិនទ្ធ** គុ. ចងត្របែងដោយបង្កង់ផ្ទះដ៏វៀច, ចងរឹតដោយ... ។ . **សណ្ឋាន** នបុំ. សណ្ឋានដ៏វៀច, ទ្រង់ទ្រាយដ៏

វៀច ។

វង្គន្ត អ.ន. ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះវង្គន្តៈ ។

វង្គីស អ.ន. ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះវង្គីសៈ ។

វច្ឆកុដិ ឥ. [វច្ឆ+កុដិ] កុដិសម្រាប់បន្ទោនូវវច្ឆៈ (ឈាមក, អាចម៍), បង្គន់ ។

វច្ចកូប បុំ. [-+កូប] រណ្ដៅនៃវច្ចៈ, បង្គន់ ។

វច្ឆ បុំ. កូនគោ ។

វច្ឆតរ បុំ. កូនគោឈ្មោល ។

វច្ឆតរី ឥ. កូនគោញី ។

វចន នបុំ. [វច+យុ] ពាក្យ, សម្ដី (វិ. **វុច្ចតេតិ> វចនំ, វុច្ចតិ ឯតេនាតិ> វចនំ, វត្តព្វន្តិ> វចនំ**) ។ - **ក្កម** បុំ. លំដាប់នៃពាក្យ ។ - **ក្ខម** បុំ. កិ.អត់ធន់នូវពាក្យ ។ - **ការិកា** ឥ. អ្នកធ្វើនូវពាក្យ, អ្នកធ្វើតាមពាក្យ ។ - **បដិវចន** នបុំ. ពាក្យនិងពាក្យតប, ពាក្យតបនូវពាក្យ ។ - **មត្ត** តុ ហេតុគ្រាន់តែពាក្យ, -សព្វបើពាក្យ ។ - **សមនន្តរ** តុ. កាលជាលំដាប់ស្មើនៃពាក្យ ។

វចនាវសាន នបុំ. [វចន+អវសាន] កាលជាទីបំផុតចុះនៃពាក្យ, -ជាទីចប់នៃពាក្យ, កាលជាទីអវសាននៃពាក្យ ។

វចី ឥ. [វច+អ+ឦ.ឥ.] វាចាជាហេតុគឺបុគ្គលពោល (វាចា, ពាក្យ, សំដី); វិ. **វុច្ចតិ ឯតាយាតិ> វចី** ។ - **ករណមត្ត** តុ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហេតុគ្រាន់តែគិ.ធ្វើនូវវាចា, -នូវសំដី ។ - **ទុច្ចរិត** នបុំ. កិ. ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ដោយវាចា ។ - **បកោប** បុំ. កិ. កម្រើកដោយវាចា ។ - **សច្ច** នបុំ. សេចក្តីពិតដោយវាចា ។ - **សុចរិត** នបុំ. កិ. ប្រព្រឹត្តល្អដោយវាចា ។

វចោ ន. [វច+អំ_វិ.>វចោ] នូវពាក្យ, នូវសំដី(បែបនេះមានប្រើដោយតិច) ។

វជ បុំ. [វជ+អ] ប្រទេសជាទីទៅដើម្បីប្រយោជន៍ដល់គិ.នៅអាស្រ័យនៃគោ (ក្រោល); វិ. **វជន្តិ យំ គាវោ និវាសនត្ថាយាតិ> វជោ** ។ - **ទ្វារ** បុំ. ទ្វារនៃក្រោល ។ - **ទ្វារមជ្ឈ** តុ. កណ្តាលនៃទ្វារនៃក្រោល ។

វជន្តិ កិ. [វជ+អ+អន្តិ_វ.] ទៅ, ដល់ ។

វជាមិ កិ. [វជ+អ+មិ_វ.] ទៅ, ដល់ ។

វជាហិ កិ. [វជ+អ+ហិ_ប.] ចូរទៅ, ចូរដល់ ។

វជ្ជ នបុំ. ឬ បុំ. [វជ្ជ+អ] អកុសលធម៌គឺបុគ្គលគប្បីវៀរ(ទោស), វិ. **វជ្ជេតព្វោតិ> វជ្ជោ** ។ វជ្ជ<វទ+អ, វទ>វជ្ជ = ប្រែថា «ពោល, និយាយ» វិ. **វទិយតេតិ> វជ្ជំ** ។ - **ទស្សី** តុ. អ្នកមានគិ.ឃើញនូវទោសជាប្រក្រតី, វិ. **វជ្ជំ បស្សិតុំ សីលមស្សាតិ > វជ្ជទស្សី** ។ - **មតី** តុ. អ្នកមានគិ. ដឹងនូវទោស, អ្នកមានគិ.ដឹងថាមានទោស ។

វជ្ជន្តិ កិ. [វទ+អ+អន្តិ_វ., វទ>វជ្ជ] ពោល, និយាយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វជ្ជានុរូប គុ. [វជ្ជ+អនុរូប] ដ៏សមគួរដល់ទោស ។

វជ្ជាហិ កិ. [វទ+អ+ហិ_ប., វទ>វជ្ជ] ចូរពោល, ចូរនិយាយ ។

វជ្ជី អ.ន. ជនវជ្ជី, ដែនវជ្ជី ។ - **បុត្តក** នបុំ. កូននៃជនវជ្ជី ។ - **វជ្ជី** នបុំ. ដែនវជ្ជី ។

វជ្ជេត្វា អ. [វជ្ជ+អ+ត្វា] វៀរហើយ, ចៀសវាងហើយ ។

វជ្ជេតព្វ កិ. [វជ្ជ+អ+តព្វ] គឺ...គប្បីវៀរ,... ។ - **យុត្តក** គុ. គួរគឺ... គប្បីវៀរ ។

វជ្ឈប្បត្ត គុ. [វជ្ឈ+បត្ត] ដល់ហើយនូវកិ. សម្លាប់, ដល់ហើយនូវទោសគឺបុគ្គលគប្បីសម្លាប់ (វជ្ឈ<ហន+ណ្យ, ហន>វធ, ធ>ឈ = វិ. **ហន្តព្វោតិ> វជ្ឈោ**) ។

វជិរ នបុំ. ឬ បុំ. [វជ+ឥរ] (រតនៈ) មានដំណើរគឺអ្វីនីមួយកម្ចាត់មិនបាន (ពេជ្រ); វិ. **វជតិ ន បដិហញ្ញតេ យស្ស គមនំ កេនចីតិ> វជិរំ** ។ - **អត្តិខិណញ្ញាណ** គុ. មានញាណដ៏មុតដូចជាចុងនៃពេជ្រ ។ - **នាឡិ** ឥ. នាឡិនៃពេជ្រ ។ - **ផាល** បុំ. ផាលជាវិការៈនៃពេជ្រ ។ - **ហត្ថ** គុ. មានពេជ្រក្នុងដៃ, វិ. **វជិរំ ហត្ថេ យស្ស សោ> វជិរហត្ថោ** ។

វញ្ចនចិត្ត នបុំ. [វញ្ចន+ចិត្ត] ចិត្តជាគ្រឿងលលួង, -ជាគ្រឿងបញ្ឆោត ។

វញ្ចិត គុ. [វញ្ច+ឥ_អា.+ត] បញ្ឆោតហើយ, លួងលោមហើយ ។

វញ្ចិយមាន គុ. [វញ្ច+ឥ_អា. +យ+មាន] គឺ...កាលបញ្ឆោត,...។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វ

វញ្ចេត្វា អ. [វញ្ចុ+អ+ត្វា] បញ្ឆោតហើយ,... ។

វញ្ចេស្សាមិ កិ. [វញ្ចុ+អ+ស្សាមិ_ភ.] នឹងបញ្ឆោត,... ។

វញ្ឈា គុ. [ហន+អ+អា_ឥ., ហន>វធ, ធ>ឈ+និ_អា.] អា, ស្រីអា ស្រីឥតកូន ។

វញ្ឈិត្ថី ឥ. [វញ្ឈា+ឥត្ថី] ស្រីអា ។

វដ្ដ នបុំ. [វត្ត+អ, ត្ត>ដ្ដ] ធម្មជាតប្រព្រឹត្តទៅ (វិល, មូល, ស្បៀង, ចំណែក, មានជាចំណែក, ជ្រៃ, ឬជ្រៃក្រឹម, (វដ្ដៈ)); វិ. **វត្ត-តីតិ> វដ្ដំ** ។ - **អទ្ធា** ផ្លូវវែងគឺវដ្ដៈ, ផ្លូវឆ្ងាយគឺវដ្ដៈ ។ - **ទុក្ខ** នបុំ. ទុក្ខក្នុងវដ្ដៈ ។ - **មូលក** គុ. មានវដ្ដៈជាមូល ។ - **រុក្ខ** បុំ. ដើមជ្រៃក្រឹម ។ - **សន្ធិ** ឥ. ទីត គឺវដ្ដ, តំណ គឺវដ្ដៈ ។

វដ្ដកា ឥ. [វដ្ដ+ណ្វុ+អា_ឥ.] សត្វចាប, សត្វក្រួច ។

វដ្ដានុគត គុ. [វដ្ដ+អនុគត] ទៅតាមហើយនូវវដ្ដៈ ។

វដ្ដិ ឥ. [វដ្ដ+ឥ.] ប្រឆេះ, កណ្ដាប់, ខ្នាញ់ ។

វដ្ដេតិ កិ. [វដ្ដ+ណេ+តិ_វ.] ការ, មូរ, ឱ្យវិល ។

វដ្ដេត្វា អ. [វដ្ដ+ណេ+ត្វា] ការហើយ, មូរហើយ, ឱ្យវិលហើយ,... ។

វឌ្ឍកី [វឌ្ឍ+ក+ឦ] ជាងឈើ (វិ. **វឌ្ឍយតិ ឆិន្ទយតីតិ> វឌ្ឍកី**) ។

វឌ្ឍតិ កិ. [វឌ្ឍ+អ+តិ_វ.] ចម្រើន, រុងរឿង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វឌ្ឍមាន គុ. [វឌ្ឍ+មាន] កាលចម្រើន, កំពុងចម្រើន ។ - កច្ឆាយាយ ក្នុងវេលាមានស្រមោលកំពុងចម្រើន ។

វឌ្ឍយិស្សុ កិ. [វឌ្ឍ+ណយ+ទំ.អជ្ជ.] ចម្រើនហើយ, ឱ្យចម្រើនហើយ ។

វឌ្ឍិត គុ. [វឌ្ឍ+ឥ.អា.+ត] ចម្រើនហើយ, គឺ....ចម្រើនហើយ ។ - អត្តានំ គុ. មានខ្លួនចម្រើនហើយ, មានខ្លួនអប់រំហើយ ។ - ត្តា ព្រោះភាវៈនៃទារកនោះជាអ្នកចម្រើនហើយ, ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកចម្រើនហើយ ។

វឌ្ឍេត្វា អ. [វឌ្ឍ+ណេ+ត្វា] ចម្រើនហើយ, ឱ្យចម្រើនហើយ ។

វឌ្ឍេយ្យ កិ. [វឌ្ឍ+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីចម្រើន, គប្បីឱ្យចម្រើន ។

វណ បុំ. [វណ+អ] ដំបៅ; ឧ. សរីរំ វណាយតិ ទិចុណ្ណតិ ឆិទ្ទាវច្ឆិទ្ទំ ភវតីតិ> វណោ ។ - បដិកម្មត្ថាយ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កិ.ធ្វើតបនូវដំបៅ, -ដល់កិ.បំបាត់នូវដំបៅ ។

វណកាទិ គុ. [វណក+អាទិ] (ទោស) មានប្រជ្រុយជាដើម ។

វណ្ដ ឬ វណ្ដិក នបុំ. [វដិ+ក, លុបក, ចុះនិ.អា.] ទង, សណ្ដង់, ដង ឧ. ពន្ធិយតេ អនេនាតិ> វណ្ដំ ។ - មាលាទិភេទ គុ. ផ្សេងដោយផ្កាមានផ្កាកម្រងប្រកបដោយទងជាដើម ។

វណ្ណ បុំ. [វណ្ណ+អ] ពណ៌, សម្បុរ, គុណគឺបុគ្គលគប្បីសរសើរ, -គប្បីពណ៌នា, រស្មី, ភេទ, ត្រកូល, ជាតិ, អក្សរ ។ - គន្ធ បុំ. ពណ៌និងក្លិន ។ - គន្ធសម្បន្ន គុ. ដល់ព្រមហើយដោយពណ៌និងក្លិន ។ - ធាតុ ឥ. ធាតុគឺរស្មី ។ - បោក្ខរតាយ ដោយភាវៈនៃ...ជា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អ្នកមានសម្បុរដូចជាផ្កាឈូក, ដោយភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានសរីរៈប្រកបដោយវណ្ណៈ ។ . **ភណានអវណ្ណភណានវស** ចុំ. អំណាចនៃកិ.ពោលនូវគុណគឺបុគ្គលគប្បីពណ៌នា និងកិ.ពោលនូវទោសគឺបុគ្គលមិនគប្បីពណ៌នា ។ . **ភេទ** ចុំ. ប្រភេទនៃពណ៌, សេចក្តីផ្សេងនៃពណ៌ ។ . **សណ្ឋានសម្បន្នអគន្ធកបុប្ផស-ទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយផ្កាមិនមានក្លិនដែលបរិបូណ៌ដោយពណ៌និងទ្រង់ទ្រាយ ។

វណ្ណយន្តិ កិ. [វណ្ណ+ណយ+អន្តិ.វ.] ពណ៌នា, សរសើរ ។

វណ្ណវន្តុ គុ. [វណ្ណ+វន្តុ] មានពណ៌, វិ. **វណ្ណោ យស្ស អត្ថិ> វណ្ណវន្តុ** ។

វណ្ណាទិ [វណ្ណ+អាទិ] ធម៌មានវណ្ណៈជាដើម, វិ. **វណ្ណោ អាទិ យស្ស សោ> វណ្ណាទិ** (ធម្មោ) ។ ពហុ. វិ. **វណ្ណោ អាទិ យេសំ តេ> វណ្ណាទយោ** (ធម្មា) ។

វណ្ណេត្វា អ. [វណ្ណ+ណេ+ត្វា] ពណ៌នាហើយ, រៀបរាប់ហើយ, សរសើរហើយ ។

វណ្ណេន្តិ កិ. [វណ្ណ+អ ឬណេ+អន្តិ.វ.] ពណ៌នា, សរសើរ ។

វណិជ្ជា ឥ. [វាណិជ+ណ្យ+អា..ឥ.] កម្ម ឬ ការងាររបស់ពាណិជ (ជំនួញ, កិ.ជួញ), វិ. **វាណិជានំ កម្មំ> វណិជ្ជា** ។

វត និ. ឱ, ហ្ន៎, ឱហ្ន៎, យី, យីអើ, ទេតើ,... ។

វត្ត នចុំ. [វត+ណ ឬវត្ត+អ] កិច្ច ឬសេចក្តីប្រតិប័ទដែលបុគ្គលគប្បី

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប្រព្រឹត្ត (វត្ត), វិ. **វត្តិតព្វន្តិ> វត្តំ (បដិបជ្ជនំ)**។ - **ករណ-កាល** នុំ. កាលជាទីធ្វើនូវវត្ត ។ - **ប្បដិវត្តករណមត្ត** គុ. គុណត្រឹមតែកិ.ធ្វើនូវវត្តនិងវត្តតប, -នូវវត្តនិងវត្តអាស្រ័យ, -នូវវត្តនិងវត្តដ៏សមគួរ ។ - **ប្បដិការក** គុ. អ្នកធ្វើនូវ... ។ - **ប្បដិ-វត្តបរិយត្តិមនសិការ** គុ. កិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវវត្តនិងវត្តតបនិងបរិយត្តិ, វត្តនិងវត្តតបនិងបរិយត្តិ និងកិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ។ - **បទ** នុំ. កុសលជាផ្លូវនៃវត្ត, បទនៃវត្ត, វត្តបទ ។ - **សម្បន្ន** គុ. អ្នកដល់ព្រមហើយដោយវត្ត, អ្នកបរិបូណ៌ហើយដោយវត្ត, អ្នកមានវត្តដល់ព្រមហើយ; វិ. **វត្តេន សម្បន្នោ> វត្តសម្បន្នោ, វត្តំ សម្បន្នំ យស្ស សោ> វត្តសម្បន្នោ** ។

វត្តព្វ កិ. [វទ+តព្វ, ទ>ត] គឺ... គប្បីពោល ។

វត្តព្វតា គុ. [វត្តព្វ+តា] ភាវៈនៃ...គឺ...គប្បីពោល; វិ. **វត្តព្វស្ស ភាវោ> វត្តព្វតា** ។

វត្តសិ កិ. [វត្ត+អ+សិ_វ.] ប្រព្រឹត្ត ។

វត្វា អ. [វទ+ត្វា] ពោលហើយ ។

វត្តាមិ កិ. [វត្ត+អ+មិ_វ., អ>អា] រមែងប្រព្រឹត្ត ។

វត្តារោ គុ. [វត្តុ+យោ_វិ, ឧ>អារ, យោ>ឱ] វីជនអ្នកពោលទាំងឡាយ ។

វត្តិតុំ អ. [វត្ត+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីប្រព្រឹត្ត, វីកិ.ប្រព្រឹត្តិ ។

វត្តុំ អ. [វទ+តុំ, ទ>ត] ដើម្បីពោល ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វ

វត្តុកាម គុ. [វត្តុំ+កម+ណ] អ្នកចង់ដើម្បីពោល, អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីពោល, វិ. **វត្តុំ កាមេតីតិ> វត្តុកាមោ** ។

វត្តេត្វា អ. [វត្ត+ណេ+ត្វា] ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយ ។

វត្តេតុំ អ. [វត្ត+ណេ+តុំ] ដើម្បីប្រព្រឹត្ត, ដើម្បីប្រព្រឹត្តទៅ ។

វត្តេយ្យ កិ. [វត្ត+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីប្រព្រឹត្ត, គប្បីប្រព្រឹត្តទៅ ។

វត្ថ នបុំ. [វស+ថ, ស>ត] វត្ថុដែលបុគ្គលរមែងបិទបាំង ឬស្លៀកដណ្តប់ (សំពត់); វិ. **វត្ថេតិ អច្ឆាទិយតេតិ> វត្ថំ** ។ - **ច្ឆាទនហិរញ្ញសុវណ្ណាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានវត្ថុជាគ្រឿងបិទបាំងគឺសំពត់និងប្រាក់និងមាសជាដើម, មានវត្ថុជាគ្រឿងស្លៀកពាក់គឺសំពត់និងប្រាក់និងមាសជាដើម ។ - **ចុម្ពដក** នបុំ. ឈ្នួតជាវិការៈនៃសំពត់ ។ - **តេលមធុផាណិតាទិ** គុ. មានសំពត់និងប្រេងនិងទឹកឃ្មុំនិងទឹកអំពៅជាដើម ។ - **ទុស** នបុំ. ជាយនៃសំពត់ ។ - **បុប្ផគន្ធាភរណ** នបុំ. សំពត់និងផ្កា និងគ្រឿងក្រអូបនិងគ្រឿងអាភរណៈ, គ្រឿងប្រដាប់គឺសំពត់និងផ្កានិងគ្រឿងក្រអូប ។ - **ភេសជ្ជបានកាទិ** គុ. មានសំពត់និងភេសជ្ជៈនិងទឹកបានជាដើម, មានសំពត់និងភេសជ្ជៈ និងទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកជាដើម ។ - **ភេសជ្ជាទិហត្ថ** គុ. មានវត្ថុមានកំពត់និងភេសជ្ជៈជាដើមក្នុងដៃ, វិ. **វត្ថភេសជ្ជំ អាទិ យស្ស តំ> វត្ថភេសជ្ជាទិ (វត្ថុ), វត្ថភេសជ្ជាទិ ហត្ថេសុ យេសំ តេ> វត្ថភេសជ្ជាទិហត្ថា (មនុស្សា)** ។ - **ភោគ** បុំ. កិ.បរិភោគ (ប្រើប្រាស់) នូវសំពត់ ។ - **យានច្ឆត្ត** នបុំ. សំពត់និងយាន និង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឆត្រ ។

វត្ថាភរណ នបុំ. [វត្ថ+អាភរណ] សំពត់និងគ្រឿងអាភរណៈ, គ្រឿងអាភរណៈគឺសំពត់, គ្រឿងប្រដាប់គឺសំពត់ ។ . **បដិមណ្ឌិត** គុ. ប្រដាប់ហើយដោយសំពត់និងគ្រឿងអាភរណៈ ។ . **មាលា-លង្ការាទិ** គុ. មានគ្រឿងអាភរណៈគឺសំពត់និងគ្រឿងអលង្ការគឺផ្កាកម្រងជាដើម ។

វត្ថុ នបុំ. [វស+វត្ថុ] (ទី) ជាទីនៅ (ទីភូមិ, លំនៅ, រឿង, និទាន), វិ. **វសន្តិ ឯត្ថាតិ> វត្ថុ** ។ **ខេត្តវត្ថុ** កុំប្រែថា «ស្រែនិងចំការ», ត្រូវប្រែថា «ស្រែនិងទីភូមិ» ព្រោះចំការក៏សង្គ្រោះចូលក្នុងខេត្តដែរ ។

វត្ថុកាមក្កិលេសកាម បុំ. [វត្ថុកាម+កិលេសកាម] វត្ថុកាមនិងកិលេសកាម ។

វតិ ឥ. របង ។

វទ កិ. [វទ+អ+ហិ-ប., លុបហិ] ចូរពោល, ចូរនិយាយ ។

វទញ្ញូ គុ. [វទ+ញា+រូ] អ្នកដឹងនូវពាក្យរបស់ស្មូម, អ្នកដឹងនូវពាក្យពោល; វិ. **យាចកានំ វចនំ ជានាតីតិ> វទញ្ញូ** ។

វទតិ កិ. [វទ+អ+តិ-វ.] ពោល, និយាយ, ស្តី, ថា ។

វទន្តុ កិ. [វទ+អ+អន្តុ-ប.] ចូរពោល, ចូរនិយាយ, ចូរស្តី ។

វទ្ទលិកា ឥ. ភ្លៀងរលឹម, ភ្លៀងជព្រំ ។

វទាបេតុំ អ. [វទ+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីញុំាងបុគ្គលឱ្យពោល, -ឱ្យហៅ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វ

វទិត្វា អ. [វទ+ឥ_អា.+ត្វា] ពោលហើយ ។

វទេតិ កិ. [វទ+ណេ ឬអ+តិ_វ.] ពោល ។

វទេយ្យាថ កិ. [វទ+អ+ឯយ្យាថ_ស.] គប្បីពោល ។

វធ ពុំ. [ហន+ណ, ហន>វធ] កិ.បៀតបៀន, កិ.សម្លាប់ ។ ‑ **ពន្ធន** កិ.សម្លាប់ និងកិ.ចង ។

វធក ពុំ. [ហន+ណ្វុ, ហន>វធ, ណ្វុ>អក] អ្នកបៀតបៀន, អ្នកសម្លាប់ (ពេជ្ឈឃាត); វិ. **ហនតីតិ> វធកោ** ។

វធិត្វា អ. [ហន+ឥ_អា+ត្វា, ហន>វធ] សម្លាប់ហើយ ។

វធិស្សាមិ កិ. [ហន+អ+ឥ_អា.+ស្សាមិ_ភ.] នឹងសម្លាប់ ។

វន នពុំ. [វន+អ] (ទី) ជាទីគប់រកនៃសត្វមានក្ងោកនិងតាវ៉ៅជាដើម (ព្រៃ), វិ. **វនន្តិ តំ ភជន្តិ មយូរកោកិលាទយោ សកុណាតិ> វនំ** ។ ‑ **កម្មិកបុរិសវេស** ពុំ. ភេទនៃបុរសអ្នកធ្វើនូវការងារក្នុងព្រៃ ។ ‑ **កុសុម** នពុំ. ផ្កាឈើក្នុងព្រៃ ។ ‑ **គហន** នពុំ. ស្បាតនៃព្រៃ, ទីញៀវស្បាតនៃព្រៃ ។ ‑ **ចរក** គុ. បុគ្គលអ្នកត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃ (ព្រានព្រៃ); វិ. **វនេ ចរតីតិ> វនចរោ** ។ ‑ **ប្បតិ** ពុំ. ដើមឈើជាម្ចាស់នៃព្រៃ, ដើមឈើជាធំក្នុងព្រៃ ។ ‑ **មជ្ឈ** គុ. កណ្ដាលនៃព្រៃ ។ ‑ **មុត្ត** គុ. ផុតហើយចាកព្រៃ ។ ‑ **មូលផលាផល** នពុំ. ឫសនិងផ្លែនិងផ្លែដ៏ចម្រើនក្នុងព្រៃ, ឫសឈើនិងផ្លែធំផ្លែតូចក្នុងព្រៃ (មូលសព្ទក្នុងទីនេះ ប្រែថា «មើម» ក៏បាន) ។ ‑ **វណ្ណ** កិ.វិ. ពណ៌នានូវព្រៃ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វនាធិមុត្ត គុ. [វន+អធិមុត្ត] បង្អោនចិត្តទៅហើយក្នុងព្រៃ, -កាន់ព្រៃ ។

វន្ត គុ. [វម+ត, ម>ន] ក្អួតហើយ, ខ្ជាក់ហើយ, ខ្ជាក់ចោលហើយ ។ **-កាសាវ** គុ. មានទឹកចត់ខ្ជាក់ចោលហើយ, មានទឹកចត់គឺកិលេសខ្ជាក់ចោលហើយ ។ **-ទោស** គុ. មានទោសៈខ្ជាក់ចោលហើយ ។ **-មល** គុ. មានមន្ទិលខ្ជាក់ចោលហើយ ។ **-លោកាមិស** គុ. មានអាមិសៈក្នុងលោកខ្ជាក់ចោលហើយ ។

វន្តាស គុ. [វន្ត+អាសា] អ្នកមានសេចក្តីប្រាថ្នាខ្ជាក់ចោលហើយ, វិ. **វន្តា អាសា យេន សោ> វន្តាសោ** ។

វនថ, វនដ្ឋ គុ. [វន+ឋា+អ ឬវន+ថ] កិលេសដូចជាឈើបិតនៅក្នុងព្រៃ, ពួកឈើដែលតាំងនៅក្នុងព្រៃ, តណ្ហា ។

វន្ទតិ កិ. [វន្ទ+អ+តិ_វ.] សំពះ, ថ្វាយបង្គំ ។

វន្ទន្ត គុ. [វន្ទ+អន្ត] កាលសំពះ, កាលថ្វាយបង្គំ ។

វន្ទន នពុំ. [វន្ទ+យុ] កិ.សំពះ, -កិ.ថ្វាយបង្គំ, វិ. **វន្ទិយតេតិ> វន្ទនំ** ។ **-កិច្ច** នពុំ. កិច្ចគឺកិ.ថ្វាយបង្គំ ។ **-កាល** ពុំ. កាលជាទីថ្វាយបង្គំ ។ **-ភាវ** ពុំ. ភាវៈគឺកិ.ថ្វាយបង្គំ, ភាវៈនៃកិ.ថ្វាយបង្គំ ។

វន្ទាបនកាល ពុំ. [វន្ទាបន+កាល] កាលជាទីញ៉ាំងបុគ្គលឱ្យថ្វាយបង្គំ ។

វន្ទាបិត គុ. [វន្ទ+ណាបេ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ញ៉ាំងបុគ្គលឱ្យថ្វាយបង្គំហើយ ។

វន្ទាបេសិ កិ. [វន្ទ+ណាបេ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ញ៉ាំង...ឱ្យថ្វាយបង្គំ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ ។

វន្ទាមិ កិ. [វន្ទ+អ+មិ_វ. ឬប.] ថ្វាយបង្គំ, សូមថ្វាយបង្គំ ។

វន្ទិតវន្ទិតកាល ចុំ. [វន្ទិត+វន្ទិត+កាល] កាលនៃ...គឺ...ថ្វាយបង្គំហើយៗ ។

វន្ទិ កិ. [វន្ទ+អ+ឦ_អជ្ជ.] ថ្វាយបង្គំហើយ ។

វន្ទិត្វា អ. [វន្ទ+ឥ_អា.+ត្វា] ថ្វាយបង្គំហើយ ។

វបនកសក ចុំ. [វបន+កសក] អ្នកភ្ជួរដើម្បីកិ.ព្រោះ, - ដាំ, - សាប ។

វប្បមង្គល នចុំ. [វប្ប+មង្គល] មង្គលក្នុងកិ.ព្រោះ, មង្គលដើម្បីកិ.ព្រោះ ។ - **កាល** ចុំ. កាលជាទីធ្វើនូវវប្បមង្គល, កាលជាទីធ្វើនូវមង្គលដើម្បីកិ.ព្រោះ ។

វបាបេសុំ កិ. [វប+ណាបេ+ឧំ_អជ្ជ.] ឱ្យព្រោះហើយ, ឱ្យសាបហើយ, ឱ្យដាំហើយ ។

វបិត្វា អ. [វប+ឥ_អា.+ត្វា] ព្រោះហើយ, សាបហើយ, ដាំហើយ ។

វម្មិក ចុំ. [វម+ណ្ម+ឥ_អា.] ប្រទេសដែលពួកកណ្ដៀរខ្ជាក់ហើយ ។ (ដំបូក), វិ. **ឧបចិកាហិ វន្តកោតិ> វម្មិកោ** ។

វយ ចុំ. [វយ+អ.] វ័យ, ជំនាន់; វិ. **វយតិ បរិហានិ គច្ឆតីតិ> វយោ** ។ - **ប្បត្តិកាល** ចុំ. កាលនៃធីតានោះដល់ហើយនូវវ័យ។ - **កល្យាណ** នចុំ. លក្ខណៈគឺបណ្ឌិតគប្បីរាប់នៃវ័យ, វ័យល្អ, លំអនៃវ័យ ។ - **ប្បត្ត** តុ. ដល់ហើយនូវវ័យ, មានវ័យដល់

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ ។ - **ប្បទេស** ចុំ. វ័យនិងប្រទេស ។

វយានុរូប គុ. [វយ+អនុរូប] ដ៏សមគួរដល់វ័យ ។

វយោគត គុ. [វយ+គត, អនៃយ>ឱ] ដល់ហើយនូវកិ.ស្ងួន្យ ។

វរកចោរក នចុំ. [វរក+ចោរក] ស្លួយនិងពោត ។

វរ ចុំ. [វរ+អ] ពរ, គុ. ប្រសើរ ។ - **មំស** នចុំ. សាច់ប្រសើរ ។ - **វារណ** ចុំ. ដំរីប្រសើរ ។

វរតរ គុ. [វរ+តរ] ប្រសើរជាង, ប្រសើរវិសេស ។

វរត្ត នចុំ. [វរ+អ, អ>ត>ត្ត] ខ្សែជាគ្រឿងចង (ព្រ័ត្រ), វិ. **វរន្តិ អនេនាតិ> វរត្តំ** (យោត្តំ) ។

វរុណកដ្ឋ នចុំ. [វរុណ+កដ្ឋ] ឈើថ្នាន់, ដើមថ្នាន់ ។

វលញ្ជិតុកាមិ កិ. [វលញ្ជ+អ+តុ_អា.+ក្សាមិ_ភ.] នឹងប្រើប្រាស់ ។

វល្លភ គុ. [វល្ល+អភ] សិទ្ធស្នាល, ជាទីស្រឡាញ់ (វិ. **វល្លតិ សំវរតីតិ> វល្លភោ**) ។ - **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកស្និទ្ធស្នាល ។ - **សុនខ** ចុំ. ឆ្កែដ៏ស្និទ្ធស្នាល, សុនខជាទីស្និទ្ធស្នាល ។

វល្លី ឥ. [វល្ល+ឦ] ទល្លិ (ដូច លតា) ។

វលាហក ចុំ. [វារិ+វហ+ណ្វុ, វារិ>វ, វហ>វាហ, វនៃវាហ>ល] អ្នកនាំនូវទឹក, វលាហកៈ, ភ្លៀង (ឈ្មោះទេវតាអ្នកបង្អុរភ្លៀង); វិ. **វារី វហតីតិ> វលាហកោ** ។ - **វិគម** ចុំ. កិ.ទៅប្រាសនៃវលាហក, កិ.រាំងនៃភ្លៀង។ - **អស្សរាជកុល** នចុំ. ត្រកូលនៃសេះ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ជាស្តេចឈ្មោះវលាហក, ត្រកូលនៃស្តេចនៃសេះឈ្មោះវលាហក ។
- អន្តរ ឧបុំ. ចន្លោះ ឬរវាងនៃវលាហក ។

វលិត្តច គុ. [វលិ+តច] មានស្បែកជ្រួញជ្រីវ, មានស្បែករយីករយាក; វិ. ចលិ សិថិលំ ចម្មំ កចោ យស្ស សោ> ចលិក្តចោ ។

វវត្ថបេតិ កិ. [វិ+អវ+ឋប+ណេ+តិ_វ.] កំណត់, កំណត់ចុះ, ស្ទង់, ឱ្យកំណត់ ។

វវត្ថបេត្វា អ. [វិ+អវ+ឋប+ណេ+ត្វា] កំណត់ហើយ, ឱ្យកំណត់ហើយ ។

វវត្ថាបិយមាន គុ. [វិ+អវ+ឋប+ណេ+យ+មាន] គឺ...កាលកំណត់ចុះ, គឺបណ្ឌិតកាលឱ្យកំណត់ចុះ, គឺ...កាលស្ទង់ ។

វស បុំ. [វស+អ] អំណាច ។ ឥ. វសា ខ្លាញ់ ។

វស កិ. [វស+អ+ហិ_ប., លុបហិ_ប.] ចូរនៅ ។

វសតិ កិ. [វស+អ+តិ_វ.] នៅ, រមែងនៅ ។

វសន នបុំ. [វស+យុ] (ទី) ជាទីនៅ, វិ. ចសន្តិ ឯត្ថាតិ> ចសនំ ។
- ដ្ឋាន នបុំ. ទីជាទីនៅ ។ - កិច្ច នបុំ. កិច្ចដោយកិ.នៅ ។ - គព្ភ បុំ. បន្ទប់ជាទីនៅ ។ - ភាវ បុំ. ភាវៈនៃកិ.នៅ, ភាវៈគឺកិ.នៅ ។

វសមាន គុ. [វស+មាន] កាលនៅ, កំពុងនៅ ។

វសលិវាទ បុំ. [វសលិ+វាទ] វាទៈថាជាមនុស្សថោកទាប, .មនុស្សចង្រៃ, កិ.ពោលថា ជាមនុស្សថោកទាប ។

វសវត្តី [វស+វត្ត+ណី] អ្នកញ៉ាំងគេឱ្យប្រព្រឹត្តទៅក្នុងអំណាចដោយ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប្រក្រតី, មារឈ្មោះវសវត្តី; វិ. **វសេ វត្តេតិ សីលេនាតិ> វសវត្តី** ។

វសានុគ គុ. [វស+អនុ+គម+ក្វិ] ទៅតាមនូវអំណាច; វិ. **វសំ ឧបគច្ឆតីតិ> វសានុគោ** ។

វសាបេត្វា អ. [វស+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យនៅហើយ, ញុំាង...ឱ្យនៅហើយ ។

វសាបេន្តិ កិ. [វស+ណាបេ+អន្តិ_វ.] ឱ្យនៅ, ញុំាង...ឱ្យនៅ ។

វសិ កិ. [វស+អ+ឮ_អជ្ជ.] នៅហើយ ។

វសិត គុ. ឬ កិ. [វស+ឥ_អា+ត.] ដែលនៅហើយ ។

វសិតុកាម គុ. [វសិតុំ+កម+ណ] អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីនៅ (វិ. ដូចវត្តុកាម)។

វសិតុំ អ. [វស+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីនៅ, រីកិ.នៅ ។

វសិស្សថ កិ. [វស+អ+ឥ_អា.+ស្សថ_ភ.] នឹងនៅ ។

វសីភូត កិ. [វសី+ភូត] មានសេចក្តីស្ទាត់, មានសេចក្តីជាញ, មានសេចក្តីស្ទាត់កើតហើយ ។

វសុត្តម គុ. [វសុ+ឧត្តម] ថាជាកែវដ៏ឧត្តម, ថាជាកែវដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ (វសុ< វស+ឧ = ប្រែថា វត្ថុជាគ្រឿងនៅជាសុខ (កែវ); វិ. **សុខំ វសន្តិ ឯត្ថាតិ> វសុ** ។

វសេយ្យុំ កិ. [វស+អ+ឯយ្យុំ_ស.] គប្បីនៅ ។

វស្ស នបុំ. [វស្ស+អ] ភ្លៀង, រដូវភ្លៀង, ឆ្នាំ (វិ. **វស្សតិ សិញ្ច.**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តីតិ> វស្សំ) ។ ទីខ្លះ **វស្ស** ប្រើជា បុំ. ប្រែថា «ឆ្នាំ» វិ. **វស្សន្តិ ឯត្ថាតិ> វស្សោ (ការណោ)** ។ - **កាល** បុំ. កាលនៃភ្លៀង ។ - **អគ្គ** ចំណែកនៃឆ្នាំ, នៃវស្សា ។ - **វុដ្ឋិ** ឥ. គ្រាប់នៃភ្លៀង ។ - **សតមត្ត** គុ. មានរយនៃឆ្នាំជាប្រមាណ, ត្រឹមតែរយនៃឆ្នាំ ។ - **បរិមាណ** នបុំ. ប្រមាណនៃឆ្នាំ ។ - **វលាហក** ទេវបុត្រឈ្មោះវលាហកៈអ្នកបង្អុរនូវភ្លៀង, ទេវបុត្រឈ្មោះវលាហកៈ ។

វស្សតិ កិ. [វស+យ+តិ_វ, ស+យ>ស្ស] ស្រែក, រងាវ ។

វស្សន្ត គុ. [វស្ស+អន្ត] កាលបង្អុរចុះ, កាលធ្លាក់ចុះ ។

វស្សាទីនិ គុ. [វស្សាទិ+យោ_វិ.] (វត្ថុទាំងឡាយ) មានរដូវភ្លៀងជាដើម; វិ. **វស្សំ អាទិ យេសំ តានិ> វស្សាទីនិ (ឱក្ខនិ)**។

វស្សាបយិស្សុ កិ. [វស្ស+ណាបយ+ឧំ_អជ្ជ.] ឱ្យធ្លាក់ចុះហើយ, ឱ្យបង្អុរចុះហើយ ។

វស្សារត្ត គុ. [វស្ស+អារត្ត] សម័យនៃភូមិភាគគឺភ្លៀងឱ្យជោគជាំហើយ, សម័យមានភ្លៀងជោគជាំហើយ (**អារត្ត**<អា+រញ្ជ+ត) ។

វស្សាបេតុំ អ. [វស្ស+ណាបេ+តុំ] ដើម្បីបង្អុរចុះ, ដើម្បីញុំាងភ្លៀងឱ្យធ្លាក់ចុះ ។

វស្សាវាស បុំ. [វស្ស+វស+ណ, អនៃស្ស>អា, វនៃវស>វា, ខ្លះថាវស្ស+អា+វស+ណ] (សម័យឬកាល) ជាទីនៅចាំវស្សា; វិ. **វស្សំ វសតិ ឯត្ថាតិ> វស្សាវាសោ , វស្សំ អាវសតិ ឯត្ថាតិ វា**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

> ចស្សាខាសោ ។

វស្សាវាសិក គុ. [វស្ស+វស+ណិក] ភិក្ខុអ្នកនៅចាំវស្សា, វិ. ចស្សំ ចសតីតិ> ចស្សាខាសិកោ ។ . សាដក ចុំ. សាដកគឺ បុគ្គលគប្បីឱ្យដល់ភិក្ខុអ្នកនៅចាំវស្សា, វិ. ចស្សាខាសិកស្ស-ធាតព្វោ សាដកោ> ចស្សាខាសិកសាដកោ ។ . លាភ ចុំ. លាភរបស់ភិក្ខុអ្នកនៅចាំវស្សា ។

វស្សិក គុ. [វស្ស+ណិក] ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងរដូវភ្លៀង; វិ. ចស្សេ ចត្ត-តីតិ> ចស្សិកោ (ការលោ) ។

វស្សិកី, វស្សិកា ឥ. [វស្សិក+ឦ.ឥ.] ម្លិះ, ផ្កាម្លិះ ។

វស្សិ កិ. [វស្ស+អ+ឦ.អជ្ជ.] បង្អុរចុះហើយ, ធ្លាក់ចុះហើយ ។

វស្សិត្វា អ. [វស្ស+ឥ.អា.+ត្វា] បង្អុរចុះហើយ, ធ្លាក់ចុះហើយ ។

វស្សិស្សតិ កិ. [វស្ស+អ+ឥ.អា.+ស្សតិ.ភ.] នឹងបង្អុរចុះ...។

វស្សូបគត គុ. [វស្ស+ឧប+គម+ត] ចូលទៅដល់នូវវស្សា, នៅចាំវស្សា, វិ. ចស្សំ ឧបគច្ឆតីតិ> ចស្សូបគតោ ។

វស្សូបគមន នចុំ. [វស្ស+ឧបគមន] កិ.ចូលទៅកាន់វស្សា, កិ.នៅចាំវស្សា ។

វស្សូបនាយិកាទិវស នចុំ. [វស្សូបនាយិកា+ទិវស] ថ្ងៃគឺពិធីជាទីបង្អោនចូលទៅជិតកាន់វស្សា, .កាន់រដូវភ្លៀង, វិ. ចស្សំ ឧប-នេតិ ឯត្ថាតិ> ចស្សូបនាយិកា (តិថី) ។

វហតិ កិ. [វហ+អ+តិ.វ.] នាំទៅ, ទាញទៅ, អូសទៅ ។

វហតោ [វហន្ត+ស.វិ., ន្ត+ស.វិ>តោ] កាលនាំទៅ,...។

វហិតុំ អ. [វហ+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីនាំទៅ ។

វហិស្សាមិ កិ. [វហ+អ+ឥ.អា+ស្សាមិ.ភ.] នឹងនាំទៅ ។

វឡវ ចុំ. សេះ, សេះឈ្មោល, លាឈ្មោល ។ ឥ. **វឡវា** សេះញី មេលា ។

វា និ. ឬ, ក្ដី, ខ្លះ,... ។

វាក្យ នចុំ. [វច+ណ្យ] ពាក្យគឺបុគ្គលគប្បីពោល (ពាក្យ); វិ. **វត្តព្វន្តិ> វាក្យំ** ។ **- ករណោមត្ត** គុ. ហេតុត្រឹមតែកិ.ធ្វើនូវពាក្យ, ហេតុគ្រាន់តែកិ.ធ្វើនូវពាក្យ ។

វាក ន. ក្រចៅ, ធ្មៃ, សំបកឈើ ។

វាចសិក គុ. [វចសិ+ណិក] ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាចា, វិ. **វចសិ វត្ត-តីតិ> វាចសិកំ** ។

វាចា ឥ. [វច+អ+អា.ឥ.] ធម្មជាតិដែលបុគ្គលតែងពោល (វាចា, សម្ដី), វិ. **វុច្ចតេតិ> វាចា** ។ ធម្មជាតិជាហេតុពោលនៃជន, វិ. **វចតិ ឯតាយាតិ> វាចា** ។ **- កម្ម** នចុំ. កម្មគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដោយវាចា ។ **- សញ្ញត** គុ. អ្នកសង្រួមដោយវាចា, អ្នកមានវាចាសង្រួមហើយ ។

វាចានុវត្តី គុ. [វាចា+អនុ+វត្ត+ណី] អ្នករក្សាតាមនូវវាចា; វិ. **វាចំ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អនុវត្តិកិ> វាចានុវត្តិ ។

វាចេត្វា អ. [វច+ណេ+ត្វា] ពោលហើយ, អានហើយ ។

វាចេថ កិ. [វច+ណេ+ថ.ឋ.] ចូរពោល, ចូរបង្រៀន ។

វាចេន្ត គុ. [វច+ណេ+អន្ត] កាលពោល, កាលបង្រៀន ។

វាណិជ, វាណិជក ពុំ. [វណ+ឥជ, ក.សកត្ថ] ឈ្មួញ, អ្នកជួញ, ពាណិជ ។

វាត ពុំ. [វា+ត] វាយោធាតុដែលបក់ផាយទៅ (ខ្យល់); វិ. **វាយ-តីតិ> វាតោ ។**

វាតបាន នពុំ. [វាត+បា+យុ] (ទី) ជាទីផឹកនូវខ្យល់(បង្អួច), វិ. **វាតំ បិវតិ ឯត្ថាតិ> វាតបានំ ។**

វាតភក្ខ គុ. [វាត+ភក្ខ] មានខ្យល់ជាចំណី, .ជាភក្សាហារ ។

វាតមិគ ពុំ. [វាត+មិគ] ម្រឹគស្មាន់ (វិ. **តមនេន វាតសមោ មិគោ> វាតមិគោ ។**

វាតវុដ្ឋិវេគ ពុំ. [វាត+វុដ្ឋិ+វេគ] កម្លាំងនៃខ្យល់និងភ្លៀង, សន្ទុះនៃ..., ល្បឿននៃ...។

វាតវេគ ពុំ. [វាត+វេគ] កម្លាំងនៃខ្យល់ ។

វាតាតប ពុំ. [វាត+អាតប] ខ្យល់និងកម្ដៅថ្ងៃ ។ - **កិលន្ត** គុ. លំបាកហើយដោយខ្យល់ និងកម្ដៅថ្ងៃ, នឿយហត់ហើយព្រោះខ្យល់ និងកម្ដៅថ្ងៃ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វាតាហតតាលបណ្ណ នបុំ. [វាតាហត+តាលបណ្ណ] ស្លឹកនៃត្នោតដែលខ្យល់បៀតបៀនទូទៅហើយ, ដែលខ្យល់ប៉ះត្រូវហើយ ។

វាទ ចុំ. [វទ+ណ] លទ្ធិជាគ្រឿងពោល, កិ.ពោល, វាទៈ; រិ. **ចណន្តិឯកាយាតិ> ចាធោ (លទ្ធិ)** ។ - **ក្ខិត្ត** គុ. អ្នកមានវាទៈបោះទៅហើយ, អ្នកបោះទៅហើយនូវវាទៈ ។ - **ប្បដិវាទវស** ចុំ. អំណាចនៃកិ.ពោល និងកិ.ពោលតប, អំណាចនៃវាទៈតបនូវវាទៈ ។ - **វិមោចនត្ថំ** ដើម្បីកិ.ផុតស្រឡះចាកវាទៈ, ដើម្បីកិ.ដោះស្រាយនូវវាទៈ ។

វាទិត កិ. ឬ គុ. [វទ+ឥ.អា.+ត] ដែលបុគ្គលប្រគំហើយ ។

វាទិវរ គុ. [វាទិ+វរ] អ្នកមានវាទៈដ៏ប្រសើរ,..។

វានរ ចុំ. ពានរ, ស្វា (រិ. **នរោ ចិយាតិ> ចានរោ)** ។

វាម គុ. [វា+ម] ឆ្វេង, ខាងឆ្វេង ។ - **អក្ខិ** នចុំ. ភ្នែកខាងឆ្វេង ។ - **កណ្ណសោត** នចុំ. ប្រហោងនៃព្រះកាណ៌ (ត្រចៀក) ខាងឆ្វេង ។ - **នាសិកសោត** នចុំ. ប្រហោងនៃព្រះនាសិក (ច្រមុះ) ខាងឆ្វេង ។ - **បស្ស** នចុំ. ខាងឆ្វេង ឬចំហៀងខាងឆ្វេង ។ - **បាទតល** នចុំ. ផ្ទៃនៃជើងខាងឆ្វេង ។ - **ពាហុ** ចុំ ឬ ឥ. ដើមដៃខាងឆ្វេង ។ - **ហត្ថតល** នចុំ. ផ្ទៃនៃដៃខាងឆ្វេង ។ - **អំសកូដ** ចុំ. ចង្កួយនៃស្មាខាងឆ្វេង ។ - **ឩរុ** នចុំ. ភ្លៅខាងឆ្វេង ។

វាយតិ កិ. [វា+យ+តិ.វ.] បក់ទៅ, ផ្សាយទៅ ។

វាយម កិ. [វាយម+អ+ហិ.ប., លុបហិ.ប.] ចូរព្យាយាម, ចូរប្រឹង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ប្រែង ។

វាយមន្ត គុ. [វាយម+អន្ត] កាលព្យាយាម, កាលប្រឹងប្រែង ។

វាយមាម កិ. [វាយម+អ+ម.វ.] ព្យាយាម, ប្រឹងប្រែង ។

វាយមិ កិ. [វាយម+អ+ឦ.អជ្ជ.] ព្យាយាមហើយ, ប្រឹងប្រែងហើយ ។

វាយមិតុំ អ. [វាយម+ឥ.អា.+តុំ.] ដើម្បីព្យាយាម, ដើម្បីប្រឹងប្រែង ។

វាយស ថុំ. [វយ>វាយ+អ+ស.សកត្ថះ] ក្អែក; (វិ. វយតិ គច្ឆតីតិ> វាយសោ) ។

វាយាម ថុំ. [វាយម+ណ] វិរិយភាពជាគ្រឿងប្រឹងប្រែង, ព្យាយាម, សេចក្តីព្យាយាម; វិ. វាយន្តិ អនេនាតិ> វាយាមោ ។

វាយាបេសិ កិ. [វិ+ណាបេ+ឦ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] ឱ្យត្បាញហើយ, ញុំាង...ឱ្យត្បាញហើយ ។

វាយាបេត្វា អ. [វិ+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យត្បាញហើយ, ញុំាង...ឱ្យត្បាញហើយ ។

វារក ថុំ. [វរ+ណ្វុ] ដប, ខ្វច, ក្អម ។

វារណលិទ្ធា ឥ. [វារណ+លិទ្ធា] កិ.យាងយាសនៃដីរ, កិ.កែក្រាយនៃ... ។ វារណ<វរ+យុ ប្រែថា «ហាមនូវកម្លាំងនៃសត្វដទៃ» វិ. វារេតិ ពលន្តិ> វារណោ ។

វារបត្ត គុ. [វារ+បត្ត] អ្នកដល់ហើយនូវវារៈ, . នូវវេន ។

វារាបេស្សាមិ កិ. [វរ+ណាបេ+ស្សាមិ.ភ.] នឹងឱ្យហាម, នឹងឱ្យឃាត់,

និងឱ្យប្រាថ្នា ។

វារិ នប៉ុ. [វរ+ណិ] ធម្មជាតិឃាត់នូវសេចក្ដីស្រេក (ទឹក); វិ. **វារយតិ បិបាសន្តិ> វារិ** ។

វារិជ ប៉ុ. [វារិ+ជន+ក្វិ] សត្វដែលកើតក្នុងទឹក (ត្រី); វិ. **វារិម្ហិ ជាតោតិ> វារិជោ** ។ នប៉ុ. ឈូក, ផ្កាឈូក ។

វារិយមាន គុ. [វរ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលហាម, ..កាលឃាត់ ។

វារេត្វា អ. [វរ+ណេ+ត្វា] សូមហើយ, ប្រាថ្នាហើយ, ដណ្ដឹមហើយ ។

វារេតិ កិ. [វរ+ណេ+តិ_វ.] ហាម, ឃាត់ ។

វារេតុំ អ. [វរ+ណេ+តុំ] ដើម្បីហាម, ដើម្បីឃាត់ ។

វារេថ កិ. [វរ+ណេ+ថ_ប.] ចូរហាម, ចូរឃាត់ ។

វារេស្សាមិ កិ. [វរ+ណេ+ស្សាមិ_ភ.] នឹងហាម, នឹងឃាត់ ។

វាលគ្គមត្ត ប៉ុ. [វាល+អគ្គ+មត្ត] មានចុងនៃរោមទ្រាយជាប្រមាណ, មានចុងនៃសក់កន្ទុយជាប្រមាណ, ប៉ុនចុងនៃ...។

វាលមិគ ប៉ុ. [វាល+មិគ] ម្រឹគកាច, ម្រឹគសាហាវ ។ - **ដ្ឋាន** នប៉ុ. ទីជាទីនៅនៃម្រឹគសាហាវ ។ - **បរិបន្ថនិវារណត្ថំ** ដើម្បីកិ.រារាំង (ហាម, ឃាត់, ការពារ) នូវអន្តរាយដែលកើតអំពីម្រឹគសាហាវ ។

វាលវិជ្ជនយោគ្គ គុ. [វាល+វិជ្ជន+យោគ្គ] គួរដល់កិ.បាញ់នូវសក់កន្ទុយ ។

វាលវីជនី ឥ. [វាល+វីជនី] ផ្លិតដែលបុគ្គលធ្វើហើយដោយសក់កន្ទុយ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

(ផ្ចិតរោមសត្វ) ។

វាលិកា ឥ. [វល+ណុ+អា.ឥ.] ខ្សាច់, ដីខ្សាច់ ។ - **រាសិ** ពុំ. គំនរនៃដីខ្សាច់ ។ - **បុលិន** នពុំ. ពុំនូកនៃដីខ្សាច់, ផ្នូកនៃ... ។

វាលុកា, វាលុក ឥ. [វល+ណុ+អា.ឥ.] វេវ. នឹង **វាលិកា** ។ - **កូដ** ពុំ. ក្អួមដីពេញដោយដីខ្សាច់ ។ - **បុជ** ពុំ. កញ្ចប់នៃដីខ្សាច់, ក្អួមដីពេញដោយខ្សាច់... ។ - **បិដ្ឋ** នពុំ. ខ្នងនៃដីខ្សាច់ ។ - **រាសិ-អភិមុខ** គុ. មានមុខឆ្ពោះទៅកាន់គំនរនៃដីខ្សាច់ ។ - **រាសិ-មត្ថក** ពុំ. ទីបំផុតនៃគំនរនៃដីខ្សាច់ ។

វាលោទក នពុំ. [វាល+ឧទក] ទឹកដែលបុគ្គលត្រងហើយដោយ សម្បកក្រចៅ (ទឹកណាច, ទឹកហាង); វិ. **មកចិវាលេហិ បរិស្សា-វិតំ ឧទកំ> វាលោទកំ** ។ - **ជាតក** នពុំ. ជាតកពីបណ្ឌិតកំណត់ហើយ ដោយទឹកដែលបុគ្គលត្រងហើយដោយសម្បកក្រចៅ, -ដោយទឹកហាង ។

វាស ពុំ. [វស+ណ] គ្រឿងអប់, កិ.អប់, កិ.នៅ ។ - **គន្ធ** ពុំ. ក្លិននៃគ្រឿងអប់ ។

វាសយិស្សុ កិ. [វស+ណយ+ខំ.អជ្ជ.] ឱ្យនៅហើយ ។

វាសវ អ.ន. បពិត្រព្រះវាសវៈ, បពិត្រព្រះឥន្ទ្រ, (នាមរបស់ព្រះឥន្ទ្រ); វិ. **បុរិមត្តភាវេ អាវាសធានវសេន វាតិ បវត្តតីតិ> វាសវោ**) ។

វាសាបេត្វា អ. [វស+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យនៅហើយ, ញ៉ាំង...ឱ្យនៅ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ ។

វាសិ, វាសី ឥ. [វស+ណិ] កាំបិត (កាំបិតតូចសម្រាប់កាត់ក្រចក ឬ កាំបិតកោរ); វិ. **វសតិ ឆិន្ទតិ ឯតាយាតិ> វាសិ** ។ -កណ្ណ ពុំ. ស្មៀងនៃកាំបិត, ចុងនៃកាំបិត ។

វាសិក គុ. [វស+ណី+ក] អ្នកនៅ; វិ. **វសតីតិ> វាសី, វាសី ឯវ> វាសិកោ** ។

វាសិត គុ. [វស+ឥ.អា.+ត] អប់ហើយ, ដែលអប់ហើយ ។

វាសីផរសុ ពុំ. [វាសី+ផរសុ] កាំបិតនិងពូថៅ ។ . **អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់កាំបិតនិងពូថៅ ។

វាសិយមាន គុ. [វស+ណេ+យ+មាន] គឺ...កាលឱ្យនៅ ។

វាសេសុំ កិ. [វស+ណេ+ឩំ.អជ្ជ.] ឱ្យនៅហើយ, ញុំាង...ឱ្យនៅ ហើយ ។

វាហន, -ណ នបុំ. [វាហឬវហ+យុ] វាហនៈ ឬពាហនៈ; (វិ. **វាហន្តិ សង្គាមាទីសុ ភិច្ចេ ឧបត្ថេ បយន្តិ ចារិយំ ករោន្តិ ឯតេនាតិ> វាហនំ**) ។

វាហិតបាប គុ. [វាហិត+បាប] មានបាបបន្សាត់ចោលហើយ, -បណ្តេតចោលហើយ; វិ. **វាហិតំ បាបំ យេន សោ> វាហិតបាបោ** ។

វាហេត្វា អ. [វហ ឬវាហ+ណេ+ត្វា] បន្សាត់ចោលហើយ, បណ្តេត

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ ។

វិក្កមបោរិស នថុំ. [វិក្កម+បោរិស] ភាវៈនៃបុរសអ្នកអង់អាច, ភាវៈនៃបុរសអ្នកប្រកបដោយសេចក្ដីព្យាយាម (វិ. **ចិក្កម** <វិ+កម+អ (ប្រែថា) សេចក្ដីព្យាយាម, សេចក្ដីអង់អាច; វិ. **ចិក្កមនំ> ចិក្កមោ** ។ **បោរិស** . ស្យ<បុរិស+ណ្យ = ភាវៈនៃបុរស; វិ. **បុរិសស្ស ភាវោ> បោរិសំ** ឬ **បោរិស្សំ)** ។

វិក្កាយិកកណ្ឌិកា ៩. [.+កណ្ឌិកា] ហោជាងគឺបុគ្គលគប្បីលក់ ។

វិក្កីណាតិ កិ. [វិ+កី+នា+តិ.វ.] លក់, រមែងលក់ ។

វិក្កីណាវសេស គុ. [វិក្កីណា+អវសេស] ដ៏សេសចុះ ឬដ៏សេសអស់អំពីសត្វដែល...លក់ហើយ ។

វិក្កីណិត្វា អ. [វិ+កី+ណា+ត្វា] លក់ហើយ, ដូរហើយ ។

វិក្កីណិយ គុ. [វិ+កី+ណា+ណ្យ, ចុះឥអា.] (វត្ថុ) គឺបុគ្គលគប្បីលក់; វិ. **ចិក្កីណិតព្វន្តិ> ចិក្កីណិយំ** ។ . **ភណ្ឌ** នថុំ. ភណ្ឌៈគឺបុគ្គលគប្បីលក់ ។ . **មំស** នថុំ. សាច់គឺ...គប្បីលក់ ។

វិក្ខម្ភនវិមុត្តិ ៩. [.+វិមុត្តិ] កិ.ផុតវិសេសដោយអំណាចនៃកិ.សង្កត់ទុក, កិ.រួចស្រឡះដោយអំណាចនៃកិ.រម្ងាប់ ។

វិក្ខម្ភីសុ កិ. [វិ+ខភ+រ+ឱ.អដ្ឋ., ចុះនិ.អា.] សង្កត់ហើយ, សង្កត់សង្កិនហើយ, រម្ងាប់ហើយ ។

វិក្ខាលេត្វា អ. [វិ+ខល+ណេ+ត្វា] ខ្ពុរហើយ, ខ្ពុរមាត់ហើយ, ឱ្យខ្ពុរ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ, លាងហើយ, ជម្រះហើយ ។

វិក្ខិត្ត គុ. [វិ+ខិប+ត] រាយមាយហើយ, ទាសទៅហើយ, ក្រឡុកចិត្តហើយ,... ។ - **ចិត្តត្តា** ព្រោះភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកមានចិត្តរាយមាយហើយ,... ។

វិក្ខេប បុំ. [វិ+ខិប+ណ] កិ.រាយមាយ, សេចក្ដីរាយមាយ, កិ.ទាសចិត្ត; វិ. **វិក្ខិបនំ> វិក្ខេបោ** ។

វិកត្ថន គុ. [វិ+កត្ថ+អន្ត] កាលអួត, កាលនិយាយអួត, កាលសរសើរ ។

វិកត្ថេយ្យ កិ. [វិ+កត្ថ+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីអួត, គប្បីពោលអួត ។

វិកល នបុំ. [វិ+កល+អ] សេចក្ដីខ្វះខាត ។ - **ចក្ខុ** នបុំ. ភ្នែកខ្វះខាត, ភ្នែកស្រលៀង ។ គុ. មានភ្នែកស្រលៀង ។

វិកសិត គុ. [វិ+កស+ឥ.អា.+ត] ដែលរីកហើយ ។ - **បទុមសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយផ្កាឈូកដែលរីកហើយ ។

វិការ បុំ. [វិ+ករ+ណ] កិ.ធ្វើឱ្យប្លែក; វិ. **វិករណំ> វិការោ** ។

វិកាល បុំ. (វិកាល) កាលដែលឈានកន្លងហើយ, កាលខុស; វិ. **វិគ-តោ កាលោ> វិកាលោ** ។

វិកីរន្ត គុ. [វិ+កីរ+អន្ត] កាលរាយមាយ, -រាត់រាយ, -កញ្ចះកញ្ចាយ ។

វិកីរិ កិ. [វិ+កីរ+អ+ឦ.អជ្ជ.] រាយមាយហើយ,... ។

វិកីរិត្វា អ. [វិ+កីរ+ឥ.អា.+ត្វា] រោយរាយហើយ, បាចសាចហើយ ។

វិកីរិតុំ. អ. [វិ+កីរ+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីរោយរាយ, ដើម្បីផន់លិច ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិកិរិស្សន្តិ កិ. [វិ+កិរ+អ+ឥ_អា.+ស្សន្តិ_ភ.] និងរោយរាយ,...។

វិគ្គហ បុំ. [វិ+គហ+អ] កិ.កាន់យកខុស, កិ.ប្រកាន់ខុស ។

វិគច្ឆតិ កិ. [វិ+គម+អ+តិ_វ., ម>ច្ឆ] ទៅប្រាស, ទៅបាត់, វាំង ។

វិគត គុ. [វិ+គម+ត] ទៅប្រាសហើយ, ទៅបាត់ហើយ, វាំងហើយ ។ - **ច្ឆន្ទតាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានឆន្ទៈទៅប្រាសហើយ ។ - **បដិឃតាយ** ព្រោះភាវៈនៃ... ជាអ្នកមានបដិឃៈទៅប្រាសហើយ ។ - **មលមច្ឆេរ** គុ. មានសេចក្តីកំណាញ់ជាមន្ទិលទៅប្រាសហើយ ។ - **រជំ** គុ. មានធូលីទៅប្រាសហើយ ។

វិគតិច្ឆ គុ. [វិគត+ឥច្ឆា] មានសេចក្តីប្រាថ្នាទៅប្រាសហើយ; វិ. **វិគតា ឥច្ឆា យស្ស សោ> វិគតិច្ឆោ** ។

វិគម បុំ. [វិ+គម+អ] កិ.ទៅប្រាស, កិ.ទៅបាត់, កិ.វាំង ។

វិគរហិត្វា អ. [វិ+គរហ+ឥ_អា.+ត្វា] តិះដៀលហើយ ។

វិឃាត គុ. ឬ បុំ. [វិ+ហន+ណ, ហន>ឃាត] កិ.ខ្ទាំងខ្ទប់, កិ.ចង្អៀតចង្អល់, កិ.ប៉ះទង្គិច ។

វិឃាសាទ បុំ. [វិឃាស+អទ+ណ] អ្នកស៊ីនូវភោជនជាដែល, អ្នកស៊ីនូវវត្ថុជារបស់ដែល; វិ. **វិឃាសំ អទតីតិ> វិឃាសាទោ** ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...អ្នកស៊ីនូវវត្ថុជារបស់ដែល ។

វិចក្ខណ គុ. [វិ+ចក្ខ+យុ] អ្នកមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងឃើញច្បាស់, អ្នកមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងពិចារណា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិចរណ នបុំ. [វិ+ចរ+យុ] កិ.ត្រាច់ទៅ, ជាទីត្រាច់ទៅ; វិ. **វិចរិយតេតិ វិចរណំ, វិចរតិ ឯត្ថាតិ វា វិចរណំ** ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីត្រាច់ទៅ ។ - **ការណ** នបុំ. ហេតុនៃកិ.ត្រាច់ទៅ, ជាហេតុនៃ... ។ - **កាល** បុំ. កាលជាទីត្រាច់ទៅ ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃកិ.ត្រាច់..., ភាវៈនៃ... ។ - **មគ្គ** បុំ. ផ្លូវជាទីត្រាច់ទៅ ។

វិចរណាការ បុំ. [វិចរណ+អាការ] អាការគឺកិ.ត្រាច់ទៅ, អាការជាទីត្រាច់ទៅ ។

វិចរតិ កិ. [វិ+ចរ+អ+តិ_វ.] ត្រាច់ទៅ, ដើរទៅ, ប្រព្រឹត្តទៅ, ប្រព្រឹត្តទៅផ្សេងៗ ។

វិចរន្ត គុ. [វិ+ចរ+អ+អន្ត] កាលត្រាច់ទៅ,...។

វិចរន្តុ កិ. [វិ+ចរ+អ+អន្តុ_ប] ចូរត្រាច់ទៅ,...។

វិចរិ កិ. [វិ+ចរ+អ+ឦ_អជ្ជ.] ត្រាច់ទៅហើយ,...។

វិចរិត គុ. [វិ+ចរ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ត្រាច់ទៅហើយ, ...ដើរទៅហើយ ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីគឺ...ត្រាច់ទៅហើយ ។ - **មគ្គ** បុំ. ផ្លូវដែលខ្លួនត្រាច់ទៅហើយ ។

វិចរិតុំ អ. [វិ+ចរ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីត្រាច់ទៅ, រីកិ.ត្រាច់ទៅ, ... ។

វិចរិស្សតិ កិ. [វិ+ចរ+អ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងត្រាច់ទៅ, នឹងប្រព្រឹត្ត, ... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិចរឹ កិ. [វិ+ចរ+អ+តិ_អជ្ជ.] ត្រាច់ទៅហើយ,... ។

វិចារណត្ថ ចុំ. [វិចារណ+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.ចាត់ចែង, _ដល់កិ. លៃលក ។

វិចារយិំសុ កិ. [វិ+ចរ+ណាយ+ឱំ_អជ្ជ.] ពិចារណាហើយ, _ចាត់ចែងហើយ, លៃលកហើយ, ត្រួតត្រាហើយ ។

វិចារេត្វា អ. [វិ+ចរ+ណេ+ត្វា] ពិចារណាហើយ, ចាត់ចែងហើយ, ឱ្យត្រាច់ទៅហើយ, ក្រៀងទៅហើយ ។

វិចារេថ កិ. [វិ+ចរ+ណេ+ថ_ប.] ចូរត្រួតត្រា, ចូរចាត់ចែង,...។

វិចារេន្ត គុ. [វិ+ចរ+ណេ+អន្ត] កាលត្រាច់ទៅ, កាលត្រួតត្រា, កាលក្រៀងទៅ ។

វិចារេស្សាមិ កិ. [វិ+ចរ+ណេ+ស្សាមិ_ភ.] នឹងពិចារណា, នឹងចាត់ចែង, នឹងលៃលក ។

វិចិកិច្ឆានីវរណ នចុំ. [_+នីវរណ] ធម្មជាតជាគ្រឿងរារាំងគឺវិចិកិច្ឆា ។ វិចិកិច្ឆា<វិ+ចិកិច្ឆ = ធម្មជាតមានសេចក្ដីកំណត់ ឬមានសេចក្ដីប្រាថ្នាទៅប្រាសហើយ (សេចក្ដីសង្ស័យ); វិ. **វិគតា ចិកិច្ឆា ញាណប្បតិការោ ឯតាយាតិ> វិចិកិច្ឆា** ។ <វិចិ+កិត+ឆ+អា_ឥ., ត>ច = ធម្មជាតិជាហេតុលំបាកជ្រើសរើសនូវសភាពគឺសេចក្ដីពិត (សេចក្ដីសង្ស័យ, សេចក្ដីឆ្ងល់); វិ. **សភាវំ វិចិនន្តោ កាយតិ កិច្ឆតិ កិលមតីតិ វា> វិចិកិច្ឆា** ។

វិចិត្ត, វិចិត្រ គុ. [វិ+ចិ+ត] វិចិត្ត, រចនា, ឆ្មៃ ។ - **បរិច្ឆិន្នរណ្ឌាប_**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ផាន ឧបុំ. កិ.ចូលទៅតាំងទុកនូវកម្រាលជីវិចិត្រ ។ - សាណិ ឥ. រនាំងជីវិចិត្រ, វាំងននជីវិចិត្រ ។

វិចិន្តេតិ កិ. [វិ+ចិន្ត+អ+តិ_វ.] គិតខុស, រមែងគិតខុស ។

វិចិនន្ត គុ. [វិ+ចិ+នា+អន្ត] កាលជ្រើសរើស, កាលលៃលក, កាលបេះ ។

វិចិនថ កិ. [វិ+ចិ+នា+ថ_ប.] ចូរជ្រើសរើស, ចូរគន់រក, ចូរលៃលក, ចូរពិនិត្យមើល, ចូរឆែកមើល, ចូររិះរក, ចូររិះរេ ។

វិចិនាតិ កិ. [វិ+ចិ+នា+តិ_វ.] ជ្រើសរក, គន់រក, លៃលក, ...។

វិចិនិស្សតិ កិ. [វិ+ចិ+នា+ស្សតិ_ភ.] នឹងជ្រើសរើស, នឹងពិចារណា, នឹងលៃលក ។

វិចុណ្ណិត គុ. [វិ+ចុណ្ណ+ឥ_អា.+ត] ឱ្យល្អិតហើយ, ឱ្យល្អិតខ្ទេចហើយ, ឱ្យខ្ទេចខ្ទីហើយ ។

វិចេយ្យ វ. [វិ+ចិ+ត្វា] ជ្រើសរើសហើយ, លៃលកហើយ, ពិចារណាហើយ ។

វិជ្ជតិ កិ. [វិទ+យ+តិ_វ.] មាន, ដឹង ។

វិជ្ជមាន គុ. [វិទ+យ+មាន] កាលមាន, កាលដឹង ។ - ធន ឧបុំ. ទ្រព្យកាលមាន, ទ្រព្យកំពុងមាន ។

វិជ្ជា ឥ. [វិទ+យ+អា_ឥ.] ធម្មជាតិរមែងចេះ, -រមែងដឹង (ចំណេះ, វិជ្ជា) វិ. ចិន្ទតិ ជានាតីតិ> ចិជ្ជា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិ

វិជ្ជាធរ គុ. [វិជ្ជា+ធរ+អ] អ្នកទ្រទ្រង់នូវវិជ្ជា, អ្នកចេះចាំនូវវិជ្ជា; វិ. វិជ្ជំ ធារេតីតិ> វិជ្ជាធរោ ។

វិជ្ជុលតា ឥ. [វិជ្ជុ+លតា] ផ្លេកបន្ទោរ ។

វិជ្ឈនកាល បុ. [វិជ្ឈន+កាល] កាលនៃកិ.ចោះ, កាលជាទីចាក់, -ទំលុះ, -បាញ់, -មុត ។ វិជ្ឈន<វិធ+យ+យុ ។

វិជ្ឈន្ត គុ. [វិធ+យ+អន្ត] កាលចាក់, -ចោះ, -ទំលុះ, -បាញ់, -មុត ។

វិជ្ឈន្តិ កិ. [វិធ+យ+អន្តិ_វ] ចាក់, ចោះ, ទំលុះ, បាញ់ ។

វិជ្ឈាយីសុ កិ. [វិ+ឈេ+អ+ឧំ_អជ្ជ.] រលត់ហើយ,...។

វិជ្ឈិ កិ. [វិធ+យ+ឦ_អជ្ជ.] ចាក់ហើយ, ចោះហើយ, មុតហើយ, ...។

វិជ្ឈិត្វា អ. [វិធ+យ+ឥ_អា.+ត្វា] ចាក់ហើយ,...។

វិជ្ឈិយមាន គុ. [វិធ+យ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលចាក់,...។

វិជដេត្វា អ. [វិ+ជដ+អ+ត្វា] ស្រដោះហើយ,...។

វិជម្ភតិ កិ. [វិ+ជភ+អ+តិ_វ.+និ_អា.] មិតពត់, ពត់ខ្លួន ។

វិជម្ភិត្វា អ. [វិ+ជភ+ឥ_អា.+ត្វា+និ_អា.] មិតពត់ហើយ, ពត់ខ្លួនហើយ ។

វិជហតិ កិ. [វិ+ហា_ហា+អ+តិ_វ., ផ្លាស់ហនៃអព្ភាស>ជ, រស្សៈអានៃអព្ភាស>អ, រស្សៈអានៃធាតុ>អ, លុបអបច្ច័យ] លះ, លះបង់ ។

វិជហិត្វា អ. [វិ+ហា_ហា+ត្វា] លះហើយ, លះបង់ហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិជាត គុ. [វិ+ជន+ត, ជន>ជា] កើតហើយ, បង្កើតហើយ, សម្រាលហើយ, សម្រាលកូនហើយ ។ . **ទិវស** ចុំ. ឬទចុំ. ថ្ងៃនៃ...សម្រាលហើយ ។ . **មាតុយា** ន. នៃមាតាបង្កើត, នៃម្ដាយបង្កើត ។ . **វណ្ណ** ចុំ. ភេទនៃស្ត្រីសម្រាលកូនហើយ, ភេទដូចជាភេទនៃស្ត្រីសម្រាលកូនហើយ ។ . **វិជាតកាល** ចុំ. កាលនៃ...សម្រាលកូនហើយ ។

វិជានតំ គុ. [វិ+ជានន្ត+នំ.វិ., ន្ត+នំ.វិ>តំ] កាលដឹងច្បាស់, កាលដឹងជាក់ ។

វិជានាតិ កិ. [វិ+ញា+នា+តិ.វ.] ដឹងច្បាស់, រមែងដឹងច្បាស់ ។

វិជានេយ្យ កិ. [វិ+ញា+នា+ឯយ្យ.ស.] គប្បីដឹងច្បាស់ ។

វិជាយិ កិ. [វិ+ជន+យ+ឦ.អជ្ជ., ជន>ជា] កើតហើយ, សម្រាលហើយ ។

វិជាយិនី ន. [វិ+ជន+យ+ណី, ចុះតនិ] ស្ត្រីអ្នកសម្រាលកូន, ស្ត្រីអ្នកញុំាងកូនឱ្យកើត; វិ. **វិជាយន្តី> វិជាយិនី** ។

វិជិត គុ. [វិ+ជិ+ត] គឺ...ឈ្នះវិសេសហើយ, .ផ្ចាញ់ហើយ, ដែន ។ . **ភូមិប្បទេស** ចុំ. ប្រទេសនៃដែនដីដែល...ឈ្នះហើយ, .ដែលឈ្នះវិសេសហើយ ។

វិជិតាវី គុ. អ្នកឈ្នះ, អ្នកមានកិ.ឈ្នះជាប្រក្រតី ។

វិជេស្សតិ កិ. [វិ+ញា+អ+ស្សតិ.ភ.] នឹងដឹងច្បាស់,... ។

វិ

វិញ្ញត្តិ ឥ. [វិ+ញា+តិ] កិ.ញ៉ាំងបុគ្គលដទៃឱ្យដឹងច្បាស់, កិ.សូម; វិ. **វិញ្ញាបនំ> វិញ្ញត្តិ** ។ វាចាជាហេតុញ៉ាំងបុគ្គលដទៃឱ្យដឹងច្បាស់; វិ. **វិញ្ញាបេតិ ឯតាយាតិ> វិញ្ញត្តិ** ។

វិញ្ញាណដ្ឋិតិ ឥ. [វិញ្ញាណ+ឋិតិ] កិ.តាំងនៅនៃវិញ្ញាណ, ភូមិជាទីតាំងនៃវិញ្ញាណ ។

វិញ្ញាត កិ. ឬ គុ. [វិ+ញា+ត] គឺ...ដឹងច្បាស់ហើយ ។

វិញ្ញាបនី គុ. [វិ+ញា+ណាបេ+ណី] អ្នកញ៉ាំងបុគ្គលឱ្យដឹងច្បាស់ ។

វិញ្ញាបេត្វា អ. [វិ+ញា+ណាបេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យដឹងច្បាស់ហើយ, ឱ្យសូមហើយ ។

វិញ្ញាយ អ. [វិ+ញា+ត្វា] ដឹងច្បាស់ហើយ ។

វិញ្ញូ គុ. [វិ+ញា+រូ] អ្នកដឹងវិសេស, អ្នកដឹងច្បាស់ (អ្នកប្រាជ្ញ); វិ. **វិជានាតីតិ> វិញ្ញូ** ។

វិដបន្តរ នបុំ. [វិដប+អន្តរ] ចន្លោះនៃប្រគាប ។

វិឌូឌភ អ.ន. កុមារឈ្មោះវិឌូឌភៈ ។

វិតក្ក បុំ. [វិ+តក្ក+អ] ធម៌ដែលត្រិះរិះនូវអារម្មណ៍ (វិតក្កៈ); វិ. **អារម្មណំ វិតក្កេតីតិ> វិតក្កោ** ។ សេចក្ដីត្រិះរិះ, សេចក្ដីគិត; វិ. **វិតក្កនំ> វិតក្កោ** ។ - **មថិត** គុ. គឺវិតក្កៈញាំញីហើយ ។

វិតក្កុបសម បុំ. [វិតក្ក+ឧប+សម+អ] ធម៌ជាទីចូលទៅរម្ងាប់នូវវិតក្កៈ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិតក្កេស្សតិ កិ. [វិ+តក្ក+អ+ស្សតិ_ភ.] នឹងត្រិះរិះ, នឹងរិះរក ។

វិត្ត នបុំ. [វិទ+ត] វត្ថុជាគ្រឿងបាននូវបីតិនៃជន (ទ្រព្យ, សម្បត្តិ); វិ. **ចិន្ទតិ ចិតី ឯតេនាតិ> ចិត្តំ** ។

វិត្ថត គុ. ឬ កិ. [វិ+ថរ+ ឬតនុ+ត] ផ្សាយទៅហើយ, បណ្តោយ ។

វិត្ថារ បុំ. [វិ+ថរ+ណ] កិ.ផ្សាយទៅផ្សេងៗ, សេចក្តីពិស្តារ; វិ. **ចិត្ថរណំ> ចិត្ថារោ** ។ - **កថា** អ. វាចាជាគ្រឿងពោលដោយពិស្តារ ។

វិត្ថារិត គុ. [វិ+ថរ+ណេ+ត] គឺ...ឱ្យពិស្តារហើយ ។

វិត្ថារេត្វា អ. [វិ+ថរ+ណេ+ត្វា] ឱ្យពិស្តារហើយ ។

វិតាន នបុំ. [វិ+តន+ ឬតនុ+ណ] វត្ថុដែលគេត្រដាងក្នុងទីមានកំដៅថ្ងៃដ៏ពាច (ពិតាន); វិ. **ចណ្ណាកបេ ចិតន្យតេតិ> ចិតានំ** ។ **ចិកនោត្យចយចេតិ ចា> ចិតានំ** ។

វិតិណ្ណ គុ. [វិ+តរ+ត, ត>ឥណ្ណ, លុបរ] ឆ្លងផុតហើយ, កន្លងហើយ, កន្លងបង់ហើយ ។ - **កង្ខ** គុ. មានសេចក្តីសង្ស័យកន្លងបង់ហើយ ។ - **បរលោក** គុ. មានបរលោកកន្លងបង់ហើយ ។

វិតុទំ គុ. [វិតុន្ន+សិ_វិ, ន្ន+សិ_វិ>អំ] កាលចោះ, កាលចំលុះ ។

វិទត្ថិប្បមាណ, វិទត្ថិមត្ត គុ. [វិទត្ថិ+បមាណ] មានចំអាមជាប្រមាណ, មានប្រមាណមួយចំអាម ។

វិទ្ធភាវ បុំ. [វិទ្ធ+ភាវ] ភាវៈនៃ...គឺសរមុតហើយ ។ **វិទ្ធ**<វិធ+ត ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិទ្ធំសេត្វា អ. [វិ+ធំស+ណេ+ត្វា] កំចាត់ហើយ, កំចាយហើយ, កំចាត់កំចាយហើយ, បោចរោយហើយ ។

វិទ្ធំសេតិ កិ. [វិ+ធំស+ណេ, ឬ អ+តិ.វ.] កំចាត់, កំចាយ, កំចាត់កំចាយ, កំចាត់បង់ ។

វិទ្ធំសេតុំ អ. [វិ+ធំស+ណេ+តុំ] ដើម្បីកំចាត់, កំចាត់បង់, ដើម្បីកំចាយ ។

វិទលមញ្ជក បុំ. [វិទល+មញ្ជក] គ្រែដែលបុគ្គលចាក់ហើយដោយផ្តៅ, គ្រែផ្តៅ ។

វិទាលិត គុ. ឬ កិ. [វិ+ទល+ឥ_អា.+ត] គឺដីរីទំលាយហើយ, -ជាន់កំទេចហើយ, -បំបែកហើយ ។

វិទិត្វា អ. [វិទ+ឥ_អា.+ត្វា] ដឹងហើយ, ជ្រាបហើយ ។

វិទិត គុ. [វិទ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ដឹងហើយ ។ - **សព្វចតុភូមិកធម្ម** គុ. មានធមិប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ៤ទាំងពួងដឹងហើយ ។

វិទេស បុំ. [វិ+ទេស] ប្រទេសផ្សេង ។

វិធមនត្ថ បុំ. [វិធមន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.កំចាត់បង់, ត្រូវការដល់កិ. កំចាត់បង់ ។ (**វិធមន**<វិ+ធម+យុ) ។

វិធមិត្វា អ. [វិ+ធម+ឥ_អា.+ត្វា] កំចាត់បង់ហើយ ។

វិទ្ធស្តចម្ម គុ. [វិទ្ធស្ត+ចម្ម] មានស្បែករបករបោចហើយ, មានស្បែករបើកចេញហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិ

វិន្ទតិ កិ. [វិទ+អ+តិ_វ._ចុះនិ_អា.] បាន, ប្រសព្វ, ប្រទះ ។

វិន្ទាមិ កិ. [វិទ+អ+មិ_វ., ចុះនិ_អា.] បាន, ប្រសព្វ, ប្រទះ ។

វិនមតិ កិ. [វិ+នម+អ+តិ_វ.] បង្អោនទៅផ្សេងៗ, ពត់ខ្លួន, បង្អោនខ្លួន ។

វិនយ បុំ. [វិ+នី+អ] ទូន្មាន, ដឹកនាំនូវកាយនិងវាចា (វិន័យ, ច្បាប់); វិ. **កាយញ្ច វាចញ្ច វិនេតីតិ> វិនយោ** ។ - **កថា** ឥ. កថាប្រារព្ធនូវវិន័យ ។

វិនយធរ បុំ. [វិនយ+ធរ+អ] អ្នកទ្រទ្រង់នូវវិន័យ(វិន័យធរ); វិ. **វិនយំ ធារេតីតិ> វិនយធរោ** ។ - **បញ្ចម** គុ. មានភិក្ខុជាវិន័យធរជាគំរប់៥ ។

វិនស្សតិ កិ. [វិ+នស+យ+តិ_វ., ស+យ>ស្ស] វិនាស, ខូច, បាត់, ណាញ ។

វិនស្សេយ្យ កិ. [វិ+នស+យ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីវិនាស, -បាត់, -ខូច, -បាត់, -ណាញ ។

វិនា និ. វៀរ, វៀរលែង, លើកលែង ។

វិនាសនត្ថ បុំ. [វិនាសន+អត្ថ] អត្ថថា កិ.ញុំាំងសត្វឱ្យវិនាស ។

វិនាសយិត្វា កិ. [វិ+នស+ណយ+ឥ_អា.+ត្វា_អជ្ជ.] ឱ្យវិនាសហើយ ។

វិនាស បុំ. [វិ+នស+ណ] សេចក្តីវិនាស, សេចក្តីខូច, សេចក្តីអន្តរាយ; វិ. **វិនស្សនំ> វិនាសោ** ។

វិនាសាហរណ នបុំ. [វិនាស+អាហរណ] កិ.នាំមកនូវសេចក្តីវិនាស ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិ

វិនាសេតិ កិ. [វិ+នស+ណេ+តិ_វ.] ឱ្យវិនាស, ឱ្យខូច, ឱ្យបាត់ ។

វិនាសេស្សតិ កិ. [វិ+នស+ណេ+ស្សតិ_ភ.] នឹងឱ្យវិនាស,...។

វិនិច្ឆយ បុំ. [វិនិ+ចិ+អ, ឥនៃ>ចិ>ឯ, ឯ>អយ, ច>ឆ, ពប្រូតចលើឆ] សេចក្ដីដែលបុគ្គលវិនិច្ឆ័យ, សេចក្ដីវិនិច្ឆ័យ; វិ. **វិនិច្ឆយតេ អនេនាតិ> វិនិច្ឆយោ** ។ - **កាល** បុំ. កាលនៃកិ. វិនិច្ឆ័យ ។ - **ធម្ម** បុំ. ធម៌ជាគ្រឿងវិនិច្ឆ័យ ។ - **មហាមត្ត** បុំ. មហាមាត្រអ្នកធ្វើនូវកិ.វិនិច្ឆ័យ, មហាមាត្រអ្នកវិនិច្ឆ័យ ។ - **សាលា** ឥ. សាលាជាទីវិនិច្ឆ័យ ។

វិនិច្ឆិតព្វ កិ. [វិនិ+ចិ+តព្វ] គឺ...គប្បីវិនិច្ឆ័យ ។

វិនិច្ឆិនថ កិ. [វិនិ+ចិ+នា+ថ_ប.] ចូរវិនិច្ឆ័យ, ចូរកាត់សេចក្ដី ។

វិនិច្ឆិត ន. ឬ គុ. [វិនិ+ចិ+ត] កិ.វិនិច្ឆ័យ, គឺ...វិនិច្ឆ័យហើយ ។

វិនិច្ឆេយ្យ កិ. [វិនិ+ចិ+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីវិនិច្ឆ័យ, គប្បីកាត់សេចក្ដី ។

វិនិបាតេន្ត គុ. [វិ+និ+បត+ណេ+អន្ត] កាលឱ្យធ្លាក់ចុះដោយមិនសល់, កាលឱ្យវិនាស, កាលផ្ដាច់បង់ ។

វិនិម្មុសេ កិ. [វិ+នី+អ+ម្ហសេ_បី.] នាំទៅហើយ, ប្ដូរហើយ ។

វិនិវត្តិត្វា អ. [វិ+និ+វត្ត+ឥ_អា.+ត្វា] វិលត្រឡប់ហើយ, ត្រឡប់វិញហើយ ។

វិនិវត្តេន្ត គុ. [វិ+និ+វត្ត+ណេ+អន្ត] កាលផ្លាស់ប្ដូរ, កាលឱ្យវិលត្រឡប់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិនិវិជ្ឈតិ កិ. [វិ+និ+វិធ+យ+តិ_វ.] មុតធ្លុះ, ចាក់ធ្លុះមិនសល់ដោយវិសេស ។

វិនិជ្ឈិត្វា អ. [វិ+និ+វិធ+យ+ឥ_អា.+ត្វា] មុតធ្លុះហើយ, ចាក់ធ្លុះហើយ ។

វិនីត គុ. [វិ+នី+ត] គឺ...នាំទៅឱ្យវិសេសហើយ, -ទូន្មានហើយ ។

វិនេសិ កិ. [វិ+នី+អ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ដឹកនាំហើយ, ទូន្មានហើយ ។

វិនោទេត្វា អ. [វិ+នុទ+ណេ+ត្វា] បន្ទោបង់ហើយ ។

វិនោទេតិ កិ. [វិ+នុទ+ណេ+តិ_វ.] បន្ទោបង់, រមែងបន្ទោបង់ ។

វិបក្ខសេវក គុ. [វិបក្ខ+សិឬសេវ+ណ្វុ] អ្នកសេពគប់នូវភិក្ខុអ្នកមានចំណែកខុស, អ្នកគប់រកនូវភិក្ខុមានពួកផ្សេង, -នូវពួកផ្សេង (វិបក្ខ<វិរុទ្ធ+បក្ខ>វិបក្ខ) ។

វិបច្ចតិ កិ. [វិ+បច+យ+តិ_វ.] រមែងឆ្អិនវិសេស, រមែងឱ្យផល ។

វិបច្ចមាន គុ. [វិ+បច+យ+មាន] កាលឆ្អិនវិសេស, កាលឆេះ, កាលឱ្យផល ។

វិបច្ចិស្សតិ កិ. [វិ+បច+យ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងឆ្អិនវិសេស, នឹងឆេះនឹងឱ្យផល ។

វិបជ្ជឹសុ កិ. [វិ+បទ+យ+ឧំ_អជ្ជ.] ដល់ហើយនូវសេចក្ដីវិនាស, ខូចហើយ, វិនាសហើយ ។

វិបន្នញ្ញាណតា ឥ. [វិបន្នញ្ញាណ+តា] ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានញាណវិបត្តិ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ, -មានញាណដល់ហើយនូវសេចក្ដីវិនាស; វិ. **វិបន្នំ ញាណំ យស្ស សោ> វិបន្នញ្ញាណោ, តស្ស ភា-វោ> វិបន្នញ្ញាណតា** ។

វិបន្នទិដ្ឋិក គុ. [វិបន្ន+ទិដ្ឋិ+ក] អ្នកមានទិដ្ឋិវិបត្តិហើយ, អ្នកមានទិដ្ឋិដល់ហើយនូវសេចក្ដីវិនាស; វិ. **វិបន្នា ទិដ្ឋិ យេសំ តេ> វិបន្ន-ទិដ្ឋិកា** ។

វិប្បកត គុ. [វិ+ប+ករ+ត] គឺ...ធ្វើឱ្យប្លែកហើយ, -បញ្ឈប់, -ផ្អាកហើយ ។

វិប្បការ បុំ. [វិ+បការ] បការៈប្លែក, បការៈគឺបណ្ឌិតគប្បីខ្ពើម ។
- **ប្បត្ត** គុ. ដល់ហើយនូវវិប្បការៈ, -នូវបការៈប្លែក, -នូវបការៈគឺបណ្ឌិតគប្បីខ្ពើម ។

វិប្បកិណ្ណ គុ. [វិ+ប+កិរ+ត,>ឥណ្ណ, លុបរ] រោយរាយហើយ, រាត់រាយហើយ, កញ្ចះកញ្ចាយហើយ, បាចសាចហើយ ។ - **តា** ឥ. ភាវៈនៃ...រោយរាយហើយ ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...រោយរាយហើយ ។

វិប្បកិរ គុ. [វិ+ប+កិរ+អ+ល្ប-អដ្ឋ.] រោយរាយហើយ, រាត់រាយហើយ, ខ្ចាត់ខ្ចាយហើយ, កញ្ចះកញ្ចាយហើយ, បាចសាចហើយ ។

វិប្បជហិត្វា អ. [វិ+ប+ហា-ហា+ត្វា] លះហើយ, លះបង់ហើយ ។

វិប្បហាយ អ. [វិ+ប+ហា+ត្វា] លះហើយ, លះបង់ហើយ ។

វិប្បដិបជ្ជិ គិ. [វិ+បដិ+បទ+យ+ល្ប-អដ្ឋ.] ប្រតិប័ទខុសហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិប្បដិសារ ពុំ. [វិ+បដិ+សរ+ណ] សេចក្ដីរលឹកអាស្រ័យនូវកម្មគឺបណ្ឌិតគប្បីខ្ពើម, សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយ, សេចក្ដីស្ដាយក្រោយ ។

វិប្បដិសារី គុ. [វិប្បដិសារ+ឦ] អ្នកមានកិ.រលឹកអាស្រ័យនូវកម្មគឺបណ្ឌិតគប្បីខ្ពើម, អ្នកមានសេចក្ដីក្ដៅក្រហាយ, អ្នកមានសេចក្ដីស្ដាយក្រោយ; វិ. **វិប្បដិសារោ យស្ស អត្ថីតិ> វិប្បដិ.សារី** ។

វិប្បជហេយ្យ កិ. [វិ+ប+ហា_ហា+អ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីលះ, គប្បីលះបង់ ។

វិប្បមុត្ត គុ. [វិ+ប+មុច+ត] ផុតស្រឡះហើយ, រួចស្រឡះហើយ ។

វិប្បលបសិ កិ. [វិ+ប+លប+អ+សិ_វ.] ត្អូញត្អែរ, រវើរវាយ ។

វិប្បវាស ពុំ. [វិ+ប+វស+ណ] កិ.នៅប្រាស, កិ.នៅព្រាត់ប្រាស ។

វិប្បសន្ន គុ. [វិ+ប+សទ+ត] ជ្រះថ្លាហើយ, ដែលជ្រះថ្លាហើយ, ថ្លា; វិ. **វិប្បសីទិត្ថាតិ> វិប្បសន្នោ, -សន្នា, -សន្នំ** ។ - ចិត្ត គុ. មានចិត្តជ្រះថ្លាហើយ ។

វិប្បសីទន្តិ កិ. [វិ+ប+សទ+អ+អន្តិ_វ., សទ>សីទ] ជ្រះថ្លា, ថ្លា ។

វិប្ផន្ទតិ កិ. [វិ+ផទ+អ+តិ_វ., ចុះនិ.អា.] ញាប់ញ័រ, អន្ទះសា ។

វិប្ផន្ទមាន គុ. [វិ+ផទ+មាន, ចុះនិ.អា.] កាលញាប់ញ័រ, កាលអន្ទះសា ។

វិបរីត គុ. [វិ+បរិ+ឥ+ត] វិបរីត, ខុស, ផ្ទុយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វ

វិបស្សតិ កិ. [វិ+ទិស+អ+តិ_វ., ទិស>បស្ស] ឃើញច្បាស់, ពិចារណា ។

វិបស្សនា ឥ. [វិ+ទិស+យុ+អា_ឥ., ទិស>បស្ស] បញ្ញាជាគ្រឿងឃើញច្បាស់, វិបស្សនា; វិ. **វិបស្សតិ ឯតាយាតិ> វិបស្សនា** ។ - **ចិត្ត** នថុំ. ចិត្តដ៏សម្បយុត្តដោយវិបស្សនា ។ - **ធុរ** នថុំ. វិបស្សនាធុរៈ, ធុរៈគឺវិបស្សនា ។ - **បរិវាសត្ថ** ថុំ. ប្រយោជន៍ដល់កិ.អប់រំនូវវិបស្សនា ។ - **មគ្គផលសំខាត** គុ. ពោលគឺវិបស្សនា និងមគ្គនិងផល ។

វិបស្សនាមយ គុ. [.+មយ] សម្រេចហើយដោយវិបស្សនា ។

វិបាក ថុំ. [វិ+បច+ណ, ប>បា, ច>ក] កិ.ឆ្អិនដោយវិសេស, វិបាក, ផល; វិ. **វិបច្ចនំ> វិបាកោ** ។ - **តប្បន** នថុំ. កិ.ក្ដៅព្រោះវិបាក ។ - **ទាយក** គុ. ដែលឱ្យនូវវិបាក ។ - **ទានដ្ឋាន** ទីជាទីឱ្យនូវវិបាក ។ - **ទុក្ខវស** ថុំ. អំណាចនៃទុក្ខជាវិបាក ។ - **ននន** នថុំ. សេចក្ដីត្រេកអរព្រោះវិបាក ។ - **ផុសនា** ឥ. កិ.ពាល់ត្រូវដោយវិបាក ។ - **សោចន** នថុំ. សេចក្ដីសោកព្រោះវិបាក ។

វិបាកាវសេស ថុំ. [វិបាក+អវសេស] កិ.សេសចុះនៃវិបាក, កិ.សេសសល់នៃវិបាក, វិបាកជាចំណែកដ៏សេសចុះ ។

វិបាតយំ គុ. [វិបាតយន្ត+សិ_វិ., ន្ត+សិ_វិ>អំ] កាលឱ្យធ្លាក់ចុះ, កាលបំផ្លាញ ។

វិបុល គុ. [វិ+បុល+អ] ធំដោយវិសេស (ធំ, ទូលាយ, ដ៏ទូលំទូលាយ) វិ. **វិសេសេន បុលតីតិ> វិបុលំ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិ

វិព្ភន្តក គុ. [វិ+ភម+ត+កសកត្ត] អ្នកវិលទៅខុស, អ្នកសឹកហើយ, ដែលសឹកហើយ ។

វិព្ភមិត្វា អ. [វិ+ភម+ឥ_អា.+ត្វា] វិលខុសហើយ, សឹកហើយ ។

វិព្ភមិតុំ អ. [វិ+ភម+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីសឹក ។

វិភជន្ត គុ. [វិ+ភជ+អន្ត] កាលចែក, កាលរំលែក ។

វិភជិត្វា អ. [វិ+ភជ+ឥ_អា.+ត្វា] ចែកហើយ, រំលែកហើយ ។

វិភវ ពុំ. [វិ+ភូ+អ] ភោគៈជាគ្រឿងសោយនៃជន ឬភោគៈគឺបុគ្គលគប្បីសោយ(សម្បត្តិ); វិ. **វិភវន្តិ បភវន្តិ អនេនាតិ> វិភវោ** ។ -**ជាត** នពុំ. សម្បត្តិ, សម្បត្តិគឺបុគ្គលគប្បីសោយ (ជាត ចុះមកជាសកត្ថៈ មិនបាច់ប្រែក៏បាន) ។ **វិភវ** សព្ទនេះប្រែថា សេចក្ដីវិនាស, សេចក្ដីសាបសូន្យក៏បាន ។

វិភាត គុ. [វិ+ភា+ត] ភ្លឺហើយ, ភ្លឺច្បាស់ហើយ, ស្វាងហើយ ។ -**ក្ខណ** ពុំ. ខណៈនៃរាត្រីភ្លឺហើយ, -ភ្លឺច្បាស់ហើយ ។

វិភាវិត កិ. [វិ+ភូ+ឥ_អា.+ត] សម្ដែងហើយ, គឺ...សម្ដែងហើយ, -ប្រកាសហើយ ។

វិភាវេត្វា អ. [វិ+ភូ+ណេ+ត្វា] សម្ដែងហើយ ។

វិភូសិត គុ ឬកិ. [វិ+ភុស+ឥ_អា.+ត] ប្រដាប់ហើយ, ស្អិតស្អាងហើយ ។

វិមល គុ. [វិគត+មល] មានមន្ទិលទៅប្រាសហើយ, មិនមានមន្ទិល ។ -**ចន្ទមណ្ឌល** នពុំ. មណ្ឌលនៃព្រះចន្ទ្រមានមន្ទិលទៅប្រាស

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ ។ - **សលិលសម្បន្ន** គុ. ដល់ព្រមហើយដោយទឹកមានមន្ទិលទៅប្រាសហើយ ។

វិមាន នបុំ. [វិ+មា+យុ] វិមាន ។ - **សាមិក** គុ. ម្ចាស់នៃវិមាន ។

វិមុច្ចិស្សុ កិ. [វិ+មុច+យ+ឥំ-អដ្ឋ.] ផុតវិសេសហើយ, ផុតស្រឡះហើយ ។

វិមុត្ត គុ. ឬ កិ. [វិ+មុច+ត] ផុតវិសេសហើយ, ផុតស្រឡះហើយ, រួចស្រឡះហើយ ។ - **ចិត្តតា** ឥ. ព្រោះភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកមានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ - **មានស** គុ. មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។

វិមុត្តិ ឥ. [វិ+មុច+តិ] កិ.រួចស្រឡះ; វិ. **ខមុច្ចនំ> ខិមុត្តិ** ។ ធម្មជាតិជាហេតុរួចស្រឡះ; វិ. **ខិមុច្ចតិ ឯតាយាតិ> ខិមុត្តិ** ។ - **សារ** ប៉ុ. ធម៌ជាសារៈគឺវិមុត្តិ ។ - **សុខ** នបុំ. សុខកើតអំពីវិមុត្តិ ។

វិមោក្ខ បុំ. [វិ+មោក្ខ+អ ឬវិ+មុច+ណ] ធម៌ជាគ្រឿងរួចស្រឡះចាកកិលេស (កិ.រួចស្រឡះចាកកិលេស, វិមោក្ខ); វិ. **កិលេសេហិ ខិមុច្ចតិ ឯតេនាតិ> ខិមោក្ខោ** ។

វិមោចនត្ថ បុំ. [វិមោចន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.ផុតស្រឡះ, រួចស្រឡះ ។

វិយ និ. ដូចជា, បីដូច, បីដូចជា ។

វិយុត្ត គុ. [វិ+យុជ+ត] ប្រកបប្រាសហើយ, មិនប្រកបហើយ ។

វិយូហិត្វា អ. [វិ+យូហ+ឥ-អា.+ត្វា] កកាយហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិយោគ ពុំ. [វិ+យុជ+ណ] កិ.ព្រាត់ប្រាស; វិ. **ចិយុជ្ជនំ> ចិយោគោ** ។

វិយោជិតុំ អ. [វិ+យុជ+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីព្រាត់ប្រាស ។

វិរជ គុ. [វិគត+រជ] មានធូលីទៅប្រាសហើយ ។

វិរជ្ជមាន គុ. [វិ+រជ+យ+មាន] កាលនឿយណាយ, កាលធុញទ្រាន់ ។

វិរជ្ជិ កិ. [វិ+រជ+យ+ឦ_អជ្ជ.] នឿយណាយហើយ, រសាហើយ ។

វិរជ្ជិត្វា អ. [វិ+រជ+យ+ឥ_អា.+ត្វា] ភ្លាត់ហើយ, ខុសហើយ ។

វិរត្ត គុ. [វិ+រជ+ត] នឿយណាយហើយ, ធុញទ្រាន់ ។ - **ចិត្ត** គុ. មានចិត្តនឿយណាយហើយ ។

វិរមស្សុ កិ. [វិ+រម+អ+ស្សុ_ប.] ចូរវៀរ ។

វិរលច្ឆន្ន គុ. [វិរល+ឆន្ន] គឺបុគ្គលប្រក់រង្វើលហើយ ។

វិរវន្ត គុ. [វិ+រវ+អន្ត] កាលស្រែក, កាលកញ្ជ្រៀវ ។

វិរវិ កិ. [វិ+រវ+អ+ឦ_អជ្ជ.] ស្រែកហើយ, កញ្ជ្រៀវហើយ ។

វិរហិត គុ. [វិ+រហ+ឥ_អា.+ត] វៀរហើយ, ប្រាសហើយ ។

វិរាគ ពុំ. [វិ+រជ+ណ] កិ.នឿយណាយ, សេចក្តីនឿយណាយ, កិ. ប្រាសចាកតម្រេក; វិ. **ចិរជ្ជនំ> ចិរាគោ** ។ ធម៌ជាគ្រឿងប្រាសចាកតម្រេក, ធម៌ជាគ្រឿងនឿយណាយ; វិ. **ចិរជ្ជតិ ឯតេនាតិ> ចិរាគោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិរជេត្វា អ. [វិ+រជ+ណេ+ត្វា] ឱ្យណាយហើយ, ឱ្យនឿយណាយ ហើយ, ឱ្យរសាហើយ ។

វិរុជ្ឈតិ កិ. [វិ+រុធ+យ+តិ_វ.] ខឹង, ក្រោធ, ខុស ។

វិរុទ្ធ គុ. [វិ+រុធ+ត] បុគ្គលអ្នកក្រោធហើយ, . ខឹងហើយ, ខុស ។

វិរុហន្ត គុ. [វិ+រុហ+អន្ត] កាលដុះ, កាលដុះឡើង, .លូត, .លាស់ ។

វិរុឡ្ហ គុ. [វិ+រុហ+ត] ដុះហើយ ។ . តិណោ គុ. មានស្មៅដុះហើយ ។

វិរោចតិ កិ. [វិ+រុច+អ+តិ_វ.] រុងរឿង ។

វិរោចនា ឥ. [វិ+រុច+យុ+អាឥ.] កិ.រុងរឿង ។

វិរោចមាន គុ. [វិ+រុច+មាន] កាលរុងរឿង ។

វិលជ្ជតិ កិ. [វិ+លស+យ+តិ_វ.] សម្ដីង, សម្ដីងកាយ ។

វិលបន្ត គុ. [វិ+លប+អន្ត] កាលត្អូញត្អែរ, កាលរវើរវាយ ។

វិលបន្តិ កិ. [វិ+លប+អ+អន្តិ_វ.] ត្អូញត្អែរ, រវើរវាយ ។

វិលម្ពមាន គុ. [វិ+លពិ ឬលម្ព+មាន, ចុះនិ.អា.] កាលគន់មើល, កាល គយគន់, កាលឃ្លាំមើល ។

វិលយ ឧចុំ. [វិ+លិ+អ] កិ.រលួយ, កិ.រលាយ ។

វិលសតិ កិ. [វិ+លស+អ+តិ_វ.] កែក្រាយ, ក្តិចខ្វាំ ។

វិលសិត ន. ឬ គុ. [វិ+លស+ឥ_អា+ត] កិ.កែក្រាយ, ... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិលិខតិ កិ. [វិ+លិខ+អ+តិ_វ.] គូស, គូសវាស ។

វិលិខន្ត គុ. [វិ+លិខ+អន្ត] កាលគូស, កាលគូសវាស ។

វិលិម្បិតុំ អ. [វិ+លិប+ឥ_អា.+តុំ, ចុះនិ_អា.] គប្បីលាប, _ប្ហូក ។

វិលិម្បិស្សាមិ កិ. [វិ+លិប+អ+ឥ_អា.+ស្សាមិ_ភ., ចុះនិ_អា.] នឹងលាប, នឹងប្ហូក ។

វិលីនសុវណ្ណ នបុំ. [វិលីន+សុវណ្ណ] មាសដែលរលាយ ។

វិលីយន្តិ កិ. [វិលិ+យ+អន្តិ_វ.] រលាយ, រលួយ ។

វិលុម្បន្ត គុ. [វិ+លុប+អន្ត, ចុះនិ_អា.] កាលជំព្លែង, កាលប្លន់ ។

វិលុម្បិត្វា អ. [វិ+លុប+ឥ_អា.+ត្វា, ចុះនិ_អា.] ជំព្លែងហើយ, ប្លន់ហើយ ។

វិលុម្បឹសុ កិ. [វិ+លុប+អ+ឧំ_អជ្ជ., ចុះនិ_អា.] ជំព្លែងគ្នាហើយ, ប្លន់ហើយ, ដណ្ដើមហើយ ។

វិលុម្បិស្សាមិ កិ. [វិ+លុប+អ+ឥ_អា.+ស្សាមិ_ភ., ចុះនិ_អា.] នឹងជំព្លែង, នឹងប្លន់ ។

វិលេខិត គុ. [វិ+លិខ+ឥ_អា.+ត] គឺ...គូសហើយ, _ដៅហើយ ។

វិលេបន នបុំ. [វិ+លិប+យុ] កិ.លាប, គ្រឿងលាប; វិ. **ចិលេបិយ- តេតិ> ចិលេបនំ** ។

វិលោកេត្វា អ. [វិ+លុក+ណេ+ត្វា] ក្រឡេកមើលហើយ, មៀងមើល

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហើយ ។

វិលោម គុ. [វិ+លោម] ពាក្យមានរោមទៅប្រាសហើយ, ពាក្យទ្រគោះ, ពាក្យអាក្រក់ , ពាក្យជាហេតុកាត់នូវសេចក្ដី...

វិវជ្ជិត គុ. [វិ+វជ្ជ+ឥ_អា.+ត] គឺ...វៀរហើយ, ...

វិវជ្ជេត្វា អ. [វិ+វជ្ជ+ណេ+ត្វា] វៀរហើយ, វៀរស្រឡះហើយ ។

វិវដ គុ. [វិ+វរ+ត, ត>ដ, លុបរ] គឺ...បើកហើយ, របើកហើយ, ច្រហ, ហា; បា. ឧ. ចតុវិសត្ថាតិ> ឧទធំ ។ - ច្ឆទ គុ. មានកិលេសដូចជាដំបូលបើកហើយ, មានកិលេសដូចជាគ្រឿងប្រក់បើកហើយ ។ - ទ្វារ នបុំ. មានទ្វារបើកហើយ ។ - នក្ខត្ត នបុំ. នក្ខត្តឫក្សបើកហើយ ។ - នក្ខត្តទិវស បុំ. ឬ នបុំ. ថ្ងៃមាននក្ខត្តឫក្សបើកហើយ ។ - មត្ត គុ. គ្រាន់តែគឺ...បើកហើយ ។ - មុខភាជន នបុំ. ភាជនៈមានមាត់ដែលបុគ្គលបើកហើយ, ភាជនៈមានមាត់បើកហើយ, មានមាត់ច្រហ ។

វិវដ្ដ គុ. [វិ+វដ្ដ] (និព្វាន) មានវដ្ដៈទៅប្រាសហើយ, ...គ្រឿងវិលទៅប្រាសហើយ ។

វិវទថ កិ. [វិ+វទ+អ+ថ_ប.] ចូរជជែក...ទែង ។

វិវទន្តិ កិ. [វិ+វទ+អ+អន្តិ_វ.] ...ដឹក, ទាស់ទែងគ្នា, ...គ្នា ។

វិវទិត្វា អ. [វិ+វទ+ឥ_អា.+ត្វា] ...ជែកហើយ, ទាស់ទែងហើយ ។

វិវរ នបុំ. [វិ+វរ+អ] ប្រហោង, ទោស, កំហុស បា. ឧ. ឆិតគោ ឆរោ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ចារណមស្សាតិ> ចិចរ៌) ។ - ទស្សី គុ. អ្នកមានកិ.ឃើញនូវទោសជាប្រក្រតី; វិ. ចិចរំ ចស្សិតុំ សីលមស្សាតិ> ចិចរធស្សី ។

វិវរមាន គុ. [វិ+វរ+មាន] កាលបើក ។

វិវរាបេត្វា អ. [វិ+វរ+ណាបេ+ត្វា] ញុំាង...ឲ្យបើកហើយ ។

វិវរិត្វា អ. [វិ+វរ+ឥ.អា.+ត្វា] បើកហើយ ។

វិវរីសុ កិ. [វិ+វរ+អ+ឧំ.អជ្ជ.] បើកហើយ ។

វិវរេសុំ កិ. [វិ+វរ+អ+ឧំ.អជ្ជ., ចុះស.អា.] បែងហើយ, បែងចែកហើយ ។

វិវាទ បុំ. [វិ+វទ+ណ] ការវិវាទ, កិ.ជជែក, កិ.ទាស់ទែង, កិ.ឈ្លោះគ្នា; វិ. ចិចាធនំ> ចិចាធោ ។ វាទៈជាគ្រឿងទាស់ទែង; វិ. ចិចធន្តិ ឯតេនាតិ> ចិចាធោ ។

វិវាទាបន្ន គុ. [វិវាទ+អាបន្ន] ដល់ហើយនូវកិ.ជជែកគ្នា, -នូវកិ.ទាស់ទែងគ្នា, -នូវកិ.ឈ្លោះគ្នា ។

វិវាហទិវស ន. [វិវាហ+ទិវស] ថ្ងៃជាទីធ្វើនូវវិវាហៈ, -នូវវិវាហមង្គល ។

វិវិច្ច អ. [វិ+វិច+ត្វា] ស្ងាត់ហើយ ។

វិវិត្ត គុ. [វិ+វិច ឬជន+ត] ស្ងាត់, ដែលស្ងាត់ហើយ ។ - **វនសណ្ឌ** បុំ. ដងនៃព្រៃដ៏ស្ងាត់ ។ - **សយន** នបុំ. ទីជាទីដេកដ៏ស្ងាត់ ។

វិវិត្តោកាស បុំ. [វិវិត្ត+ឱកាស] ឱកាសដ៏ស្ងាត់ ។

វិវិធ គុ. [វិ+វិធ] មានប្រការៈផ្សេងៗ, មានយ៉ាងផ្សេង; វិ. **ចិចាបការា យស្ស តំ> ចិចិធំ** ។

វិវេក ពុំ. [វិ+វិច+ណ, ច>ក] សេចក្តីស្ងាត់, កិ.ស្ងាត់, កិ.ស្ងប់ស្ងាត់ ។

វិស្សជ្ជន, -នា នពុំ. ឬ ឥ. [វិ+សជ+យ+យុ] កិ.លះ, កិ.លះបង់, កិ.ដោះស្រាយ; វិ. **ចិសជ្ជិយតេតិ> ចិស្សជ្ជនំ** ។

វិស្សជ្ជមត្ត គុ. [វិស្សជ្ជ+មត្ត] ប្រមាណក្នុងកិ.លះបង់ ។

វិស្សជ្ជាបេសិ កិ. [វិ+សជ+យ+ណាបេ+ឦ-អជ្ជ.ចុះស.-អា.] ឱ្យលះហើយ, ឱ្យលះបង់ហើយ, ឱ្យលែងហើយ ។

វិស្សជ្ជិ កិ. [វិ+សជ+យ+ឦ-អជ្ជ.] លះហើយ, លែងហើយ, ឰយទៅហើយ, បាញ់ហើយ ។

វិស្សជ្ជិត គុ. [វិ+សជ+យ+ឥ-អា.+ត] គឺ...លះបង់ហើយ, -លែងចោលហើយ, -ឰយទៅហើយ ។

វិស្សជ្ជេត្វា អ. [វិ+សជ+យ+អ+ត្វា] ដោះស្រាយហើយ, លះបង់ហើយ, ឰយទៅហើយ ។

វិស្សជ្ជេសិ កិ. [វិ+សជ+យ+អ+ឦ-ជ្ជ, ចុះស.-អា.] លះហើយ, លះបង់ហើយ, លែងហើយ, ដោះស្រាយហើយ ។

វិស្សជ្ជេន្តិ កិ. [វិ+សជ+យ+អ+អន្តិ-វ.] លះបង់, ដោះស្រាយ ។

វិស្សដ្ឋ គុ. [វិ+សជ+ត] គឺ...លះបង់ហើយ, ស្និទ្ធស្នាល ។ -**កម្មដ្ឋាន** គុ. មានកម្មដ្ឋានលះបង់ហើយ ។ -**បរលោក** គុ. មាន

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បរលោកលះបង់ហើយ ។

វិសជ្ជាបនតា ឥ. [វិសជ្ជាបន+តា] ភាវៈនៃកិ. ញ៉ាំង...ឱ្យផ្សាយទៅក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗ ។

វិសត្តិក គុ. [វិ+សរ+តិ+កសកត្ត] ផ្សាយទៅ, ផ្សាយទៅក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗ ថ. សព្វត្រ វិសតា បត្តជាតិ> វិសត្តិកា) ។

វិសត្តិតា ឥ. [វិសត្តិ+តា] ភាវៈនៃ...ជាធម្មជាតិផ្សាយទៅក្នុងអារម្មណ៍ផ្សេងៗ ។

វិស នបុំ. [វិស+អ] ពិស ។ - **បត្តិបនបាបកម្ម** នបុំ. បាបកម្មគឺកិ. បង់នូវថ្នាំពិស ។ - **បរិភោគតាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាធម្មជាតិដូចជាគ្រឿងបរិភោគដ៏លាយដោយថ្នាំពិស ។ - **បានក** នបុំ. ទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកដ៏លាយដោយថ្នាំពិស ។ - **បីត** គុ. គឺថ្នាំពិសផឹកហើយ, លាបដោយថ្នាំពិស ។ - **ផលតាយ** ព្រោះភាវៈនៃ...ជាធម្មជាតិដូចជាផ្លែឈើដ៏លាយដោយថ្នាំពិស ។

វិសភាគ គុ. [វិសម+ភាគ] មានចំណែកស្មើប្រាស, មានចំណែកមិនស្មើគ្នា ។

វិសមចក្ខុក គុ. [វិសម+ចក្ខុ+ក] មានចក្ខុមិនស្មើគ្នា, មានភ្នែកស្រលៀង ។

វិសមដ្ឋានចារ បុំ. [វិសមដ្ឋាន+ចរ+ណ] កិ.ត្រាច់ទៅកាន់ទីមិនស្មើ ។

វិសមូល គុ. [វិស+មូល] មានពិសជាឫស ។

វិសយ បុំ. [វិ+សិ+អ] វិស័យ, អារម្មណ៍; ថ. វិសិនោតិ ពន្ធតិ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឥន្ទ្រិយានិក> ចិសយោ) ។

វិសបុប្ផតា ឥ. [វិសបុប្ផ+តា] ភាវៈនៃ...ជាធម្មជាតិដូចជាផ្កាឈើដ៏លាយដោយថ្នាំពិស ។

វិស្សមនសាលា ឥ. [វិស្សមន+សាលា] សាលា (រោង) ជាទីសម្រាក, សាលាសម្រាប់សម្រាក ។

វិស្សមិត្វា អ. [វិ+សម+ឥ_អា.+ត្វា] សម្រាកហើយ ។

វិស្សសេ កិ. [វិ+សស+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីស្និទ្ធស្នាល ។

វិស្សាស បុំ. [វិ+សស+ណ] សេចក្តីស្និទ្ធិស្នាល, សេចក្តីជិតដិត ។ - **បរម** គុ. មានសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលជាយ៉ាងក្រៃលែង ។ - **មត្ត** គុ. ត្រឹមតែសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល ។ - **សទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល ។

វិស្សាសិ កិ. [វិ+សស+អ+ឦ.អជ្ជ.] ស្និទ្ធស្នាលហើយ ។

វិស្សាសិក គុ. [វិស្សាស+ណិក] មានសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល, ប្រកបដោយសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល ។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីមានសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល, ទីប្រកបដោយសេចក្តីស្និទ្ធស្នាល ។

វិសហិ កិ. [វិ+សហ+អ+ឦ.អជ្ជ.] អាចហើយ, ហ៊ានហើយ ។

វិសំខត គុ. [វិ+សំ+ករ+ត] គឺ...កម្ចាត់បង់ហើយ ។

វិសង្ខារ គុ. [វិ+សង្ខារ] ធម៌មានសង្ខារទៅប្រាសហើយ, និព្វានមានសង្ខារទៅប្រាសហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិសំយុត្ត គុ. [វិ+សំ+យុជ+ត] ប្រកបព្រមប្រាសហើយ, មិនប្រកបព្រមហើយ ។

វិសាខ, -ខា អ.ន. ឧបាសកឈ្មោះវិសាខៈ, ឧបាសិកាឈ្មោះវិសាខា, ខែពិសាខ ។ **- បុណ្ណមីទិវស** នចុំ. ថ្ងៃគីតិថីមានព្រះចន្ទពេញវង់ប្រកបដោយវិសាខឫក្ស, ថ្ងៃពេញបូរមីនៃខែពិសាខ ។

វិសាណ ចុំ. [វិស+ណ] ស្នែង (ដូច សិង្គ) ។

វិសាហារតា ឥ. [វិសាហារ+តា] ភាវៈនៃ...ជាធម្មជាតិដូចជាអាហារដ៏លាយដោយថ្នាំពិស ។

វិសារទ ចុំ. [វិគត+សារទ] មានសេចក្ដីរញ្ជួញរាទៅប្រាសហើយ, មានសេចក្ដីញញើតទៅប្រាសហើយ (ក្លៀវក្លា, សេចក្ដីក្លៀវក្លា); វិ. **ចិតគោ សារទោ ឯតស្មាតិ> ចិសារទោ** ។

វិសិព្វេតុកាម គុ. [វិសិព្វេតុំ+កម+ណ] ប្រាថ្នាដើម្បីអាំង, ចង់ដើម្បីអាំង; វិ. **ចិសិព្វេតុំ កាមេតីតិ> ចិសិព្វេតុកាមោ** ។

វិសិព្វេត្វា អ. [វិ+សិវ+ណេ+ត្វា] អាំងហើយ, ឆ្អើរហើយ ។

វិសីទន្តិ កិ. [វិ+សទ+អ+អន្តិ_វ., សទ>សីទ] លិចចុះ ។

វិសុំ និ. ផ្សេងគ្នា, មួយផ្នែក, ដោយឡែក ។

វិសិដ្ឋ គុ. [វិ+សិស+ត] វិសេសបំផុត, ប្រសើរបំផុត ។

វិសុទ្ធ គុ. [វិ+សុធ+ត] ស្អាតវិសេស, ហ្មត់ចត់វិសេស, បរិសុទ្ធ ។ **- អត្ថាយ** ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សេចក្ដីស្អាតវិសេស ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិសុជ្ឈតិ កិ. [វិ+សុធ+យ+តិ.វ.] ស្អាតវិសេស, ហ្មត់ចត់វិសេស, បរិសុទ្ធ ។

វិសុទ្ធិ ឥ. [វិ+សុធ+តិ] សេចក្ដីហ្មត់ចត់, សេចក្ដីស្អាត ។

វិសេស គុ. ឬ ចុំ. [វិ+សិស+ណ] វិសេស, ប្លែក, គុណវិសេស ។ **-ការណ** នចុំ. ហេតុនៃសេចក្ដីប្លែកគ្នា ។

វិសេសាធិគម ចុំ. [វិសេស+អធិគម] កិ.ល្មុះនូវគុណវិសេស, កិ.បាននូវ..., កិ.ត្រាស់ដឹង...។

វិសេសេត្វា អ. [វិ+សេស+ណេ+ត្វា] ឱ្យវិសេសហើយ, ឱ្យប្លែកហើយ ។

វិសោក គុ. [វិគត+សោក] មានសេចក្ដីសោកទៅប្រាសហើយ; វិ. **ចិគតោ សោកោ ឯតស្មាតិ> ចិសោកោ** ។

វិសោធយិ កិ. [វិ+សុធ+ណយ+ឦ.អជ្ជ.] ហ្មត់ចត់ហើយ, ឱ្យស្អាតហើយ, ជម្រះហើយ ។

វិសោធេត្វា អ. [វិ+សុធ+ណេ+ត្វា] ឱ្យស្អាតវិសេសហើយ, ជម្រះហើយ ។

វិសោធេតិ កិ. [វិ+សុធ+ណេ+តិ.វ.] ឱ្យស្អាតវិសេស, ឱ្យហ្មត់ចត់, ជម្រះ, សម្អាត ។

វិសោធយេ កិ. [វិ+សុធ+ណយ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីឱ្យហ្មត់ចត់វិសេស, គប្បីជម្រះ, គប្បីសម្អាត ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិហដខាណុកណ្ដក គុ. [វិហដ+ខាណុកណ្ដក] ឱ្យមានដង្គត់និងបន្លាគឺបុគ្គលនាំទៅប្រាសហើយ ។ **វិហដ**<វិ+ហរ+ត ។

វិហញ្ញតិ កិ. [វិ+ហន+យ+តិ_វ.] បៀតបៀន, ខ្នាំងខ្នប់, ក្ដៅក្រហាយ, លំបាក ។

វិហតត្ថាម គុ. [វិហត+ថាម] មានកម្លាំងគឺជរាកម្ចាត់បង់ហើយ ។

វិហរតិ កិ. [វិ+ហរ+អ+តិ_វ.] នៅ (នៅអាស្រ័យ) ។

វិហរឹសុ កិ. [វិ+ហរ+អ+ឌុំ_អជ្ជ.] នៅហើយ, សម្រាកហើយ ។

វិហារ ចុំ. [វិ+ហរ+ណ] ប្រទេសជាទីនៅនៃបព្វជិត (អាវាស ឬ វត្តទាំងមូលក្ដីកុដិធំៗក្ដីហៅថា វិហារ ដូចគ្នា); វិ. **វិហរន្តិ ឯត្ថាតិ> វិហារោ** ។ - **បោក្ខរណីតីរ** នចុំ. ឆ្នេរនៃស្រះបោក្ខរណីក្នុងវត្ត, -ជិតវត្ត ។ - **មជ្ឈគត** គុ. ដែលទៅហើយត្រង់កណ្ដាលនៃវិហារ ។ - **មហ** ន. កិ.ឆ្លងនូវវិហារ ។ - **បដិជគ្គក** គុ. អ្នកថែទាំនូវវិហារ, អ្នកសម្អាតនូវវិហារ, អ្នកទំនុកបម្រុងនូវវិហារ ។ - **បរិយន្ត** ចុំ. ទីចំផុតជុំវិញនៃវិហារ ។ - **ចារិក** នចុំ. ទីជាទីត្រាច់ទៅក្នុងវិហារ, ចារិកនៃវិហារ ។ ធមិជាគ្រឿងនៅ; វិ. **វិហរន្តិ ឯតេនាតិ> វិហារោ** ។

វិហាសិ កិ. [វិ+ហរ+អ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] នៅហើយ ។

វិហេឋិយមាន គុ. [វិ+ហិឋ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលបៀតបៀន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិហេឋេត្វា អ. [វិ+ហិឋ+ណេ+ត្វា] បៀតបៀនហើយ ។

វិហេស ន. [វិ+ហិស+ណ] សេចក្តីលំបាក ។

វីជតិ កិ. [វីជ+អ+តិ_វ.] បក់, រមែងបក់ ។

វីជន្តី គុ. [វីជ+អន្ត+ឦ_ឥ.] កាលបក់, កំពុងបក់ ។

វីជមាន គុ. [វីជ+មាន] កាលបក់, កំពុងបក់ ។

វីជនី ឥ. [វីជ+យុ+ឦ_ឥ.] ផ្លិត (ឧ. **វីជន្តិ វាយុនា យោជយន្តិ យាយ សា> វីជនី**) ។ - **បត្តក** ចុំ. ស្លាបនៃផ្លិត ។

វីជភត្ត នចុំ. [វីជ+ភត្ត] ភត្ត (បាយ) ជាពូជ ។

វីជិ កិ. [វីជ+អ+ឦ_អជ្ជ.] បក់ហើយ ។

វីជិយមាន គុ. [វីជ+ឥ_អា.+យ+មាន] គឺ...កាលបក់ ។

វីជុទ្ធរណ នចុំ. [វីជ+ឧទ្ធរណ] កិ.បើឡើងនូវពូជ, កិ.ដកឡើងនូវពូជ ។

វីណា ឥ. [វិ+ន+អា_ឥ., ន>ណ, ឥ>ឦ] ពិណ (ឧ. **វីយតិ> វីណា** ។ - **ឆិទ្ទ** នចុំ. ប្រហោងនៃពិណ ។

វីត គុ. [វិ+ឥ+ត] ទៅប្រាសហើយ ។ - **អច្ចិតង្គារ** គុ. មានអណ្តាតភ្លើងនិងរងើកភ្លើងទៅប្រាសហើយ, មានរងើកភ្លើង ប្រកបដោយអណ្តាតភ្លើងទៅប្រាសហើយ ។ - **តណ្ហា** គុ. មានតណ្ហាទៅប្រាសហើយ ។ - **ទរ** គុ. មានសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយទៅប្រាសហើយ ។ - **ទោស** គុ. មានទោសៈទៅប្រាសហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វី

វីថែនិ នចុំ. [វីតិក្កម+វចន] ពាក្យឈានកន្លង, ពាក្យប្រព្រឹត្តកន្លង, ពាក្យល្មើស (**វីតិក្កម**<វិ+អតិ+កម+ណ) ។

វីតិក្កមិតុំ អ. [វិ+អតិ+កម+ឥ_អា.+តុំ] ដើម្បីឈានកន្លង, -ប្រព្រឹត្តកន្លង ។

វីតិនាមេត្វា អ. [វិ+អតិ+នម+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យបង្អោនទៅហើយ, - ឱ្យឱនទៅហើយ, ឱ្យប្រព្រឹត្តកន្លងទៅហើយ ។

វីតិនាមេសិ កិ. [វិ+អតិ+នម+ណេ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ញុំាង...ឱ្យបង្អោនទៅហើយ, -ឱ្យប្រព្រឹត្តកន្លងទៅហើយ ។

វីតិនាមេស្សាម កិ. [វិ+អតិ+នម+ណេ+ស្សាម_ភ.] នឹងញុំាង...ឱ្យបង្អោនទៅ, -ឱ្យប្រព្រឹត្តកន្លងទៅ ។

វីតិបតន្តិ កិ. [វិ+អតិ+បត+អ+អន្តិ_វ.] រមែងធ្លាក់ចុះកន្លង ។

វីតិវត្ត គុ. [វិ+អតិ+វត្ត+អ] ប្រព្រឹត្តកន្លងហើយ, ប្រព្រឹត្តកន្លងទៅហើយ ។

វីតិវត្តស្សុ កិ. [វិ+អតិ+វត្ត+អ+ស្សុ_ប.] ចូរប្រព្រឹត្តកន្លង ។

វីថិ ឥ. [វី+ថិ] ទីជាទីដើរទៅនៃជន (ថ្នល់, វិថី); វិ. **ឥតិ គច្ឆតិ ឯត្ថាតិ**> **វីថិ** ។ - **ចតុក្កសីឃាដកសម្បន្ន** គុ. ដល់ព្រមហើយដោយថ្នល់និងផ្លូវបែកមានប្រមាណ៤, ឱ្យជាគនរបរិបូណ៌ដោយ... ។ - **សីឃ៉ាដកាទិ** គុ. (ទី) មានថ្នល់និងផ្លូវបែក (ផ្លូវត្រឡែងកែង) ជាដើម ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វីមំសនត្ថ ចុំ. [វិមំសន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.ល្បងមើល, ដល់កិ. ពិចារណា ។

វីមំសន្ត គុ. [មា_មាន+ស+អន្ត, មនៃអក្ខសះ>វ, អានៃអក្ខសះ>ឥ ឬឦ, មាន>មំ] កាលពិចារណា, កាលល្បង ។ ប្រើជា **វីមំសន្តោ** ក៏មាន ។

វីមំសិត្វា អ. [មា_មាន+ឥ_អា.+ត្វា] ពិចារណាហើយ, ល្បងហើយ ។

វីមំសិតុកាម គុ. [វិមំសិតុំ+កម+ណ] ប្រាថ្នាដើម្បីពិចារណា, ល្បងមើល ។

វីរ អា.ន. បពិត្រព្រះអង្គអ្នកក្លៀវក្លា, បពិត្រព្រះអង្គអ្នកមានព្យាយាម ។

វីរក ចុំ. ក្អែកឈ្មោះវីរកៈ, ក្អែកទឹក ។

វីរណ នចុំ. ស្បូវអណ្តាស ។ - **ត្ថម្ភក** អ.ន. ឈ្មោះវីរណត្ថម្ភកៈ ។ - **តិណ** នចុំ. ស្មៅគឺស្បូវអណ្តាស ។

វីរិយ នចុំ. [វីរ+ណិយ] ភាវៈនៃសេចក្តីអង់អាច, ភាវៈនៃសេចក្តីខ្មីឃ្មាត (ព្យាយាម, សេចក្តីព្យាយាម); វិ. **ចីរស្ស ភាវោ> ចីរិយំ** ។ - **ករណវិរហិត** គុ. ដែលប្រាសហើយចាកកិ.ធ្វើនូវសេចក្តីព្យាយាម ។ - **សម្បត្តិ** ឥ. កិ.ដល់ព្រមដោយសេចក្តីព្យាយាម ។ - **សម្បន្ន** គុ. អ្នកដល់ព្រមដោយសេចក្តីព្យាយាម ។ ប្រើជា **វិរិយ** ក៏មាន ។

វីសតិ, វីស ប.សំ. [វីស+តិ] ម្ភៃ (២០) ។ - **ឧសភដ្ឋាន** នចុំ. ទីមានឧសភ ២០ ជាប្រមាណ ។ - **យោជនសតមគ្គ** ចុំ. ផ្លូវ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មានរយនៃយោជន៍ក្រៃលែងដោយយោជន៍ ២០ ជាប្រមាណ ។ - វស្សសតិក គុ. មានរយនៃឆ្នាំដ៏ក្រៃលែងដោយ ២០ ជាប្រ-មាណ, ប្រកបដោយរយនៃឆ្នាំដ៏ក្រៃលែងដោយ២០ ។ - វស្សុ-ទ្ទេសិក គុ. ប្រកបដោយកិ.សម្ដែងឡើងថាមានឆ្នាំ ១៦ ។ - សហស្សខីណាសវបរិវុត គុ. គឺព្រះខីណាស្រពមានពាន់ម្ភៃជាប្រមាណចោមរោមហើយ ។ - សហស្សភិក្ខុបរិវារ គុ. មានភិក្ខុមានពាន់ម្ភៃជាប្រមាណជាបរិវារ ។

វីហិ ចុំ. [វហ+ឥ, អនៃវ>ឥ>ឦ] ស្រូវ (វិ. វហតិ ព្រីហេតិ សត្តានំ ជីវិតន្តិ> វីហិ) ។ - ប្បហរណកាល ចុំ. កាលជាទីបុកនូវស្រូវ, ។ - បិដក ឧចុំ. ល្អីនៃស្រូវ, ល្អីដាក់នូវស្រូវ, ល្អីដ៏ពេញដោយស្រូវ ។

វុច្ចតិ កិ. [វច+យ+តិ_វ., អនៃវ>ឧ, ច+យ>ច្ច] គឺ...ពោល, _ហៅ, ស្តី,_និយាយ, _ថា ។

វុច្ចន្តិ កិ. [វច+យ+អន្តិ_វ.] (ពាក្យប្រែដូច វុច្ចតិ) ។

វុច្ចរេ កិ. [វច+យ+តិ ឬអន្តិ_វ., ផ្លាស់តិ ឬអន្តិ>រេ] (ពាក្យប្រែដូច វុច្ចតិ) ។

វុច្ចមាន គុ. [វច+យ+មាន] គឺ...កាលពោល,...។

វុដ្ឋ កិ. ឬ គុ. [វស្ស+ត, អនៃវ>ឧ, ស្ស+ត>ដ្ឋ] គឺភ្លៀងបង្អុរចុះហើយ ។ - ការណ ឧចុំ. ហេតុនៃភ្លៀងធ្លាក់ចុះហើយ, _បង្អុរចុះហើយ ។

វុដ្ឋ កិ. ឬ គុ. [វស+ត] គឺ...នៅហើយ, ចេញហើយ ។ - ដ្ឋាន ឧចុំ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទីនៃ...នៅហើយ ។

វុដ្ឋហិ កិ. [វិ+ឧ+ឋា+ញ្ញ-អដ្ឋ., ចុះហ-អា.] ក្រោកឡើងហើយ, ចេញហើយ ។

វុដ្ឋហិស្សន្តិ កិ. [វិ+ឧ+ឋា+អ+ឥ-អា.+ស្សន្តិ-ភ., ចុះហ-អា.] នឹងក្រោកឡើង, នឹងចេញ ។

វុដ្ឋាតព្វដ្ឋាន នចុំ. [វុដ្ឋាតព្វ+ឋាន] ទីដែលខ្លួនគប្បីក្រោកឡើង ។

វុដ្ឋាបេសុំ កិ. [វិ+ឧ+ឋា+ណាបេ+ឧំ-អដ្ឋ., ចុះស-អា.] ឱ្យក្រោកឡើងហើយ ។

វុដ្ឋាយ អ. [វិ+ឧ+ឋា+ត្វា] ក្រោកឡើងហើយ, ចេញហើយ ។

វុដ្ឋិត គុ. [វិ+ឧ+ឋា+ត] ក្រោកហើយ, ចេញហើយ ។ - **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃ...ចេញហើយ ។ - **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែចេញហើយ ។

វុដ្ឋិ ឥ. [វស្ស+តិ] កិ.បង្អុរចុះ, កិ.ធ្លាក់ចុះ (ភ្លៀង); វិ. **វស្សនំ> វុដ្ឋិ** ។

វុឌ្ឍ គុ. [វឌ្ឍ+អ, អនៃវ>ឧ] ចម្រើនហើយ ។ - **ភាវ** ចុំ. ភាវៈនៃវ័យនោះជាសភាពចម្រើនហើយ ។

វុឌ្ឍិ ឥ. [វឌ្ឍ+ឥ, អនៃវ>ឧ] សេចក្តីចម្រើន; វិ. **វឌ្ឍនំ> វុឌ្ឍិ** ។ - **កាមតា** ចុំ. ភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកប្រាថ្នានូវសេចក្តីចម្រើន ។ - **ប្បត្ត** គុ. ដល់ហើយនូវសេចក្តីចម្រើន ។

វុត្ត គុ. [វច+ត, អនៃវ>ឧ] គឺ...ពោលហើយ; វិ. **វុច្ចិត្ថាតិ> វុត្តោ** ។ - **និយាម** ចុំ. ចំនងគឺ...ពោលហើយ, និយាមគឺ...ពោលហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- ប្បដិបាដិ ចុំ. លំដាប់នៃគឺ...ពោលហើយ ។ - មត្ត គុ. គ្រាន់តែគឺ...ពោលហើយ ។ ល ។

វុត្តានុក្កម ចុំ. [វុត្ត+អនុក្កម] លំដាប់នៃពាក្យដែល...ពោលហើយ ។

វុត្តានុសារ ចុំ. [វុត្ត+អនុសារ] កិ.ទៅតាមនូវពាក្យដែល...ពោលហើយ, លំអាននៃពាក្យគឺ...ពោលហើយ ។

វុត្ថ កិ. [វស+ត, អនៃវ>ឧ] នៅហើយ, គឺ...នៅហើយ ។ - ត្តា ព្រោះភាវៈនៃ...ជាអ្នកនៅហើយ ។ - បុព្វគាម ចុំ. ស្រុកដែលព្រះថេរៈធ្លាប់នៅហើយ ។ - វស្ស គុ. មានវស្សានៅរួចហើយ; វិ. វុត្ថំ វស្សំ យេន សោ> វុត្ថវស្សោ ។ ល ។

វុយ្ហតិ កិ. [វហ+យ+តិ_វ., អនៃវ>ឧ] គឺទឹកបន្សាត់ហើយ, គឺ...បណ្តែតទៅ ។

វុយ្ហតុ កិ. [វហ+យ+តុ_ប., អនៃវ>ឧ] គឺ...ចូរបន្សាត់ទៅ ។

វុសិត កិ. [វស+ឥ_អា.+ត, អនៃវ>ឧ] នៅហើយ, គឺ...នៅហើយ ។ - វោសាន គុ. ព្រហ្មចរិយៈជាគ្រឿងនៅនៅហើយ, -នៅចប់ហើយ ។

វុឡ្ហ គុ. [វហ+ត, អនៃវ>ឧ] គឺ...បន្សាត់ទៅហើយ, -បណ្តែតហើយ ។

វូបកដ្ឋ គុ. [វិ+ឧប+កណ្ឌ ឬកស+ណ, កណ្ឌ>កដ្ឋ] ចៀសចេញហើយ, គេចចេញហើយ ។ - កាយ គុ. មានកាយចៀសចេញហើយ ។

វូបសន្ត គុ. [វិ+ឧប+សម+ត] ចូលទៅរម្ងាប់ហើយ, ស្ងប់ហើយ, ស្ងប់ស្ងាត់ហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វូបសម បុំ. [វិ+ឧប+សម+អ] កិ.ចូលទៅរម្ងាប់; វិ. **វូបសមនំ> វូបសមោ** ។

វូបសមន នបុំ. [វិ+ឧប+សម+យុ] កិ.ចូលទៅរម្ងាប់, ជាទីចូលទៅរម្ងាប់; វិ. **វូបសមិយតេតិ> វូបសមនំ, វូបសម្មតិ ឯត្ថាតិ> វូបសមនំ** ។

វូបសម្មតិ កិ. [វិ+ឧប+សម+យ+តិ.វ.] ចូលទៅរម្ងាប់, ស្ងប់, ស្ងប់ស្ងាត់ ។

វូបសមមាន គុ. [វិ+ឧប+សម+មាន] កាលចូលទៅរម្ងាប់,...។

វូបសមិ កិ. [វិ+ឧប+សម+អ+ឦ.អជ្ជ.] ចូលទៅរម្ងាប់ហើយ,...។

វូបសមិស្សន្តិ កិ. [វិ+ឧប+សម+អ+ឥ.អា.+ស្សន្តិ.ភ.] នឹងចូលទៅរម្ងាប់ ។

វូបសមេត្វា អ. [វិ+ឧប+សម+ណេ+ត្វា] ញ៉ាំង...ឱ្យចូលទៅរម្ងាប់ហើយ, ឱ្យរម្ងាប់ស្ងាត់ហើយ ។

វេ និ. ពិត, ដោយពិត (កន្លែងខ្លះគ្រាន់តែចុះមកជា «បទបូរណបំពេញបទ» មិនបាច់ប្រែក៏បាន) ។

វេកល្ល នបុំ. [វិកល+ណ្យ] ភាវៈនៃសេចក្ដីខ្វះខាត, ភាវៈនៃវិកល (សេចក្ដីខ្វះខាត, កិ.វិកល); វិ. **វិកលស្ស ភាវោ> វេកល្លំ** ។

វេគ បុំ. [វជ+អ, អនៃវ>ឯ, ជ>គ] កម្លាំងជាគ្រឿងដល់នូវទីដែលខ្លួនប្រាថ្នា (សន្ទុះ, កម្លាំង, ល្បឿន, ប្រញាប់, ប្រញាប់ប្រញាល់,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឆាប់); វិ. **ឥច្ចិកដ្ឋានំ ខេមន្តិ បាមុណន្តិ ឯតេនាតិ> វេតោ** ។

វេជ្ជ បុំ. [វិទ+ណ] អ្នកដឹងនូវវិជ្ជាពោលគឺវេទនៃអាយុ (ពេទ្យ); វិ. **អាយុវេទសំខាតំ វិជ្ជំ ជានាតីតិ> វេជ្ជោ** ។ មួយយ៉ាងទៀត (វិទ+ណ្យ = អ្នកដឹង, អ្នកចូលចិត្ត; វិ. **វិន្ទតីតិ> វេជ្ជោ**) ។ - **កម្ម** នបុំ. ការងាររបស់ពេទ្យ ។ - **កម្មាធិវាស** បុំ. អំណាចនៃកម្មមានវេជ្ជកម្មជាដើម ។

វេជយន្ត អ.ន. ឈ្មោះវេជយន្ត ។ - **រថ** បុំ. រថឈ្មោះវេជយន្ត ។

វេជ្ជទីបក អ.ន. ឈ្មោះវេជ្ជទីបកៈ ។ - **រដ្ឋ** នបុំ. ដែនឈ្មោះវេជ្ជទីបកៈ ។

វេឋន នបុំ. [វេឋ+យុ] សំពត់សំរាប់រុំ, -ជ្ជួត, ឈ្នួត, សំពត់ឈ្នួត; វិ. **វេឋេតិ ឯតេនាតិ> វេឋនំ** ។

វេឋនាលង្ការវិរហិត គុ. [វេឋន+អលង្ការ+វិរហិត] វៀរហើយចាកសំពត់ឈ្នួតនិងគ្រឿងអលង្ការ ។ - **ត្តា** ព្រោះភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកប្រាសហើយចាកសំពត់ឈ្នួតនិងគ្រឿងអលង្ការ ។

វេឋេត្វា អ. [វេឋ+ណេ+ត្វា] រុំហើយ, ព័ទ្ធហើយ, ព័ន្ធព័ទ្ធហើយត្របែងហើយ ។

វេឋេន្ត គុ. [វេឋ+ណេ+អន្ត] កាលរុំ, កាលចង,...។

វេឋេតុំ អ. [វេឋ+ណេ+តុំ] ដើម្បីរុំ, ដើម្បីរុំព័ទ្ធ,...។

វេណិករណ នបុំ. [វេណិ+ករណ] កិ.ធ្វើនូវចំណង, - នូវខ្មួច, -នូវ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ផ្ទង់សក់ ។

វេណិគ្គ គុ. [វេណិ+អគ្គ] មានជាចំណែកគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលជាទីធ្វើនូវចំណាង, មានដ៏ប្រសើរគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យក្នុងកាលជាទីធ្វើនូវខ្ទួច ។

វេណុ នបុំ. [វិ+ឧ, ចុះន-អា., ន>ណ] ឫស្សី, ដើមឫស្សី, វិ. **វេតិ បវត្តតីតិ> វេណុ** ។ - **គុម្ព** បុំ. គុម្ពនៃឫស្សី ។

វេតន នបុំ. [វិ+តន] វត្ថុជាគ្រឿងប្រព្រឹត្តទៅ (ការឈ្នួល,ថ្លៃឈ្នួល), វិ. **វេតិ បវត្តតិ ឯតេនាតិ> វេតនំ** ។

វេទនា ឥ. [វិទ+យុ+អា-ឥ.] ធម្មជាតិតែងដឹងគឺតែងសោយនូវរសនៃអារម្មណ៍ (វេទនា); វិ. **វេទយតិ អារម្មណរសំ អនុភវ-តីតិ> វេទនា** ។ - **ខន្ធ** បុំ. ខន្ធគឺវេទនា ។ - **បត្ត** គុ. អ្នកដល់ហើយនូវវេទនា ។ - **បរិគ្គហកម្មដ្ឋាន** នបុំ. កម្មដ្ឋានមានកិ. កំណត់យកនូវវេទនាជាអារម្មណ៍ ។

វេទនានុវត្តី គុ. [វេទនា+អនុ+វត្ត+ណី] អ្នកប្រព្រឹត្តទៅតាមនូវវេទនា ។

វេទនាភិភូត គុ. [វេទនា+អភិភូត] គឺវេទនាគ្របសង្កត់ហើយ ។

វេទយន្តិ កិ. [វិទ+ណយ+អន្តិ-វ.] ដឹង, សោយ ។

វេទយិត នបុំ. [វិទ+ណយ+ឥ-អា.+ត] កិ.ដឹង, កិ.សោយ (នូវអារម្មណ៍), វិ. **វេទនា អារម្មណស្ស អនុភវនំ> វេទយិតំ** ។

វេទយិ កិ. [វិទ+អ+ឦ-អជ្ជ.] ដឹងហើយ, សោយហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វេទិតព្វ កិ. [វិទ+ឥ.អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីដឹង, -គប្បីជ្រាប ។

វេធតិ កិ. [វេធ+អ+តិ.វ.] ញាប់ញ័រ,...។

វេនេយ្យពន្ធវ ចុំ. [វេនេយ្យ+ពន្ធុ] សត្វជាផៅពង្សនៃសត្វដែលព្រះអង្គគប្បីទូន្មាន (វេនេយ្យ<វិ+នី+ណេយ្យ = វិ. **វិនេតព្វោតិ> វេនេយ្យោ**) ។

វេបចិត្តិ អ.ន. អសុរឈ្មោះវេបចិត្តិ ។

វេភារាទិក គុ. [វេភារ+អាទិ+ក] មានភ្នំឈ្មោះវេភារៈជាដើម ។

វេមកោដិ ឥ. [វេម+កោដិ] ទីបំផុតនៃផ្ទំ, ចុងនៃផ្ទំ (វេម<វេ+ម គ្រឿងត្បាញ, វិ. **វិយន្តិ ឯតេនាតិ> វេមោ**) ។

វេមតិក គុ. [វិមតិ+ណិក] អ្នកមានសេចក្តីដឹងខុស, -យល់ខុស, មានសេចក្តីសង្ស័យ ។

វេយ្យគ្ឃបញ្ចម គុ. [វេយ្យគ្ឃ+បញ្ចម] (នីវរណបញ្ចកៈ) មាននិចិកិច្ឆានីវរណៈ ដូចជាផ្លូវ គឺខ្លាធំត្រាច់ទៅតាមជាគំរប់៥ ។

វេយ្យាវច្ច នចុំ. [វេយ្យាវដ+ណ្យ] ភាវៈនៃកិ.ខ្វល់ខ្វាយ, ភាវៈនៃកិ.បម្រើ; វិ. **វេយ្យាវដស្ស ភាវោ> វេយ្យាវច្ចំ** ។
- **ករ** ចុំ. អ្នកធ្វើនូវភាវៈនៃកិ.បម្រើ, វេយ្យាវច្ចករ ។

វេរញ្ញ ន. ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះវេរញ្ញៈ, ព្រាហ្មណ៍នៅក្នុងក្រុងឈ្មោះវេរញ្ញ ។

វេរម្ភវាត ចុំ. [វេរម្ភ+វាត] ខ្យល់កំបុតត្បូង ។

វេរ នចុំ. [វិរ ឬវេរ+អ] កម្មរមែងប្រព្រឹត្តទៅដោយសភាពដ៏ប្លែក (ពៀរ);

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិ. ចិរប្បវាសឹ បុរិសំ ទូរតោ សោត្ថិមាគតំ ។ - វេរបសមនសំខាត គុ. ពោលគឺកិ.ចូលទៅរម្ងាប់នូវពៀរ ។ - វេរសមុស្សាហិត គុ. គឺកម្លាំងនៃពៀរឱ្យប្រឹងប្រែងព្រមហើយ ។ - មណីសិក្ខាបទ នបុំ. សិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុបណ្ដេញនូវពៀរ, សិក្ខាបទគឺចេតនាជាហេតុវៀរ ។ - បដិវេរ នបុំ. ពៀរនិងពៀរតប, ពៀរតបនូវពៀរ ។ - វចន នបុំ. ពាក្យជាពៀរ ។ - សំសគ្គសំសដ្ឋ គុ. ច្របូកច្របល់ហើយដោយកិ.ច្របូកច្របល់ដោយពៀរ, ច្រឡំបល់ដោយកិ.ជាប់ជំពាក់ដោយពៀរ ។

វេរិឃរ នបុំ. [វេរី+ឃរ] ផ្ទះនៃបុគ្គលអ្នកមានពៀរ ។

វេរិដ្ឋាន នបុំ. [វេរី+ឋាន] ទីនៃបុគ្គលអ្នកមានពៀរ ។

វេរី គុ. [វេរ+ឦ] អ្នកមានពៀរ; វិ. វេរំ យស្ស អត្ថីតិ> វេរី ។

វេលា ឥ. [វិ+លា+ក្វិ] វេលា, ពេល, ច្រាំង (វិ. វិនាសំ លាតីតិ> វេលា) ។

វេលាមកាល បុំ. [វេលាម+កាល] កាលនៃតថាគតជាព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះ វេលាមៈ ។

វេស បុំ. [វិស+ណ] ភេទ ។

វេសាលិក គុ. [វេសាលី+ណិក] អ្នកនៅក្នុងក្រុងវេសាលី; វិ. វេសាលិយំ វសន្តីតិ> វេសាលិកា ។

វេសាលី អ.ន. ក្រុងឈ្មោះវេសាលី (គិក្ខុំ វិសាលីភូតត្តា> វេសាលី ឈ្មោះថាក្រុងវេសាលី ព្រោះភាវៈនៃទីនោះជារាជធានី

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ដ៏ទូលំទូលាយរស់វារៈពាលើក) ។ ‑ **គមន** នចុំ. កិ.ទៅកាន់ក្រុងឈ្មោះវេសាលី ។

វេសិយា ឥ. [វិ+ឥស+ណ្យ] ស្ត្រីដែលបុរសតែងស្វែងរកដោយវិសេស (ស្រីពេស្យា); វិ. **វិសេសេន ឯសិយតេតិ> វេសិយា** ។ ‑ **គោចរាទិភេទ** ចុំ. ផ្សេងដោយអគោចរមានវេសិយាគោចរជាដើម ។

វេហាស ចុំ. [វិ+ហយ+ណ, យ>ស] ប្រទេសជាទីទៅក្នុងទីទាំងពួងដោយវិសេស (អាកាស); វិ. **វិសេសេន ហយតិ គច្ឆតិ សព្វត្រាតិ> វេហាសោ** ។

វេឡុបរម្បរា ន. [វេឡុ+បរម្បរា] កិ.ត១នៃដើមឫស្សី ។

វេឡុរិយាមយ គុ. [វេឡុរិយា+មយ] សម្រេចហើយដោយកែវពៃទូរ្យ ។

វេឡុវន នចុំ. [វេឡុ+វន] ព្រៃឫស្សី, វិហារឈ្មោះវេឡុវ័ន ។ ‑ **វណ្ណប្បដិសំយុត្ត** គុ. ប្រកបព្រមចំពោះហើយដោយកិ.ពណ៌នានូវឧទ្យានឈ្មោះវេឡុវន, ‑នូវវត្តវេឡុវន ។

វោទាបន នចុំ. [វិ+អវ+ទា+ណាបេ+យុ] កិ.ញុំាង...ឱ្យផូរផង់ ។

វោទានត្ថ ចុំ. [វោទាន+អត្ថ] ប្រយោជន៍ដល់កិ.ផូរផង់, ប្រយោជន៍ដល់កិ.ញុំាង...ឱ្យផូរផង់ ។

វោទាបេយ្យ កិ. [វិ+អវ+ទា+ណាបេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីឱ្យផូរផង់ ។

វោរោបនដ្ឋាន នចុំ. [វោរោបន+ឋាន] ទីជាទីដាក់ចុះ, ទីជាទីធ្វើឱ្យ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិនាស, ទីជាទីកោរ ។

វោរោបិយមាន គុ. [វិ+អវ+រុប+ឥ-អា.+យ+មាន] គឺ...កាលដាក់ចុះ, -កាលផ្ដាច់ផ្ដិល ។

វោរោបេស្សាមិ កិ. [វិ+អវ+រុប+ណេ+ស្សាមិ-ភ.] នឹងដាក់ចុះ, នឹងឱ្យវិនាស, នឹងផ្ដាច់ផ្ដិល ។

វោរោបេសិ កិ. [វិ+អវ+រុប+ណេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] ដាក់ចុះហើយ, ឱ្យវិនាសហើយ, ផ្ដាច់ផ្ដិលហើយ ។

វោលោកេន្ត គុ. [វិ+អវ+លោក+ឯ+អន្ត] កាលសម្លឹងមើល, កាលក្រឡេកមើល, កាលរមិលមើល, កាលប្រមើលមើល ។

វោស្សដ្ឋ ពុំ. [វិ+អវ+សជ+ណ ឬឱ+សជ+ណ+វ.អា.] កិ.លះ, កិ.លះបង់, កិ.រលាស់ចោល ។ - វតី គុ. ត្រេកអរហើយក្នុងកិ.លះបង់, -ក្នុងកិ.រលាស់ចោល ។

វោសាន នពុំ. [វិ+អវ+សា+យុ] សេចក្ដីរសាយចិត្ត, កិ.រសាយព្យាយាម, សេចក្ដីរាយមាយ ។

វោសិត គុ. [វស+ឥ-អា.+ត, អនៃវ>ឱ] នៅរួចហើយ, មានព្រហ្មចរិយៈនៅរួចហើយ ។

វោហរេយ្យ កិ. [វិ+អវ+ហរ+អ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីពោល, គប្បីថ្លែង ។

វោហារ ពុំ. [វិ+អវ+ហរ+ណ] កិ.ពោល, កិ.ថ្លែង, វោហារ; វិ. **វោហារិយតេតិ> វោហារោ** ។

វោហារូបជីវី គុ. [វោហារ+ឧប+ជីវ+ណី] អ្នកមានកិ.ចូលទៅជិតរស់

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

នៅដោយវោហារជាប្រក្រតី, អ្នកមានកិ.រស់នៅចូលទៅអាស្រ័យដោយការលក់ដូរជាប្រក្រតី (អ្នកជំនួញ); វិ. **វោហារេន ឧបជីវិតុំ សីលមស្សាតិ> វោហារុបជីវី ។**

វិសមគ្គក ចុំ. ឬ នចុំ. [វិស+មគ្គក] ទីបំផុតនៃព្រៃត្រ, -នៃស្នូរ ។

វិសានុរក្ខក គុ. [វិស+អនុ+រក្ខ+ណ្វុ] អ្នករក្សាតាមនូវវង្ស; វិ. **ចំសំ អនុរក្ខតីតិ> ចំសានុរក្ខកោ ។**

វិសាលង្ការភូត គុ. [វិស+អលង្ការ+ភូត] ជាគ្រឿងប្រដាប់នៃវង្ស, ជាគ្រឿងអលង្ការនៃវង្សកើតហើយ (ភូតសព្ទនេះ មិនបាច់ប្រែក៏បាន) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ស

សឧត្តរិភង្គ គុ. [សហ+ឧត្តរិភង្គ] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយសម្ព ឈ្មោះឧត្តរិភង្គៈ, -ដោយសម្ពកាច់បង់នូវរសដ៏ក្រៃលែង (មើល ឧត្តរិភង្គ ភាគទី១); វិ. **សហ ឧត្តរិភង្គេន យោ វត្តតីតិ> សឧត្តរិភង្គោ** ។

សក ន. ឬ គុ. [ស+ក] ខ្លួន, របស់ខ្លួន, ជារបស់ខ្លួន (វិ. **សស្ស អត្តនោ ធនំ> សកំ**) ។ (ន័យខ្លះថា ផ្លាស់ **អត្ត>ស** ឬ **សក**) ។ - **សកដ្ឋាន** នបុំ. ទីជារបស់ខ្លួនរបស់ខ្លួន ។ - **និវេសន** នបុំ. ផ្ទះជាទីនៅអាស្រ័យនៃខ្លួន, លំនៅនៃខ្លួន ។

សកដ នបុំ. [សក+អដ] រថអាចនាំទៅនូវភារៈ (រទេះ); វិ. **សក្កោតិ ភារំ វហិតុន្តិ> សកដំ** ។ - **ធុរ** នបុំ. នឹមនៃរទេះ, ទូកនៃរទេះ ។ - **ជេដ្ឋក** គុ. ជនជាច្បងក្នុងរទេះ (នាយរទេះ)។ - **ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីចតនៃរទេះ, ទីជាទីតាំងនៃរទេះ ។ - **បរិវត្តន** នបុំ. កិ. ត្រឡប់នៃរទេះ, កិ.បង្វិលនៃរទេះ ។ ល ។

សកល គុ. [សក+អល] ទាំងអស់, ទាំងមូល, ទាំងស្រុង ។ - **កប្ប** នបុំ. កប្បទាំងអស់ ។ - **វិហារ** បុំ. វិហារទាំងមូល ។ - **អម្ពវន** នបុំ. វិហារឈ្មោះអម្ពវនទាំងមូល ។ល។

សក្ក អ.ន. ទេវរាជឈ្មោះសក្កៈ (នាមរបស់ព្រះឥន្ទ្រ មានន័យឱ្យប្រែបានច្រើនយ៉ាងទៅតាមដំណើរការណ៍ដែលព្រះឥន្ទ្របានធ្វើ ប៉ុន្តែក្នុងទីនេះលើកយកតែវិគ្គហៈមួយមកជាតួយ៉ាង); វិ. **សក្កុំ ធានំ អធាសីតិ> សក្កោ** ។ - **ករណ** នបុំ. ធម៌ជាគ្រឿងធ្វើនូវភាវៈនៃខ្លួនជាទេវរាជឈ្មោះសក្កៈ, កិ.ធ្វើនូវខ្លួនជាព្រះឥន្ទ្រ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បឬដិរូបក គុ. ជារូបប្រៀបនៃព្រះឥន្ទ្រ, មានរូបដូចជារូបប្រៀបនៃព្រះឥន្ទ្រ ។

សក្កច្ចំ និ. [ស+ករ+ត, រ+ត>ច្ច, ក>ក្ក] គោរព, ដោយគោរព, ដោយហ្មត់ចត់ ។

សក្ករោន្តិ កិ. [ស+ករ+ឱ+អន្តិ_វ.] ធ្វើគោរព, ធ្វើល្អ, ធ្វើដោយប្រពៃ ។

សក្កា អ. គឺ...អាច, ..បាន ។

សក្កាយ បុំ. [ស+កាយ] កាយកាលមាន, ឬកាយនៃខ្លួន; វិ. សន្តោ កាយោ> សក្កាយោ, អត្តនោ វា កាយោ> សក្កាយោ ។ - **ទិដ្ឋិតិរ** នបុំ. ត្រើយគឺសក្កាយទិដ្ឋិ ។

សក្ការ បុំ. [ស+ករ+ណ] (បូជាវិសេស) ដែលបុគ្គលធ្វើដោយប្រពៃ (សក្ការៈ, គ្រឿងសក្ការៈ); វិ. សុដ្ឋុ ករិយតីតិ> សក្ការោ (បូជាវិសេសោ) ។ - **សម្មាន** ន. សក្ការៈនិងសេចក្ដីរាប់អាន ។

សក្កុណេយ្យំ កិ. [សក ឬសក្ក+ឧណា+ឯយ្យំ_ស.] គប្បីអាច, គប្បីបាន ។

សក្កោតិ កិ. [សក+ ឬសក្ក+ឱ+តិ_វ.] អាច, បាន ។

សក្ខរ បុំ. ឬ ឥ. [ស+ខរ+អ] ក្រួស, ស្ករ, ដុំ (វិ. សហ ខរេន ខក្ខតីតិ> សក្ខរោ) ។ - **បានក** នបុំ. គ្រឿងផឹកគឺបុគ្គលធ្វើដោយស្ករ, ទឹកគឺបុគ្គលគប្បីផឹកដែលគេធ្វើដោយស្ករ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- ពហុល គុ. ច្រើនដោយគ្រួស, មានក្រួសច្រើន ។ - សទ្ទ ចុំ. សូរនៃក្រួស ។

សក្កិស្សតិ កិ. [សក+ខ+ឥ_អា.+ស្សតិ_ភ.] នឹងអាច, នឹងហ៊ាន ។

សក្ខី គុ. [សក្ខ+ណ្ឌ] ជាសាក្សី, ជាបន្ទាល់ ។

សកទាគាមិមគ្គ ចុំ. [.+មគ្គ] សកទាគាមិមគ្គ ។

សកទាគាមី ចុំ. [សកឹ+អា+គម+ណី, ចុះម_អា., គ>គា] អរិយបុគ្គល អ្នកមក (កាន់ភពនេះ) មួយដងទៀត; វិ. សកឹ អាគច្ឆតីតិ> សកទាគាមី ។

សកលាភ ចុំ. [សក+លាភ] លាភរបស់ខ្លួន ។

សកសមយ ចុំ. [សក+សមយ] លទ្ធិរបស់ខ្លួន ។ - សមយន្ត-រគហនជ្ជោគាហនសមត្ថ គុ. អ្នកអាចក្នុងកិ.ឈានចុះកាន់សេចក្តីប្រកាន់នូវលទ្ធិរបស់ខ្លួននិងលទ្ធិដទៃ, អ្នកអាចឈានចុះស៊ប់ក្នុងសេចក្តីដ៏ស្មុគ្រស្មាញគឺលទ្ធិរបស់ខ្លួននិងលទ្ធិដទៃ ។

សកាលស្សេវ និ. [សកាលស្ស+ឯវ] អំពីសម័យប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយកាលមែនពិត, អំពីព្រឹកមែនពិត, អំពីព្រលឹមមែនពិត ។

សកាល គុ. [សហ+កាល] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយកាល, ប្រកបដោយកាល ។

សកិច្ចប្បសុតតា ឥ. [សកិច្ចប្បសុត+តា] ភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ស

សកិញ្ចន គុ. [សហ+កិញ្ចន] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយកិលេសជាគ្រឿងកង្វល់ ។

សកី និ. អស់វារៈមួយដង, មួយគ្រា, មួយលើក ។

សកីវិជាត គុ. [សកី+វិជាត] សម្រាលហើយអស់វារៈមួយដង, សម្រាលកូនហើយអស់វារៈមួយលើក ។ វិជាត<វិ+ជន+ត ។

សកុណ ពុំ. [សក+ឧន, ន>ណ] សត្វស្លាប, សត្វបក្សី; (វិ. **សក្កោតិ ឧទ្ធំ គន្តុំ បដក្កាណយោ ច ភាវេតុន្តិ> សកុណោ**) ។ - **លុទ្ទក** ពុំ. ព្រានសត្វស្លាប ។ - **ឆាប** ពុំ. កូននៃសត្វស្លាប ។ - **អណ្ឌក** នពុំ. ពងនៃសត្វស្លាប ។ ឥ. **សកុណិកា** មេសត្វស្លាប ។

សខិលសម្មាស គុ. [សខិល+សម្មាស] វាចាជាគ្រឿងពោលនាំមកនូវភាវៈជាសំឡាញ់ ។ អ្នកមានវាចាជាគ្រឿងពោលនាំមកនូវភាវៈនៃបុគ្គលជាសំឡាញ់ ។

សគ្គ ពុំ. [សុដ្ឋុ+អគ្គ] សួគ៌, ឋានសួគ៌; (វិ. **រូបាទីហិ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ សុដ្ឋុ អគ្គោតិ> សគ្គោ**) ។ - **មគ្គ** ពុំ. ផ្លូវនៃសួគ៌, ផ្លូវជាទីទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ - **គាមី** គុ. អ្នកទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។

សគន្ធក គុ. [សហ+គន្ធ+ក] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយក្លិន ។

សគារវ គុ. [សហ+គារវ] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយសេចក្តីគោរព; វិ. **សហ គារវេន វត្តតីតិ> សគារវោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សង្កប្ប បុំ. [សំ+កប្ប+ណ] សេចក្តីត្រិះរិះព្រម, សេចក្តីត្រិះរិះ, តម្រិះ ។

សង្កប្បិត គុ. ឬ កិ. [សំ+កប្ប+ឥ_អា.+ត] គឺ...ត្រិះរិះព្រមហើយ, -ប្រាថ្នាហើយ ។

សង្ការ បុំ. [សំ+ករ+ណ] សម្រាម (វិ. **នានាវិធេហិ តិណាទី-ហិ សំករីយតេ មិស្សីករីយតេតិ> សង្ការោ**) ។ -**កូដ** បុំ. គំនរនៃសម្រាម, កំពូលនៃ... ។ -**ដ្ឋាន** នបុំ. ទីជាទីតាំងនៃសម្រាម។ -**ធានី** ន. ទីជាទីតម្កល់នៃសម្រាម, គំនរនៃសម្រាម ។ -**ភូត** គុ. ដូចជាគំនរនៃសម្រាម, ដូចជាសម្រាមកើតហើយ ។

សង្កុ បុំ. [សង្ក+ឧ] កង្វេរ (វិ. **សង្កីយតីតិ> សង្កុ**) ។

សង្កោចិតបុព្វ គុ. [សង្កោចិត+បុព្វ] គឺ...ធ្លាប់ឱ្យកម្រើកព្រមហើយ ។

សង្ខបណវាទិសទ្ទ បុំ. [សង្ខបណវាទិ+សទ្ទ] សូរនៃតន្ត្រីមានស័ង្ខនិងស្គរជាដើម, -មានស័ង្ខនិងរនាតជាដើម ។

សង្ខារ បុំ. [សំ+ករ+ណ, ករ>ខរ] ធម៌ដែលបច្ច័យតាក់តែង (សង្ខារ); វិ. **សង្ខរីយតីតិ> សង្ខារោ** ។

សង្ខិបិត្វា អ. [សំ+ខិប+ឥ_អា.+ត្វា] បំព្រួញហើយ, បង្រួញហើយ ។

សង្ខុភិ កិ. [សំ+ខុភ+អ+ញ្ញ_អជ្ជ.] កម្រើកហើយ, កម្រើករំពើកហើយ ។

សង្ខុភិត្វា អ. [សំ+ខុភ+ឥ_អា.+ត្វា] កម្រើកហើយ, កម្រើករំពើកហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សង្ករ នថុំ. ក.បណ្តោះបណ្តែ, កិ.ឥស្ស៊ ។

សង្គហ ថុំ. [សំ+គហ+អ] កិ.សង្គ្រោះ, សេចក្តីសង្គ្រោះ ។ **. ការណ** នថុំ. ហេតុនៃសេចក្តីសង្គ្រោះ ។

សង្គណ្ហិស្សាមិ កិ. [សំ+គហ+ណ្ហា+ស្សាមិ.ភ.] នឹងសង្គ្រោះ, នឹងគប់រក, នឹងស្រោចស្រង់ ។

សង្គ ថុំ. [សជ ឬសញ្ជ+ណ] កិលេសជាគ្រឿងជាប់, .ជាគ្រឿងជំពាក់; វិ. **សជ្ជតិ ឯតេនាតិ> សង្គោ** ។

សង្គាតីត គុ. [សង្គ+អតីត] ប្រព្រឹត្តកន្លងហើយនូវធម៌ជាគ្រឿងជំពាក់ ។

សង្គាម ថុំ. [សង្គាម+អ ឬសំ+គម+ណ] កិ.ច្បាំង, សង្គ្រាម ។ **. សីសយោធ** ថុំ. យោធាជាប្រធានក្នុងសង្គ្រាម, ទាហានជាកំពូលក្នុងសង្គ្រាម ។ **. ជុត្តម** គុ. អ្នកខ្ពស់បំផុតជាងជនអ្នកឈ្នះនូវសង្គ្រាម ។

សង្ឃ ថុំ. [សំ+ហន+អ, ហន>ឃ] សង្ឃ, ពួក, ក្រុម, បន; (វិ. **សីលទិដ្ឋិសាមញ្ញេន សំហតោ ឃដិតោតិ> សង្ឃោ, សម្មទេវ កិលេសេ ហនតីតិ វា> សង្ឃោ)** ។ **. ករណីយ** គុ. (កិច្ច) គឺសង្ឃគប្បីធ្វើ ។ **. កម្ម** នថុំ. សង្ឃកម្ម, កម្មរបស់សង្ឃ ។ **. គត** គុ. ទៅហើយក្នុងសង្ឃ, តម្កល់នៅក្នុងសង្ឃ ។ **. ត្ថេរកោដិ** ឥ. ទីបំផុតនៃ... ។ **. នវកោដិ** ទីបំផុតនៃភិក្ខុថ្មីក្នុងសង្ឃ, ខាងចុងនៃភិក្ខុថ្មីក្នុងសង្ឃ ។ **. នវក** គុ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ថ្មីក្នុងសង្ឃ, ភិក្ខុថ្មីក្នុងសង្ឃ ។ - ភត្ត នចុំ. ភត្តដើម្បីសង្ឃ ។ - ភេទ កិ.ទំលាយនូវសង្ឃ កិ.បំបែកនូវសង្ឃ ។ - មាមក គុ. អ្នករាប់អាននូវព្រះសង្ឃ; វិ. **សង្ឃំ មមាយតីតិ> សង្ឃ-មាមកោ** ។

សង្ឃាដិ ឥ. សង្ឃាដី (សំពត់ឃ្នាប) ។ - **កណ្ណ** ចុំ. មុមនៃសង្ឃាដី (កណ្ណ ស័ព្ទ នេះប្រែថា ជ្រុង ក៏បាន) ។ - **បត្តចីវរធរ** គុ. អ្នកទ្រទ្រង់នូវសង្ឃាដីនិងបាត្រនិងចីវរ ។

សង្ឃានុស្សតិ ឥ. [សង្ឃ+អនុស្សតិ] កិ.រឭករឿយៗនូវព្រះសង្ឃ, កម្មដ្ឋានមានសង្ឃានុស្សតិជាអារម្មណ៍ ។ **អនុស្សតិ**<អនុ+សរ+តិ = វិ. **អនុស្សរណំ> អនុស្សតិ** ។

សង្ឃិក គុ. [សង្ឃ+ណិក] ជារបស់នៃសង្ឃ; វិ. **សង្ឃស្ស សន្តកំ> សង្ឃិកំ** ។

សង្ឃុដ្ឋ គុ. [សំ+ឃុស+ត] គឺ...ឱ្យគឹកកងព្រមហើយ, -ឃោសនាហើយ, -ប្រកាសប្រាប់ហើយ ។

សចក្ខុក គុ. [សហ+ចក្ខុ+ក] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយចក្ខុ; វិ. **សហ ចក្ខុនា វត្តតីតិ> សចក្ខុកោ** ។

សចក្ខុកាល ចុំ. [សចក្ខុ+កាល] កាលនៃខ្លួនប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយចក្ខុ ។

សច្ចវាច គុ. [សច្ច+វាចា] អ្នកមានវាចាពិត, អ្នកមានសំដីពិត; វិ. **សច្ចំ វាចា យស្ស សោ> សច្ចវាចោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សច្ចកិរិយា ឥ. [សច្ច+កិរិយា] កិ.ធ្វើនូវសេចក្តីពិត ។

សច្ឆិករោតិ កិ. [សច្ឆិ+ករ+ឱ+តិ_វ.] ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់, រមែងធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ ។

សច្ឆិកាតព្វ កិ. [សច្ឆិ+ករ+តព្វ] គឺ...គប្បីធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ ។

សច្ឆិកតនិព្វាន [សច្ឆិកត+និព្វាន] មាននិព្វានគឺ...ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ, មាននិព្វានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ។

សច្ឆិកតត្តា ឥ. [សច្ឆិកត+ត្តា] ព្រោះភាវៈនៃ...ជា...គឺ...ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ។

សច្ឆិកត្វា អ. [សច្ឆិ+ករ+ត្វា] ធ្វើឱ្យច្បាស់, ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ហើយ ។

សចិត្តក គុ. [សហ+ចិត្ត+ក] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយចិត្ត; វិ. **សហ ចិត្តេន ចត្តតីតិ> សចិត្តកំ** ។

សចេ និ. បើ, បើថា, ប្រសិនបើ, បើទុកជា ។

សជ្ជ ន. [សជ្ជ+អ] កិ.ចាត់ចែង, កិ.ត្រៀម, កិ.រៀបចំ, អ្នកចាត់ចែង ។

សជ្ជយិសុ កិ. [សជ្ជ+ណយ+ឧំ_អជ្ជ.] ចាត់ចែងហើយ, រៀបចំហើយ, ប្រុងប្រៀបហើយ, ជាប់ហើយ ។

សជ្ជសិ កិ. [សជ្ជ+អ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ចាត់ចែងហើយ, រៀបចំហើយ ។

សជ្ជិត កិ. [សជ្ជ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ចាត់ចែងហើយ, រៀបចំហើយ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ត្រៀមហើយ ។

សជ្ជេត្វា អ. [សជ្ជ+ណេ+ត្វា] ចាត់ចែងហើយ, រៀបចំហើយ, ប្រុងប្រៀបហើយ ។

សជ្ជាបេត្វា អ. [សជ្ជ+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យចាត់ចែងហើយ, ឱ្យរៀបចំហើយ, ឱ្យត្រៀមហើយ ។

សជ្ជុខីរ នបុំ. [សជ្ជុ+ខីរ] ទឹកដោះដែលបុគ្គលរីតហើយក្នុងថ្ងៃនោះ, ទឹកដោះមានក្នុងថ្ងៃនោះ(ទឹកដោះស្រស់) ។

សជ្ឈាយកម្មដ្ឋានមនសិការាទិ គុ. [សជ្ឈាយ+កម្មដ្ឋាន+មនសិការ+អាទិ] (កិច្ច) មានកិ.ស្វាធ្យាយនិងកិ.ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវកម្មដ្ឋានជាដើម ។

សជ្ឈាយតិ កិ. [សំ+អធិ+ឥ+អ+តិ_វ., លុបនិ., អធិ>អជ្ឈ, ឥ>ឯ>អយ>អាយ] ស្វាធ្យាយ, សិក្សា, រៀន, សូធ្យ ។

សជីវកកុក្កុដ បុំ. [សជីវក+កុក្កុដ] មាន់ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយជីវិត, មាន់ទាំងរស់ ។

សញ្ចុណ្ណិត គុ. [សំ+ចុណ្ណ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ឱ្យល្អិតព្រមហើយ, _ឱ្យល្អិតខ្ទេចខ្ទីហើយ, _ឱ្យល្អិតហ្មត់ហើយ ។

សញ្ឆន្ន គុ. [សំ+ឆទ+ត] ដេរដាសហើយ, គ្រោងព្រាតហើយ ។

សញ្ឆិន្ទិស្សាមិ កិ. [សំ+ឆិទ+អ+ឥ_អា., ចុះនិ._អា] នឹងកាត់ព្រម, នឹងផ្តាច់បង់ ។

សញ្ជយ អ.ន. បរិព្វាជកឈ្មោះសញ្ជយៈ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សញ្ជាត គុ. [សំ+ជន+ត] កើតព្រមហើយ ។ . **សំវេគ** គុ. មានសេចក្តីសង្វេគកើតព្រមហើយ ។ . **ឆាតកទុក្ខ** គុ. មានទុក្ខគឺសេចក្តីឃ្លានកើតព្រមហើយ ។ . **ពលវទោមនស្ស** គុ. មានទោមនស្សមានកម្លាំងកើតព្រមហើយ ។ . **សិនេហ** គុ. មានសេចក្តីស្រឡាញ់កើតព្រមហើយ, មានសេចក្តីស្នេហាកើតព្រមហើយ ។ . **គណ្ឌ** គុ. មានពកកើតព្រមហើយ ។

សញ្ជានិ កិ. [សំ+ញា+នា+ញ្ញ.អជ្ឈ., ញា>ជា] ស្គាល់ច្បាស់ហើយ, ស្គាល់ជាក់ហើយ, ចាំបានហើយ ។

សញ្ជានិត្វា អ. [សំ+ញា+នា+ត្វា] ស្គាល់ច្បាស់ហើយ, ចាំបានហើយ ។

សញ្ញត គុ. [សំ+យម+ត] សង្រួមហើយ, ប្រយ័ត្នហើយ ។ . **ចារី** គុ. អ្នកមានកិ.ប្រព្រឹត្តសង្រួមជាប្រក្រតី ។ . **អត្តម** គុ. មានខ្លួនសង្រួមហើយ ។ . **អត្តភាវ** គុ. មានអត្តភាពសង្រួមហើយ ។

សញ្ញម បុំ. [សំ+យម+អ] កិ.សង្រួម, កិ.រវាំង ។

សញ្ញមេស្សន្តិ កិ. [សំ+យម+ណេ+ស្សន្តិ.ភ.] នឹងសង្រួម, ... ។

សញ្ញា ឥ. [សំ+ញា+ក្វិ] កិ.ដឹងព្រម, កិ.ចាំបាន; វិ. **សញ្ជាននំ>** **សញ្ញា** ។ ធម្មជាតិជាគ្រឿងចាំបាន; វិ. **សញ្ជានាតិ** ឯតា យាតិ> **សញ្ញា** ។

សញ្ញាបេត្វា អ. [សំ+ញា+ណាបេ+ត្វា] ឱ្យដឹងព្រមហើយ, ឱ្យយល់ព្រមហើយ, ឱ្យចាំបានហើយ, ឱ្យចូលចិត្តហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សញ្ញាណ នបុំ. [ស ឬសំ+ញា+យុ] ញាណរបស់ខ្លួន, សេចក្តីដឹងព្រម, គ្រឿងសម្គាល់, គ្រឿងចំណាំ ។

សញ្ញី គុ. [សញ្ញា+ឦ] មានសញ្ញា, មានសេចក្តីសម្គាល់; វិ. សញ្ញា យស្ស អត្ថីតិ> សញ្ញី ។

សដ្ឋី ប.សំ. ហុកសិប (៦០) ។ . **ឧទកឃដគណ្ហនក** គុ. ទទួលនូវក្អមនៃទឹក៦០ (ចំណុះទឹក៦០ក្អម) ។ . **កលាប** ចុំ. បាច់ ៦០ ។ . **កូដប្បេត** ចុំ. សដ្ឋីកូដប្រេត, ប្រេតមានសីសៈគឺញញួរ៦០សំពងហើយ ។ . **យោជនាយាម** គុ. មានបណ្តោយនៃជោយន៍៦០, មានយោជន៍៦០ជាចំណែកបណ្តោយ ។ . **យោជនិក** ប្រកបដោយយោជន៍៦០ ។ . **សកដភារាលង្ការប្បដិមណ្ឌិត** គុ. ប្រដាប់ហើយដោយគ្រឿងអលង្ការមានភារៈនៃរទេះ៦០ជាប្រមាណ ។ ល ។

សឋ ចុំ. [សឋ+អ] អ្នកអួត, អ្នកពោលអួត, បុគ្គលអ្នកអួតអាង ។

សណិកំ កិ.វិ. តិចៗ, សន្សឹម, សំរេមៗ ។

សណ្ឋបេត្វា អ. [សំ+ឋប+ណេ+ត្វា] ឱ្យតាំងនៅព្រមហើយ, ទុកដាក់ហើយ, រៀបចំហើយ ។

សណ្ឋាគារ ន. [សណ្ឋ+អគារ] រោងជាទីតាំងព្រម, សណ្ឋាគារ (ផ្ទះទទួលភ្ញៀវ) ។

សណ្ឋាតិ កិ. [សំ+ឋា+អ+តិ_វ.] តាំងនៅព្រម, ឋិតនៅព្រម, ធើរនៅ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សណ្ឋាន ចុំ. [សំ+ឋា+យុ] កិ.តាំងនៅព្រម, សណ្ឋាន, ទ្រង់ទ្រាយ ។

សណ្ឋាបេសិ កិ. [សំ+ឋប+ណេ ឬឋា+ណាបេ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] ឱ្យតាំងនៅព្រមហើយ, ឱ្យតាំងទុកហើយ, ឱ្យកំណត់ទុកហើយ ។

សណ្ឋាបេត្វា អ. [សំ+ឋប+ណេ+ត្វា] ឱ្យតាំងនៅព្រមហើយ, ...។

សណ្ឋាតុំ អ. [សំ+ឋា+តុំ] ដើម្បីតាំងនៅព្រម,...។

សណ្ឋិត គុ. [សំ+ឋា+ត] តាំងនៅព្រមហើយ, តំកល់នៅហើយ, ឋិតនៅព្រមហើយ, សណ្ឋិតហើយ ។

សណ្ឌច្ឆាយ គុ. [សណ្ឌ+ឆាយា] មានម្លប់ដ៏ជិត, មានម្លប់ដ៏ជិតស្និទ្ធ, មានម្លប់សន្ធៃ ។

សណ្ហ គុ. [សា+ណ្ហ] ល្អិត, ឆ្មារ, ទន់, ផ្អែម (វិ. **សិយតិ តនុករិយតីតិ> សណ្ហោ**) ។ - **សុខុម** គុ. ដ៏ល្អិតទន់, ដ៏ល្អិតនិងសុខុម ។ - **វាច** គុ. មានវាចាដ៏ទន់, -ដ៏ផ្អែម ។

សតត កិ.ន. [សំ+តនុ+ត] ជាប់តគ្នា ឬជិតតគ្នាដោយជុំវិញ (រឿយៗ, ញយៗ); វិ. **សមន្តតោ តនោតីតិ> សតតំ** ។

សត្ត ចុំ. [សជ ឬសញ្ជ+ត] អ្នកជាប់នៅក្នុងអារម្មណ៍មានរូបារម្មណ៍ជាដើម (សត្វ); វិ. **រូបាទិសុ សជ្ជតីតិ> សត្តោ** ។

សត្ត ប.សំ. ប្រាំពីរ (៧) ។ - **យោជនមត្តក** ន. ទីបំផុតនៃយោជន៍ប្រាំពីរ ។ - **យោជនសត្តុព្វេធ** គុ. មានកំពស់មានរយនៃយោជន៍ប្រាំពីរជាប្រមាណ, មានរយនៃយោជន៍ប្រាំពីរជាចំណែក

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ខ្ពស់ ។ - **ភូមិក** គុ. ប្រកបដោយជាន់ប្រាំពីរ, មានជាន់ប្រាំពីរ ។ - **វស្សក** មានឆ្នាំប្រាំពីរ, ប្រកបដោយឆ្នាំប្រាំពីរ ។ - **វស្សិក-កាល** ចុំ. កាលនៃខ្លួនមានឆ្នាំប្រាំពីរ ។ - **វស្សព្ភន្តរ** នចុំ. ខាងក្នុងនៃវស្សាប្រាំពីរ ។ - **វសហរណីសហស្ស** ប.សំ. ពាន់នៃសរសៃសម្រាប់ទទួលនូវរសប្រាំពីរ ។ - **រតនយដ្ឋិ** ឥ. ដងជាវិការៈនៃរតនៈប្រាំពីរ ។ - **រតនធជ** ចុំ. ទង់ជាវិការៈនៃកែវប្រាំពីរ ។ - **រតនធន** នចុំ. ទ្រព្យគឺរតនៈប្រាំពីរ ។ - **ទ្វារកោដ្ឋកយុត្ត** គុ. ប្រកបហើយដោយក្លោងនៃទ្វារប្រាំពីរ ។ - **វសវត្តិយ** គុ. ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងពួកនៃភិក្ខុ ១៧រូប ។ - **វសភោជន** នចុំ. ភោជនមានរសប្រាំពីរ, -ប្រកបដោយរសប្រាំពីរ ។

សត្តវិធ គុ. [សត្ត+វិធ] មានប្រការៈប្រាំពីរ, មានប្រាំពីរយ៉ាង; វិ. **សត្ត វិធា បការា យស្ស សោ> សត្តវិធោ** ។ - **អរិយធន** នចុំ. អរិយទ្រព្យមានប្រាំពីរយ៉ាង ។

សត្តធា [សត្ត+ធា] ដោយចំណែកប្រាំពីរ; វិ. **សត្តហិ វិភា-គេហិ> សត្តធា** ។

សត្តម ប្ង.សំ. [សត្ត+ម] (ជន) ជាទីពេញនៃជនប្រាំពីរនាក់ (ទីប្រាំពីរ, គំរប់ប្រាប់ពីរ); វិ. **សត្តន្នំ បូរណោ> សត្តមោ** ។

សត្តសហស្សាធិក គុ. [សត្តសហស្ស+អធិក] ដ៏ក្រៃលែង, ឬដ៏លើសដោយពាន់ប្រាំពីរ (ប្រាំពីរពាន់) ។

សត្តាហ នចុំ. [សត្ត+អហ] ថ្ងៃប្រាំពីរ, ប្រាំពីរថ្ងៃ, សប្តាហៈ ឬ សប្តាហ៍ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សត្ថាធិវចន នថុំ. [សត្ថ+អធិវចន] ជាពាក្យជាគ្រឿងពោលសង្កត់នៃសត្វ, ជាឈ្មោះនៃសត្វ ។

សតិ ឥ. [សរ+តិ] ធម្មជាតិជាគ្រឿងរឭក; វិ. **សរតិ ឯកាយោតិ> សតិ** ។ សេចក្ដីរឭក; វិ. **សរណំ> សតិ** ។ - **អវិប្បវាស** ថុំ. កិ.មិនទៅប្រាសចាកសតិ, កិ.មិនទៅប្រាសនៃសតិ ។ - **ជាគរិយាភាវ** ថុំ. កិ.មិនមាននៃធម៌ជាគ្រឿងភ្ញាក់រឭកគឺសតិ ។ - **វេបុល្លប្បត្ត** គុ. ដល់ហើយនូវភាវៈនៃកិ.ពេញលេញដោយសតិ ។ - **វេបុល្លជាគរិយ** គុ. ធម៌ជាគ្រឿងភ្ញាក់គឺភាវៈនៃកិ.ពេញលេញដោយសតិ ។ - **វោស្សគ្គ** ថុំ. កិ.លះបង់នូវសតិ, កិ.បណ្ដោយនូវសតិ ។

សតិមា គុ. [សតិ+មន្តុ] អ្នកមានសតិ; វិ. **សតិ យស្ស អត្ថីតិ> សតិមា** ។

សត្តិ ឥ. [សសុ+តិ] គ្រឿងបៀតបៀន (លំពែង) ។ - **ប្បហារ** ថុំ. កិ.ប្រហារដោយលំពែង ។

សត្តិ ឥ. [សក+តិ] សេចក្ដីអាច, សេចក្ដីអង់អាច ។

សទ្ទ ថុំ. [សទ្ទ+អ] អារម្មណ៍ដែលបុគ្គលពោល (សំឡេង, សូរ); វិ. **សទ្ទិយតិ កថិយតីតិ> សទ្ទោ** ។

សទ្ទហាតិ កិ. [សំ+ធា+អ+តិ_វ.] ជឿ ។

សទ្ទហាបេសិ កិ. [សំ+ធា+ណាបេ+ឦ_អជ្ជ., ចុះស_អា.] ឱ្យជឿហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សទ្ធម្ម ពុំ. [សន្ត+ធម្ម] ធម៌របស់សប្បុរស, ធម៌របស់បុគ្គលអ្នកស្ងប់, ព្រះសទ្ធម្ម; វិ. **សតំ ធម្មោ> សទ្ធម្មោ** ។ - **បជ្ជោត** ន. ឬ គុ. ប្រទីបដ៏ភ្លឺទូទៅគឺព្រះសទ្ធម្ម ។ - **ដ្ឋិតិកាម** គុ. អ្នកប្រាថ្នាដើម្បីកិ.តាំងនៅនៃព្រះសទ្ធម្ម ។ - **ដ្ឋិតិកាមតា** ឥ. ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកប្រាថ្នាដើម្បីកិ.តាំងនៅនៃព្រះសទ្ធម្ម, -ដើម្បីកិ.ញុំាងព្រះសទ្ធម្មឱ្យតាំងនៅ ។ - **ស្សវន** នបុំ. កិ.ស្តាប់នូវព្រះសទ្ធម្ម; វិ. **សុយ្យ-តេតិ> សវនំ, សទ្ធម្មស្ស សវនំ> សទ្ធម្មស្សវនំ** ។

សទ្ធា ឥ. [សំ+ធា+អ] ធម្មជាតិជាហេតុជឿ; វិ. **សទ្ទហតិ ឯតាយាតិ> សទ្ធា** ។ - **បព្វជិត** គុ. ដែលបួសហើយដោយសទ្ធា ។ - **ទេយ្យ** នបុំ. វត្ថុគឺបុគ្គលគប្បីឱ្យដោយសទ្ធា ។

សទ្ធានុរូប គុ. [សទ្ធា+អនុរូប] ដ៏សមគួរដល់សទ្ធា, ប្រព្រឹត្តទៅតាមនូវសទ្ធា ។

សទ្ធាធិមុត្ត គុ. [សទ្ធា+អធិមុត្ត] បង្អោនចិត្តទៅហើយដោយសទ្ធា ។

សទ្ធិចរ គុ. [សទ្ធិំ+ចរ+អ] អ្នកត្រាច់ទៅជាមួយ ។

សទ្ធិវិហារិក ពុំ. [សទ្ធិំ+វិ+ហរ+ណី+ក] អ្នកនៅជាមួយ; វិ. **សទ្ធិំ វិហរតីតិ> សទ្ធិវិហារី , សោ ឯវ> សទ្ធិវិហារិកោ** ។

សទ្ធិំ និ. មួយអន្លើ, ជាមួយ ។

សទា និ. [សព្វ+ទា] ក្នុងកាលទាំងពួង, សព្វកាល ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សទិស គុ. [សមាន+ទិស+ក្វិ, សមាន>ស] ប្រាកដស្មើ, ប្រហែល, ដូច, ស្រដៀង ។ (ឧ. **សមានំ កត្វា នំ បស្សតីតិ> សទិសោ**) ។

សទេវក គុ. [សហ+ទេវ+ក] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយទេវលោក, -ដោយទេវតា ។

សន្ត គុ. [សម+ត] ស្ងប់, រម្ងាប់, រម្ងាប់ហើយ ។

សន្តក គុ. [សហ+អន្ត+ក_ស.] របស់, ជារបស់ ។

សន្តិក គុ. [សហ+អន្ត+ឥក] ជិតជិត, សំណាក់ (ឧ. **អន្តេន សមីបេន សហាតិ> សន្តិកំ**) ។

សន្តិកោដ្ឋាស ចុំ. [សន្តិ+កោដ្ឋាស] ចំណែកនៃធម៌ជាគ្រឿងស្ងប់ ។

សន្តិន្ទ្រិយ គុ. [សន្ត+ឥន្ទ្រិយ] មានឥន្ទ្រិយរម្ងាប់ហើយ ។

សន្តុដ្ឋ គុ. [សំ+តុស+ត] អ្នកត្រេកអរព្រមហើយ, អ្នកសន្តោស ហើយ ។

សន្តុដ្ឋិ ឥ. [សំ+តុស+តិ] សេចក្តីត្រេកអរដោយវត្ថុជារបស់ខ្លួន, សេចក្តីត្រេកអរព្រម, សេចក្តីសន្តោស ។

សន្តុស្សតិ កិ. [សំ+តុស+យ+តិ_វ.] ត្រេកអរព្រម ។

សន្តុសិត គុ. [សំ+តុស+ឥ_អា.+ត] ត្រេកអរព្រមហើយ ។

សន្ថម្ភិត្វា អ. [សំ+ថម្ភ+ឥ_អា.+ត្វា] សង្កត់ហើយ,... ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សន្ថត គុ. [សំ+ថរ+ត] គឺ...ក្រាលហើយ, -លាហើយ, ...។

សន្ថរិត្វា អ. [សំ+ថរ+ឥ-អា.+ត្វា] លាតហើយ, លាហើយ, ត្រដាងហើយ, ក្រាលហើយ ។

សន្ថវ ចុំ. [សំ+ថុ+ណ] សេចក្ដីរាករាយ, សេចក្ដីត្រេកអរ, សន្ថវៈ ។

- **ករណភយ** នចុំ. សេចក្ដីខ្លាចអំពីកិ.ធ្វើនូវសន្ថវៈ ។

សន្ទិដ្ឋ គុ. [សំ+ទិស+ត] បុគ្គលដែលគេធ្លាប់ឃើញគ្នាមួយផងមួយកាល (សន្ទិដ្ឋមិត្រ); វិ. **ភត្តិ ភាសំ ឥដ្ឋបុព្វោតិ> សន្ទិដ្ឋោ** ។ - **សម្ភត្ត** គុ. បុគ្គលដែលធ្លាប់ជួបគ្នាមួយផងមួយកាល និងបុគ្គលដែលធ្លាប់រាប់រកគ្នាមួយផងមួយកាល, សន្ទិដ្ឋមិត្រនិងសម្ភត្តមិត្រ ។ **សម្ភត្ត**<សំ+ភជ+ត ។

សន្ធមំ គុ. [សន្ធមន្ត+សិ-វិ., ន្ត+សិ-វិ>អំ] កាលត, កាលបង្កាត់ ។

សន្ធាត គុ. [សំ+ធា+ត] ទ្រទ្រង់ព្រមហើយ, ទល់ទ្រ, ទ្រទុក, តគ្នា ។

សន្ធាន នចុំ. [សំ+ធា+យុ] ទីត, កិ.តភ្ជាប់, តំណ ។

សន្ធាយ អ. [សំ+ធា+ត្វា] អាស្រ័យហើយ, សំដៅហើយ ។

សន្ធារេតុំ អ. [សំ+ធរ+ណេ+តុំ] ដើម្បីទ្រទ្រង់ព្រម, -ទប់, -ទប់ទល់ ។

សន្ធាវិ កិ. [សំ+ធាវ+អ+ព្ទ-អជ្ជ.] ស្ទុះទៅព្រមហើយ, លឿនទៅព្រមហើយ, អន្ទោលទៅហើយ ។

សន្ធាវិស្សំ កិ. [សំ+ធាវ+អ+ឥ-អា+ស្សំ-ភា.] នឹងស្ទុះទៅព្រមហើយ, នឹងអន្ទោលទៅហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សន្ធិ ន. [សំ+ធា+ឥ] ទីត, កិ.ត, វិ. **សន្ធានំ> សន្ធិ** ។ - **ពន្ធ** គុ. ទីតនិងគ្រឿងចង ។ - **ច្ឆេទបន្ថឃាតកមនុស្សឃាតក** គុ. អ្នកកាត់នូវទីត និងអ្នកសម្លាប់នូវជនក្នុងផ្លូវ និងអ្នកសម្លាប់នូវមនុស្ស ។ - **ច្ឆេទាទិកម្ម** នបុំ. កម្មមានកិ.កាត់នូវទីតជាដើម ។ - **ច្ឆេទ** បុំ. កិ.កាត់នូវទីត ។

សនន្តន គុ. [សនំ+តន] មានក្នុងកាលមុន, មានហើយក្នុងកាលមុន (ធ្លាប់មានមកហើយតាំងអំពីបូរាណ); វិ. **សនំ បុរេ ភវោ> សនន្តនោ** ។

សន្នទ្ធ គុ. [សំ+នហ+ត] ចងព្រមហើយ, មានគ្រឿងក្រោះសឹកសៀតហើយ, ទ្រង់គ្រឿងហើយ ។

សន្នយ្ហថ កិ. [សំ+នហ+យ+ថ.ប.] ចូរចងព្រម, ចូរត្របែង, ចូរសឹកសៀត ។

សន្នយ្ហិត្វា អ. [ស+នហ+យ+ឥ.អា.+ត្វា] ចងព្រមហើយ, ត្របែងហើយ,...។

សន្នាហ ន. [សំ+នហ+ណ] វត្ថុជាគ្រឿងចងព្រម, វត្ថុជាគ្រឿងសឹកសៀត ។

សន្និបតតិ កិ. [សំ+និ+បត+អ+តិ.វ.] ប្រជុំ, ប្រជុំគ្នា, ផ្តុំគ្នា ។

សន្និបាត បុំ. [សំ+និ+បត+ណ] កិ.ប្រជុំ, កិ.ប្រជុំគ្នា, កិ.ជួបជុំ, សន្និបាត ។

សន្និចយ បុំ. [សំ+និ+ចិ+អ] កិ.សន្សំ, ការសន្សំទុក ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សន្និចិតរជ គុ. [សន្និចិត+រជ] មានធូលីសន្សំហើយ ។

សន្និធិការ ចុំ. [សន្និធិ+ករ+ណ] កិ.ធ្វើនូវសេចក្តីសន្សំ, (សន្និធិ<សំ +និ+ធា+ឥ) ។

សន្និដ្ឋាន នចុំ. [សំ+និ+ឋា+យុ] សេចក្តីសន្និដ្ឋាន, សេចក្តីចូលចិត្ត; វិ. សន្និដ្ឋិយតេតិ> សន្និដ្ឋានំ ។

សន្និវាស ចុំ. [សំ+និ+វស+ណ] កិ.នៅរួមគ្នា, កិ.នៅអាស្រ័យរួមគ្នា ។

សន្និសិន្ន គុ. [សំ+និ+សទ+ត, ត>ឥន្ន, លុបទ] ប្រជុំគ្នាហើយ, អង្គុយប្រជុំគ្នាហើយ ។

សបជាបតិក គុ. [សហ+បជាបតិ+ក] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយប្រពន្ធ, -ដោយភរិយា ។

សបតិ ឬ **សបត្តិ** ឥ. ឬ គុ. [សហ+បតិឬសប+តិ] ស្រីប្រព្រឹត្តមួយអន្លើដោយប្តី, ស្រីរួមប្តី ។

សបទាន នចុំ. [សហ+អបទាន] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយកិ.ប្រាសចាកកិ.ដាច់, លំដាប់នៃផ្ទះ, លំដាប់នៃច្រក ។

សប្បញ្ញ គុ. [សហ+បញ្ញា] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយប្រាជ្ញា ។

សប្បដិភយ គុ. [សហ+បដិភយ] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយភ័យតប, - ដោយភ័យដ៏ពន្លឹក ។

សប្ប ចុំ. [សប្ប+អ] ពស់ (វិ. សប្បតិ គច្ឆតីតិ> សប្បោ) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

. យោនិ ឥ. កំណើតនៃពស់ ។

សប្បាយ [ស+ប+ឥ+អ] សប្បាយ, សេចក្ដីសប្បាយ, ជាទីសប្បាយ ។ . **ភោជន** នថុំ. ភោជនជាទីសប្បាយ ។ ល ។

សប្បិ នថុំ. [សប+ឥ] ទឹកដោះថ្លា, សប្បិ; វិ. **យោ នំ ចារិក្ខេកិ កស្ស ពលាយុចឡ្ហនត្ថំ សប្បតិ គច្ឆតិ ចបក្កតិកិ> សប្បិ** ។ . **ករណ្ឌក** នថុំ. ខ្ទចដាក់នូវសប្បិ (ករណ្ឌក ប្រែបានច្រើនយ៉ាង, ខ្ទច, ដប, កំប៉ុង, កំសៀវ, ពាង, កំសួលមង) ។ . **ចាដិ** ឥ. ភាជនៈ (ឬពាង) ដ៏ពេញដោយទឹកដោះថ្លា ។ . **បូរ** គុ. ដ៏ពេញដោយទឹកដោះថ្លា ។ . **ទធិកដុកភណ្ឌាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានសប្បិ និងទធិ (ទឹកដោះថ្លានិងទឹកដោះជូរ) និងភណ្ឌៈគឺគ្រឿងហឹរជាដើម ។ . **មធុសក្ខរាទិ** គុ. (វត្ថុ) មានទឹកដោះថ្លា និងទឹកឃ្មុំ និងស្ករជាដើម ។ ល ។

សប្បុរិស ថុំ. [សន្ត+បុរិស] បុរសអ្នកស្ងប់, សប្បុរស; វិ. **សន្តោ បុរិសោ> សប្បុរិសោ** ។

សបរិវារ គុ. [សហ+បរិវារ] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយបរិវារ; វិ. **សហ បរិវារេន យោ វត្តតីតិ> សបរិវារោ** ។

សបុត្តទារ គុ. [សហ+បុត្តទារ] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយកូននិងប្រពន្ធ (វិគ្គហៈដូច **សបរិវារោ**) ។

សម្ផុសិតុំ អ. [សំ+ផុស+ឥ.អា.+តុំ] ដើម្បីពាល់ត្រូវព្រម, ដើម្បីប៉ះពាល់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សព្វ សព្វ. ទាំងពួង, ទាំងអស់, ទាំងស្រុង, ទាំងមូល ។ . **កាមទទ** គុ. ដែលឱ្យនូវសេចក្ដីប្រាថ្នាទាំងពួង, ដែលឱ្យនូវសម្បត្តិគឺបុគ្គលគប្បីប្រាថ្នាទាំងពួង ។ . **កាមសមិទ្ធិ** អ្នកញ៉ាំងសម្បត្តិគឺបុគ្គលគប្បីប្រាថ្នាទាំងពួងឱ្យសម្រេច, អ្នកញ៉ាំងកាមទាំងពួងឱ្យសម្រេច, អ្នកសម្រេចនូវកាមទាំងពួង ។ . **កិច្ចសមត្ថ** គុ. ជាអ្នកអាចក្នុងកិច្ចទាំងពួង ។ . **កុណប** នបុំ. សាកសពទាំងពួង ។ . **កោដ្ឋ** បុំ. ជង្រុកទាំងពួង ។ . **គន្ថប្បហីន** អ្នកមានកិលេសជាគ្រឿងដោតក្រងទាំងពួងលះបង់ហើយ ។ . **គន្ថ** នបុំ. គម្ពីរទាំងពួង, កិលេសជាគ្រឿងដោតក្រងទាំងពួង ។ . **ចតុក្ក** គុ. មានប្រមាណ៤នៃវត្ថុទាំងពួង ។ . **ញ្ជហ** គុ. អ្នកលះបង់នូវធម៌ទាំងពួង ។ . **ញ្ញុត-ញ្ញាណប្បដិវេធ** បុំ. កិ.ចាក់ធ្លុះចំពោះ នូវសព្វញ្ញុតញ្ញាណ, កិ. ត្រាស់ដឹងនូវ... ។ . **អដ្ឋក** គុ. ប្រមាណ៨នៃវត្ថុទាំងពួង ។ . **អត្ថកមហាមត្ត** បុំ. អាមាត្យធំអ្នកញ៉ាំងរាជកិច្ចទាំងពួងឱ្យសម្រេច ។ . **អត្ថក** គុ. ជាប្រយោជន៍ក្នុងទីទាំងពួង ។ . **ថាម** នបុំ. កម្លាំងទាំងពួង ។ . **ទុព្វល** គុ. មានកម្លាំងថយជាង...ទាំងពួង, មានកម្លាំងគឺទោសប្រទូស្តហើយជាង...ទាំងពួង ។ . **នវក** គុ. ថ្មីជាង...ទាំងពួង ។ . **បច្ឆតោ** ខាងក្រោយនៃទូតទាំងពួង ។ . **បច្ឆិមក** គុ. មានក្នុងខាងក្រោយនៃកុមារទាំងពួង ។ . **បច្ឆា** និ. ក្នុងខាងក្រោយនៃគោទាំងពួង ។ . **បបញ្ច** គុ. ធម៌ជាគ្រឿងញ៉ាំងសត្វឱ្យយឺតយូរទាំងពួង, ធម៌ដ៏ញ៉ាំងសត្វឱ្យយឺតយូរទាំងពួង ។ . **ប្បឋមំ** កិ. វិ. មុនជាង...ទាំងពួង ។ . **បរិ-ឡាហ** បុំ. សេចក្ដីក្ដៅក្រហាយទាំងពួង, សេចក្ដីរោលរាលទាំង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ពួង ។ . **លោកាភិភូ** គុ. អ្នកគ្របសង្កត់នូវលោកទាំងពួង ។ . **វិទូ** គុ. អ្នកដឹងនូវធម៌ទាំងពួង ។ . **វោសិតវោសាន** គុ. អ្នកមានព្រហ្មចរិយៈជាគ្រឿងនៅចប់ហើយទាំងពួង ។ . **សំយោជនក្ខយ** ចុំ. ធម៌ជាទីអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងពួង ។ . **សង្គាហិក** គុ. អ្នកសង្គ្រោះនូវជនទាំងពួង, អ្នកធ្វើនូវសេចក្តីសង្គ្រោះដល់ជនទាំងពួង ។ . **សិប្បិក** គុ. អ្នកមានសិល្បៈទាំងពួង, អ្នកប្រកបដោយសិល្បៈទាំងពួង, អ្នកចេះនូវសិល្បៈទាំងពួង ។ . **សេត** គុ. មានអវយវៈទាំងអស់ដ៏ស, ដ៏សសុទ្ធ ។ . **សោឡសិក** គុ. ប្រមាណ ១៦នៃវត្ថុទាំងពួង ។

សព្វទា និ. [សព្វ+ទា] ក្នុងកាលទាំងពួង សព្វកាល ។

សព្វាសា ឥ. [សព្វ+អាសា] សេចក្តីប្រាថ្នាទាំងពួង, ចំណង់ទាំងពួង ។

សព្ភិ ន. [សន្ត+ហិ.វិ., សន្ត>ស, ហិ>ភិ] ដោយសប្បុរសទាំងឡាយ ដោយបុគ្គលអ្នកស្ងប់ទាំងឡាយ ។

សភាវ ចុំ. [ស+ភាវ] ភាពនៃខ្លួន, សភាវៈ, សភាព, ធម្មតា ។ វិ. **ភវនំ> ភាវោ , សស្ស អត្តនោ ភាវោ> សភាវោ** ។ . **សណ្ឋិត** គុ. អ្នកតាំងនៅព្រមដោយភាពនៃខ្លួន, អ្នកឋិតនៅព្រមដោយធម្មតា ។

សមគ្គសំវាស ចុំ. [សមគ្គ+សំវាស] កិ.នៅរួមដោយសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា, មានសំវាសព្រមព្រៀងគ្នា ។

សមចារី គុ. [សម+ចរ+ណី] អ្នកប្រព្រឹត្តស្មើ, អ្នកប្រព្រឹត្តនូវធម៌ដ៏ស្មើ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អ្នកមានកិ.ប្រព្រឹត្តិនូវធម៌ដ៏ស្មើដោយប្រក្រតី ។ កត្តរូប., កត្តរូប. តស្សីល ។

សមចិត្ត គុ. [សម+ចិត្ត] អ្នកមានចិត្តស្មើគ្នា ។ ពហុព្វីហិ. ។

សមជ្ជា ឥ. [សំ+អជ+អ+អា.ឥ.] មហោស្រព ។ វិ. **សមជ្ជន្តិ សំ. គច្ឆន្តិ ម៌លន្ស្សន្តិ> សមជ្ជា** ។

សមជាតិក គុ. [សម+ជាតិ+ក] មានជាតិស្មើគ្នា ។ ពហុព្វីហិ. ។

សមណ បុំ. [សម+យុ] អ្នករម្ងាប់, អ្នកស្ងប់, សមណៈ, វិ. **សមេ. តីតិ> សមណោ** ។ . បាប គុ. ជាសមណៈលាមក, ជាសមណៈបាប ។ . ភាវ គុ. ភាវៈ...នៃ...ជាសមណៈ ។

សមត្ត គុ. [សំ+អស+ត] ចប់ហើយ, បរិបូណ៌ហើយ ។

សមត្ថ គុ. [សមត្ថ+អ] អាច, អ្នកអាច, ដែលអាច; វិ. **សមត្ថេ. តីតិ> សមត្ថោ** ។ . កាលេ បុំ. កាលនៃ...ជាអ្នកអាច ។

សមតល នបុំ. [សម+តល] ផ្ទៃស្មើ ។ គុ. មានផ្ទៃស្មើ ។

សមតិវិជ្ឈតិ កិ. [សំ+អតិ+វិធ+យ+តិ.វ.] ចាក់ធ្លុះកន្លងព្រម, លិចស្រោច, ... ។

សមតឹស ប.សំ. សាមសិប (៣០) ។

សមថ បុំ. [សម+ថ] ធម៌រម្ងាប់នូវកាមច្ឆន្ទៈ (សមថៈ); វិ. **កាមច្ឆន្ទំ សមេតីតិ> សមថោ** ។

សមន្ត, សមន្តា និ. ជុំវិញ, ដោយជុំវិញ, ជិតខាង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សមន្នាគត គុ. [សំ+អនុ+អា+គម+ត] មកតាមព្រមហើយ, ប្រកបហើយ ។

សមន្វេសតិ កិ. [សំ+អនុ+ឥស+ ឬឯស+អ+តិ.វ.] ស្វែងរក, ស្វះស្វែងរក, តាមស្វែងរក ។

សមនុបស្សាមិ កិ. [សំ+អនុ+ទិស+អ+មិ.វ.] ឃើញច្បាស់, ពិចារណាឃើញច្បាស់ ។

សម្បជ្ជតិ កិ. [សំ+បទ+យ+តិ.វ.] ដល់ព្រម, សម្រេច ។

សម្បជ្ជលិត គុ. [សំ+ប+ជល+ឥ.អា.+ត] ឱ្យរុងរឿងទូទៅព្រមហើយ, ឱ្យរុងរឿងព្រមហើយ, ឱ្យសន្ធោសន្ធៅហើយ ។

សម្បជាន គុ. [សំ+ប+ញា+យុ] អ្នកដឹងច្បាស់ ។

សម្បដិច្ឆតិ កិ. [សំ+បដិ+ឥស+អ+តិ.វ.] ទទួលព្រម ។

សម្បត្ត គុ. [សំ+បទ+ត] ដល់ព្រមហើយ, ដែលដល់ព្រមហើយ, ប្រជុំគ្នាហើយ ។ - **ភាវ** បុំ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកដល់ព្រមហើយ ។

សម្បត្តិ ឥ. [សំ+បទ+តិ] កិ.ដល់ព្រម, ធម្មជាតិជាហេតុដល់ព្រម (សម្បត្តិ); វិ. **សម្បជ្ជនំ> សម្បត្តិ, សម្បជ្ជតិ ឯតា-យាតិ> សម្បត្តិ** ។

សម្បទា ឥ. [សំ+បទ+អ+អា.ឥ.] កិ.ដល់ព្រម, ធម្មជាតិជាហេតុដល់ព្រម (សម្ប័ទ, សម្បទា); វិ. **សម្បជ្ជនំ> សម្បទា, សម្បជ្ជតិ ឯតាយាតិ> សម្បទា** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សម្បន្ន គុ. [សំ+បទ+ត, ត>អន្ន, លុបទ] ដល់ព្រមហើយ, ដែលដល់ព្រមហើយ, បរិបូណ៌ហើយ ។ - **សទ្ធម្មបទ** គុ. មានបទគឺព្រះសទ្ធម្មដល់ព្រមហើយ, មានចំណែកគឺព្រះសទ្ធម្មដល់ព្រមហើយ ។ - **វត្ត** គុ. មានកិ.រក្សាដល់ព្រមហើយ ។ - **វុត្តិតា** ឥ. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានកិ.ប្រព្រឹត្តិដល់ព្រមហើយ ។

សម្បយាត គុ. [សំ+ប+យា+ត] ទៅព្រមហើយ, ត្រៀមព្រមហើយ, រៀបចំដំណើរនឹងទៅហើយ ។

សម្បរាយ បុំ. [សំ+បរ+ឥ+អ] សភាវៈដែលគេគប្បីទៅក្នុងខាងមុខ (បរលោក); វិ. **សម្បរេតព្វោតិ> សម្បរាយោ** ។

សម្បរាយិក គុ. [សម្បរាយ+ណិក] សភាវៈប្រព្រឹត្តទៅហើយក្នុងបរលោក, មានក្នុងបរលោក; វិ. **សម្បរាយេ បវត្តោ> សម្បរាយិកោ** ។

សម្បរិវត្តតិ កិ. [សំ+បរិ+វត្ត+អ+តិ_វ.] ប្រព្រឹត្តទៅព្រម, បម្រះនន្ទៀល, ប្រកាច់ ។

សម្បរិវត្តសាយី គុ. [សម្បរិវត្ត+សី+ណី] អ្នកដេកបម្រះនន្ទៀល, អ្នកមានកិ.ដេកបម្រះនន្ទៀលជាប្រក្រតី ។

សម្បរិវត្តិត គុ. [សំ+បរិ+វត្ត+ឥ_អា+ត] ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅព្រមហើយ, ប្រែប្រួលហើយ,...។

សម្បស្សមាន គុ. [សំ+ទិស+អ+មាន] កាលឃើញព្រម, កាលឃើញច្បាស់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សម្បាបុណិ កិ. [សំ+ប+អាប+ឧណា+ឦ.អជ្ជ.] ដល់ព្រមហើយ, ទាន់ហើយ ។

សម្បាទិត គុ. [សំ+បទ+ណេ+ត] គឺ...ឱ្យដល់ព្រមហើយ, -តាក់តែងហើយ ។

សម្បាទេថ កិ. [សំ+បទ+ណេ+ថ.ប.] ចូរដល់ព្រម, ចូរតាក់តែង ។

សម្បិណ្ឌនត្ថ គុ. [សម្បិណ្ឌន+អត្ថ] មានកិ.ប្រមូលមកជាអត្ថ ។

សម្បិណ្ឌេតិ កិ. [សំ+បិណ្ឌឬបិឌ+ណេ+តិ.វ.] ប្រមូល, ប្រមូលមក ។

សម្បិយាយមាន គុ. [សំ+បិយ+អាយ+មាន] កាលប្រព្រឹត្តស្រឡាញ់, កាលប្រព្រឹត្តស្រឡាញ់ព្រម ។

សម្ផុដ្ឋ គុ. [សំ+ផុស+ត] គឺ...ពាល់ត្រូវហើយ, -ពាល់ត្រូវព្រមហើយ ។ - **មត្តោវ** គុ. គ្រាន់តែគឺ...ពាល់ត្រូវហើយភ្លាម ។

សម្ផុស្សតិ កិ. [សំ+ផុស+យ+តិ.វ.] ពាល់ត្រូវ, ប៉ះពាល់ ។

សម្ពហុល គុ. [សំ+ប+ហុ+ល, ប>ព] ចំនួនច្រើន, ច្រើនគ្នា (វិ. **សំ. បហោតីតិ> សម្ពហុលំ**) ។

សម្ពន្ធ បុំ. [សំ+ពន្ធ+អ] កិ.ចងព្រម, កិ.ចងភ្ជាប់ ។

សម្ពន្ធិត្វា វ. [សំ+ពន្ធ+ឥ.អា.+ត្វា] ចងព្រមហើយ, ចងភ្ជាប់ហើយ ។

សម្ពាធ កិ. [សំ+ពាធ+អ] ជាទីបៀតបៀន, (ចង្អៀត, ទីដ៏ចង្អៀត)

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វិ. **សម្ពាធេតិ អស្មិន្តិ> សម្ពាធោ** ។

សម្ពាហនាទិ គុ. [សម្ពាហន+អាទិ] (កិច្ច) មានកិ.ច្របាច់ជាដើម, មានកិ.នួតជាដើម ។

សម្ពាហិត្វា អ. [សំ+ពាហ+ឥ_អា.+ត្វា] ច្របាច់ហើយ, នួតហើយ ។

សម្ពោធិ ឥ. [សំ+ពុធ+ឥ] ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងត្រាស់ដឹងព្រម, សម្ពោធិញ្ញាណ; វិ. **សម្ពុជ្ឈតិ ឯតាយាតិ> សម្ពោធិ** ។

សម្ភញ្ជមាន គុ. [សំ+ភជ ឬ ភញ្ជ+មាន] កាលបំបាក់ព្រម, កាលបាក់ព្រម ។

សម្ភាវន នបុំ. [សំ+ភូ+យុ] សេចក្តីសរសើរ ។

សម្ភោគ បុំ. [សំ+ភុជ+ណ, ជ>គ] កិ.បរិភោគរួម, កិ.គប់រក ។

សម្ម អា.ន. ម្នាលសំឡាញ់, នៃសំឡាញ់មានធុរៈស្មើគ្នា ។

សម្មជ្ជន នបុំ. [សំ+មជ្ជ+យុ] កិ.បោស, ជាទីបោស; វិ. **សម្មជ្ជតិ ឯត្ថាតិ> សម្មជ្ជនំ** ។ _ **ដ្ឋាន** ន. ទីជាទីបោស ។

សម្មដ្ឋ កិ. [សំ+មជ្ជ+អ+ឰ_អដ្ឋ.] បោសហើយ ។

សម្មជ្ជនី ន.ឥ. [សំ+មជ្ជ+យុ+ឦ_ឥ.] (វត្ថុ) ជាគ្រឿងបោស (អំបោស); វិ. **សម្មជ្ជតិ ឯតាយាតិ> សម្មជ្ជនី** ។ _ **សទ្ទ** បុំ. សូរនៃអំបោស ។ _ **ប្បហារ** បុំ. កិ.ប្រហារដោយអំបោស ។

សម្មជ្ជតិ កិ. [សំ+មជ្ជ+អ+តិ_វ.] បោស ។

សម្មតិ កិ. [សម+យ+តិ_វ., ម+យ>ម្ម] រម្ងាប់, ស្ងប់ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សម្មតិ ក. [សំឬសម្មា+មន+តិ] កិ.ដឹងព្រម, កិ.ដឹងដោយប្រពៃ, កិ.សម្មតិ, កិ.សន្មតិ ។ . **សច្ច** ចុំ. សេចក្ដីពិតដោយការសម្មតិ ។

សម្មទក្ខាត គុ. [សម្មា+អា+ខាឬខ្យា+ត, ចុះទ_អា.] ដែល...ពោលហើយដោយល្អ, .ដោយប្រពៃ ។

សម្មទញ្ញា អ. [សម្មា+អញ្ញា, ចុះទ_អា.] ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ។

សម្មន្តន នចុំ. [សំ+មន្ត+យុ] កិ.ប្រឹក្សាគ្នា, កិ.ពិភាក្សាគ្នា ។ . **មត្ត** គុ. អាការត្រឹមតែកិ.ប្រឹក្សាគ្នា។

សម្មប្បជាន គុ. [សម្មា+ប+ញា+អាន] កាលដឹងដោយប្រពៃ ។

សម្មប្បធាន នចុំ. [សម្មា+ប+ធា+យុ] ព្យាយាមជាគ្រឿងតាំងទុកដោយប្រពៃ ។ . **វិរិយ** នចុំ. ព្យាយាមជាគ្រឿងតាំងទុកដោយប្រពៃ ។

សម្មសតិ កិ. [សំ+មស+អ+តិ.វ.] ពិចារណា ។

សម្មសិត្វា អ. [សំ+មស+ឥ_អា.+ត្វា] ពិចារណាហើយ ។

សម្មាន នកុំ. [សំ+មាន+អ] កិ.រាប់អាន, កិ.រាប់រក ។

សម្មាទស្សន នចុំ. [សម្មា+ទិស+យុ] កិ.ឃើញដោយប្រពៃ ។

សម្មាទិដ្ឋិ ឥ. [សម្មា+ទិស+តិ] កិ.ឃើញត្រូវ, កិ.ឃើញដោយប្រពៃ; វិ. **សម្មា ធស្សនំ> សម្មាធិដ្ឋិ** ។ **សមាទាន** គុ. ជាអ្នកកាន់យកព្រមនូវសម្មាទិដ្ឋិ ។

សម្មាទិដ្ឋិក គុ. [សម្មា+ទិស+តិ+ក] បុគ្គលអ្នកឃើញដោយប្រពៃ,

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អ្នកសម្មាទិដ្ឋិ; វ. សម្មា បស្សតីតិ> សម្មទិដ្ឋិ, សម្មាទិដ្ឋិ ឯ៩> សម្មាទិដ្ឋិកោ ។

សម្មានេសិ កិ. [សំ+មាន+អ+ឦ-អជ្ជ., ចុះស-អា.] រាប់អានហើយ ។

សម្មាបដិបត្តិ ឥ. [សម្មា+បដិបត្តិ] សេចក្តីប្រតិបត្តិដោយប្រពៃ ។ បដិបត្តិ<បដិ+បទ+តិ ។

សម្មាបណិហិត គុ. [សម្មា+បណិហិត] ដែលបុគ្គលតាំងទុកហើយដោយប្រពៃ, ដែលបុគ្គលតម្កល់ទុកត្រូវហើយ ។ បណិហិត< ប+និ+ធា+ឥ-អា.+ត, ន>ណ, ធ>ហ ។

សម្មាសង្កប្បគោចរ គុ. [សម្មាសង្កប្ប+គោចរ] មានសេចក្តីត្រិះរិះត្រូវជាគោចរ, -ជាអារម្មណ៍ ។

សមមានស គុ. [សម+មានស] មានចិត្តស្មើគ្នា, មានសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តស្មើគ្នា ។

សម្មិញ្ជិត្វា អ. [សំ+មិញ្ជ ឬមិជ+ឥ-អា.+ត្វា] បត់ចូលហើយ, ផ្គួចូលហើយ ។

សម្មុខា និ. ក្នុងទីចំពោះមុខ, ក្នុងទីព្រមមុខ ។ - គត គុ. (<សម្មុខា+អាគត ឬគត) មកហើយក្នុងទីចំពោះមុខ, ទៅហើយក្នុងទីចំពោះមុខ ។ - ដ្ឋាន នបុំ. ទីចំពោះមុខ ។

សម្មុខី គុ. [សម្មុខា+ឦ] មានក្នុងទីចំពោះមុខ ។ - ភាវ បុំ. ភាវៈនៃ...មានក្នុងទីចំពោះមុខ, ភាវៈជាអ្នកមានក្នុងទីចំពោះមុខ ។ - ភូតត្តា ន. ភាវៈនៃ...ជាអ្នកមានក្នុងទីចំពោះមុខ (កើតហើយ)

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ភូត ស័ព្ទនេះប្រែក៏បាន ទេក៏បាន ។

សម្មុយ្ហាមិ កិ. [សំ+មុហ+យ+មិ.វ.] វង្វេងព្រម, ងេងងោង ។

សម្មោហនភាវ ន. [សម្មោហន+ភាវ] ភាវៈគឺកិ.វង្វេងព្រម (សម្មោហន<សំ+មុហ+យុ) ។

សម្មោទមាន គុ. [សំ+មុទ+មាន] កាលរីករាយព្រម, កាលត្រេកអរព្រម ។

សមភាគិយ គុ. [សមភាគ+ឥយ] មានចំណែកស្មើ (អត្ថិតទ្ធិត) ។

សមយ បុំ. [ស+ឥ+អ] កាលប្រព្រឹត្តទៅរឿយៗ (សម័យ); វិ. សំបុនប្បុនំ ឯតីតិ> សមយោ ។

សមវិបាកី គុ. [សមវិបាក+ណី] មានវិបាកស្មើគ្នា (អត្ថិតទ្ធិត) ។

សមស្សាសេត្វា អ. [សំ+អា+សស+ណេ+ត្វា] ឱ្យដកដង្ហើមចេញស្រួលហើយ, ឱ្យធូរចិត្តហើយ, ល្ហួងលោមហើយ ។

សមាគញ្ឆិ កិ. [សំ+អា+គម+អ+ឦ.អជ្ជ.] មកព្រមហើយ, គប់រកហើយ ។

សមាគច្ឆេយ្យ កិ. [សំ+អា+គម+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីមកព្រម ។

សមាគម បុំ. [សំ+អា+គម+អ] កិ.មកព្រម, កិ.ប្រជុំ, កិ.ជួបជុំ, ទីប្រជុំ, សមាគម ។

សមាតាបិតិក គុ. [សហ+មាតាបិតុ+ក, ឧនៃតុ>ឥ] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយមាតានិងបិតា ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សមាទបក ចុំ. [សំ+អា+ទា+ណាបេ+ណ្វុ] អ្នកដឹកនាំ, អ្នកបបួល; វិ. **សមាទបេតីតិ> សមាទបកោ** ។

សមាទបន នចុំ. [សំ+អា+ទា+ណាបេ+យុ] កិ.ដឹកនាំ, កិ.បបួល ។

សមាទបិត គុ. [សំ+អា+ទា+ណាបេ+ត] គឺ...ដឹកនាំហើយ, .បបួលហើយ ។

សមាទបេតិ កិ. [សំ+អា+ទា+ណាបេ+តិ.វ.] ដឹកនាំ, បបួល ។

សមាទាយ អ. [សំ+អា+ទា+ត្វា] កាន់យកព្រមហើយ, សមាទានហើយ ។

សមាទយិស្វ កិ. [សំ+អា+ទា+ណយេ+ឌុំ.អដ្ឋ.] កាន់យកព្រមហើយ, សមាទានហើយ ។

សមាធិ ចុំ. [សំ+អា+ធា+ឥ] កិ.តាំងចិត្តនឹងល្អ, កិ.តម្កល់ចិត្តដោយប្រពៃ; វិ. **សំ សុដ្ឋុ អាធានំ> សមាធិ** ។

សមាន គុ. [សម+យុ] ស្មើ, ស្មើគ្នា ។ <អស+មាន, លុបអ = កាលមាន ។

សមាបជ្ជ កិ. [សំ+អា+បទ+យ+ញ្ញ.អដ្ឋ.] ដល់ព្រមហើយ, ចូលហើយ ។

សមាបត្តិ ន. [សំ+អា+បទ+តិ] ធម្មជាតិគឺ...គប្បីចូល (សមាបត្តិ); វិ. **សមាបជ្ជិតព្វាតិ> សមាបត្តិ** ។ **-វុដ្ឋិត** គុ. ដែលចេញហើយចាកសមាបត្តិ, ..អំពីសមាបត្តិ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សមាបន្ន គុ. [សំ+អា+បទ+ត] ដល់ព្រមហើយ, ចូលហើយ ។

សមាហរថ កិ. [សំ+អា+ហរ+អ+ថ_ប.] ចូរនាំមកព្រម, ចូរប្រមូល, ចូររួបរួម ។

សមិជ្ឈតិ កិ. [សំ+ឥធ+យ+តិ_វ.] សម្រេច, រមែងសម្រេច ។

សមិជ្ឈន នបុំ. [សំ+ឥធ+យ+យុ] កិ.សម្រេច, សេចក្ដីសម្រេច ។

សមិទ្ធ គុ. [សំ+ឥធ+ត] ដែលសម្រេចហើយ ។

សមិទ្ធិ ឥ. [សំ+ឥធ+តិ] សេចក្ដីសម្រេច, កិ.សម្រេច; វិ. **សមិជ្ឈនំ> សមិទ្ធិ** ។

សមិតគមន នបុំ. [សមិត+គមន] កិ.ទៅនៃបុគ្គលអ្នករម្ងាប់ហើយ ។

សមិតិ ឥ. [សំ+ឥ+តិ] ទីប្រជុំ, វិ. **សមយន្តិ មិលន្ត្យស្មិន្តិ> សមិតិ** ។

សមីប នបុំ. [សំ+អាប, អា>ឦ] ជិត, ទីជិត ។

សមីរតិ កិ. [សំ+ឦរ+អ+តិ_វ.] រមៀល, រសាត់ ។

សមុច្ឆេទ បុំ. [សំ+ឧ+ឆិទ+ណ] កិ.កាត់ឡើងព្រម, កិ.កាត់ផ្ដាច់ ។

សមុដ្ឋាយ អ. [សំ+ឧ+ឋា+ត្វា] តាំងឡើងព្រមហើយ, ក្រោកឡើងព្រមហើយ, កើតហើយ, ខ្នះខ្នែងហើយ ។

សមុដ្ឋាបេសុំ កិ. [សំ+ឧ+ឋា+ណាបេ+ឧំ_អជ្ជ.] ឱ្យតាំងឡើងព្រមហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សមុដ្ឋិត គុ. [សំ+ឧ+ឋា+ឥ_អា.+ត] តាំងឡើងព្រមហើយ ។

សមុទ្ទ ចុំ. [សម+ឧទ+ទ] សមុទ្រ, (វិ. **សមំ ឧទកេន លោណំ ឯកត្តាតិ> សមុទ្ទោ**) ។

សមុទាចរតិ កិ. [សំ+ឧ+អា+ចរ+អ+តិ_វ., ចុះទ.អា.] ប្រព្រឹត្តឡើងព្រម, ហៅរក, ពុះពោរឡើង, ដាលឡើង ។

សមុទាចារ ចុំ. [សំ+ឧ+អា+ចរ+ណ, ចុះទ_អា.] កិ.ប្រព្រឹត្តិឡើងព្រម, កិ.ពុះពោរ, កិ.ហៅរក, កិ.ដាលឡើង ។

សមុស្សាហិតមានស គុ. [សមុស្សាហិត+មានស] មានចិត្តគឺ...ឱ្យឧស្សាហ៍ព្រមហើយ, ..ឱ្យប្រឹងប្រែងព្រមហើយ ។

សមុល្លបមាន គុ. [សំ+ឧ+លប+មាន] កាលចរចា, កាលនិយាយឆ្លើយឆ្លង ។

សមោធាន នចុំ. [សំ+អវ+ធា+យុ] កិ.ប្រជុំ ។

សមោធានេត្វា អ. [សំ+អវ+ធា+នា+ត្វា] ប្រជុំហើយ ។

សមោសរិត្វា អ. [សំ+អវ+សរ+ឥ_អា.+ត្វា] ប្រជុំហើយ, ប្រជុំគ្នាហើយ

សយតិ កិ. [សី+អ+តិ_វ.] ដេក, រមែងដេក ។

សយន នចុំ. [សី+យុ] កិ.ដេក, ជាទីដេក, សម្រាប់ដេក ។ -**គត** គុ. ទៅហើយកាន់ទីជាទីដេក ។ -**ដ្ឋាន** ន. ទីជាទីដេក ។ -**ឃរសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយផ្ទះជាទីដេក ។ -**បិដ្ឋ** ន.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បន្ទប់ជាទីដេក, ខាងក្រោយនៃទីជាទីដេក ។

សយំ និ. ខ្លួនឯង, ដោយខ្លួនឯង, ។ - **មតមច្ចក** ចុំ. ត្រីតូចដែលស្លាប់ខ្លួនឯង ។

សរ នចុំ. [សរ+អ] ស្រៈ, ស្រះ, សំឡេង, ព្រួញ, សរ ។ - **តុណ្ឌ** ន. ចុងនៃព្រួញ, ចំពុះនៃព្រួញ ។ - **ទណ្ឌក៏** នចុំ. ដងនៃសរ ។ - **ភាណ** ន. កិ.ពោលដោយសំឡេង ។

សរណ នចុំ. [សរ+យុ] កិ.រលឹក, ជាទីរលឹក, ជាទីពឹង, ជាទីពុំនាក់ ។

សរភញ្ញ នចុំ. [សរ+ភាណ+ណ្យ] កិ.ពោលដោយស្រៈ, កិ.សូធ្យដោយសំឡេង ។

សរន្ត គុ. [សរ+អន្ត] កាលរលឹក, កាលនឹកឃើញ ។

សរាជិក គុ. [សហ+រាជ+ក+ឥ.អា.] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយព្រះរាជា ។

សរីរ នចុំ. [សរ+ឦរ] សរីរៈ (រាងកាយ); វិ. សរតិ តច្ឆតីតិ> សរីរំ ។ - **និក្ខេប** ចុំ. កិ.ដាក់ចុះនូវសរីរៈ, កិ.ដាក់នូវសរីរៈ ។ - **បដិជគ្គន** នចុំ. កិ.ជម្រះនូវសរីរៈ, កិ.ថែទាំនូវ... ។ - **ប្បភា** ឥ. រស្មីនៃសរីរៈ, ពន្លឺនៃ... ។ - **និប្ផត្តិ** ឥ. កិ.សម្រេចនៃសរីរៈ ។ - **វលញ្ជ** នចុំ. វលញ្ជៈ (លាមក) ក្នុងសរីរៈ ។ - **សណ្ឋាន** នចុំ. សណ្ឋាននៃសរីរៈ, ទ្រង់ទ្រាយនៃ... ។

សល្លក្ខេថ កិ. [សំ+លក្ខ+អ+ថ.ប.] ចូរកំណត់ព្រម, ចូរកំណត់ ។

សល្លកី ន. ដើមអំពៅព្រៃ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សល្លបេន្ត គុ. [សំ+លប+ឯ+អន្ត] កាលចរចា, កាលនិយាយឆ្លើយឆ្លង ។

សល្លហុក គុ. [សំ+លំឃ+ក, ឃ>ហ, អនៃឃ>ឧ] ស្រាល, ស្រាលព្រម ។ - **វុត្តិ** ន. អ្នកមានកិ.ប្រព្រឹត្តិស្រាល ។ - **សរីរ** គុ. អ្នកមានសរីរៈស្រាល ។

សល្លសត្ថន ឧបុំ. [សល្ល+សត្ថន] (ផ្លូវ) ជាទីរលាស់ចោលនូវសរ, -ជាទីញាំញីនូវសរ ។

សលាកយាគុ ឥ. [សលាក+យាគុ] យាគូ (បបរ) គឺបុគ្គលគប្បីឱ្យដោយស្លាក ។

សវន ឧបុំ. [សុ+យុ] កិ.ស្តាប់, កិ.ឮ, ជាទីស្តាប់, ជាទីឮ ។

ស្វាក្ខាត គុ. [សុ+អា+ខា+ត] ដែល...ពោលហើយដោយប្រពៃ ។ - **សាសនា** ន. ចាកសាសនាដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ល្អហើយ ។

សវិឃាត គុ. [សហ+វិឃាត] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ។

សវិញ្ញាណកាវិញ្ញាណក គុ. [សហ+វិញ្ញាណក+អវិញ្ញាណក] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយទ្រព្យមានវិញ្ញាណនិងទ្រព្យមិនមានវិញ្ញាណ ។

សវិដ្ឋក បុំ. ក្អែកឈ្មោះសវិដ្ឋកៈ (ក្អែកគោក) ។

សស្ស ឧបុំ. [សស+ស] សំទូង; វិ. **សស្សន្តិ ជីវន្តិ ឯតេនាតិ> សស្សំ**) ។ - **បរិបាកសមយ** បុំ. សម័យជាទីចាស់ជុំវិញនៃ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សំឡេង ។

សស្សត គុ. [សស្ស+ត] ទៀង, ទៀងទាត់, រឿយៗ (វិ. **សទា សវន្តិ តច្ចតិតិ> សស្សតោ**) ។

សសាវកសង្ឃ គុ. [សហ+សាវកសង្ឃ] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយសង្ឃជាសាវ័ក ។

សស្សាមិក គុ. [សហ+សាមិក] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយស្វាមី, -ដោយម្ចាស់ ។

សស្សុរ ចុំ. [សស+ឧរ] ឪពុកក្មេកឬអាពុកក្មេក (វិ. **សសតីតិ> សស្សុរោ**) ។

សស្សូ ឥ. [សស+សុ] ម្ដាយក្មេក ។

សហ និ. ដូច សទ្ធឹ ។

សហត្ថា ន. [សហត្ថ+នា.វិ., នា.វិ.>អា] ដោយដៃនៃខ្លួន ។

សហន នចុំ. [សហ+យុ] កិ.អត់ធន់, សេចក្ដីអត់ទ្រាំ ។

សហាយក ឬសហាយ ចុំ. [សហ+អយ+ណ្ហ] អ្នកប្រព្រឹត្តទៅជាមួយគ្នាក្នុងកិច្ច (សំឡាញ់); វិ. **សហ អយតិ កិច្ចេសូតិ> សហាយកោ** ។ ឥ. សហាយិកា ។

សហាយតា ន. [សហាយ+តា] ភាវៈនៃ...ជាសំឡាញ់, សហាយតាគុណ ។

សហស្ស ប.សំ. ពាន់ (១.០០០) ។ - **អក្ខ** ន. ឈ្មោះសហស្សក្ខៈ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

(ឈ្មោះព្រះឥន្រ្ទ) មានភ្នែកច្រើន, មានភ្នែកមួយពាន់ ។ **- ថាមធនុ** នបុំ. ធ្នូទ្រទ្រង់នូវកម្លាំងនៃបុរសមួយពាន់នាក់ ។ **- ថវិកា** ន. ផង់ដីពេញដោយពាន់នៃកហាបណៈ ។ **- កូដាគារបរិវារ** គុ. មានផ្ទះប្រកបដោយកំពូលមួយពាន់ជាបរិវារ ។

សហសា និ. ដោយរហ័ស, ដោយប្រញាប់ ។

សហសានុបីឡិត គុ. [សហសា+អនុបីឡិត] គឺកែងតាមបៀតបៀន ដោយរហ័ស (ធ្ងន់កែង) ។

សហិត គុ. [សហ+ហិត] (ពុទ្ធវចនៈ) ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយ ប្រយោជន៍ ។

សា បុំ. [សុឬសុន+អា, ឧនៃសុ>អ, លុបន] ដូច សុនខ, កុក្កុរ (វិ. **សាមិកស្ស បចនំ សន្តំ ខា សុណាតីតិ> សា**) ។

សា សព្វ. ឥ. [ត>ស+សិ.វិ.>សា] នោះ ។

សាក បុំ. [សា+ណ្វុ] របស់ដែលគេចំអិន (អន្លក់បន្លែ); វិ. **សាយតិ បចិយតីតិ> សាកោ** ។ សាក្យៈ ក៏បាន ។

សាកច្ឆា ឥ. [សហ+កថ+ត, ថ>ច, ត>ឆ] កិ.សាកសួរ (វិ. **សហ សម្មា ខា អបិរោធេន កថា> សាកច្ឆា**) ។

សាកដិក គុ. [សកដ+ណិក] អ្នកត្រាច់ទៅដោយរទេះ, អ្នកបររទេះ; នាយរទេះ; វិ. **សកដេន ចរតីតិ> សាកដិកោ** ។

សាកិយ, សាក្យ ន. សាក្យៈ, ជនសាក្យៈ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សាកុណិក គុ. [សកុណ+ណិក] អ្នកសម្លាប់នូវសត្វស្លាបហើយរស់នៅ (ព្រានសត្វស្លាប); វិ. **សកុណេ ហន្ត្វា ជីវតីតិ> សាកុណិកោ** ។

សាកេតវាសី គុ. [សាកេត+វស+ណី] អ្នកនៅក្នុងក្រុងសាកេត ។

សាខា ឥ. [សខ+អ+អា_ឥ.] មែក, មែកឈើ ។ ‑ **ភង្គ** ន. វត្ថុវយវៈគឺបុគ្គលគប្បីកាច់គឺមែកឈើ, មែកឈើបាក់ ។ ‑ **វិដប-បលាស** នថុំ. មែកនិងប្រគាបនិងស្លឹក ។

សាខានុសាខា ឥ. [សាខា+អនុសាខា] មែកតូចនិងមែកធំ, មែកនិងមែកជាលំដាប់ ។

សាដកយុគ នថុំ. [សាដក+យុគ] គូនៃសាដក ។

សាដ្ឋកថ គុ. [សហ+អដ្ឋកថា] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយអដ្ឋកថា ។

សាណ នថុំ. [សា+យុ] ធ្មៃ, សំពត់ធ្មៃ, សំពត់គឺបុគ្គលធ្វើដោយធ្មៃ ។

សាណិ ឥ. វនាំង, វាំងនន ។ ‑ **កណ្ណ** ថុំ. ជាយនៃវនាំង, មុមនៃ... ។ ‑ **បាការ** ថុំ. កំពែងគឺវនាំង។

សាតច្ច នថុំ. [សតត+ណ្យ] ភាវៈនៃសេចក្ដីព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅរឿយៗ, កិ.ប្រព្រឹត្តិទៅរឿយៗ; វិ. **សតតស្ស ភាវោ> សាតច្ចំ, សតតំ ឯវ វា> សាតច្ចំ** ។ ‑ **កិរិយាវស** ថុំ. អំណាចនៃកិ.ធ្វើនូវសេចក្ដីព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅរឿយៗ ។

សាតតិក គុ. [សតត+ណិក] មានព្យាយាមប្រព្រឹត្តទៅរឿយៗ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សាតសិត គុ. [សាត+សិត] អាស្រ័យនូវសេចក្ដីត្រេកអរ, (**សាត**< សម+អ, ម>ត, ស>សា = វិ. **សាធិយតិ អស្សាទិយតីតិ**> **សាតំ** ។

សាថេយ្យ នថុំ. [សឋ+ណេយ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកអួតអាង ។

សាទាន គុ. [សហ+អាទាន] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយសេចក្ដីប្រកាន់មាំ, ប្រកបដោយសេចក្ដីប្រកាន់ ។

សាទិយន្តិ កិ. [សទ+ឥ_អា.+យ+អន្តិ_វ.] ត្រេកអរ ។

សាធយតិ កិ. [សាធ+ណយ+តិ_វ.] ឱ្យសម្រេច, រមែងឱ្យសម្រេច ។

សាធារណ នថុំ. [សម+អា+ធរ+យុ, សម>ស] ទូទៅ, សាធារណៈ, សាធារណ៍; (វិ. **សមំ សាធារិយន្តិ គស្មិន្តិ**> **សាធារណំ**) ។

សាធុ នថុំ. [សាធ+ឧ] (កម្ម) ញុំាងប្រយោជន៍ឱ្យសម្រេច; វិ. **អត្ថំ សាធេតីតិ**> **សាធុ** ។ គុ. ប្រពៃហើយ, ស្រួលហើយ, ល្អហើយ ។ ប្រើជា **សាធុំ**, **សាធុកំ** ក៏មាន ។ - **ការ** ថុំ. សំឡេងជាគ្រឿងធ្វើថា សាធុ, កិ.ធ្វើនូវសំឡេងថាសាធុ ។ - **រស** ថុំ. រសដ៏ល្អ, រសដ៏ឆ្ងាញ់ ។ - **រូប** គុ. មានសភាពដ៏ល្អ, មានសភាពញុំាងប្រយោជន៍ឱ្យសម្រេច ។ - **វិហារី** គុ. អ្នកនៅដោយកម្មញុំាងប្រយោជន៍ឱ្យសម្រេច, មានកិ.នៅស្រួលជាប្រក្រតី ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សាធេយ្យ កិ. [សាធ+ណេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីឱ្យសម្រេច ។

សានិ គុ. [ស+យោ.វិ.>សានិ] របស់ខ្លួន, ជារបស់ខ្លួន (អត្ត>ស) ។

សានុចរ គុ. [សហ+អនុចរ] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយបុរសអ្នកត្រាច់ទៅតាម, ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយ ទន្និវាគៈដូចជាបុរសអ្នកដើរតាម ។

សាបតេយ្យ នបុំ. [ស+បតិ+ណ្យ] ទ្រព្យជាប្រយោជន៍ដល់ជនជាម្ចាស់នៃទ្រព្យ (ទ្រព្យ, សម្បត្តិ); វិ. **សស្ស ធនស្ស បតិ> សបតិ , សបតិនោ ហិតំ> សាបតេយ្យំ** ។

សាប, សបថ បុំ. [សប+ណ] សម្បថ, សេចក្តីស្បថ, ពាក្យសម្បថ ។

សាមគ្គី ឥ. [សមគ្គ+ណ្យ] ភាវៈនៃសេចក្តីព្រមព្រៀង; វិ. **សមេ គច្ឆតិ បវត្តតីតិ> សមគ្គោ, សមគ្គស្ស ភាវោ> សាមគ្គី** ។ ចុះណីបច្ច័យ ។

សាមញ្ញ នបុំ. [សមណ+ណ្យ] ភាវៈនៃសមណៈ, ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកស្ងប់, សាមញ្ញគុណ, ធម្មតា; វិ. **សមណស្ស ភាវោ> សាមញ្ញំ** ។ ខ្លះថា សមាន+ណ្យ = វិ. **សមានំ ឯវ> សាមញ្ញំ** ។

សាមញ្ញតា ឥ. [សាមញ្ញ+តា] សេចក្តីប្រតិបត្តិជាប្រយោជន៍ដល់សមណៈ; វិ. **សមណានំ ហិតា (បដិបត្តិ)> សាមញ្ញំ , សាមញ្ញំ ឯវ> សាមញ្ញតា** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សាមន្ត, -តា គុ. [សំ+អន្ត, និគ្គហិត>ម, ស>សា] ជុំវិញ, ជិតខាង ។ **-រាជា** ន. ព្រះរាជាជិតខាង ។

សាមណេរ ចុំ. [សមណ+ណេរ] បព្វជិតជាកូនចៅនៃសមណៈ (សាមណេរ); វិ. **សមណស្ស អបច្ចំ> សាមណេរោ** ។ ឥ. ចុះឮ > សាមណេរី ។

សាមំ និ. ឯង, ខ្លួនឯង ។ ន. ឆ្នាំ (ដូច **សំវច្ឆរ**) ។

សាមាកនិវារ ចុំ. [សាមាក+និវារ] ស្រងែនិងស្ងួយ ឬស្រងែនិងស្មៅ ។

សាមាយិក គុ. [សមយ+ណិក] ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសម័យ, កើតក្នុងសម័យ; វិ. **សមយេ ខត្តកិតិ> សាមាយិកោ (ការណោ)** ។

សាមាវតីបមុខ គុ. [សាមាវតី+បមុខ] មានព្រះនាងសាមាវតីជាប្រមុខ, -ជាប្រធាន ។

សាមិ អា.ន. បពិត្រម្ចាស់, បពិត្រអ្នកជាម្ចាស់, បពិត្រស្វាមី ។

សាមិក ចុំ. [សំ+អាមិ+ក.ស.] ម្ចាស់, ជនជាម្ចាស់, ស្វាមី, ប្ដី ។

សាមីចិមត្ត គុ. [សាមីចិ+មត្ត] (កម្ម ឬកិច្ច) ត្រឹមតែសេចក្ដីគោតក្រែង ។

សាយ, សាយំ ន. ឬ និ. [សា+យ] (កាល) ជាទីញុំាងថ្ងៃឱ្យអស់ (វេលាល្ងាច, ថ្ងៃល្ងាច, ថ្ងៃរសៀល); វិ. **សាយតិ ធិនំ អចសាយតិ ឯត្ថាតិ> សាយោ** ។ **-បាតំ** និ. ក្នុងវេលា

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ល្ងាចនិងក្នុងវេលាព្រឹក, ទាំងល្ងាចទាំងព្រឹក ។

សាយណ្ហ ន. [សាយំ+អហ] កាលជាទីអស់ទៅនៃថ្ងៃ (វេលាល្ងាច, វេលារសៀល); វិ. **អហស្ស សាយោ> សាយណ្ហោ** ។ **- សមយ** ចុំ. សម័យជាទីអស់ទៅនៃថ្ងៃ, សម័យនៃថ្ងៃរសៀល ។

សាយមាស នចុំ. [សាយំ+អស+អ] ភោជនគឺបុគ្គលគប្បីបរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច; វិ. **សាយំ អសិតព្វន្តិ> សាយមាសំ** ។

សារគន្ធ ចុំ. [សារ+គន្ធ] ក្លិននៃខ្លឹម ។ សារ<សរ+ណ ។

សារជីវិតតា ឥ. [សារជីវិត+តា] ភាវៈនៃ...មានជីវិតជាខ្លឹម ។

សារត្ត គុ. [សុដ្ឋុ+រញ្ជ+ត] ត្រេកអរខ្លាំង, ដែលត្រេកអរខ្លាំង ។ **- រត្ត** គុ. អ្នកត្រេកអរដោយសេចក្ដីត្រេកអរខ្លាំង (អ្នកត្រេកអរខ្លាំងក្រៃលែង) ។

សារថិ ចុំ. [សរ+ថិ, ស>សា] ជនអ្នកទៅមួយអន្លើដោយរថ (នាយសារថី); វិ. **រថេន សហ សរតិ គច្ឆតីតិ> សារថិ** ។ **សារេតីតិ ថា> សារថិ** ។

សារទិក គុ. [សរទ+ណិក] ដែលកើតក្នុងសរទកាល (កាលជាទីត្រេកអរនៃសុនខ); **សរទកាលេ និព្វត្តំ> សារទិកំ** ។

សារទិដ្ឋី គុ. [សារ+ទិដ្ឋិ] អ្នកមានសេចក្ដីយល់ឃើញថាធម៌មានខ្លឹម ។

សារមតី គុ. [សារ+មតិ] អ្នកមានសេចក្ដីចូលចិត្តថាធម៌មានខ្លឹម ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សារម្ភ គុ. [សហ+អារម្ភ] វាទៈប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយសេចក្ដីប្រណាំងប្រជែង; វិ. **សហ អារម្ភេន វត្តតីតិ> សារម្ភោ** ។

សារណីយ កិ. [សរ+អនីយ, ន>ណ] គឺ...គប្បីរលឹក; វិ. **សរិតព្វន្តិ> សារណីយំ** ។

សារេត្វា អ. [សរ+ណេ+ត្វា] ឱ្យរលឹកហើយ, រំលឹកហើយ ។

សាលមហ ចុំ. [សាលា+មហ] កិ.ឆ្លងនូវសាលា, កិ.បូជានូវសាលា ។

សាលវន នចុំ. [សាល+វន] សាលវ័ន, ព្រៃដ៏ដេរដាសដោយសាលព្រឹក្ស, ព្រៃនៃសាលព្រឹក្ស ។

សាលិកបោតក ចុំ. [សាលិក+បោតក] កូននៃសត្វសាលិកា ។

សាលិ ចុំ. ស្រូវសាលី ។ -**ខេត្តបាលិកា** ឥ. អ្នករក្សានូវស្រែនៃស្រូវសាលី ។ -**គព្ភ** ចុំ. គភ៌នៃស្រូវសាលី ។ -**តណ្ឌុលបុរ** គុ. ដ៏ពេញដោយអង្ករនៃស្រូវសាលី ។ -**មំសភោជនីសុខសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយសុខដែលកើតអំពីកិ.បរិភោគនូវបាយសាលីនិងសាច់ ។ -**សីស** នចុំ. កួរនៃស្រូវសាលី ។

សាវក ចុំ. [សុ+ណ្វុ] អ្នកស្ដាប់, សាវ័ក; វិ. **សុណាតីតិ> សាវកោ** ។ -**ត្ត** នចុំ. ភាវៈនៃ...ជាសាវក ។ -**យុគ** នចុំ. គូនៃសាវ័ក ។ ឥ. **សាវិកា** ។

សាវជ្ជ គុ. [សហ+អវជ្ជ] ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយទោស, -ដោយ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ទោសគឺបុគ្គលគប្បីវៀរ; វិ. សហ អចខ្វេន ចក្កតិ> សាចខ្វៅ ។ អ. អាគម ។

សាវិត គុ. [សុ+ណេ+ត] គឺ...ឱ្យឮហើយ ។

សាវេតុំ អ. [សុ+ណេ+តុំ] ដើម្បីឱ្យឮ, ដើម្បីញ៉ាំង...ឱ្យឮ ។

សាសន, -នា នបុំ. ឬ ឥ. [សាស+យុ] ពាក្យជាគ្រឿងប្រៀនប្រដៅ (ពាក្យបណ្ដាំ, សំបុត្រ, សាសនា); វិ. សាសតិ ឯតេនាតិ> សាសនំ ។

សាសប បុំ. [សាស+អប] គ្រាប់ស្ពៃ ។ -វីជ នបុំ. ពូជនៃគ្រាប់ស្ពៃ ។

សាហុ ន. ឬ និ. [សាធ+ឧ, ធ>ហ] ពាក្យប្រែដូចសាធុ ។

សាហស ន. [សហ+ណ, ចុះស] រហ័ស, អំពើដ៏រហ័ស, ប្រញាប់ប្រញាល់, កំហែង ។

សាហសិក គុ. [សាហស+ណិក] ប្រព្រឹត្តទៅដោយរហ័ស, (ទាន់ហន់) ។

សិក្កា ឥ. [សក+អ+អា-ឥ., ក>ក្ក, អនៃស>ឥ] សង្រែក ។

សិក្ខតិ កិ. [សិក្ខ+អ+តិ-វ.] សិក្សា, រៀន ។

សិក្ខា [សិក្ខ+អ+អា-ឥ.] ធម្មជាតិគឺបុគ្គលគប្បីសិក្សា, -គប្បីរៀន (ការសិក្សា); វិ. សិក្ខិតព្វាតិ> សិក្ខា ។

សិក្ខាបេតិ គុ. [សិក្ខ+ណាបេ+តិ-វ.] ឱ្យសិក្សា, ញ៉ាំង...ឱ្យរៀន ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សិក្ខិតហត្ថ គុ. [សិក្ខិត+ហត្ថ] មានដៃសិក្សាហើយ ។

សិខរ នបុំ. [សិ+ខរ] កំពូល ។ . **ថូបិយោ** ន. ចុងនៃកំពូលទាំងឡាយ ។

សិខី បុំ. [សិខា+ឦ] ក្ងោក, ភ្លើង (វិ. **សិខា អស្ស អត្ថីតិ> សិខី**) ។

សិង្គធនុ នបុំ. [សិង្គ+ធនុ] ធ្នូគឺបុគ្គលធ្វើដោយស្នែង, -ដោយភ្លុក ។

សិង្គាល ឬ សិគាល បុំ. ចចក ឬឆ្កែចចក ។

សិង្គិលសកុណ បុំ. [សិង្គិល+សកុណ] សត្វស្លាបគ្រលេងគ្រលោង, សត្វគ្រលេងគ្រលោង ។

សិញ្ចុ កិ. [សិច+អ+ហិ-ប., ចុះនិ.-អា.] ចូរស្រោច, ចូរបាច, ចូរស្ពារ ។

សិត គុ. [ហស+ឥ-អា.+ត, ហុចហ] ញញឹម, កិ.ញញឹម ។ . **ការណ** នបុំ. ហេតុនៃកិ.ញញឹម ។ . **បាតុកម្ម** នបុំ. ធ្វើនូវកិ.ញញឹមឱ្យប្រាកដ, ធ្វើឱ្យប្រាកដនូវកិ.ញញឹម ។ **សិត<សិ+ត = អាស្រ័យហើយ** ។

សិតា ឥ. អាច់បំណះទាំងឡាយ ។

សិត្ត គុ. [សិច+ត] គឺ...ស្ពារហើយ,.. បាចហើយ ។

សិត្តគណនា ឥ. [សិត្ត+គណនា] កិ.រាប់នូវគ្រាប់ ។

សិថិល គុ. ធូរ, ដ៏ធូរ ។ . **គាហ** បុំ. កិ.ចាប់ដ៏ធូរ, កិ.កាន់យកដ៏ធូរ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សិ

សិន្ធវ ចុំ. [សិន្ធុ+ណ] សេះ, សេះសិន្ធវៈ; សេះកើតក្នុងជនបទឈ្មោះសិន្ធុ (វិ. **សិន្ធំ អព្ភរភាវោ ជនបទោ> សិន្ធុ, តត្រ ភវោ> សិន្ធវោ**) ។ . **កុល** នចុំ. ត្រកូលនៃសេះសិន្ធវៈ ។ . **វិជ្ជ** នចុំ. ដែនឈ្មោះសិន្ធវៈ ។

សិនិទ្ធ គុ. [សិនិហ+ធ, ហ>ទ] ស្និទ្ធ, ស្និទ្ធជិត, ឆ្ងាញ់ ។ . **យាគុ** ឥ. បបរដ៏ស្និទ្ធ, បបរគ្រឿង ។

សិនេរុ អ.ន. ភ្នំឈ្មោះសិនេរុ ។ . **បាទ** ចុំ. ជើងនៃភ្នំឈ្មោះសិនេរុ ។ . **មត្ថក** ន. កំពូលនៃភ្នំសិនេរុ ។

សិនេហ ចុំ. [សិនិហ+ណ] សេចក្ដីស្រឡាញ់, សេចក្ដីស្នេហា; វិ. **សិនិហិយតេតិ> សិនេហោ** ។ . **បុព្វភវ** គុ. មានសេចក្ដីស្រឡាញ់ជាដែនកើតមុន ។ . **មត្ត** គុ. គ្រាន់តែសេចក្ដីស្នេហា ។ . **សត្ត** ចុំ. សត្វមានសេចក្ដីស្រឡាញ់, ជាប់ដោយ... ។

សិនេហិត គុ. [សិនេហ+ឥ+ត] ប្រព្រឹត្តទៅដោយសេចក្ដីស្នេហា, ដល់ហើយនូវសេចក្ដីស្នេហា ។

សិប្ប នចុំ. [សិ+ប្ប] សិប្បៈ ឬសិល្បៈ (វិ. **អត្តនោ ហិតមិច្ឆន្តេហិ សេវិយតេតិ> សិប្បំ** ។ . **ទស្សន** នចុំ. កិ. សម្ដែងនូវសិល្បៈ) ។

សិប្បិយ គុ. [សិប្ប+ឥយ] អ្នកមានសិល្បៈ; វិ. **សិប្បំ យស្ស អត្ថីតិ> សិប្បិយោ** ។

សិម្ពលីវន នចុំ. [សិម្ពលី+វន] ព្រៃរកា, ព្រៃដ៏ដេរដាសដោយដើម

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

វកា ។

សិយា កិ. [អស+អ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីមាន, គប្បីជា.... ។

សិយុំ កិ. [អស+អ+ឯយ្យុំ-ស.] គប្បីមាន, គប្បីជា... ។

សិរី ន. [សិ+រ+ឦ] សិរី (បា. **កតបុញ្ញេហិ សេវិយតេតិ> សិរី** ។ - **វិភវ** ចុំ. សម្បត្តិប្រកបដោយសិរី, ភោគៈគឺបុគ្គលគប្បីសោយប្រកបដោយ... ។ - **សយន** នចុំ. ទីជាទីដេកប្រកបដោយសិរី ។ - **សោភគ្គ** គុ. មានចំណែកដ៏ល្អប្រកបដោយសិរី, ដ៏លើសដោយលំអនៃសិរី, មានលំអនៃសិរីដ៏ប្រសើរ (**សោភគ្គ** <សោភ+អគ្គ) ។

សិរីគព្ភ ចុំ. [សិរី+គព្ភ] បន្ទប់ឬល្វែងប្រកបដោយសិរី ។

សិលា ន. [សិល+អ+អា-ឥ. ឬសិ+ល] ថ្ម (បា. **សក្កេហិ សេវិយ-តីតិ > សិលា**) ។ - **ថម្ភ** ចុំ. សសរថ្ម, សសរជាវិការៈនៃថ្ម ។

សិលិដ្ឋក គុ. [សិលិស+ត+កស] ស្រឡះស្រឡំ, ស្រួល ។

សិលុច្ចយ ចុំ. [សិលា+ឧច្ចយ] ប្រទេសជាទីសន្សំនូវថ្ម, ភ្នំ ។

សិវិកា ន. [សិ+ណុ, ចុះវ-អា., អនៃវ>ឥ] វ, អង្រឹងស្នែង, គ្រែស្នែង (បា. **សុខត្ថិកេហិ សេវិយតេតិ> សិវិកា**) ។

សីឃ គុ. [សី+ឃ] ឆាប់, រហ័ស, លឿន, រួសរាន់ ។

សីឃស្ស ចុំ. [សីឃ+អស្ស] សេះលឿន ។

សីឃជវស្ស ចុំ. [សីឃ+ជវ+អស្ស] សេះមានសន្ទុះដ៏រហ័ស, សេះ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

មានល្បឿនដ៏រហ័ស ។

សីត គុ. [សី+ត] ត្រជាក់, រងា ។ - **កាល** បុំ. កាលនៃរដូវត្រជាក់ ។ - **បីឡិត** គុ. គឺត្រជាក់បៀតបៀនហើយ ។ - **វាតបរិត្តាណ** បុំ. ជាគ្រឿងការពារត្រជាក់និងខ្យល់ ។

សីតល គុ. [សីត+លា+អ] ត្រជាក់, (វិ. **សីតំ គុណំ លាតីតិ> សីតលំ**) ។

សីតុណ្ហាទិវស ន. [សីតុណ្ហាទិ+វស] អំណាចនៃបច្ច័យមានត្រជាក់និងក្តៅជាដើម ។

សីតូទក នបុំ. [សីត+ឧទក] ទឹកត្រជាក់ ។

សីល នបុំ. [សិ+ល ឬសីល+អ] សីល, ប្រក្រតី (វិ. **សិនោតិ ពន្ធតិ ចិត្តមេតេនាតិ> សីលំ**) ។ - **គន្ធ** បុំ. ក្លិននៃសីល ។ - **តេជ** បុំ. តេជៈនៃសីល ។ - **ព្វតមត្ត** គុ. អាការត្រឹមតែសីលនិងវត្ត ។ - **ភេទ** បុំ. កិ.បែកនៃសីល, កិ.ធ្លាយនៃសីល ។ - **រក្ខិត** គុ. អ្នករក្សានូវសីល ។ - **សម្បន្ន** គុ. ដល់ព្រមហើយដោយសីល, បរិបូណ៌ដោយសីល ។

សីលវន្ត គុ. [សីល+វន្តុ] អ្នកមានសីល; វិ. **សីលំ យេសមត្ថីតិ> សីលវន្តោ** ។

សីលវា គុ. [សីល+វន្តុ] អ្នកមានសីល; វិ. **សីលំ យស្ស អត្ថីតិ> សីលវា** ។

សីលវតំ គុ. [សីលវន្តុ+នំ.វិ., ន្តុ+នំ>តំ] នៃបុគ្គលអ្នកមានសីលទាំង

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ឡាយ ។

សីលាចារជ្ជវមទ្ទវាទិគុណសមុទយសមុទិត គុ. [សីល+អាចារ +អាជ្ជវ+មទ្ទវ+អាទិ+គុណសមុទយ+សមុទិត] អ្នកមានគុណសមុទ័យមានសីលនិងអាចារៈ និងភាវៈនៃអ្នកស្មោះត្រង់ និងភាវៈនៃអ្នកទន់ភ្លន់ជាដើមឱ្យកើតឡើងហើយ, -ឱ្យតាំងឡើងហើយ ។

សីស នបុំ. ឬ បុំ. [សិច្សី+ស] សីសៈ, ក្បាល; វិ. **សិនាតិ ពន្ធតិ កេសេ មោលិករណវសេន ឯត្ថាតិ> សីសំ, សយន្តិ ឯត្ថ ឩការយោតិ> សីសំ)** ។ - **បរម្បរា** ឥ. កិ.តពូតានៃក្បាល ។ - **មក្ខនាទិ** គុ. កិច្ចមានកិ.លាបនូវក្បាលជាដើម ។ - **មុណ្ឌនាទិមត្ត** គុ. ហេតុត្រឹមតែកិ.រលីងនៃក្បាលជាដើម, -កិ.ត្រងោលនៃក្បាលជាដើម ។ - **រោគាទិភេទ** បុំ. ផ្សេងដោយរោគមានរោគក្នុងក្បាលជាដើម ។ - **វេឋន** ឬ **វេដ្ឋន** នបុំ. សំពត់សម្រាប់ជួតក្បាល, ឈ្នួតនៃសីសៈ ។

សីហ បុំ. [សសុ+ល្យហ] សត្វតែងបៀតបៀននូវម្រឹគ (សីហៈ); វិ. **មិគេ ហិំសតីតិ> សីហោ** ។ - **នាទ** បុំ. កិ. បន្លឺដូចជាសត្វសីហៈ, បន្លឺដូចជាកិ.បន្លឺនៃសីហៈ, សីហនាទ ។ - **បញ្ជរ** នបុំ. សីហបញ្ជរ, រាងនៃសត្វសីហៈ, បង្អួចមានសណ្ឋានដូចជារាងនៃសត្វសីហៈ, កិ.ដេកនៃសីហៈ ។

សុអញ្ជនអក្ខិ នបុំ. [សុ+អញ្ជន+អក្ខិ] ភ្នែកដែលបន្តក់ល្អហើយ, -ដែលបន្តក់ដោយល្អ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សុ

សុកត គុ. [សុ+ករ+ត] ដែល...ធ្វើល្អហើយ; វិ. ***សុដ្ឋុ ករិយិត្ថាតិ> សុកតោ*** ។ - **ករណវិនាសនលក្ខណ** គុ. មានកិ. ញ៉ាំងអំពើដែលបុគ្គលធ្វើល្អហើយឱ្យវិនាសជាលក្ខណៈ ។

សុករ គុ. [សុ+ករ+ខ] គឺបុគ្គលធ្វើបានដោយងាយ, ដែលងាយធ្វើ; វិ. ***សុខេន ករិយតេតិ> សុករំ*** ។

សុក្ក គុ. [សុច+អ, ច>ក>ក្ក] ស, ពណ៌ស ។

សុក្កំស ចុំ. [សុក្ក+អំស] ចំណែកនៃធម៌ស ។

សុកថិត កិ. [សុ+កថ+ឥ_អា.+ត] គឺ...ពោលល្អហើយ ។

សុក្ខ គុ. [សុស+ត, ត>ក្ខ, លុបស] ស្ងួត, ក្រៀម ។ - **កដ្ឋខណ្ឌក** នចុំ. កំណាត់នៃឈើស្ងួត ។ - **ទារុ** នចុំ. ឈើស្ងួត, ឧសស្ងួត ។

សុក្ខាបេសិ កិ. [សុក្ខ+ណាបេ+ឦ_អជ្ជ., .ចុះស_អា.] ឱ្យស្ងួតហើយ ។

សុខ នចុំ. [សុ+ខន ឬខម+វ] សុខ, ស្រួល, ងាយ (វិ. ***សុដ្ឋុ ទុក្ខំ ខនតីតិ> សុខំ, សុខេន ខមិយតីតិ> សុខំ***) ។ - **កាម** គុ. អ្នកប្រាថ្នានូវសេចក្ដីសុខ ។ - **បត្ត** គុ. អ្នកដល់ហើយនូវសេចក្ដីសុខ ។ - **បរិយេសី** គុ. អ្នកស្វែងរកនូវសុខ ។ - **យានិក** យានតូចជាសុខ, យានតូចនាំមកនូវសុខ ។ - **សម្ផស** គុ. មានកិ.ពោលនាំមកនូវសេចក្ដីសុខ, មានសេចក្ដីសម្ផាសនាំមកនូវសេចក្ដីសុខ ។ - **សេយ្យ** ន. កិ.ដេកជាសុខ, កិ.ដេកនាំមកនូវសុខ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សុ

សុខានុភវនដ្ឋាន នថុំ. [សុខ+អនុភវន+ឋាន] ទីជាទីសោយនូវសេចក្ដីសុខ, ទីជាទីទទួលនូវ... ។

សុខាវហ គុ. [សុខ+អាវហ] នាំមកនូវ..., ជាទីនាំមកនូវ... ។

សុខិត គុ. [សុខ+ឥ+ត] ដល់ហើយនូវសេចក្ដីសុខ, ប្រព្រឹត្តទៅហើយដោយសេចក្ដីសុខ; វិ. **សុខំ សុខេន វា ឥតោ បវត្តោតិ> សុខិតោ** ។

សុខុទ្រយ គុ. [សុខ+ឧទ្រយ] មានសុខជាកម្រៃ, ចម្រើនដោយសុខ, ជាទីញ៉ាំងសុខឱ្យចម្រើន ។

សុខុម គុ. [សុខ+ឧម] សុខុម, ល្អិត, ឆ្មារ ។ - **វត្ថនិវត្ថ** គុ. ស្លៀកហើយនូវសំពត់មានសាច់ល្អិត ។

សុក្ខេត្ត នថុំ. [សុ+ខេត្ត] ស្រែដ៏ល្អ ។

សុខេសី គុ. [សុខ+ឥស+ណី] អ្នកស្វែងរកនូវសេចក្ដីសុខ; វិ. **សុខំ ឯសតីតិ> សុខេសី** ។

សុគត គុ. [សុ+គម+ត] ទៅដោយល្អ, ព្រះសុគត ។ - **ប្បសត្ថ** គុ. ដែលព្រះសុគតសរសើរហើយ ។ - **មហាបំសុកូលចីវរ** នថុំ. មហាបង្សុកូលចីវររបស់ព្រះសុគត ។

សុគន្ធ គុ. [សុ+គន្ធ] មានក្លិនល្អ, មានក្លិនក្រអូប ។

សុគតិ ឥ. [សុ+គតិ] ដំណើរល្អ, កិ.ទៅដោយល្អ (គតិ<គម+តិ = វិ. **គមនំ> គតិ, សោភណា សុដ្ឋុ វា គតិ> សុគតិ**) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

- សំវត្តនិក គុ. ប្រកបក្នុងកិ.ប្រព្រឹត្តិទៅព្រមដើម្បីសុគតិ, ប្រកបក្នុងកិ.ញ៉ាំងសត្វឱ្យប្រព្រឹត្តទៅព្រមដើម្បីសុគតិ ។

សុគហិត គុ. [សុ+គហ+ឥ_អា.+ត] ដែលខ្លួនកាន់យកល្អហើយ,... ។

សុគោបិត គុ. [សុ+គុប+ឥ_អា.+ត] ដែលខ្លួនគ្រប់គ្រងល្អហើយ ។

សុង្ក ចុំ. [សុំក+អ] ស្វយ, អាករ (វិ. សុំកតិ យេន សោ> សុង្កោ) ។

សុចិ ឥ. [សុច+ឥ] សេចក្ដីស្អាត, របស់ស្អាត ។ - កម្ម គុ. អ្នកមានការងារដ៏ស្អាត ។ - គវេសី គុ. អ្នកស្វែងរកនូវសេចក្ដីស្អាត ។ - គន្ធ មានក្លិនក្រអូប ។ - មំសូបសេចន ន. ដែលលាយដោយសាច់ដ៏ស្អាត ។

សុចិណ្ណ គុ. [សុ+ចរ+ត ត>ឥណ្ណ, លុប រ] គឺ...ប្រព្រឹត្តល្អហើយ ។ <សុ+ចិ+ត = គឺ...សន្សំល្អហើយ ។

សុឆន្ន គុ. [សុ+ឆទ+ត, ត>អន្ន, លុប ទ] ដែលបុគ្គលបិទបាំងល្អហើយ, -ប្រក់ល្អហើយ ។

សុជម្បតិ អ.ន. ទេវរាជឈ្មោះសុជម្បតិ (ព្រោះព្រះឥន្ទជាប្ដីនៃនាងសុជា ឬសុជាតា) ។

សុជាត គុ. [សុ+ជន>ជា+ត] កើតល្អហើយ ។

សុជីវ ចុំ. [សុ+ជីវ] រស់នៅដោយងាយ, កិ.រស់នៅដោយស្រួល ។

សុញ្ញ គុ. [សុន+យ, ន+យ>ញ>ញ្ញ] សូន្យ, ស្ងាត់, ទទេ (វិ. សុនតិ

តុច្ឆភាវំ គច្ឆតីតិ> សុញ្ញំ ។

សុញ្ញាគារ នប៉ុ. [សុញ្ញ+អាគារ] ផ្ទះដ៏ស្ងាត់ ។

សុដ្ឋុ និ. ដោយល្អ, ដោយស្រួល, ដោយប្រពៃ ។ - **តរ** គុ. ល្អជាង, ស្រួលជាង, ល្អដោយវិសេស ។ - **សមាហិត** គុ. មានចិត្តតាំងមាំហើយដោយល្អ ។

សុណាតិ កិ. [សុ+ណា+តិ_វ.] ស្ដាប់, ឮ ។

សុណាបិត កិ. [សុ+ណាបេ+ត] គឺ...ឱ្យស្ដាប់ហើយ, -ឱ្យឮហើយ ។

សុណិសា ឬ **សុណ្ហា** ឥ. [សុ+ណិស+អា_ឥ.] កូនប្រសាស្រី; វិ. សុណាតីតិ> សុណិសា ។

សុត កិ. ឬ គុ. [សុ+ត] គឺ...ឮហើយ, -ស្ដាប់ហើយ; វិ. សុយ្យតេតិ> សុតោ ។ ន. កិ.ឮ, កិ.ស្ដាប់ ។ - **កិច្ច** ន. កិច្ចគឺកិ. ស្ដាប់, កិច្ចដោយពាក្យដែលខ្លួនស្ដាប់ហើយ ។ - **គន្ថធារណ-គន្ថបដិបត្តិគន្ថ** ប៉ុ. ក្តិនគឺកិ.ស្ដាប់ និងក្តិនគឺកិ.ទ្រទ្រង់ទុក និងក្តិនគឺសេចក្តីប្រតិបត្តិ, ក្តិនគឺពុទ្ធវចនៈដែលខ្លួនស្ដាប់ហើយ និងក្តិនគឺកិ.ទ្រទ្រង់ និងក្តិនគឺសេចក្តីប្រតិបត្តិ ។ - **បុព្វ** គុ. ដែល...ធ្លាប់ស្ដាប់ហើយ ។

សុត្ត កិ. ឬ គុ. [សុប ឬសុច+ត] ដែលដេកលក់ហើយ, ដោតក្រងហើយ ។ - **ប្បពុទ្ធោវិយ** ដូចជាបុគ្គលដេកលក់ហើយភ្ញាក់ឡើង ។ - **ប្បមត្តតា** ន. ភាវៈនៃខ្លួនជាអ្នកដេកលក់ហើយប្រមាទហើយ ។ - **វត្ថកោសេយ្យវត្ថប្បវរ** គុ. ដ៏ពេញដោយសំពត់

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អំបោះ និងសំពត់សូត្រ; ដ៏ពេញដោយសំពត់គឺបុគ្គលធ្វើដោយអំបោះ និងសំពត់គឺបុគ្គលធ្វើដោយសូត្រ ។

សុត្វា អ. [សុ+ត្វា] ឮហើយ, ស្តាប់ហើយ ។

សុទំ និ. ឮថា, បានឮថា (ដូចកិរ,ខលុ) ។

សុទឌ្ឍ គុ. [សុ+ទហ+ត] ដែលភ្លើងឆេះល្អ, -ឆេះសុសហើយ ។

សុទន្ត គុ. [សុ+ទម+ត] ទូន្មានល្អហើយ, បង្ហាត់ល្អហើយ ។

សុទស្ស គុ. [សុ+ទិស+អ] គឺបុគ្គលឃើញបានដោយងាយ ។

សុទិដ្ឋ គុ. [សុ+ទិស+ត] គឺបុគ្គលឃើញល្អហើយ, -សម្តែងល្អហើយ ។

សុទិន្ន គុ. [សុ+ទា+ត] ដែល...ឱ្យល្អហើយ ។ - ទាន នបុំ. ទានដែលបុគ្គលឱ្យល្អហើយ ។

សុទុត្តរ គុ. [សុ+ទុ+តរ+អ] ដែលបុគ្គលឆ្លងបានដោយលំបាកក្រៃលែង ។

សុទុទ្ទស គុ. [សុ+ទុ+ទិស+អ] ដែលបុគ្គលឃើញបានដោយលំបាកក្រៃលែង ។

សុទេសិត គុ. [សុ+ទិស+ឥ-អា.+ត] ដែល...សម្តែងល្អហើយ, -សម្តែងហើយដោយល្អ ។

សុទ្ធ គុ. [សុធ+ត] ស្អាត, បរិសុទ្ធ, សុទ្ធ ។ - **សាលិតណ្ឌុលនាឡិ** ឥ. នាឡិនៃអង្ករនៃស្រូវសាលីដ៏ស្អាត, -ដ៏សុទ្ធ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សុ

សុធម្មា អ.ន. នាងសុធម្មា ។ - **ទេវសភាសទិស** គុ. ប្រាកដស្មើដោយទេវសភាឈ្មោះសុធម្មា ។

សុធា ឥ. [សុធ+អ+អា.ឥ.] កំបោរ, បាយអរ; គុ. ស្អាត ។ - **បរិកម្មកត** គុ. មានបរិកម្មដោយបាយអរធ្វើហើយ ។ - **មត្តិកលេបន** ន. លាបឬបូកដោយបាយអរនិងដីស្អិត, បូកដោយបាយអរ ។ - **ភោជនរស** ពុំ. រសនៃសុធាភោជន, រសនៃភោជនដ៏ស្អាត ។

សុធោត គុ. [សុ+ធុ+ត] ដែលបុគ្គលខាត់ល្អហើយ, លាងល្អហើយ ។ - **មណិខណ្ឌមិវ** ន. ដូចជាដុំកែវមណីដែលបុគ្គលខាត់ល្អហើយ ។

សុនខ ពុំ. សុនខ, ឆ្កែ ។ - **បរិវុត** គុ. គឺឆ្កែចោមរោមហើយ ។ - **លុទ្ទក** ពុំ. ព្រានអ្នកបណ្ដើរនូវឆ្កែ, ព្រានអ្នកលែងនូវឆ្កែ, ព្រានឆ្កែ ។ ឥ. **សុនខី** ។

សុន្ទរ គុ. [សុ+ទរ+អ] ល្អ ។ - **តរ** គុ. ល្អជាង, ល្អវិសេស ។

សុនិទ្ទិដ្ឋ គុ. [សុ+និ+ទិស+ត] ដែលព្រះអង្គសម្ដែងល្អហើយ ។

សុនិបុណ គុ. [សុ+និ+បុណ+អ] ល្អិតល្អ, ល្អិតផង, ល្អិតណាស់ ។

សុនិម្មល គុ. [សុ+និ+មល] មានមន្ទិលចេញហើយដោយល្អ, ប្រាសចាកមន្ទិលដោយល្អ ។

សុបត្ថហិត គុ. [សុ+ប+ថប+ឥ.អា.+ត] ដែលខ្លួនផ្ដងល្អហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សុ

សុបញ្ញត្ត គុ. [សុ+ប+ញប+ត] ដែល... ដាក់តែងល្អហើយ, -ក្រាលល្អហើយ ។

សុបដិជគ្គិត គុ. [សុ+បដិ+ជគ្គ+ឥ_អា.+ត] ដែល... ថែទាំល្អហើយ, -ទំនុកបម្រុងល្អហើយ, -សម្អាតល្អហើយ, -បោសសម្អាតល្អហើយ ។

សុបដិបន្ន គុ. [សុ+បដិ+បទ+ត] ប្រតិបត្តិល្អហើយ, ប្រតិបត្តិហើយដោយប្រពៃ ។

សុបណ្ណ បុំ. គ្រុឌ (ដូច **គរុឡ, វេនតេយ្យ**) ។

សុបតិ កិ. [សុប+អ+តិ_វ.] ដេក, ដេកលក់ ។

សុបន នបុំ. [សុប+យុ] កិ.ដេកលក់ ។

សុប្បពុទ្ធ គុ. [សុ+ប+ពុធ+ត] ភ្ញាក់ល្អហើយ, ភ្ញាក់ហើយដោយប្រពៃ ។ អ.ន. សាក្យៈឈ្មោះសុប្បពុទ្ធ ។ - **កុដ្ឋី** គុ. បុរសមានរោគឃ្លង់ឈ្មោះសុប្បពុទ្ធ ។

សុប្បមូសលាទិ គុ. [សុប្ប+មូសល+អាទិ] (គ្រឿងឧបករណ៍) មានចង្អេរនិងអង្រែជាដើម ។

សុបរិសំវុត គុ. [សុ+បរិ+សំ+វុ+ត] សង្រួមល្អហើយ ។

សុប្បសន្ន គុ. [សុ+ប+សទ+ត] ជ្រះថ្លាល្អហើយ ។

សុប្បារកបដ្ដន នបុំ. [សុប្បារក+បដ្ដន] កំពង់ឈ្មោះសុប្បារកៈ ។

សុបិន នបុំ. [សុប+ឥន] កិ.យល់សប្តិ, សេចក្តីយល់សប្តិ; វិ. **សុបនំ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

> សុបិនំ , សុបិយកេកិ ខា> សុបិនំ ។

សុបិហិតទ្វារ គុ. [សុបិហិត+ទ្វារ] មានទ្វារបិទល្អហើយ ។

សុបុប្ផិត គុ. [សុ+បុប្ផ+ឥ_អា.+ត] ដែលរីកល្អហើយ ។

សុបោថិត គុ. [សុ+បោថ ឬបុថ+ឥ_អា.+ត] ដែល...វាយល្អហើយ, -វាយខ្លាំងហើយ, -វាយដំណំហើយ ។

សុផុស្សិត គុ. [សុ+ផុស+យ+ឥ_អា.+ត] ដែលជិតល្អហើយ, ដែលស្និទ្ធជិត ។

សុព្វច គុ. [សុ+វច+ខ] ដែលគេប្រដៅបានដោយងាយ, ដែលគេស្ដីថាបានដោយងាយ; វិ. សុជ្ជុ ខុច្ចតីតិ> សុព្វចោ ឬ សុច-ចោ ។

សុព្វុឌ្ឍិ ឥ. [សុ+វុឌ្ឍិ] ភ្លេងស្រួល, ភ្លេងល្អ ។ - **ទុព្វុឌ្ឍិភាវ** ពុ. ភាវៈនៃភ្លេងស្រួលនិងភ្លេងមិនស្រួល ។

សុភ គុ. [សុភ+អ] ល្អ, ស្អាត ។

សុភានុបស្សី គុ. [សុភ+អនុ+ទិស+ណី] អ្នកមានកិ.ឃើញរឿយៗនូវអារម្មណ៍ថាល្អជាប្រក្រតី; វិ. សុភំ អនុបស្សិតុំ សីលមស្សាតិ> សុភានុបស្សី ។

សុភាវិត គុ. [សុ+ភូ+ឥ_អា.+ត] ដែល...ចម្រើនល្អហើយ, -អប់រំល្អហើយ ។

សុភាសិត គុ. [សុ+ភាស+ឥ_អា.+ត] ដែល...សម្ដែងល្អហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សុភិក្ខា ន. [សុ+ភិក្ខា] ភិក្ខា (បាយ) គឺបុគ្គលបានដោយងាយ; វិ. **សុលភា ភិក្ខា> សុភិក្ខា** ។ គុ. មានបាយគឺបុគ្គលបានដោយងាយ; វិ. **សុលភា ភិក្ខា យេន សោ> សុភិក្ខោ** ។

សុមនបុប្ផ នថុំ. [សុមន+បុប្ផ] ផ្កាម្លិះ ។

សុមនមកុល នថុំ. [សុមន+មកុល] ផ្កាម្លិះក្រពុំ, ផ្កាម្លិះនោប ។

សុយុត្ត គុ. [សុ+យុជ+ត] ដែលបុគ្គលប្រកបល្អហើយ ។

សុរ គុ. [សុ+រ] ក្លៀវក្លា, អង់អាច ។

សុរត្តទុបដ្ដ នថុំ. [សុរត្ត+ទុបដ្ដ] សំពត់មានជាន់ពីរដែលបុគ្គលជ្រលក់ល្អហើយ (**សុរត្ត**<សុ+រញ្ជ+ត) ។

សុរភិគន្ធវាសិត គុ. [សុរភិ+គន្ធ+វាសិត] ដែលបុគ្គលអប់ហើយដោយគ្រឿងមានក្លិនក្រអូប ។

សុរា ន. [សុ+រ+អា.ឥ.] សុរា, ស្រា ។ - **ឆណ** ថុំ. មហោស្រពគឺបុគ្គលគប្បីលេងព្រោះសុរា ។ - **បានដ្ឋាន** នថុំ. ទីជាទីផឹកនូវសុរា ។ - **បុណ្ណ** គុ. ដ៏ពេញហើយដោយសុរា ។ - **មទមត្ត** គុ. អ្នកស្រវឹងហើយដោយសេចក្ដីស្រវឹងព្រោះសុរា ។

សុរិយ ថុំ. [សុរ+ឥយ] ព្រះអាទិត្យ (វិ. **លោកានំ សុរភាវំ ជនេតីតិ> សុរិយោ**) ។

សុរិយុគ្គមន នថុំ. [សុរិយ+ឧគ្គមន] កិ.រះឡើងនៃព្រះអាទិត្យ, ជាទីរះឡើងនៃព្រះអាទិត្យ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សុលទ្ធ គុ. [សុ+លភ+ត] គឺ...បានហើយដោយល្អ ។

សុលភ គុ. [សុ+លភ+អ] ដែល...បានហើយដោយល្អ, -គប្បីបានដោយល្អ ។

សុវ, សុវក ចុំ. [សុ+អ, ឧនៃសុ>ឧវ] សេក (វិ. **សុណភាតីតិ> សុវោ**) ។

សុវច គុ. [សុ+វច+ខ] ដែលបុគ្គលប្រដៅបានដោយងាយ, -ស្តីថាបានដោយងាយ; វិ. **សុខំ វចនីយោ> សុវចោ** ។

សុវណ្ណ នចុំ. [សុ+វណ្ណ] មាស; គុ. មានពណ៌ល្អ, មានសម្បុរល្អ ។ **-ករដិច្ឆ** នចុំ. វែកដែលគេធ្វើដោយមាស, វែកមាស ។ **-ការ** ន. បុគ្គលអ្នកធ្វើនូវមាស, ជាងមាស ។ **-គេយូរ** ន. សង្វាជាវិការៈនៃមាស ។ **-កោសក** ន. ស្រោមជាវិការៈនៃមាស ។ **-យដ្ឋិ** ន. ដងជាវិការៈនៃមាស ។ **-ខចិត្ត** គុ. ដែលវិចិត្រដោយមាស ។ ល ។

សុវិភត្ត គុ. [សុ+វិ+ភជ+ត] ដែលបុគ្គលចែកល្អហើយ, -ចែកហើយដោយល្អ ។

សុវិហីន គុ. [សុ+វិ+ហា+ត] សាបសូន្យហើយ, សូន្យហើយ ។

សុសញ្ញត គុ. [សុ+សំ+យម+ត] ដែល... សង្រួមល្អហើយ ។

សុសមារទ្ធ គុ. [សុ+សំ+អា+រភ+ត] ដែលប្រារព្ធល្អហើយ ។

សុសមាហិត គុ. [សុ+សំ+អា+ធា+ត] អ្នកមានចិត្តតាំងមាំហើយ

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

តម្កល់មាំហើយ ។

សុស្សវនីយ គុ. [សុ+សុ+អនីយ] គឺ...គប្បីស្តាប់បានដោយងាយ ។

សុសំវិហិត គុ. [សុ+សំ+វិ+ធា+ត] ដែល...ចាត់ចែងល្អហើយ ។

សុសំវុត គុ. [សុ+សំ+វុ+ត] អ្នកសង្រួមល្អហើយ ។

សុសាន នថុំ. [ឆវ+សយន, ឆវ>សុ, សយន>សាន] ទីជាទីដេកនៃសព (ស្មសាន, ព្រៃស្មសាន) ។ **-គោបក** ថុំ. អ្នក គ្រប់គ្រងនូវព្រៃស្មសាន, អ្នកថែរក្សានូវទីស្មសាន ។ ឥ. **សុសានគោបិកា** ។ **-សាមន្ត** ន. ទីជិតនៃ... ។

សុស្សិត្វា អ. [សុសុ+យ+ឥ.អា.+ត្វា] ស្គមហើយ, ស្គាំងស្គមហើយ, ស្ងួតហើយ, រីងហើយ ។

សុសិរ គុ. [សុសិ+រ] មានប្រហោង, មានរន្ធ; វិ. **សុសិ យស្ស អត្ថីតិ> សុសិរោ** (រុក្ខោ) ។

សុស្សូយន្ត គុ. [សុសុ+អាយ+អន្ត] កាលប្រព្រឹត្តនូវសំឡេងថាសុសុ ។

សុស្សោណិ អា. ន. គុ. [សុ+សោណិ] (ស្ត្រី) អ្នកមានត្រគាកល្អ, អ្នកមានត្រពោកល្អ (ពាក្យថាត្រពោកគឺសាច់ថ្ពាល់គូថទាំងសងខាង ឬប្រែថាអ្នកមានត្រគាករីកសាយក៏បាន); វិ. **សុន្ទរា សោណិ យស្សា សា> សុស្សោណី** ។

សុហជ្ជ នថុំ. [សុហទយ+ណ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលអ្នកមានហឫទ័យល្អ (សំឡាញ់); វិ. **សុហទយស្ស ភាវោ> សុហជ្ជំ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សុហិត គុ. មានប្រយោជន៍ដោយល្អ, ឆ្អែតហើយ, ស្កប់ស្កល់ហើយ ។

សុហុជុ គុ. [សុ+ឧជុ, ចុះហ_អា.] អ្នកមានចិត្តត្រង់, អ្នកមានចិត្តស្លូតត្រង់ ។

សូករ ពុំ. ជ្រូក ។ - **បោតក** ពុំ. កូននៃជ្រូក ។ ឥ. -**បោតិកា** ។ - **វ** ន. សម្រែកនៃជ្រូក, សម្រែកដូចជាសម្រែកនៃជ្រូក ។

សូករិក ន. [សូករ+ណិក] ព្រានជ្រូក (វិ. **សូករេ ហន្ត្វា ជីវតីតិ> សូករិកោ**) ។

សូចិ ឥ. [សុច+ឥ] ម្ជុល (វិ. **សូចេតិ បកាសេតិ តេកមត្ថន្តិ> សូចិ**) ។ - **កម្ម** នពុំ. កម្មគឺបុគ្គលធ្វើដោយម្ជុល ។ - **បាសក** ន. អន្ទាក់នៃម្ជុល, ច្បោះនៃម្ជុល ។

សូប ពុំ. ឬ នពុំ. [សុ+ប] ឈ្មោះស្ងោះព្រោះជារបស់គឺគេគប្បីផឹកដើម្បីប្រយោជន៍ដល់សេចក្ដីសុខ (សម្លទឹក ឬម្ហូបទឹក); វិ. **សុខ-ត្ថាយ បាតព្វោតិ> សូបោ, សបតិ រុចឹ ជនេតីតិ> សូបោ** ។ - **ព្យញ្ជន** នពុំ. សម្លទឹកនិងសម្លគោក (សម្លណាគោកៗ ឬក្រៀមគ្មានទឹកហៅថាព្យញ្ជនៈទាំងអស់) ។ - **វិកតិ** ឥ. កិ.ធ្វើឱ្យប្លែកនៃសម្ល, សម្លដែលបុគ្គលធ្វើឱ្យប្លែក, សម្លមួយបែប ។

សូបេយ្យ នពុំ. [សូប+ឯយ្យ ឬណេយ្យ] វត្ថុជាប្រយោជន៍ដល់សម្ល (គ្រឿងសម្ល); វិ. **សូបស្ស ហិតំ> សូបេយ្យំ** ។

សូយិត្វា កិ. [សុ+ណាយ+ឥ_អា.+ត្វា_អដ្ឋ.] ឮហើយ ។

សូរ គុ. [សូរ+អ] ក្លៀវក្លា, អង់អាច ។ -**ភាព** បុំ. ភាពក្លៀវក្លា ។ -**តជ្ជិត** គុ. ដែលមនុស្សក្លៀវក្លាគំរាមហើយ ។

សូល នបុំ. [សូល+អ] ឈើអណ្តោត, ដែកអណ្តោត; ចម្រូង ឬចម្រូងដែក; ឈើសូល ឬឈើសូល៍ ។ -**កោដិ** ឥ. ចុងនៃ... ។ -**អគ្គ** ចុងនៃ... ។

សេក្ខ បុំ. [សិក្ខ+ណ] អ្នកសិក្សានូវសិក្ខា ៣ (សេក្ខបុគ្គល); វិ. **តិស្សោ សិក្ខា សិក្ខន្តីតិ> សេក្ខា** ។ ប្រើជា **សេខ** ក៏មាន ។

សេដ្ឋ គុ. [បសត្ថ+ឥដ្ឋ, បសត្ថ>ស] ប្រសើរ, ប្រសើរបំផុត; វិ. **អយមេតេសំ អតិសយេន បសត្ថោតិ> សេដ្ឋោ** ។ -**ត្តា** ន. ព្រោះភាវៈនៃព្រះនិព្វាននោះជាធម្មជាតិប្រសើរ ។

សេដ្ឋី បុំ. សេដ្ឋី, មនុស្សអ្នកមានទ្រព្យ ។ -**ដ្ឋាន** នបុំ. ទីនៃសេដ្ឋី, តំណែងនៃសេដ្ឋី ។

សេត ឬ **សេតក** គុ. ស, មានពណ៌ស ។ -**ច្ឆត្ត** នបុំ. ឆត្រស, ស្វេតឆត្រ ។

សេតិ កិ. [សី+អ+តិ.វ.] ដេក, រមែងដេក ។

សេតុ នបុំ. [សិ+តុ] ស្ពាន (វិ. **សិនោតិ ពន្ធតិ បារិមតីរំ ឯតេនាតិ> សេតុ**) ។ -**ឃាតវស** បុំ. អំណាចនៃកិ.សម្លាប់នូវបាបធម៌ដោយស្ពានគឺអរិយមគ្គ ។

សេទ បុំ. [សេ+ត, ត>ទ] ញើស (វិ. **សេតិ បច្ចតីតិ> សេទោ**) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

. កិលិន្ន គុ. សៅហ្មងហើយដោយញើស ។ . តិន្ត គុ. ទទឹក ដោយញើស ។

សេន ចុំ. [សេ ឬសិ+ន] សត្វខ្លែង ។

សេនាសន្តជ្ជ គុ. [សេន+អសន្តុជ្ជ] អ្នកមិនព្រេកអរព្រមហើយដោយរាំជសម្បត្តិជារបស់ខ្លួន ។ សេន<ស+នា.វិ. ។

សេនាសន នចុំ. [សេន+អាសន] ទីជាទីដេកនិងទីជាទីអង្គុយ (សេន<សី+យុ = វិ. **សេតិ ឯត្ថាតិ> សេនំ** ។ អាសន <អាស+យុ = វិ. **អាសតិ ឯត្ថាតិ> អាសនំ**) ។

សេបណ្ណិ ឥ. ដើមចំបក់ ។

សេយ្យ គុ. [បសត្ថ+ឥយ, បសត្ថ>ស] ប្រសើរ, ប្រសើរដោយវិសេស (វិ. ដូច សេដ្ឋោ) ។

សេយ្យថា និ. ដូចជា, ប្រៀបដូចជា, យ៉ាងណា, យ៉ាងណាមិញ,... ។

សេយ្យសិ កិ. [សេយ្យ+អ+សិ.វ.] រោយចុះ,ជម្រុះ ។

សេយ្យា ឥ. [សី+យ] កិ.ដេក, ទីដេក, ជាទីដេក (វិ. **សយន្តិ អស្សន្តិ> សេយ្យា**) ។

សេល ចុំ. [សិលា+ណ] គំនរនៃថ្ម (ភ្នំ); វិ. **សិលានំ រាសិ> សេលោ** ។

សេវក គុ. [សេវ+ណ្វុ] អ្នកសេព, អ្នកសេពគប់; វិ. **សេវតីតិ> សេវកោ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សេវន្តិ កិ. [សេវ៍+អ+អន្តិ_វ.] សេព, សេពគប់, គប់រក ។

សេវាល ពុំ. [សី+អល] សារាយ, បាយមា (វិ. **ឧទកំ សេវតីតិ> សេវាលោ**) ។ _ **បរិយោនទ្ធ** គុ. គឺសារាយរួបរឹតហើយ, _ព័ន្ធព័ទ្ធហើយ ។

សេស គុ. [សិស+ណ] សេស, សល់ ។ _ **កាល** ន. កាលដ៏សេស ។

សេសេត្វា អ. [សិស+ណេ+ត្វា] ឱ្យសេសហើយ, ឱ្យសល់ហើយ ។

សេហិ កិ. [សី+អ+ហិ_ប.] ចូរដេក ។

សោក ពុំ. [សុច+ណ] សេចក្ដីសោក, កិ.សោក; វិ. **សុចនំ> សោកោ** ។ _ **បវេត** គុ. គឺសេចក្ដីសោកគ្របសង្កត់ហើយ ។ បវេត<បវ+ឥ+ត = ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។

សោចតិ កិ. [សុច+អ+តិ_វ.] សោក, សោយសោក, សៅសោក, សោកស្ដាយ ។

សោចន នពុំ. [សុច+យុ] កិ.សោក, ជាទីសោក, ជាទីសោយសោក ។

សោណ្ឌ ពុំ. [សោណ+ឌ] អ្នកលេង, រោងសុរា, ប្រមោយដីរ ។

សោណ្ឌី ឥ. [សោណ+ឌ+ឦ] ត្រពាំង, ត្រពាំងថ្ម ។

សោត នពុំ. [សុ+ត] អវយវៈជាគ្រឿងស្ដាប់ (ត្រចៀក, ក្រសៃ, ខ្សែ; វិ. **សុណាតិ ឯតេនាតិ> សោតំ** ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សោតាបន្ន គុ. [សោត+អាបន្ន] អ្នកដល់ហើយនូវសោតៈ ។

សោត្ថិ ន. សួស្តី, សេចក្តីសួស្តី ។ - **ភាវ** ន. ភាវៈនៃសួស្តី, -នៃអ្នកមានសួស្តី ។

សោធន នបុំ. [សុធ+យុ] កិ.ជម្រះ, កិ.សម្អាត ។

សោធេន្តិ កិ. [សុធ+ណេ+អន្តិ_វ.] ជម្រះ, សម្អាត, ឱ្យស្អាត ។

សោបាណ បុំ. ជណ្តើរ ។ - **បាទមូល** ន. ប្រទេសជាទីតាំងនៃជើងនៃជណ្តើរ, ទីជិតនៃជើងនៃជណ្តើរ ។

សោភគ្គប្បត្ត គុ. [សោភគ្គ+បត្ត] ដល់ហើយនូវចំណែកដ៏ល្អ, ដល់ហើយនូវលំអដ៏លើស, -ដ៏ប្រសើរ ។

សោភតិ កិ. [សុភ+អ+តិ_វ.] ល្អ, សម ។

សោមនស្ស នបុំ. [សុមន+ណ្យ] ភាវៈនៃបុគ្គលមានចិត្តល្អ ឬភាវៈនៃចិត្តល្អ; វិ. **សុមនស្ស ភាវោ> សោមនស្សំ** ។ - **សហគត** គុ. ទៅមួយអន្លើដោយសោមនស្ស, ប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយ...., ប្រកបដោយ... ។

សោរត គុ. [សុ+រម+ត] ជាអ្នកត្រេកអរក្នុងកម្មដ៏ល្អ, ជាអ្នកស្ងៀម ។

សោវណ្ណមយ គុ. [សុវណ្ណ+មយ] ជាវិការៈនៃមាស, គឺបុគ្គលធ្វើហើយដោយមាស, សម្រេចហើយដោយមាស (វិការតទ្ធិត, បកតតទ្ធិត, និប្ផន្នតទ្ធិត) ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សោស្សាម កិ. [សុ+អ+ស្សាម_ភ.] នឹងស្លាប់, នឹងឮ ។

សោសានិក គុ. [សុសាន+ណិក] អ្នកនៅក្នុងព្រៃស្មសាន; វិ. **សុសានេ ចសតីតិ> សោសានិកោ** ។

សោឡស ប.សំ. ដប់ប្រាំមួយ (១៦) ។ - **អង្គុលិកណ្ណិក** ន. មានបន្លាមានផ្ទាប់១៦ជាប្រមាណ, មានបន្លាប្រកបដោយផ្ទាប់១៦ ។

សំឃិក ឬ សង្ឃិក គុ. [សំឃ+ណិក] ជារបស់នៃសង្ឃ; វិ. **សំឃស្ស សន្តកំ> សំឃិកំ** ។

សំយម កិ. [សំ+យម+អ+ហិ_ប., លុបហិ_ប.] ចូរសង្រួម,... ។

សំយុត្ត គុ. [សំ+យុជ+ត] ប្រកបព្រមហើយ ។

សំយោគ ពុំ. [សំ+យុជ+ណ] កិលេសជាគ្រឿងប្រកបព្រម; វិ. **សំយោជេតិ ឯតេនាតិ> សំយោគោ** ។

សំយោជន នពុំ. [សំ+យុជ+យុ] កិលេសជាតជាគ្រឿងប្រកបព្រម; វិ. **សំយោជេតិ ឯតេនាតិ> សំយោជនំ** ។ - **សំសត្ត-សត្ត** គុ. អ្នកជាប់នៅហើយក្នុងសំយោជនធមិនិងសំសត្តធមិ ។

សំវច្ឆរ ពុំ. ឬ នពុំ. [សំ+វស+ឆរ] ឆ្នាំ (វិ. **សំចសន្តិ ឯត្ថាតិ> សំចច្ឆរោ**) ។

សំវឌ្ឍ គុ. [សំ+វឌ្ឍ+អ] ចម្រើនព្រមហើយ ។

សំវត្តតិ កិ. [សំ+វត្ត+អ+តិ_វ.] ប្រព្រឹត្តទៅព្រម ។

សំវរ ពុំ. [សំ+វរ+អ] កិ.សង្រួម, កិ.រវាំង; វិ. **សំចរណំ>**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សំចរោ ។ **- ករណ** នថុំ. កិ.ធ្វើនូវសេចក្ដីសង្រួម ។

សំវាស ថុំ. [សំ+វស+ណ] កិ.នៅរួម; រ. **សំចសនំ > សំចា សោ** ។

សំវិគ្គមានស គុ. [សំវិគ្គ+មានស] មានចិត្តស្លុតហើយ, មានចិត្តតក់ស្លុតហើយ (**សំវិគ្គ**<សំ+វិជ+អ) ។

សំវិជ្ជន្តិ កិ. [សំ+វិជ+យ+អន្តិ.វ.] មានព្រម, រមែងមានព្រម ។

សំវិទហិ កិ. [សំ+វិ+ធា+អ+ឦ.អជ្ជ.] ចាត់ចែងហើយ ។

សំវិភាគ នថុំ. [សំ+វិ+ភគ+ណ] កិ.បែងចែក, កិ.ចែករំលែក ។

សំវេគ ថុំ. [សំ+វិជ+ណ] សេចក្ដីសង្វេគ, សេចក្ដីតក់ស្លុត ។ **- ជាត** គុ. មានសេចក្ដីសង្វេគកើតហើយ ។

សំវេគី គុ. [សំវេគ+ឦ] អ្នកមានសេចក្ដីសង្វេគ ។

សំវេជេត្វា អ. [សំ+វិជ+ណេ+ត្វា] ឱ្យសង្វេគហើយ, ឱ្យតក់ស្លុតហើយ ។

សំសគ្គ នថុំ. [សំ+សជ+អ] កិ.ជាប់ជំពាក់, កិលេសជាគ្រឿងជាប់ជំពាក់; រ. **សំសគ្គនំ> សំសគ្គោ** ។

សំសដ្ឋ គុ. [សំ+សជ+ត] ច្រឡំហើយ, ច្រឡូកច្រឡំហើយ, ច្រឡំបល់ហើយ, លាយឡំហើយ ។

សំសរន្ត គុ. [សំ+សរ+អន្ត] កាលអន្ទោលទៅ ។

សំសរិត្វា អ. [សំ+សរ+ឥ.អា.+ត្វា] អន្ទោលទៅហើយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

សំ

សំសន្ទេត្វា អ. [សំ+សន្ទ+អ+ត្វា] សន្ទនាគ្នាហើយ, ប្រៀបធៀបហើយ, ផ្ទៀងផ្ទាត់ហើយ ។

សំសារ ពុំ. [សំ+សរ+ណ] លោកជាទីអន្ទោលទៅនៃសត្វ (សង្សារ); វិ. **សំសារន្តិ ឯក្លាតិ> សំសារោ** ។ - វិដ្ឋី ឧ. វដ្តៈគឺសង្សារ ។

សំសិព្វន្តិ កិ. [សំ+សិវ+យ+អន្តិ.វ.] ដេរព្រម, ចាក់ស្រែះ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហ

ហញ្ញតិ កិ. [ហន+យ+តិ.វ., ន+យ>ញ្ញ] បៀតបៀន, ក្ដៅក្រហាយ ។

ហដ្ឋ គុ. [ហស+ត] រីករាយហើយ ។ . តុដ្ឋ គុ. រីករាយហើយ, ត្រេកអរហើយ ។

ហតចក្ខុ គុ. [ហត+ចក្ខុ] មានចក្ខុសាបសូន្យហើយ, មានចក្ខុគឺភេតកំចាត់បង់ហើយ ។

ហត្ថកម្ម នថុំ. [ហត្ថ+កម្ម] កម្មគឺបុគ្គលគប្បីធ្វើដោយដៃ, ហត្ថកម្ម ។ . មូល នថុំ. ជាតម្លៃនៃហត្ថកម្ម ។

ហត្ថកីឡាបនាទិ គុ. [ហត្ថ+កីឡាបន+អាទិ] (វិការៈ) មានកិ. ញ៉ាំង...ឱ្យលេងដោយដៃជាដើម ។

ហត្ថគត គុ. [ហត្ថ+គត] ទៅហើយក្នុងដៃ, (នៅក្នុងដៃ, នៅក្នុងកណ្ដាប់ដៃ) ។

ហត្ថាជានិយ ថុំ. [ហត្ថ+អាជានិយ] ដំរីអាជានេយ្យ (ប្រើជា ហត្ថាជានេយ្យ ក៏មាន) ។

ហត្ថី ថុំ. [ហត្ថ+ឦ] សត្វមានដៃ (ដំរី); វិ. **ហត្ថោ យស្ស អត្ថីតិ> ហត្ថី** ។ ឥ. ចុះឥនីមកទៀតជា ហត្ថិនី ដំរីញី ឬ មេដំរី ។ . **កន្តីរណា** ឥ. ពិណជាទីត្រេកអរនៃដំរី, ពិណជាទីញ៉ាំងដំរីឱ្យត្រេកអរ ។ . **កលភ** ថុំ. ដំរីស្ទាវ ។ . **ក្ខន្ធវរគត** គុ. នៅហើយលើ .កនៃដំរីដ៏ប្រសើរ, ថិតនៅលើ.កនៃ... ។ . **ច្ឆាប** ថុំ. កូនដំរី ។ . **ជេដ្ឋក** គុ. ដំរីជាធំ, ដំរីជាច្បង ។ . **នាគ** ថុំ. នាគគឺដំរី, ដំរីដ៏ប្រសើរ ។ . **បោតក** ថុំ. កូននៃដំរី ។ . **រូប** នថុំ.

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

រូបនៃដី, រូបប្រៀបនៃដី ។ - **លេណ្ឌ** ន. គូថនៃដី, អាចម៍នៃដី ។ - **លិង្គសកុណ** ចុំ. សត្វស្លាបហត្ថិលិង្គ, សត្វស្លាបមានភេទដូចជាភេទនៃដំរី ។ - **វាហន** នចុំ. វាហនៈគឺដំរី ។

ហតាវកាស គុ. [ហត+អវកាស] អ្នកមានឱកាសសាបសូន្យហើយ,... ។

ហទយនិស្សិត គុ. [ហទយ+និស្សិត] អាស្រ័យហើយនូវហឫទ័យ ។

ហន្ត្វា អ. [ហន+ត្វា] សម្លាប់ហើយ ។

ហន្តិ កិ. [ហន+អ+តិ_វ.] បៀតបៀន, សម្លាប់ ។ ប្រើជា **ហនតិ** ក៏បាន ។

ហន្ទ និ. ហ៏, បើដូច្នោះ,... ។

ហនាបេយ្យ កិ. [ហន+ណាបេ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីឱ្យបៀតបៀន, -ឱ្យសម្លាប់ ។

ហនុកដ្ឋិក ន. [ហនុក+អដ្ឋិ+ក] ឆ្អឹងនៃចង្កា ។

ហនេយ្យ កិ. [ហន+អ+ឯយ្យ.ស.] គប្បីបៀតបៀន, គប្បីសម្លាប់ ។

ហយ ចុំ. [ហយ+អ] សេះ ឧ. **ហយតិ សីឃំ គច្ឆតីតិ> ហយោ** ។

ហរ កិ. [ហរ+អ+ហិ_ប., លុបហិ_ប.] ចូរនាំទៅ ។

ហរតិ កិ. [ហរ+អ+តិ_វ.] នាំទៅ, រមែងនាំទៅ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហរាបេយ្យាសិ កិ. [ហរ+ណាបេ+ឯយ្យាសិ_ស.] គប្បីញ៉ាំង...ឱ្យនាំទៅ, គប្បីបន្ថយ ។

ហរាយន្ត គុ. [ហរេ+អាយ+អន្ត, ឯនៃរេ>អាយ] កាលរៀនខ្ពស ។

ហរាហិ គុ. [ហរ+អ+ហិ_ច.] ចូរនាំទៅ, ចូរបន្ថយ, ចូរជញ្ជូនទៅ ។

ហរិចន្ទនុស្សទ គុ. [ហរិចន្ទន+ឧស្សទ] មានកិ.ប្រោះព្រំដោយខ្លឹមចន្ទន៍លឿង, មានខ្លួនប្រោះព្រំដោយ... ។ **ហរិចន្ទន៍** ខ្លះថាខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហម, ចន្ទន៍ទេស ។

ហរិតបត្ត គុ. [ហរិត+បត្ត] មានស្លឹកខៀវ ។

ហរិត្វា អ. [ហរ+ឥ_អា.+ត្វា] នាំទៅហើយ ។

ហរិតព្វ កិ. [ហរ+ឥ_អា.+តព្វ] គឺ...គប្បីនាំទៅ ។ - **យុត្តក** គុ. គួរគឺខ្លួនគប្បីនាំទៅ ។

ហរិតាលមនោសិលា ឥ. [ហរិតាល+មនោសិលា] ថ្មហរិតាលនិងមនោសិលា (បាលីទាំងពីរនេះជាឈ្មោះថ្មមានសាច់ទន់ផុយមានពណ៌លឿង, -ពណ៌សខ្ចី) ។

ហរិតុបលិត្ត គុ. [ហរិត+ឧបលិត្ត] ដែលចូលទៅលាបហើយដោយវត្ថុមានពណ៌ខៀវ ។ **ឧបលិត្ត**<ឧប+លិប+ត ។

ហរិយន្តិ កិ. [ហរ+ឥ_អា.+យ+អន្តិ_វ.] គឺ...នាំទៅ ។

ហលាហល គុ. [ហល+អហល] ភ្លាំនិងភ្លាដ៏ខ្លាំង, ដ៏ខ្លាំងក្លាក្រៃលែង, ដ៏សាហាវក្រៃលែង ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហវេ និ. ដោយពិត... ។ និបាតនេះច្រើនចុះមកជាបទបូរណៈមិនបាច់ប្រែក៏បាន ។

ហសនគេទ្បិ ន. [ហសន+គេឡិ] កិ.ចំអកដោយកិ.សើច ឬកិ.សើច និងកិ.ចំអក, កិ.សើចចំអក ។

ហសន្តិ កិ. [ហស+អ+អន្តិ_វ.] សើច, ញញឹម ។

ហសិ កិ. [ហស+អ+ឦ_អជ្ជ.] សើចហើយ, ញញឹមហើយ ។

ហសិត គុ. [ហស+ឥ_អា.+ត] កិ.សើចគឺ...សើចហើយ ។ _ **គីតនច្ចាទិ** គុ. មានកិ.សើច និងកិ.ច្រៀង និងកិ.រាំជាដើម ។ _ **មត្តការណា** ន. ព្រោះហេតុគ្រាន់តែកិ.សើច ។

ហានិ ឥ. [ហា+និ] សេចក្ដីសាបសូន្យ; វិ. **ហីយតេតិ> ហានិ** ។

ហាបយេ កិ. [ហា+ណាបយ+ឯយ្យ_ស.] គប្បីឱ្យសាបសូន្យ ។

ហាបេតព្វ កិ. [ហា+ណាបេ+តព្វ] គឺ...គប្បីឱ្យសាបសូន្យ ។

ហាយតុ កិ. [ហា+ណាយ+តុ] ចូរសាបសូន្យ ។

ហារេត្វា អ. [ហរ+ណេ+ត្វា] ញុំាង...ឱ្យនាំទៅហើយ, _ឱ្យបន្ថយចេញហើយ ។

ហាស ពុំ. [ហស+ណ] កិ.សើច, កិ.រីករាយ; វិ. **ហសនំ> ហាសោ** ។

ហាសយស្សុ កិ. [ហស+ណាយ+ស្សុ_ប.] ចូរឱ្យរីករាយ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហាសយាមិ កិ. [ហស+ណយ+ស្សាមិ-ភ.] នឹងឱ្យរីករាយ ។

ហាសយិត្វា អ. [ហស+ណយ+ឥ-អា.+ត្វា] ឱ្យរីករាយហើយ ។

ហាស្សំ កិ. [ហរ+អ+ស្សំ-ភ.] នឹងនាំទៅ ។

ហាសេតិ កិ. [ហស+ណេ+តិ-វ.] ឱ្យរីករាយ ។

ហិ និ. ពិត, មែនពិត,... ។

ហិត គុ. ឬ ន. [ហិ+ត] ផលដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមសមគួរដល់ហេតុ (ប្រយោជន៍, សេចក្តីទំនុកបម្រុង, អម្រស់អម្រែ); វិ. **ភាវេណានុរូបំ ហិនោតិ បវត្តតីតិ> ហិតំ** ។ -**កម្ម** ន. កម្មជាប្រយោជន៍ ។ -**កាម** គុ. អ្នកប្រាថ្នានូវប្រយោជន៍ ។ -**សម្បទ** គុ. ដែលញុំាងប្រយោជន៍ឱ្យដល់ព្រម, -ឱ្យសម្រេច ។

ហិត្វា អ. [ហា+ត្វា, អានៃហា>ឥ] លះបង់ហើយ ។

ហិមវន្ត ន. [ហិម+វន្ត] ព្រៃហិមវន្ត ឬហិមពាន្ត (ប្រទេស ឬព្រៃមានទឹកសន្សើម) ។

ហិយ្យោ និ. ថ្ងៃម្សិល, ក្នុងថ្ងៃម្សិល ។

ហិរញ្ញ នបុំ. [ហា+អញ្ញ, ហ>ហិរ] ប្រាក់ វិ. **ជហាតិ សត្តានំ ហិតន្តិ> ហិរញ្ញំ** ។

ហិរាហិរ គុ. [ហិរ+អហិរ] ឱ្យជាចម្រៀកតូចនិងចម្រៀកធំ, -បំណែកតូចនិងបំណែកធំ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហិ-ហី-ហី-ហុ

ហិរិ ឥ. [ហិរិ+ឥ] សេចក្ដីខ្មាស, សេចក្ដីខ្ពើម (វិ. **កាយទុច្ចរិតា-ទីហិ ហិរីយតីតិ> ហិរិ**) ។

ហិរិនិសេធ គុ. [ហិរិ+និសេធ] អ្នកឃាត់នូវអកុសលវិតក្កៈដោយហិរិ ។

ហិរិមា គុ. [ហិរិ+មន្តុ] អ្នកមានហិរិ, អ្នកមានសេចក្ដីខ្មាស; វិ. **ហិរិយស្ស អត្ថីតិ> ហិរិមា** ។

ហីន គុ. [ហា+ឥន, ឥ>ញ្ញ ឬហិ+ន] ថោកទាប, ដែលថយថោក ។

ហីយោ និ. (ចូរមើល ហិយ្យោ) ។

ហីឡេតិ កិ. [ហីឡ+ណេ+តិ-វ.] មើលងាយ, នឿយណាយ ។

ហីគុច្ចុណ្ណ នបុំ. [ហីគុ+ចុណ្ណ] លំអិតនៃដើមហិង្គុ, -នៃជាតិហិង្គុ ។

ហីសមន បុំ. [ហីស+មន] ចិត្តដែលបៀតបៀន ។

ហីសតិ កិ. [ហីស+អ+តិ-វ.] បៀតបៀន ។

ហីសិត គុ. [ហីស+ឥ-អា.+ត] គឺ...បៀតបៀនហើយ ។

ហីសេយ្យ កិ. [ហីស+អ+ឯយ្យ-ស.] គប្បីបៀតបៀន ។

ហុត្វា អ. [ហុ+ត្វា] មាន, ជា... ។

ហុត កិ. ឬ គុ. [ហុ+ត] (យញ្ញៈ) ដែលបុគ្គលបូជាហើយ ។

ហុំ និ. កាន់លោភដទៃ, ភពដទៃ ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

ហុរាហុរំ និ. [ហុរ+អហុរ] កាន់ភពតូចនិងភពធំ ។

ហេដ្ឋា និ. ខាងក្រោម, ក្នុងខាងក្រោម ។ - **អបាយសម្បាបក** គុ. ដែលញ៉ាំងសត្វឱ្យដល់ព្រមនូវ អបាយក្នុងខាងក្រោម ។ - **ឱតរណកាល** ន. កាលជាទីចុះក្នុងខាងក្រោម ។ - **បាសាទ** ន. ក្នុងខាងក្រោមនៃប្រាសាទ ។ - **ភាគ** ន. ចំណែកក្នុងខាងក្រោម ។

ហេដ្ឋាភិមុខ គុ. [ហេដ្ឋា+អភិមុខ] មានមុខឆ្ពោះទៅក្នុងខាងក្រោម ។

ហេដ្ឋិម គុ. [ហេដ្ឋា+ឥម] មានក្នុងខាងក្រោម ឬប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងក្រោម; វិ. **ហេដ្ឋា ភវោ បវត្តោ វា> ហេដ្ឋិមោ** ។ - **កាយ** ន. កាយមានក្នុងខាងក្រោម ។

ហេតុ បុំ. [ហិ+តុ] (សភាវៈ) ជាទីតាំងនៃផល ឬជាទីប្រព្រឹត្តទៅនៃផល (ហេតុ); វិ. **ហិនោតិ បតិដ្ឋា ផលមេត្ថាតិ> ហេតុ , ហិនោតិ បវត្តតិ ផលមេត្ថាតិ វា> ហេតុ** ។ - **បុរ្វភាវី** គុ. មានហេតុជាដែនកើតមុន ។ - **សម្បន្ន** គុ. អ្នកដល់ព្រមហើយដោយហេតុ, អ្នកបរិបូណ៌ដោយហេតុ ។

ហេស្សំ កិ. [ហុ+អ+ស្សំ.ភ., ឧនៃហុ>ឯ] នឹងមាន, នឹងជា... ។

ហោតិ កិ. [ហុ+អ+តិ.វ.] មាន, ជា... ។

ហោន្ត គុ. [ហុ+អន្ត] កាលមាន, កំពុងមាន, កាលជា... ។

ហំស បុំ. [ហន+ស] សត្វហើរទៅកាន់ផ្លូវឆ្ងាយ (ហង្ស); វិ. **ហន្តិ**

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

អញ្ញានត្តិ> ហំសោ ។ - **ឃាដក** គុ. អ្នកសម្លាប់នូវហង្ស (**ឃាដក<ហន+ណ្ុ = វិ. ហំសំ ហនតីតិ> ហំសឃា
ដកោ**) ។ - **ពោតក** ចុំ. កូននៃហង្ស ។

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org

បទានុក្រមគម្ពបទ

ភាគទី៣

ប-ឡ

ភ្នំពេញ

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ

ព.ស. ២៥៣៨ គ. ស. ១៩៩៤

Websites: WatKhemaraRatanaram.org or WatKhmers.org